ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
змін і доповнень до Книги п’ятої Цивільного кодексу України

КНИГА П’ЯТА ЗОБОВ’ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО	КНИГА П’ЯТА **ЗОБОВ’ЯЗАННЯ**
Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ’ЯЗАННЯ	Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ’ЯЗАННЯ
Глава 47 ПОНЯТТЯ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ. СТОРОНИ У ЗОБОВ’ЯЗАННІ	Глава 47 **ПОНЯТТЯ, ЗАСАДИ ТА ВИДИ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ**
Назва параграфу відсутня	**§ 1. Поняття та засади**
Стаття 509. Поняття зобов’язання та підстави його виникнення 1. Зобов’язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов’язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов’язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов’язку. 2. Зобов’язання виникають з підстав, встановлених статтею 11 цього Кодексу. 3. Зобов’язання має грунтуватися на засадах добросовісності, розумності та справедливості.	**Стаття 509.** Поняття зобов’язання. Сфера застовування загальних положень про зобов’язання 1. Зобов’язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов’язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов’язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов’язку. 2. Приписи цього розділу застосовуються до всіх прав і обов’язків, що виникають із зобов’язань, якщо іншого не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті правовідносин.
Стаття відсутня	**Стаття 509[1].** Загальні вимоги до сторін у зобов’язанні 1. Сторони у зобов’язанні повинні: 1) діяти добросовісно та відповідно до вимог чесної практики у цивільному обороті; 2) співпрацювати між собою в обсязі, необхідному для належного виконання зобов’язання; 3) утримуватися від дій, які можуть завдати шкоди цивільним правам та/або правомірним інтересам іншої сторони, а також суперечать засадам приватного права; 4) надавати іншій стороні інформацію, необхідну для належного виконання зобов’язання;

	5) здійснювати свої права та виконувати обов'язки з урахуванням доброзвичайності (boni mores); 6) здійснювати свої права та виконувати обов'язки з урахуванням принципу охорони довкілля та сталого розвитку; 7) зберігати конфіденційність інформації, отриманої на всіх стадіях динаміки зобов'язання, якщо інше не встановлено договором та/або законом.
Стаття 525. Недопустимість односторонньої відмови від зобов'язання 1. Одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 509[2].** Недопустимість односторонньої відмови від зобов'язання 1. Одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не передбачено договором, цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття відсутня	**Стаття 509[3].** Обов'язок кредитора зменшувати збитки 1. Кредитор, який знав або повинен був знати про ризик порушення зобов'язання, зобов'язаний вжити розумних заходів для запобігання або зменшення можливих збитків. 2. Збитки, яких кредитор міг уникнути розумними заходами, не відшкодовуються. 3. Кредитор має право на відшкодування розумних і необхідних витрат, здійснених для запобігання або зменшення збитків, якщо такі дії відповідали обставинам справи.
Стаття відсутня	**Стаття 509[4].** Пропорційність у зобов'язанні 1. Сторони здійснюють свої права та виконують обов'язки у зобов'язанні з урахуванням принципу пропорційності. 2. Заходи впливу на іншу сторону, зокрема вимоги та способи захисту, повинні бути співмірними із суттю та метою зобов'язання, а також наслідками його порушення.
Стаття відсутня	**Стаття 509[5].** Захист слабшої сторони у зобов'язанні 1. Якщо сторони перебувають у нерівному становищі, умови зобов'язання повинні тлумачитися на користь слабшої сторони, якщо інше не випливає із суті зобов'язання або загальних засад приватного права.

	2. Сторона визнається слабшою, якщо через свій статус, економічне становище чи обмежений доступ до інформації вона об'єктивно має менший обсяг можливостей при виникненні або виконанні зобов'язання. 3. При визначенні слабшої сторони враховуються, зокрема, нерівність переговорних позицій, відсутність спеціальних знань, економічна залежність, інформаційна асиметрія. Обов'язок доведення покладається на сторону, яка посилається на такий юридичний статус.
Назва параграфу відсутня	**§ 2. Сторони зобов'язання**
Стаття 510. Сторони у зобов'язанні 1. Сторонами у зобов'язанні є боржник і кредитор. 2. У зобов'язанні на стороні боржника або кредитора можуть бути одна або одночасно кілька осіб. 3. Якщо кожна із сторін у зобов'язанні має одночасно і права, і обов'язки, вона вважається боржником у тому, що вона зобов'язана вчинити на користь другої сторони, і одночасно кредитором у тому, що вона має право вимагати від неї.	**Стаття 510.** Сторони у зобов'язанні 1. Сторонами у зобов'язанні є кредитор і боржник. 2. У зобов'язанні на стороні кредитора або боржника може брати участь одна або кілька осіб. 3. Якщо сторона у зобов'язанні має як права, так і обов'язки, вона є боржником щодо того, що зобов'язана вчинити на користь другої сторони, і кредитором щодо того, що має право вимагати від неї.
Стаття 511. Третя особа у зобов'язанні 1. Зобов'язання не створює обов'язку для третьої особи. У випадках, встановлених договором, зобов'язання може породжувати для третьої особи права щодо боржника та (або) кредитора.	**Стаття 511.** Зобов'язання на користь третьої особи 1. Зобов'язання не створює обов'язку для третьої особи. 2. У випадках, визначених договором або законом, зобов'язання може встановлювати права на користь третьої особи, яка не є його стороною (stipulatio alteri).
Назва параграфу відсутня	**§ 3. Множинність осіб**
Стаття відсутня	**Стаття 511[1].** Множинність осіб у зобов'язанні 1. Якщо у зобов'язанні бере участь кілька кредиторів або боржників, їхні права та обов'язки визначаються договором, цим Кодексом, іншим законом або випливають із суті зобов'язання. 2. Множинність осіб у зобов'язанні може бути частковою або солідарною. 3. Якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом та/або іншим законом, зобов'язання з множинністю осіб є частковим.
Стаття відсутня	**Стаття 511[2].** Часткові зобов'язання

	1. Частковим є зобов’язання, у якому кожен боржник виконує зобов’язання у своїй частці, а кожен кредитор має право вимагати виконання своєї частки. 2. Частки боржників і кредиторів у зобов’язанні вважаються рівними, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов’язання. 3. Виконання боржником своєї частки зобов’язання не звільняє інших боржників від виконання їхніх часток. 4. Смерть фізичної особи-боржника або припинення юридичної особи-боржника не зумовлює перехід частки до інших боржників, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 543. Солідарний обов’язок боржників 1. У разі солідарного обов’язку боржників (солідарних боржників) кредитор має право вимагати виконання обов’язку частково або в повному обсязі як від усіх боржників разом, так і від будь-кого з них окремо. 2. Кредитор, який одержав виконання обов’язку не в повному обсязі від одного із солідарних боржників, має право вимагати недоодержане від решти солідарних боржників. Солідарні боржники залишаються зобов’язаними доти, доки їхній обов’язок не буде виконаний у повному обсязі. 3. Солідарний боржник не має права висувати проти вимоги кредитора заперечення, що грунтуються на таких відносинах решти солідарних боржників з кредитором, у яких цей боржник не бере участі. 4. Виконання солідарного обов’язку у повному обсязі одним із боржників припиняє обов’язок решти солідарних боржників перед кредитором. 5. Ліквідація солідарного боржника - юридичної особи, смерть солідарного боржника - фізичної особи не припиняють обов’язку решти солідарних боржників перед кредитором та не змінюють його обсягу та умов виконання.	**Стаття 511[3].** Солідарне зобов’язання боржників 1. Солідарне зобов’язання боржників виникає у випадках, встановлених договором, цим Кодексом, іншим законом, а також у разі неподільності предмета зобов’язання. 2. Солідарним є зобов’язання, у якому кредитор має право вимагати виконання у повному обсязі від будь-якого боржника окремо або від усіх боржників разом. Кредитор, який одержав часткове виконання від одного із солідарних боржників, має право вимагати недоодержане від решти боржників. 3. Солідарний боржник не має права висувати проти вимоги кредитора заперечення, що ґрунтуються на відносинах інших солідарних боржників з кредитором, у яких цей боржник не бере участі. 4. Виконання зобов’язання у повному обсязі одним із боржників звільняє інших боржників від обов’язку перед кредитором. 5. Боржник, який виконав солідарне зобов’язання у повному обсязі або понад свою частку, має право регресної вимоги до інших боржників у межах їхніх часток, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов’язання.

Стаття 544. Право боржника, який виконав солідарний обов'язок, на зворотну вимогу 1. Боржник, який виконав солідарний обов'язок, має право на зворотну вимогу (регрес) до кожного з решти солідарних боржників у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або законом, за вирахуванням частки, яка припадає на нього. 2. Якщо один із солідарних боржників не сплатив частку, належну солідарному боржникові, який у повному обсязі виконав солідарний обов'язок, несплачене припадає на кожного з решти солідарних боржників у рівній частці.	6. Якщо один із боржників є неплатоспроможним, його частка розподіляється між іншими боржниками пропорційно їхнім часткам, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 542. Солідарна вимога кредиторів 1. У разі солідарної вимоги кредиторів (солідарних кредиторів) кожний із кредиторів має право пред'явити боржникові вимогу у повному обсязі. До пред'явлення вимоги одним із солідарних кредиторів боржник має право виконати свій обов'язок будь-кому із них на свій розсуд. 2. Боржник не має права висувати проти вимоги одного із солідарних кредиторів заперечення, що грунтуються на таких відносинах боржника з іншими солідарними кредиторами, в яких цей кредитор не бере участі. 3. Виконання боржником свого обов'язку одному із солідарних кредиторів у повному обсязі звільняє боржника від виконання решті солідарних кредиторів. 4. Солідарний кредитор, який одержав виконання від боржника, зобов'язаний передати належне кожному з решти солідарних кредиторів у рівній частці, якщо інше не встановлено договором між ними.	**Стаття 511[4].** Солідарне зобов'язання кредиторів 1. Солідарне зобов'язання кредиторів виникає у випадках, встановлених договором, цим Кодексом, іншим законом, а також у разі неподільності предмета зобов'язання. 2. У солідарному зобов'язанні кредиторів боржник має право виконати зобов'язання у повному обсязі або частково будь-якому з кредиторів на свій розсуд, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом та/або іншим законом. Часткове виконання зобов'язання одному з кредиторів не звільняє боржника від обов'язку перед іншими кредиторами у частині недоодержаного. 3. Виконання у повному обсязі одному з кредиторів звільняє боржника від обов'язку перед іншими кредиторами. 4. Кредитор, який отримав виконання, зобов'язаний передати іншим кредиторам належне їм у межах їхніх часток, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає з суті зобов'язання. 5. Боржник має право висувати проти вимоги будь-якого із солідарних кредиторів усі заперечення, які він мав проти іншого кредитора, крім тих, що ґрунтуються на відносинах між цим кредитором та іншими кредиторами.
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Види зобов'язань**
Стаття відсутня	**Стаття 511[5].** Договірні та недоговірні зобов'язання

	1. Договірним є зобов’язання, що виникає з договору. 2. Недоговірним є зобов’язання, що виникає з юридичного факту, іншого, ніж договір.
Стаття 539. Виконання альтернативного зобов’язання 1. Альтернативним є зобов’язання, в якому боржник зобов’язаний вчинити одну з двох або кількох дій. Боржник має право вибору предмета зобов’язання, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства, не випливає із суті зобов’язання або звичаїв ділового обороту.	**Стаття 511[6].** Альтернативні зобов’язання 1. Альтернативним є зобов’язання, у якому визначено кілька можливих предметів виконання, серед яких підлягає виконанню лише один. 2. Право вибору предмета виконання належить боржнику, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов’язання. 3. Якщо право вибору предмета виконання належить кредитору, боржник зобов’язаний виконати зобов’язання щодо предмета, визначеного кредитором. 4. Якщо виконання щодо одного з предметів стає неможливим з причин, що не залежать від сторін, зобов’язання зберігається щодо іншого предмета, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття відсутня	**Стаття 511[7].** Факультативні зобов’язання 1. Факультативним є зобов’язання, в якому визначено один предмет виконання, але боржник має право замінити його іншим, якщо це встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або випливає із суті зобов’язання. 2. Заміна предмета виконання допускається до моменту належного виконання, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов’язання. 3. Виконання зобов’язання щодо факультативного предмета прирівнюється за юридичними наслідками до виконання зобов’язання щодо основного предмета. 4. Здійснення права на заміну предмета не звільняє боржника від відповідальності за прострочення виконання щодо основного предмета, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 511[8].** Кумулятивні зобов’язання

	1. Кумулятивним є зобов'язання, у якому боржник повинен вчинити кілька дій. Невчинення однієї з таких дій не звільняє боржника від обов'язку вчинення решти, якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 538. Зустрічне виконання зобов'язання 1. Виконання свого обов'язку однією із сторін, яке відповідно до договору обумовлене виконанням другою стороною свого обов'язку, є зустрічним виконанням зобов'язання. 2. При зустрічному виконанні зобов'язання сторони повинні виконувати свої обов'язки одночасно, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства, не випливає із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту. Сторона, яка наперед знає, що вона не зможе виконати свого обов'язку, повинна своєчасно повідомити про це другу сторону. 3. У разі невиконання однією із сторін у зобов'язанні свого обов'язку або за наявності очевидних підстав вважати, що вона не виконає свого обов'язку у встановлений строк (термін) або виконає його не в повному обсязі, друга сторона має право зупинити виконання свого обов'язку, відмовитися від його виконання частково або в повному обсязі. 4. Якщо зустрічне виконання обов'язку здійснено однією із сторін, незважаючи на невиконання другою стороною свого обов'язку, друга сторона повинна виконати свій обов'язок.	**Стаття 511[9].** Зустрічні зобов'язання 1. Зустрічним є зобов'язання, у якому виконання однієї сторони обумовлене виконанням іншої сторони. 2. Якщо інше не встановлено договором, цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов'язання, зустрічні зобов'язання виконуються сторонами одночасно. Сторона, яка заздалегідь знає, що вона не зможе виконати свого обов'язку, повинна своєчасно повідомити про це іншу сторону. 3. У разі невиконання однією із сторін у зобов'язанні свого обов'язку або за наявності очевидних підстав вважати, що вона не виконає свого обов'язку у встановлений строк (термін) або виконає його не в повному обсязі, друга сторона має право зупинити виконання свого обов'язку, відмовитися від його виконання частково або в повному обсязі. 4. Якщо зустрічне виконання обов'язку здійснено однією із сторін, незважаючи на невиконання другою стороною свого обов'язку, друга сторона повинна виконати свій обов'язок.
Стаття відсутня	**Стаття 511[10].** Зобов'язання докладання зусиль та зобов'язання досягнення результату 1. У зобов'язанні докладання зусиль боржник зобов'язаний діяти сумлінно та розумно, докладаючи необхідних зусиль для досягнення мети зобов'язання. 2. У зобов'язанні досягнення результату боржник зобов'язаний досягти результату, визначеного цим Кодексом, іншим законом та/або договором.

Стаття відсутня	**Стаття 511[11].** Зобов'язання, що не підлягають примусовому виконанню (obligationes naturales) 1. Зобов'язання, що не підлягає примусовому виконанню, не може бути захищене в судовому або іншому юрисдикційному порядку. Добровільне виконання такого зобов'язання є дійсним і не підлягає поверненню. 2. До зобов'язань, що не підлягають примусовому виконанню, належать, зокрема: 1) зобов'язання, вимоги за якими не підлягають судовому захисту у зв'язку із закінченням позовної давності за умови відсутності підстав для її поновлення; 2) зобов'язання, що випливають із морального обов'язку; 3) інші зобов'язання, визначені цим Кодексом та/або іншим законом. 3. Виконане за зобов'язанням, визначеним цією статтею, не підлягає поверненню.
Стаття 512. Підстави заміни кредитора у зобов'язанні 1. Кредитор у зобов'язанні може бути замінений іншою особою внаслідок: 1) передання ним своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги); 2) правонаступництва; 3) виконання обов'язку боржника поручителем або заставодавцем (майновим поручителем); 4) виконання обов'язку боржника третьою особою. 2. Кредитор у зобов'язанні може бути замінений також в інших випадках, встановлених законом. 3. Кредитор у зобов'язанні не може бути замінений, якщо це встановлено договором або законом.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 513. Форма правочину щодо заміни кредитора у зобов'язанні	**Інтегровано до глави 47[2]**

1. Правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні вчиняється у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, право вимоги за яким передається новому кредиторові. 2. Правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні, яке виникло на підставі правочину, що підлягає державній реєстрації, має бути зареєстрований в порядку, встановленому для реєстрації цього правочину, якщо інше не встановлено законом.	
Стаття 514. Обсяг прав, що переходять до нового кредитора у зобов'язанні 1. До нового кредитора переходять права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 515. Зобов'язання, в яких заміна кредитора не допускається 1. Заміна кредитора не допускається у зобов'язаннях, нерозривно пов'язаних з особою кредитора, зокрема у зобов'язаннях про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 516. Порядок заміни кредитора у зобов'язанні 1. Заміна кредитора у зобов'язанні здійснюється без згоди боржника, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, новий кредитор несе ризик настання несприятливих для нього наслідків. У цьому разі виконання боржником свого обов'язку первісному кредиторові є належним виконанням.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 517. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні 1. Первісний кредитор у зобов'язанні повинен передати новому кредиторові документи, які засвідчують права, що передаються, та інформацію, яка є важливою для їх здійснення. 2. Боржник має право не виконувати свого обов'язку новому кредиторові до надання боржникові доказів переходу до нового кредитора прав у зобов'язанні.	**Інтегровано до глави 47[2]**

Стаття 518. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні 1. Боржник має право висувати проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент одержання письмового повідомлення про заміну кредитора. 2. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, він має право висунути проти вимоги нового кредитора заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент пред'явлення йому вимоги новим кредитором або, якщо боржник виконав свій обов'язок до пред'явлення йому вимоги новим кредитором, - на момент його виконання.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 519. Відповідальність первісного кредитора у зобов'язанні 1. Первісний кредитор у зобов'язанні відповідає перед новим кредитором за недійсність переданої йому вимоги, але не відповідає за невиконання боржником свого обов'язку, крім випадків, коли первісний кредитор поручився за боржника перед новим кредитором.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 520. Заміна боржника у зобов'язанні 1. Боржник у зобов'язанні може бути замінений іншою особою (переведення боргу) лише за згодою кредитора, якщо інше не передбачено законом.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 521. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні 1. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні визначається відповідно до положень статті 513 цього Кодексу.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 522. Заперечення нового боржника у зобов'язанні проти вимоги кредитора 1. Новий боржник у зобов'язанні має право висунути проти вимоги кредитора всі заперечення, що грунтуються на відносинах між кредитором і первісним боржником.	**Інтегровано до глави 47[2]**
Стаття 523. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпеченому порукою або заставою	**Інтегровано до глави 47[2]**

1. Порука або застава, встановлена іншою особою, припиняється після заміни боржника, якщо поручитель або заставодавець не погодився забезпечувати виконання зобов'язання новим боржником. 2. Застава, встановлена первісним боржником, зберігається після заміни боржника, якщо інше не встановлено договором або законом.	
Стаття 525. Недопустимість односторонньої відмови від зобов'язання 1. Одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Інтегровано до статті 509[2]**
Глава відсутня	**Глава 47[1]. ВИНИКНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**
Назва параграфу відсутня	**§ 1. Загальні положення**
Стаття відсутня	**Стаття 511[12].** Підстави виникнення зобов'язань 1. Зобов'язання виникають з підстав, встановлених статтею 11 цього Кодексу. 2. Перелік підстав виникнення зобов'язань, встановлених статтею 11 цього Кодексу, не є вичерпним.
Стаття відсутня	**Стаття 511[13].** Конкуренція підстав у зобов'язаннях 1. Укладення договору не виключає пред'явлення вимог, що ґрунтуються на недоговірних зобов'язаннях, якщо порушення стосується прав або обов'язків, не встановлених договором. 2. Вимоги з безпідставного збагачення є субсидіарними та пред'являються, якщо відсутня або відпала юридична підстава набуття майна і відносини не врегульовані нормами про договірні або недоговірні зобов'язання.
Стаття відсутня	**Стаття 511[14].** Зобов'язання, що виникають з поєднання юридичних фактів 1. Зобов'язання може виникати з поєднання юридичних фактів. 2. Якщо зобов'язання виникає з поєднання юридичних фактів, застосовуються норми, що регулюють кожну з підстав виникнення такого зобов'язання.

Назва параграфу відсутня	§ 2. Переддоговірні відносини
Стаття відсутня	**Стаття 511[15].** Свобода переговорів 1. Сторони є вільними розпочинати, проводити та припиняти переговори без обов'язку укладати договір. 2. Ведення переговорів не створює для сторін зобов'язання укласти договір, якщо інше не встановлено домовленістю між ними або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 511[16].** Добросовісність при переговорах 1. Сторони зобов'язані діяти добросовісно під час переговорів, утримуватись від поведінки, що суперечить справедливості та чесній діловій практиці. 2. Недобросовісними діями є, зокрема: 1) вступ у переговори без реального наміру укласти договір; 2) умисне затягування переговорів або ухилення від погодження умов; 3) надання завідомо неправдивої або оманливої інформації; 4) порушення домовленостей про конфіденційність; 5) пропозиція укласти договір на завідомо неприйнятних або явно невигідних умовах з метою зриву переговорів.
Стаття відсутня	**Стаття 511[17].** Переддоговірна відповідальність 1. Сторона, яка вела переговори недобросовісно або без наміру укласти договір, зобов'язана відшкодувати іншій стороні реальні збитки, завдані такими діями. 2. Відшкодування включає реальні збитки, пов'язані з підготовкою та проведенням переговорів, зокрема витрати на експертизи, поїздки та інші підготовчі заходи. 3. Вина сторони презюмується, якщо вона без обґрунтованих причин припинила переговори після досягнення домовленостей з усіх істотних умов договору.
Стаття 650[1]. Запевнення щодо договору 1. Сторони договору можуть погодити перелік запевнень, що надаються стороною або сторонами щодо обставин, які мають значення для укладення, виконання або припинення такого договору.	**Стаття 511[18].** Надання інформації під час переговорів та запевнення

2. Сторона, яка умисно або з необережності надала іншій стороні неправдиві запевнення про обставини, що мають значення для укладення, виконання або припинення договору, зобов'язана відшкодувати стороні, яка покладалася на такі запевнення, збитки, завдані у зв'язку з неправдивістю таких запевнень, якщо інше не передбачено договором.	1. Кожна сторона зобов'язана надавати іншій стороні достовірну та повну інформацію про обставини, які можуть вплинути на укладення, виконання або припинення договору. 2. Надання неправдивих відомостей або замовчування суттєвих обставин зумовлює відповідальність за завдані реальні збитки. 3. Сторони договору можуть погодити перелік запевнень, що надаються стороною або сторонами щодо обставин, які мають значення для укладення, виконання або припинення такого договору. 4. Сторона, яка умисно або з необережності надала іншій стороні неправдиві запевнення про обставини, що мають значення для укладення, виконання або припинення договору, зобов'язана відшкодувати стороні, яка покладалася на такі запевнення, збитки, завдані у зв'язку з неправдивістю таких запевнень, якщо інше не встановлено договором.
Стаття відсутня	**Стаття 511[19].** Конфіденційність переговорів 1. Інформація, отримана в процесі переговорів, є конфіденційною, якщо інше не погоджено сторонами або не випливає з характеру інформації. 2. Сторона, яка розголосила або використала таку інформацію всупереч домовленостям чи звичаям ділового обороту, зобов'язана відшкодувати іншій стороні реальні збитки. 3. Домовленістю сторін може передбачатися штраф за розголошення або неправомірне використання конфіденційної інформації, отриманої в процесі переговорів.
Стаття відсутня	**Стаття 511[20].** Листи про наміри та меморандуми 1. Листи про наміри, меморандуми про взаєморозуміння та інші документи, підписані під час переговорів, не створюють обов'язку укласти договір, якщо інше прямо не зазначено у їхньому тексті. 2. Такі документи можуть визначати основні принципи співпраці, порядок подальших переговорів, конфіденційність та інші переддоговірні домовленості.

Стаття 649. Вирішення переддоговірних спорів 1. Розбіжності, що виникли між сторонами при укладенні договору на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування та в інших випадках, встановлених законом, вирішуються судом. 2. Розбіжності, що виникли між сторонами при укладенні договору не на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, можуть бути вирішені судом у випадках, встановлених за домовленістю сторін або законом.	**Стаття 511[21].** Вирішення переддоговірного спору 1. Сторони можуть встановити в договорі чи окремій домовленості порядок вирішення переддоговірного спору, зокрема шляхом медіації, переговорної процедури чи арбітражу. 2. Якщо спір не врегульовано позасудовими способами, він може бути переданий до суду у таких випадках: 1) одна зі сторін безпідставно ухиляється від укладення договору, щодо якого досягнуто згоди з усіх істотних умов; 2) одна зі сторін порушила обов'язок діяти добросовісно під час переговорів; 3) одна зі сторін розголосила або неправомірно використала конфіденційну інформацію. 3. За результатами вирішення переддоговірного спору суд може ухвалити рішення про відшкодування реальних збитків, завданих недобросовісним веденням переговорів, та/або про спонукання укласти договір, якщо встановлено факт досягнення згоди з усіх істотних умов. 4. Якщо розмір реальних збитків неможливо точно визначити, суд може встановити розумну компенсацію.
Стаття відсутня	**Стаття 511[22].** Звичаї ділового обороту на переддоговірному етапі 1. При тлумаченні дій сторін на етапі переговорів враховуються звичаї ділового обороту, усталена практика взаємодії та типові умови у відповідній сфері підприємницької діяльності. 2. Якщо сторони до початку переговорів мали попередні договірні відносини, застосовуються звичаї та практика, що склалися між ними. 3. Сторона, яка посилається на звичай ділового обороту, зобов'язана довести його існування та можливість застосування до відповідних відносин.
Назва параграфу відсутня	**§ 3. Укладення договору**
Стаття 638. Укладення договору	**Стаття 511[23].** Укладення договору

1. Договір є укладеним, якщо сторони досягли згоди з усіх істотних умов договору. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди. 2. Договір укладається шляхом пропозиції однієї сторони укласти договір (оферти) і прийняття пропозиції (акцепту) другою стороною.	1. Договір є укладеним, якщо сторони досягли згоди з усіх його істотних умов. Істотними умовами договору є умови про його предмет, умови, що визначені законом як істотні для договорів відповідного виду, а також умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди. 2. Договір укладається шляхом пропозиції однієї сторони укласти договір (оферти) і прийняття пропозиції (акцепту) другою стороною. 3. При укладенні договору сторони зобов'язані діяти добросовісно. 4. Волевиявлення сторін може здійснюватися з використанням інформаційних систем, у тому числі в автоматизованому порядку, якщо це встановлено домовленістю сторін або законом. Повідомлення або інші дані, сформовані інформаційною системою відповідно до таких умов, прирівнюються до дій сторони, яка її застосувала, і є підставою для виникнення у неї цивільних прав та обов'язків.
Стаття 640. Момент укладення договору 1. Договір є укладеним з моменту одержання особою, яка направила пропозицію укласти договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції. 2. Якщо відповідно до акта цивільного законодавства для укладення договору необхідні також передання майна або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передання відповідного майна або вчинення певної дії. 3. Договір, що підлягає нотаріальному посвідченню, є укладеним з дня такого посвідчення.	**Стаття 511[24].** Момент укладення договору 1. Договір є укладеним з моменту одержання особою, яка направила оферту, відповіді про її прийняття, якщо інше не передбачено законом або не випливає зі змісту оферти. 2. Якщо для укладення договору необхідні передання майна та/або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передання відповідного майна або вчинення такої дії. 3. Договір, що підлягає нотаріальному посвідченню, є укладеним з моменту такого посвідчення. 4. Договір, що підлягає державній реєстрації, є укладеним з моменту такої реєстрації. 5. Для договорів, укладених в електронній формі, момент укладення визначається за правилами цієї глави з урахуванням підтвердження акцепту, здійсненого в інформаційній системі.
Стаття 641. Пропозиція укласти договір	**Стаття 511[25].** Оферта

1. Пропозицію укласти договір (оферту) може зробити кожна із сторін майбутнього договору. Пропозиція укласти договір має містити істотні умови договору і виражати намір особи, яка її зробила, вважати себе зобов'язаною у разі її прийняття. Пропозицією укласти договір є, зокрема, документи (інформація), розміщені у відкритому доступі в мережі Інтернет, які містять істотні умови договору і пропозицію укласти договір на зазначених умовах з кожним, хто звернеться, незалежно від наявності в таких документах (інформації) електронного підпису. 2. Реклама або інші пропозиції, адресовані невизначеному колу осіб, є запрошенням робити пропозиції укласти договір, якщо інше не вказано у рекламі або інших пропозиціях. 3. Пропозиція укласти договір може бути відкликана до моменту або в момент її одержання адресатом. Пропозиція укласти договір, одержана адресатом, не може бути відкликана протягом строку для відповіді, якщо інше не вказане у пропозиції або не випливає з її суті чи обставин, за яких вона була зроблена.	1. Оферта має бути достатньо визначеною, містити істотні умови та виражати намір особи, яка її направила, вважати себе зобов'язаною у разі її акцепту. 2. Пропозиції, оприлюднені у відкритому доступі (зокрема, в мережі Інтернет), можуть вважатися офертою, якщо з їхнього змісту випливає намір укласти договір з кожним, хто звернеться. 3. Реклама або інші пропозиції, адресовані невизначеному колу осіб, є запрошенням робити оферти, якщо інше не вказано у рекламі або інших пропозиціях. 4. Оферта може бути відкликана до моменту або в момент її одержання адресатом, якщо інше не випливає з її змісту. 5. У разі формування оферти за допомогою інформаційної (автоматизованої) системи її відкликання може бути обмежене згідно з умовами цієї системи або законом.
Стаття 642. Прийняття пропозиції 1. Відповідь особи, якій адресована пропозиція укласти договір, про її прийняття (акцепт) повинна бути повною і безумовною. 2. Якщо особа, яка одержала пропозицію укласти договір, у межах строку для відповіді вчинила дію відповідно до вказаних у пропозиції умов договору (відвантажила товари, надала послуги, виконала роботи, сплатила відповідну суму грошей тощо), яка засвідчує її бажання укласти договір, ця дія є прийняттям пропозиції, якщо інше не вказане в пропозиції укласти договір або не встановлено законом. 3. Особа, яка прийняла пропозицію, може відкликати свою відповідь про її прийняття, повідомивши про це особу, яка зробила пропозицію укласти договір, до моменту або в момент одержання нею відповіді про прийняття пропозиції.	**Стаття 511[26].** Акцепт 1. Акцепт є повною та безумовною згодою на прийняття оферти. 2. Мовчання та/або бездіяльність не вважаються акцептом, крім випадків, передбачених договором або звичаєм ділового обороту. 3. Виконання фактичних дій (відвантаження товарів, надання послуг, виконання робіт, сплата грошей тощо) вважається акцептом, якщо інше не передбачено в оферті, не випливає із суті правочину або звичаїв ділового обороту. 4. Акцепт може бути відкликаний, якщо повідомлення про його відкликання надійшло до особи, яка зробила оферту, не пізніше моменту, з якого акцепт починає діяти.

Стаття 643. Укладення договору за пропозицією, в якій вказаний строк для відповіді 1. Якщо у пропозиції укласти договір вказаний строк для відповіді, договір є укладеним, коли особа, яка зробила пропозицію, одержала відповідь про прийняття пропозиції протягом цього строку.	**Стаття 511[27].** Укладення договору за офертою зі строком для відповіді 1. Якщо в оферті вказаний строк для відповіді, договір вважається укладеним, коли особа, яка зробила оферту, одержала акцепт протягом цього строку. 2. Для електронних оферт момент одержання акцепту підтверджується даними інформаційної системи, якщо інше не встановлено законом або не випливає із змісту оферти.
Стаття 644. Укладення договору за пропозицією, в якій не вказаний строк для відповіді 1. Якщо пропозицію укласти договір зроблено усно і в ній не вказаний строк для відповіді, договір є укладеним, коли особа, якій було зроблено пропозицію, негайно заявила про її прийняття. 2. Якщо пропозицію укласти договір, в якій не вказаний строк для відповіді, зроблено у письмовій формі, договір є укладеним, коли особа, яка зробила пропозицію, одержала відповідь протягом строку, встановленого актом цивільного законодавства, а якщо цей строк не встановлений, - протягом нормально необхідного для цього часу.	**Стаття 511[28].** Укладення договору за офертою без строку для відповіді 1. Якщо оферту зроблено усно і в ній не вказаний строк для відповіді, договір вважається укладеним, коли особа, якій було зроблено оферту, негайно заявила про акцепт. 2. Якщо оферту без строку для відповіді зроблено у письмовій формі, договір вважається укладеним, коли особа, яка зробила оферту, одержала акцепт протягом розумного строку.
Стаття 645. Відповідь про прийняття пропозиції, яка одержана із запізненням 1. Якщо відповідь про прийняття пропозиції укласти договір одержано із запізненням, особа, яка зробила пропозицію, звільняється від відповідних зобов'язань. 2. Якщо відповідь про прийняття пропозиції укласти договір було відправлено своєчасно, але одержано із запізненням, особа, яка зробила пропозицію укласти договір, звільняється від відповідних зобов'язань, якщо вона негайно повідомила особу, якій було направлено пропозицію, про одержання відповіді із запізненням. Відповідь, одержана із запізненням, є новою пропозицією. 3. За згодою особи, яка зробила пропозицію, договір може вважатись укладеним незалежно від того, що відповідь про прийняття пропозиції укласти договір було відправлено та (або) одержано із запізненням.	**Стаття 511[29].** Акцепт, одержаний із запізненням 1. Якщо акцепт одержано із запізненням, особа, яка зробила оферту, звільняється від обов'язку укласти договір. 2. Якщо акцепт було відправлено своєчасно, але одержано із запізненням, особа, яка зробила оферту, звільняється від обов'язку укласти договір, якщо вона негайно повідомила особу, якій було направлено оферту, про одержання акцепта із запізненням. Акцепт, одержаний із запізненням, є новою офертою. 3. За згодою особи, яка зробила оферту, договір може вважатись укладеним незалежно від того, що акцепт було відправлено та/або одержано із запізненням.

Стаття 646. Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах 1. Відповідь про згоду укласти договір на інших, ніж було запропоновано, умовах є відмовою від одержаної пропозиції і водночас новою пропозицією особі, яка зробила попередню пропозицію.	**Стаття 511[30].** Акцепт на інших умовах 1. Акцепт на умовах, відмінних від викладених в оферті, вважається відмовою від первісної оферти та новою офертою (контрофертою).
Стаття 648. Договір та правові акти органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування 1. Зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторін (сторони) договору, має відповідати цьому акту. 2. Особливості укладення договору на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування встановлюються актами цивільного законодавства.	**Стаття 511[31].** Договір та правові акти органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування 1. Договір, укладений на підставі правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторін (сторони) договору, має відповідати цьому акту. 2. Особливості укладення договору, передбаченого частиною першої цієї статті, встановлюються законом.
Стаття 650. Особливості укладення договорів на організованих ринках капіталу та організованих товарних ринках, аукціонах (публічних торгах), конкурсах 1. Особливості укладення договорів на організованих ринках капіталу, організованих товарних ринках, аукціонах (публічних торгах), конкурсах тощо встановлюються відповідними актами законодавства. 2. Договори купівлі-продажу, найму (оренди) майна державної та комунальної власності, а також майна господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, іншій юридичній особі, у статутному капіталі якої більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, Автономній Республіці Крим або територіальній громаді, майна юридичних осіб інших організаційно-правових форм, єдиним учасником (засновником) яких є держава, Автономна Республіка Крим або територіальна громада, укладаються	**Стаття 511[32].** Особливості укладення договорів на організованих ринках капіталу та організованих товарних ринках, аукціонах (публічних торгах), конкурсах 1. Особливості укладення договорів на організованих ринках капіталу, організованих товарних ринках, аукціонах (публічних торгах), конкурсах тощо встановлюються законом. **Виключити частину другу**

за результатами проведення електронних аукціонів (публічних торгів) в електронній торговій системі з урахуванням особливостей, визначених законом. Для цілей цього Кодексу термін “електронна торгова система” вживається у значенні, наведеному у Законі України "Про приватизацію державного і комунального майна".	
Стаття 652. Зміна або розірвання договору у зв’язку з істотною зміною обставин 1. У разі істотної зміни обставин, якими сторони керувалися при укладенні договору, договір може бути змінений або розірваний за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов’язання. Зміна обставин є істотною, якщо вони змінилися настільки, що, якби сторони могли це передбачити, вони не уклали б договір або уклали б його на інших умовах. 2. Якщо сторони не досягли згоди щодо приведення договору у відповідність з обставинами, які істотно змінились, або щодо його розірвання, договір може бути розірваний, а з підстав, встановлених частиною четвертою цієї статті, - змінений за рішенням суду на вимогу заінтересованої сторони за наявності одночасно таких умов: 1) в момент укладення договору сторони виходили з того, що така зміна обставин не настане; 2) зміна обставин зумовлена причинами, які заінтересована сторона не могла усунути після їх виникнення при всій турботливості та обачності, які від неї вимагалися; 3) виконання договору порушило б співвідношення майнових інтересів сторін і позбавило б заінтересовану сторону того, на що вона розраховувала при укладенні договору; 4) із суті договору або звичаїв ділового обороту не випливає, що ризик зміни обставин несе заінтересована сторона. 3. У разі розірвання договору внаслідок істотної зміни обставин суд, на вимогу будь-якої із сторін, визначає наслідки розірвання договору виходячи з необхідності справедливого розподілу між	**Інтегровано до статті 537**[35]

сторонами витрат, понесених ними у зв'язку з виконанням цього договору. 4. Зміна договору у зв'язку з істотною зміною обставин допускається за рішенням суду у виняткових випадках, коли розірвання договору суперечить суспільним інтересам або потягне для сторін шкоду, яка значно перевищує затрати, необхідні для виконання договору на умовах, змінених судом.	
Стаття 653. Правові наслідки зміни або розірвання договору 1. У разі зміни договору зобов'язання сторін змінюються відповідно до змінених умов щодо предмета, місця, строків виконання тощо. 2. У разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняються. 3. У разі зміни або розірвання договору зобов'язання змінюється або припиняється з моменту досягнення домовленості про зміну або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором чи не обумовлено характером його зміни. Якщо договір змінюється або розривається у судовому порядку, зобов'язання змінюється або припиняється з моменту набрання рішенням суду про зміну або розірвання договору законної сили. 4. Сторони не мають права вимагати повернення того, що було виконане ними за зобов'язанням до моменту зміни або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Якщо договір змінений або розірваний у зв'язку з істотним порушенням договору однією із сторін, друга сторона може вимагати відшкодування збитків, завданих зміною або розірванням договору.	**Інтегровано до статті 537[36]**
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Інші підстави виникнення зобов'язання**
Стаття відсутня	**Стаття 511[33].** Публічна обіцянка винагороди 1. Зобов'язання виникає з публічної обіцянки винагороди, доведеної до відома невизначеного або визначеного кола осіб і такої, що містить умови вчинення визначеної дії або досягнення визначеного результату.
Стаття відсутня	**Стаття 511[34].** Публічний конкурс

	1. Зобов’язання виникає з оголошення публічного конкурсу, яким засновник публічного конкурсу зобов’язується надати переможцю нагороду.
Стаття відсутня	**Стаття 511[35].** Ведення чужих справ без доручення (negotiorum gestio) 1. Зобов’язання виникає з вчинення особою без доручення в інтересах іншої особи дій щодо ведення її справ.
Стаття відсутня	**Стаття 511[36].** Рятування життя, здоров’я, майна 1. Зобов’язання виникає у разі завдання шкоди особі, яка добровільно рятувала життя, здоров’я фізичної особи або майно фізичної особи, юридичної особи.
Стаття відсутня	**Стаття 511[37].** Створення загрози завдання шкоди життю, здоров’ю, майну 1. Зобов’язання виникає у разі створення загрози завдання шкоди життю, здоров’ю фізичної особи або майну фізичної особи, юридичної особи.
Стаття відсутня	**Стаття 511[38].** Завдання шкоди 1. Зобов’язання виникає із завдання іншій особі майнової або моральної шкоди.
Стаття відсутня	**Стаття 511[39].** Безпідставне збагачення 1. Зобов’язання виникає з одержання однією особою майнової вигоди (збагачення) за рахунок іншої особи без юридичної підстави, у тому числі коли така підстава відсутня, не виникла або відпала.
Глава відсутня	Глава 47[2] **ЗАМІНА СТОРІН ЗОБОВ’ЯЗАННЯ**
Назва параграфу відсутня	**§ 1. Загальні положення**
Стаття 512. Підстави заміни кредитора у зобов’язанні 1. Кредитор у зобов’язанні може бути замінений іншою особою внаслідок: 1) передання ним своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги); 2) правонаступництва;	**Стаття 512.** Підстави та загальний порядок заміни сторін зобов’язання 1. Кредитор або боржник у зобов’язанні можуть бути замінені на підставі договору або на інших підставах, встановлених законом. 2. Заміна кредитора або боржника не змінює зміст, предмет і підставу зобов’язання, якщо іншого не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов’язання.

3) виконання обов’язку боржника поручителем або заставодавцем (майновим поручителем); 4) виконання обов’язку боржника третьою особою. 2. Кредитор у зобов’язанні може бути замінений також в інших випадках, встановлених законом. 3. Кредитор у зобов’язанні не може бути замінений, якщо це встановлено договором або законом. **Стаття 516.** Порядок заміни кредитора у зобов’язанні 1. Заміна кредитора у зобов’язанні здійснюється без згоди боржника, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов’язанні, новий кредитор несе ризик настання несприятливих для нього наслідків. У цьому разі виконання боржником свого обов’язку первісному кредиторові є належним виконанням. **Стаття 520.** Заміна боржника у зобов’язанні 1. Боржник у зобов’язанні може бути замінений іншою особою (переведення боргу) лише за згодою кредитора, якщо інше не передбачено законом.	3. Заміна кредитора у зобов’язанні здійснюється без згоди боржника, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Заміна боржника допускається лише за згодою кредитора, крім випадків, визначених законом. 5. Порядок переходу прав, що забезпечують виконання зобов’язання (акцесорних прав), чинність способів забезпечення виконання зобов’язання, а також здійснення боржником заперечень новому кредиторові визначається цим Кодексом.
Стаття 515. Зобов’язання, в яких заміна кредитора не допускається 1. Заміна кредитора не допускається у зобов’язаннях, нерозривно пов’язаних з особою кредитора, зокрема у зобов’язаннях про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю.	**Стаття 512[1].** Заборона заміни сторони зобов’язання 1. Заміна сторони зобов’язання не допускається, якщо виконання має здійснюватися особисто або коли право чи обов’язок нерозривно пов’язані з особою кредитора або боржника. 2. Умови договору, що встановлюють заборону або обмеження заміни сторони зобовязання, застосовуються лише в межах їх прямого змісту і не підлягають розширеному тлумаченню. Наслідки порушення таких умов визначаються цим Кодексом та/або договором.
Стаття 513. Форма правочину щодо заміни кредитора у зобов’язанні	**Стаття 513.** Форма правочину щодо заміни сторони зобов’язання

1. Правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні вчиняється у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, право вимоги за яким передається новому кредиторові. 2. Правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні, яке виникло на підставі правочину, що підлягає державній реєстрації, має бути зареєстрований в порядку, встановленому для реєстрації цього правочину, якщо інше не встановлено законом. **Стаття 521.** Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні 1. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні визначається відповідно до положень статті 513 цього Кодексу.	1. Правочин щодо заміни кредитора або боржника вчиняється у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, якщо інше не встановлено законом. 2. Якщо правочин, на підставі якого виникло зобов'язання підлягає нотаріальному посвідченню або державній реєстрації, правочин щодо заміни кредитора або боржника має бути відповідно нотаріально посвідчений або зареєстрований у порядку, встановленому для реєстрації такого правочину, якщо інше не визначено законом.
Стаття відсутня	**Стаття 514.** Визначення моменту заміни сторіни зобовязання. 1. Кредитор вважається заміненим у відносинах між первісним і новим кредитором з моменту вчинення правочину або виникнення відповідної підстави, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Заміна кредитора обов'язкова для боржника з моменту отримання ним належного повідомлення, якщо іншого не встановлено законом. До отримання повідомлення виконання, надане первісному кредиторові, вважається належним. Обов'язок повідомлення боржника про заміну кредитора покладається на нового або первісного кредитора. За відсутності домовленості між новим та первісним кредитором вважається, що повідомлення здійснює новий кредитор. Повідомлення має містити інформацію про сторони, зобов'язання та обсяг переданих прав. Факт і дату отримання повідомлення боржником має бути зафіксовано у спосіб, що дає змогу їх підтвердити. 3. Боржник вважається заміненим для кредитора і боржника з моменту надання кредитором згоди, якщо іншого не встановлено договором або законом.
Назва параграфу відсутня	**§ 2. Відступлення права вимоги (цесія)**
Стаття відсутня	**Стаття 514[1].** Поняття та підстави відступлення права вимоги

	1. Кредитор (цедент) має право відступити (передати) за договором іншій особі (цесіонарію) своє право існуючої або майбутньої вимоги до боржника повністю або частково, якщо іншого не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов'язання. Кредитор не може передати більше прав, ніж має сам. 2. Договірні обмеження відступлення права вимоги (pactum de non cedendo) діють у межах, визначених цим Кодексом. 3. Відступлення права вимоги не може погіршувати становище боржника порівняно з умовами первісного зобов'язання і не зумовлює для нього обов'язку виконання зобов'язання в іншому місці, в інший спосіб або раніше строку, визначеного умовами зобов'язання, якщо іншого не встановлено законом або не погоджено з боржником.
Стаття 514. Обсяг прав, що переходять до нового кредитора у зобов'язанні 1. До нового кредитора переходять права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 514^2.** Юридичні наслідки відступлення права вимоги для боржника 1. Разом із правом вимоги до нового кредитора переходять усі пов'язані з нею права, зокрема права на забезпечення виконання зобов'язання, проценти, неустойку, відшкодування шкоди та інші належні платежі в обсязі, у якому вони існували на момент переходу права вимоги, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Якщо право вимоги або обтяження, що забезпечує виконання зобов'язання, підлягають державній реєстрації, то їх перехід для третіх осіб визначається моментом внесення відповідного запису до державного реєстру. 3. Відступлення права вимоги не створює для боржника нових або більш обтяжливих обов'язків, ніж ті, що існували до відступлення. Зміна умов виконання допускається лише у випадках, встановлених законом або за згодою боржника.
Стаття відсутня	**Стаття 514^3.** Забезпечення дійсності вимоги при її відступленні

	1. Первісний кредитор поручається перед новим кредитором за дійсність відступленої вимоги на момент її переходу, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Первісний кредитор не відповідає за виконання вимоги боржником, якщо іншого не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 514[4].** Перехід прав, що забезпечують виконання зобов'язання (акцесорних прав), при заміні кредитора 1. Разом із правом вимоги переходять права, що забезпечують виконання зобов'язання (акцесорні права), зокрема права заставодержателя та інші пов'язані права, якщо іншого не встановлено договором, законом або не випливає із суті забезпечення. 2. Речеві забезпечення, встановлені щодо майна боржника (застава, притримання тощо), зберігаються при заміні кредитора і переходять до нового кредитора у межах відступленої вимоги. 3. Персональні забезпечення, що ґрунтуються на довірі до особи кредитора (зокрема порука), зберігаються при заміні кредитора лише за згодою особи, що надала відповідне забезпечення, якщо іншого не встановлено законом або не визначено умовами забезпечення. 4. У разі відступлення частини вимоги забезпечення зберігається тією мірою, у якій воно може забезпечувати відступлену частину. Розподіл задоволення з предмета забезпечення між кількома кредиторами здійснюється пропорційно розміру вимог, якщо іншого не встановлено законом або не погоджено сторонами з дотриманням прав третіх осіб. Якщо за своєю суттю забезпечення є неподільним або не допускає окремої реалізації щодо часток вимоги, забезпечення реалізується як єдине ціле, а отримані кошти розподіляються між кредиторами пропорційно розміру їхніх вимог, якщо іншого не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 514[5].** Часткове відступлення права вимоги

	1. Право вимоги може бути відступлене в частині, яка є визначеною або такою, що може бути визначена, якщо це не суперечить закону, договору або суті зобов’язання. 2. У разі переходу частини права вимоги боржник зобов’язаний виконати зобов’язання кожному кредиторові пропорційно їхнім вимогам, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Якщо поділ виконання істотно ускладнює або робить неможливим належне виконання, боржник має право виконати зобов’язання одному з кредиторів із подальшим розподілом між кредиторами отриманого, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Забезпечення зберігає чинність щодо відступленої частини вимоги в межах установленого забезпечення. Перехід частини вимоги не створює для боржника або для особи, яка надала забезпечення, більших обтяжень, ніж існували до відступлення, якщо інше не встановлено законом або не погоджено такою особою. Якщо право вимоги відступлено кільком кредиторам, права, що забезпечують виконання зобов’язання, діють на користь кожного з них пропорційно обсягу його вимоги, якщо інше не встановлено законом або не погоджено між усіма заінтересованими особами з додержанням прав третіх осіб. 5. Часткове відступлення не змінює для боржника строк, місце та спосіб виконання, валюту та порядок розрахунків, умови нарахування процентів, неустойки та інших платежів, якщо інше не встановлено законом або не погоджено з боржником. 6. Якщо іншого не встановлено договором або законом, кожний з кредиторів, яким належать частки вимоги, має право на одержання виконання в межах своєї частки. Боржник має право виконати зобов’язання кожному з кредиторів пропорційно їхнім часткам, внести виконання у депозит нотаріуса або на ескроу-рахунок у встановленому законом порядку.

	7. Якщо вимога є неподільною за своєю природою або договором визначено єдине місце, спосіб чи строк виконання, боржник має право вимагати від кредиторів визначення уповноваженого представника для прийняття виконання. До його визначення боржник не вважається таким, що прострочив. 8. Якщо один і той самий кредитор відступив одну й ту саму частину вимоги кільком особам, пріоритет має набувач, про відступлення на користь якого боржника було повідомлено раніше. Щодо третіх осіб пріоритет визначається за часом внесення відомостей до відповідного державного реєстру або вчинення іншої визначеної законом дії. 9. Боржник має право заявити новому кредиторові заперечення та зарахування зустрічних однорідних вимог у межах відступленої частини на підставах і в порядку, встановлених цим Кодексом.
Стаття відсутня	**Стаття 514[6].** Відступлення майбутніх та умовних вимог 1. Майбутня або умовна вимога може бути відступлена, якщо вона індивідуально визначена або визначена за родовими ознаками так, що може бути встановлена на момент її виникнення, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті зобов'язання. 2. Право вимоги, що виникне в майбутньому, переходить до нового кредитора з моменту настання підстави його виникнення, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Договір відступлення майбутньої або умовної вимоги надає набувачеві право очікування (expectatio) до виникнення такої вимоги. Права набувача на таку вимогу виникають з моменту її виникнення, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Відступлення вимог, що виникатимуть у межах триваючих зобов'язань, а також відступлення сукупності теперішніх і майбутніх грошових вимог є дійсним за наявності у договорі критеріїв їх ідентифікації. Щодо кожної вимоги перехід прав відбувається з моменту її виникнення, якщо інше не встановлено договором або законом.

	5. Відступлення майбутньої або умовної вимоги є обов'язковим для боржника з моменту отримання ним повідомлення. Щодо третіх осіб воно є чинним з моменту внесення відомостей до відповідного державного реєстру або вчинення іншої визначеної законом дії. Пріоритет набувачів визначається за часом вчинення відповідних дій. 6. Відступлення майбутньої або умовної вимоги не може погіршувати становище боржника, якщо інше не встановлено законом або не погоджено боржником. Договірні застереження про заборону чи обмеження такого відступлення діють у межах, визначених цим Кодексом та/або іншим законом. Перехід прав, що забезпечують виконання зобов'язання, і наслідки часткового відступлення майбутніх вимог визначаються цим Кодексом.
Стаття відсутня	**Стаття 514[7].** Договірні обмеження відступлення права вимоги (pactum de non cedendo) 1. Сторони можуть встановити у договорі заборону або обмеження відступлення права вимоги , якщо іншого не встановлено законом або не випливає із суті зобов'язання. 2. Порушення заборони або обмеження відступлення права вимоги має наслідком відповідальність сторони, яка його допустила, перед іншою стороною і не впливає на дійсність відступлення між цедентом і набувачем, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Договірна заборона або обмеження є обов'язковими для набувача, якщо на момент відступлення він знав або повинен був знати про них. Якщо набувач не знав і не повинен був знати, відступлення є обов'язковим для боржника з моменту, визначеного цим Кодексом, а наслідки порушення виникають лише між сторонами первісного договору. 4. У підприємницьких відносинах повна заборона відступлення грошових вимог є недійсною, якщо іншого не

	встановлено законом. Обмеження, що істотно ускладнюють або роблять економічно неможливим таке відступлення, прирівнюються до заборони. Обмеження відступлення негрошових вимог допускаються, якщо вони є розумними, співмірними меті договору та не суперечать імперативним нормам.
Стаття 519. Відповідальність первісного кредитора у зобов'язанні 1. Первісний кредитор у зобов'язанні відповідає перед новим кредитором за недійсність переданої йому вимоги, але не відповідає за невиконання боржником свого обов'язку, крім випадків, коли первісний кредитор поручився за боржника перед новим кредитором.	**Стаття 514[8].** Відповідальність цедента перед цесіонарієм 1. Цедент відповідає перед цесіонарієм за дійсність і належність йому відступленого права на момент переходу, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Якщо іншого не встановлено договором, цедент не відповідає за платоспроможність боржника та фактичне одержання виконання цесіонарієм. Така відповідальність можлива лише у разі прямого застереження із визначенням її обсягу та строку. 3. Цедент відповідає за: 1) відсутність порушення встановленої договором заборони або обмеження відступлення; 2) відсутність раніше вчинених відступлень тієї самої вимоги або її частини; 3) відсутність прав третіх осіб на вимогу, що перешкоджають її використанню набувачем, якщо набувач не знав і не повинен був знати про такі права; 4) передання набувачеві документів та інформації, що посвідчують вимогу, у розумний строк. 4. Якщо відступлена вимога є спірною або обтяженою запереченнями боржника, цедент відповідає перед цесіонарієм лише у межах гарантій, прямо визначених договором або законом. Замовчування цедентом відомих йому істотних заперечень боржника вважається недобросовісним і має наслідком обов'язок відшкодування збитків. 5. Гарантія дійсності вимоги охоплює існування вимоги, її обсяг і належність цедентові. У разі повної або часткової недійсності права вимоги або його відсутності у цедента на момент відступлення, цедент відшкодовує цесіонарію збитки в межах такої гарантії.

	6. У разі відступлення частини вимоги або кількох вимог відповідальність цедента визначається щодо кожної відступленої вимоги або її частини окремо, якщо інше не встановлено договором. 7. Умова договору про звільнення цедента від відповідальності за дійсність відступленої вимоги є недійсною, крім випадків, коли цесіонарій знав або повинен був знати про відсутність або дефект вимоги на момент відступлення.
Стаття відсутня	**Стаття 514[9].** Належний кредитор 1. У разі спору щодо особи належного кредитора боржник має право вимагати від особи, яка заявляє про заміну кредитора, належні докази її прав. До моменту отримання таких доказів прострочення боржника не настає. 2. У разі спору або невизначеності щодо особи належного кредитора боржник має право внести виконання у депозит нотаріуса або на ескроу-рахунок у порядку, встановленому законом. Таке виконання вважається належним. 3. Якщо у повідомленні про заміну кредитора зазначено недостовірні реквізити для виконання, наслідки такої недостовірності покладаються на особу, яка надіслала повідомлення. Виконання, здійснене боржником добросовісно відповідно до таких реквізитів, вважається належним. 4. Якщо чинність переходу права вимоги щодо третіх осіб залежить від внесення запису до відповідного державного реєстру, боржник має право покладатися на дані такого реєстру на момент здійснення виконання.
Назва параграфу відсутня	**§ 3. Переведення боргу**
Стаття відсутня	**Стаття 514[10].** Поняття та умови переведення боргу 1. Переведення боргу є заміною боржника у зобов’язанні іншою особою, до якої переходить обов’язок перед кредитором у тому самому обсязі, якщо іншого не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов’язання. 2. Переведення боргу здійснюється на підставі договору між первісним і новим боржником за згодою кредитора.

	3. Згода кредитора може бути надана заздалегідь, одночасно з укладенням договору про переведення боргу або після його укладення. Згода має індивідуалізувати зобов'язання та особу нового боржника. Мовчання не вважається згодою, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Згода кредитора може бути виражена у письмовій (зокрема електронній) формі або в інший спосіб, що достовірно свідчить про волю кредитора. Прийняття кредитором виконання від нового боржника після отримання повідомлення про переведення боргу вважається згодою, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. До надання згоди кредитора первісний боржник не звільняється від зобов'язання. З моменту надання згоди первісний боржник припиняє бути боржником, якщо інше не встановлено законом або не погоджено сторонами. 6. Переведення боргу не може погіршувати становище кредитора порівняно з умовами зобов'язання до переведення, якщо інше не встановлено законом або не погоджено кредитором.
Стаття 523. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпеченому порукою або заставою 1. Порука або застава, встановлена іншою особою, припиняється після заміни боржника, якщо поручитель або заставодавець не погодився забезпечувати виконання зобов'язання новим боржником. 2. Застава, встановлена первісним боржником, зберігається після заміни боржника, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 514[11].** Юридичні наслідки переведення боргу для забезпечень і третіх осіб 1. Забезпечення, встановлені боржником щодо його майна, зберігаються після переведення боргу в межах зобов'язання, якщо іншого не встановлено договором або законом і якщо обсяг зобов'язання не змінено. 2. Персональні забезпечення, надані третіми особами, зберігаються лише за їх згодою, наданою до, під час або після переведення боргу. За відсутності такої згоди забезпечення припиняється, якщо інше не встановлено законом. 3. Речеві забезпечення, надані третіми особами, зберігаються за згодою відповідної особи. За відсутності такої згоди забезпечення припиняється, якщо інше не встановлено законом. 4. Якщо внаслідок переведення боргу змінюються умови зобов'язання, що збільшує обсяг або відповідальність особи, яка

	надала забезпечення, або іншим чином погіршує її становище, забезпечення зберігається лише за згодою цієї особи. 5. Гарантія зберігається відповідно до її умов та закону. Якщо гарантія надана щодо конкретного боржника, заміна боржника потребує згоди гаранта, якщо інше не випливає з умов гарантії або закону. 6. Права інших кредиторів, у тому числі пріоритети щодо забезпечених вимог, не можуть порушуватися переведенням боргу. Внесення відомостей до відповідних державних реєстрів здійснюється у випадках і порядку, встановлених законом. Невнесення таких відомостей не впливає на дійсність переведення між його сторонами, але може не мати сили щодо добросовісних третіх осіб у випадках, визначених цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття відсутня	**Стаття 514[12].** Часткове переведення боргу, зворотна вимога та взаємні розрахунки 1. Борг може бути переведено в частині, якщо така частина є визначеною або такою, що може бути визначена, і це не суперечить закону або суті зобов'язання. 2. У разі часткового переведення боргу первісний і новий боржники відповідають перед кредитором кожний у межах своєї частки, якщо інше не встановлено законом або не погоджено з кредитором. Солідарна відповідальність допускається за згодою кредитора або у випадках, встановлених законом. 3. Зміна співвідношення часток між боржниками без згоди кредитора не впливає на обсяг і порядок виконання перед кредитором. 4. Боржник, який виконав зобов'язання понад належну йому частку, має право зворотної вимоги до іншого боржника в обсязі сплаченого понад частку, а також у межах нарахованих процентів, неустойки та необхідних витрат, пов'язаних із виконанням, якщо інше не встановлено договором між боржниками або законом.

	5. Заперечення проти вимоги кредитора та зарахування зустрічних однорідних вимог після часткового переведення боргу здійснюються за правилами цього Кодексу. Взаємні розрахунки між боржниками проводяться на загальних підставах. 6. Якщо часткове переведення боргу унеможливлює прийняття виконання без надмірних витрат або ризику для кредитора, кредитор має право вимагати від боржників визначення уповноваженого представника для прийняття виконання. До визначення такого представника кредитор не вважається таким, що прострочив прийняття виконання.
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Заперечення, зарахування зустрічних однорідних вимог, передання документів та інформації**
Стаття 517. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні 1. Первісний кредитор у зобов'язанні повинен передати новому кредиторові документи, які засвідчують права, що передаються, та інформацію, яка є важливою для їх здійснення. 2. Боржник має право не виконувати свого обов'язку новому кредиторові до надання боржникові доказів переходу до нового кредитора прав у зобов'язанні.	**Стаття 515.** Передання документів та інформації 1. Сторона, яка замінюєтьсязобов'язана у розумний строк передати правонаступникові документи та інформацію, необхідні для здійснення прав і виконання обов'язків у зобов'язанні. Передаються, зокрема, договір і додатки, правочини про зміну/розірвання, акти звірки, платіжні документи, документи щодо забезпечень та відомості з відповідних державних реєстрів, а також наявні судові та виконавчі документи. 2. Документи можуть бути передані в електронній формі, якщо інше не випливає з їх природи або з вимог закону. Оригінали передаються, якщо без них неможливе здійснення права або внесення відомостей до відповідного державного реєстру. 3. Якщо перехід прав або заміна боржника підлягає відображенню у відповідному державному реєстрі, особа, яка здійснює передання, зобов'язана сприяти внесенню відповідних відомостей. Невнесення таких відомостей не впливає на дійсність переходу між сторонами, але у випадках, встановлених законом, може не мати сили щодо добросовісних третіх осіб. 4. До одержання документів та інформації, без яких неможливе належне здійснення прав, правонаступник має право призупинити виконання своїх обов'язків перед особою, яка здійснює передання, у

	частині, що залежить від такого передання, та вимагати відшкодування збитків, завданих простроченням. У договорі про відступлення права вимоги набувач має право утримувати оплату або її частину до отримання визначеного переліку документів. 5. Передання інформації здійснюється в обсязі, необхідному для досягнення мети зобов'язання, з додержанням вимог щодо охорони комерційної або банківської таємниці, персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом. 6. Особа, що здійснює передання, зобов'язана за запитом правонаступника вчинити необхідні дії сприяння, зокрема видати довідки, підтвердити залишок заборгованості, засвідчити копії документів, надати пояснення та повідомити осіб, які надали забезпечення, про зміну кредитора у разі наявності забезпечень. 7. Звичайні витрати на підготовку та передання документів несе особа, що здійснює передання. Додаткові витрати, пов'язані з формуванням спеціальних витягів або відновленням втрачених документів, несе правонаступник, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 518. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні 1. Боржник має право висувати проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент одержання письмового повідомлення про заміну кредитора. 2. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора у зобов'язанні, він має право висунути проти вимоги нового кредитора заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент пред'явлення йому вимоги новим кредитором або, якщо боржник виконав свій обов'язок до пред'явлення йому вимоги новим кредитором, - на момент його виконання. **Стаття 522.** Заперечення нового боржника у зобов'язанні проти вимоги кредитора	**Стаття 516.** Заперечення боржника та зарахування зустрічних однорідних вимог після заміни сторони 1. Після заміни кредитора боржник має право заявити новому кредиторові всі заперечення, які він мав проти первісного кредитора на момент одержання повідомлення про заміну кредитора, у тому числі щодо недійсності, припинення, часткового виконання, позовної давності та розміру вимоги. 2. Боржник має право заявити новому кредиторові зарахування зустрічної однорідної вимоги до первісного кредитора: 1) якщо підстава для зарахування виникла до одержання боржником повідомлення про заміну кредитора; 2) якщо така зустрічна вимога випливає з того самого договору, що й вимога нового кредитора, незалежно від часу її виникнення;

1. Новий боржник у зобов’язанні має право висунути проти вимоги кредитора всі заперечення, що грунтуються на відносинах між кредитором і первісним боржником.	3) якщо можливість зарахування після заміни кредитора погоджена новим кредитором, встановлена цим Кодексом та/або іншим законом. 3. Після одержання боржником повідомлення про заміну кредитора виконання, надане первісному кредиторові, не звільняє боржника, крім випадків, установлених цим Кодексом. У разі спору щодо особи належного кредитора боржник має право внести виконання у депозит нотаріуса або на ескроу-рахунок у порядку, встановленому законом. 4. Новий кредитор пов’язаний дефектами та запереченнями, притаманними самій вимозі, а також імперативними правилами захисту прав споживача. Умови договору, що обмежують заперечення споживача, є недійсними в частині такого обмеження. 5. У разі заміни боржника кредитор зберігає всі належні йому заперечення проти нового боржника, що випливають із зобов’язання. Новий боржник може заявляти кредиторові заперечення, що випливають із змісту зобов’язання та відносин між кредитором і первісним боржником, але не може посилатися на особисті заперечення первісного боржника, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не погоджено з кредитором. 6. Обов’язок доведення факту та моменту повідомлення про заміну кредитора покладається на особу, яка на нього посилається. Обов’язок доведення підстав і розміру зустрічної вимоги для зарахування покладається на боржника.
Глава 48 ВИКОНАННЯ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ	Глава 48 **ВИКОНАННЯ**
Назва параграфу відсутня	**§ 1. Загальні положення**
Стаття 526. Загальні умови виконання зобов’язання 1. Зобов’язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.	**Стаття 526.** Засади виконання зобов’язання 1. Виконанням зобов’язання є вчинення боржником на користь кредитора дій, передбачених змістом зобов’язання, або утримання від дій, якщо це встановлено договором або законом (виконання).

2. Виконання зобов'язань, реалізація, зміна та припинення певних прав у договірному зобов'язанні можуть бути зумовлені вчиненням або утриманням від вчинення однією із сторін у зобов'язанні певних дій чи настанням інших обставин, передбачених договором, у тому числі обставин, які повністю залежать від волі однієї із сторін.	2. Зобов'язання повинно виконуватися належним чином відповідно до його умов, цього Кодексу, іншого законута загальних засад приватного права. 3. Якщо умови виконання не визначені, воно здійснюється у розумний строк, у встановленому місці, способом, що відповідає суті зобов'язання, а також належній особі. 4. Сторони зобов'язані співпрацювати з метою належноговиконання. 5. Виконання, прийняте кредитором без застережень, вважається належним, якщо іншого не встановлено договором, цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 529. Виконання зобов'язання частинами 1. Кредитор має право не приймати від боржника виконання його обов'язку частинами, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту.	**Стаття 526[1].** Об'єкт, спосіб і межі виконання зобов'язання 1. Об'єктом виконання є дія (передача речі, сплата грошей, виконання робіт, надання послуг, утримання від дій тощо) або результат такої дії. 2. Зобов'язання виконується в натурі, якщо інше не випливає із його змісту, договору або закону. 3. Подільне зобов'язання може виконуватися частинами за згодою кредитора, а також якщо це встановлено договором або законом. Неподільне зобов'язання виконується повністю. 4. Якщо спосіб виконання не визначений, застосовується спосіб, що відповідає суті зобов'язання та звичаям ділового обороту. 5. Межі виконання визначаються предметом, кількістю, якістю, комплектністю, а також вимогами безпеки та належної професійної дбайливості.
Стаття 538. Зустрічне виконання зобов'язання 1. Виконання свого обов'язку однією із сторін, яке відповідно до договору обумовлене виконанням другою стороною свого обов'язку, є зустрічним виконанням зобов'язання. 2. При зустрічному виконанні зобов'язання сторони повинні виконувати свої обов'язки одночасно, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства, не випливає із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту.	**Стаття 526[2].** Зупинення зустрічного виконання зобов'язання (exceptio non adimpleti contractus) 1. У взаємному зобов'язанні сторона має право зупинити своє виконання до надання іншою стороною належного виконання у частині, яка повинна бути надана одночасно або раніше. 2. Якщо виконання однієї сторони має передувати виконанню іншої, остання може зупинити своє виконання до одержання належного попереднього виконання.

Сторона, яка наперед знає, що вона не зможе виконати свого обов'язку, повинна своєчасно повідомити про це другу сторону. 3. У разі невиконання однією із сторін у зобов'язанні свого обов'язку або за наявності очевидних підстав вважати, що вона не виконає свого обов'язку у встановлений строк (термін) або виконає його не в повному обсязі, друга сторона має право зупинити виконання свого обов'язку, відмовитися від його виконання частково або в повному обсязі. 4. Якщо зустрічне виконання обов'язку здійснено однією із сторін, незважаючи на невиконання другою стороною свого обов'язку, друга сторона повинна виконати свій обов'язок.	3. Якщо інша сторона надала виконання частково, зупинення допускається лише в пропорційній частині, якщо інше не випливає із суті зобов'язання, умов договору або не зумовлене істотністю порушення. 4. Сторона, що зупиняє виконання, зобов'язана діяти добросовісно та невідкладно повідомити іншу сторону у письмовій формі із зазначенням підстав і обсягу зупинення. На період правомірного зупинення прострочення цієї сторони не настає. 5. Зупинення не допускається, якщо: 1) інше встановлено договором або законом; 2) із суті зобов'язання випливає обов'язок невідкладного виконання (зокрема для запобігання непропорційній шкоді); 3) затримка створює невідворотну небезпеку для життя, здоров'я або безпеки; 4) порушення іншої сторони є незначним і не впливає на очікуваний результат. 6. Правомірне зупинення не перешкоджає стороні використати інші способи захисту, встановлені цим Кодексом або договором. 7. Положення цієї статті застосовуються з урахуванням спеціальних норм цього Кодексу.
Стаття 530. Строк (термін) виконання зобов'язання 1. Якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін). Зобов'язання, строк (термін) виконання якого визначений вказівкою на подію, яка неминуче має настати, підлягає виконанню з настанням цієї події. 2. Якщо строк (термін) виконання боржником обов'язку не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги, кредитор має право вимагати його виконання у будь-який час, крім випадків, установлених законом про банки і банківську діяльність. Боржник повинен виконати такий обов'язок у семиденний строк від дня пред'явлення вимоги, якщо обов'язок негайного виконання не випливає із договору або актів цивільного законодавства.	**Стаття 530.** Строк (термін) виконання зобов'язання 1. Зобов'язання підлягає виконанню у строк (термін), встановлений договором або законом. Якщо строк визначено періодом, виконання може бути здійснено у будь-який момент цього періоду, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Якщо строк визначено вказівкою на подію, що неминуче має настати, зобов'язання підлягає виконанню з настанням такої події. 3. Якщо строк не визначено або визначено моментом пред'явлення вимоги, кредитор має право вимагати виконання у будь-який час, а боржник зобов'язаний виконати у розумний строк після одержання вимоги. За відсутності доказів іншого презюмується, що розумним строком є сім днів, якщо інше не випливає із суті зобов'язання або не встановлено законом.

Стаття 531. Дострокове виконання зобов'язання 1. Боржник має право виконати свій обов'язок достроково, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту.	4. Дострокове виконання допускається, якщо іншого не встановлено законом, не випливає із суті зобов'язання або умов договору. 5. Боржник вважається таким, що прострочив, якщо він не приступив до виконання зобов'язання або не виконав його у строк, встановлений договором або законом.На боржниковілежить ризиквипадкової неможливості виконання після прострочення. Юридичні наслідки прострочення визначаються цим Кодексом та договором. 6. Прострочення боржника не настає, якщо зобов'язання не може бути виконане внаслідок прострочення кредитора.
Стаття 532. Місце виконання зобов'язання 1. Місце виконання зобов'язання встановлюється у договорі. Якщо місце виконання зобов'язання не встановлено у договорі, виконання провадиться: 1) за зобов'язанням про передання нерухомого майна - за місцезнаходженням цього майна; 2) за зобов'язанням про передання товару (майна), що виникає на підставі договору перевезення, - за місцем здавання товару (майна) перевізникові; 3) за зобов'язанням про передання товару (майна), що виникає на підставі інших правочинів, - за місцем виготовлення або зберігання товару (майна), якщо це місце було відоме кредиторові на момент виникнення зобов'язання; 4) за грошовим зобов'язанням - за місцем проживання кредитора, а якщо кредитором є юридична особа, - за її місцезнаходженням на момент виникнення зобов'язання. Якщо кредитор на момент виконання зобов'язання змінив місце проживання (місцезнаходження) і сповістив про це боржника, зобов'язання виконується за новим місцем проживання (місцезнаходженням) кредитора з віднесенням на кредитора всіх витрат, пов'язаних із зміною місця виконання;	**Стаття 532.** Місце виконання зобов'язання 1. Місце виконання визначається договором. Якщо місце виконання не встановлено у договорі, воно визначається законом, звичаями ділового обороту або суттю зобов'язання. 2. Грошове зобов'язання виконується за місцезнаходженням (місцем проживання) кредитора на момент платежу, якщо інше не встановлено договором або законом. Якщо кредитор до моменту платежу змінив місце та повідомив про це боржника, виконання провадиться за новим місцем, а додаткові витрати, спричинені зміною місця, несе кредитор, якщо інше не погоджено сторонами. 3. Передання нерухомого майна здійснюється за місцезнаходженням цього майна. 4. Передання товару (майна) за договором перевезення здійснюється за місцем здавання товару (майна) першому перевізникові, якщо інше не встановлено договором. 5. Передання товару (майна) за іншими правочинами здійснюється за місцем виготовлення або зберігання товару (майна), відомим кредиторові на момент виникнення зобов'язання, якщо інше не встановлено договором. 6. Виконання робіт або надання послуг здійснюється у місці, де робота має бути виконана чи послуга надана.

5) за іншим зобов'язанням - за місцем проживання (місцезнаходженням) боржника. 2. Зобов'язання може бути виконане в іншому місці, якщо це встановлено актами цивільного законодавства або випливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту.	7. Електронна (цифрова) передача результату (цифровий контент, дані, ліцензійні ключі, доступ до інформаційної системи) здійснюється через кінцеву точку приймання, визначену кредитором у договорі або повідомленні. За відсутності такого визначення місцем виконання вважається місцезнаходження кредитора на момент надання доступу або передачі. 8. Інші зобов'язання виконуються за місцем проживання (місцезнаходженням) боржника, якщо інше не випливає із суті зобов'язання, закону або звичаїв ділового обороту. 9. Якщо місце виконання змінено з причин, залежних від кредитора, він відшкодовує боржнику необхідні додаткові витрати, пов'язані з такою зміною, якщо інше не погоджено сторонами.
Стаття 527. Виконання зобов'язання належними сторонами 1. Боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок, а кредитор - прийняти виконання особисто, якщо інше не встановлено договором або законом, не випливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту. 2. Кожна із сторін у зобов'язанні має право вимагати доказів того, що обов'язок виконується належним боржником або виконання приймається належним кредитором чи уповноваженою на це особою, і несе ризик наслідків непред'явлення такої вимоги. **Стаття 528.** Виконання обов'язку боржника іншою особою 1. Виконання обов'язку може бути покладено боржником на іншу особу, якщо з умов договору, вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства або суті зобов'язання не випливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто. У цьому разі кредитор зобов'язаний прийняти виконання, запропоноване за боржника іншою особою. 2. У разі невиконання або неналежного виконання обов'язку боржника іншою особою цей обов'язок боржник повинен виконати сам.	**Стаття 532[1].** Особи, які можуть виконати зобов'язання 1. Зобов'язання виконується боржником, якщо іншого не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов'язання. У разі коли виконання має особистий характер (з огляду на довіру, кваліфікацію або індивідуальні якості), кредитор вправі відмовити у прийнятті виконання від третьої особи. 2. Боржник може доручити виконання третій особі. У такому разі кредитор зобов'язаний прийняти належне виконання від цієї особи. Таке доручення не відводить від боржника юридичних наслідків неналежного виконання, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Третя особа може виконати зобов'язання без згоди боржника, якщо це необхідно для відвернення небезпеки втрати або обтяження її права на майно боржника (зокрема, права оренди, застави, притримання тощо) у зв'язку із зверненням кредитором стягнення. 4. У випадку, встановленому частиною третьою цієї статті, до третьої особи за законом переходять права кредитора у зобов'язанні (суброгація) в обсязі здійсненого виконання. 5. Третя особа, яка виконала зобов'язання на підставі доручення або у випадку, визначеному частиною третьою цієї статті,

3. Інша особа може задовольнити вимогу кредитора без згоди боржника у разі небезпеки втратити право на майно боржника (право оренди, право застави тощо) внаслідок звернення кредитором стягнення на це майно. У цьому разі до іншої особи переходять права кредитора у зобов'язанні і застосовуються положення статей 512-519 цього Кодексу.	набуває право зворотньої вимоги (регрес) до боржника в розмірі здійсненого виконання та необхідних витрат, якщо іншого не встановлено договором або законом. 6. Кредитор, який прийняв виконання від третьої особи, зобов'язаний видати відповідне підтвердження виконання та передати документи, що посвідчують право вимоги, у частині, в якій відбулася суброгація. 7. Якщо боржник доручив виконання третій особі, яка його не виконала, боржник зобов'язаний виконати зобов'язання сам і відшкодувати шкоду, завдану неналежним виконанням, якщо іншого не встановлено договором або законом.
Назва параграфу відсутня	**§ 2. Прийняття виконання та обов'язки кредитора**
Стаття відсутня	**Стаття 532[2].** Обов'язок кредитора прийняти належне виконання 1. Кредитор зобов'язаний прийняти виконання, що відповідає умовам зобов'язання. 2. Неприйняття належного виконання без поважних причин вважається простроченням кредитора. Наслідки такого прострочення визначаються цим Кодексом. 3. Кредитор зобов'язаний вчинити дії, необхідні для прийняття виконання, визначені статтею 532[3] цього Кодексу.
Стаття 538. Зустрічне виконання зобов'язання 1. Виконання свого обов'язку однією із сторін, яке відповідно до договору обумовлене виконанням другою стороною свого обов'язку, є зустрічним виконанням зобов'язання. 2. При зустрічному виконанні зобов'язання сторони повинні виконувати свої обов'язки одночасно, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства, не випливає із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту. Сторона, яка наперед знає, що вона не зможе виконати свого обов'язку, повинна своєчасно повідомити про це другу сторону. 3. У разі невиконання однією із сторін у зобов'язанні свого обов'язку або за наявності очевидних підстав вважати, що вона не	**Стаття 532[3].** Обов'язок кредитора сприяти виконанню 1. Сторони зобов'язані добросовісно і своєчасно взаємодіяти для належного виконання зобов'язання. Кредитор зобов'язаний вчинити дії, без яких виконання є неможливим або істотно ускладненим, зокрема: 1) надати платіжні реквізити або інші ідентифікатори отримувача; 2) надати необхідну інформацію та документи; 3) затвердити специфікації, технічні вимоги, зразки або інші погодження, визначені договором; 4) узгодити графіки для прийняття виконання;

виконає свого обов’язку у встановлений строк (термін) або виконає його не в повному обсязі, друга сторона має право зупинити виконання свого обов’язку, відмовитися від його виконання частково або в повному обсязі. 4. Якщо зустрічне виконання обов’язку здійснено однією із сторін, незважаючи на невиконання другою стороною свого обов’язку, друга сторона повинна виконати свій обов’язок.	5) визначити місце прийняття виконання відповідно до статті 532 цього Кодексу; 6) забезпечити доступ боржника до відповідного місця або інформаційної системи у погоджені дні та години; 7) визначити уповноважену особу для прийняття та посвідчення виконання; 8) у разі електронної передачі надати або погодити технічні вимоги, формат і порядок обміну, необхідні для прийняття виконання. 2. Якщо виконання залежить від попередніх дій кредитора, боржник має право зупинити перебіг строку виконання (відстрочити виконання) на період до вчинення таких дій, за умови повідомлення кредитора у розумний строк у письмовій формі. На час такого зупинення прострочення боржника не настає. 3. Невиконання кредитором обов’язку сприяння звільняє боржника від юридичних наслідків прострочення у частині, що спричинена таким невиконанням, та надає боржнику право на відшкодування необхідних і розумних додаткових витрат, спричинених затримкою кредитора. Боржник також має право вчинити дії, визначені цим Кодексом для випадків прострочення кредитора, зокрема депонувати виконання або застосувати інші засоби захисту, якщо це випливає з договору або закону. 4. Сторона, яка посилається на невиконання обов’язку сприяння, зобов’язана довести обставини такого невиконання та причинний зв’язок з неможливістю або затримкою виконання. 5. Якщо невиконання кредитором обов’язку сприяння є істотним і триває після надання йому боржником додаткового розумного строку, боржник має право скористатися визначеними законом способами захисту, включно з розірванням договору у випадках і в порядку, встановлених цим Кодексом.
Стаття 613. Прострочення кредитора 1. Кредитор вважається таким, що прострочив, якщо він відмовився прийняти належне виконання, запропоноване боржником,	**Стаття 532[4].** Прострочення кредитора (mora creditoris) 1. Кредитор вважається таким, що прострочив, якщо без поважних причин не прийняв належне виконання або не вчинив дій,

або не вчинив дій, що встановлені договором, актами цивільного законодавства чи випливають із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту, до вчинення яких боржник не міг виконати свого обов'язку. Кредитор також вважається таким, що прострочив, у випадках, встановлених частиною четвертою статті 545 цього Кодексу. 2. Якщо кредитор не вчинив дії, до вчинення яких боржник не міг виконати свій обов'язок, виконання зобов'язання може бути відстрочене на час прострочення кредитора. 3. Боржник не має права на відшкодування збитків, завданих простроченням кредитора, якщо кредитор доведе, що прострочення не є наслідком його вини або осіб, на яких за законом чи дорученням кредитора було покладено прийняття виконання. 4. Боржник за грошовим зобов'язанням не сплачує проценти за час прострочення кредитора.	необхідних для його прийняття, а також у випадках, встановлених цим Кодексом. 2. На час прострочення кредитора перебіг строку виконання зобов'язання зупиняється у частині, що залежить від дій кредитора. Прострочення боржника у цій частині не настає. 3. З моменту прострочення кредитора ризик випадкової загибелі чи псування предмета виконання, а також звичайні витрати зберігання, переходять на кредитора, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Кредитор зобов'язаний відшкодувати боржнику необхідні і розумні витрати, спричинені простроченням кредитора. 5. Прострочення кредитора не звільняє боржника від обов'язку належного збереження предмета виконання до передачі або депонування. 6. За грошовим зобов'язанням проценти за користування сумою та проценти за прострочення не нараховуються за період прострочення кредитора, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 545. Підтвердження виконання зобов'язання 1. Прийнявши виконання зобов'язання, кредитор повинен на вимогу боржника видати йому розписку про одержання виконання частково або в повному обсязі. 2. Якщо боржник видав кредиторові борговий документ, кредитор, приймаючи виконання зобов'язання, повинен повернути його боржникові. У разі неможливості повернення боргового документа кредитор повинен вказати про це у розписці, яку він видає. 3. Наявність боргового документа у боржника підтверджує виконання ним свого обов'язку. 4. У разі відмови кредитора повернути борговий документ або видати розписку боржник має право затримати виконання зобов'язання. У цьому разі настає прострочення кредитора.	**Стаття 532[5].** Підтвердження прийняття виконання 1. На вимогу боржника кредитор видає розписку, акт приймання-передачі або інший документ,що підтверджує прийняття виконання повністю або частково. Електронне підтвердження прийняття виконання, сформоване відповідно до погоджених правил інформаційної системи, прирівнюється до розписки. 2. Якщо боржник видав кредиторові борговий документ, і такий документ перебуває у кредитора, кредитор, приймаючи виконання, зобов'язаний повернути цей документ боржникові або зробити на ньому відмітку про виконання. У разі неможливості повернення або проставлення відмітки кредитор у підтвердженні виконання зазначає причини та реквізити такого документа, і з цього моменту документ вважається погашеним, а ризик його подальшого пред'явлення несе кредитор.

	Якщо для окремих видів боргових документів законом визначено спеціальний порядок погашення або анулювання, застосовується такий порядок. 3. Наявність у боржника боргового документа, виданого кредитором, презюмує належне виконання зобов'язання у відповідній частині, якщо не доведено інше. 4. У разі відмови кредитора без поважних причин видати підтвердження або повернути борговий документ боржник має право зупинити подальше виконання або депонувати виконання, повідомивши кредитора про таке зупинення, і в цьому разі настає прострочення кредитора.
Стаття відсутня	**Стаття 532[6].** Електронна форма та автоматизоване виконання 1. Виконання може здійснюватися із використанням інформаційних систем, у тому числі в автоматизованому порядку, якщо це встановлено договором або законом (зокрема шляхом електронної передачі результату, надання доступу або здійснення платежу). 2. Якщо виконання не відбулося внаслідок збою платіжної або інформаційної інфраструктури, наслідки визначаються статтею 537[24] цього Кодексу, іншим законом або договором. 3. Правила користування інформаційними системами встановлюються відповідним законодавством. м законом або договором.
Назва параграфу відсутня	**§ 3. Депонування та ескроу як спосіб прийняття виконання у разі прострочення кредитора**
Стаття 537. Виконання зобов'язання внесенням боргу в депозит нотаріуса, нотаріальної контори або на рахунок ескроу 1. Боржник має право виконати свій обов'язок шляхом внесення належних з нього кредиторові грошей або цінних паперів у депозит нотаріуса, нотаріальної контори або на рахунок ескроу в разі: 1) відсутності кредитора або уповноваженої ним особи у місці виконання зобов'язання;	**Стаття 537.** Виконання зобов'язання шляхом депонування 1. Якщо кредитор відсутній у місці виконання, відмовляється без поважних причин прийняти належне виконання, перебуває у простроченні, його місцезнаходження (місце проживання) невідоме або відсутній представник недієздатного кредитора, боржник має право виконати зобов'язання шляхом внесення належних кредиторові грошей або цінних паперів у депозит нотаріуса або нотаріальної контори, а також шляхом передання предмета виконання депозитарію

2) ухилення кредитора або уповноваженої ним особи від прийняття виконання або в разі іншого прострочення з їхнього боку; 3) відсутності представника недієздатного кредитора. 2. Нотаріус повідомляє кредитора у порядку, встановленому законом, про внесення боргу у депозит. 3. Порядок внесення цінних паперів, що існують в електронній формі, в депозит нотаріуса (нотаріальної контори) або на відповідний рахунок ескроу в цінних паперах встановлюється законодавством про депозитарну систему України. Внесення на депозит нотаріуса цінних паперів, що існують в паперовій формі, здійснюється шляхом вручення нотаріусу сертифіката таких цінних паперів.	або іншій уповноваженій законом особі. Виконання може бути здійснено також шляхом розміщення коштів або майна в ескроу відповідно до статті 537^1 цього Кодексу. 2. Виконання, здійснене шляхом депонування, вважається належним з моменту прийняття предмета виконання депозитарієм відповідно до умов депонування та закону. 3. З моменту належного депонування ризики випадкової загибелі або псування предмета виконання, звичайні витрати зберігання та подальшого утримання, а також ризик подвійного пред'явлення вимоги переходять на кредитора, якщо інше не визначено законом. 4. Боржник зобов'язаний у розумний строк повідомити кредитора про здійснене депонування у спосіб, що забезпечує отримання повідомлення, якщо таке повідомлення є можливим з урахуванням обставин. 5. Видача предмета депозиту кредиторові здійснюється за наявності підстав, визначених законом або умовами депонування, та за належної ідентифікації кредитора або його уповноваженого представника. У разі спору щодо права на одержання предмета депозиту видача не здійснюється до вирішення спору в установленому порядку, якщо інше не встановлено законом. 6. Порядок внесення та обліку цінних паперів у бездокументарній формі визначається законодавством про депозитарну систему України. Для документарних цінних паперів застосовується передання сертифіката або інший визначений законом спосіб їх внесення до депозиту. 7. Винагорода депозитарію (нотаріусу, іншій уповноваженій особі) та інші необхідні і розумні витрати, пов'язані з депонуванням, покладаються на кредитора, якщо інше не встановлено договором або законом. 8. Боржник відповідає за вибір депозитарія або іншої уповноваженої особи в межах звичайної обачності.
Стаття відсутня	**Стаття 537^1.** Ескроу як спосіб виконання

	1. За домовленістю сторін платежі або майно можуть передаватися кредиторові напогоджених умовахшляхом розміщення грошових коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу) відповідно до глави 72 цього Кодексу, або іншим механізмом ескроу, передбаченим законом. 2. У разі використання рахунка ескроу права та обов'язки сторін визначаються, зокрема, нормами глави 72 цього Кодексу. У разі використання іншого механізму ескроу, встановленого законом, права та обов'язки сторін визначаються договором або законом. 3. Зобов'язання вважається виконаним у частині, на яку поширюється ескроу, з моменту передання предмета кредиторові згідно з умовами ескроу, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Невиконання погоджених умов ескроу тягне повернення предмета володільцю рахунка або боржнику відповідно до договору або закону. 5. Винагорода банку за договором рахунка умовного зберігання (ескроу) визначається згідно з главою 72 цього Кодексу. Витрати, пов'язані з ескроу, визначаються домовленістю сторін, а за її відсутності підлягають розподілу у рівних частках між ними.
Стаття відсутня	**Стаття 537[2].** Повідомлення кредитора про депонування та ескроу 1. Боржник повідомляє кредитора про здійснене депонування або розміщення предмета виконання в ескроу у розумний строк у письмовій формі, якщо таке повідомлення є можливим з урахуванням обставин. 2. Неповідомлення кредитора не впливає на дійсність депонування або ескроу, якщо повідомлення є неможливим, але не звільняє сторону, яка допустила безпідставну затримку повідомлення, від обов'язку відшкодувати іншій стороні необхідні і розумні витрати, спричинені такою затримкою. 3. Повідомлення має містити відомості, достатні для ідентифікації предмета виконання, місця та способу його одержання.

Стаття відсутня	**Стаття 537[3].** Юридичні наслідки депонування та ескроу для перебігу виконання 1. У разі депонування зобов'язання вважається виконаним з моменту прийняття предмета виконання депозитарієм відповідно до умов депонування та закону, якщо інше не встановлено договором або законом. У разі розміщення предмета виконання в ескроу зобов'язання вважається виконаним у частині, на яку поширюється ескроу, з моменту передання предмета виконання кредиторові згідно з умовами ескроу, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Подальше одержання кредитором предмета виконання від депозитарія або за умовами ескроу не впливає на момент виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено договором або законом.
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Особливості виконання негрошових зобов'язань**
Стаття відсутня	**Стаття 537[4].** Загальні умови виконання негрошових зобов'язань 1. Положення цього параграфа застосовуються до виконання негрошових зобов'язань, з урахуванням їх виду: передання речей, виконання робіт, надання послуг, утримання від дій. 2. Зобов'язання, визначені у частині першій цієї статті, виконуються в натурі, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов'язання. 3. Якщо специфікації, зразки, технічні вимоги або інші параметри предмета виконання потребують уточнення, сторони добросовісно погоджують їх у розумний строк. Невиправдане зволікання сторони, від дій якої залежить погодження, тягне наслідки, встановлені цим Кодексом для прострочення кредитора. 4. До негрошових зобов'язань застосовуються положення цього Кодексу щодо місця, часу та способу виконання, прийняття виконання, обов'язку кредитора сприяти виконанню, підтвердження прийняття виконання та використання інформаційних систем, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із суті зобов'язання.

	5. Правила цього параграфа застосовуються, якщо інше не встановлено положеннями цього Кодексу та/або іншого закону щодо відповідних видів договорів.
Стаття відсутня	**Стаття 537[5].** Утримання від дій 1. Зобов'язання, змістом якого є утримання від вчинення певних дій, вважається виконаним, якщо боржник не вчиняє визначених договором або законом дій упродовж встановленого строку або безстроково, залежно від змісту зобов'язання. 2. Боржник зобов'язаний утримуватися також від дій, спрямованих на ухилення від дотримання встановленої заборони або досягнення того самого результату іншим способом, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі порушення такого зобов'язання кредитор має право вимагати негайного припинення порушення, відшкодування збитків, а також застосування інших способів захисту, визначених цим Кодексом, іншим законом або договором. 4. Якщо порушення є триваючим, кредитор має право звернутися до суду з вимогою про заборону вчинення відповідних дій на майбутнє або зобов'язання утриматися від їх вчинення. 5. Спеціальні наслідки порушення зобов'язань щодо неконкуренції, нерозголошення, невчинення перешкод та інших подібних зобов'язань визначаються договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 537[6].** Надання доступу та сприяння у вчиненні дій 1. За зобов'язанням надати доступ до речі, приміщення, обладнання, мережі або інформаційної системи для вчинення визначених договором дій кредитором чи третьою особою боржник зобов'язаний не перешкоджати та у розумний строк здійснити організаційні заходи, необхідні для надання такого доступу, відповідно до договору або закону, зокрема: 1) визначити дату, час і місце надання доступу; 2) призначити уповноважену особу для організації та прийняття виконання; 3) забезпечити пропускний режим і безпечні умови доступу;

	4) надати засоби ідентифікації та/або авторизації, у тому числі тимчасові ідентифікатори; 5) за потреби забезпечити супровід під час доступу. 2. Якщо доступ надається в інформаційній системі, застосовуються правила цього Кодексу щодо ідентифікації, авторизації, фіксації дій та підтвердження виконання. 3. У разі невиконання або несвоєчасного виконання зобов'язання кредитор має право зупинити перебіг строку власного виконання на період прострочення боржника, утримати пропорційну частину зустрічного надання, а також вимагати усунення перешкод, надання доступу та відшкодування необхідних і розумних витрат і збитків, спричинених простроченням боржника, за умови повідомлення боржника у розумний строк у письмовій формі. 4. Якщо невиконання є істотним і триває після надання боржнику додаткового розумного строку, кредитор має право застосувати інші способи захисту, встановлені цим Кодексом, іншим законом або договором. 5. Надання доступу здійснюється з дотриманням вимог безпеки, охорони праці, охорони інформації та захисту персональних даних. Витрати, пов'язані із звичайними заходами надання доступу, несе сторона, на яку покладено обов'язок щодо такого доступу, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 537[7].** Належність предмета і результату виконання 1. Предмет виконання має відповідати вимогам, встановленим договором, цим Кодексом, іншим законом та звичаями ділового обороту. 2. У зобов'язаннях щодо передання речей предмет виконання має відповідати вимогам якості, комплектності, тари та упаковки, встановленим договором або законом. За відсутності конкретних вимог якість повинна бути не нижчою за звичайну для такого роду речей і придатною для звичайної мети або для спеціальної мети, доведеної до відома боржника.

	3. У зобов’язаннях щодо виконання робіт або надання послуг результат виконання має відповідати встановленим договором і законом вимогам щодо якості, функціональної придатності, безпеки та професійних стандартів. За відсутності конкретних вимог результат має бути придатним для мети, що звичайно переслідується для відповідного виду робіт чи послуг, або для спеціальної мети, доведеної до відома боржника. 4. Невідповідність предмета або результату виконання встановленим вимогам надає кредиторові права, визначені цим Кодексом, іншим законом або договором.
Стаття відсутня	**Стаття 537[8].** Виконання за зразком, специфікацією або стандартом 1. Якщо виконання має здійснюватися за зразком, специфікацією, технічними умовами, стандартом або іншими погодженими документами, такі умови є невід’ємною частиною договору. 2. У разі суперечності між загальними умовами договору та специфікацією пріоритет має специфікація, якщо інше не встановлено договором. 3. У разі суперечності між описом властивостей предмета виконання та погодженим зразком (еталонним екземпляром) пріоритет має зразок, якщо інше не встановлено договором. 4. Посилання у договорі на стандарт, технічні умови або типові (стандартні) умови зумовлює їх застосування у відповідній частині. Якщо у договорі не вказано версію такого документа, застосовується редакція, чинна на момент укладення договору. 5. Документи, зазначені у цій статті, можуть ідентифікуватися шляхом посилання на їх найменування, номер, дату, редакцію, а також електронний ідентифікатор або адресу інформаційної системи, що забезпечує доступ до їх змісту. 6. Відхилення від зразка, специфікації, технічних умов або стандарту допускається лише за згодою сторін або у межах допусків, визначених договором чи відповідним документом.

Стаття відсутня	**Стаття 537[9].** Огляд, приймання і повідомлення про невідповідність 1. Кредитор зобов'язаний у розумний строк після одержання предмета або результату виконання провести огляд у межах, звичайних для відповідного виду негрошового зобов'язання, та перевірити його на відповідність договору і закону. 2. Кредитор зобов'язаний у розумний строк повідомити боржника про виявлену невідповідність. Неповідомлення у розумний строк позбавляє кредитора права посилатися на явну невідповідність, якщо боржник доведе, що її можна було виявити під час звичайного огляду. 3. У разі прихованих недоліків кредитор повинен повідомити боржника у розумний строк з моменту їх виявлення. 4. Порядок і способи приймання (у тому числі проведення випробувань, тестів, приймально-здавальних операцій) визначаються договором або законом. 5. Повідомлення про невідповідність здійснюється у письмовій формі та має містити відомості, достатні для ідентифікації предмета або результату виконання і характеру невідповідності. 6. Приймання предмета або результату виконання без застережень не позбавляє кредитора права посилатися на приховані недоліки, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 537[10].** Усунення недоліків (право на виправлення) 1. У разі невідповідності предмета або результату виконання кредитор має право вимагати від боржника усунення недоліків або заміни у розумний строк, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Боржник має право запропонувати усунення недоліків або повторне виконання у розумний строк, якщо це не спричиняє для кредитора непропорційної шкоди чи зволікання і не позбавляє його суттєвого очікуваного результату. 3. Кредитор може відмовити у наданні боржнику можливості усунути недоліки, якщо недоліки є істотними або такими, що виникли

	внаслідок грубої недбалості чи умислу боржника, або якщо усунення об'єктивно неможливе чи втратило інтерес для кредитора. 4. Надання боржнику можливості усунути недоліки не позбавляє кредитора права на відшкодування необхідних і розумних витрат, завданих невідповідністю, а також інших способів захисту у частині, не усунутій виправленням. 5. Якщо боржник у наданий йому розумний строк не усунув недоліки або не здійснив заміну, кредитор має право скористатися іншими способами захисту, встановленими цим Кодексом або договором, зокрема вимагати зменшення зустрічного надання, відшкодування збитків або відмовитися від договору у випадках, установлених договором або законом. 6. На час усунення недоліків кредитор має право утримувати пропорційну частину зустрічного надання, якщо інше не встановлено договором або законом. 7. Правила цієї статті застосовуються з урахуванням положень цього Кодексу та/або іншого закону щодо відповідних видів договорів.
Стаття відсутня	**Стаття 537[1].** Часткове та поетапне виконання 1. Часткове або поетапне виконання допускається, якщо це встановлено договором або не суперечить суті негрошового зобов'язання. 2. Кожен етап вважається прийнятим з моменту оформлення акта приймання відповідного етапу, у тому числі в електронній формі, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Результат виконання передається у погодженій сторонами формразом із документацією та інструкціями, необхідними для його використання. За потреби боржник передає вихідні матеріали, відомості, облікові дані або ідентифікатори доступу, достатні для експлуатації результату відповідно до договору. 4. Матеріали, надані кредитором для виконання (сировина, обладнання, дані тощо), боржник зобов'язаний зберігати належним чином і використовувати лише для виконання зобов'язання. Після

	завершення виконання такі матеріали повертаються кредиторові, якщо іншого не встановлено договором або законом. 5. У разі поетапного виконання зустрічне надання здійснюється щодо прийнятих етапів, якщо іншого не встановлено договором або законом. 6. Часткове або поетапне приймання не позбавляє кредитора права посилатися на приховані недоліки у межах правил цього Кодексу щодо огляду, приймання та повідомлення про невідповідність. 7. Питання переходу або надання прав інтелектуальної власності на результат виконання визначаються договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 537[12].** Документи, що стосуються виконання 1. Разом із предметом або результатом виконання боржник передає документи, визначені договором або законом, зокрема сертифікати відповідності, технічні паспорти, інструкції, протоколи випробувань, гарантійні талони, документи про походження, ліцензійні ключі та інші засоби доступу, якщо такі документи є необхідними для використання предмета або результату виконання. 2. Документи можуть надаватися в електронній формі, якщо це встановлено договором або законом. Електронні документи та електронні засоби підтвердження прийняття перевіряються за правилами цього Кодексу щодо використання інформаційних систем. 3. Непередання документів, без яких використання предмета або результату виконання є неможливим або істотно ускладненим, прирівнюється до неналежного виконання, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Якщо документи видаються третіми особами (суб'єкти оцінки відповідності, виробники, правоволодільці тощо), боржник передає їх оригінали або копії, або забезпечує доступ до них у спосіб, що дає змогу ознайомитися з їх змістом, якщо інше не встановлено договором або законом. За відсутності таких документів кредитор має

	право відстрочити прийняття виконання на розумний строк для їх надання. 5. У разі невідповідності або відсутності документів кредитор має право вимагати їх передання, заміни або виправлення, а також застосувати інші способи захисту, визначені цим Кодексом, іншим законом або договором. 6. Якщо інше не встановлено договором або законом, документи, необхідні для використання предмета або результату виконання на території України, надаються українською мовою або супроводжуються перекладом, достатнім для їх належного розуміння та використання. 7. У разі передання документів, що містять персональні дані або інформацію з обмеженим доступом, сторони зобов'язані дотримуватися вимог законодавства про захист персональних даних та інформації з обмеженим доступом. Переданню підлягають лише відомості, необхідні та достатні для належного використання предмета або результату виконання, із забезпеченням конфіденційності та безпеки їх оброблення.
Стаття 621. Виконання зобов'язання за рахунок боржника 1. У разі невиконання боржником для кредитора певної роботи чи ненадання йому послуги кредитор має право виконати цю роботу власними силами або доручити її виконання чи надання послуги третій особі і вимагати від боржника відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання.	**Стаття 537[13].** Виконання зобов'язання за рахунок боржника 1. Якщо боржник у розумний строк після отримання повідомлення кредитора відповідно до статті 537[8] цього Кодексу не усунув недоліки або не здійснив належного виконання, кредитор має право виконати зобов'язання власними силами або організувати його виконання третьою особою за рахунок боржника, якщо інше не встановлено договором або законом. Кредитор завчасно повідомляє боржника про намір здійснити виконання за його рахунок, крім випадків, коли зволікання може спричинити непропорційну шкоду або втрату результату. 2. Кредитор зобов'язаний діяти добросовісно, обирати спосіб і обсяг дій, що є розумними та економічно обґрунтованими, та мінімізувати витрати. На вимогу боржника кредитор надає обґрунтований розрахунок і документи, що підтверджують здійснені витрати.

	3. Необхідні і розумні витрати кредитора, понесені у зв'язку з виконанням зобов'язання власними силами або через третю особу (у тому числі вартість матеріалів, оплата робіт або послуг, транспортні та інші пов'язані витрати), підлягають відшкодуванню боржником, якщо інше не встановлено договором або законом. Кредитор має право на відшкодування збитків у частині, що не покрита такими витратами, у межах, визначених цим Кодексом. 4. Здійснення виконання за рахунок боржника не позбавляє кредитора права використовувати інші способи захисту, встановлені цим Кодексом, іншим законом або договором, у частині, що не усунута зазначеними діями. 5. Правила цієї статті застосовуються з урахуванням положень цього Кодексу та/або іншого закону щодо відповідних видів договорів.
Стаття відсутня	**Стаття 537[14].** Юридичні наслідки припинення договору під час виконання негрошового зобов'язання 1. У разі припинення договору під час виконання негрошового зобов'язання сторони повертають одна одній отримані матеріали, речі, документи, електронні носії, засоби та ідентифікатори доступу, а також інші надані для виконання ресурси, якщо інше не встановлено договором або законом. За наявності копій матеріалів та даних сторони забезпечують їх повернення або видалення у порядку, визначеному договором або законом. 2. Боржник передає кредиторові наявні проміжні результати виконання у частині, в якій це об'єктивно можливо та необхідно, для збереження чи відновлення становища, що існувало до виконання, або для використання результатів у межах правомірної мети договору, у формі та форматі, що забезпечують їх подальше використання за призначенням. 3. Питання набуття, обсягу та належності прав інтелектуальної власності на створені проміжні результати та права їх використання визначаються договором або законом. За відсутності відповідних умов кредитор має право на невиключну ліцензію у межах,

	необхідних для завершення робіт чи використання результату для цілей, очевидно визначених договором, за справедливою компенсацією боржнику, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті зобов'язання. 4. Припинення договору не звільняє сторони від обов'язку зберігати конфіденційність та дотримуватися вимог законодавства про захист персональних даних та інформації з обмеженим доступом щодо матеріалів і документів, одержаних у зв'язку з виконанням. Сторони утримуються від їх подальшого використання поза цілями, визначеними договором, та забезпечують належне видалення або повернення таких відомостей, якщо інше не встановлено законом. 5. Остаточні розрахунки сторін здійснюються з урахуванням прийнятих результатів (етапів) виконання, повернутих матеріалів і документів, а також понесених необхідних і розумних витрат. Наслідки припинення договору, які не врегульовані цією статтею, визначаються положеннями цього Кодексу про припинення зобов'язань, повернення виконаного та безпідставне збагачення, а також положеннями щодо відповідних видів договорів.
Назва параграфу відсутня	**§ 5. Особливості виконання грошових зобов'язань**
Стаття відсутня	**Стаття 537[15].** Загальні положення про виконання грошових зобов'язань 1. Цей параграф встановлює спеціальні правила виконання грошових зобов'язань. 2. Загальні положення про виконання зобов'язань застосовуються до грошових зобов'язань, якщо іншого не встановлено цим параграфом або не випливає із суті грошового зобов'язання.
Стаття 533. Валюта виконання грошового зобов'язання 1. Грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях. 2. Якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу, якщо інший	**Стаття 537[16].** Валюта виконання грошового зобов'язання 1. Грошове зобов'язання виконується у національній валюті України, якщо інше не встановлено законом або договором. 2. Якщо розмір грошового зобов'язання визначено в іноземній валюті або із застосуванням валютного еквівалента чи іншого

порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом. 3. Використання іноземної валюти, а також платіжних документів в іноземній валюті при здійсненні розрахунків на території України за зобов'язаннями допускається у випадках, порядку та на умовах, встановлених законом.	погодженого показника, сума до сплати у гривнях обчислюється за курсом або показником, визначеним договором або законом. 3. Платіж в іноземній валюті на території України допускається у випадках та в порядку, встановлених законом і за умови його визначення у договорі. 4. Визначення курсу іноземної валюти, дата його застосування та порядок конвертації, а також правила округлення сум у гривнях визначаються договором, а за відсутності відповідних умов – законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.
Стаття відсутня	**Стаття 537[17].** Форма та спосіб платежу 1. Грошове зобов'язання виконується шляхом безготівкового переказу коштів на рахунок, зазначений кредитором, якщо іншого не встановлено законом. Готівковий платіж допускається у випадках, визначених законом, з видачею документа, що підтверджує його прийняття. 2. Кредитор надає платіжні реквізити або інший ідентифікатор отримувача, придатний для здійснення платежу. До надання належних реквізитів прострочення боржника не настає. Наслідки помилкових або неповних реквізитів, наданих кредитором, покладаються на кредитора. 3. Платіж здійснюється через банк або іншого надавача платіжних послуг із застосуванням визначених законом платіжних інструментів, у тому числі електронних платіжних засобів, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Зарахування платежу на користь третьої особи допускається за вказівкою кредитора або у випадках, встановлених законом. 5. Використання платіжних ідентифікаторів, віртуальних рахунків, платіжних посилань або інших технічних засобів, визначених кредитором, вважається наданням належних реквізитів за умови можливості ідентифікації платежу. 6. Здійснення платежу через іноземні платіжні системи або на рахунки за межами України допускається у випадках і в порядку, встановлених законом і за умови визначення у договорі.

Стаття відсутня	**Стаття 537[18].** Момент виконання грошового зобов'язання 1. За безготівковим розрахунком грошове зобов'язання вважається виконаним з моменту зарахування коштів на рахунок кредитора або з моменту надання йому коштів у розпорядження відповідно до правил надання платіжних послуг. 2. За готівковим розрахунком грошове зобов'язання вважається виконаним з моменту прийняття коштів кредитором. Якщо прийняття виконання є неможливим внаслідок прострочення кредитора, зобов'язання вважається виконаним з моменту належного внесення коштів у депозит відповідно до закону або з моменту розміщення в ескроу згідно з договором та/або законом. 3. Платіж є своєчасним, якщо боржник у межах встановленого строку здійснив дії, необхідні для ініціювання переказу відповідно до правил надання платіжних послуг. Затримка переказу з підстав, що не залежать від боржника, не зумовлює прострочення боржника. Юридичні наслідки перерви або порушення функціонування платіжної чи розрахункової інфраструктури визначаються цим Кодексом, іншим законом або договором. 4. Якщо кредитор визначив платіжні реквізити або інший ідентифікатор отримувача, платіж вважається вчиненим з моменту надходження коштів на вказаний рахунок або їх належної ідентифікації за таким ідентифікатором. Юридичні наслідки помилкових або неповних реквізитів, наданих кредитором, покладаються на кредитора.
Стаття відсутня	**Стаття 537[19].** Належний платіж та витрати, пов'язані з платежем 1. Боржник зобов'язаний сплатити суму, що підлягає виконанню за зобов'язанням, у повному обсязі. Сплата комісій, тарифів або інших зборів платіжних посередників не зменшує розмір належного кредиторові платежу, якщо інше не встановлено договором або законом.

	2. Витрати, пов’язані з ініціюванням платежу, несе платник. Витрати, пов’язані з прийняттям платежу, несе одержувач, якщо іншого не погоджено сторонами або не встановлено законом. 3. Якщо при переказі коштів відбулася утримувальна або автоматична комісія, яка не встановлена договором або законом, боржник зобов’язаний доплатити суму нестачі. Кредитор має право вимагати довнесення суми до повного розміру належного платежу. 4. Валютно-обмінні витрати несе сторона, яка вимагає обміну валюти. Якщо для належного виконання потрібен обмін валюти, боржник забезпечує такий обмін і несе пов’язані витрати, якщо іншого не встановлено договором або законом. 5. Сторони можуть встановити інший розподіл витрат, зокрема визначити порядок сплати без зменшення суми, за яким боржник забезпечує зарахування на користь кредитора повної суми, визначеної договором. 6. Якщо законом або договором передбачено обов’язок сплачувати державні збори, податки чи інші обов’язкові платежі, пов’язані з виконанням грошового зобов’язання, їх сплата здійснюється стороною, на яку покладено відповідний обов’язок за законом або договором.
Стаття 534. Черговість погашення вимог за грошовим зобов’язанням 1. У разі недостатності суми проведеного платежу для виконання грошового зобов’язання у повному обсязі ця сума погашає вимоги кредитора у такій черговості, якщо інше не встановлено договором або законом: 1) у першу чергу відшкодовуються витрати кредитора, пов’язані з одержанням виконання; 2) у другу чергу сплачуються проценти і неустойка; 3) у третю чергу сплачується основна сума боргу.	**Стаття 537[20].** Зарахування платежу та черговість погашення у разі недостатності платежу 1. Боржник під час здійснення платежу вказує його призначення, тобто у рахунок якого з кількох однорідних грошових зобов’язань перед цим кредитором зараховується платіж. 2. За відсутності визначення боржником призначення платежу він зараховується у рахунок зобов’язання, строк виконання якого настав раніше, а якщо строки однакові - у рахунок зобов’язання, що виникло раніше. Якщо неможливо встановити таку черговість, платіж розподіляється пропорційно між відповідними зобов’язаннями. 3. Якщо сума платежу є недостатньою для повного виконання одного грошового зобов’язання, погашення здійснюється у такій черговості:

	1) узгоджені та належно підтверджені витрати, пов’язані із здійсненням і прийняттям платежу; 2) нараховані відсотки та інші належні платежі, визначені договором або законом; 3) основна сума боргу. 4. Сторони можуть встановити інший порядок зарахування платежу або іншу черговість погашення, якщо це не суперечить закону. 5. У документі, що підтверджує прийняття платежу, зазначається призначення платежу, зобов’язання, у рахунок якого його зараховано, а також розподіл суми за складовими, якщо іншого не випливає з характеру платежу. 6. Якщо платіж здійснюється у зв’язку з договором на користь третьої особи після набуття нею права вимоги, призначення та черговість погашення не можуть змінюватися у спосіб, що безпідставно погіршує становище цієї третьої особи, з урахуванням статті 537^{30} цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 537^{21}.** Зміна платіжних реквізитів та юридичні наслідки їх неповідомлення 1. Кредитор зобов’язаний завчасно повідомити боржника про зміну платіжних реквізитів або іншого ідентифікатора отримувача у формі, визначеній договором, а за її відсутності - у письмовій формі. Повідомлення має містити відомості, достатні для здійснення платежу. 2. Зміна платіжних реквізитів набирає чинності для боржника з моменту отримання повідомлення та після спливу розумного строку для технічного та організаційного внесення змін, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Платіж, здійснений боржником на реквізити, що діяли до їх зміни, до моменту набрання чинності зміною відповідно до частини другої цієї статті, вважається належним. Юридичні наслідки неповного або помилкового повідомлення про зміну реквізитів покладаються на кредитора.

	4. Якщо боржник після отримання належного повідомлення здійснив платіж за старими реквізитами і кошти не надійшли кредиторові, зобов'язання не вважається виконаним. У такому випадку боржник зобов'язаний здійснити платіж повторно на належні реквізити після повернення помилково перерахованих коштів або отримання підтвердження про їх ненадходження, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Витрати, пов'язані з перенаправленням або поверненням коштів, що виникли внаслідок несвоєчасного, неповного або неналежного повідомлення про зміну реквізитів, несе кредитор. Витрати, що виникли внаслідок здійснення боржником платежу за старими реквізитами після належного повідомлення, несе боржник. 6. Якщо платіж здійснюється з використанням платіжного ідентифікатора, віртуального рахунку або платіжного посилання, наданих кредитором, вони вважаються належними платіжними реквізитами за умови можливості ідентифікації платежу. Зміна таких ідентифікаторів підлягає повідомленню боржнику за правилами цієї статті.
Стаття відсутня	**Стаття 537[22].** Підтвердження здійснення платежу 1. На вимогу боржника кредитор видає документ, що підтверджує одержання платежу повністю або частково. Документ видається у паперовій або електронній формі. 2. Електронні повідомлення, квитанції, банківські виписки та інші підтвердження, сформовані відповідно до правил надання платіжних послуг або інформаційної системи, є належними доказами здійснення та одержання платежу, якщо забезпечено можливість перевірки їх цілісності та автентичності. 3. Якщо боржник передавав кредиторові борговий документ, кредитор при одержанні платежу повертає його або робить на ньому відмітку про виконання. Якщо повернення або відмітка є неможливими, кредитор зазначає про це у підтвердженні платежу із зазначенням реквізитів такого документа і з цього моменту документ вважається погашеним.

	4. У підтвердженні прийняття платежу зазначається призначення платежу, у рахунок якого зобов'язання він зарахований, а також суми, спрямовані на погашення витрат, процентів та основного боргу, якщо це має значення для визначення обсягу виконання. 5. Вимоги цієї статті застосовуються з урахуванням положень цього Кодексу про підтвердження прийняття виконання та використання інформаційних систем при виконанні зобов'язань.
Стаття відсутня	**Стаття 537[23].** Дострокове виконання грошового зобов'язання 1. Дострокове виконання грошового зобов'язання допускається, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із суті зобов'язання. 2. Сума, сплачена достроково, зараховується в рахунок виконання зобов'язання з моменту її зарахування на рахунок кредитора або з моменту надання її у розпорядження кредитора. Нарахування процентів та інших періодичних платежів на достроково сплачену суму припиняється з цього моменту. Нараховані до цієї дати проценти та встановлені договором витрати підлягають сплаті. 3. Якщо зобов'язання підлягає виконанню частинами, боржник має право здійснити дострокову сплату всієї суми або її частини. Боржник під час здійснення платежу визначає порядок його зарахування. За відсутності такого визначення сума зараховується насамперед на зменшення основної суми боргу з відповідним перерахунком майбутніх платежів і періодичних нарахувань. 4. Встановлення плати за дострокове виконання не допускається, крім випадків, коли така плата є відшкодуванням необхідних і розумних витрат кредитора, визначених договором або законом. Розмір відшкодування не може перевищувати фактично понесені витрати та підлягає доведенню кредитором. 5. Правила цієї статті застосовуються з урахуванням спеціальних норм цього Кодексу та іншого закону щодо окремих видів договорів.

Стаття відсутня	**Стаття 537[24].** Юридичні наслідки перерви або порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури при виконанні грошових зобов'язань 1. Якщо платіж не здійснено або здійснено із затримкою внаслідок перерви або порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури, прострочення боржника не настає за умови, що він у межах встановленого строку вчинив дії, необхідні для ініціювання переказу відповідно до правил надання платіжних послуг. 2. Сторона, яка дізналася про перерву або порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури, невідкладно повідомляє іншу сторону та вживає розумних заходів для мінімізації наслідків і відновлення проведення платежу. 3. Після усунення перерви або порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури платіж здійснюється без зволікання. Якщо платіж неможливо провести первісно обраним способом, сторони добросовісно узгоджують альтернативний спосіб платежу. За відсутності узгодження боржник має право здійснити виконання шляхом внесення коштів у депозит або розміщення їх в ескроу відповідно до цього Кодексу. 4. Витрати, необхідні для повторного або альтернативного здійснення платежу, несе сторона, у якої виникла перерва або порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури чи в межах контролю якої вони сталися. Сторона може бути звільнена від таких витрат, якщо доведе відсутність своєї вини та вжиття належних запобіжних заходів. 5. Правила цієї статті застосовуються з урахуванням положень цього Кодексу щодо виконання із застосуванням інформаційних систем та спеціальних законів у сфері надання платіжних послуг.
Стаття 536. Проценти 1. За користування чужими грошовими коштами боржник зобов'язаний сплачувати проценти, якщо інше не встановлено	**Стаття 537[25].** Відсотки як плата за користування грошовими коштами 1. За користування грошовими коштами боржник сплачує відсотки у розмірі та порядку, визначених договором або законом.

договором між фізичними особами або законом про банки і банківську діяльність. 2. Розмір процентів за користування чужими грошовими коштами встановлюється договором, законом або іншим актом цивільного законодавства.	2. Відсотки нараховуються на фактичний залишок основної суми боргу за період користування коштами. Період користування обчислюється з дня, наступного за днем надання коштів, до дня, що передує дню їх повернення, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Нарахування і сплата відсотків здійснюються у валюті зобов'язання. Якщо виконання здійснюється у гривнях за валютним еквівалентом або іншим погодженим показником, порядок перерахунку відсотків визначається договором або законом з урахуванням правил цього параграфа щодо курсу та дати його застосування. 4. Капіталізація відсотків допускається лише у разі, якщо це встановлено договором або законом. За відсутності такої умови відсотки не приєднуються до основної суми боргу і не утворюють базу для подальшого нарахування. 5. Частковий платіж зараховується у порядку, встановленому статтею 537^{20} цього Кодексу, якщо інший порядок не встановлено договором або законом. 6. Нарахування відсотків припиняється в частині сплаченої суми з моменту належного зарахування коштів на рахунок кредитора або з моменту надання коштів у його розпорядження відповідно до правил надання платіжних послуг. 7. Відсотки за користування грошовими коштами нараховуються незалежно від наявності прострочення. Юридичні наслідки прострочення виконання грошового зобов'язання, у тому числі нарахування відсотків за прострочення або неустойки, визначаються цим Кодексом, іншим законом та/або договором.
Стаття 535. Збільшення суми, що виплачується фізичній особі за грошовим зобов'язанням 1. У разі збільшення встановленого законом неоподатковуваного мінімуму доходів громадян сума, що виплачується за грошовим зобов'язанням фізичній особі (на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням	**Стаття $537^{25\text{-}1}$.** Перерахунок періодичних грошових виплат фізичній особі 1. Якщо розмір періодичної грошової виплати фізичній особі визначено законом або договором у твердій сумі, прив'язаній до нормативно встановленого базового розрахункового показника, така виплата підлягає пропорційному перерахунку у разі зміни

здоров’я або смертю, за договором довічного утримання (догляду) та в інших випадках, встановлених договором або законом), пропорційно збільшується. 2. Якщо внаслідок виплати збільшеної суми сторона, яка зобов’язана провадити ці виплати, втрачає вигоди, на одержання яких вона могла розраховувати при укладенні договору, на вимогу цієї сторони договір може бути розірваний за рішенням суду.	відповідного показника, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Перерахунок, визначений частиною першою цієї статті, застосовується, зокрема, до виплат на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю, та до виплат за договором довічного утримання (догляду), якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Якщо внаслідок перерахунку сторона, зобов’язана здійснювати виплати, доведе істотне порушення балансу інтересів, вона має право вимагати зміни або розірвання договору відповідно до статті 511^{38} цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 537^{26}.** Повернення помилково або надмірно сплачених коштів 1. Кошти, сплачені помилково або понад належний розмір, підлягають поверненню платникові у розумний строк з дня отримання вимоги або з дня, коли платник іншим чином обґрунтовано заявив про помилку чи надмірність платежу, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Кредитор має право утримати з суми до повернення належні та належно підтверджені суми, що підлягають зарахуванню у рахунок інших вимог до платника, якщо для цього наявні підстави, встановлені цим Кодексом або договором. 3. На суму коштів, що підлягають поверненню, нараховуються проценти за користування чужими грошовими коштами з дня, наступного за днем отримання кредитором вимоги про повернення, до дня фактичного повернення, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Якщо повернення коштів неможливе у спосіб, яким здійснювався платіж, сторони добросовісно узгоджують альтернативний спосіб повернення. За відсутності узгодження повернення здійснюється безготівковим переказом на рахунок, визначений платником.

	5. Повернення помилково зарахованих коштів, здійснених через платіжні або розрахункові системи, здійснюється з урахуванням правил надання відповідних платіжних послуг. 6. Повернення коштів не позбавляє сторони права на відшкодування збитків у частині, що не покрита нарахованими процентами, та застосування інших способів захисту, встановлених цим Кодексом, іншим законом або договором.
Стаття відсутня	**Стаття 537[27].** Призначення платежу та його виправлення 1. Під час здійснення грошового платежу платник зазначає призначення платежу. Призначення має дозволяти ідентифікувати зобов'язання, у рахунок якого здійснюється платіж, та складові суми. 2. Якщо призначення платежу відсутнє або не дає можливості ідентифікувати зобов'язання, застосовуються правила цього Кодексу щодо зарахування платежу та черговості погашення у разі недостатності платежу. 3. Помилка у призначенні платежу може бути виправлена за згодою сторін шляхом обміну заявами у формі, визначеній договором, а за її відсутності - у письмовій формі. У разі технічної помилки, підтвердженої надавачем платіжних послуг, призначення може бути уточнено на підставі відповідного підтвердження. 4. Виправлення призначення платежу не змінює моменту здійснення платежу та не впливає на обсяг виконання, якщо кредитор отримав суму, що підлягає сплаті за відповідним зобов'язанням. 5. Якщо з призначення платежу неможливо визначити зобов'язання або складові суми, воно тлумачиться відповідно до умов договору та звичаїв ділового обороту. За відсутності достатніх підстав застосовуються правила цього Кодексу щодо зарахування платежу та черговості погашення.
Стаття відсутня	**Стаття 537[28].** Відстрочення та розстрочення виконання грошового зобов'язання 1. Відстрочення або розстрочення виконання грошового зобов'язання допускається за домовленістю сторін або у випадках, встановлених законом чи рішенням суду.

	2. У разі відстрочення строк виконання переноситься на інший строк. У разі розстрочення виконання здійснюється частинами за графіком із визначенням строків та розмірів платежів, погодженим сторонами або встановленим судом. 3. Відстрочення або розстрочення не змінюють правил щодо валюти зобов'язання, способу розрахунків та визначення моменту належного виконання, встановлених цим Кодексом або договором, якщо іншого не встановлено договором, законом або рішенням суду. 4. За час відстрочення або розстрочення на основну суму боргу нараховуються проценти як плата за користування грошовими коштами, якщо іншого не встановлено договором або законом. Проценти за прострочення не нараховуються щодо частин зобов'язання, строк виконання яких не настав. 5. Порушення умов відстрочення або графіка розстрочення тягне юридичні наслідки, визначені договором або законом. Кредитор має право вимагати сплати прострочених сум та інших належних платежів, а у випадках, встановлених договором або законом, - дострокового виконання невиконаного залишку. 6. Домовленість про відстрочення або розстрочення оформлюється у письмовій формі, якщо інша форма не встановлена договором або законом, і має містити строк або графік платежів, порядок нарахування процентів, юридичні наслідки порушення та інші істотні умови.
Стаття відсутня	**Стаття 537[29].** Особливості зарахування зустрічних грошових вимог 1. Зарахування допускається щодо зустрічних грошових вимог між тими самими сторонами, якщо вимоги є однорідними та строк їх виконання настав або визначений моментом пред'явлення вимоги, якщо іншого не встановлено цим Кодексом або договором. Зарахування зустрічних грошових вимог може бути повним або частковим. 2. Зарахування грошових вимог, виражених у різних валютах, допускається за домовленістю сторін або у випадках, встановлених

	законом. У такому разі суми перераховуються у грошову одиницю України за курсом, визначеним договором або законом, а за відсутності такого визначення - за офіційним курсом відповідної іноземної валюти Національного банку України на день заяви про зарахування. 3. Якщо зарахування здійснюється в межах одного зобов'язання, у якому сторони мають взаємні грошові вимоги, зарахування здійснюється у такій черговості, якщо іншого не встановлено договором або законом: 1) нараховані проценти та інші платежі, визначені договором або законом; 2) основна сума боргу. 4. Заява про зарахування вчиняється у письмовій формі, якщо іншого не встановлено договором або законом. Зарахування вважається здійсненим з моменту одержання іншою стороною такої заяви за наявності визначених законом умов. 5. Зарахування не допускається у випадках, заборонених законом або договором, а також якщо із суті відповідного зобов'язання випливає недопустимість зарахування. 6. Положення цієї статті застосовуються з урахуванням загальних правил про зарахування, встановлених цим Кодексом. 7. Зарахування зустрічних грошових вимог за договором на користь третьої особи здійснюється з урахуванням статті 537^{30} цього Кодексу: 1) зарахування зустрічної грошової вимоги боржника до кредитора допускається, якщо на момент одержання боржником заяви третьої особи про набуття права вимоги були наявні умови для зарахування, встановлені цим Кодексом; 2) після набуття третьою особою права вимоги зарахування вимоги боржника до кредитора не допускається у частині, яка безпідставно погіршує становище цієї третьої особи; 3) зарахування між боржником і третьою особою здійснюється відповідно до цього Кодексу.

Назва параграфу відсутня	§ 6. Спеціальні режими виконання
Стаття відсутня	**Стаття 537[30].** Виконання в інтересах третьої особи 1. За договором, що встановлює виконання на користь третьої особи, боржник здійснює виконання такій третій особі у межах та на умовах договору. До набуття третьою особою права вимоги кредитор має право вимагати від боржника належного виконання або усунення недоліків невиконанняя, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Третя особа набуває право вимоги до боржника з моменту заяви про прийняття виконання на свою користь, зробленої кредиторові або боржнику у формі, визначеній договором, а за її відсутності - у письмовій формі. Договір може встановлювати інший момент набуття такого права (зокрема настання умови або строку). 3. До набуття третьою особою права вимоги кредитор може змінити або відкликати передбачене договором виконання на користь третьої особи, якщо інше не випливає із суті зобов'язання і не суперечить договору або закону. Після набуття третьою особою права вимоги зміна або відкликання допускаються лише за її згодою, якщо іншого не встановлено договором або законом. 4. Боржник має право висувати проти вимоги третьої особи всі заперечення, які він мав би проти кредитора за цим договором на момент одержання заяви, зазначеної в частині другій цієї статті, у тому числі щодо недійсності, припинення, належного виконання, прострочення, а також інші заперечення, що випливають із договору або закону. 5. Виконання, належним чином здійснене третій особі після набуття нею права вимоги, звільняє боржника в обсязі такого виконання. До набуття третьою особою права вимоги виконання кредиторові вважається належним, якщо іншого не встановлено договором або законом. 6. Правила цієї статті застосовуються з урахуванням спеціальних норм цього Кодексу.

Стаття 539. Виконання альтернативного зобов'язання 1. Альтернативним є зобов'язання, в якому боржник зобов'язаний вчинити одну з двох або кількох дій. Боржник має право вибору предмета зобов'язання, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства, не випливає із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту.	**Стаття 537[31].** Виконання альтернативного та факультативного зобов'язання 1. В альтернативному зобов'язанні право вибору предмета виконання здійснюється відповідно до статті 511[5] цього Кодексу. Вибір вважається здійсненим з моменту одержання іншою стороною повідомлення про вибір у формі, визначеній договором, а за її відсутності - у письмовій формі. З цього моменту зобов'язання вважається таким, що має один визначений предмет. 2. У факультативному зобов'язанні заміна предмета виконання здійснюється відповідно до статті 511[6] цього Кодексу. Повідомлення боржника про заміну предмета подається у формі, визначеній договором, а за її відсутності - у письмовій формі. Належне виконання щодо факультативного предмета припиняє зобов'язання. 3. Якщо виконання зобов'язання щодо одного з альтернативних предметів стало неможливим з причин, що не залежать від сторін, виконання здійснюється щодо іншого предмета відповідно до статті 511[5] цього Кодексу. Якщо неможливість виконання щодо одного з альтернативних предметів настала з вини боржника, кредитор має право обрати інший предмет або вимагати відшкодування збитків. Якщо сторона, якій належить право вибору, не здійснила його у розумний строк після одержання вимоги іншої сторони, інша сторона має право здійснити вибір або звернутися до суду для його визначення. 4. У факультативному зобов'язанні неможливість виконання щодо факультативного предмета до повідомлення боржника про заміну предмета не впливає на існування зобов'язання. Якщо після такого повідомлення виконання щодо факультативного предмета стало неможливим з вини боржника, застосовуються наслідки неналежного виконання.
Стаття 540. Виконання зобов'язання, в якому беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників 1. Якщо у зобов'язанні беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників, кожний із кредиторів має право вимагати	**Стаття 537[32].** Виконання при множинності осіб 1. Виконання зобов'язання за участю кількох кредиторів або боржників здійснюється відповідно до § 3 глави 47 цього Кодексу.

виконання, а кожний із боржників повинен виконати обов'язок у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства. **Стаття 541.** Солідарне зобов'язання 1. Солідарний обов'язок або солідарна вимога виникають у випадках, встановлених договором або законом, зокрема у разі неподільності предмета зобов'язання. **Стаття 542.** Солідарна вимога кредиторів 1. У разі солідарної вимоги кредиторів (солідарних кредиторів) кожний із кредиторів має право пред'явити боржникові вимогу у повному обсязі. До пред'явлення вимоги одним із солідарних кредиторів боржник має право виконати свій обов'язок будь-кому із них на свій розсуд. 2. Боржник не має права висувати проти вимоги одного із солідарних кредиторів заперечення, що грунтуються на таких відносинах боржника з іншими солідарними кредиторами, в яких цей кредитор не бере участі. 3. Виконання боржником свого обов'язку одному із солідарних кредиторів у повному обсязі звільняє боржника від виконання решті солідарних кредиторів. 4. Солідарний кредитор, який одержав виконання від боржника, зобов'язаний передати належне кожному з решти солідарних кредиторів у рівній частці, якщо інше не встановлено договором між ними. **Стаття 543.** Солідарний обов'язок боржників 1. У разі солідарного обов'язку боржників (солідарних боржників) кредитор має право вимагати виконання обов'язку частково або в повному обсязі як від усіх боржників разом, так і від будь-кого з них окремо.	2. У солідарному зобов'язанні кредиторів виконання, належним чином здійснене одному з кредиторів, припиняє обов'язок боржника перед усіма кредиторами в обсязі такого виконання. У частковому зобов'язанні кредиторів виконання одному кредиторові припиняє обов'язок боржника лише в межах частки цього кредитора. 3. У солідарному зобов'язанні боржників виконання у повному обсязі, здійснене одним із боржників, припиняє обов'язок усіх боржників перед кредитором. Боржник, який виконав солідарне зобов'язання у повному обсязі або понад свою частку, має право регресної вимоги до інших боржників у межах їхніх часток відповідно до статті 511^3 цього Кодексу. 4. У частковому зобов'язанні боржників виконання одним боржником припиняє обов'язок лише в межах його частки. 5. Кредитор, який одержав виконання, видає боржнику підтвердження прийняття виконання із зазначенням обсягу припинення зобов'язання з урахуванням положень статті 532^5 цього Кодексу. У солідарному зобов'язанні кредиторів кредитор, який одержав виконання, діє відповідно до статті 511^4 цього Кодексу. 6. У разі конкуренції вимог кількох осіб, що заявляють себе кредиторами, або за наявності спору щодо належного кредитора боржник має право здійснити виконання шляхом депонування відповідно до цього Кодексу або застосувати інший визначений цим Кодексом спосіб прийняття виконання у разі прострочення кредитора. 7. У субсидіарному зобовязанні кредитор до пред'явлення вимоги особі, яка погодилась бути додатковим боржником, повинен пред'явити вимогу до основного боржника. Якщо основний боржник відмовився задовольнити вимогу кредитора або кредитор не одержав від нього в розумний строк відповіді на пред'явлену вимогу, кредитор може пред'явити вимогу в повному обсязі до додатового боржника. 8. Додатковий боржник до задоволення вимоги, пред'явленої йому кредитором, має повідомити про це основного боржника, а у разі

2. Кредитор, який одержав виконання обов'язку не в повному обсязі від одного із солідарних боржників, має право вимагати недоодержане від решти солідарних боржників. Солідарні боржники залишаються зобов'язаними доти, доки їхній обов'язок не буде виконаний у повному обсязі. 3. Солідарний боржник не має права висувати проти вимоги кредитора заперечення, що грунтуються на таких відносинах решти солідарних боржників з кредитором, у яких цей боржник не бере участі. 4. Виконання солідарного обов'язку у повному обсязі одним із боржників припиняє обов'язок решти солідарних боржників перед кредитором. 5. Ліквідація солідарного боржника - юридичної особи, смерть солідарного боржника - фізичної особи не припиняють обов'язку решти солідарних боржників перед кредитором та не змінюють його обсягу та умов виконання. **Стаття 544.** Право боржника, який виконав солідарний обов'язок, на зворотну вимогу 1. Боржник, який виконав солідарний обов'язок, має право на зворотну вимогу (регрес) до кожного з решти солідарних боржників у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або законом, за вирахуванням частки, яка припадає на нього. 2. Якщо один із солідарних боржників не сплатив частку, належну солідарному боржникові, який у повному обсязі виконав солідарний обов'язок, несплачене припадає на кожного з решти солідарних боржників у рівній частці.	пред'явлення позову, - подати клопотання про залучення основного боржника до участі у справі. У разі недотримання цих вимог основний боржник має право висунути проти регресної вимоги додаткового боржника заперечення, які він мав проти кредитора.
Назва параграфу відсутня	**§ 7. Підтвердження належного виконання**
Стаття відсутня	**Стаття 537[33].** Докази належного виконання 1. Сторона, яка посилається на належне виконання, прострочення кредитора або інші обставини, що впливають на обсяг чи момент виконання, повинна довести наявність відповідних

	обставин, якщо іншого не встановлено цим Кодексом або іншим законом. 2. Доказами належного виконання є, зокрема, документи та відомості, визначені цим Кодексом для підтвердження прийняття виконання і здійснення платежів, у тому числі акти приймання, розписки, повернуті або погашені боргові документи, електронні повідомлення і квитанції, банківські виписки, технічні записи інформаційної системи. 3. Прийняття виконання без застережень вважається підтвердженням належного виконання, якщо не доведено інше, з урахуванням статті 526 цього Кодексу. Наявність у боржника боргового документа, виданого кредитором, вважається підтвердженням належного виконання у відповідній частині, якщо не доведено інше, з урахуванням статті 532^{5} цього Кодексу. Електронне підтвердження, сформоване відповідно до погоджених правил інформаційної системи, є належним доказом виконання. 4. Спір щодо належності виконання вирішується з урахуванням загальних засад приватного права, вимог добросовісності і розумності та положень цього Кодексу щодо прийняття виконання і використання інформаційних систем.
Стаття відсутня	**Стаття 537^{34}.** Юридичні наслідки прийняття виконання без застережень 1. Прийняття виконання без застережень не позбавляє кредитора права посилатися на приховані недоліки у межах, визначених цим Кодексом або договором, з урахуванням положень статті 537^{9} цього Кодексу. 2. Прийняття виконання без застережень не впливає на право кредитора на неустойку або проценти за прострочення, нараховані до моменту прийняття, якщо інше не встановлено договором або законом, з урахуванням положень цього Кодексу щодо грошових зобов’язань. 3. Положення цієї статті застосовуються з урахуванням спеціальних норм цього Кодексу щодо окремих видів зобов’язань.

Назва параграфу відсутня	§ 8. Ускладнення при виконанні
Стаття 652. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин 1. У разі істотної зміни обставин, якими сторони керувалися при укладенні договору, договір може бути змінений або розірваний за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання. Зміна обставин є істотною, якщо вони змінилися настільки, що, якби сторони могли це передбачити, вони не уклали б договір або уклали б його на інших умовах. 2. Якщо сторони не досягли згоди щодо приведення договору у відповідність з обставинами, які істотно змінились, або щодо його розірвання, договір може бути розірваний, а з підстав, встановлених частиною четвертою цієї статті, - змінений за рішенням суду на вимогу заінтересованої сторони за наявності одночасно таких умов: 1) в момент укладення договору сторони виходили з того, що така зміна обставин не настане; 2) зміна обставин зумовлена причинами, які заінтересована сторона не могла усунути після їх виникнення при всій турботливості та обачності, які від неї вимагалися; 3) виконання договору порушило б співвідношення майнових інтересів сторін і позбавило б заінтересовану сторону того, на що вона розраховувала при укладенні договору; 4) із суті договору або звичаїв ділового обороту не випливає, що ризик зміни обставин несе заінтересована сторона. 3. У разі розірвання договору внаслідок істотної зміни обставин суд, на вимогу будь-якої із сторін, визначає наслідки розірвання договору виходячи з необхідності справедливого розподілу між сторонами витрат, понесених ними у зв'язку з виконанням цього договору. 4. Зміна договору у зв'язку з істотною зміною обставин допускається за рішенням суду у виняткових випадках, коли розірвання договору суперечить суспільним інтересам або потягне для	**Стаття 537[35].** Зміна обставин 1. Сторона договору або іншого правочину повинна виконувати свої обов'язки навіть у тому випадку, якщо виконання для неї стало більш обтяжливим, зокрема через зростання його вартості або зменшення цінності зустрічного виконання. 2. Якщо ж внаслідок зміни обставин виконання обов'язку стає надмірно обтяжливим для однієї з сторін, така сторона має право звернутися до іншої сторони з проханням про проведення переговорів з метою відновлення балансу їхніх інтересів або припинення зобов'язання (розірвання договору) за умови, що: 1) зміна обставин відбулася після вчинення правочину; 2) зміну обставин не можна було розумно врахувати під час вчинення правочину; 3) обставини перебувають поза контролем цієї сторони; 4) ризик настання таких обставин не був прийнятий на себе цією стороною. 3. Якщо сторони не досягнуть згоди протягом розумного строку, суд може: 1) змінити умови договору з метою відновлення економічної рівноваги сторін; 2) припинити зобов'язання (розірвати договір) із визначенням дати та умов припинення, у тому числі розподілу витрат і наслідків припинення.

сторін шкоду, яка значно перевищує затрати, необхідні для виконання договору на умовах, змінених судом.	
Стаття 653. Правові наслідки зміни або розірвання договору 1. У разі зміни договору зобов'язання сторін змінюються відповідно до змінених умов щодо предмета, місця, строків виконання тощо. 2. У разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняються. 3. У разі зміни або розірвання договору зобов'язання змінюється або припиняється з моменту досягнення домовленості про зміну або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором чи не обумовлено характером його зміни. Якщо договір змінюється або розривається у судовому порядку, зобов'язання змінюється або припиняється з моменту набрання рішенням суду про зміну або розірвання договору законної сили. 4. Сторони не мають права вимагати повернення того, що було виконане ними за зобов'язанням до моменту зміни або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Якщо договір змінений або розірваний у зв'язку з істотним порушенням договору однією із сторін, друга сторона може вимагати відшкодування збитків, завданих зміною або розірванням договору.	**Стаття 537[36]**. Юридичні наслідки зміни або припинення зобов'язання (розірвання договору) через зміну обставин 1. Якщо іншого не встановлено договором або законом, зобов'язання вважаються зміненими чи припиненими: 1) у разі згоди сторін – з моменту досягнення домовленості про зміну або припинення зобов'язання, якщо домовленістю не встановлено іншого; 2) у разі рішення суду – з моменту набрання цим рішенням законної сили, якщо іншого не встановлено цим рішенням або законом. 2. Сторони не мають права вимагати повернення того, що було виконане ними за зобов'язанням до моменту його зміни або припинення, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Правила цієї статті не перешкоджають застосуванню положень про повернення виконаного за недійсним договором або про істотне невиконання.
Глава 49 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	Глава 49 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
§ 1. Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання	**§ 1. Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання**
Стаття 546. Види забезпечення виконання зобов'язання 1. Виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком, правом довірчої власності. 2. Договором або законом можуть бути встановлені інші види забезпечення виконання зобов'язання.	**Стаття 546.** Способи забезпечення виконання зобов'язання 1. Виконання зобов'язання може забезпечуватися, зокрема неустойкою, порукою, гарантією, завдатком, депонуванням, відступленням права вимоги з метою забезпечення виконання зобов'язання, заставою, притриманням. 2. Договором або законом можуть бути встановлені інші способи забезпечення виконання зобов'язання.

	3. Способи забезпечення можуть встановлюватися щодо існуючих, майбутніх та умовних зобов'язань. Забезпечення майбутньої вимоги є дійсним за умови визначення кредитора і боржника, виду зобов'язання, що забезпечується, та порядку встановлення його розміру. Якщо забезпечення поширюється на вимоги одного боржника перед тим самим кредитором, які можуть виникати або змінюватися за розміром у межах рамкового договору чи тривалих договірних відносин, у договорі встановлюється максимальна сума забезпечення, якщо іншого не встановлено законом. 4. До речових способів забезпечення виконання зобов'язання застосовуються відповідні положення книги 3 цього Кодексу.
Стаття 547. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання 1. Правочин щодо забезпечення виконання зобов'язання вчиняється у письмовій формі. 2. Правочин щодо забезпечення виконання зобов'язання, вчинений із недодержанням письмової форми, є нікчемним.	**Стаття 547.** Форма договору про забезпечення виконання зобов'язання 1. Договір про забезпечення виконання зобов'язання укладається у письмовій формі. Порушення вимог щодо письмової форми має наслідком недійсність такого договору. 2. Договором або законом може бути передбачено необхідність нотаріального посвідчення та/або державної реєстрації для окремих способів забезпечення виконання зобов'язання.
Стаття 548. Загальні умови забезпечення виконання зобов'язання 1. Виконання зобов'язання (основного зобов'язання) забезпечується, якщо це встановлено договором або законом. 2. Недійсне зобов'язання не підлягає забезпеченню. Недійсність основного зобов'язання (вимоги) спричиняє недійсність правочину щодо його забезпечення, якщо інше не встановлено цим Кодексом. 3. Недійсність правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання не спричиняє недійсність основного зобов'язання.	**Стаття 548.** Загальні умови забезпечення виконання зобов'язання 1. Виконання зобов'язання забезпечується у випадках, установлених договором або законом. 2. Недійсне зобов'язання не підлягає забезпеченню. Недійсність основного зобов'язання або окремої вимоги, що забезпечується, спричиняє недійсність правочину щодо забезпечення, якщо іншого не встановлено цим Кодексом. 3. Недійсність правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання не спричиняє недійсності зобов'язання. 4. Часткове виконання зобов'язання не припиняє забезпечення в частині невиконаної суми (обсягу), якщо іншого не встановлено договором або законом.

Стаття відсутня	**Стаття 548[1].** Право зупинення виконання до надання забезпечення 1. Сторона договору, яка з огляду на об'єктивні обставини та інформацію, що стала їй відома, має достатні підстави вважати, що інша сторона не виконає істотну частину зобов'язання, має право вимагати надання належного забезпечення виконання і зупинити своє виконання до надання такого забезпечення. 2. Вимога про надання забезпечення та повідомлення про зупинення виконання заявляється без зволікання після виникнення обґрунтованої загрози невиконання. У вимозі зазначаються обґрунтування та встановлюється розумний строк для надання забезпечення. 3. У разі надання другою стороною належного забезпечення у визначений строк сторона, що зупиняла виконання, зобов'язана невідкладно відновити виконання зобов'язання. 4. Якщо забезпечення не надано у встановлений строк, сторона, що зупиняла виконання, має право відмовитися від договору у випадках, визначених договором або законом, та вимагати відшкодування збитків, а також застосовувати інші способи захисту, встановлені договором або законом. 5. Обсяг зупинення виконання має бути пропорційним ризику невиконання. У разі зобов'язань з поетапним або частковим виконанням допускається зупинення тієї частини виконання, яка відповідає ризику невиконання. 6. Під час вирішення спору щодо застосування цього способу забезпечення суд враховує достатність і своєчасність наданого забезпечення, добросовісність сторін та інші істотні обставини. Обов'язок доведення наявності підстав для зупинення виконання покладається на сторону, що його застосувала. 7. Належним є забезпечення, яке з урахуванням характеру зобов'язання та обставин справи розумно покриває ризик невиконання і може бути оперативно реалізоване. Вид забезпечення визначається договором або законом. За відсутності відповідної

	умови сторона, що вимагає забезпечення, зобов'язана прийняти інший розумний вид забезпечення, запропонований другою стороною. 8. Безпідставне зупинення виконання або невідновлення виконання після надання належного забезпечення має наслідком прострочення боржника. 9. Зупинення виконання до надання забезпечення відбувається з урахуванням відповідних приписів статті 526^2 цього Кодексу.
§ 2. Неустойка	**§ 2. Неустойка**
Стаття 549. Поняття неустойки 1. Неустойкою (штрафом, пенею) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторові у разі порушення боржником зобов'язання. 2. Штрафом є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання. 3. Пенею є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання. Боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити на користь кредитора пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня. Договором може бути визначено менший розмір пені.	**Стаття 549.** Поняття та види неустойки 1. Неустойкою (штрафом, пенею) є визначена договором або законом грошова сума або інше майно, що підлягає переданню кредиторові у разі невиконання зобов'язання. 2. Штрафом є неустойка, що встановлюється у фіксованій сумі або обчислюється у відсотках від суми невиконаногозобов'язання. 3. Пенею є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми простроченого грошового зобов'язання за кожен день прострочення. Договором може бути визначено інший порядок обчислення пені, якщо іншого не встановлено законом. 4. Розмір неустойки може визначатися як фіксована сума, у відсотках або шляхом поєднання цих способів. Договором можуть встановлюватися мінімальний або максимальний розмір неустойки, якщо іншого не встановлено законом.
Стаття 550. Підстави виникнення права на неустойку 1. Право на неустойку виникає незалежно від наявності у кредитора збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання. 2. Проценти на неустойку не нараховуються. 3. Кредитор не має права на неустойку в разі, якщо боржник не відповідає за порушення зобов'язання (стаття 617 цього Кодексу).	**Стаття 550.** Підстави виникнення права на неустойку 1. Право кредитора на неустойку виникає незалежно від наявності та розміру збитків, завданих невиконанням зобов'язання. 2. Неустойка сплачується у порядку і строки, встановлені договором або законом. За відсутності таких умов неустойка підлягає сплаті після пред'явлення вимоги кредитора. 3. Проценти на неустойку не нараховуються, якщо іншого не встановлено договором або законом.

	4. Кредитор не має права на неустойку, якщо невиконаннязобов'язання має виправдання відповідно до статті 617 цього Кодексу.
Стаття 551. Предмет неустойки 1. Предметом неустойки може бути грошова сума, рухоме і нерухоме майно. 2. Якщо предметом неустойки є грошова сума, її розмір встановлюється договором або актом цивільного законодавства. Розмір неустойки, встановлений законом, може бути збільшений у договорі, якщо таке збільшення не заборонено законом. Сторони можуть домовитися про зменшення розміру неустойки, встановленого актом цивільного законодавства, крім випадків, передбачених законом. 3. Розмір неустойки може бути зменшений за рішенням суду, якщо він значно перевищує розмір збитків, та за наявності інших обставин, які мають істотне значення.	**Стаття 551.** Предмет і розмір неустойки 1. Предметом неустойки є грошова сума або інше майно. 2. Розмір неустойки встановлюється договором або законом. Розмір неустойки, встановлений законом, може бути змінений у договорі, якщо іншого не визначено законом. 3. Суд може зменшити розмір неустойки, якщо він є явно непропорційним наслідкам невиконання зобов'язання, з урахуванням ступеня виконання зобов'язання, тривалості прострочення та інших обставин, які мають істотне значення. 4. Якщо у договорі встановлено мінімальний або максимальний розмір неустойки, суд при вирішенні питання про її зменшення враховує такі межі та керується принципами домірності та добросовісності. Суд може відступити від установлених меж, якщо їх застосування призводить до явно несправедливого результату. 5. Якщо предметом неустойки є майно, у разі неможливості його передання кредиторові неустойка стягується у грошовому еквіваленті, визначеному договором, а за відсутності відповідних умов за звичайною ціною на момент задоволення вимоги.
Стаття 552. Правові наслідки сплати (передання) неустойки 1. Сплата (передання) неустойки не звільняє боржника від виконання свого обов'язку в натурі. 2. Сплата (передання) неустойки не позбавляє кредитора права на відшкодування збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання.	**Стаття 552.** Юридичні наслідки сплати (передання) неустойки 1. Сплата (передання) неустойки не звільняє боржника від виконання зобов'язання в натурі, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Сплата (передання) неустойки не позбавляє кредитора права на відшкодування збитків, завданих невиконанням зобов'язання, якщо іншого не встановлено договором або законом. 3. Якщо інше не встановлено договором або законом, збитки відшкодовуються у частині, що не покрита неустойкою.
§ 3. Порука	**§ 3. Порука**
Стаття 553. Договір поруки	**Стаття 553.** Договір поруки

1. За договором поруки поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником. 2. Порукою може забезпечуватися виконання зобов'язання частково або у повному обсязі. 3. Поручителем може бути одна особа або кілька осіб.	1. За договором поруки поручитель поручається перед кредитором за виконання боржником свого обов'язку. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником у межах, встановлених договором поруки та законом. 2. Порукою може забезпечуватися виконання зобов'язання у повному обсязі або частково. 3. Поручителем може бути одна особа або кілька осіб, якщо іншого не встановлено законом.
Стаття 554. Правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого порукою 1. У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як солідарні боржники, якщо договором поруки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя. 2. Поручитель відповідає перед кредитором у тому ж обсязі, що і боржник, включаючи сплату основного боргу, процентів, неустойки, відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором поруки. 3. Особи, які за одним чи за декількома договорами поруки поручилися перед кредитором за виконання боржником одного і того самого зобов'язання, є солідарними боржниками і відповідають перед кредитором солідарно, якщо інше не встановлено договором поруки.	**Стаття 554.** Юридичні наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого порукою 1. У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як солідарні боржники, якщо договором поруки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя. 2. Поручитель відповідає перед кредитором у тому ж обсязі, що і боржник, включаючи сплату основного боргу, процентів, неустойки, відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором поруки. 3. Особи, які за одним чи за декількома договорами поруки поручилися перед кредитором за виконання боржником одного і того самого зобов'язання, відповідають перед кредитором солідарно, якщо іншого не встановлено договором поруки.
Стаття 555. Права та обов'язки поручителя у разі пред'явлення до нього вимоги 1. У разі одержання вимоги кредитора поручитель зобов'язаний повідомити про це боржника, а в разі пред'явлення до нього позову - подати клопотання про залучення боржника до участі у справі. Якщо поручитель не повідомить боржника про вимогу кредитора і сам виконає зобов'язання, боржник має право висунути проти вимоги поручителя всі заперечення, які він мав проти вимоги кредитора.	**Стаття 555.** Права та обов'язки поручителя у разі пред'явлення до нього вимоги 1. У разі одержання вимоги кредитора поручитель зобов'язаний негайно повідомити про це боржника, а в разі пред'явлення до нього позову - подати клопотання про залучення боржника до участі у справі. Якщо поручитель не повідомив боржника про вимогу кредитора і виконав зобов'язання, боржник має право висунути проти вимоги поручителя всі заперечення, які він мав проти вимоги кредитора.

2. Поручитель має право висунути проти вимоги кредитора заперечення, які міг би висунути сам боржник, за умови, що ці заперечення не пов'язані з особою боржника. Поручитель має право висунути ці заперечення також у разі, якщо боржник відмовився від них або визнав свій борг.	2. Поручитель має право висунути проти вимоги кредитора заперечення, які міг би висунути боржник, якщо такі заперечення не пов'язані з особою боржника. Поручитель має право висунути ці заперечення також у разі відмови боржника від них або визнання ним боргу.
Стаття 556. Права поручителя, який виконав зобов'язання 1. Після виконання поручителем зобов'язання, забезпеченого порукою, кредитор повинен вручити йому документи, які підтверджують цей обов'язок боржника. 2. До поручителя, який виконав зобов'язання, забезпечене порукою, переходять усі права кредитора у цьому зобов'язанні, в тому числі й ті, що забезпечували його виконання. 3. До кожного з кількох поручителів, які виконали зобов'язання, забезпечене порукою, переходять права кредитора у розмірі частини обов'язку, що виконана ним.	**Стаття 556.** Права поручителя, який виконав зобов'язання 1. Після виконання поручителем зобов'язання кредитор зобов'язаний передати поручителю документи, які підтверджують обов'язок боржника. 2. До поручителя, який виконав зобов'язання, переходять усі права кредитора у цьому зобов'язанні, у тому числі права, що забезпечували його виконання. 3. До кожного з кількох поручителів, які виконали зобов'язання, переходять права кредитора у розмірі частини обов'язку, що виконана ним.
Стаття 557. Повідомлення поручителя про виконання зобов'язання боржником 1. Боржник, який виконав зобов'язання, забезпечене порукою, повинен негайно повідомити про це поручителя. 2. Поручитель, який виконав зобов'язання, забезпечене порукою, у зв'язку з ненаправленням йому боржником повідомлення про виконання ним свого обов'язку, має право стягнути з кредитора безпідставно одержане або пред'явити зворотну вимогу до боржника.	**Стаття 557.** Повідомлення поручителя про виконання зобов'язання боржником 1. Боржник, який виконав зобов'язання, забезпечене порукою, повинен негайно повідомити про це поручителя. 2. Поручитель, який виконав зобов'язання, забезпечене порукою, у зв'язку з ненадсиланням йому боржником повідомлення про виконання ним свого обов'язку, має право стягнути з кредитора безпідставно одержане або пред'явити зворотну вимогу до боржника.
Стаття 558. Оплата послуг поручителя 1. Поручитель має право на оплату послуг, наданих ним боржникові.	**Стаття 558.** Оплата послуг поручителя 1. Порука може надаватися за плату або безоплатно. 2. Розмір і порядок оплати встановлюються у договорі поруки. 3. За відсутності умови про оплату порука є безоплатною. Поручитель має право на відшкодування необхідних витрат, понесених у зв'язку з виконанням поруки.
Стаття 559. Припинення поруки 1. Порука припиняється з припиненням забезпеченого нею зобов'язання. У разі зміни зобов'язання без згоди поручителя, внаслідок чого збільшився обсяг відповідальності боржника, такий	**Стаття 559.** Припинення поруки 1. Порука припиняється з припиненням зобов'язання, що забезпечується. У разі зміни зобов'язання без згоди поручителя, внаслідок чого збільшився обсяг відповідальності боржника,

поручитель несе відповідальність за порушення зобов'язання боржником в обсязі, що існував до такої зміни зобов'язання. 2. Порука припиняється, якщо після настання строку виконання зобов'язання кредитор відмовився прийняти належне виконання, запропоноване боржником або поручителем. 3. Порука припиняється у разі переведення боргу на іншу особу, якщо поручитель не погодився забезпечувати виконання зобов'язання іншим боржником у договорі поруки чи при переведенні боргу. 4. Порука припиняється після закінчення строку поруки, встановленого договором поруки. Якщо такий строк не встановлено, порука припиняється у разі виконання основного зобов'язання у повному обсязі або якщо кредитор протягом трьох років з дня настання строку (терміну) виконання основного зобов'язання не пред'явить позову до поручителя. Якщо строк (термін) виконання основного зобов'язання не встановлений або встановлений моментом пред'явлення вимоги, порука припиняється, якщо кредитор протягом трьох років з дня укладення договору поруки не пред'явить позову до поручителя. Для зобов'язань, виконання яких здійснюється частинами, строк поруки обчислюється окремо за кожною частиною зобов'язання, починаючи з дня закінчення строку або настання терміну виконання відповідної частини такого зобов'язання. 5. Ліквідація боржника - юридичної особи не припиняє поруку, якщо до дня внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань запису про припинення боржника - юридичної особи кредитор звернувся до суду з позовом до поручителя у зв'язку з порушенням таким боржником зобов'язання.	поручитель несе відповідальність у межах, що існували до такої зміни. 2. Порука припиняється, якщо після настання строку виконання зобов'язання кредитор відмовився прийняти належне виконання, запропоноване боржником або поручителем. 3. Порука припиняється у разі переведення боргу на іншу особу, якщо поручитель не погодився забезпечувати виконання зобов'язання іншим боржником у договорі поруки або під час переведення боргу. 4. Порука припиняється після закінчення строку, встановленого договором поруки. Якщо такий строк не встановлено, порука припиняється у разі виконання основного зобов'язання у повному обсязі або якщо кредитор протягом трьох років з дня настання строку виконання основного зобов'язання не пред'явить позову до поручителя. Якщо строк виконання основного зобов'язання не встановлено або встановлено моментом пред'явлення вимоги, порука припиняється, якщо кредитор протягом трьох років з дня укладення договору поруки не пред'явить позову до поручителя. Для зобов'язань, виконання яких здійснюється частинами, строк поруки обчислюється окремо за кожною частиною зобов'язання, починаючи з дня закінчення строку або настання терміну виконання відповідної частини. 5. Ліквідація боржника як юридичної особи не припиняє поруку, якщо до дня внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань запису про припинення боржника кредитор звернувся до суду з позовом до поручителя у зв'язку з порушенням зобов'язання.
§ 4. Гарантія	**§ 4. Гарантія**
Стаття 560. Поняття гарантії 1. За гарантією банк, інша фінансова установа (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.	**Стаття 560.** Поняття гарантії 1. За гарантією банк або інша фінансова установа (гарант) зобов'язується перед кредитором (бенефіціаром) сплатити грошову

Гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.	суму відповідно до умов гарантії у разі невиконання боржником (принципалом) зобов'язання. Гарант відповідає перед кредитором у межах та на умовах, визначених гарантією і цим Кодексом.
Стаття 561. Строк дії гарантії 1. Гарантія діє протягом строку, на який вона видана. 2. Гарантія є чинною від дня її видачі, якщо в ній не встановлено інше. 3. Гарантія не може бути відкликана гарантом, якщо в ній не встановлено інше.	**Стаття 561.** Строк дії гарантії 1. Гарантія є чинною від дня її видачі, якщо в ній не встановлено іншого. 2. Гарантія діє протягом строку, на який вона видана. 3. Гарантія не може бути відкликана гарантом, якщо в ній не встановлено іншого.
Стаття 562. Незалежність гарантії від основного зобов'язання 1. Зобов'язання гаранта перед кредитором не залежить від основного зобов'язання (його припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли в гарантії міститься посилання на основне зобов'язання.	**Стаття 562.** Незалежність гарантії від основного зобов'язання 1. Зобов'язання гаранта перед кредитором не залежить від основного зобов'язання (його припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли в гарантії міститься посилання на основне зобов'язання. Перевірка підстав для платежу здійснюється відповідно до умов гарантії.
Стаття 563. Правові наслідки порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією 1. У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією, гарант зобов'язаний сплатити кредиторові грошову суму відповідно до умов гарантії. 2. Вимога кредитора до гаранта про сплату грошової суми відповідно до виданої ним гарантії пред'являється у письмовій формі. До вимоги додаються документи, вказані в гарантії. 3. У вимозі до гаранта або у доданих до неї документах кредитор повинен вказати, у чому полягає порушення боржником основного зобов'язання, забезпеченого гарантією. 4. Кредитор може пред'явити вимогу до гаранта у межах строку, встановленого у гарантії, на який її видано. 5. Кредитор не може передавати іншій особі право вимоги до гаранта, якщо інше не встановлено гарантією.	**Стаття 563.** Юридичні наслідки невиконання боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією 1. У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією, гарант зобов'язаний сплатити кредиторові грошову суму відповідно до умов гарантії. 2. Вимога кредитора до гаранта про сплату грошової суми відповідно до виданої ним гарантії пред'являється у письмовій формі. Вимога подається у спосіб, у місці та в строки, визначені гарантією. До вимоги додаються документи, визначені гарантією. 3. У вимозі до гаранта або у доданих до неї документах кредитор повинен вказати, у чому полягає порушення боржником основного зобов'язання, забезпеченого гарантією, якщо іншого не встановлено гарантією. 4. Кредитор може пред'явити вимогу до гаранта у межах строку, встановленого у гарантії, на який її видано.

	5. Кредитор не може передавати іншій особі право вимоги до гаранта, якщо іншого не встановлено гарантією. 6. Кредитор має право пред'являти кілька вимог у межах строку дії гарантії та невикористаного розміру суми гарантії, якщо іншого не встановлено гарантією.
Стаття 564. Обов'язки гаранта під час розгляду вимоги кредитора 1. Після одержання вимоги кредитора гарант повинен негайно повідомити про це боржника і передати йому копії вимоги разом з доданими до неї документами. 2. Гарант повинен розглянути вимогу кредитора разом з доданими до неї документами в установлений у гарантії строк, а у разі його відсутності - в розумний строк і встановити відповідність вимоги та доданих до неї документів умовам гарантії.	**Стаття 564.** Обов'язки гаранта під час розгляду вимоги кредитора 1. Після одержання вимоги кредитора гарант повинен негайно повідомити про це боржника і передати йому копії вимоги разом з доданими до неї документами. 2. Гарант повинен розглянути вимогу кредитора разом з доданими до неї документами в установлені у гарантії строки, а у разі їх відсутності - у розумний строк, і встановити відповідність вимоги та доданих до неї документів умовам гарантії. Перевірка здійснюється за зовнішніми ознаками поданих документів, без дослідження фактичного виконання основного зобов'язання, якщо іншого не встановлено гарантією або законом.
Стаття 565. Право гаранта на відмову в задоволенні вимоги кредитора 1. Гарант має право відмовитися від задоволення вимоги кредитора, якщо вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або якщо вони подані гарантові після закінчення строку дії гарантії. 2. Гарант повинен негайно повідомити кредитора про відмову від задоволення його вимоги. 3. Якщо гарант після пред'явлення до нього вимоги кредитора дізнався про недійсність основного зобов'язання або про його припинення, він повинен негайно повідомити про це кредитора і боржника. Повторна вимога кредитора, одержана гарантом після такого повідомлення, підлягає задоволенню.	**Стаття 565.** Право гаранта на відмову в задоволенні вимоги кредитора 1. Гарант має право відмовитися від задоволення вимоги кредитора, якщо вимога або додані до неї документи не відповідають умовам гарантії або якщо вони подані гарантові після закінчення строку дії гарантії. 2. Гарант повинен негайно повідомити кредитора про відмову від задоволення його вимоги із зазначенням усіх підстав відмови. 3. Якщо гарант після пред'явлення до нього вимоги кредитора дізнався про недійсність основного зобов'язання або про його припинення, він повинен негайно повідомити про це кредитора і боржника. Повторна вимога кредитора, одержана гарантом після такого повідомлення, підлягає задоволенню. 4. Гарант має право відмовити у задоволенні вимоги бенефіціара також у разі, якщо встановлено, що вимога є завідомо

	недобросовісною, не пов'язаною з порушенням боржника (принципала). Відмова гаранта на цій підставі допускається лише за наявності очевидних доказів протиправної поведінки бенефіціара.
Стаття 566. Обов'язок гаранта 1. Обов'язок гаранта перед кредитором обмежується сплатою суми, на яку видано гарантію. У разі порушення гарантом свого обов'язку його відповідальність перед кредитором не обмежується сумою, на яку видано гарантію, якщо інше не встановлено у гарантії.	**Стаття 566.** Обов'язок гаранта 1. Обов'язок гаранта перед кредитором обмежується сплатою суми, на яку видано гарантію. 2. У разі порушення гарантом свого обов'язку його відповідальність перед кредитором не обмежується сумою, на яку видано гарантію, якщо іншого не встановлено у гарантії. 3. Гарант не має права зараховувати свої зустрічні вимоги до кредитора при виконанні зобов'язань за гарантією, якщо іншого не встановлено гарантією або законом.
Стаття 567. Оплата послуг гаранта 1. Гарант має право на оплату послуг, наданих ним боржникові.	**Стаття 567.** Оплата послуг гаранта 1. Гарант має право на оплату послуг, наданих ним боржникові.
Стаття 568. Припинення гарантії 1. Зобов'язання гаранта перед кредитором припиняється у разі: 1) сплати кредиторові суми, на яку видано гарантію; 2) закінчення строку дії гарантії; 3) відмови кредитора від своїх прав за гарантією шляхом повернення її гарантові або шляхом подання гаранту письмової заяви про звільнення його від обов'язків за гарантією. 2. Гарант, якому стало відомо про припинення гарантії, повинен негайно повідомити про це боржника.	**Стаття 568.** Припинення гарантії 1. Зобов'язання гаранта перед кредитором припиняється у разі: 1) сплати кредиторові суми, на яку видано гарантію, або зменшення суми гарантії до нуля, у тому числі внаслідок здійснених виплат; 2) закінчення строку дії гарантії; 3) відмови кредитора від своїх прав за гарантією шляхом повернення її гарантові або шляхом подання гаранту письмової заяви про звільнення його від обов'язків за гарантією; 4) в інших випадках, встановлених гарантією або законом. 2. Гарант, якому стало відомо про припинення гарантії, повинен негайно повідомити про це боржника.
Стаття 569. Право гаранта на зворотну вимогу до боржника 1. Гарант має право на зворотну вимогу (регрес) до боржника в межах суми, сплаченої ним за гарантією кредиторові, якщо інше не встановлено договором між гарантом і боржником. 2. Гарант не має права на зворотну вимогу (регрес) до боржника у разі, якщо сума, сплачена гарантом кредиторові, не відповідає	**Стаття 569.** Право гаранта на зворотну вимогу до боржника 1. Гарант має право на зворотну вимогу (регрес) до боржника в межах суми, сплаченої ним за гарантією кредиторові, якщо іншого не встановлено договором між гарантом і боржником. 2. Гарант не має права на зворотну вимогу (регрес) до боржника у разі, якщо сума, сплачена гарантом кредиторові, не

умовам гарантії, якщо інше не встановлено договором між гарантом і боржником.	відповідає умовам гарантії, якщо іншого не встановлено договором між гарантом і боржником.
§ 5. Завдаток	**§ 5. Завдаток**
Стаття 570. Поняття завдатку 1. Завдатком є грошова сума або рухоме майно, що видається кредиторові боржником у рахунок належних з нього за договором платежів, на підтвердження зобов'язання і на забезпечення його виконання. 2. Якщо не буде встановлено, що сума, сплачена в рахунок належних з боржника платежів, є завдатком, вона вважається авансом.	**Стаття 570.** Поняття завдатку 1. Завдатком є грошова сума або рухоме майно, що передається кредиторові боржником у рахунок належних з нього за договором платежів, на підтвердження укладення зобов'язання та на забезпечення його виконання. 2. Якщо не встановлено, що сума або майно, передані в рахунок платежів, є завдатком, вони вважаються авансом. 3. Завдаток зараховується у рахунок належного виконання зобов'язання, якщо іншого не встановлено договором.
Стаття 571. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком 1. Якщо порушення зобов'язання сталося з вини боржника, завдаток залишається у кредитора. Якщо порушення зобов'язання сталося з вини кредитора, він зобов'язаний повернути боржникові завдаток та додатково сплатити суму у розмірі завдатку або його вартості. 2. Сторона, винна у порушенні зобов'язання, має відшкодувати другій стороні збитки в сумі, на яку вони перевищують розмір (вартість) завдатку, якщо інше не встановлено договором. 3. У разі припинення зобов'язання до початку його виконання або внаслідок неможливості його виконання завдаток підлягає поверненню.	**Стаття 571.** Юридичні наслідки невиконанняабо припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком 1. Якщозобов'язання не виконане боржником, завдаток залишається у кредитора. Якщо невиконання зобов'язання допустив кредитора, він зобов'язаний повернути боржникові завдаток та додатково сплатити суму у розмірі завдатку або його вартості. 2. Сторона, яка не виконала зобов'язання, відшкодовує другій стороні збитки в частині, що перевищує розмір (вартість) завдатку, якщо іншого не встановлено договором. 3. У разі припинення зобов'язання до початку його виконання або внаслідок неможливості, завдаток підлягає поверненню. За припинення зобов'язання за домовленістю сторін завдаток повертається, якщо іншого не погоджено сторонами. 4. Якщо зобов'язання виконано частково, наслідки, передбачені частинами першою - третьою цієї статті, застосовуються пропорційно невиконаній частині, якщо іншого не встановлено договором або законом. 5. Якщо предметом завдатку є майно і його повернення є неможливим, підлягає сплаті його грошовий еквівалент, визначений договором, а за відсутності відповідних умов - за звичайною ціною на момент задоволення вимоги.

	6. Встановлення завдатку не перешкоджає застосуванню неустойки або відшкодуванню збитків. Якщо за те саме невиконання встановлено неустойку, сума завдатку зараховується у рахунок неустойки, якщо іншого не визначено договором.
Назва параграфу відсутня	**§ 6. Депонування**
Стаття відсутня	**Стаття 571[1].** Поняття депонування 1. За договором депонування боржник або третя особа передає грошові кошти, цінні папери, документи або інше майно утримувачеві депонованого майна з метою забезпечення виконання зобов'язання. Утримувач депонованого майна зберігає майно та видає його кредиторові або повертає боржнику після настання визначених у договорі умов. 2. Утримувачем депонованого майна може бути банк, фінансова установа, нотаріус або інша особа, у межах, встановлених законом. Утримувач діє неупереджено та не набуває права власності на депоноване майно. 3. Якщо депонування здійснюється шляхом розміщення грошових коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу), застосовуються положення параграфа 2 глави 72 цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 571[2].** Договір депонування 1. За договором депонування одна сторона (депонент), якою може бути боржник або інша особа, передає утримувачеві депонованого майна грошові кошти, цінні папери, документи або інше майно на умовне зберігання з метою забезпечення виконання зобов'язання, а утримувач депонованого майна зобов'язується зберігати це майно та видати його кредиторові (бенефіціарові) або повернути депонентові відповідно до умов договору. 2. Договір депонування укладається у письмовій формі та повинен містити: 1) опис майна (грошових коштів, документів, іншого майна), що передається на умовне зберігання; 2) умови, за яких утримувач депонованого майна має видати майно кредиторові або повернути його боржнику;

	3) права та обов’язки утримувача депонованого майна, порядок підтвердження настання умов, порядок обліку доходів від предмета депонування (у разі грошових коштів - процентів); 4) порядок оплати послуг утримувача депонованого майна. 3. Депоноване майно не може бути звернене на погашення вимог третьої особи до боржника або кредитора. Допускається звернення стягнення на права вимоги сторін до утримувача депонованого майна за договором депонування. 4. Після настання умов, визначених договором, утримувач депонованого майна зобов’язаний видати майно кредиторові (якщо така умова передбачена) або повернути його боржнику у порядку, встановленому договором депонування. 5. Утримувач депонованого майна відповідає за втрату або пошкодження депонованого майна у межах, встановлених договором і законом. 6. Витрати, пов’язані з депонуванням, несуть сторони у порядку, визначеному договором. 7. Особливості депонування грошових коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу) визначаються параграфом 2 глави 72 цього Кодексу.
Назва параграфу відсутня	**§ 7. Відступлення права вимоги з метою забезпечення виконання зобов’язання**
Стаття відсутня	**Стаття 571[3].** Поняття та форма відступлення права вимоги з метою забезпечення виконання зобов’язання 1. За договором відступлення права вимоги з метою забезпечення виконання зобов’язання одна сторона передає іншій стороні, яка є кредитором за основним зобов’язанням, право вимоги до третьої особи повністю або частково для забезпечення виконання основного зобов’язання. Відступлення може охоплювати наявні та майбутні вимоги, визначені родовими ознаками, з урахуванням статті 546 цього Кодексу. 2. Відступлення вважається вчиненим з метою забезпечення виконання зобов’язання, якщо це встановлено у договорі. Таке

	відступлення не є відчуженням права вимоги на оплатній основі та не припиняє юридичного зв'язку особи, яка передає право вимоги, з відступленою вимогою до настання підстав для звернення стягнення. 3. Договір відступлення вимоги з метою забезпечення виконання зобов'язання вчиняється у письмовій формі. Істотними умовами такого договору є визначення основного зобов'язання, що забезпечується, обсяг відступленого права вимоги, порядок користування і розпоряджання ним. 4. До відступлення вимоги з метою забезпечення виконання зобов'язання застосовуються положення глави 47^2 цього Кодексу, якщо іншого не встановлено цим параграфом або не випливає з його суті.
Стаття відсутня	**Стаття 571^4.** Виконання боржником за відступленою вимогою та одержання виконання 1. До одержання повідомлення про відступлення права вимоги боржник відступленої вимоги виконує своє зобов'язання особі, яка передає право вимоги. Після одержання такого повідомлення виконання здійснюється кредиторові, якому передано право вимоги, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Боржник відступленої вимоги має право висувати кредиторові, якому передано право вимоги, заперечення та здійснювати зарахування зустрічних однорідних вимог у межах і на умовах, визначених главою 47^2 цього Кодексу. 3. До настання підстав для звернення стягнення за основним зобов'язанням права за відступленою вимогою здійснює особа, яка передала право вимоги, якщо інше не встановлено договором. Одержане за відступленою вимогою підлягає перерахуванню кредиторові, якому передано право вимоги, для зарахування на погашення основного зобов'язання у порядку, визначеному договором. Надлишок повертається особі, яка передала право вимоги. 4. Договором може бути встановлено, що інкасацію відступленої вимоги здійснює кредитор, якому передано право вимоги, з обов'язком обліку отриманих сум, їх зарахування на

	погашення основного зобов’язання та повернення надлишку особі, яка передала право вимоги.
Стаття відсутня	**Стаття 571[5].** Звернення стягнення на відступлену вимогу, розподіл сум та припинення забезпечення 1. У разі невиконання боржником основного зобов’язання кредитор має право звернути стягнення на відступлену вимогу шляхом її стягнення з боржника або її відчуження третій особі у порядку, визначеному договором або законом. 2. За рахунок сум, одержаних від реалізації відступленої вимоги, кредитор задовольняє свою вимогу у розмірі, визначеному на момент фактичного задоволення, включаючи проценти, неустойку та необхідні витрати, пов’язані з інкасацією та реалізацією, якщо інше не встановлено договором. Сума перевищення підлягає поверненню особі, яка передала вимогу, без зволікання після завершення розрахунків. 3. Після повного виконання основного зобов’язання кредитор зобов’язаний без зволікання повернути особі, яка передала право вимоги, право вимоги в первісному обсязі та передати документи, що його підтверджують, а у разі неможливості - вчинити дії, необхідні для відновлення юридичного становища особи, яка передала право вимоги, у тому числі повідомити боржника відступленої вимоги про припинення дії відступлення.
§ 6. Застава	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої “Речеві права”**
Стаття 572. Поняття застави 1. В силу застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов’язання, забезпеченого заставою, а також в інших випадках, встановлених законом, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави).	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої “Речеві права”**
Стаття 573. Забезпечення майбутньої вимоги 1. Заставою може бути забезпечена вимога, яка може виникнути в майбутньому.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої “Речеві права”**

Стаття 574. Підстави виникнення застави 1. Застава виникає на підставі договору, закону або рішення суду. 2. До застави, яка виникає на підставі закону, застосовуються положення цього Кодексу щодо застави, яка виникає на підставі договору, якщо інше не встановлено законом.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**
Стаття 575. Окремі види застав 1. Іпотекою є застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставодавця або третьої особи, а також застава об'єкта незавершеного будівництва, майбутнього об'єкта нерухомості. Подільний об'єкт незавершеного будівництва може бути переданий в іпотеку лише у випадках, визначених законом. 2. Закладом є застава рухомого майна, що передається у володіння заставодержателя або за його наказом - у володіння третій особі. 3. Правила про іпотеку землі та інші окремі види застав встановлюються законом.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**
Стаття 576. Предмет застави 1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення. 2. Предметом застави може бути майно, яке заставодавець набуде та/або може набути після виникнення застави (майбутній урожай, приплід худоби тощо). 3. Права заставодержателя (право застави) на річ, яка є предметом застави, поширюються на її приналежності, якщо інше не встановлено договором. Право застави поширюється на плоди, продукцію та доходи, одержані від використання заставленого майна, у випадках, встановлених договором. 4. Предметом застави не можуть бути: культурні цінності, що є об'єктами права державної чи комунальної власності і занесені або підлягають занесенню до Державного реєстру національного культурного надбання;	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**

пам’ятки культурної спадщини, занесені до Переліку пам’яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації. 5. Предметом застави не можуть бути вимоги, які мають особистий характер, а також інші вимоги, застава яких заборонена законом. 6. Предмет застави залишається у заставодавця, якщо інше не встановлено договором або законом. 7. Застава окремих видів майна може бути заборонена або обмежена законом.	
Стаття 577. Нотаріальне посвідчення договору застави та реєстрація застави 1. Якщо предметом застави є нерухоме майно, об’єкт незавершеного будівництва, майбутній об’єкт нерухомості, а також в інших випадках, встановлених законом, договір застави підлягає нотаріальному посвідченню, крім випадків, установлених законом. 2. Застава нерухомого майна, об’єкта незавершеного будівництва, майбутнього об’єкта нерухомості підлягає державній реєстрації у випадках та в порядку, встановлених законом. 3. Застава рухомого майна може бути зареєстрована на підставі заяви заставодержателя або заставодавця з внесенням запису до Державного реєстру обтяжень рухомого майна. 4. Моментом реєстрації застави рухомого майна є дата та час внесення відповідного запису до Державного реєстру обтяжень рухомого майна.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої “Речеві права”**
Стаття 578. Застава майна, що є у спільній власності 1. Майно, що є у спільній власності, може бути передане у заставу лише за згодою усіх співвласників.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої “Речеві права”**
Стаття 579. Заміна предмета застави 1. Предмет застави може бути замінений лише за згодою заставодержателя, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої “Речеві права”**
Стаття 580. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої “Речеві права”**

1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави несе власник заставленого майна, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. У разі випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави заставодавець на вимогу заставодержателя зобов'язаний надати рівноцінний предмет або, якщо це можливо, відновити знищений або пошкоджений предмет застави.	
Стаття 581. Страхування предмета застави 1. Якщо предмет застави не підлягає страхуванню, він може бути застрахований за згодою сторін на погоджену суму, якщо інше не передбачено законом. У разі настання страхового випадку предметом застави стає право вимоги до страховика.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 582. Оцінка предмета застави 1. Оцінка предмета застави здійснюється у випадках, встановлених договором або законом. 2. Оцінка предмета застави здійснюється заставодавцем разом із заставодержателем відповідно до звичайних цін, що склалися на момент виникнення права застави, якщо інший порядок оцінки предмета застави не встановлений договором або законом.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 583. Сторони у договорі застави 1. Заставодавцем може бути боржник або третя особа (майновий поручитель). 2. Заставодавцем може бути власник речі або особа, якій належить майнове право, а також особа, якій власник речі або особа, якій належить майнове право, передали річ або майнове право з правом їх застави. 3. Застава права на чужу річ здійснюється за згодою власника цієї речі, якщо для відчуження цього права відповідно до договору або закону потрібна згода власника.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 584. Зміст договору застави 1. У договорі застави визначаються суть, розмір і строк (термін) виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, та (або) посилання	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**

на договір чи інший правочин, яким встановлено основне зобов'язання, подається опис предмета застави, а також визначаються інші умови, погоджені сторонами договору. 2. Опис предмета застави у договорі застави може бути поданий у загальній формі (вказівка на вид заставленого майна тощо).	
Стаття 585. Момент виникнення права застави 1. Право застави виникає з моменту укладення договору застави, а у випадках, коли договір підлягає нотаріальному посвідченню, - з моменту його нотаріального посвідчення, крім випадків, установлених законом. 2. Якщо предмет застави відповідно до договору або закону повинен перебувати у володінні заставодержателя, право застави виникає в момент передання йому предмета застави. Якщо таке передання було здійснене до укладення договору застави, право застави виникає з моменту його укладення.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 586. Користування та розпоряджання предметом застави 1. Заставодавець має право користуватися предметом застави відповідно до його призначення, у тому числі здобувати з нього плоди та доходи, якщо інше не встановлено договором і якщо це випливає із суті застави. 2. Заставодавець має право відчужувати предмет застави, передавати його в користування іншій особі або іншим чином розпоряджатися ним лише за згодою заставодержателя, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Заставодавець має право заповідати заставлене майно. Правочин, яким обмежується право заставодавця заповідати заставлене майно, є нікчемним. 4. Заставодержатель має право користуватися переданим йому предметом застави лише у випадках, встановлених договором. За договором на заставодержателя може бути покладений обов'язок здобувати з предмета застави плоди та доходи.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 587. Обов'язки володільця предмета застави	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**

1. Особа, яка володіє предметом застави, зобов'язана, якщо інше не встановлено договором: 1) вживати заходів, необхідних для збереження предмета застави; 2) утримувати предмет застави належним чином; 3) негайно повідомляти другу сторону договору застави про виникнення загрози знищення або пошкодження предмета застави. 2. Заставодавець, який володіє предметом застави, у разі втрати, псування, пошкодження або знищення заставленого майна з його вини зобов'язаний замінити або відновити це майно, якщо інше не встановлено договором. 3. Заставодержатель, який володіє предметом застави, у разі втрати, псування, пошкодження або знищення заставленого майна з його вини зобов'язаний відшкодувати заставодавцю завдані збитки.	
Стаття 588. Наступна застава 1. Наступна застава майна, що вже заставлене, допускається, якщо інше не встановлено попереднім договором застави або законом. 2. Наступна застава майна не припиняє право застави попереднього заставодержателя. 3. Перший заставодержатель має переважне право перед наступними заставодержателями на задоволення своїх вимог за рахунок заставленого майна. Вимоги наступних заставодержателів задовольняються в порядку черговості виникнення права застави, крім випадку, передбаченого частиною четвертою цієї статті. 4. Якщо предметом застави є рухоме майно, заставодержатель зареєстрованої застави має переважне право на задоволення вимог із заставленого майна перед заставодержателями незареєстрованих застав та застав, які зареєстровані пізніше. 5. Заставодавець незареєстрованої застави зобов'язаний надати кожному із заставодержателів інформацію про всі попередні застави майна в обсязі, встановленому статтею 584 цього Кодексу. Заставодавець зобов'язаний відшкодувати збитки, що виникли у будь-кого із заставодержателів внаслідок невиконання ним цього обов'язку.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**

Стаття 589. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою 1. У разі невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою, а також в інших випадках, встановлених законом, заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави. 2. За рахунок предмета застави заставодержатель має право задовольнити в повному обсязі свою вимогу, що визначена на момент фактичного задоволення, включаючи сплату процентів, неустойки, відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання, необхідних витрат на утримання заставленого майна, а також витрат, понесених у зв'язку із пред'явленням вимоги, якщо інше не встановлено договором.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 590. Звернення стягнення на предмет застави 1. Звернення стягнення на предмет застави здійснюється за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави в разі, коли зобов'язання не буде виконано у встановлений строк (термін), якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі ліквідації юридичної особи-заставодавця заставодержатель набуває право звернення стягнення на заставлене майно незалежно від настання строку виконання зобов'язання, забезпеченого заставою. 4. У разі схвалення судом відповідно до законодавства про банкрутство плану санації чи реструктуризації боргів боржника за основним зобов'язанням, якщо він відмінний від заставодавця, заставодержатель, який голосував проти схвалення плану санації юридичної особи чи плану реструктуризації боргів боржника - фізичної особи, набуває право звернення стягнення на заставлене майно незалежно від настання строку виконання зобов'язання, забезпеченого заставою.	**Інтегровано до глави 34[2] книги третьої "Речеві права"**

5. У разі часткового виконання боржником зобов'язання, забезпеченого заставою, право звернення на предмет застави зберігається в первісному обсязі. 6. Якщо предметом застави є дві або більше речей (два або більше прав), стягнення може бути звернене на всі ці речі (права) або на будь-яку з речей (прав) на вибір заставодержателя. Якщо заставодержатель зверне стягнення на одну річ (одне право), але його вимогу не буде задоволено в повному обсязі, він зберігає право застави на інші речі (права), які є предметом застави.	
Стаття 591. Реалізація предмета застави 1. Реалізація предмета застави, на який звернене стягнення, провадиться шляхом його продажу з публічних торгів, якщо інше не встановлено договором або законом. Порядок реалізації предмета застави з публічних торгів встановлюється законом. 2. Початкова ціна предмета застави для його продажу з публічних торгів визначається в порядку, встановленому договором або законом. Якщо звернення стягнення здійснюється за рішенням суду, суд у своєму рішенні може визначити початкову ціну предмета застави. 3. Якщо публічні торги оголошено такими, що не відбулися, предмет застави може бути за згодою заставодержателя та заставодавця переданий у власність заставодержателя за початковою ціною, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Якщо сума, одержана від реалізації предмета застави, не покриває вимоги заставодержателя, він має право отримати суму, якої не вистачає, з іншого майна боржника в порядку черговості відповідно до статті 112 цього Кодексу, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**
Стаття 592. Дострокове виконання зобов'язання, забезпеченого заставою 1. Заставодержатель має право вимагати дострокового виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, у разі:	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**

1) передання заставодавцем предмета застави іншій особі без згоди заставодержателя, якщо одержання такої згоди було необхідним; 2) порушення заставодавцем правил про заміну предмета застави; 3) втрати предмета застави за обставин, за які заставодержатель не відповідає, якщо заставодавець не замінив або не відновив предмет застави. 2. Заставодержатель має право вимагати дострокового виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, а якщо його вимога не буде задоволена, - звернути стягнення на предмет застави: 1) у разі порушення заставодавцем правил про наступну заставу; 2) у разі порушення заставодавцем правил про розпоряджання предметом застави; 3) в інших випадках, встановлених законом або договором.	
Стаття 593. Припинення права застави 1. Право застави припиняється у разі: 1) припинення зобов'язання, забезпеченого заставою; 2) втрати предмета застави, якщо заставодавець не замінив предмет застави; 3) реалізації предмета застави; 4) набуття заставодержателем права власності на предмет застави. Право застави припиняється також в інших випадках, встановлених законом. 2. У разі припинення права застави на нерухоме майно до державного реєстру вносяться відповідні дані. 3. У разі припинення права застави внаслідок виконання забезпеченого заставою зобов'язання заставодержатель, у володінні якого перебувало заставлене майно, зобов'язаний негайно повернути його заставодавцеві.	**Інтегровано до глави 34^2 книги третьої "Речеві права"**

4. Припинення основного зобов'язання внаслідок ліквідації боржника - юридичної особи, яка виступає боржником у такому зобов'язанні, не припиняє права застави (іпотеки) на майно, передане в заставу боржником та/або майновим поручителем такого боржника, якщо заставодержатель до ліквідації боржника - юридичної особи реалізував своє право щодо звернення стягнення на предмет застави (іпотеки) шляхом подання позову або пред'явлення вимоги.	
§ 7. Притримання	**Інтегровано до глави 34[3] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 594. Право притримання 1. Кредитор, який правомірно володіє річчю, що підлягає передачі боржникові або особі, вказаній боржником, у разі невиконання ним у строк зобов'язання щодо оплати цієї речі або відшкодування кредиторові пов'язаних з нею витрат та інших збитків має право притримати її у себе до виконання боржником зобов'язання. 2. Притриманням речі можуть забезпечуватись інші вимоги кредитора, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Кредитор має право притримати річ у себе також у разі, якщо права на неї, які виникли після передачі речі у володіння кредитора, набула третя особа. 4. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження притриманої речі несе кредитор, якщо інше не встановлено законом.	**Інтегровано до глави 34[3] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 595. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе 1. Кредитор, який притримує річ у себе, зобов'язаний негайно повідомити про це боржника. 2. Кредитор відповідає за втрату, псування або пошкодження речі, яку він притримує в себе, якщо втрата, псування або пошкодження сталися з його вини. 3. Кредитор не має права користуватися річчю, яку він притримує у себе.	**Інтегровано до глави 34[3] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 596. Розпорядження річчю, яку притримує кредитор 1. До кредитора, який притримує у себе річ боржника, не переходить право власності на неї.	**Інтегровано до глави 34[3] книги третьої "Речеві права"**

2. Боржник, річ якого кредитор притримує, має право розпорядитися нею, повідомивши набувача про притримання речі і права кредитора.	
Стаття 597. Задоволення вимог за рахунок речі, яку притримує кредитор 1. Вимоги кредитора, який притримує річ у себе, задовольняються з її вартості відповідно до статті 591 цього Кодексу.	**Інтегровано до глави 34[3] книги третьої "Речеві права"**
§ 8. Довірча власність	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 597[1]. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором 1. За договором про встановлення довірчої власності одна сторона (довірчий засновник) передає майно другій стороні (довірчому власнику) на праві довірчої власності для забезпечення зобов'язання боржника за кредитним договором, договором позики. 2. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язань (далі - довірча власність) є різновидом права власності на майно, за яким кредитор, який отримав майно у довірчу власність (довірчий власник), не має права самостійно відчужувати таке майно, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом. 3. З моменту встановлення довірчої власності право власності особи, яка передала своє майно у довірчу власність, припиняється. 4. До надання кредиту або позики, що забезпечується переданням нерухомого майна, об'єкта незавершеного будівництва та майбутнього об'єкта нерухомості у довірчу власність, кредитор зобов'язаний запропонувати боржнику надання такого кредиту, позики, можливість забезпечити виконання цих зобов'язань в інший спосіб. Умови кредитного договору, договору позики, що забезпечується переданням майна у довірчу власність, можуть відрізнятися від умов кредитного договору, договору позики, що забезпечується в інший спосіб.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 597[2]. Об'єкт довірчої власності	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**

1. Об’єктом довірчої власності може бути майно, яке може бути відчужено і на яке може бути звернено стягнення. 2. Якщо законом не встановлено інше, об’єктом довірчої власності не можуть бути корпоративні права. Об’єктом довірчої власності не можуть бути подільні об’єкти незавершеного будівництва. 3. Режим довірчої власності не поширюється на плоди, продукцію та доходи, одержані від використання об’єкта довірчої власності, якщо інше не зазначено у договорі про встановлення довірчої власності.	
Стаття 597[3]. Виникнення довірчої власності 1. Довірча власність виникає на підставі договору, укладеного у письмовій формі. 2. Довірчим засновником може бути боржник за основним зобов’язанням та/або інша особа, яка передає своє майно у довірчу власність з метою забезпечення виконання зобов’язань боржника. 3. Довірчим власником є кредитор за основним зобов’язанням. 4. Договір про встановлення довірчої власності на нерухоме майно, неподільний об’єкт незавершеного будівництва, майбутній об’єкт нерухомості укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню. 5. Довірча власність на нерухоме майно, неподільний об’єкт незавершеного будівництва, майбутній об’єкт нерухомості виникає з моменту її реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. 6. Довірча власність на рухоме майно виникає з моменту укладення договору про встановлення довірчої власності, якщо таким договором не встановлено інше.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої “Речеві права”**
Стаття 597[4]. Користування об’єктом довірчої власності 1. Об’єктом довірчої власності має право користуватися довірчий засновник (далі - користувач). Користувачем також може бути інша особа, визначена договором про встановлення довірчої власності. Якщо об’єктом довірчої власності є земельна ділянка,	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої “Речеві права”**

передача її в користування іншим особам здійснюється в порядку, визначеному Земельним кодексом України. 2. Договір про встановлення довірчої власності може передбачати право користувача передавати об'єкт довірчої власності у тимчасове користування третім особам. 3. Користувач, який не є довірчим власником, втрачає право користування об'єктом довірчої власності з дня отримання ним повідомлення про прийняття довірчим власником рішення про звернення стягнення на такий об'єкт. Право користування об'єктом довірчої власності, який є житловим приміщенням, втрачається у порядку, встановленому статтею 597^{-9} цього Кодексу. 4. Довірчий власник має право у будь-який час протягом строку дії довірчої власності та за умови попереднього повідомлення користувача перевіряти наявність, стан, умови збереження та використання об'єкта довірчої власності. Договором може бути передбачено періодичність таких перевірок, їх тривалість, обов'язковість попередження користувача про перевірку, а також інші умови здійснення перевірки об'єкта довірчої власності. 5. Періодичність перевірок об'єкта довірчої власності, що є житловим приміщенням, не може перевищувати одного разу на місяць, а тривалість однієї перевірки - двох годин.	
Стаття 597^{5}. Обов'язки користувача 1. Користувач зобов'язаний утримуватися від дій, які виходять за межі нормального зносу об'єкта довірчої власності та можуть істотно знизити його вартість або завдати іншої шкоди. 2. Користувач несе витрати на утримання об'єкта довірчої власності, якщо інше не встановлено договором. 3. Договором можуть бути встановлені інші обов'язки користувача.	**Інтегровано до глави 34^{4} книги третьої "Речеві права"**
Стаття 597^{6}. Правові наслідки порушення зобов'язання боржником 1. У разі прострочення виконання боржником основного зобов'язання довірчий власник має право звернути стягнення на	**Інтегровано до глави 34^{4} книги третьої "Речеві права"**

об’єкт довірчої власності за умови, що строк прострочення перевищує 20 календарних днів. У разі прострочення боржником виконання частини основного зобов’язання довірчий власник має право звернути стягнення на об’єкт довірчої власності, якщо прострочення виконання боржником основного зобов’язання триває більше 30 календарних днів. 2. Договором, яким встановлена довірча власність або на підставі якого виникло основне зобов’язання, можуть бути встановлені інші підстави, з настанням яких у довірчого власника виникає право звернути стягнення на об’єкт довірчої власності. 3. У разі порушення боржником зобов’язань, зазначених у договорі про встановлення довірчої власності (крім основного зобов’язання), довірчий власник має право прийняти рішення про необхідність дострокового виконання основного зобов’язання та повідомити про таке рішення боржника. Якщо боржник не виконує рішення довірчого власника про дострокове виконання основного зобов’язання протягом 30 календарних днів з моменту отримання такого повідомлення (якщо інший строк не встановлено договором), довірчий власник має право звернути стягнення на об’єкт довірчої власності. 4. У разі порушення користувачем обов’язків щодо збереження чи користування об’єктом довірчої власності довірчий власник може скористатися правами, визначеними частиною другою цієї статті, та/або вжити заходів для збереження чи страхування об’єкта довірчої власності у своїх інтересах та за власний рахунок. Користувач зобов’язаний на вимогу довірчого власника негайно відшкодувати останньому всі витрати, понесені у зв’язку із вжиттям заходів щодо збереження та страхування об’єкта довірчої власності.	
Стаття 597[7]. Обов’язкове звернення стягнення на об’єкт довірчої власності 1. Якщо інше не передбачено договором про встановлення довірчої власності, довірчий власник зобов’язаний звернути стягнення на об’єкт довірчої власності у разі настання однієї з таких обставин:	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої “Речеві права”**

1) державної реєстрації рішення про припинення юридичної особи - боржника за основним зобов'язанням або довірчого власника; 2) прийняття судом постанови про визнання боржника за основним зобов'язанням або довірчого власника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури; 3) смерті боржника за основним зобов'язанням, визнання його недієздатним або померлим. 2. Під час звернення стягнення на об'єкт довірчої власності у випадку, передбаченому пунктом 3 частини першої цієї статті, усі повідомлення, які відповідно до цього Кодексу повинні бути надіслані довірчому засновнику, надсилаються відповідно опікуну, спадкоємцям довірчого засновника, виконавцю заповіту або особі, яка управляє спадщиною.	
Стаття 597[8]. Порядок звернення стягнення на об'єкт довірчої власності 1. Якщо інше не визначено договором про встановлення довірчої власності, звернення стягнення на об'єкт довірчої власності відбувається шляхом його продажу довірчим власником будь-якій особі-покупцеві. Довірчий власник зобов'язаний не пізніше ніж за 30 днів до укладення договору купівлі-продажу письмово повідомити боржника, користувача та довірчого засновника про свій намір укласти цей договір та мінімальну ціну продажу. У разі невиконання зазначеної вимоги довірчий власник зобов'язаний відшкодувати таким особам завдані збитки. 2. Протягом п'ятиденного строку з дня отримання повідомлення, зазначеного у частині першій цієї статті, боржник (користувач, довірчий засновник) має право письмово повідомити довірчого власника про свій намір придбати об'єкт довірчої власності та внести грошову суму в розмірі мінімальної ціни продажу об'єкта довірчої власності, повідомленої довірчим власником, на депозит нотаріуса. З дня отримання довірчим власником зазначеного повідомлення та внесення відповідної грошової суми на депозит нотаріуса боржник (користувач, довірчий засновник) набуває	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**

переважне право на придбання об’єкта довірчої власності у довірчого власника. 3. Ціна продажу об’єкта довірчої власності встановлюється довірчим власником одноособово та не може бути меншою за мінімальну ціну, повідомлену боржникові (користувачеві, довірчому засновникові). 4. Сума перевищення ціни продажу об’єкта довірчої власності над розміром заборгованості боржника перед довірчим власником сплачується довірчим власником довірчому засновнику, якщо інше не передбачено договором про встановлення права довірчої власності. 5. Довірчий власник, який звернув стягнення на об’єкт довірчої власності, надсилає довірчому засновнику та боржнику, якщо він не є довірчим засновником, звіт про розподіл коштів від продажу об’єкта довірчої власності. 6. Договором про встановлення довірчої власності може бути передбачено інший порядок звернення стягнення на об’єкт довірчої власності, мінімальна ціна продажу такого об’єкта довірчим власником або ж право довірчого власника отримати об’єкт довірчої власності у свою власність (без обмежень на користування та розпорядження) у рахунок виконання зобов’язань боржника. 7. За рахунок об’єкта довірчої власності довірчий власник має право задовольнити у повному обсязі свою вимогу, розмір якої визначається на момент фактичного задоволення, включаючи сплату процентів, неустойки, відшкодування збитків, завданих порушенням зобов’язання, та необхідних витрат на утримання об’єкта довірчої власності, якщо інше не встановлено договором.	
Стаття 597[9]. Особливості звернення стягнення на житлові приміщення 1. Після прийняття рішення про звернення стягнення на житлове приміщення, що є об’єктом довірчої власності, всі мешканці такого приміщення зобов’язані на письмову вимогу довірчого власника або особи, яка отримала право власності на приміщення від довірчого власника, звільнити житлове приміщення протягом десяти	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої “Речеві права”**

днів з дня отримання такої вимоги. Якщо мешканці не звільняють житлове приміщення у встановлений цим Кодексом або інший погоджений сторонами строк, їх примусове виселення здійснюється на підставі рішення суду.	
Стаття 597[10]. Звернення стягнення на об'єкт довірчої власності на вимогу третіх осіб 1. Звернення стягнення на об'єкт довірчої власності за зобов'язаннями довірчого власника не допускається. 2. Кредитор боржника, який повністю виконав основне зобов'язання боржника перед довірчим власником, може вимагати звернення стягнення на об'єкт довірчої власності за зобов'язаннями довірчого засновника.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**
Стаття 597[11]. Припинення довірчої власності 1. Протягом п'яти робочих днів з дня припинення (у тому числі у зв'язку з його повним виконанням) основного зобов'язання довірчий власник зобов'язаний передати право власності на об'єкт довірчої власності довірчому засновнику, якщо інше не визначено договором про встановлення довірчої власності. 2. Передача права власності на об'єкт довірчої власності у випадку, встановленому частиною першою цієї статті, здійснюється згідно з актом приймання-передачі, який підписується довірчим власником та особою, якій передається об'єкт довірчої власності. Акт приймання-передачі нерухомого об'єкта довірчої власності підлягає нотаріальному посвідченню. 3. Якщо незважаючи на повне виконання боржником свого зобов'язання, довірчий власник ухиляється від укладення та нотаріального посвідчення акта приймання-передачі, боржник або інша особа, яка має право на отримання права власності на об'єкт довірчої власності, має право звернутися до суду з позовом про визнання свого права власності на об'єкт довірчої власності або до нотаріуса за вчиненням виконавчого напису про витребування об'єкта довірчої власності у довірчого власника.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**

4. За результатами відчуження довірчим власником об’єкта довірчої власності (внаслідок звернення стягнення на такий об’єкт або внаслідок його передачі за актом приймання-передачі довірчому засновникові чи іншій особі) у набувача виникає право власності на такий об’єкт, якщо інше не встановлено законом або договором. Право власності нового власника на нерухоме майно виникає з моменту реєстрації такого права у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. За результатами відчуження довірчим власником об’єкта довірчої власності - неподільного об’єкта незавершеного будівництва, майбутнього об’єкта нерухомості, щодо яких за довірчим власником зареєстровано спеціальне майнове право (внаслідок звернення стягнення на такий об’єкт або внаслідок його передачі за актом приймання-передачі довірчому засновникові чи іншій особі), у набувача виникає спеціальне майнове право на такий об’єкт, якщо інше не встановлено законом або договором. Спеціальне майнове право набувача на неподільний об’єкт незавершеного будівництва, майбутній об’єкт нерухомості виникає з моменту реєстрації такого права у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.	
Стаття 597[12]. Відступлення прав довірчого власника 1. У випадку відступлення довірчим власником своїх прав за основним зобов’язанням третій особі до такої третьої особи переходять права та обов’язки довірчого власника за договором про встановлення довірчої власності, якщо довірчий засновник надав згоду на такий перехід та інше не зазначено у договорі про встановлення довірчої власності. Підпис довірчого засновника на заяві про надання згоди на перехід права довірчої власності підлягає нотаріальному засвідченню. 2. Довірча власність у третьої особи (нового кредитора за основним зобов’язанням) на нерухоме майно, неподільний об’єкт незавершеного будівництва, майбутній об’єкт нерухомості виникає з моменту державної реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої “Речеві права”**

Стаття 597[13]. Придбання майна у довірчу власність в інтересах іншої особи 1. Довірча власність може виникнути на підставі договору, відповідно до якого одна сторона за власний рахунок, але в інтересах та за рекомендацією іншої сторони придбаває у третьої особи майно у довірчу власність. При цьому сторона, яка придбала майно у довірчу власність, отримує право вимоги до особи, за рекомендацією якої відбулося придбання, щодо сплати компенсації вартості такого майна та/або процентів за користування чужими грошовими коштами. 2. У випадку, зазначеному в частині першій цієї статті, особа, яка придбала майно, набуває прав та обов'язків довірчого власника, а особа, в інтересах та за рекомендацією якої було придбане майно, - довірчого засновника.	**Інтегровано до глави 34[4] книги третьої "Речеві права"**
Глава 50 ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Глава 50 ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
Стаття 598. Підстави припинення зобов'язання 1. Зобов'язання припиняється частково або у повному обсязі на підставах, встановлених договором або законом. 2. Припинення зобов'язання на вимогу однієї із сторін допускається лише у випадках, встановлених договором або законом. 3. Особливості припинення зобов'язань за правочинами щодо фінансових інструментів, вчиненими на організованому ринку капіталу та поза ним, встановлюються законодавством. 4. Законом можуть бути встановлені випадки, коли припинення зобов'язань на певних підставах не допускається.	**Стаття 598.** Загальні підстави припинення зобов'язання 1. Зобов'язання припиняється повністю або частково внаслідок його виконання, передання відступного, зарахування, домовленості сторін, прощенням боргу, неможливісті його виконання, смерті фізичної особи, ліквідації юридичної особи та інших підстав, встановлених договором або законом. 2. Припинення зобов'язання на вимогу однієї сторони допускається лише у випадках, встановлених договором або законом. 3. Договором або законом може бути встановлено неможливість припинення зобов'язання на певних підставах. 4. Сплив позовної давності не припиняє права вимоги. Така вимога може бути використана для зарахування зустрічних однорідних вимог, якщо боржник не заявив про застосування позовної давності до моменту здійснення зарахування. 5. Сторони можуть погодити застосування положень цієї глави Кодексу до інших правовідносин, якщо це не суперечить їхній суті та змісту.
Стаття 599. Припинення зобов'язання виконанням	**Стаття 599.** Припинення зобов'язання виконанням

1. Зобов’язання припиняється виконанням, проведеним належним чином.	1. Зобов’язання припиняється належним виконанням у спосіб, у строк і в місці, що визначені договором або законом. Часткове належне виконання припиняє зобов’язання у відповідній частині. 2. Належність виконання, момент його вчинення та докази виконання визначаються відповідно до глави 48 цього Кодексу.
Стаття 600. Припинення зобов’язання переданням відступного 1. Зобов’язання припиняється за згодою сторін внаслідок передання боржником кредиторові відступного (грошей, іншого майна тощо). Розмір, строки й порядок передання відступного встановлюються сторонами.	**Стаття 600.** Припинення зобов’язання переданням відступного 1. Сторони можуть домовитися про припинення зобов’язання шляхом передання боржником кредиторові відступного (грошей, іншого майна тощо). Розмір, строк і порядок передання відступного визначаються договором. 2. Зобов’язання припиняється з моменту прийняття кредитором відступного у порядку, визначеному договором, а за відсутності такого визначення – з моменту фактичного одержання кредитором відступного. Зобов’язання припиняється в обсязі, визначеному договором, а за відсутності такого визначення – у межах вартості отриманого відступного. Права, що забезпечують виконання зобов’язання, припиняються у відповідній частині з моменту прийняття відступного. 3. Відступне може бути передане третьою особою або в інформаційній системі, у тому числі за допомогою смарт-контракту, за згодою кредитора. Кредитор підтверджує отримання відступного у порядку, визначеному главою 48 цього Кодексу. 4. Третя особа, яка передала відступне за боржника, набуває право зворотної вимоги (регресу) до боржника у розмірі переданого відступного та необхідних і розумних витрат, якщо інше не встановлено договором або законом. У випадках, встановлених законом, до такої особи переходять права кредитора (суброгація) в обсязі відступного. 5. До моменту передання відступного первісне зобов’язання зберігається. У разі невиконання домовленості про відступне кредитор має право вимагати первісного виконання або відступного,

	а також відшкодування збитків у межах, встановлених договором або законом. 6. Договір про передання відступного укладається у такій самій формі, що і основний договір, якщо іншого не встановлено законом.
Стаття 601. Припинення зобов'язання зарахуванням 1. Зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог, строк виконання яких настав, а також вимог, строк виконання яких не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги. 2. Зарахування зустрічних вимог може здійснюватися за заявою однієї із сторін.	**Стаття 601.** Припинення зобов'язання зарахуванням 1. Зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог. 2. Зарахування зустрічних вимог може здійснюватися за заявою однієї із сторін.
Стаття відсутня	**Стаття 601[1].** Підстави та умови зарахування 1. Зарахування допускається за наявності у сукупності таких умов: 1) обидві вимоги підлягають виконанню. Вимога вважається такою, що підлягає виконанню, коли строк її виконання настав, не визначений або визначений моментом пред'явлення; 2) вимоги є визначеними. У разі спору їх розмір може бути встановлений без непропорційної шкоди для іншої сторони. 2. Якщо вимоги виражені в різних валютах, зарахування допускається, якщо інше не встановлено договором або законом. Перерахунок сум здійснюється відповідно до частини другої статті 537[29] цього Кодексу. 3. У разі переходу права вимоги боржник має право зарахувати проти вимоги нового кредитора: 1) зустрічні вимоги до первісного кредитора, що існували на момент одержання боржником повідомлення про відступлення; 2) зустрічні вимоги, що випливають з того самого зобов'язання, незалежно від часу їх виникнення. Якщо боржник не одержав повідомлення про відступлення, він має право зарахувати зустрічні вимоги, що виникли до пред'явлення вимоги новим

	кредитором. Зарахування здійснюється з дотриманням умов, визначених цією статтею. 4. Зарахування припиняє взаємні вимоги в обсязі меншої з них і набирає чинності з моменту отримання іншою стороною заяви за наявності умов, визначених цією статтею, а за їх відсутності - з моменту настання останньої з них. 5. Зарахування може бути повним або частковим. До зарахування зустрічних грошових вимог застосовуються правила глави 48 цього Кодексу.
Стаття 602. Недопустимість зарахування зустрічних вимог 1. Не допускається зарахування зустрічних вимог: 1) про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю; 2) про стягнення аліментів; 3) щодо довічного утримання (догляду); 4) у разі спливу позовної давності; 4^{-1}) за зобов'язаннями, стороною яких є неплатоспроможний банк, крім випадків, установлених законом; 5) в інших випадках, встановлених договором або законом.	**Стаття 602.** Заборона та обмеження зарахування зустрічних вимог 1. Не допускається зарахування зустрічних вимог: 1) про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю; 2) якщо із суті відповідного зобов'язання випливає обов'язок виконання в натурі, що не може бути замінений однорідною вимогою; 3) якщо зарахування безпідставно погіршує становище третьої особи, на користь якої встановлено виконання; 4) про сплату аліментів; 5) щодо довічного утримання (догляду); 6) за зобов'язаннями, стороною яких є неплатоспроможний банк, крім випадків, установлених законом; 7) в інших випадках, встановлених договором або законом. 2. Сплив позовної давності не перешкоджає зарахуванню, якщо право на зарахування існувало до спливу строку і до моменту зарахування боржник не заявив про сплив позовної давності. 3. Сторони у договорі можуть встановити обмеження або заборону зарахування, якщо це не суперечить закону та узгоджується з доброзвичайністю (boni mores). Договором може встановлюватися можливість зарахування між кількома зобов'язаннями між тими самими сторонами, якщо воно не порушує прав третіх осіб.
Стаття відсутня	**Стаття 602^{1}.** Юридичні наслідки зарахування

	1. Зарахування припиняє взаємні вимоги в обсязі меншої з них. Частина вимоги, що перевищує суму зарахування, зберігається. 2. Момент припинення вимог внаслідок зарахування визначається відповідно до статті 601 цього Кодексу. З цього моменту припиняється нарахування процентів та інших періодичних платежів на припинену частину. Права сторін на неустойку, проценти за прострочення та відшкодування збитків за період до цього моменту зберігаються, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Якщо у сторони, яка подає заяву про зарахування, є кілька однорідних вимог до іншої сторони, вона зазначає, які з них зараховуються і в якому обсязі. За відсутності такого зазначення порядок зарахування визначається за правилами глави 48 цього Кодексу щодо призначення платежу та черговості погашення з урахуванням статті 601 цього Кодексу.
Стаття 603. Зарахування у разі заміни кредитора 1. У разі заміни кредитора боржник має право пред'явити проти вимоги нового кредитора свою зустрічну вимогу до первісного кредитора. 2. У разі заміни кредитора зарахування проводиться, якщо вимога виникла на підставі, що існувала на момент одержання боржником письмового повідомлення про заміну кредитора, і строк вимоги настав до його одержання або цей строк не встановлений чи визначений моментом пред'явлення вимоги. Якщо боржник не був письмово повідомлений про заміну кредитора, зарахування проводиться, якщо вимога виникла на підставі, що існувала на момент пред'явлення боржникові вимоги новим кредитором або, якщо боржник виконав свій обов'язок до пред'явлення йому вимоги новим кредитором, - на момент його виконання.	**Інтегровано до частини четвертої статті 601**
Стаття 604. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін 1. Зобов'язання припиняється за домовленістю сторін.	**Стаття 604.** Припинення зобов'язання за домовленістю сторін 1. Зобов'язання може бути припинене за домовленістю сторін повністю або частково, у тому числі шляхом заміни первісного зобов'язання новим між тими ж сторонами (новація).

2. Зобов'язання припиняється за домовленістю сторін про заміну первісного зобов'язання новим зобов'язанням між тими ж сторонами (новація). У випадках, передбачених законом або договором, новація може здійснюватися щодо декількох первісних зобов'язань. 3. Новація не допускається щодо зобов'язань про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, про сплату аліментів та в інших випадках, встановлених законом. 4. Новація припиняє додаткові зобов'язання, пов'язані з первісним зобов'язанням, якщо інше не встановлено договором, крім випадків, коли первісне зобов'язання змінене планом санації або реструктуризації згідно з Кодексом України з процедур банкрутства і заставодержатель проголосував проти такого плану.	У випадках, встановлених договором або законом, новація може здійснюватися щодо декількох первісних зобов'язань. 2. Новація припиняє первісне зобов'язання, а також пов'язані з ним додаткові права кредитора і способи забезпечення виконання, якщо інше не встановлено договором або законом. Якщо забезпечення надане третьою особою, воно зберігається лише за її згодою, якщо інше не встановлено законом. 3. Новація не допускається щодо зобов'язань про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, щодо сплати аліментів, довічного утримання, а також в інших випадках, встановлених законом. 4. Сторони можуть погодити часткове припинення зобов'язання. Новація частини зобов'язання не змінює іншої його частини, якщо інше не встановлено договором про новацію. 5. Домовленість про припинення зобов'язання, у тому числі про новацію, вчиняється у формі, встановленій для правочину, що є підставою виникнення зобов'язання. Якщо для такого правочину обов'язковим є нотаріальне посвідчення та/або державна реєстрація, ці вимоги застосовуються і до домовленості про припинення, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 605. Припинення зобов'язання прощенням боргу 1. Зобов'язання припиняється внаслідок звільнення (прощення боргу) кредитором боржника від його обов'язків, якщо це не порушує прав третіх осіб щодо майна кредитора.	**Стаття 605.** Припинення зобов'язання прощенням боргу 1. Зобов'язання припиняється внаслідок звільнення кредитором боржника від виконання повністю або в частині (прощення боргу), якщо це не порушує прав третіх осіб щодо майна кредитора. 2. Звільнення боржника від виконання (прощення боргу) здійснюється у письмовій формі.
Стаття 606. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі 1. Зобов'язання припиняється поєднанням боржника і кредитора в одній особі.	**Стаття 606.** Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі 1. Зобов'язання припиняється у разі поєднання боржника і кредитора в одній особі. 2. З моменту поєднання припиняється нарахування процентів, неустойки та інших періодичних платежів, а також припиняються

	способи забезпечення виконання, якщо інше не встановлено договором або законом. Права третіх осіб, набуті до поєднання, зберігаються. 3. Якщо поєднання охоплює лише частину вимоги або частину боргу, зобов'язання припиняється у відповідній частині. У зобов'язанні з кількома кредиторами або кількома боржниками поєднання прав і обов'язків в одній особі припиняє зобов'язання в межах частки такої особи або в межах її відповідальності, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Подальше роз'єднання прав кредитора і обов'язків боржника не відновлює припинене зобов'язання, якщо інше не встановлено договором або законом до настання поєднання.
Стаття 607. Припинення зобов'язання неможливістю його виконання 1. Зобов'язання припиняється неможливістю його виконання у зв'язку з обставиною, за яку жодна із сторін не відповідає.	**Стаття 607.** Припинення зобов'язання неможливістю його виконання 1. Зобов'язання припиняється у частині, якої це стосується, якщо після його виникнення виконання стало остаточно неможливим внаслідок обставини, яка спричинена не сторонами. 2. Неможливість виконання має бути об'єктивною. Фінансова неспроможність, звичайні комерційні труднощі або відсутність у боржника необхідних ресурсів не є неможливістю виконання. 3. Тимчасова перешкода зупиняє перебіг строку виконання на час її існування. Якщо перешкода не усунута у розумний строк і виконання втратило для сторони інтерес, зобов'язання припиняється у відповідній частині за заявою цієї сторони або за рішенням суду. 4. Сторона, яка дізналася про перешкоду виконанню, невідкладно повідомляє іншу сторону та вживає розумних заходів для її усунення і мінімізації наслідків. 5. Порушення функціонування платіжної або розрахункової інфраструктури не припиняє грошового зобов'язання. Юридичні наслідки таких перешкод визначаються статтею 537^{24} цього Кодексу. 6. Істотна зміна обставин, що робить виконання надмірно обтяжливим, не є неможливістю виконання. До таких випадків застосовуються правила статті 511^{38} цього Кодексу.

	7. Якщо неможливість виконання спричинена стороною, зобов’язання не припиняється і застосовуються наслідки невиконання, встановлені договором та/або цим Кодексом.
Стаття 608. Припинення зобов’язання смертю фізичної особи 1. Зобов’язання припиняється смертю боржника, якщо воно є нерозривно пов’язаним з його особою і у зв’язку з цим не може бути виконане іншою особою. 2. Зобов’язання припиняється смертю кредитора, якщо воно є нерозривно пов’язаним з особою кредитора.	**Стаття 608.** Припинення зобов’язання смертю фізичної особи 1. Зобов’язання припиняється у разі смерті боржника, якщо його виконання має особистий характер і не може бути здійснене іншою особою. 2. Смерть кредитора припиняє зобов’язання лише у випадку, коли виконання було призначене виключно для нього особисто і не може бути прийняте іншою особою. Майнові вимоги кредитора входять до складу спадщини і переходять до спадкоємців, а за їх відсутності – у порядку, встановленому законом. 3. Якщо зобов’язання має особистий характер лише в частині, воно припиняється у відповідній частині.
Стаття 609. Припинення зобов’язання ліквідацією юридичної особи 1. Зобов’язання припиняється ліквідацією юридичної особи (боржника або кредитора), крім випадків, коли законом або іншими нормативно-правовими актами виконання зобов’язання ліквідованої юридичної особи покладається на іншу юридичну особу, зокрема за зобов’язаннями про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю.	**Стаття 609.** Припинення зобов’язання ліквідацією юридичної особи 1. Зобов’язання припиняється у разі ліквідації юридичної особи (боржника або кредитора), крім випадків, якщо договором або законом не встановлено перехід прав та обов’язків юридичної особи, що ліквідується, до інших суб’єктів.
Глава 51 ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ	Глава 51 **НЕВИКОНАННЯ ТА СПОСОБИ ЗАХИСТУ**
Назва параграфу відсутня	**§ 1. Загальні положення**
Стаття 610. Порушення зобов’язання 1. Порушенням зобов’язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов’язання (неналежне виконання).	**Стаття 610.** Поняття невиконання зобов’язання 1. Невиконанням зобов’язання є будь-яке відхилення від належного виконання обов’язку (невиконання), зокрема повне або часткове невиконання, несвоєчасне виконання, виконання неналежної якості або з порушенням інших умов зобов’язання.
Стаття 611. Правові наслідки порушення зобов’язання	**Стаття 611.** Способи захисту при невиконанні

1. У разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема: 1) припинення зобов'язання внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору; 2) зміна умов зобов'язання; 3) сплата неустойки; 4) відшкодування збитків та моральної шкоди. 2. У разі порушення боржником негативного зобов'язання кредитор незалежно від сплати неустойки та (або) відшкодування збитків і моральної шкоди має право вимагати припинення дії, від вчинення якої боржник зобов'язався утриматися, якщо це не суперечить змісту зобов'язання. Така вимога може бути пред'явлена кредитором і в разі виникнення реальної загрози порушення такого зобов'язання.	1. У разі невиконання кредитор (потерпіла сторона) може застосувати будь-який спосіб захисту, визначений цим Кодексом. 2. Якщо невиконання було виправданим згідно зі статтею 614^{1}, кредитор може застосувати будь-який спосіб захисту, за винятком вимоги про виконання зобов'язання в натурі та відшкодування збитків або компенсації моральної шкоди. 3. Способи захисту при невиконанні можуть поєднуватися, якщо вони є сумісними. Зокрема, сторона, реалізуючи своє право на будь-який спосіб захисту, не позбавлена права на відшкодування збитків. Застосування одного способу захисту не перешкоджає застосуванню іншого щодо невиконаних частин або додаткових збитків, за умови що це не призводить до подвійного задоволення вимог. Усе одержане кредитором внаслідок застосування одного способу захисту зараховується при визначенні обсягу задоволення його вимог за іншим способом. 4. Сторона не може застосовувати будь-який спосіб захисту тією мірою, в якій її власні дії спричинили невиконання іншою стороною.
Стаття відсутня	**Стаття 611^{1}.** Виправлення невиконання 1. Боржник може запропонувати кредитору виправити будь-яке невиконання, якщо: 1) у розумний строк повідомить кредитора про спосіб і строки виправлення; 2) виправлення є прийнятним за даних обставин; 3) кредитор не має правомірного інтересу відмовити у виправленні (стаття 537^{10}); 4) виправлення здійснюється негайно. 2. Право на виправлення не припиняється через повідомлення кредитора про відмову від зобов'язання або розірвання договору. Після повідомлення про виправлення права кредитора, несумісні з виправленням, зупиняються до спливу строку виправлення.

	3. Кредитор може зупинити виконання до завершення виправлення та має право вимагати відшкодування втрат, завданих простроченням або недоліками, навіть після виправлення.
Стаття відсутня	**Стаття 611[2].** Додатковий строк для виконання 1. Якщо невиконане зобов'язання, що полягає у простроченні, не втратило для кредитора інтерес, він може встановити боржнику додатковий розумний строк для виконання, повідомивши про наслідки його спливу. 2. Протягом такого строку кредитор може зупинити власне виконання та вимагати відшкодування збитків, але не вправі застосовувати інші способи захисту. 3. Якщо боржник не виконає свого обов'язку у додатковий строк, кредитор може застосувати будь-який доступний спосіб захисту, зокрема припинити зобов'язання або розірвати договір. 4. Кредитор може відмовитися від прийняття виконання, яке втратило для нього інтерес, та вимагати відшкодування збитків.
Стаття відсутня	**Стаття 611[3].** Істотне невиконання 1. Невиконання є істотним, якщо: 1) таке невиконання значною мірою позбавляє того, на що потерпіла сторона обґрунтовано розраховувала під час його виникнення, та при цьому вона не передбачала і не могла розумно передбачати такого результату; 2) суворе дотримання обов'язку є суттю невиконаного зобов'язання; 3) таке невиконання було умисним; 4) таке невиконання дає потерпілій стороні обґрунтовані підстави сумніватися у подальшому виконанні; 5) припинення зобов'язання спричинить для боржника непропорційно значні втрати, пов'язані з виконанням ним свого обов'язку.
Стаття 614. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання	**Стаття 614.** Вина та юридичні наслідки невиконання зобов'язання

1. Особа, яка порушила зобов’язання, несе відповідальність за наявності її вини (умислу або необережності), якщо інше не встановлено договором або законом. Особа є невинуватою, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів щодо належного виконання зобов’язання. 2. Відсутність своєї вини доводить особа, яка порушила зобов’язання. 3. Правочин, яким скасовується чи обмежується відповідальність за умисне порушення зобов’язання, є нікчемним.	1. У разі невиконання зобов’язання кредитор має право у випадках і в порядку, встановлених цим Кодексом, іншим законом або договором, вимагати: 1) виконання зобов’язання; 2) зміни або припинення зобов’язання; 3) відшкодування шкоди; 4) сплати неустойки; 5) застосування інших способів захисту. 2. Обов’язок боржника відшкодувати шкоду, завдану невиконанням зобов’язання, а також обов’язок сплатити неустойку виникають за наявності його вини (умислу або необережності), якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або договором. 3. Вина боржника вважається наявною, якщо з урахуванням встановлених обставин справи його поведінка відхиляється від стандарту належної обачності та дбайливості, яких можна було розумно очікувати від нього, і боржник міг та повинен був діяти інакше, щоб виконати зобов’язання та запобігти завданню шкоди. 4. Вина боржника вважається відсутньою, якщо він доведе, що вжив усіх залежних від нього заходів, яких за конкретних обставин можна було розумно очікувати, для виконання зобов’язання та запобігання завданню шкоди. 5. Обов’язок доведення відсутності своєї вини покладається на боржника, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 6. Боржник діє умисно, якщо він усвідомлює характер своєї поведінки, передбачає можливість настання несприятливих наслідків невиконання зобов’язання або завдання шкоди та бажає їх настання або свідомо допускає їх настання. Боржник діє з необережності, якщо він міг і повинен був за конкретних обставин передбачити такі наслідки, але не передбачив їх, або передбачав, проте легковажно розраховував на їх відвернення. 7. Для осіб, які здійснюють професійну, підприємницьку або іншу діяльність, що вимагає спеціальних знань або пов’язана з

	підвищеним ризиком, стандарт належної поведінки у виконанні зобов'язань визначається з урахуванням спеціальних вимог закону, ліцензійних умов, професійних правил та загальновизнаних стандартів практики. 8. Особливості врахування віку, стану здоров'я, обсягу цивільної дієздатності та інших індивідуальних особливостей особи при визначенні її вини встановлюються цим Кодексом. 9. Умова правочину, якою сторони встановлюють повне або часткове звільнення боржника від обов'язку відшкодувати шкоду та/або сплатити неустойку у разі умисного невиконання зобов'язання, є нікчемною.
Стаття 617. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання 1. Особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили. Не вважається випадком, зокрема, недодержання своїх обов'язків контрагентом боржника, відсутність на ринку товарів, потрібних для виконання зобов'язання, відсутність у боржника необхідних коштів.	**Стаття 614[1].** Перешкода, що виправдовує невиконання (force majeure) 1. Невиконання є виправданим, якщо боржник доведе, що воно зумовлене перешкодою поза його контролем, яку не можна було передбачити на момент виникнення зобов'язання або на момент настання строку (терміну) його виконання, і наслідків якої не можна було уникнути або подолати за умови докладання розумних зусиль (непереборна сила). 2. Якщо перешкода є лише тимчасовою, звільнення від відповідальності діє протягом строку, необхідного для усунення її наслідків. 3. Боржник зобов'язаний негайно повідомити кредитора про перешкоду та її вплив на виконання. У разі несвоєчасного повідомлення боржник зобов'язаний відшкодувати додаткові збитки, яких можна було уникнути за умови своєчасного повідомлення кредитора. 4. Положення цієї статті не позбавляють кредитора права зупинити виконання, відмовитися від зобов'язання або розірвати договір у випадках, встановлених договором або законом. Непереборна сила не є підставою звільнення боржника від виконання грошового зобов'язання та не перешкоджає нарахуванню процентів з несплачених сум грошей.

Назва параграфу відсутня	§ 2.Право на виконання в натурі
Стаття відсутня	**Стаття 614[2].** Право на примусове виконання грошового зобов'язання 1. Кредитор має право вимагати сплати належної йому суми грошей. Боржник не може посилатися на неможливість виконання ним грошового зобов'язання.
Стаття 622. Відповідальність і виконання зобов'язання в натурі 1. Боржник, який сплатив неустойку і відшкодував збитки, завдані порушенням зобов'язання, не звільняється від обов'язку виконати зобов'язання в натурі, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. У разі відмови кредитора від прийняття виконання, яке внаслідок прострочення втратило для нього інтерес (стаття 612 цього Кодексу), або передання відступного (стаття 600 цього Кодексу) боржник звільняється від обов'язку виконати зобов'язання в натурі. 3. У разі відмови кредитора від договору (стаття 615 цього Кодексу) боржник звільняється від обов'язку виконати зобов'язання в натурі.	**Стаття 614[3].** Право на примусове виконання негрошового зобов'язання 1. У негрошовому зобов'язанні боржник, який сплатив неустойку і відшкодував збитки, завдані невиконанням, не звільняється від обов'язку виконати зобов'язання в натурі, якщо іншого не встановлено договором або законом. 2. Вимога про виконання не може бути заявлена, якщо: 1) виконання є неможливим у силу закону або фактичних обставин; 2) примусове виконання є явно непропорційним інтересу кредитора з огляду на витрати або обтяжливість; 3) виконання може бути розумно одержане кредитором від третьої особи; 4) зобов'язання має особистий характер; 5) кредитор не звернувся з вимогою про виконання у розумний строк після того, як дізнався про невиконання. 3. Боржник звільняється від обов'язку виконати зобов'язання в натурі у разі передання відступного, відмови кредитора від зобов'язання або розірвання договору. 4. Право на виконання включає в себе право вимагати усунення недоліків, заміни або іншого виправлення невиконання.
Стаття 620. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками 1. У разі невиконання боржником обов'язку передати кредиторові у власність або у користування річ, визначену індивідуальними ознаками, кредитор має право витребувати цю річ у боржника та вимагати її передання відповідно до умов зобов'язання.	**Стаття 614[4].** Невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками 1. У разі невиконання боржником обов'язку передати кредиторові у власність або у користування річ, визначену індивідуальними ознаками, кредитор має право витребувати цю річ у боржника та вимагати її передання відповідно до умов зобов'язання.

2. Кредитор втрачає право на витребування у боржника речі, визначеної індивідуальними ознаками, у разі, якщо ця річ вже передана третій особі у власність або в користування. Якщо річ, визначену індивідуальними ознаками, ще не передано, переважне право на її одержання має той з кредиторів, зобов'язання на користь якого виникло раніше, а коли це неможливо визначити, - кредитор, який першим пред'явив позов	2. Кредитор втрачає право на витребування у боржника речі, визначеної індивідуальними ознаками, у разі, якщо ця річ вже передана третій особі у власність або в користування. Якщо річ, визначену індивідуальними ознаками, ще не передано, переважне право на її одержання має той з кредиторів, зобов'язання на користь якого виникло раніше, а коли це неможливо визначити, - кредитор, який першим пред'явив позов.
Стаття 611. Правові наслідки порушення зобов'язання 1. У разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема: 1) припинення зобов'язання внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору; 2) зміна умов зобов'язання; 3) сплата неустойки; 4) відшкодування збитків та моральної шкоди. 2. У разі порушення боржником негативного зобов'язання кредитор незалежно від сплати неустойки та (або) відшкодування збитків і моральної шкоди має право вимагати припинення дії, від вчинення якої боржник зобов'язався утриматися, якщо це не суперечить змісту зобов'язання. Така вимога може бути пред'явлена кредитором і в разі виникнення реальної загрози порушення такого зобов'язання.	**Стаття 614[5].** Невиконання негативного зобов'язання 1. У разі порушення боржником негативного зобов'язання кредитор незалежно від сплати неустойки та/або відшкодування збитків і компенсації моральної шкоди має право вимагати припинення дії, від вчинення якої боржник зобов'язався утриматися, якщо це не суперечить змісту зобов'язання. Така вимога може бути пред'явлена кредитором і в разі виникнення реальної загрози порушення такого зобов'язання.
Стаття відсутня	**Стаття 614[6].** Судова неустойка (астрент) 1. Судова неустойка (астрент) застосовується для спонукання до виконання рішення суду, яким на боржника негрошового зобов'язання покладено обов'язок вчинити певні дії або утриматися від дій. 2. Астрент установлюється судом на користь кредитора у фіксованій сумі за кожний день, тиждень або інший визначений період прострочення, а також може бути встановлений у фіксованій одноразовій сумі за кожен факт порушення. 3. Астрент не застосовується до грошових зобов'язань.

	4. Сплата астренту не звільняє боржника від обов'язку виконати рішення суду та не позбавляє кредитора права на відшкодування збитків і застосування інших способів захисту, якщо іншого не встановлено законом. 5. Розмір астренту визначається з урахуванням значення зобов'язання для кредитора, поведінки сторін, тривалості порушення та принципів добросовісності і співмірності. 6. Нарахування астренту починається з дня, визначеного у рішенні суду, і триває до дня фактичного виконання відповідного обов'язку або до зміни судом умов астренту. 7. За заявою заінтересованої сторони суд може змінити розмір астренту, зупинити його нарахування або звільнити від сплати частково, якщо цього вимагають обставини справи, зокрема якщо затримка у виконанні зумовлена причинами поза контролем боржника або боржник добросовісно і без зволікань усунув порушення. Зміна астренту не впливає на вже нараховані суми, якщо іншого не встановлено судом з огляду на зловживання правом. 8. Суми астренту підлягають стягненню незалежно від доведення розміру збитків та не заміняють виконання основного зобов'язання.
Назва параграфу відсутня	**§ 3.Зменшення ціни**
Стаття відсутня	**Стаття 614[7].** Зменшення ціни 1. Кредитор, який прийняв виконання, що не відповідає встановленим умовам, може зменшити ціну. Це зменшення має бути пропорційним зниженню вартості на момент одержаного виконання порівняно з вартістю належного виконання. 2. Якщо кредитор вже сплатив суму, що перевищує зменшену ціну, він має право вимагати повернення різниці. 3. Кредитор, який зменшив ціну, не може повторно вимагати відшкодування збитків у частині, що вже відшкодована зменшенням, але має право на відшкодування будь-яких збитків, яких він зазнав у подальшому.
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Відмова від зобов'язання, зміна і розірвання договору**

Стаття 615. Одностороння відмова від зобов'язання 1. У разі порушення зобов'язання однією стороною друга сторона має право частково або в повному обсязі відмовитися від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом. 2. Одностороння відмова від зобов'язання не звільняє винну сторону від відповідальності за порушення зобов'язання. 3. Внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання частково або у повному обсязі відповідно змінюються умови зобов'язання або воно припиняється.	**Стаття 615.** Відмова від зобов'язання та договору через істотне невиконання 1. У разі істотного невиконання кредитор має право односторонньо відмовитися від зобов'язання у повному обсязі або частково, якщо іншого не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання. 2. У разі істотного невиконання договірного зобов'язання потерпіла сторона має право відмовитися від договору, що має наслідком його зміну або розірвання. 3. У разі прострочення кредитор має право на відмову після безрезультатного спливу додаткового розумного строку, наданого боржнику відповідно до статті 611^2 цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 615^1.** Відмова від зобов'язання та договору з інших підстав, пов'язаних з невиконанням 1. Відмова від зобов'язання та договору може також ґрунтуватися на передбачуваному істотному невиконанні або на відсутності достатніх гарантій належного виконання в майбутньому.
Стаття відсутня	**Стаття 615^2.** Повідомлення про відмову 1. Право на відмову здійснюється шляхом повідомлення боржника. Кредитор втрачає це право, якщо не повідомить про нього у розумний строк після того, як дізнався або повинен був дізнатися про невиконання.
Стаття відсутня	**Стаття 615^3.** Втрата права на відмову через істотне невиконання 1. Кредитор втрачає право на відмову, якщо не повідомить про нього у розумний строк після того, як дізнався або повинен був дізнатися про невиконання. 2. Право на відмову не може бути реалізоване: 1) протягом строку на виправлення, наданого відповідно до статті 611^2 цього Кодексу, якщо виправлення є прийнятним за даних обставин; 2) якщо кредитор діяв недобросовісно, перешкоджав виправленню або сам спричинив невиконання.

Стаття відсутня	**Стаття 615[4].** Юридичні наслідки відмови від зобов'язання та договору через істотне невиконання 1. Якщо іншого не встановлено договором або законом, відмова від зобов'язання та договору через істотне невиконання звільняє сторони від подальших обов'язків, крім тих, що виникли до відмови, а також обов'язків, які за своєю природою зберігають чинність після відмови. 2. Виконане підлягає взаємному поверненню, якщо іншого не встановлено договором або законом.
Назва параграфу відсутня	**§ 5. Збитки, неустойка, відсотки за невиконання**
Стаття 623. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання 1. Боржник, який порушив зобов'язання, має відшкодувати кредиторові завдані цим збитки. 2. Розмір збитків, завданих порушенням зобов'язання, доказується кредитором. 3. Збитки визначаються з урахуванням ринкових цін, що існували на день добровільного задоволення боржником вимоги кредитора у місці, де зобов'язання має бути виконане, а якщо вимога не була задоволена добровільно, - у день пред'явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом. Суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення. 4. При визначенні неодержаних доходів (упущеної вигоди) враховуються заходи, вжиті кредитором щодо їх одержання.	**Стаття 623.** Відшкодування збитків та компенсація моральної шкоди, завданих невиконанням 1. Невиправдане невиконання надає кредитору право на повне відшкодування збитків та компенсацію моральної шкоди відповідно до статей 22 та 23 цього Кодексу, окремо або у поєднанні з іншими способами захисту.
Стаття відсутня	**Стаття 623[1].** Достовірність шкоди та визначення розміру відшкодування 1. Відшкодуванню підлягають лише збитки, які можна встановити з розумним ступенем достовірності. 2. Збитки, розмір яких доводить кредитор, визначаються за ринковими цінами станом на день добровільного виконання або на день пред'явлення позову. Суд може враховувати ціни на день ухвалення рішення.

	3. Якщо розмір відшкодування та/або компенсації не може бути встановлений з достатнім ступенем достовірності, оцінка шкоди здійснюється на розсуд суду.
Стаття 616. Правові наслідки порушення зобов'язання з вини кредитора 1. Якщо порушення зобов'язання сталося з вини кредитора, суд відповідно зменшує розмір збитків та неустойки, які стягуються з боржника. 2. Суд має право зменшити розмір збитків та неустойки, які стягуються з боржника, якщо кредитор умисно або з необережності сприяв збільшенню розміру збитків, завданих порушенням зобов'язання, або не вжив заходів щодо їх зменшення	**Стаття 623[2].** Зменшення розміру збитків та неустойки 1. Якщо невиконання або його наслідки частково спричинені поведінкою кредитора або іншою подією, за яку кредитор несе ризик, розмір збитків та неустойки зменшується тією мірою, в якій ці фактори сприяли невиконанню або завданню шкоди.
Стаття 625. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання 1. Боржник не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошового зобов'язання. 2. Боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.	**Стаття 625.** Відсотки за прострочення грошового зобов'язання 1. У разі просрочення грошового зобов'язання боржник сплачує, крім суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції, відсотки річних від простроченої суми за весь час прострочення. Розмір відсотків визначається обліковою ставкою Національного банку України, що діяла у період, за який сплачуються відсотки, якщо інший розмір відсотків не встановлений договором або законом. 2. За наявності вагомих обставин розмір відсотків, встановлений договором, може бути зменшений за рішенням суду, але не менше ніж до суми, визначеної у частині першій цієї статті. 3. Відсотки, встановлені цією статтею, не нараховуються, якщо домовленістю сторін визначена неустойка за невиконання грошового зобов'язання. 4. Якщо збитки перевищують суму відсотків, які нараховані за правилами цієї статті, кредитор має право стягнути збитки, що не покриті відсотками.
Назва параграфу відсутня	**§ 6.Узгоджений платіж, не пов'язаний з невиконанням**
Стаття відсутня	**Стаття 625[1].** Узгоджений платіж, не повязаний з невиконанням

	1. Сторони договору у підприємницькій сфері можуть встановити в ньому обов'язок однієї сторони відшкодувати іншій стороні майнові втрати, які виникли внаслідок настання зазначених у договорі обставин, не пов'язаних з невиконанням (зокрема, збитків у разі неможливості виконання). У договорі має бути визначено розмір відшкодування таких збитків або порядок його визначення.
Стаття 618. Відповідальність боржника за дії інших осіб 1. Боржник відповідає за порушення зобов'язання іншими особами, на яких було покладено його виконання (стаття 528 цього Кодексу), якщо договором або законом не встановлено відповідальність безпосереднього виконавця.	**Інтегровано до частини другої статті 532[1]**
Стаття 619. Субсидіарна відповідальність 1. Договором або законом може бути передбачена поряд із відповідальністю боржника додаткова (субсидіарна) відповідальність іншої особи. 2. До пред'явлення вимоги особі, яка несе субсидіарну відповідальність, кредитор повинен пред'явити вимогу до основного боржника. Якщо основний боржник відмовився задовольнити вимогу кредитора або кредитор не одержав від нього в розумний строк відповіді на пред'явлену вимогу, кредитор може пред'явити вимогу в повному обсязі до особи, яка несе субсидіарну відповідальність. 3. Кредитор не може вимагати задоволення своєї вимоги від особи, яка несе субсидіарну відповідальність, якщо ця вимога може бути задоволена шляхом зарахування зустрічної вимоги до основного боржника. 4. Особа, яка несе субсидіарну відповідальність, повинна до задоволення вимоги, пред'явленої їй кредитором, повідомити про це основного боржника, а у разі пред'явлення позову, - подати клопотання про залучення основного боржника до участі у справі. У разі недотримання цих вимог особою, яка несе субсидіарну відповідальність, основний боржник має право висунути проти	**Інтегровано до статті 537[32]**

регресної вимоги особи, яка несе субсидіарну відповідальність, заперечення, які він мав проти кредитора.	
Стаття 612. Прострочення боржника 1. Боржник вважається таким, що прострочив, якщо він не приступив до виконання зобов'язання або не виконав його у строк, встановлений договором або законом. 2. Боржник, який прострочив виконання зобов'язання, відповідає перед кредитором за завдані простроченням збитки і за неможливість виконання, що випадково настала після прострочення. 3. Якщо внаслідок прострочення боржника виконання зобов'язання втратило інтерес для кредитора, він може відмовитися від прийняття виконання і вимагати відшкодування збитків. 4. Прострочення боржника не настає, якщо зобов'язання не може бути виконане внаслідок прострочення кредитора.	**Інтегровано до статті 530**
Стаття 613. Прострочення кредитора 1. Кредитор вважається таким, що прострочив, якщо він відмовився прийняти належне виконання, запропоноване боржником, або не вчинив дій, що встановлені договором, актами цивільного законодавства чи випливають із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту, до вчинення яких боржник не міг виконати свого обов'язку. Кредитор також вважається таким, що прострочив, у випадках, встановлених частиною четвертою статті 545 цього Кодексу. 2. Якщо кредитор не вчинив дії, до вчинення яких боржник не міг виконати свій обов'язок, виконання зобов'язання може бути відстрочене на час прострочення кредитора. 3. Боржник не має права на відшкодування збитків, завданих простроченням кредитора, якщо кредитор доведе, що прострочення не є наслідком його вини або осіб, на яких за законом чи дорученням кредитора було покладено прийняття виконання. 4. Боржник за грошовим зобов'язанням не сплачує проценти за час прострочення кредитора.	**Інтегровано до статті 532[4]**
Стаття 621. Виконання зобов'язання за рахунок боржника	**Інтегровано до статті стаття 537[13]**

1. У разі невиконання боржником для кредитора певної роботи чи ненадання йому послуги кредитор має право виконати цю роботу власними силами або доручити її виконання чи надання послуги третій особі і вимагати від боржника відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання.	
Розділ II ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР	**Виключити розділ II книги п'ятої (положення розділу II книги п'ятої інтегровані до книги першої та розділу I книги п'ятої)**
Розділ III ОКРЕМІ ВИДИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	**Розділ II. ДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ**
Підрозділ 1 ДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**Виключити назву підрозділу**
Глава 54 КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ	Глава 54 КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ
§ 1. Загальні положення про купівлю-продаж	§ 1. Загальні положення про купівлю-продаж
Стаття 655. Договір купівлі-продажу 1. За договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.	**Стаття 655.** Договір купівлі-продажу 1. За договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму. 2. За договором купівлі-продажу передається майно (товар), яке є у продавця на момент укладення договору або буде створене (придбане, набуте) продавцем у майбутньому. Особливості купівлі-продажу об'єктів незавершеного будівництва та майбутніх об'єктів нерухомості визначаються законом. 3. За договором купівлі-продажу може бути передано майнові права. До договору купівлі-продажу майнових прав застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не випливає із змісту або характеру цих прав. 4. За договором купівлі-продажу може бути передано право вимоги, якщо вимога не має особистого характеру. До договору купівлі-продажу права вимоги застосовуються положення про

	відступлення права вимоги, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. До договору купівлі-продажу, що укладається на організованих ринках капіталу та організованих товарних ринках, конкурсах, аукціонах (публічних торгах), договору купівлі-продажу валютних цінностей і договорів купівлі-продажу фінансових інструментів, укладених поза організованим ринком, застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено законом про ці види договорів купівлі-продажу або не випливає з їхньої суті. 6. Особливості договору купівлі-продажу окремих видів майна можуть встановлюватися законом.
Стаття 656. Предмет договору купівлі-продажу 1. Предметом договору купівлі-продажу може бути майно (товар), яке є у продавця на момент укладення договору або буде створене (придбане, набуте) продавцем у майбутньому. Особливості купівлі-продажу об'єктів незавершеного будівництва та майбутніх об'єктів нерухомості визначаються законом. 2. Предметом договору купівлі-продажу можуть бути майнові права. До договору купівлі-продажу майнових прав застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не випливає із змісту або характеру цих прав. 3. Предметом договору купівлі-продажу може бути право вимоги, якщо вимога не має особистого характеру. До договору купівлі-продажу права вимоги застосовуються положення про відступлення права вимоги, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. До договору купівлі-продажу, що укладається на організованих ринках капіталу та організованих товарних ринках, конкурсах, аукціонах (публічних торгах), договору купівлі-продажу валютних цінностей і договорів купівлі-продажу фінансових інструментів, укладених поза організованим ринком, застосовуються	**Виключити статтю 656**

загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено законом про ці види договорів купівлі-продажу або не випливає з їхньої суті. 5. Особливості договору купівлі-продажу окремих видів майна можуть встановлюватися законом.	
Стаття 657. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу 1. Договір купівлі-продажу земельної ділянки, єдиного майнового комплексу, житлового будинку (квартири) або іншого нерухомого майна укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню, крім договорів купівлі-продажу майна, що перебуває в податковій заставі.	**Виключити статтю 657**
Стаття 658. Право продажу товару 1. Право продажу товару, крім випадків примусового продажу та інших випадків, встановлених законом, належить власникові товару. Якщо продавець товару не є його власником, покупець набуває право власності лише у випадку, якщо власник не має права вимагати його повернення.	**Без змін**
Стаття 658[1]. Придбання права на одностороннє розірвання договору 1. Сторони договору купівлі-продажу можуть домовитися, що одна сторона придбає в іншої право розірвати цей договір в односторонньому порядку. 2. Договір купівлі-продажу є розірваним, якщо сторона, яка набула відповідно до частини першої цієї статті право розірвати договір, протягом визначеного строку не заявить вимогу про виконання договору. Сторони можуть обумовити розірвання договору купівлі-продажу вчиненням цією стороною певних дій або настанням певних обставин протягом визначеного строку або у визначений час.	**Виключити статтю 658[1]**
Стаття 659. Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар 1. Продавець зобов'язаний попередити покупця про всі права третіх осіб на товар, що продається (права наймача, право застави, право довічного користування тощо). У разі невиконання цієї вимоги	**Стаття 658.** Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар 1. Продавець зобов'язаний попередити покупця про всі права третіх осіб на товар, що продається (права наймача, право застави, право довічного користування тощо). У разі невиконання цієї вимоги

покупець має право вимагати зниження ціни або розірвання договору купівлі-продажу, якщо він не знав і не міг знати про права третіх осіб на товар. **Стаття 660.** Обов'язки покупця і продавця у разі пред'явлення третьою особою позову про витребування товару 1. Якщо третя особа на підставах, що виникли до продажу товару, пред'явить до покупця позов про витребування товару, покупець повинен повідомити про це продавця та подати клопотання про залучення його до участі у справі. Продавець повинен вступити у справу на стороні покупця. 2. Якщо покупець не повідомив продавця про пред'явлення третьою особою позову про витребування товару та не подав клопотання про залучення продавця до участі у справі, продавець не відповідає перед покупцем, якщо продавець доведе, що, взявши участь у справі, він міг би відвернути відібрання проданого товару у покупця. 3. Якщо продавець був залучений до участі у справі, але ухилився від участі в її розгляді, він не має права доводити неправильність ведення справи покупцем. **Стаття 661.** Відповідальність продавця у разі відсудження товару у покупця 1. У разі вилучення за рішенням суду товару у покупця на користь третьої особи на підставах, що виникли до продажу товару, продавець має відшкодувати покупцеві завдані йому збитки, якщо покупець не знав або не міг знати про наявність цих підстав. 2. Правочин щодо звільнення продавця від відповідальності або щодо її обмеження у разі витребування товару у покупця третьою особою є нікчемним.	покупець має право вимагати зниження ціни або розірвання договору купівлі-продажу, якщо він не знав і не міг знати про права третіх осіб на товар. 2. Якщо третя особа на підставах, що виникли до продажу товару, пред'явить до покупця позов про витребування товару, покупець повинен повідомити про це продавця та подати клопотання про залучення його до участі у справі. Продавець повинен вступити у справу на стороні покупця. 3. Якщо покупець не повідомив продавця про пред'явлення третьою особою позову про витребування товару та не подав клопотання про залучення продавця до участі у справі, продавець не відповідає перед покупцем, якщо продавець доведе, що, взявши участь у справі, він міг би відвернути відібрання проданого товару у покупця. 4. Якщо продавець був залучений до участі у справі, але ухилився від участі в її розгляді, він не має права доводити неправильність ведення справи покупцем. 5. У разі вилучення за рішенням суду товару у покупця на користь третьої особи на підставах, що виникли до продажу товару, продавець має відшкодувати покупцеві завдані йому збитки, якщо покупець не знав або не міг знати про наявність цих підстав. 6. Правочин щодо звільнення продавця від відповідальності або щодо її обмеження у разі витребування товару у покупця третьою особою є нікчемним.
Стаття 662. Обов'язок продавця передати товар покупцеві 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, визначений договором купівлі-продажу.	**Стаття 659.** Обов'язок продавця передати товар покупцеві 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар у строк, встановлений договором купівлі-продажу, а якщо зміст договору не

2. Продавець повинен одночасно з товаром передати покупцеві його приналежності та документи (технічний паспорт, сертифікат якості тощо), що стосуються товару та підлягають переданню разом із товаром відповідно до договору або актів цивільного законодавства. **Стаття 663.** Строк виконання обов'язку передати товар 1. Продавець зобов'язаний передати товар покупцеві у строк, встановлений договором купівлі-продажу, а якщо зміст договору не дає змоги визначити цей строк, – відповідно до положень статті 530 цього Кодексу. **Стаття 664.** Момент виконання обов'язку продавця передати товар 1. Обов'язок продавця передати товар покупцеві вважається виконаним у момент: 1) вручення товару покупцеві, якщо договором встановлений обов'язок продавця доставити товар; 2) надання товару в розпорядження покупця, якщо товар має бути переданий покупцеві за місцезнаходженням товару. Договором купівлі-продажу може бути встановлений інший момент виконання продавцем обов'язку передати товар. Товар вважається наданим у розпорядження покупця, якщо у строк, встановлений договором, він готовий до передання покупцеві у належному місці і покупець поінформований про це. Готовий до передання товар повинен бути відповідним чином ідентифікований для цілей цього договору, зокрема шляхом маркування. 2. Якщо з договору купівлі-продажу не випливає обов'язок продавця доставити товар або передати товар у його місцезнаходженні, обов'язок продавця передати товар покупцеві вважається виконаним у момент здачі товару перевізникові або організації зв'язку для доставки покупцеві. **Стаття 667.** Обов'язок продавця зберігати проданий товар	дає змоги визначити цей строк, – відповідно до положень статті 530 цього Кодексу. 2. Продавець повинен одночасно з товаром передати покупцеві його приналежності та документи (технічний паспорт, сертифікат якості тощо), що стосуються товару та підлягають переданню разом із товаром відповідно до договору або актів цивільного законодавства. 3. Товар вважається переданим покупцю у момент його вручення покупцеві. Договором купівлі-продажу може бути встановлений інший момент виконання продавцем обов'язку передати товар. 4. Якщо з договору купівлі-продажу не випливає обов'язок продавця доставити товар або передати товар у його місцезнаходженні, обов'язок продавця передати товар покупцеві вважається виконаним у момент здачі товару перевізникові або організації зв'язку для доставки покупцеві. 5. Якщо право власності переходить до покупця раніше від передання товару, продавець зобов'язаний до передання зберігати товар, не допускаючи його погіршення. Необхідні для цього витрати покупець зобов'язаний відшкодувати продавцеві, якщо інше не встановлено договором.

1. Якщо право власності переходить до покупця раніше від передання товару, продавець зобов'язаний до передання зберігати товар, не допускаючи його погіршення. Необхідні для цього витрати покупець зобов'язаний відшкодувати продавцеві, якщо інше не встановлено договором.	
Стаття 668. Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару 1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару переходить до покупця з моменту передання йому товару, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару, проданого під час його транспортування, переходить до покупця з моменту укладення договору купівлі-продажу, якщо інше не встановлено договором або звичаями ділового обороту. 3. Умова договору купівлі-продажу про те, що ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару переходить до покупця з моменту здачі товару першому перевізникові, на вимогу покупця може бути визнана судом недійсною, якщо в момент укладення договору продавець знав або міг знати, що товар втрачено або пошкоджено, але не повідомив про це покупця.	**Стаття 660.** Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару 1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару переходить до покупця з моменту передання йому товару, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару, проданого під час його транспортування, переходить до покупця з моменту укладення договору купівлі-продажу, якщо інше не встановлено договором або звичаями ділового обороту. 3. Умова договору купівлі-продажу про те, що ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару переходить до покупця з моменту здачі товару першому перевізникові, на вимогу покупця може бути визнана судом недійсною, якщо в момент укладення договору продавець знав або міг знати, що товар втрачено або пошкоджено, але не повідомив про це покупця.
Стаття 665. Правові наслідки відмови продавця передати товар 1. У разі відмови продавця передати проданий товар покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу. 2. Якщо продавець відмовився передати річ, визначену індивідуальними ознаками, покупець має право пред'явити продавцеві вимоги відповідно до статті 620 цього Кодексу. **Стаття 666.** Правові наслідки невиконання продавцем обов'язку передати приналежності товару та документи, що стосуються товару	**Стаття 661.** Юридичні наслідки відмови продавця передати товар 1. У разі відмови продавця передати проданий товар покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу. 2. Якщо продавець відмовився передати річ, визначену індивідуальними ознаками, покупець має право пред'явити продавцеві вимоги відповідно до статті 620 цього Кодексу. 3. Якщо продавець не передає покупцеві приналежності товару та документи, що стосуються товару та підлягають переданню разом з товаром відповідно до договору купівлі-продажу або актів цивільного законодавства, покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу та повернути товар продавцеві.

1. Якщо продавець не передає покупцеві приналежності товару та документи, що стосуються товару та підлягають переданню разом з товаром відповідно до договору купівлі-продажу або актів цивільного законодавства, покупець має право встановити розумний строк для їх передання. 2. Якщо приналежності товару або документи, що стосуються товару, не передані продавцем у встановлений строк, покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу та повернути товар продавцеві.	
Стаття 669. Кількість товару 1. Кількість товару, що продається, встановлюється у договорі купівлі-продажу у відповідних одиницях виміру або грошовому вираженні. 2. Умова щодо кількості товару може бути погоджена шляхом встановлення у договорі купівлі-продажу порядку визначення цієї кількості.	**Виключити статтю 669**
Стаття 671. Асортимент товару 1. Якщо за договором купівлі-продажу переданню підлягає товар у певному співвідношенні за видами, моделями, розмірами, кольорами або іншими ознаками (асортимент), продавець зобов'язаний передати покупцеві товар в асортименті, погодженому сторонами. 2. Якщо договором купівлі-продажу асортимент товару не встановлений або асортимент не був визначений у порядку, встановленому договором, але із суті зобов'язання випливає, що товар підлягає переданню покупцеві в асортименті, продавець має право передати покупцеві товар в асортименті виходячи з потреб покупця, які були відомі продавцеві на момент укладення договору, або відмовитися від договору.	**Виключити статтю 671**
Стаття 670. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару 1. Якщо продавець передав покупцеві меншу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, покупець має право	**Стаття 662.** Юридичні наслідки порушення умови договору щодо кількості та асортименту товару 1. Якщо продавець передав покупцеві меншу кількість товару або товар в асортименті, що не відповідає умовам договору купівлі-

вимагати передання кількості товару, якої не вистачає, або відмовитися від переданого товару та його оплати, а якщо він оплачений, – вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми. 2. Якщо продавець передав покупцеві більшу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, покупець зобов'язаний повідомити про це продавця. Якщо в розумний строк після одержання такого повідомлення продавець не розпорядиться товаром, покупець має право прийняти весь товар, якщо інше не встановлено договором. 3. Якщо покупець прийняв більшу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, він зобов'язаний оплатити додатково прийнятий товар за ціною, встановленою для товару, прийнятого відповідно до договору, якщо інша ціна не встановлена за домовленістю сторін. **Стаття 672.** Правові наслідки порушення умови договору щодо асортименту товару 1. Якщо продавець передав товар в асортименті, що не відповідає умовам договору купівлі-продажу, покупець має право відмовитися від його прийняття та оплати, а якщо він вже оплачений, – вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми. 2. Якщо продавець передав покупцеві частину товару, асортимент якого відповідає умовам договору купівлі-продажу, і частину товару з порушенням асортименту, покупець має право на свій вибір: 1) прийняти частину товару, що відповідає умовам договору, і відмовитися від решти товару; 2) відмовитися від усього товару; 3) вимагати заміни частини товару, що не відповідає асортименту, товаром в асортименті, який встановлено договором; 4) прийняти весь товар.	продажу, покупець має право вимагати передання кількості товару, якої не вистачає, або відмовитися від переданого товару та його оплати, а якщо він оплачений, – вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми. 2. Якщо продавець передав покупцеві більшу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, покупець зобов'язаний повідомити про це продавця. Якщо в розумний строк після одержання такого повідомлення продавець не розпорядиться товаром, покупець має право прийняти весь товар, якщо інше не встановлено договором. 3. Якщо покупець прийняв більшу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, він зобов'язаний оплатити додатково прийнятий товар за ціною, встановленою для товару, прийнятого відповідно до договору, якщо інша ціна не встановлена за домовленістю сторін. 4. Якщо продавець передав покупцеві частину товару, асортимент якого відповідає умовам договору купівлі-продажу, і частину товару з порушенням асортименту, покупець має право на свій вибір: 1) прийняти частину товару, що відповідає умовам договору, і відмовитися від решти товару; 2) відмовитися від усього товару; 3) вимагати заміни частини товару, що не відповідає асортименту, товаром в асортименті, який встановлено договором; 4) прийняти весь товар. 5. У разі відмови від товару, асортимент якого не відповідає умовам договору купівлі-продажу, або пред'явлення вимоги про заміну цього товару покупець має право відмовитися від оплати цього товару, а якщо він вже оплачений, – вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми. Якщо продавець не вжив необхідних заходів щодо погодження ціни в розумний строк, покупець оплачує товар за ціною, яка на

4. Товар, асортимент якого не відповідає умовам договору купівлі-продажу, є прийнятим, якщо покупець у розумний строк після його одержання не повідомив продавця про свою відмову від нього. 5. Якщо покупець не відмовився від товару, асортимент якого не відповідає умовам договору купівлі-продажу, він зобов'язаний оплатити його за ціною, погодженою з продавцем. Якщо продавець не вжив необхідних заходів щодо погодження ціни в розумний строк, покупець оплачує товар за ціною, яка на момент укладення договору купівлі-продажу застосовувалася щодо аналогічного товару.	момент укладення договору купівлі-продажу застосовувалася щодо аналогічного товару.
Стаття 673. Якість товару 1. Продавець повинен передати покупцеві товар, якість якого відповідає умовам договору купівлі-продажу. 2. У разі відсутності в договорі купівлі-продажу умов щодо якості товару продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, придатний для мети, з якою товар такого роду звичайно використовується. Якщо продавець при укладенні договору купівлі-продажу був повідомлений покупцем про конкретну мету придбання товару, продавець повинен передати покупцеві товар, придатний для використання відповідно до цієї мети. 3. У разі продажу товару за зразком та (або) за описом продавець повинен передати покупцеві товар, який відповідає зразку та (або) опису. 4. Якщо законом встановлено вимоги щодо якості товару, продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, який відповідає цим вимогам. Продавець і покупець можуть домовитися про передання товару підвищеної якості порівняно з вимогами, встановленими законом.	**Стаття 663.** Якість товару 1. Продавець повинен передати покупцеві товар, якість якого відповідає умовам договору купівлі-продажу. 2. У разі відсутності в договорі купівлі-продажу умов щодо якості товару продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, придатний для мети, з якою товар такого роду звичайно використовується. Якщо продавець при укладенні договору купівлі-продажу був повідомлений покупцем про конкретну мету придбання товару, продавець повинен передати покупцеві товар, придатний для використання відповідно до цієї мети. 3. У разі продажу товару за зразком та (або) за описом продавець повинен передати покупцеві товар, який відповідає зразку та (або) опису. 4. Якщо законом встановлено вимоги щодо якості товару, продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, який відповідає цим вимогам. Продавець і покупець можуть домовитися про передання товару підвищеної якості порівняно з вимогами, встановленими законом.
Стаття 674. Підтвердження відповідності товару вимогам законодавства	**Виключити статтю 674**

1. Відповідність товару вимогам законодавства підтверджується способом та в порядку, встановленими законом та іншими нормативно-правовими актами.	
Стаття 675. Гарантії якості товару 1. Товар, який продавець передає або зобов'язаний передати покупцеві, має відповідати вимогам щодо його якості в момент його передання покупцеві, якщо інший момент визначення відповідності товару цим вимогам не встановлено договором купівлі-продажу. 2. Договором або законом може бути встановлений строк, протягом якого продавець гарантує якість товару (гарантійний строк). 3. Гарантія якості товару поширюється на всі комплектуючі вироби, якщо інше не встановлено договором.	**Стаття 664.** Гарантії якості товару 1. Товар, який продавець передає або зобов'язаний передати покупцеві, має відповідати вимогам щодо його якості в момент його передання покупцеві, якщо інший момент визначення відповідності товару цим вимогам не встановлено договором купівлі-продажу. 2. Договором або законом може бути встановлений строк, протягом якого продавець гарантує якість товару (гарантійний строк). 3. Гарантія якості товару поширюється на всі комплектуючі вироби, якщо інше не встановлено договором.
Стаття 676. Обчислення гарантійного строку 1. Гарантійний строк починається з моменту передання товару покупцеві, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу. 2. Гарантійний строк, встановлений договором купівлі-продажу, продовжується на час, протягом якого покупець не міг використовувати товар у зв'язку з обставинами, що залежать від продавця, до усунення їх продавцем. Гарантійний строк продовжується на час, протягом якого товар не міг використовуватися у зв'язку з виявленими в ньому недоліками, за умови повідомлення про це продавця в порядку, встановленому статтею 688 цього Кодексу. 3. Гарантійний строк на комплектуючий виріб дорівнює гарантійному строку на основний виріб і починає спливати одночасно з ним. 4. У разі заміни товару (комплектуючого виробу) неналежної якості на товар (комплектуючий виріб), що відповідає умовам договору купівлі-продажу, гарантійний строк на нього починає спливати з моменту заміни.	**Стаття 665.** Обчислення гарантійного строку 1. Гарантійний строк починається з моменту передання товару покупцеві, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу. 2. Гарантійний строк, встановлений договором купівлі-продажу, продовжується на час, протягом якого покупець не міг використовувати товар у зв'язку з обставинами, що залежать від продавця, до усунення їх продавцем. Гарантійний строк продовжується на час, протягом якого товар не міг використовуватися у зв'язку з виявленими в ньому недоліками, за умови повідомлення про це продавця в порядку, встановленому статтею 688 цього Кодексу. 3. Гарантійний строк на комплектуючий виріб дорівнює гарантійному строку на основний виріб і починає спливати одночасно з ним. 4. У разі заміни товару (комплектуючого виробу) неналежної якості на товар (комплектуючий виріб), що відповідає умовам договору купівлі-продажу, гарантійний строк на нього починає спливати з моменту заміни.
Стаття 677. Строк придатності товару	**Стаття 666.** Строк придатності товару

1. Законом або іншими нормативно-правовими актами може бути встановлений строк, зі спливом якого товар вважається непридатним для використання за призначенням (строк придатності). 2. Строк придатності товару визначається періодом часу, який обчислюється з дня його виготовлення і протягом якого товар є придатним для використання, або терміном (датою), до настання якого товар є придатним для використання. 3. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, на який встановлено строк придатності, з таким розрахунком, щоб він міг бути використаний за призначенням до спливу цього строку.	1. Законом або іншими нормативно-правовими актами може бути встановлений строк, зі спливом якого товар вважається непридатним для використання за призначенням (строк придатності). 2. Строк придатності товару визначається періодом часу, який обчислюється з дня його виготовлення і протягом якого товар є придатним для використання, або терміном (датою), до настання якого товар є придатним для використання. 3. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, на який встановлено строк придатності, з таким розрахунком, щоб він міг бути використаний за призначенням до спливу цього строку.
Стаття 678. Правові наслідки передання товару неналежної якості 1. Покупець, якому переданий товар неналежної якості, має право, незалежно від можливості використання товару за призначенням, вимагати від продавця за своїм вибором: 1) пропорційного зменшення ціни; 2) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; 3) відшкодування витрат на усунення недоліків товару. 2. У разі істотного порушення вимог щодо якості товару (виявлення недоліків, які не можна усунути, недоліків, усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліків, які виявилися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення) покупець має право за своїм вибором: 1) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми; 2) вимагати заміни товару. 3. Якщо продавець товару неналежної якості не є його виготовлювачем, вимоги щодо заміни, безоплатного усунення недоліків товару і відшкодування збитків можуть бути пред'явлені до продавця або виготовлювача товару. 4. Положення цієї статті застосовуються, якщо інше не встановлено цим Кодексом або іншим законом.	**Стаття 667.** Юридичні наслідки передання товару неналежної якості 1. Покупець, якому переданий товар неналежної якості, має право, незалежно від можливості використання товару за призначенням, вимагати від продавця за своїм вибором: 1) пропорційного зменшення ціни; 2) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; 3) відшкодування витрат на усунення недоліків товару. 2. У разі істотного порушення вимог щодо якості товару (виявлення недоліків, які не можна усунути, недоліків, усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліків, які виявилися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення) покупець має право за своїм вибором: 1) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми; 2) вимагати заміни товару. 3. Якщо продавець товару неналежної якості не є його виготовлювачем, вимоги щодо заміни, безоплатного усунення недоліків товару і відшкодування збитків можуть бути пред'явлені до продавця або виготовлювача товару. 4. Положення цієї статті застосовуються, якщо інше не встановлено цим Кодексом або іншим законом.
Стаття 679. Недоліки товару, за які відповідає продавець	**Стаття 668.** Недоліки товару, за які відповідає продавець

1. Продавець відповідає за недоліки товару, якщо покупець доведе, що вони виникли до передання товару покупцеві або з причин, які існували до цього моменту. 2. Якщо продавцем надані гарантії щодо якості товару, продавець відповідає за його недоліки, якщо він не доведе, що вони виникли після його передання покупцеві внаслідок порушення покупцем правил користування чи зберігання товару, дій третіх осіб, випадку або непереборної сили.	1. Продавець відповідає за недоліки товару, якщо покупець доведе, що вони виникли до передання товару покупцеві або з причин, які існували до цього моменту. 2. Якщо продавцем надані гарантії щодо якості товару, продавець відповідає за його недоліки, якщо він не доведе, що вони виникли після його передання покупцеві внаслідок порушення покупцем правил користування чи зберігання товару, дій третіх осіб, випадку або непереборної сили.
Стаття 680. Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару 1. Покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару за умови, що недоліки виявлені в строки, встановлені цією статтею, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо на товар не встановлений гарантійний строк або строк придатності, вимога у зв'язку з його недоліками може бути пред'явлена покупцем за умови, що недоліки були виявлені протягом розумного строку, але в межах двох років, а щодо нерухомого майна – в межах трьох років від дня передання товару покупцеві, якщо договором або законом не встановлений більший строк. Якщо встановити день передання нерухомого майна неможливо або якщо покупець володів нерухомим майном до укладення договору, зазначені строки обчислюються від дня укладення договору. Строк для виявлення недоліків товару, що перевозився або був відправлений поштою, обчислюється від дня одержання товару в місці призначення. 3. Якщо на товар встановлено гарантійний строк, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, які були виявлені протягом цього строку. Якщо на комплектуючий виріб встановлено гарантійний строк меншої тривалості, ніж на основний виріб, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками комплектуючого виробу,	**Стаття 669.** Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару 1. Покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару за умови, що недоліки виявлені в строки, встановлені цією статтею, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо на товар не встановлений гарантійний строк або строк придатності, вимога у зв'язку з його недоліками може бути пред'явлена покупцем за умови, що недоліки були виявлені протягом розумного строку, але в межах двох років, а щодо нерухомого майна – в межах трьох років від дня передання товару покупцеві, якщо договором або законом не встановлений більший строк. Якщо встановити день передання нерухомого майна неможливо або якщо покупець володів нерухомим майном до укладення договору, зазначені строки обчислюються від дня укладення договору. Строк для виявлення недоліків товару, що перевозився або був відправлений поштою, обчислюється від дня одержання товару в місці призначення. 3. Якщо на товар встановлено гарантійний строк, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, які були виявлені протягом цього строку. Якщо на комплектуючий виріб встановлено гарантійний строк меншої тривалості, ніж на основний виріб, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками комплектуючого виробу,

якщо ці недоліки були виявлені протягом гарантійного строку на основний виріб. Якщо на комплектуючий виріб встановлено гарантійний строк більшої тривалості, ніж гарантійний строк на основний виріб, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, якщо недоліки у комплектуючому виробі виявлені протягом гарантійного строку на нього, незалежно від спливу гарантійного строку на основний виріб. 4. Покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, на який встановлений строк придатності, якщо вони виявлені протягом строку придатності товару. 5. Якщо недоліки товару виявлені покупцем після спливу гарантійного строку або строку придатності, продавець несе відповідальність, якщо покупець доведе, що недоліки товару виникли до передання йому товару або з причин, які існували до цього моменту.	якщо ці недоліки були виявлені протягом гарантійного строку на основний виріб. Якщо на комплектуючий виріб встановлено гарантійний строк більшої тривалості, ніж гарантійний строк на основний виріб, покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, якщо недоліки у комплектуючому виробі виявлені протягом гарантійного строку на нього, незалежно від спливу гарантійного строку на основний виріб. 4. Покупець має право пред'явити вимогу у зв'язку з недоліками товару, на який встановлений строк придатності, якщо вони виявлені протягом строку придатності товару. 5. Якщо недоліки товару виявлені покупцем після спливу гарантійного строку або строку придатності, продавець несе відповідальність, якщо покупець доведе, що недоліки товару виникли до передання йому товару або з причин, які існували до цього моменту.
Стаття 681. Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару 1. До вимог у зв'язку з недоліками проданого товару застосовується позовна давність в один рік, яка обчислюється від дня виявлення недоліків у межах строків, встановлених статтею 680 цього Кодексу, а якщо на товар встановлено гарантійний строк (строк придатності), – від дня виявлення недоліків у межах гарантійного строку (строку придатності).	**Стаття 670.** Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару 1. До вимог у зв'язку з недоліками проданого товару застосовується позовна давність в один рік, яка обчислюється від дня виявлення недоліків у межах строків, встановлених статтею 680 цього Кодексу, а якщо на товар встановлено гарантійний строк (строк придатності), – від дня виявлення недоліків у межах гарантійного строку (строку придатності).
Стаття 681[1]. Правові наслідки відкликання товару у покупця 1. У разі якщо виготовлювач товару відповідно до закону відкликає його у покупця, покупець має право вимагати від продавця або виготовлювача за своїм вибором: 1) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; 2) повернення сплаченої за товар грошової суми; 3) заміни товару на такий самий товар або на аналогічний товар з числа наявних у продавця (виготовлювача).	**Стаття 671.** Юридичні наслідки відкликання товару у покупця 1. У разі якщо виготовлювач товару відповідно до закону відкликає його у покупця, покупець має право вимагати від продавця або виготовлювача за своїм вибором: 1) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; 2) повернення сплаченої за товар грошової суми; 3) заміни товару на такий самий товар або на аналогічний товар з числа наявних у продавця (виготовлювача).

2. Сплачена за товар грошова сума, що підлягає поверненню покупцеві у разі відкликання товару, визначається виходячи з ціни такого товару на час відкликання, а в разі зниження ціни – виходячи з ціни товару на час його придбання покупцем. 3. Виготовлювач повертає покупцеві грошову суму, сплачену ним за товар, у момент фактичного повернення покупцем такого товару виготовлювачу чи іншій особі, уповноваженій виготовлювачем, або в інший строк за домовленістю з покупцем. 4. До відносин, пов'язаних з правовими наслідками відкликання товару у покупця, не врегульованих цією статтею, застосовуються положення цього параграфа та законодавства про захист прав споживачів.	2. Сплачена за товар грошова сума, що підлягає поверненню покупцеві у разі відкликання товару, визначається виходячи з ціни такого товару на час відкликання, а в разі зниження ціни – виходячи з ціни товару на час його придбання покупцем. 3. Виготовлювач повертає покупцеві грошову суму, сплачену ним за товар, у момент фактичного повернення покупцем такого товару виготовлювачу чи іншій особі, уповноваженій виготовлювачем, або в інший строк за домовленістю з покупцем. 4. До відносин, пов'язаних з правовими наслідками відкликання товару у покупця, не врегульованих цією статтею, застосовуються положення цього параграфа та законодавства про захист прав споживачів.
Стаття 682. Комплектність товару 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, що відповідає умові договору купівлі-продажу щодо комплектності. 2. Якщо договором купівлі-продажу не встановлено умов щодо комплектності товару, продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, комплектність якого визначається звичаями ділового обороту або іншими вимогами, що звичайно ставляться.	**Стаття 672.** Комплектність товару 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, що відповідає умові договору купівлі-продажу щодо комплектності як сукупності складових частин єдиного виробу. 2. Якщо договором купівлі-продажу не встановлено умов щодо комплектності товару, продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, комплектність якого визначається звичаями ділового обороту або іншими вимогами, що звичайно ставляться.
Стаття 683. Комплект товару 1. Якщо договором купівлі-продажу встановлений обов'язок продавця передати покупцеві певний набір товару у комплекті (комплект товару), зобов'язання є виконаним з моменту передання продавцем усього товару, включеного до комплекту. 2. Продавець зобов'язаний передати весь товар, який входить до комплекту, одночасно, якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання.	**Стаття 673.** Комплект товару 1. Якщо договором купівлі-продажу встановлений обов'язок продавця передати покупцеві певний набір товару у комплекті (комплект товару), зобов'язання є виконаним з моменту передання продавцем усього товару, включеного до комплекту. 2. Продавець зобов'язаний передати весь товар, який входить до комплекту, одночасно, якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 684. Правові наслідки передання некомплектного товару 1. У разі передання некомплектного товару покупець має право вимагати від продавця за своїм вибором: 1) пропорційного зменшення ціни;	**Стаття 674.** Юридичні наслідки передання некомплектного товару 1. У разі передання некомплектного товару покупець має право вимагати від продавця за своїм вибором: 1) пропорційного зменшення ціни;

2) доукомплектування товару в розумний строк. 2. Якщо продавець у розумний строк не доукомплектував товар, покупець має право за своїм вибором: 1) вимагати заміни некомплектного товару на комплектний; 2) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої грошової суми. 3. Наслідки, передбачені частинами першою та другою цієї статті, застосовуються також у разі порушення продавцем обов'язку передати покупцеві комплект товару (стаття 683 цього Кодексу), якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання.	2) доукомплектування товару в розумний строк. 2. Якщо продавець у розумний строк не доукомплектував товар, покупець має право за своїм вибором: 1) вимагати заміни некомплектного товару на комплектний; 2) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої грошової суми. 3. Наслідки, передбачені частинами першою та другою цієї статті, застосовуються також у разі порушення продавцем обов'язку передати покупцеві комплект товару (стаття 683 цього Кодексу), якщо інше не встановлено договором або не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 685. Тара та упаковка за договором купівлі-продажу 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар у тарі та (або) в упаковці, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу або не випливає із суті зобов'язання. Обов'язок передання товару у тарі та (або) в упаковці не поширюється на товари, які за своїм характером не потребують застосування тари та (або) упакування. 2. Товар повинен бути переданий у тарі та (або) упакований звичайним для нього способом в упаковку, а за їх відсутності – способом, який забезпечує схоронність товару цього роду за звичайних умов зберігання і транспортування, якщо договором купівлі-продажу не встановлено вимог щодо тари та (або) упаковки. 3. Продавець, який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язаний передати покупцеві товар у тарі та (або) в упаковці, які відповідають вимогам, встановленим актами цивільного законодавства. **Стаття 686.** Правові наслідки передання товару з порушенням вимоги про тару та (або) упаковку 1. Якщо продавець передав покупцеві товар без тари та (або) упаковки чи в неналежних тарі та (або) упаковці, покупець має право вимагати від продавця передання товару у належних тарі та (або)	**Стаття 675.** Тара та упаковка за договором купівлі-продажу 1. Продавець зобов'язаний передати покупцеві товар у тарі та (або) в упаковці, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу або не випливає із суті зобов'язання. Обов'язок передання товару у тарі та (або) в упаковці не поширюється на товари, які за своїм характером не потребують застосування тари та (або) упакування. 2. Товар повинен бути переданий у тарі та (або) упакований звичайним для нього способом в упаковку, а за їх відсутності – способом, який забезпечує схоронність товару цього роду за звичайних умов зберігання і транспортування, якщо договором купівлі-продажу не встановлено вимог щодо тари та (або) упаковки. 3. Продавець, який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язаний передати покупцеві товар у тарі та (або) в упаковці, які відповідають вимогам, встановленим актами цивільного законодавства. 4. Якщо продавець передав покупцеві товар без тари та (або) упаковки чи в неналежних тарі та (або) упаковці, покупець має право вимагати від продавця передання товару у належних тарі та (або) упаковці або заміни неналежних тари та (або) упаковки, якщо інше не випливає із суті зобов'язання чи характеру товару, або пред'явити до

упаковці або заміни неналежних тари та (або) упаковки, якщо інше не випливає із суті зобов'язання чи характеру товару, або пред'явити до нього інші вимоги, що випливають із передання товару неналежної якості (стаття 678 цього Кодексу).	нього інші вимоги, що випливають із передання товару неналежної якості (стаття 678 цього Кодексу).
Стаття 687. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу 1. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу щодо кількості, асортименту, якості, комплектності, тари та (або) упаковки товару та інших умов здійснюється у випадках та в порядку, встановлених договором або актами цивільного законодавства. Якщо нормативно-правовими актами встановлено вимоги щодо порядку перевірки кількості, асортименту, якості, комплектності, тари та (або) упаковки товару, порядок перевірки, визначений договором, має відповідати цим вимогам. 2. Якщо порядок перевірки додержання продавцем умов договору купівлі-продажу не встановлений відповідно до частини першої цієї статті, перевірка здійснюється відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться в таких випадках. 3. Обов'язок перевіряти кількість, асортимент, якість, комплектність, тару та (або) упаковку товару (випробовування, аналіз, огляд тощо) може бути покладений на продавця відповідно до договору купівлі-продажу, актів цивільного законодавства та нормативно-правових актів. У цьому разі продавець повинен на вимогу покупця надати йому докази проведення такої перевірки. 4. Перевірка додержання умов договору купівлі-продажу щодо предмета договору продавцем і покупцем має здійснюватися на одних і тих самих умовах.	**Стаття 676.** Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу 1. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу щодо кількості, асортименту, якості, комплектності, тари та (або) упаковки товару та інших умов здійснюється у випадках та в порядку, встановлених договором або актами цивільного законодавства. 2. Якщо порядок перевірки додержання продавцем умов договору купівлі-продажу не встановлений відповідно до частини першої цієї статті, перевірка здійснюється відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться в таких випадках. 3. Перевірка додержання умов договору купівлі-продажу щодо предмета договору продавцем і покупцем має здійснюватися на одних і тих самих умовах.
Стаття 688. Повідомлення продавця про порушення умов договору купівлі-продажу 1. Покупець зобов'язаний повідомити продавця про порушення умов договору купівлі-продажу щодо кількості, асортименту, якості, комплектності, тари та (або) упаковки товару у строк, встановлений	**Стаття 677.** Повідомлення продавця про порушення умов договору купівлі-продажу 1. Покупець зобов'язаний повідомити продавця про порушення умов договору купівлі-продажу щодо кількості, асортименту, якості, комплектності, тари та (або) упаковки товару у

договором або актами цивільного законодавства, а якщо такий строк не встановлений, – в розумний строк після того, як порушення могло бути виявлене відповідно до характеру і призначення товару. У разі невиконання покупцем цього обов'язку продавець має право частково або в повному обсязі відмовитися від задоволення відповідних вимог покупця, якщо продавець доведе, що невиконання покупцем обов'язку повідомити продавця про порушення умов договору купівлі-продажу спричинило неможливість задоволення його вимог або спричинить для продавця витрати, що перевищують його витрати у разі своєчасного повідомлення про порушення умов договору. 2. Якщо продавець знав або міг знати про те, що переданий покупцеві товар не відповідає умовам договору купівлі-продажу, він не має права посилатися на те, що не одержав від покупця повідомлення про порушення умов договору, та на наслідки невиконання покупцем цього обов'язку, встановлені частиною першою цієї статті.	строк, встановлений договором або актами цивільного законодавства, а якщо такий строк не встановлений, – в розумний строк після того, як порушення могло бути виявлене відповідно до характеру і призначення товару. У разі невиконання покупцем цього обов'язку продавець має право частково або в повному обсязі відмовитися від задоволення відповідних вимог покупця, якщо продавець доведе, що невиконання покупцем обов'язку повідомити продавця про порушення умов договору купівлі-продажу спричинило неможливість задоволення його вимог або спричинить для продавця витрати, що перевищують його витрати у разі своєчасного повідомлення про порушення умов договору. 2. Якщо продавець знав або міг знати про те, що переданий покупцеві товар не відповідає умовам договору купівлі-продажу, він не має права посилатися на те, що не одержав від покупця повідомлення про порушення умов договору, та на наслідки невиконання покупцем цього обов'язку, встановлені частиною першою цієї статті.
Стаття 689. Обов'язок покупця прийняти товар 1. Покупець зобов'язаний прийняти товар, крім випадків, коли він має право вимагати заміни товару або має право відмовитися від договору купівлі-продажу. 2. Покупець зобов'язаний вчинити дії, які відповідно до вимог, що звичайно ставляться, необхідні з його боку для забезпечення передання та одержання товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.	**Стаття 678.** Обов'язок покупця прийняти товар 1. Покупець зобов'язаний прийняти товар, крім випадків, коли він має право вимагати заміни товару або має право відмовитися від договору купівлі-продажу. 2. Покупець зобов'язаний вчинити дії, які відповідно до вимог, що звичайно ставляться, необхідні з його боку для забезпечення передання та одержання товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.
Стаття 690. Зберігання товару, не прийнятого покупцем 1. Якщо покупець (одержувач) відмовився від прийняття товару, переданого продавцем, він зобов'язаний забезпечити схоронність цього товару, негайно повідомивши про це продавця. 2. Продавець зобов'язаний забрати (вивезти) товар, не прийнятий покупцем (одержувачем), або розпорядитися ним в розумний строк.	**Стаття 679.** Зберігання товару, не прийнятого покупцем 1. Якщо покупець (одержувач) відмовився від прийняття товару, переданого продавцем, він зобов'язаний забезпечити схоронність цього товару, негайно повідомивши про це продавця. 2. Продавець зобов'язаний забрати (вивезти) товар, не прийнятий покупцем (одержувачем), або розпорядитися ним в розумний строк.

Якщо продавець у цей строк не розпорядиться товаром, покупець має право реалізувати товар або повернути його продавцеві. 3. Витрати покупця у зв'язку із зберіганням товару, його реалізацією або поверненням продавцеві підлягають відшкодуванню продавцем. При цьому суми, одержані від реалізації товару, передаються продавцеві за вирахуванням сум, що належать покупцеві. 4. Якщо покупець без достатніх підстав зволікає з прийняттям товару або відмовився його прийняти, продавець має право вимагати від нього прийняти та оплатити товар або має право відмовитися від договору купівлі-продажу.	Якщо продавець у цей строк не розпорядиться товаром, покупець має право реалізувати товар або повернути його продавцеві. 3. Витрати покупця у зв'язку із зберіганням товару, його реалізацією або поверненням продавцеві підлягають відшкодуванню продавцем. При цьому суми, одержані від реалізації товару, передаються продавцеві за вирахуванням сум, що належать покупцеві. 4. Якщо покупець без достатніх підстав зволікає з прийняттям товару або відмовився його прийняти, продавець має право вимагати від нього прийняти та оплатити товар або має право відмовитися від договору купівлі-продажу.
Стаття 691. Ціна товару 1. Покупець зобов'язаний оплатити товар за ціною, встановленою у договорі купівлі-продажу, або, якщо вона не встановлена у договорі і не може бути визначена виходячи з його умов, – за ціною, що визначається відповідно до статті 632 цього Кодексу, а також вчинити за свій рахунок дії, які відповідно до договору, актів цивільного законодавства або вимог, що звичайно ставляться, необхідні для здійснення платежу. 2. Якщо ціну встановлено залежно від ваги товару, вона визначається за вагою нетто, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу. 3. Якщо договором купівлі-продажу встановлено, що ціна товару підлягає зміні залежно від показників, що зумовлюють ціну товару (собівартість, затрати тощо), але при цьому не визначено способу її перегляду, ціна визначається виходячи із співвідношення цих показників на момент укладення договору і на момент передання товару. Якщо продавець прострочив виконання обов'язку щодо передання товару, ціна визначається виходячи із співвідношення цих показників на момент укладення договору і на день передання товару, встановлений у договорі, а якщо такий день не встановлений	**Стаття 680.** Ціна товару 1. Покупець зобов'язаний оплатити товар за ціною, встановленою у договорі купівлі-продажу, або, якщо вона не встановлена у договорі і не може бути визначена виходячи з його умов, – за ціною, що визначається відповідно до статті 632 цього Кодексу, а також вчинити за свій рахунок дії, які відповідно до договору, актів цивільного законодавства або вимог, що звичайно ставляться, необхідні для здійснення платежу. 2. Якщо ціну встановлено залежно від ваги товару, вона визначається за вагою нетто, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу. 3. Якщо договором купівлі-продажу встановлено, що ціна товару підлягає зміні залежно від показників, що зумовлюють ціну товару (собівартість, затрати тощо), але при цьому не визначено способу її перегляду, ціна визначається виходячи із співвідношення цих показників на момент укладення договору і на момент передання товару. Якщо продавець прострочив виконання обов'язку щодо передання товару, ціна визначається виходячи із співвідношення цих показників на момент укладення договору і на день передання товару, встановлений у договорі, а якщо такий день не встановлений

договором, – на день, визначений відповідно до статті 530 цього Кодексу. Положення цієї частини про визначення ціни товару застосовуються, якщо інше не встановлено актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання.	договором, – на день, визначений відповідно до статті 530 цього Кодексу. Положення цієї частини про визначення ціни товару застосовуються, якщо інше не встановлено актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 692. Оплата товару 1. Покупець зобов'язаний оплатити товар після його прийняття або прийняття товаророзпорядчих документів на нього, якщо договором або актами цивільного законодавства не встановлений інший строк оплати товару. 2. Покупець зобов'язаний сплатити продавцеві повну ціну переданого товару. Договором купівлі-продажу може бути передбачено розстрочення платежу. 3. У разі прострочення оплати товару продавець має право вимагати оплати товару та сплати процентів за користування чужими грошовими коштами. 4. Якщо покупець відмовився прийняти та оплатити товар, продавець має право за своїм вибором вимагати оплати товару або відмовитися від договору купівлі-продажу. 5. Якщо продавець зобов'язаний передати покупцеві крім неоплаченого також інший товар, він має право зупинити передання цього товару до повної оплати всього раніше переданого товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.	**Стаття 681.** Оплата товару 1. Покупець зобов'язаний оплатити товар після його прийняття або прийняття товаророзпорядчих документів на нього, якщо договором або актами цивільного законодавства не встановлений інший строк оплати товару. 2. Покупець зобов'язаний сплатити продавцеві повну ціну переданого товару. Договором купівлі-продажу може бути передбачено розстрочення платежу. 3. У разі прострочення оплати товару продавець має право вимагати оплати товару та сплати процентів за користування чужими грошовими коштами. 4. Якщо покупець відмовився прийняти та оплатити товар, продавець має право за своїм вибором вимагати оплати товару або відмовитися від договору купівлі-продажу. 5. Якщо продавець зобов'язаний передати покупцеві крім неоплаченого також інший товар, він має право зупинити передання цього товару до повної оплати всього раніше переданого товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.
Стаття 693. Попередня оплата товару 1. Якщо договором встановлений обов'язок покупця частково або повністю оплатити товар до його передання продавцем (попередня оплата), покупець повинен здійснити оплату в строк, встановлений договором купівлі-продажу, а якщо такий строк не встановлений договором, – у строк, визначений відповідно до статті 530 цього Кодексу. У разі невиконання покупцем обов'язку щодо попередньої оплати товару застосовуються положення статті 538 цього Кодексу.	**Стаття 682.** Попередня оплата товару 1. Якщо договором встановлений обов'язок покупця частково або повністю оплатити товар до його передання продавцем (попередня оплата), покупець повинен здійснити оплату в строк, встановлений договором купівлі-продажу, а якщо такий строк не встановлений договором, – у строк, визначений відповідно до статті 530 цього Кодексу. У разі невиконання покупцем обов'язку щодо попередньої оплати товару застосовуються положення статті 538 цього Кодексу.

2. Якщо продавець, який одержав суму попередньої оплати товару, не передав товар у встановлений строк, покупець має право вимагати передання оплаченого товару або повернення суми попередньої оплати. 3. На суму попередньої оплати нараховуються проценти відповідно до статті 536 цього Кодексу від дня, коли товар мав бути переданий, до дня фактичного передання товару покупцеві або повернення йому суми попередньої оплати. Договором може бути встановлений обов'язок продавця сплачувати проценти на суму попередньої оплати від дня одержання цієї суми від покупця.	2. Якщо продавець, який одержав суму попередньої оплати товару, не передав товар у встановлений строк, покупець має право вимагати передання оплаченого товару або повернення суми попередньої оплати. 3. На суму попередньої оплати нараховуються проценти відповідно до статті 536 цього Кодексу від дня, коли товар мав бути переданий, до дня фактичного передання товару покупцеві або повернення йому суми попередньої оплати. Договором може бути встановлений обов'язок продавця сплачувати проценти на суму попередньої оплати від дня одержання цієї суми від покупця.
Стаття 694. Продаж товару в кредит 1. Договором купівлі-продажу може бути передбачений продаж товару в кредит з відстроченням або з розстроченням платежу. 2. Товар продається в кредит за цінами, що діють на день продажу. Зміна ціни на товар, проданий в кредит, не є підставою для проведення перерахунку, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі невиконання продавцем обов'язку щодо передання товару, проданого в кредит, застосовуються положення статті 665 цього Кодексу. 4. Якщо покупець прострочив оплату товару, проданого в кредит, продавець має право вимагати повернення неоплаченого товару. 5. Якщо покупець прострочив оплату товару, на прострочену суму нараховуються проценти відповідно до статті 536 цього Кодексу від дня, коли товар мав бути оплачений, до дня його фактичної оплати. Договором купівлі-продажу може бути передбачений обов'язок покупця сплачувати проценти на суму, що відповідає ціні товару, проданого в кредит, починаючи від дня передання товару продавцем. 6. З моменту передання товару, проданого в кредит, і до його оплати продавцю належить право застави на цей товар.	**Стаття 683.** Продаж товару в кредит 1. Договором купівлі-продажу може бути передбачений продаж товару в кредит з відстроченням або з розстроченням платежу. Істотними умовами договору про продаж товару в кредит з відстроченням або з розстроченням платежу є ціна товару, порядок, строки і розміри платежів. 2. Товар продається в кредит за цінами, що діють на день продажу. Зміна ціни на товар, проданий в кредит, не є підставою для проведення перерахунку, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі невиконання продавцем обов'язку щодо передання товару, проданого в кредит, застосовуються положення статті 665 цього Кодексу. 4. Якщо покупець прострочив оплату товару, проданого в кредит, продавець має право вимагати повернення неоплаченого товару. 5. Якщо покупець прострочив оплату товару, на прострочену суму нараховуються проценти відповідно до статті 536 цього Кодексу від дня, коли товар мав бути оплачений, до дня його фактичної оплати. Договором купівлі-продажу може бути передбачений обов'язок покупця сплачувати проценти на суму, що відповідає ціні

Стаття 695. Особливості оплати товару з розстроченням платежу 1. Договором про продаж товару в кредит може бути передбачено оплату товару з розстроченням платежу. Істотними умовами договору про продаж товару в кредит з умовою про розстрочення платежу є ціна товару, порядок, строки і розміри платежів. 2. Якщо покупець не здійснив у встановлений договором строк чергового платежу за проданий з розстроченням платежу і переданий йому товар, продавець має право відмовитися від договору і вимагати повернення проданого товару. 3. До договору про продаж товару в кредит з умовою про розстрочення платежу застосовуються положення частин третьої, п’ятої та шостої статті 694 цього Кодексу.	товару, проданого в кредит, починаючи від дня передання товару продавцем. 6. З моменту передання товару, проданого в кредит, і до його оплати продавцю належить право застави на цей товар.
Стаття 696. Страхування товару 1. Договором може бути встановлений обов’язок продавця або покупця страхувати товар. 2. Якщо сторона, яка зобов’язана страхувати товар, не застрахувала його, друга сторона має право застрахувати товар і вимагати відшкодування витрат на страхування або відмовитися від договору.	**Стаття 684.** Страхування товару 1. Договором може бути встановлений обов’язок продавця або покупця страхувати товар. 2. Якщо сторона, яка зобов’язана страхувати товар, не застрахувала його, друга сторона має право застрахувати товар і вимагати відшкодування витрат на страхування або відмовитися від договору.
Стаття 697. Збереження права власності за продавцем 1. Договором може бути встановлено, що право власності на переданий покупцеві товар зберігається за продавцем до оплати товару або настання інших обставин. У цьому разі покупець не має права до переходу до нього права власності розпоряджатися товаром, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із призначення та властивостей товару. 2. Якщо покупець прострочив оплату товару, продавець має право вимагати від нього повернення товару. Продавець має право вимагати від покупця повернення товару також у разі ненастання обставин, за яких право власності на товар мало перейти до покупця.	**Стаття 685.** Збереження права власності за продавцем 1. Договором може бути встановлено, що право власності на переданий покупцеві товар зберігається за продавцем до оплати товару або настання інших обставин. У цьому разі покупець не має права до переходу до нього права власності розпоряджатися товаром, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із призначення та властивостей товару. 2. Якщо покупець прострочив оплату товару, продавець має право вимагати від нього повернення товару. Продавець має право вимагати від покупця повернення товару також у разі ненастання обставин, за яких право власності на товар мало перейти до покупця.

§ 2. Роздрібна купівля-продаж	§ 2. Роздрібна купівля-продаж
Стаття 698. Договір роздрібної купівлі-продажу 1. За договором роздрібної купівлі-продажу продавець, який здійснює підприємницьку діяльність з продажу товару, зобов'язується передати покупцеві товар, що звичайно призначається для особистого, домашнього або іншого використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, а покупець зобов'язується прийняти товар і оплатити його. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу є публічним. 3. До відносин за договором роздрібної купівлі-продажу з участю покупця-фізичної особи, не врегульованих цим Кодексом, застосовується законодавство про захист прав споживачів. 4. Умови договору, що обмежують права покупця-фізичної особи порівняно з правами, встановленими цим Кодексом та законодавством про захист прав споживачів, є нікчемними. 5. Покупець має право на відшкодування збитків, завданих йому продавцем внаслідок використання ним переваг свого становища у виробничій або торговельній діяльності.	**Стаття 686.** Договір роздрібної купівлі-продажу 1. За договором роздрібної купівлі-продажу продавець, який здійснює підприємницьку діяльність з продажу товару, зобов'язується передати покупцеві товар, що звичайно призначається для особистого, домашнього або іншого використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, а покупець зобов'язується прийняти товар і оплатити його. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу є публічним. 3. До відносин за договором роздрібної купівлі-продажу з участю покупця-фізичної особи, не врегульованих цим Кодексом, застосовується законодавство про захист прав споживачів. 4. Умови договору, що обмежують права покупця-фізичної особи порівняно з правами, встановленими цим Кодексом та законодавством про захист прав споживачів, є нікчемними. 5. Покупець має право на відшкодування збитків, завданих йому продавцем внаслідок використання ним переваг свого становища у виробничій або торговельній діяльності.
Стаття 699. Публічна пропозиція укласти договір купівлі-продажу 1. Пропозиція товару в рекламі, каталогах, а також інших описах товару, звернених до невизначеного кола осіб, є публічною пропозицією укласти договір, якщо вона містить усі істотні умови договору. 2. Виставлення товару, демонстрація його зразків або надання відомостей про товар (описів, каталогів, фотознімків тощо) у місцях його продажу є публічною пропозицією укласти договір незалежно від того чи вказана ціна та інші істотні умови договору купівлі-продажу, крім випадків, коли продавець явно визначив, що відповідний товар не призначений для продажу.	**Стаття 687.** Публічна пропозиція укласти договір купівлі-продажу 1. Пропозиція товару в рекламі, каталогах, а також інших описах товару, звернених до невизначеного кола осіб, є публічною пропозицією укласти договір, якщо вона містить усі істотні умови договору. 2. Виставлення товару, демонстрація його зразків або надання відомостей про товар (описів, каталогів, фотознімків тощо) у місцях його продажу є публічною пропозицією укласти договір незалежно від того чи вказана ціна та інші істотні умови договору купівлі-продажу, крім випадків, коли продавець явно визначив, що відповідний товар не призначений для продажу.
Стаття 700. Надання покупцеві інформації про товар 1. Продавець зобов'язаний надати покупцеві необхідну і достовірну інформацію про товар, що пропонується до продажу.	**Стаття 688.** Надання покупцеві інформації про товар 1. Продавець зобов'язаний надати покупцеві необхідну і достовірну інформацію про товар, що пропонується до продажу.

Інформація має відповідати вимогам закону та правилам роздрібної торгівлі щодо її змісту і способів надання. 2. Покупець має право до укладання договору купівлі-продажу оглянути товар, вимагати проведення в його присутності перевірки властивостей товару або демонстрації користування товаром, якщо це не виключено характером товару і не суперечить правилам роздрібної торгівлі. 3. Якщо покупцеві не надано можливості негайно одержати повну і достовірну інформацію про товар у місці його продажу, він має право вимагати відшкодування збитків, завданих необґрунтованим ухиленням від укладення договору, а якщо договір укладено, – в розумний строк відмовитися від договору, вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми і відшкодування збитків, а також моральної шкоди. 4. Продавець, який не надав покупцеві можливості одержати повну і достовірну інформацію про товар, несе відповідальність за недоліки товару, які виникли після передання його покупцеві, якщо покупець доведе, що вони виникли у зв'язку з відсутністю у нього такої інформації.	Інформація має відповідати вимогам закону та правилам роздрібної торгівлі щодо її змісту і способів надання. 2. Покупець має право до укладання договору купівлі-продажу оглянути товар, вимагати проведення в його присутності перевірки властивостей товару або демонстрації користування товаром, якщо це не виключено характером товару і не суперечить правилам роздрібної торгівлі. 3. Якщо покупцеві не надано можливості негайно одержати повну і достовірну інформацію про товар у місці його продажу, він має право вимагати відшкодування збитків, завданих необґрунтованим ухиленням від укладення договору, а якщо договір укладено, – в розумний строк відмовитися від договору, вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми і відшкодування збитків, а також моральної шкоди. 4. Продавець, який не надав покупцеві можливості одержати повну і достовірну інформацію про товар, несе відповідальність за недоліки товару, які виникли після передання його покупцеві, якщо покупець доведе, що вони виникли у зв'язку з відсутністю у нього такої інформації.
Стаття 701. Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк 1. Сторони можуть укласти договір купівлі-продажу з умовою про прийняття покупцем товару у строк, встановлений договором, і протягом цього строку товар не може бути проданий продавцем іншому покупцеві. 2. Якщо покупець не з'явився або не вчинив інших необхідних дій для прийняття товару у встановлений строк, вважається, що покупець відмовився від договору, якщо інше не встановлено договором. 3. Додаткові витрати продавця на забезпечення передання товару покупцеві у встановлений строк включаються в ціну товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.	**Стаття 689.** Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк 1. Сторони можуть укласти договір купівлі-продажу з умовою про прийняття покупцем товару у строк, встановлений договором, і протягом цього строку товар не може бути проданий продавцем іншому покупцеві. 2. Якщо покупець не з'явився або не вчинив інших необхідних дій для прийняття товару у встановлений строк, вважається, що покупець відмовився від договору, якщо інше не встановлено договором. 3. Додаткові витрати продавця на забезпечення передання товару покупцеві у встановлений строк включаються в ціну товару, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства.

Стаття 702. Продаж товару за зразками 1. Сторони можуть укласти договір купівлі-продажу товару на підставі ознайомлення покупця із зразком товару (за описом, каталогом тощо). 2. Договір купівлі-продажу товару за зразком є виконаним з моменту доставки товару у місце, встановлене договором, а якщо місце передання товару не встановлене договором, – з моменту доставки товару за місцем проживання фізичної особи-покупця або місцезнаходженням юридичної особи-покупця, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Покупець до передання товару має право відмовитися від договору за умови відшкодування продавцеві витрат, пов'язаних із вчиненням дій щодо виконання договору.	**Стаття 690.** Продаж товару за зразками 1. Сторони можуть укласти договір купівлі-продажу товару на підставі ознайомлення покупця із зразком товару (за описом, каталогом тощо). 2. Договір купівлі-продажу товару за зразком є виконаним з моменту доставки товару у місце, встановлене договором, а якщо місце передання товару не встановлене договором, – з моменту доставки товару за місцем проживання фізичної особи-покупця або місцезнаходженням юридичної особи-покупця, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Покупець до передання товару має право відмовитися від договору за умови відшкодування продавцеві витрат, пов'язаних із вчиненням дій щодо виконання договору.
Стаття 703. Продаж товарів з використанням автоматів 1. Якщо продаж товару здійснюється з використанням автоматів, володілець автоматів зобов'язаний довести до покупців інформацію про продавця товару шляхом розміщення на автоматі або надання покупцям іншим чином відомостей про найменування продавця, його місцезнаходження, режим роботи, а також про дії, які необхідно вчинити покупцеві для одержання товару. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу з використанням автоматів є укладеним з моменту вчинення покупцем дій, необхідних для одержання товару. 3. Якщо покупцеві не надається оплачений товар, продавець повинен на вимогу покупця негайно надати покупцеві товар або повернути сплачену ним грошову суму. 4. Якщо автомат використовується для розміну грошей, придбання платіжних засобів або обміну валюти, застосовуються положення про роздрібну купівлю-продаж, якщо інше не випливає із суті зобов'язання.	**Стаття 691.** Продаж товарів з використанням автоматів 1. Якщо продаж товару здійснюється з використанням автоматів, володілець автоматів зобов'язаний довести до покупців інформацію про продавця товару шляхом розміщення на автоматі або надання покупцям іншим чином відомостей про найменування продавця, його місцезнаходження, режим роботи, а також про дії, які необхідно вчинити покупцеві для одержання товару. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу з використанням автоматів є укладеним з моменту вчинення покупцем дій, необхідних для одержання товару. 3. Якщо покупцеві не надається оплачений товар, продавець повинен на вимогу покупця негайно надати покупцеві товар або повернути сплачену ним грошову суму. 4. Якщо автомат використовується для розміну грошей, придбання платіжних засобів або обміну валюти, застосовуються положення про роздрібну купівлю-продаж, якщо інше не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 704. Договір з умовою про доставку товару покупцеві 1. Якщо договір роздрібної купівлі-продажу укладено з умовою про доставку товару покупцеві, продавець зобов'язаний у	**Стаття 692.** Договір з умовою про доставку товару покупцеві 1. Якщо договір роздрібної купівлі-продажу укладено з умовою про доставку товару покупцеві, продавець зобов'язаний у

встановлений договором строк доставити товар за місцем, указаним покупцем, а якщо місце передання товару покупцем не вказане, – за місцем проживання фізичної особи-покупця або місцезнаходженням юридичної особи-покупця. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу з умовою про доставку товару покупцеві є виконаним з моменту вручення товару покупцеві, а у разі його відсутності – особі, яка пред'явила квитанцію або інший документ, що засвідчує укладення договору або оформлення доставки товару, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання. 3. Якщо договором не встановлений строк доставки товару для вручення його покупцеві, товар має бути доставлений у розумний строк після одержання вимоги покупця.	встановлений договором строк доставити товар за місцем, указаним покупцем, а якщо місце передання товару покупцем не вказане, – за місцем проживання фізичної особи-покупця або місцезнаходженням юридичної особи-покупця. 2. Договір роздрібної купівлі-продажу з умовою про доставку товару покупцеві є виконаним з моменту вручення товару покупцеві, а у разі його відсутності – особі, яка пред'явила квитанцію або інший документ, що засвідчує укладення договору або оформлення доставки товару, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не випливає із суті зобов'язання. 3. Якщо договором не встановлений строк доставки товару для вручення його покупцеві, товар має бути доставлений у розумний строк після одержання вимоги покупця.
Стаття 705. Договір найму-продажу 1. За договором найму-продажу до переходу до покупця права власності на переданий йому продавцем товар покупець є наймачем (орендарем) цього товару. 2. Покупець стає власником товару, переданого йому за договором найму-продажу, з моменту оплати товару, якщо інше не встановлено договором.	**Виключити статтю 705**
Стаття 706. Ціна та оплата товару 1. Покупець зобов'язаний оплатити товар за ціною, оголошеною продавцем у момент укладення договору, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті зобов'язання. 2. Якщо договором встановлено попередню оплату товару (стаття 693 цього Кодексу), прострочення покупцем оплати товару є відмовою покупця від договору, якщо інше не встановлено договором. 3. До договору роздрібної купівлі-продажу товару в кредит, у тому числі з розстроченням платежу, не застосовуються положення абзацу першого частини п'ятої статті 694 цього Кодексу. 4. Покупець має право повністю оплатити товар у будь-який час у межах встановленого договором періоду розстрочення його оплати.	**Виключити статтю 706**

Стаття 707. Обмін товару 1. Покупець має право протягом чотирнадцяти днів не рахуючи дня купівлі непродовольчого товару належної якості, якщо триваліший строк не оголошений продавцем, обміняти його у місці купівлі або інших місцях, оголошених продавцем, на аналогічний товар інших розміру, форми, габариту, фасону, комплектації тощо. У разі виявлення різниці в ціні покупець проводить необхідний перерахунок з продавцем. Якщо у продавця немає необхідного для обміну товару, покупець має право повернути придбаний товар продавцеві та одержати сплачену за нього грошову суму. Вимога покупця про обмін або повернення товару підлягає задоволенню, якщо товар не був у споживанні, збережено його товарний вид, споживчі властивості та за наявності доказів придбання товару у цього продавця. 2. Перелік товарів, які не підлягають обміну або поверненню на підставах, передбачених цією статтею, встановлюється нормативно-правовими актами.	**Виключити статтю 707**
Стаття 708. Права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості 1. У разі виявлення покупцем протягом гарантійного або інших строків, встановлених обов'язковими для сторін правилами чи договором, недоліків, не застережених продавцем, або фальсифікації товару покупець має право за своїм вибором: 1) вимагати від продавця або виготовлювача безоплатного усунення недоліків товару або відшкодування витрат, здійснених покупцем чи третьою особою, на їх виправлення; 2) вимагати від продавця або виготовлювача заміни товару на аналогічний товар належної якості або на такий самий товар іншої моделі з відповідним перерахунком у разі різниці в ціні; 3) вимагати від продавця або виготовлювача відповідного зменшення ціни;	**Виключити статтю 708**

4) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми. 2. Покупець, який придбав непродовольчі товари, що вже були в користуванні і реалізовані через роздрібні комісійні торговельні підприємства, про що він був поінформований продавцем, має право пред'явити вимоги, передбачені частиною першою цієї статті, якщо придбані товари містили істотні недоліки, не застережені продавцем.	
Стаття 709. Порядок і строки задоволення вимог покупця про заміну товару або усунення недоліків 1. Продавець або виготовлювач (чи уповноважені ними представники) зобов'язані прийняти товар неналежної якості від покупця і задовольнити його вимоги про заміну товару або усунення недоліків. Доставка товару продавцеві та його повернення покупцеві здійснюються продавцем або виготовлювачем, а в разі невиконання ними цього обов'язку або відсутності продавця чи виготовлювача в місцезнаходженні покупця повернення товару може бути здійснене покупцем за їхній рахунок. 2. Вимога покупця про заміну товару підлягає негайному задоволенню, а в разі необхідності перевірки якості товару – протягом чотирнадцяти днів або, за домовленістю сторін, в інший строк. У разі відсутності необхідного товару вимога покупця про заміну товару підлягає задоволенню у двомісячний строк з моменту подання відповідної заяви. Якщо задовольнити вимогу покупця про заміну товару у встановлені строки неможливо, покупець на свій вибір має право пред'явити продавцеві або виготовлювачу інші вимоги відповідно до статті 708 цього Кодексу. 3. Вимога покупця про безоплатне усунення недоліків товару підлягає задоволенню продавцем або виготовлювачем протягом чотирнадцяти днів або, за домовленістю сторін, в інший строк. На вимогу покупця на час ремонту йому має бути наданий у користування аналогічний товар, незалежно від моделі, з доставкою.	**Виключити статтю 709**

4. У разі усунення недоліків товару шляхом заміни комплектуючого виробу або складової частини товару, на які встановлено гарантійні строки, гарантійний строк на новий комплектуючий виріб або складову частину обчислюється від дня видачі покупцеві товару після усунення недоліків. 5. За кожний день прострочення продавцем або виготовлювачем усунення недоліків товару і невиконання вимоги про надання в користування аналогічного товару на час усунення недоліків продавець сплачує покупцеві неустойку в розмірі одного відсотка вартості товару.	
Стаття 710. Відшкодування різниці в ціні у разі заміни товару, зменшення ціни і повернення товару неналежної якості 1. У разі заміни товару з недоліками на товар належної якості продавець не має права вимагати відшкодування різниці між ціною товару, встановленою договором купівлі-продажу, і ціною товару, яка існує на момент заміни товару або постановлення судом рішення про заміну товару. 2. У разі заміни товару неналежної якості на аналогічний, але інший за розміром, фасоном, сортом тощо товар належної якості відшкодуванню підлягає різниця між ціною заміненого товару і ціною товару належної якості, що діють на момент заміни товару або постановлення судом рішення про заміну товару. 3. У разі пред'явлення вимоги про відповідне зменшення ціни товару для розрахунку береться ціна товару на момент пред'явлення вимоги про зменшення ціни, а якщо вимогу покупця добровільно не задоволено продавцем, – на момент постановлення судом рішення про відповідне зменшення ціни товару. 4. У разі відмови покупця від договору та повернення продавцю товару неналежної якості покупець має право вимагати відшкодування різниці між ціною товару, встановленою договором, і ціною відповідного товару на момент добровільного задоволення його вимоги, а якщо вимогу добровільно не задоволено продавцем, – на момент постановлення судом рішення.	**Виключити статтю 710**

5. Якщо на час виконання рішення суду про відшкодування різниці в ціні у разі заміни товару, зменшення ціни або повернення товару неналежної якості підвищилися ціни на цей товар, покупець із цих підстав може заявити додаткові вимоги до продавця.	
Стаття 711. Відповідальність за шкоду, завдану внаслідок недоліків товару 1. Шкода, завдана майну покупця, та шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю у зв'язку з придбанням товару, що має недолік, відшкодовується відповідно до положень глави 82 цього Кодексу.	**Стаття 697.** Відповідальність за шкоду, завдану внаслідок недоліків товару 1. Шкода, завдана майну покупця, та шкода, завдана ушкодженням здоров'я або смертю у зв'язку з придбанням товару, що має недолік, відшкодовується відповідно до положень глави 82 цього Кодексу.
§ 3. Поставка	**Виключити назву параграфа**
Стаття 712. Договір поставки 1. За договором поставки продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати у встановлений строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. 2. До договору поставки застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає з характеру відносин сторін. 3. Законом можуть бути передбачені особливості регулювання укладення та виконання договорів поставки, у тому числі договору поставки товару для державних потреб.	**Виключити статтю 712**
§ 4. Контрактація сільськогосподарської продукції	**Виключити назву параграфа**
Стаття 713. Договір контрактації сільськогосподарської продукції 1. За договором контрактації сільськогосподарської продукції виробник сільськогосподарської продукції зобов'язується виробити визначену договором сільськогосподарську продукцію і передати її у власність заготівельникові (контрактанту) або визначеному ним	**Виключити статтю 713**

одержувачеві, а заготівельник зобов’язується прийняти цю продукцію та оплатити її за встановленими цінами відповідно до умов договору. 2. До договору контрактації застосовуються загальні положення про купівлю-продаж та положення про договір поставки, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договорів контрактації сільськогосподарської продукції.	
§ 5. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу	**Виключити назву параграфа**
Стаття 714. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу 1. За договором постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу одна сторона (постачальник) зобов’язується надавати другій стороні (споживачеві, абонентові) енергетичні та інші ресурси, передбачені договором, а споживач (абонент) зобов’язується оплачувати вартість прийнятих ресурсів та дотримуватись передбаченого договором режиму її використання, а також забезпечити безпечну експлуатацію енергетичного та іншого обладнання. 2. До договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, положення про договір поставки, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті відносин сторін. 3. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договору постачання енергетичними та іншими ресурсами.	**Виключити статтю 714**
§ 6. Міна	**§ 6. Міна**
Стаття 715. Договір міни 1. За договором міни (бартеру) кожна із сторін зобов’язується передати другій стороні у власність один товар в обмін на інший товар. 2. Кожна із сторін договору міни є продавцем того товару, який він передає в обмін, і покупцем товару, який він одержує взамін.	**Стаття 698.** Договір міни 1. За договором міни (бартеру) кожна із сторін зобов’язується передати другій стороні у власність один товар в обмін на інший товар. 2. Кожна із сторін договору міни є продавцем того товару, який він передає в обмін, і покупцем товару, який він одержує взамін.

3. Договором може бути встановлена доплата за товар більшої вартості, що обмінюється на товар меншої вартості. 4. Право власності на обмінювані товари переходить до сторін одночасно після виконання зобов'язань щодо передання майна обома сторонами, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Договором може бути встановлений обмін майна на роботи (послуги). 6. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договору міни.	3. Договором може бути встановлена доплата за товар більшої вартості, що обмінюється на товар меншої вартості. 4. Право власності на обмінювані товари переходить до сторін одночасно після виконання зобов'язань щодо передання майна обома сторонами, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Договором може бути встановлений обмін майна на роботи чи послуги. 6. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договору міни. 7. До договору міни застосовуються загальні положення про купівлю-продаж.
Стаття 716. Правове регулювання міни 1. До договору міни застосовуються загальні положення про купівлю-продаж або інші договори, елементи яких містяться в договорі міни, якщо це не суперечить суті зобов'язання.	**Виключити статтю 716**
Глава 55 ДОГОВІР ДАРУВАННЯ	Глава 55 ДОГОВІР ДАРУВАННЯ
Стаття 717. Договір дарування 1. За договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність. 2. Договір, що встановлює обов'язок обдаровуваного вчинити на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру, не є договором дарування.	**Стаття 717.** Договір дарування 1. За договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність. 2. Дарунком можуть бути рухомі речі, нерухомі речі, а також майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути у нього в майбутньому. 3. Договір, що встановлює обов'язок обдаровуваного вчинити на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру, не є договором дарування.
Стаття 718. Предмет договору дарування 1. Дарунком можуть бути рухомі речі, в тому числі гроші та цінні папери, а також нерухомі речі. 2. Дарунком можуть бути майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути у нього в майбутньому.	**Виключити статтю 718**
Стаття 719. Форма договору дарування	**Виключити статтю 719**

1. Договір дарування предметів особистого користування та побутового призначення може бути укладений усно. 2. Договір дарування нерухомої речі укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню. 3. Договір дарування майнового права та договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому укладається у письмовій формі. У разі недодержання письмової форми цей договір є нікчемним. 4. Договір дарування рухомих речей, які мають особливу цінність, укладається у письмовій формі. Передання такої речі за усним договором є правомірним, якщо суд не встановить, що обдаровуваний заволодів нею незаконно. 5. Договір дарування валютних цінностей фізичних осіб між собою на суму, яка перевищує п'ятдесятикратний розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.	
Стаття 720. Сторони у договорі дарування 1. Сторонами у договорі дарування можуть бути фізичні особи, юридичні особи, держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальна громада. 2. Батьки (усиновлювачі), опікуни не мають права дарувати майно дітей, підопічних. 3. Підприємницькі товариства можуть укладати договір дарування між собою, якщо право здійснювати дарування прямо встановлено установчим документом дарувальника. Це положення не поширюється на право юридичної особи укладати договір пожертви. 4. Договір дарування від імені дарувальника може укласти його представник. Доручення на укладення договору дарування, в якому не встановлено імені обдаровуваного, є нікчемним.	**Стаття 719.** Сторони у договорі дарування 1. Сторонами у договорі дарування можуть бути фізичні особи та юридичні особи. 2. Батьки, опікуни не мають права дарувати майно дітей, підопічних. 3. Підприємницькі товариства можуть укладати договір дарування між собою, якщо право здійснювати дарування прямо встановлено установчим документом дарувальника. Це положення не поширюється на право юридичної особи укладати договір пожертви. 4. Договір дарування від імені дарувальника може укласти його представник. Доручення на укладення договору дарування, в якому не встановлено імені обдаровуваного, є нікчемним.
Стаття 721. Обов'язки дарувальника 1. Якщо дарувальникові відомо про недоліки речі, що є дарунком, або її особливі властивості, які можуть бути небезпечними	**Стаття 721.** Обов'язки дарувальника 1. Якщо дарувальникові відомо про недоліки речі, що є дарунком, або її особливі властивості, які можуть бути небезпечними

для життя, здоров'я, майна обдаровуваного або інших осіб, він зобов'язаний повідомити про них обдаровуваного. 2. Дарувальник, якому було відомо про недоліки або особливі властивості подарованої речі і який не повідомив про них обдаровуваного, зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану майну, та шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю в результаті володіння чи користування дарунком.	для життя, здоров'я, майна обдаровуваного або інших осіб, він зобов'язаний повідомити про них обдаровуваного. 2. Дарувальник, якому було відомо про недоліки або особливі властивості подарованої речі і який не повідомив про них обдаровуваного, зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану майну, та шкоду, завдану ушкодженням здоров'я або смертю в результаті володіння чи користування дарунком.
Стаття 722. Прийняття дарунка 1. Право власності обдаровуваного на дарунок виникає з моменту його прийняття. 2. Дарувальник, який передав річ підприємству, організації транспорту, зв'язку або іншій особі для вручення її обдаровуваному, має право відмовитися від договору дарування до вручення речі обдаровуваному. 3. Якщо дарунок направлено обдаровуваному без його попередньої згоди, дарунок є прийнятим, якщо обдаровуваний негайно не заявить про відмову від його прийняття. 4. Прийняття обдаровуваним документів, які посвідчують право власності на річ, інших документів, які посвідчують належність дарувальникові предмета договору, або символів речі (ключів, макетів тощо) є прийняттям дарунка.	**Без змін**
Стаття 723. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому 1. Договором дарування може бути встановлений обов'язок дарувальника передати дарунок обдаровуваному в майбутньому через певний строк (у певний термін) або у разі настання відкладальної обставини. 2. У разі настання строку (терміну) або відкладальної обставини, встановлених договором дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, обдаровуваний має право вимагати від дарувальника передання дарунка або відшкодування його вартості. 3. Якщо до настання строку (терміну) або відкладальної обставини, встановленої договором дарування з обов'язком передати	**Стаття 723.** Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому 1. Договором дарування може бути встановлений обов'язок дарувальника передати дарунок обдаровуваному в майбутньому через певний строк (у певний термін) або у разі настання відкладальної обставини. 2. У разі настання строку (терміну) або відкладальної обставини, встановлених договором дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, обдаровуваний має право вимагати від дарувальника передання дарунка або відшкодування його вартості. 3. Якщо до настання строку (терміну) або відкладальної обставини, встановленої договором дарування з обов'язком передати

дарунок у майбутньому, дарувальник або обдаровуваний помре, договір дарування припиняється.	дарунок у майбутньому, дарувальник або обдаровуваний помре, договір дарування припиняється. 4. Якщо до настання строку (терміну) або відкладальної обставини, встановленої договором дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, юридична особа дарувальник або юридична особа обдаровуваний будуть ліквідовані, договір дарування припиняється.
Стаття 724. Одностороння відмова від договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому 1. Дарувальник має право відмовитися від передання дарунка у майбутньому, якщо після укладення договору його майновий стан істотно погіршився. 2. Обдаровуваний має право у будь-який час до прийняття дарунка на підставі договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому відмовитися від нього.	**Без змін**
Стаття 725. Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи 1. Договором дарування може бути встановлений обов'язок обдаровуваного вчинити певну дію майнового характеру на користь третьої особи або утриматися від її вчинення (передати грошову суму чи інше майно у власність, виплачувати грошову ренту, надати право довічного користування дарунком чи його частиною, не пред'являти вимог до третьої особи про виселення тощо). 2. Дарувальник має право вимагати від обдаровуваного виконання покладеного на нього обов'язку на користь третьої особи. У разі смерті дарувальника, оголошення його померлим, визнання безвісно відсутнім чи недієздатним виконання обов'язку на користь третьої особи має право вимагати від обдаровуваного особа, на користь якої встановлений цей обов'язок. **Стаття 726.** Правові наслідки порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи	**Стаття 725.** Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи 1. Договором дарування може бути встановлений обов'язок обдаровуваного вчинити певну дію майнового характеру на користь третьої особи або утриматися від її вчинення. 2. Дарувальник має право вимагати від обдаровуваного виконання покладеного на нього обов'язку на користь третьої особи. У разі смерті дарувальника, оголошення його померлим, визнання безвісно відсутнім, недієздатним **чи ліквідації юридичної особи** виконання обов'язку на користь третьої особи має право вимагати від обдаровуваного особа, на користь якої встановлений цей обов'язок. 3. У разі порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи дарувальник має право вимагати розірвання договору і повернення дарунка, а якщо таке повернення неможливе, – відшкодування його вартості.

1. У разі порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи дарувальник має право вимагати розірвання договору і повернення дарунка, а якщо таке повернення неможливе, – відшкодування його вартості.	
Стаття 727. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника 1. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування нерухомих речей чи іншого особливо цінного майна, якщо обдаровуваний умисно вчинив кримінальне правопорушення проти життя, здоров'я, власності дарувальника, його батьків, дружини (чоловіка) або дітей. Якщо обдаровуваний вчинив умисне вбивство дарувальника, спадкоємці дарувальника мають право вимагати розірвання договору дарування. 2. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо обдаровуваний створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має для дарувальника велику немайнову цінність. 3. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі, що становить культурну цінність, ця річ може бути знищена або істотно пошкоджена. 4. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо на момент пред'явлення вимоги дарунок є збереженим. 5. У разі розірвання договору дарування обдаровуваний зобов'язаний повернути дарунок у натурі.	**Стаття 727.** Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника 1. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування нерухомих речей чи іншого особливо цінного майна, якщо обдаровуваний умисно вчинив кримінальне правопорушення проти життя, здоров'я, власності дарувальника, його батьків, дружини (чоловіка) або дітей. Якщо обдаровуваний вчинив умисне вбивство дарувальника, спадкоємці дарувальника мають право вимагати розірвання договору дарування. 2. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо обдаровуваний створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має для дарувальника велику немайнову цінність. 3. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі, що становить культурну цінність, ця річ може бути знищена або істотно пошкоджена. 4. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо на момент пред'явлення вимоги дарунок є збереженим. 5. У разі розірвання договору дарування обдаровуваний зобов'язаний повернути дарунок у натурі.
Стаття 728. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування 1. До вимог про розірвання договору дарування застосовується позовна давність в один рік.	**Стаття 728.** Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування 1. До вимог про розірвання договору дарування застосовується позовна давність в один рік.
Стаття 729. Пожертва 1. Пожертвою є дарування нерухомих та рухомих речей, зокрема грошей та цінних паперів, особам, встановленим частиною	**Стаття 729.** Договір пожертви

першою статті 720 цього Кодексу, для досягнення ними певної, наперед обумовленої мети. 2. Договір про пожертву є укладеним з моменту прийняття пожертви. 3. До договору про пожертву застосовуються положення про договір дарування, якщо інше не встановлено законом.	1. За договором пожертви одна сторона (жертводавець) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (пожертву) у власність. 2. Пожертвою є дарування нерухомих та рухомих речей, зокрема грошей та цінних паперів, особам, встановленим частиною першою статті 720 цього Кодексу, для досягнення ними певної, наперед обумовленої мети. 3. Договір пожертви є укладеним з моменту прийняття пожертви. 4. До договору пожертви застосовуються положення про договір дарування, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 730. Права пожертвувача 1. Пожертвувач має право здійснювати контроль за використанням пожертви відповідно до мети, встановленої договором про пожертву. 2. Якщо використання пожертви за призначенням виявилося неможливим, використання її за іншим призначенням можливе лише за згодою пожертвувача, а в разі його смерті чи ліквідації юридичної особи – за рішенням суду. 3. Пожертвувач або його правонаступники мають право вимагати розірвання договору про пожертву, якщо пожертва використовується не за призначенням.	**Стаття 730.** Права жертводавця 1. Жертводавець має право здійснювати контроль за використанням пожертви відповідно до мети, встановленої договором пожертви. 2. Якщо використання пожертви за призначенням виявилося неможливим, використання її за іншим призначенням можливе лише за згодою жертводавця, а в разі його смерті чи ліквідації юридичної особи – за рішенням суду. 3. Жертводавець або його правонаступники мають право вимагати розірвання договору пожертви, якщо пожертва використовується не за призначенням.
Глава 56 РЕНТА	**Виключити главу 56**
Глава 57 ДОВІЧНЕ УТРИМАННЯ (ДОГЛЯД)	Глава 57 ДОВІЧНЕ УТРИМАННЯ (ДОГЛЯД)
Стаття 744. Поняття договору довічного утримання (догляду) 1. За договором довічного утримання (догляду) одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно.	**Стаття 744.** Поняття договору довічного утримання та/або догляду 1. За договором довічного утримання та/або догляду одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач

	зобов’язується забезпечувати відчужувача утриманням та/або доглядом довічно.
Стаття 746. Сторони в договорі довічного утримання (догляду) 1. Відчужувачем у договорі довічного утримання (догляду) може бути фізична особа незалежно від її віку та стану здоров’я. 2. Набувачем у договорі довічного утримання (догляду) може бути повнолітня дієздатна фізична особа або юридична особа. 3. Якщо набувачами є кілька фізичних осіб, вони стають співвласниками майна, переданого їм за договором довічного утримання (догляду), на праві спільної сумісної власності. Якщо набувачами є кілька фізичних осіб, їх обов’язок перед відчужувачем є солідарним. 4. Договір довічного утримання (догляду) може бути укладений відчужувачем на користь третьої особи.	**Стаття 745.** Сторони в договорі довічного утримання та/або догляду 1. Відчужувачем у договорі довічного утримання та/або догляду може бути фізична особа незалежно від її віку та стану здоров’я. 2. Набувачем у договорі довічного утримання та/або догляду може бути повнолітня дієздатна фізична особа або юридична особа. 3. Якщо набувачами є кілька фізичних осіб, вони стають співвласниками майна, переданого їм за договором довічного утримання та/або догляду, на праві спільної сумісної власності. Якщо набувачами є кілька фізичних осіб, їх обов’язок перед відчужувачем є солідарним. 4. Договір довічного утримання та/або догляду може бути укладений відчужувачем на користь третьої особи.
Стаття 745. Форма договору довічного утримання (догляду) 1. Договір довічного утримання (догляду) укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню.	**Стаття 745.** Форма договору довічного утримання та/або догляду 1. Договір довічного утримання та/або догляду укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню.
Стаття 747. Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності 1. Майно, що належить співвласникам на праві спільної сумісної власності, зокрема майно, що належить подружжю, може бути відчужене ними на підставі договору довічного утримання (догляду). У разі смерті одного із співвласників майна, що було відчужене ними на підставі договору довічного утримання (догляду), обсяг зобов’язання набувача відповідно зменшується. 2. Якщо відчужувачем є один із співвласників майна, що належить їм на праві спільної сумісної власності, договір довічного утримання (догляду) може бути укладений після визначення частки	**Стаття 747.** Особливості укладення договору довічного утримання та/або догляду щодо майна, що є у спільній сумісній власності 1. Майно, що належить співвласникам на праві спільної сумісної власності, зокрема майно, що належить подружжю, може бути відчужене ними на підставі договору довічного утримання та/або догляду. У разі смерті одного із співвласників майна, що було відчужене ними на підставі договору довічного утримання та/або догляду, обсяг зобов’язання набувача відповідно зменшується. 2. Якщо відчужувачем є один із співвласників майна, що належить їм на праві спільної сумісної власності, договір довічного утримання та/або догляду може бути укладений після визначення

цього співвласника у спільному майні або визначення між співвласниками порядку користування цим майном.	частки цього співвласника у спільному майні або визначення між співвласниками порядку користування цим майном.
Стаття 748. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду) 1. Набувач стає власником майна, переданого йому за договором довічного утримання (догляду), відповідно до статті 334 цього Кодексу.	**Стаття 748.** Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання та/або догляду 1. Набувач стає власником майна, переданого йому за договором довічного утримання та/або догляду, відповідно до статті 334 цього Кодексу.
Стаття 749. Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду) 1. У договорі довічного утримання (догляду) можуть бути визначені всі види матеріального забезпечення, а також усі види догляду (опікування), якими набувач має забезпечувати відчужувача. 2. Якщо обов'язки набувача не були конкретно визначені або у разі виникнення потреби забезпечити відчужувача іншими видами матеріального забезпечення та догляду спір має вирішуватися відповідно до засад справедливості та розумності. 3. Набувач зобов'язаний у разі смерті відчужувача поховати його, навіть якщо це не було передбачено договором довічного утримання (догляду). Якщо частина майна відчужувача перейшла до його спадкоємців, витрати на його поховання мають бути справедливо розподілені між ними та набувачем.	**Стаття 749.** Обов'язки набувача за договором довічного утримання та/або догляду 1. У договорі довічного утримання та/або догляду можуть бути визначені всі види матеріального забезпечення, а також усі види догляду (опікування), якими набувач має забезпечувати відчужувача. 2. Якщо обов'язки набувача не були конкретно визначені або у разі виникнення потреби забезпечити відчужувача іншими видами матеріального забезпечення та догляду спір має вирішуватися відповідно до засад справедливості та розумності. 3. Набувач зобов'язаний у разі смерті відчужувача поховати його, навіть якщо це не було передбачено договором довічного утримання та/або догляду. Якщо частина майна відчужувача перейшла до його спадкоємців, витрати на його поховання мають бути справедливо розподілені між ними та набувачем.
Стаття 750. Обов'язок набувача забезпечити відчужувача житлом 1. Набувач може бути зобов'язаний забезпечити відчужувача або третю особу житлом у будинку (квартирі), який йому переданий за договором довічного утримання (догляду). У цьому разі в договорі має бути конкретно визначена та частина помешкання, в якій відчужувач має право проживати.	**Стаття 750.** Обов'язок набувача забезпечити відчужувача житлом 1. Набувач може бути зобов'язаний забезпечити відчужувача або третю особу житлом у будинку (квартирі), який йому переданий за договором довічного утримання та/або догляду. У цьому разі в договорі має бути конкретно визначена та частина помешкання, в якій відчужувач має право проживати.
Стаття 751. Грошова оцінка матеріального забезпечення відчужувача	**Без змін**

1. Матеріальне забезпечення, яке щомісячно має надаватися відчужувачу, підлягає грошовій оцінці. Така оцінка підлягає індексації у порядку, встановленому законом.	
Стаття 752. Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду) 1. У разі неможливості подальшого виконання фізичною особою обов'язків набувача за договором довічного утримання (догляду) з підстав, що мають істотне значення, обов'язки набувача можуть бути передані за згодою відчужувача члену сім'ї набувача або іншій особі за їхньою згодою. 2. Відмова відчужувача у наданні згоди на передання обов'язків набувача за договором довічного утримання (догляду) іншій особі може бути оскаржена до суду. У цьому разі суд бере до уваги тривалість виконання договору та інші обставини, які мають істотне значення.	**Стаття 752.** Заміна набувача за договором довічного утримання та/або догляду 1. У разі неможливості подальшого виконання фізичною особою обов'язків набувача за договором довічного утримання та/або догляду з підстав, що мають істотне значення, обов'язки набувача можуть бути передані за згодою відчужувача члену сім'ї набувача або іншій особі за їхньою згодою. 2. Відмова відчужувача у наданні згоди на передання обов'язків набувача за договором довічного утримання та/або догляду іншій особі може бути оскаржена до суду. У цьому разі суд бере до уваги тривалість виконання договору та інші обставини, які мають істотне значення.
Стаття 753. Заміна майна, яке було передане набувачеві за договором довічного утримання (догляду) 1. Набувач та відчужувач можуть домовитися про заміну речі, яка була передана за договором довічного утримання (догляду), на іншу річ. У цьому разі обсяг обов'язків набувача може бути за домовленістю сторін змінений або залишений незмінним.	**Стаття 753.** Заміна майна, яке було передане набувачеві за договором довічного утримання та/або догляду 1. Набувач та відчужувач можуть домовитися про заміну речі, яка була передана за договором довічного утримання та/або догляду, на іншу річ. У цьому разі обсяг обов'язків набувача може бути за домовленістю сторін змінений або залишений незмінним.
Стаття 754. Забезпечення виконання договору довічного утримання (догляду) 1. Набувач не має права до смерті відчужувача продавати, дарувати, міняти майно, передане за договором довічного утримання (догляду), укладати щодо нього договір застави, передавати його у власність іншій особі на підставі іншого правочину. 2. На майно, передане набувачу за договором довічного утримання (догляду), не може бути звернене стягнення протягом життя відчужувача.	**Стаття 754.** Забезпечення виконання договору довічного утримання та/або догляду 1. Набувач не має права до смерті відчужувача продавати, дарувати, міняти майно, передане за договором довічного утримання та/або догляду, укладати щодо нього договір застави, передавати його у власність іншій особі на підставі іншого правочину. 2. На майно, передане набувачу за договором довічного утримання та/або догляду, не може бути звернене стягнення протягом життя відчужувача.

3. Втрата (знищення), пошкодження майна, яке було передане набувачеві, не є підставою для припинення чи зменшення обсягу його обов'язків перед відчужувачем.	3. Втрата (знищення), пошкодження майна, яке було передане набувачеві, не є підставою для припинення чи зменшення обсягу його обов'язків перед відчужувачем.
Стаття 755. Припинення договору довічного утримання (догляду) 1. Договір довічного утримання (догляду) може бути розірваний за рішенням суду: 1) на вимогу відчужувача або третьої особи, на користь якої він був укладений, у разі невиконання або неналежного виконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини; 2) на вимогу набувача. 2. Договір довічного утримання (догляду) припиняється зі смертю відчужувача.	**Стаття 755.** Припинення договору довічного утримання та/або догляду 1. Договір довічного утримання та/або догляду може бути розірваний за рішенням суду: 1) на вимогу відчужувача або третьої особи, на користь якої він був укладений, у разі невиконання або неналежного виконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини; 2) на вимогу набувача. 2. Договір довічного утримання та/або догляду припиняється зі смертю відчужувача.
Стаття 756. Правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду) 1. У разі розірвання договору довічного утримання (догляду) у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням набувачем обов'язків за договором, відчужувач набуває право власності на майно, яке було ним передане, і має право вимагати його повернення. У цьому разі витрати, зроблені набувачем на утримання та (або) догляд відчужувача, не підлягають поверненню. 2. У разі розірвання договору у зв'язку з неможливістю його подальшого виконання набувачем з підстав, що мають істотне значення, суд може залишити за набувачем право власності на частину майна, з урахуванням тривалості часу, протягом якого він належно виконував свої обов'язки за договором.	**Стаття 756.** Юридичні наслідки розірвання договору довічного утримання та/або догляду 1. У разі розірвання договору довічного утримання та/або догляду у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням набувачем обов'язків за договором, відчужувач набуває право власності на майно, яке було ним передане, і має право вимагати його повернення. У цьому разі витрати, зроблені набувачем на утримання та/або догляд відчужувача, не підлягають поверненню. 2. У разі розірвання договору у зв'язку з неможливістю його подальшого виконання набувачем з підстав, що мають істотне значення, суд може залишити за набувачем право власності на частину майна, з урахуванням тривалості часу, протягом якого він належно виконував свої обов'язки за договором.
Стаття 757. Правові наслідки смерті набувача 1. Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду) переходять до тих спадкоємців, до яких перейшло право власності на майно, що було передане відчужувачем.	**Стаття 757.** Юридичні наслідки смерті набувача 1. Обов'язки набувача за договором довічного утримання та/або догляду переходять до тих спадкоємців, до яких перейшло право власності на майно, що було передане відчужувачем.

Якщо спадкоємець за заповітом відмовився від прийняття майна, що було передане відчужувачем, право власності на це майно може перейти до спадкоємця за законом. 2. Якщо у набувача немає спадкоємців або вони відмовилися від прийняття майна, переданого відчужувачем, відчужувач набуває право власності на це майно. У цьому разі договір довічного утримання (догляду) припиняється.	Якщо спадкоємець за заповітом відмовився від прийняття майна, що було передане відчужувачем, право власності на це майно може перейти до спадкоємця за законом. 2. Якщо у набувача немає спадкоємців або вони відмовилися від прийняття майна, переданого відчужувачем, відчужувач набуває право власності на це майно. У цьому разі договір довічного утримання та/або догляду припиняється.
Стаття 758. Правові наслідки припинення юридичної особи-набувача 1. У разі припинення юридичної особи-набувача з визначенням правонаступників до них переходять права та обов'язки за договором довічного утримання (догляду). 2. У разі ліквідації юридичної особи-набувача право власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду), переходить до відчужувача. Якщо в результаті ліквідації юридичної особи-набувача майно, що було передане їй за договором довічного утримання (догляду), перейшло до її засновника (учасника), до нього переходять права та обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду).	**Стаття 758.** Юридичні наслідки припинення юридичної особи-набувача 1. У разі припинення юридичної особи-набувача з визначенням правонаступників до них переходять права та обов'язки за договором довічного утримання та/або догляду. 2. У разі ліквідації юридичної особи-набувача право власності на майно, передане за договором довічного утримання та/або догляду, переходить до відчужувача. Якщо в результаті ліквідації юридичної особи-набувача майно, що було передане їй за договором довічного утримання та/або догляду, перейшло до її засновника (учасника), до нього переходять права та обов'язки набувача за договором довічного утримання та/або догляду.
Глава 58 НАЙМ (ОРЕНДА)	**Глава 58** **НАЙМ**
§ 1. Загальні положення про найм (оренду)	§ 1. Загальні положення про найм
Стаття 759. Договір найму 1. За договором найму (оренди) наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у володіння та користування за плату на певний строк. 2. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договору найму (оренди). 3. Особливості найму (оренди) державного і комунального майна встановлюються Законом України "Про оренду державного та комунального майна".	**Стаття 759.** Договір найму 1. За договором найму наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у володіння та користування за плату на певний строк. 2. За договором найму може передаватися індивідуально визначена, неспоживна річ, а також майнові права Законом можуть бути передбачені особливості найму окремих видів майна. Законом можуть бути встановлені види майна, що не можуть передаватися у найм.

	3. Особливості найму державного і комунального майна встановлюються Законом України "Про оренду державного та комунального майна".
Стаття 760. Предмет договору найму 1. Предметом договору найму може бути річ, яка визначена індивідуальними ознаками і яка зберігає свій первісний вигляд при неодноразовому використанні (неспоживна річ). Законом можуть бути встановлені види майна, що не можуть бути предметом договору найму. 2. Предметом договору найму можуть бути майнові права. 3. Особливості найму окремих видів майна встановлюються цим Кодексом та іншим законом.	**Виключити статтю 760**
Стаття 761. Право передання майна у найм 1. Право передання майна у найм має власник речі або особа, якій належать майнові права. 2. Наймодавцем може бути також особа, уповноважена на укладення договору найму.	**Стаття 761.** Право передання майна у найм 1. Право передання майна у найм має власник речі або особа, якій належать майнові права. 2. Наймодавцем може бути також особа, уповноважена на укладення договору найму.
Стаття 762. Плата за найм (оренду) майна 1. За найм (оренду) майна з наймача справляється плата, розмір якої встановлюється договором найму. Якщо розмір плати не встановлений договором, він визначається з урахуванням споживчої якості речі та інших обставин, які мають істотне значення. 2. Плата за найм (оренду) майна може вноситися за вибором сторін у грошовій або натуральній формі. Форма плати за найм (оренду) майна встановлюється договором найму. 3. Договором або законом може бути встановлено періодичний перегляд, зміну (індексацію) розміру плати за найм (оренду) майна. 4. Наймач має право вимагати зменшення плати, якщо через обставини, за які він не відповідає, можливість користування майном істотно зменшилася. 5. Плата за найм (оренду) майна вноситься щомісячно, якщо інше не встановлено договором.	**Стаття 762.** Плата за найм майна 1. За найм майна з наймача справляється плата, розмір якої встановлюється договором найму. Якщо розмір плати не встановлений договором, він визначається з урахуванням споживчої якості речі та інших обставин, які мають істотне значення. 2. Плата за найм майна може вноситися за вибором сторін у грошовій або натуральній формі. Форма плати за найм майна встановлюється договором найму. 3. Договором або законом може бути встановлено періодичний перегляд, зміну (індексацію) розміру плати за найм майна. 4. Наймач має право вимагати зменшення плати, якщо через обставини, за які він не відповідає, можливість користування майном істотно зменшилася. 5. Плата за найм майна вноситься щомісячно, якщо інше не встановлено договором.

6. Наймач звільняється від плати за весь час, протягом якого майно не могло бути використане ним через обставини, за які він не відповідає.	6. Наймач звільняється від плати за весь час, протягом якого майно не могло бути використане ним через обставини, за які він не відповідає.
Стаття 763. Строк договору найму 1. Договір найму укладається на строк, встановлений договором. 2. Якщо строк найму не встановлений, договір найму вважається укладеним на невизначений строк. Кожна із сторін договору найму, укладеного на невизначений строк, може відмовитися від договору в будь-який час, письмово попередивши про це другу сторону за один місяць, а у разі найму нерухомого майна – за три місяці. Договором або законом може бути встановлений інший строк для попередження про відмову від договору найму, укладеного на невизначений строк. 3. Законом можуть бути встановлені максимальні (граничні) строки договору найму окремих видів майна. Якщо до спливу встановленого законом максимального строку найму жодна із сторін не відмовилася від договору, укладеного на невизначений строк, він припиняється зі спливом максимального строку договору. Договір найму, строк якого перевищує встановлений законом максимальний строк, вважається укладеним на строк, що відповідає максимальному строку.	**Стаття 763.** Строк договору найму 1. Договір найму укладається на строк, встановлений договором. 2. Якщо строк найму не встановлений, договір найму вважається укладеним на невизначений строк. Кожна із сторін договору найму, укладеного на невизначений строк, може відмовитися від договору в будь-який час, письмово попередивши про це другу сторону за один місяць, а у разі найму нерухомого майна – за три місяці. Договором або законом може бути встановлений інший строк для попередження про відмову від договору найму, укладеного на невизначений строк. 3. Законом можуть бути встановлені максимальні (граничні) строки договору найму окремих видів майна. Якщо до спливу встановленого законом максимального строку найму жодна із сторін не відмовилася від договору, укладеного на невизначений строк, він припиняється зі спливом максимального строку договору. Договір найму, строк якого перевищує встановлений законом максимальний строк, вважається укладеним на строк, що відповідає максимальному строку.
Стаття 764. Правові наслідки продовження володіння та/або користування майном після закінчення строку договору найму 1. Якщо наймач продовжує володіти та/або користуватися майном після закінчення строку договору найму, то, за відсутності заперечень наймодавця протягом одного місяця, договір вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором.	**Стаття 764.** Юридичні наслідки продовження володіння та/або користування майном після закінчення строку договору найму 1. Якщо наймач продовжує володіти та/або користуватися майном після закінчення строку договору найму, то, за відсутності заперечень наймодавця протягом одного місяця, договір вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 765. Передання майна наймачеві 1. Наймодавець зобов’язаний передати наймачеві майно негайно або у строк, встановлений договором найму.	**Без змін**

Стаття 766. Правові наслідки непередання майна наймачеві 1. Якщо наймодавець не передає наймачеві майно, наймач має право за своїм вибором: 1) вимагати від наймодавця передання майна і відшкодування збитків, завданих затримкою; 2) відмовитися від договору найму і вимагати відшкодування завданих йому збитків.	**Стаття 766.** Юридичні наслідки непередання майна наймачеві 1. Якщо наймодавець не передає наймачеві майно, наймач має право за своїм вибором: 1) вимагати від наймодавця передання майна і відшкодування збитків, завданих затримкою; 2) відмовитися від договору найму і вимагати відшкодування завданих йому збитків.
Стаття 767. Якість речі, переданої у найм 1. Наймодавець зобов'язаний передати наймачеві річ у комплекті і у стані, що відповідають умовам договору найму та її призначенню. 2. Наймодавець зобов'язаний попередити наймача про особливі властивості та недоліки речі, які йому відомі і які можуть бути небезпечними для життя, здоров'я, майна наймача або інших осіб або призвести до пошкодження самої речі під час володіння та/або користування нею. 3. Наймач зобов'язаний у присутності наймодавця перевірити справність речі. Якщо наймач у момент передання речі в його володіння не переконається у її справності, річ вважається такою, що передана йому в належному стані.	**Стаття 767.** Якість речі, переданої у найм 1. Наймодавець зобов'язаний передати наймачеві річ у комплекті і у стані, що відповідають умовам договору найму та її призначенню. 2. Наймодавець зобов'язаний попередити наймача про особливі властивості та недоліки речі, які йому відомі і які можуть бути небезпечними для життя, здоров'я, майна наймача або інших осіб або призвести до пошкодження самої речі під час володіння та/або користування нею. 3. Наймач зобов'язаний у присутності наймодавця перевірити справність речі. Якщо наймач у момент передання речі в його володіння не переконається у її справності, річ вважається такою, що передана йому в належному стані.
Стаття 768. Гарантія якості речі, переданої у найм 1. Наймодавець може гарантувати якість речі протягом всього строку найму. 2. Якщо у речі, яка була передана наймачеві з гарантією якості, виявляться недоліки, що перешкоджають її використанню відповідно до договору, наймач має право за своїм вибором вимагати: 1) заміни речі, якщо це можливо; 2) відповідного зменшення розміру плати за найм речі; 3) безоплатного усунення недоліків речі або відшкодування витрат на їх усунення; 4) розірвання договору і відшкодування збитків, які були йому завдані.	**Стаття 768.** Гарантія якості речі, переданої у найм Наймодавець може гарантувати якість речі протягом встановленого у договорі строку. 2. Якщо у речі, яка була передана наймачеві з гарантією якості, виявляться недоліки, що перешкоджають її використанню відповідно до договору, наймач має право за своїм вибором вимагати: 1) заміни речі, якщо це можливо; 2) відповідного зменшення розміру плати за найм речі; 3) безоплатного усунення недоліків речі або відшкодування витрат на їх усунення; 4) розірвання договору і відшкодування збитків, які були йому завдані.
Стаття 769. Права третіх осіб на річ, передану у найм	**Стаття 769.** Права третіх осіб на річ, передану у найм

1. Передання речі у найм не припиняє та не змінює прав на неї третіх осіб, зокрема права застави. 2. При укладенні договору найму наймодавець зобов'язаний повідомити наймача про всі права третіх осіб на річ, що передається у найм. Якщо наймодавець не повідомив наймача про всі права третіх осіб на річ, що передається у найм, наймач має право вимагати зменшення розміру плати за найм речі або розірвання договору та відшкодування збитків.	1. Передання речі у найм не припиняє та не змінює прав на неї третіх осіб, зокрема права застави. 2. При укладенні договору найму наймодавець зобов'язаний повідомити наймача про всі права третіх осіб на річ, що передається у найм. Якщо наймодавець не повідомив наймача про всі права третіх осіб на річ, що передається у найм, наймач має право вимагати зменшення розміру плати за найм речі або розірвання договору та відшкодування збитків.
Стаття 770. Правонаступництво у разі зміни власника речі, переданої у найм 1. У разі зміни власника речі, переданої у найм, до нового власника переходять права та обов'язки наймодавця. 2. Сторони можуть встановити у договорі найму, що у разі відчуження наймодавцем речі договір найму припиняється.	**Стаття 770.** Правонаступництво у разі зміни власника речі, переданої у найм 1. У разі зміни власника речі, переданої у найм, до нового власника переходять права та обов'язки наймодавця. 2. Сторони можуть встановити у договорі найму, що у разі відчуження наймодавцем речі договір найму припиняється.
Стаття 771. Страхування речі, переданої у найм 1. Передання у найм речі, що була застрахована наймодавцем, не припиняє чинності договору страхування. 2. Договором або законом може бути встановлений обов'язок наймача укласти договір страхування речі, що передана у найм.	**Стаття 771.** Страхування речі, переданої у найм 1. Передання у найм речі, що була застрахована наймодавцем, не припиняє чинності договору страхування. 2. Договором або законом може бути встановлений обов'язок наймача укласти договір страхування речі, що передана у найм. 3. У разі невиконання наймачем обов'язку укладення договору страхування речі, що передана у найм, наймодавець має право відмовитися від договору найму і вимагати повернення речі.
Стаття 772. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження речі 1. Наймач, який затримав повернення речі наймодавцеві, несе ризик її випадкового знищення або випадкового пошкодження.	**Стаття 772.** Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження речі 1. Наймач, який затримав повернення речі наймодавцеві, несе ризик її випадкового знищення або випадкового пошкодження.
Стаття 773. Володіння та/або користування річчю, переданою у найм 1. Наймач зобов'язаний володіти та/або користуватися річчю відповідно до її призначення та умов договору. 2. Якщо наймач володіє та/або користується річчю, переданою йому у найм, не за її призначенням або з порушенням умов договору	**Стаття 773.** Володіння та/або користування річчю, переданою у найм 1. Наймач зобов'язаний володіти та/або користуватися річчю відповідно до її призначення та умов договору. 2. Якщо наймач володіє та/або користується річчю, переданою йому у найм, не за її призначенням або з порушенням умов договору

найму, наймодавець має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків. 3. Наймач має право змінювати стан речі, переданої йому у найм, лише за згодою наймодавця.	найму, наймодавець має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків. 3. Наймач має право змінювати стан речі, переданої йому у найм, лише за згодою наймодавця.
Стаття 774. Піднайм 1. Передання наймачем речі у володіння та користування іншій особі (піднайм) можливе лише за згодою наймодавця, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Строк договору піднайму не може перевищувати строку договору найму. 3. До договору піднайму застосовуються положення про договір найму.	**Стаття 774.** Піднайм 1. Передання наймачем речі у володіння та користування іншій особі (піднайм) можливе лише за згодою наймодавця, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Строк договору піднайму не може перевищувати строку договору найму. 3. До договору піднайму застосовуються положення про договір найму.
Стаття 775. Право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані від користування річчю, переданою у найм 1. Наймачеві належить право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані ним у результаті користування річчю, переданою у найм.	**Стаття 775.** Право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані від користування річчю, переданою у найм 1. Наймачеві належить право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані ним у результаті користування річчю, переданою у найм.
Стаття 776. Ремонт речі, переданої у найм 1. Поточний ремонт речі, переданої у найм, провадиться наймачем за його рахунок, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Капітальний ремонт речі, переданої у найм, провадиться наймодавцем за його рахунок, якщо інше не встановлено договором або законом. Капітальний ремонт провадиться у строк, встановлений договором. Якщо строк не встановлений договором або ремонт викликаний невідкладною потребою, капітальний ремонт має бути проведений у розумний строк. 3. Якщо наймодавець не провів капітального ремонту речі, що перешкоджає її використанню відповідно до призначення та умов договору, наймач має право: 1) відремонтувати річ, зарахувавши вартість ремонту в рахунок плати за найм речі, або вимагати відшкодування вартості ремонту;	**Стаття 776.** Ремонт речі, переданої у найм 1. Поточний ремонт речі, переданої у найм, провадиться наймачем за його рахунок, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Капітальний ремонт речі, переданої у найм, провадиться наймодавцем за його рахунок, якщо інше не встановлено договором або законом. Капітальний ремонт провадиться у строк, встановлений договором. Якщо строк не встановлений договором або ремонт викликаний невідкладною потребою, капітальний ремонт має бути проведений у розумний строк. 3. Якщо наймодавець не провів капітального ремонту речі, що перешкоджає її використанню відповідно до призначення та умов договору, наймач має право:

2) вимагати розірвання договору та відшкодування збитків.	1) відремонтувати річ, зарахувавши вартість ремонту в рахунок плати за найм речі, або вимагати відшкодування вартості ремонту; 2) вимагати розірвання договору та відшкодування збитків.
Стаття 777. Переважні права наймача 1. Наймач, який належно виконує свої обов'язки за договором найму, після спливу строку договору має переважне право перед іншими особами на укладення договору найму на новий строк. Наймач, який має намір скористатися переважним правом на укладення договору найму на новий строк, зобов'язаний повідомити про це наймодавця до спливу строку договору найму у строк, встановлений договором, а якщо він не встановлений договором, – в розумний строк. Умови договору найму на новий строк встановлюються за домовленістю сторін. У разі недосягнення домовленості щодо плати та інших умов договору переважне право наймача на укладення договору припиняється. 2. Наймач, який належно виконує свої обов'язки за договором найму, у разі продажу речі, переданої у найм, має переважне право перед іншими особами на її придбання, крім випадків, якщо предметом договору найму (оренди) є державне або комунальне майно.	**Стаття 777.** Переважні права наймача 1. Наймач, який належно виконує свої обов'язки за договором найму, після спливу строку договору має переважне право перед іншими особами на укладення договору найму на новий строк, якщо інше не встановлено законом. Наймач, який має намір скористатися переважним правом на укладення договору найму на новий строк, зобов'язаний повідомити про це наймодавця до спливу строку договору найму у строк, встановлений договором, а якщо він не встановлений договором, – в розумний строк. Умови договору найму на новий строк встановлюються за домовленістю сторін. У разі недосягнення домовленості щодо плати та інших умов договору переважне право наймача на укладення договору припиняється. 2. Наймач, який належно виконує свої обов'язки за договором найму, у разі продажу речі, переданої у найм, має переважне право перед іншими особами на її придбання, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 778. Поліпшення наймачем речі, переданої у найм 1. Наймач може поліпшити річ, яка є предметом договору найму, лише за згодою наймодавця. 2. Якщо поліпшення можуть бути відокремлені від речі без її пошкодження, наймач має право на їх вилучення. 3. Якщо поліпшення речі зроблено за згодою наймодавця, наймач має право на відшкодування вартості необхідних витрат або на зарахування їх вартості в рахунок плати за найм речі. 4. Якщо в результаті поліпшення, зробленого за згодою наймодавця, створена нова річ, наймач стає її співвласником. Частка	**Стаття 778.** Поліпшення наймачем речі, переданої у найм 1. Наймач може поліпшити річ, яка є предметом договору найму, лише за згодою наймодавця. 2. Якщо поліпшення можуть бути відокремлені від речі без її пошкодження, наймач має право на їх вилучення. 3. Якщо поліпшення речі зроблено за згодою наймодавця, наймач має право на відшкодування вартості необхідних витрат або на зарахування їх вартості в рахунок плати за найм речі. 4. Якщо в результаті поліпшення, зробленого за згодою наймодавця, створена нова річ, наймач стає її співвласником. Частка

наймача у праві власності відповідає вартості його витрат на поліпшення речі, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Якщо наймач без згоди наймодавця зробив поліпшення, які не можна відокремити без шкоди для речі, він не має права на відшкодування їх вартості.	наймача у праві власності відповідає вартості його витрат на поліпшення речі, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Якщо наймач без згоди наймодавця зробив поліпшення, які не можна відокремити без шкоди для речі, він не має права на відшкодування їх вартості.
Стаття 779. Наслідки погіршення речі, переданої у найм 1. Наймач зобов'язаний усунути погіршення речі, які сталися з його вини. 2. У разі неможливості відновлення речі наймодавець має право вимагати відшкодування завданих йому збитків. 3. Наймач не відповідає за погіршення речі, якщо це сталося внаслідок нормального її зношення або упущень наймодавця.	**Стаття 779.** Наслідки погіршення речі, переданої у найм 1. Наймач зобов'язаний усунути погіршення речі, які сталися з його вини. 2. У разі неможливості відновлення речі наймодавець має право вимагати відшкодування завданих йому збитків. 3. Наймач не відповідає за погіршення речі, якщо це сталося внаслідок нормального її зношення або упущень наймодавця.
Стаття 780. Відповідальність за шкоду, що завдана у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, переданою у найм 1. Шкода, завдана третім особам у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, переданою у найм, відшкодовується наймачем на загальних підставах. 2. Шкода, завдана у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, відшкодовується наймодавцем, якщо буде встановлено, що це сталося внаслідок особливих властивостей або недоліків речі, про наявність яких наймач не був попереджений наймодавцем і про які він не знав і не міг знати. Умова договору найму про звільнення наймодавця від відповідальності за шкоду, завдану внаслідок особливих властивостей чи недоліків речі, про наявність яких наймач не був попереджений наймодавцем і про які він не знав і не міг знати, є нікчемною.	**Стаття 780.** Відповідальність за шкоду, що завдана у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, переданою у найм 1. Шкода, завдана третім особам у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, переданою у найм, відшкодовується наймачем на загальних підставах. 2. Шкода, завдана у зв'язку з володінням та/або користуванням річчю, відшкодовується наймодавцем, якщо буде встановлено, що це сталося внаслідок особливих властивостей або недоліків речі, про наявність яких наймач не був попереджений наймодавцем і про які він не знав і не міг знати. Умова договору найму про звільнення наймодавця від відповідальності за шкоду, завдану внаслідок особливих властивостей чи недоліків речі, про наявність яких наймач не був попереджений наймодавцем і про які він не знав і не міг знати, є нікчемною.
Стаття 781. Припинення договору найму 1. Договір найму припиняється у разі смерті фізичної особи – наймача, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Договір найму припиняється у разі ліквідації юридичної особи, яка була наймачем або наймодавцем.	**Стаття 781.** Припинення договору найму 1. Договір найму припиняється у разі смерті фізичної особи – наймача, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Договір найму припиняється у разі ліквідації юридичної особи, яка була наймачем або наймодавцем.

Стаття 782. Право наймодавця відмовитися від договору найму 1. Наймодавець має право відмовитися від договору найму і вимагати повернення речі, якщо наймач не вносить плату за найм речі протягом трьох місяців підряд. 2. У разі відмови наймодавця від договору найму договір є розірваним з моменту одержання наймачем повідомлення наймодавця про відмову від договору.	**Стаття 782.** Право наймодавця відмовитися від договору найму 1. Наймодавець має право відмовитися від договору найму і вимагати повернення речі, якщо наймач не вносить плату за найм речі протягом трьох місяців підряд. Плата за найм (оренду) майна вноситься щомісячно, якщо інше не встановлено договором. 2. У разі відмови наймодавця від договору найму договір є розірваним з моменту одержання наймачем повідомлення наймодавця про відмову від договору.
Стаття 783. Розірвання договору найму на вимогу наймодавця 1. Наймодавець має право вимагати розірвання договору найму, якщо: 1) наймач володіє та/або користується річчю всупереч договору або призначенню речі; 2) наймач без дозволу наймодавця передав річ у володіння та/або користування іншій особі; 3) наймач своєю недбалою поведінкою створює загрозу пошкодження речі; 4) наймач не приступив до проведення капітального ремонту речі, якщо обов'язок проведення капітального ремонту був покладений на наймача.	**Стаття 783.** Розірвання договору найму на вимогу наймодавця 1. Наймодавець має право вимагати розірвання договору найму, якщо: 1) наймач володіє та/або користується річчю всупереч договору або призначенню речі; 2) наймач без дозволу наймодавця передав річ у володіння та/або користування іншій особі; 3) наймач своєю недбалою поведінкою створює загрозу пошкодження речі; 4) наймач не приступив до проведення капітального ремонту речі, якщо обов'язок проведення капітального ремонту був покладений на наймача.
Стаття 784. Розірвання договору найму на вимогу наймача 1. Наймач має право вимагати розірвання договору найму, якщо: 1) наймодавець передав річ, якість якої не відповідає умовам договору та призначенню речі; 2) наймодавець не виконує свого обов'язку щодо проведення капітального ремонту речі.	**Стаття 784.** Розірвання договору найму на вимогу наймача 1. Наймач має право вимагати розірвання договору найму, якщо: 1) наймодавець передав річ, якість якої не відповідає умовам договору та призначенню речі; 2) наймодавець не виконує свого обов'язку щодо проведення капітального ремонту речі.
Стаття 785. Обов'язки наймача у разі припинення договору найму 1. У разі припинення договору найму наймач зобов'язаний негайно повернути наймодавцеві річ у стані, в якому вона була	**Стаття 785.** Обов'язки наймача у разі припинення договору найму 1. У разі припинення договору найму наймач зобов'язаний негайно повернути наймодавцеві річ у стані, в якому вона була

одержана, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі. 2. Якщо наймач не виконує обов'язку щодо повернення речі, наймодавець має право вимагати від наймача сплати неустойки у розмірі подвійної плати за найм речі за час прострочення.	одержана, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі. 2. Якщо наймач не виконує обов'язку щодо повернення речі, наймодавець має право вимагати від наймача сплати неустойки у розмірі подвійної плати за найм речі за час прострочення.
Стаття 786. Позовна давність, що застосовується до вимог, які випливають із договору найму 1. До вимог про відшкодування збитків у зв'язку з пошкодженням речі, яка була передана наймачеві, а також до вимог про відшкодування витрат на поліпшення речі застосовується позовна давність в один рік. 2. Перебіг позовної давності щодо вимог наймодавця починається з моменту повернення речі наймачем, а щодо вимог наймача – з моменту припинення договору найму.	**Стаття 786.** Позовна давність, що застосовується до вимог, які випливають із договору найму 1. До вимог про відшкодування збитків у зв'язку з пошкодженням речі, яка була передана наймачеві, а також до вимог про відшкодування витрат на поліпшення речі застосовується позовна давність в один рік. 2. Перебіг позовної давності щодо вимог наймодавця починається з моменту повернення речі наймачем, а щодо вимог наймача – з моменту припинення договору найму.
§ 2. Прокат	§ 2. Прокат
Стаття 787. Договір прокату 1. За договором прокату наймодавець, який здійснює підприємницьку діяльність з передання речей у найм, передає або зобов'язується передати рухому річ наймачеві у володіння та користування за плату на певний строк. 2. Договір прокату є договором приєднання. Наймодавець може встановлювати типові умови договору прокату. Типові умови договору прокату не можуть порушувати прав наймачів, встановлених законом. Умови договору прокату, які погіршують становище наймача порівняно з тим, що встановлено типовими умовами договору, є нікчемними. 3. Договір прокату є публічним договором.	**Стаття 787.** Договір прокату 1. За договором прокату наймодавець, який здійснює підприємницьку діяльність з передання речей у найм, передає або зобов'язується передати рухому річ наймачеві у володіння та користування за плату на певний строк. 2. Договір прокату є договором приєднання. Наймодавець може встановлювати типові умови договору прокату. Типові умови договору прокату не можуть порушувати прав наймачів, встановлених законом. Умови договору прокату, які погіршують становище наймача порівняно з тим, що встановлено типовими умовами договору, є нікчемними. 3. Договір прокату є публічним договором.
Стаття 788. Предмет договору прокату 1. Предметом договору прокату є рухома річ, яка використовується для задоволення побутових невиробничих потреб. 2. Предмет договору прокату може використовуватися для виробничих потреб, якщо це встановлено договором.	**Виключити статтю 788**

Стаття 789. Плата за прокат речі 1. Плата за прокат речі встановлюється за тарифами наймодавця.	**Стаття 789.** Плата за прокат речі 1. Плата за прокат речі встановлюється за тарифами наймодавця.
Стаття 790. Право наймача на відмову від договору прокату 1. Наймач має право відмовитися від договору прокату і повернути річ наймодавцеві у будь-який час. 2. Плата за прокат речі, що сплачена наймачем за весь строк договору, зменшується відповідно до тривалості фактичного володіння та/або користування річчю.	**Стаття 790.** Право наймача на відмову від договору прокату 1. Наймач має право відмовитися від договору прокату і повернути річ наймодавцеві у будь-який час. 2. Плата за прокат речі, що сплачена наймачем за весь строк договору, зменшується відповідно до тривалості фактичного володіння та/або користування річчю.
Стаття 791. Особливості договору прокату 1. Наймач не має права на укладення договору піднайму. 2. Наймач не має переважного права на купівлю речі у разі її продажу наймодавцем. 3. Капітальний і поточний ремонт речі здійснює наймодавець за свій рахунок, якщо він не доведе, що пошкодження речі сталося з вини наймача.	**Стаття 791.** Особливості договору прокату 1. Наймач не має права на укладення договору піднайму. 2. Наймач не має переважного права на купівлю речі у разі її продажу наймодавцем. 3. Капітальний і поточний ремонт речі здійснює наймодавець за свій рахунок, якщо він не доведе, що пошкодження речі сталося з вини наймача.
§ 3. Найм (оренда) земельної ділянки	§ 3. Найм земельної ділянки
Стаття 792. Договір найму земельної ділянки 1. За договором найму (оренди) земельної ділянки наймодавець зобов'язується передати наймачеві земельну ділянку на встановлений договором строк у володіння та користування за плату. Земельна ділянка може передаватись у найм разом з насадженнями, будівлями, спорудами, водоймами, які знаходяться на ній, або без них. 2. Відносини щодо найму (оренди) земельної ділянки регулюються законом.	**Стаття 792.** Договір найму земельної ділянки 1. За договором найму земельної ділянки наймодавець зобов'язується передати наймачеві земельну ділянку на встановлений договором строк у володіння та користування за плату. Земельна ділянка може передаватись у найм разом з насадженнями, будівлями, спорудами, водоймами, які знаходяться на ній, або без них. 2. Відносини щодо найму земельної ділянки регулюються законом.
§ 4. Найм будівлі або іншої капітальної споруди	§ 4. Найм будівлі або іншої капітальної споруди
Стаття 793. Форма договору найму будівлі або іншої капітальної споруди 1. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) укладається у письмовій формі. 2. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) строком на три роки і більше підлягає нотаріальному	**Стаття 793.** Форма договору найму будівлі або іншої капітальної споруди 1. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) укладається у письмовій формі.

посвідченню, крім договору, предметом якого є майно державної або комунальної власності, який підлягає нотаріальному посвідченню у разі, якщо він укладений на строк більше п’яти років.	2. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) строком на три роки і більше підлягає нотаріальному посвідченню. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), що перебуває в державній або комунальній власності, підлягає нотаріальному посвідченню у разі, якщо він укладений на строк більше п’яти років.
Стаття 794. Державна реєстрація права користування нерухомим майном, яке виникає на підставі договору найму будівлі або іншої капітальної споруди 1. Право користування нерухомим майном, яке виникає на підставі договору найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), укладеного на строк не менш як три роки, підлягає державній реєстрації відповідно до закону, крім випадку, передбаченого частиною другою статті 793 цього Кодексу, якщо договір, укладений за результатами електронного аукціону, предметом якого є майно державної або комунальної власності.	**Стаття 794.** Державна реєстрація права користування нерухомим майном, яке виникає на підставі договору найму будівлі або іншої капітальної споруди 1. Право користування нерухомим майном, яке виникає на підставі договору найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), укладеного на строк не менш як три роки, підлягає державній реєстрації відповідно до закону, крім випадку, передбаченого частиною другою статті 793 цього Кодексу, якщо договір, укладений за результатами електронного аукціону, предметом якого є майно державної або комунальної власності.
Стаття 795. Передання будівлі або іншої капітальної споруди у найм 1. Передання наймачеві будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) оформляється відповідним документом (актом), який підписується сторонами договору. З цього моменту починається обчислення строку договору найму, якщо інше не встановлено договором. 2. Повернення наймачем предмета договору найму оформляється відповідним документом (актом), який підписується сторонами договору. З цього моменту договір найму припиняється.	**Виключити статтю 795**
Стаття 796. Надання наймачеві права користування земельною ділянкою 1. Одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право користування земельною ділянкою, на якій вони знаходяться, а також право	**Стаття 796.** Надання наймачеві права користування земельною ділянкою 1. Одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право користування земельною ділянкою, на якій вони знаходяться, а також

користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму. 2. У договорі найму сторони можуть визначити розмір земельної ділянки, яка передається наймачеві. Якщо розмір земельної ділянки у договорі не визначений, наймачеві надається право користування усією земельною ділянкою, якою володів наймодавець. 3. Якщо наймодавець не є власником земельної ділянки, вважається, що власник земельної ділянки погоджується на надання наймачеві права користування земельною ділянкою, якщо інше не встановлено договором наймодавця з власником земельної ділянки.	право користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму. 2. У договорі найму сторони можуть визначити розмір земельної ділянки, яка передається наймачеві. Якщо розмір земельної ділянки у договорі не визначений, наймачеві надається право користування усією земельною ділянкою, якою володів наймодавець. 3. Якщо наймодавець не є власником земельної ділянки, вважається, що власник земельної ділянки погоджується на надання наймачеві права користування земельною ділянкою, якщо інше не встановлено договором наймодавця з власником земельної ділянки.
Стаття 797. Плата за користування 1. Плата, яка справляється з наймача будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), складається з плати за користування нею і плати за користування земельною ділянкою.	**Стаття 797.** Плата за користування 1. Плата, яка справляється з наймача будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), складається з плати за користування нею і плати за користування земельною ділянкою.
§ 5. Найм (оренда) транспортного засобу	§ 5. Найм транспортного засобу
Стаття 798. Предмет договору найму 1. Предметом договору найму транспортного засобу можуть бути повітряні, морські, річкові судна, а також наземні самохідні транспортні засоби тощо. 2. Договором найму транспортного засобу може бути встановлено, що він передається у найм з екіпажем, який його обслуговує. 3. Сторони можуть домовитися про надання наймодавцем наймачеві комплексу послуг для забезпечення нормального використання транспортного засобу.	**Стаття 798.** Предмет договору найму 1. За договором найму транспортного засобу можуть передаватися повітряні, морські, річкові судна, а також наземні самохідні транспортні засоби тощо. 2. Договором найму транспортного засобу може бути встановлено, що він передається у найм з екіпажем, який його обслуговує. 3. Сторони можуть домовитися про надання наймодавцем наймачеві комплексу послуг для забезпечення нормального використання транспортного засобу.
Стаття 799. Форма договору найму транспортного засобу 1. Договір найму транспортного засобу укладається у письмовій формі. 2. Договір найму транспортного засобу за участю фізичної особи підлягає нотаріальному посвідченню.	**Виключити статтю 799**

Стаття 800. Діяльність наймача транспортного засобу 1. Наймач самостійно здійснює використання транспортного засобу у своїй діяльності і має право без згоди наймодавця укладати від свого імені договори перевезення, а також інші договори відповідно до призначення транспортного засобу.	**Стаття 800.** Діяльність наймача транспортного засобу 1. Наймач самостійно здійснює використання транспортного засобу у своїй діяльності і має право без згоди наймодавця укладати від свого імені договори перевезення, а також інші договори відповідно до призначення транспортного засобу.
Стаття 801. Витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний підтримувати транспортний засіб у належному технічному стані. 2. Витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу, в тому числі зі сплатою податків та інших платежів, несе наймач.	**Стаття 801.** Витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний підтримувати транспортний засіб у належному технічному стані. 2. Витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу, в тому числі зі сплатою податків та інших платежів, несе наймач.
Стаття 802. Страхування транспортного засобу 1. Страхування транспортного засобу здійснюється наймодавцем. 2. Порядок страхування відповідальності наймача за шкоду, яка може бути завдана іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу, встановлюється законом.	**Стаття 802.** Страхування транспортного засобу 1. Страхування транспортного засобу здійснюється наймодавцем. 2. Порядок страхування відповідальності наймача за шкоду, яка може бути завдана іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу, встановлюється законом.
Стаття 803. Правові наслідки пошкодження транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані у зв'язку із втратою або пошкодженням транспортного засобу, якщо він не доведе, що це сталося не з його вини.	**Стаття 803.** Юридичні наслідки пошкодження транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані у зв'язку із втратою або пошкодженням транспортного засобу, якщо він не доведе, що це сталося не з його вини.
Стаття 804. Правові наслідки завдання шкоди іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу, відповідно до глави 82 цього Кодексу.	**Стаття 804.** Юридичні наслідки завдання шкоди іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу 1. Наймач зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу, відповідно до глави 82 цього Кодексу.
Стаття 805. Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує 1. Управління та технічна експлуатація транспортного засобу, переданого у найм з екіпажем, провадяться його екіпажем. Екіпаж не припиняє трудових відносин з наймодавцем. Витрати на утримання екіпажу несе наймодавець.	**Стаття 805.** Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує 1. Управління та технічна експлуатація транспортного засобу, переданого у найм з екіпажем, провадяться його екіпажем. Екіпаж не припиняє трудових відносин з наймодавцем. Витрати на утримання екіпажу несе наймодавець.

2. Екіпаж транспортного засобу зобов'язаний відмовитися від виконання розпоряджень наймача, якщо вони суперечать умовам договору найму, умовам використання транспортного засобу, а також якщо вони можуть бути небезпечними для екіпажу, транспортного засобу, прав інших осіб. 3. Законом можуть встановлюватися також інші особливості договору найму транспортного засобу з екіпажем.	2. Екіпаж транспортного засобу зобов'язаний відмовитися від виконання розпоряджень наймача, якщо вони суперечать умовам договору найму, умовам використання транспортного засобу, а також якщо вони можуть бути небезпечними для екіпажу, транспортного засобу, прав інших осіб. 3. Законом можуть встановлюватися також інші особливості договору найму транспортного засобу з екіпажем.
§ 6. Лізинг	§ 6. Лізинг
Стаття 806. Договір лізингу 1. За договором лізингу одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у володіння та користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуте ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі). 2. До договору лізингу застосовуються загальні положення про найм (оренду) з урахуванням особливостей, встановлених цим параграфом та законом. До відносин, пов'язаних з лізингом, застосовуються загальні положення про купівлю-продаж та положення про договір поставки, якщо інше не встановлено законом. 3. Особливості окремих видів і форм лізингу встановлюються законом.	**Стаття 806.** Договір лізингу 1. За договором лізингу одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у володіння та користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуте ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі). 2. У лізинг може передаватися майно, визначене індивідуальними ознаками, яке відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства, не заборонене законом до вільного обігу на ринку і щодо передачі якого в лізинг законом не встановлено обмежень. Не можуть передаватися у лізинг земельні ділянки та інші природні об'єкти, а також інші речі, встановлені законом. 3. До договору лізингу застосовуються загальні положення про найм (оренду) з урахуванням особливостей, встановлених цим параграфом та законом. До відносин, пов'язаних з лізингом, застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено законом. 4. Особливості окремих видів і форм лізингу встановлюються законом.
Стаття 807. Предмет договору лізингу	**Виключити статтю 807**

1. Предметом договору лізингу може бути майно, визначене індивідуальними ознаками, яке відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства. 2. Не можуть бути предметом договору лізингу земельні ділянки та інші природні об’єкти, а також інші речі, встановлені законом.	
Стаття 808. Відповідальність продавця (постачальника) предмета договору лізингу 1. Якщо відповідно до договору непрямого лізингу вибір продавця (постачальника) предмета договору лізингу був здійснений лізингоодержувачем, продавець (постачальник) несе відповідальність перед лізингоодержувачем за порушення зобов’язання щодо якості, комплектності, справності предмета договору лізингу, його доставки, заміни, безоплатного усунення недоліків, монтажу та запуску в експлуатацію тощо. Якщо вибір продавця (постачальника) предмета договору лізингу був здійснений лізингодавцем, продавець (постачальник) та лізингодавець несуть перед лізингоодержувачем солідарну відповідальність за зобов’язанням щодо продажу (поставки) предмета договору лізингу. 2. Ремонт і технічне обслуговування предмета договору лізингу здійснюються продавцем (постачальником) на підставі договору між лізингоодержувачем та продавцем (постачальником).	**Стаття 808.** Юридичні наслідки порушення продавцем умов договору 1. Якщо відповідно до договору непрямого лізингу вибір продавця речі, переданої у лізинг, був здійснений лізингоодержувачем, продавець відповідає перед лізингоодержувачем за порушення зобов’язання щодо якості, комплектності, справності, доставки, заміни, безоплатного усунення недоліків речі, монтажу та запуску в експлуатацію тощо. Якщо вибір продавця був здійснений лізингодавцем, продавець та лізингодавець несуть перед лізингоодержувачем солідарну відповідальність за зобов’язанням щодо продажу речі за договором лізингу. 2. Ремонт і технічне обслуговування речі здійснюються продавцем на підставі договору між лізингоодержувачем та продавцем.
Стаття 809. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета договору лізингу 1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета договору лізингу несе лізингоодержувач, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо лізингодавець або продавець (постачальник) прострочили передання предмета договору лізингу лізингоодержувачу або лізингоодержувач прострочив повернення предмета договору лізингу лізингодавцю, ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження несе сторона, яка прострочила.	**Стаття 809.** Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого у лізинг 1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого у лізинг, несе лізингоодержувач, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо лізингодавець або продавець прострочили передання майна лізингоодержувачу або лізингоодержувач прострочив його повернення лізингодавцю, ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження несе сторона, яка прострочила.

Стаття 809[1]. Наслідки визнання договору лізингу недійсним 1. У разі визнання договору лізингу недійсним або віднесення до нікчемного лізингоодержувач зобов'язаний негайно повернути лізингодавцю предмет договору лізингу у стані, в якому він був одержаний, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі. При цьому лізингові платежі, сплачені на момент визнання договору лізингу недійсним або віднесення до нікчемного, поверненню не підлягають. Суд, визнаючи договір лізингу недійсним або встановлюючи його нікчемність, за заявою лізингодавця накладає арешт на предмет такого договору. 2. Якщо лізингоодержувач користувався або продовжує користуватися предметом договору лізингу до та/або після дати визнання договору лізингу недійсним, лізингоодержувач зобов'язаний відшкодувати лізингодавцю суми лізингових платежів за весь відповідний період користування.	**Стаття 809[1].** Наслідки визнання договору лізингу недійсним 1. У разі визнання договору лізингу недійсним лізингоодержувач зобов'язаний негайно повернути лізингодавцю передане за договором майно у стані, в якому воно було одержане, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі. При цьому лізингові платежі, сплачені на момент визнання договору лізингу недійсним, поверненню не підлягають. Суд, визнаючи договір лізингу недійсним за заявою лізингодавця накладає арешт на передане в лізинг майно. 2. Якщо лізингоодержувач користувався або продовжує користуватися переданим в лізинг майном до та/або після визнання договору лізингу недійсним, лізингоодержувач зобов'язаний відшкодувати лізингодавцю суми лізингових платежів за весь відповідний період користування.
Глава 59 НАЙМ (ОРЕНДА) ЖИТЛА	**Глава 59** **НАЙМ ЖИТЛА**
Стаття 810. Договір найму житла 1. За договором найму (оренди) житла одна сторона – власник житла (наймодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (наймачеві) житло для проживання у ньому на певний строк за плату. 2. Підстави, умови, порядок укладення та припинення договору найму житла, що є об'єктом права державної або комунальної власності, встановлюються законом. 3. До договору найму житла, крім найму житла, що є об'єктом права державної або комунальної власності, застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.	**Стаття 810.** Договір найму житла 1. За договором найму житла одна сторона – власник житла (наймодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (наймачеві) житло для проживання у ньому на певний строк за плату. Житлом є придатне для постійного проживання помешкання, зокрема квартира або її частина, житловий будинок або його частина, кімната або її частина. 2. Підстави, умови, порядок укладення та припинення договору найму житла, що є об'єктом права державної або комунальної власності, встановлюються законом. 3. До договору найму житла, крім найму житла, що є об'єктом права державної або комунальної власності, застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 810[1]. Оренда житла з викупом	**Виключити статтю 810[1]**

1. Оренда житла з викупом є особливим видом найму (оренди) житла, що може передбачати відступлення орендодавцем права вимоги боргу іншій особі – вигодонабувачу. 2. За договором оренди житла з викупом одна сторона – підприємство-орендодавець передає другій стороні – фізичній особі (особі-орендарю) житло за плату на довготривалий (до 30 років) строк, після закінчення якого або достроково, за умови повної сплати орендних платежів, житло переходить у власність орендаря. 3. Підприємство-орендодавець набуває право власності на попередньо обране особою-орендарем житло з метою подальшої передачі такого житла у довгострокову оренду з викупом такій особі та здійснює розпорядження таким житлом до його повного викупу. 4. Укладення та припинення договору оренди житла з викупом здійснюються на умовах та у порядку, визначених законом. 5. Істотними умовами договору оренди житла з викупом є: 1) найменування сторін; 2) характеристики житла, щодо якого встановлюються відносини оренди з викупом; 3) строк, на який укладається договір; 4) розміри, порядок формування, спосіб, форма і строки внесення орендних платежів та умови їх перегляду; 5) умови дострокового розірвання договору; 6) порядок повернення коштів у разі дострокового розірвання або припинення договору; 7) права та зобов'язання сторін; 8) відповідальність сторін; 9) інші умови, визначені законом. 6. До договору оренди житла з викупом застосовуються положення статей 811, 813-820, 823, частини другої статті 825, статей 826, 1232^{-1} цього Кодексу з урахуванням особливостей, встановлених законом. 7. Договір оренди житла з викупом є документом, що свідчить про перехід права власності на нерухоме майно від підприємства-	

орендодавця до особи-орендаря з відкладальними обставинами, визначеними законом.	
Стаття 811. Форма договору найму житла 1. Договір найму житла укладається у письмовій формі. 2. Договір оренди житла з викупом підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню.	**Виключити статтю 811**
Стаття 812. Предмет договору найму житла 1. Предметом договору найму житла можуть бути помешкання, зокрема квартира або її частина, житловий будинок або його частина. 2. Помешкання має бути придатним для постійного проживання у ньому. 3. Наймач житла у багатоквартирному будинку має право користування майном, що обслуговує будинок.	**Виключити статтю 812**
Стаття 813. Сторони у договорі найму житла 1. Сторонами у договорі найму житла можуть бути фізичні та юридичні особи. 2. Якщо наймачем є юридична особа, вона може використовувати житло лише для проживання у ньому фізичних осіб.	**Стаття 813.** Сторони у договорі найму житла 1. Сторонами у договорі найму житла можуть бути фізичні та юридичні особи. 2. Якщо наймачем є юридична особа, вона може використовувати житло лише для проживання у ньому фізичних осіб.
Стаття 814. Правонаступництво у разі зміни власника житла, переданого у найм 1. У разі зміни власника житла, переданого у найм, до нового власника переходять права та обов'язки наймодавця.	**Стаття 814.** Правонаступництво у разі зміни власника житла, переданого у найм 1. У разі зміни власника житла, переданого у найм, до нового власника переходять права та обов'язки наймодавця.
Стаття 815. Обов'язки наймача житла 1. Наймач зобов'язаний використовувати житло лише для проживання у ньому, забезпечувати збереження житла та підтримувати його в належному стані. 2. Наймач не має права провадити перевлаштування та реконструкцію житла без згоди наймодавця. 3. Наймач зобов'язаний своєчасно вносити плату за найм житла. Наймач зобов'язаний самостійно вносити плату за комунальні послуги, якщо інше не встановлено договором найму.	**Стаття 815.** Обов'язки наймача житла 1. Наймач зобов'язаний використовувати житло лише для проживання у ньому, забезпечувати збереження житла та підтримувати його в належному стані. 2. Наймач не має права провадити перевлаштування та реконструкцію житла без згоди наймодавця. 3. Наймач зобов'язаний своєчасно вносити плату за найм житла. Наймач зобов'язаний самостійно вносити плату за комунальні послуги, якщо інше не встановлено договором найму.
Стаття 816. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним	**Стаття 816.** Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним

1. У договорі найму житла мають бути вказані особи, які проживатимуть разом із наймачем. Ці особи набувають рівних з наймачем прав та обов'язків щодо володіння та користування житлом. 2. Наймач несе відповідальність перед наймодавцем за порушення умов договору особами, які проживають разом з ним. 3. Якщо наймачами житла є кілька осіб, їхні обов'язки за договором найму житла є солідарними. 4. Порядок володіння та користування житлом наймачем та особами, які постійно проживають разом з ним, визначається за домовленістю між ними, а у разі спору – встановлюється за рішенням суду.	1. У договорі найму житла мають бути вказані особи, які проживатимуть разом із наймачем. Ці особи набувають рівних з наймачем прав та обов'язків щодо володіння та користування житлом. 2. Наймач несе відповідальність перед наймодавцем за порушення умов договору особами, які проживають разом з ним. 3. Якщо наймачами житла є кілька осіб, їхні обов'язки за договором найму житла є солідарними. 4. Порядок володіння та користування житлом наймачем та особами, які постійно проживають разом з ним, визначається за домовленістю між ними, а у разі спору – встановлюється за рішенням суду.
Стаття 817. Право наймача та осіб, які постійно проживають разом з ним, на вселення інших осіб у житло 1. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним, мають право за їхньою взаємною згодою та за згодою наймодавця вселити у житло інших осіб для постійного проживання у ньому. 2. Особи, які вселилися у житло відповідно до частини першої цієї статті, набувають рівних з іншими особами прав володіння та користування житлом, якщо інше не було передбачено при їх вселенні.	**Стаття 817.** Право наймача та осіб, які постійно проживають разом з ним, на вселення інших осіб у житло 1. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним, мають право за їхньою взаємною згодою та за згодою наймодавця вселити у житло інших осіб для постійного проживання у ньому. 2. Особи, які вселилися у житло відповідно до частини першої цієї статті, набувають рівних з іншими особами прав володіння та користування житлом, якщо інше не було передбачено при їх вселенні.
Стаття 818. Тимчасові мешканці 1. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним, за їхньою взаємною згодою та з попереднім повідомленням наймодавця можуть дозволити тимчасове проживання у помешканні іншої особи (осіб) без стягнення плати за найм житла (тимчасових мешканців). 2. Тимчасові мешканці не мають самостійного права володіння та користування житлом. 3. Тимчасові мешканці повинні звільнити житло після спливу погодженого з ними строку проживання або не пізніше семи днів від дня пред'явлення до них наймачем або наймодавцем вимоги про звільнення помешкання.	**Стаття 818.** Тимчасові мешканці 1. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним, за їхньою взаємною згодою та з попереднім повідомленням наймодавця можуть дозволити тимчасове проживання у помешканні іншої особи (осіб) без стягнення плати за найм житла (тимчасових мешканців). 2. Тимчасові мешканці не мають самостійного права володіння та користування житлом. 3. Тимчасові мешканці повинні звільнити житло після спливу погодженого з ними строку проживання або не пізніше семи днів від дня пред'явлення до них наймачем або наймодавцем вимоги про звільнення помешкання.
Стаття 819. Ремонт житла, переданого у найм	**Стаття 819.** Ремонт житла, переданого у найм

1. Поточний ремонт житла, переданого у найм, зобов’язаний здійснювати наймач, якщо інше не встановлено договором. 2. Капітальний ремонт житла, переданого у найм, зобов’язаний здійснювати наймодавець, якщо інше не встановлено договором. 3. Переобладнання житлового будинку, в якому знаходиться житло, передане у найм, якщо таке переобладнання істотно змінить умови володіння та/або користування житлом, не допускається без згоди наймача.	1. Поточний ремонт житла, переданого у найм, зобов’язаний здійснювати наймач, якщо інше не встановлено договором. 2. Капітальний ремонт житла, переданого у найм, зобов’язаний здійснювати наймодавець, якщо інше не встановлено договором. 3. Переобладнання житлового будинку, в якому знаходиться житло, передане у найм, якщо таке переобладнання істотно змінить умови володіння та/або користування житлом, не допускається без згоди наймача.
Стаття 820. Плата за найм житла 1. Розмір плати за найм житла встановлюється у договорі найму житла. Якщо законом встановлений максимальний розмір плати за найм житла, плата, встановлена у договорі, не може перевищувати цього розміру. 2. Одностороння зміна розміру плати за найм житла не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Наймач вносить плату за найм житла у строк, встановлений договором найму житла. Якщо строк внесення плати за найм житла не встановлений договором, наймач вносить її щомісяця. 4. Орендні платежі за договором оренди житла з викупом – періодичні платежі, які особа-орендар сплачує підприємству-орендодавцю відповідно до умов договору оренди житла з викупом протягом усього строку дії договору. Орендні платежі включають платежі на викуп обраного особою-орендарем житла, винагороду (дохід) орендодавця. Особа-орендар також зобов’язана компенсувати підприємству-орендодавцю витрати, визначені законом.	**Стаття 820.** Плата за найм житла 1. Розмір плати за найм житла встановлюється у договорі найму житла. Якщо законом встановлений максимальний розмір плати за найм житла, плата, встановлена у договорі, не може перевищувати цього розміру. 2. Одностороння зміна розміру плати за найм житла не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Наймач вносить плату за найм житла у строк, встановлений договором найму житла. Якщо строк внесення плати за найм житла не встановлений договором, наймач вносить її щомісяця.
Стаття 821. Строк договору найму житла 1. Договір найму житла укладається на строк, встановлений договором. Якщо у договорі строк не встановлений, договір вважається укладеним на п’ять років. 2. До договору найму житла, укладеного на строк до одного року (короткостроковий найм), не застосовуються положення частини	**Стаття 821.** Строк договору найму житла 1. Договір найму житла укладається на строк, встановлений договором. Якщо у договорі строк не встановлений, договір вважається укладеним на п’ять років. 2. До договору найму житла, укладеного на строк до одного року (короткостроковий найм), не застосовуються положення

першої статті 816, положення статті 818 та статей 822-824 цього Кодексу.	частини першої статті 816, положення статті 818 та статей 822-824 цього Кодексу.
Стаття 822. Переважні права наймача житла 1. У разі спливу строку договору найму житла наймач має переважне право на укладення договору найму житла на новий строк. Не пізніше ніж за три місяці до спливу строку договору найму житла наймодавець може запропонувати наймачеві укласти договір на таких самих або інших умовах чи попередити наймача про відмову від укладення договору на новий строк. Якщо наймодавець не попередив наймача, а наймач не звільнив помешкання, договір вважається укладеним на таких самих умовах і на такий самий строк. Якщо наймодавець відмовився від укладення договору на новий строк, але протягом одного року уклав договір найму житла з іншою особою, наймач має право вимагати переведення на нього прав наймача та (або) відшкодування збитків, завданих відмовою укласти з ним договір на новий строк. 2. У разі продажу житла, яке було предметом договору найму, наймач має переважне перед іншими особами право на його придбання.	**Стаття 822.** Переважні права наймача житла 1. У разі спливу строку договору найму житла наймач має переважне право на укладення договору найму житла на новий строк. Не пізніше ніж за три місяці до спливу строку договору найму житла наймодавець може запропонувати наймачеві укласти договір на таких самих або інших умовах чи попередити наймача про відмову від укладення договору на новий строк. Якщо наймодавець не попередив наймача, а наймач не звільнив помешкання, договір вважається укладеним на таких самих умовах і на такий самий строк. Якщо наймодавець відмовився від укладення договору на новий строк, але протягом одного року уклав договір найму житла з іншою особою, наймач має право вимагати переведення на нього прав наймача та (або) відшкодування збитків, завданих відмовою укласти з ним договір на новий строк. 2. У разі продажу житла, яке було предметом договору найму, наймач має переважне перед іншими особами право на його придбання.
Стаття 823. Договір піднайму житла 1. За договором піднайму житла наймач за згодою наймодавця передає на певний строк частину або все найняте ним помешкання у володіння та користування піднаймачеві. Піднаймач не набуває самостійного права володіння та самостійного права користування житлом. 2. Договір піднайму житла є оплатним. Розмір плати за піднайм житла встановлюється договором піднайму. 3. Строк договору піднайму не може перевищувати строку договору найму житла. 4. У разі дострокового припинення договору найму житла одночасно з ним припиняється договір піднайму. 5. До договору піднайму не застосовується положення про переважне право на укладення договору на новий строк.	**Стаття 823.** Договір піднайму житла 1. За договором піднайму житла наймач за згодою наймодавця передає на певний строк частину або все найняте ним помешкання у володіння та користування піднаймачеві. Піднаймач не набуває самостійного права володіння та самостійного права користування житлом. 2. Договір піднайму житла є оплатним. Розмір плати за піднайм житла встановлюється договором піднайму. 3. Строк договору піднайму не може перевищувати строку договору найму житла. 4. У разі дострокового припинення договору найму житла одночасно з ним припиняється договір піднайму. 5. До договору піднайму не застосовується положення про переважне право на укладення договору на новий строк.

Стаття 824. Заміна наймача у договорі найму житла 1. На вимогу наймача та інших осіб, які постійно проживають разом з ним, та за згодою наймодавця наймач у договорі найму житла може бути замінений однією з повнолітніх осіб, яка постійно проживає разом з наймачем. 2. У разі смерті наймача або вибуття його з житла наймачами можуть стати усі інші повнолітні особи, які постійно проживали з колишнім наймачем, або, за погодженням з наймодавцем, одна або кілька із цих осіб. У цьому разі договір найму житла залишається чинним на попередніх умовах.	**Стаття 824.** Заміна наймача у договорі найму житла 1. На вимогу наймача та інших осіб, які постійно проживають разом з ним, та за згодою наймодавця наймач у договорі найму житла може бути замінений однією з повнолітніх осіб, яка постійно проживає разом з наймачем. 2. У разі смерті наймача або вибуття його з житла наймачами можуть стати усі інші повнолітні особи, які постійно проживали з колишнім наймачем, або, за погодженням з наймодавцем, одна або кілька із цих осіб. У цьому разі договір найму житла залишається чинним на попередніх умовах.
Стаття 825. Розірвання договору найму житла 1. Наймач житла має право за згодою інших осіб, які постійно проживають разом з ним, у будь-який час відмовитися від договору найму, письмово попередивши про це наймодавця за три місяці. Якщо наймач звільнив помешкання без попередження, наймодавець має право вимагати від нього плату за найм житла за три місяці, якщо наймодавець доведе, що він не міг укласти договір найму житла на таких самих умовах з іншою особою. Наймач має право відмовитися від договору найму житла, якщо житло стало непридатним для постійного проживання у ньому. Дострокове розірвання договору оренди житла з викупом до моменту набуття орендодавцем права на житло здійснюється у порядку, визначеному законом. Договір оренди житла з викупом може бути розірвано у випадках, визначених законом. 2. Договір найму житла може бути розірваний за рішенням суду на вимогу наймодавця у разі: 1) невнесення наймачем плати за найм житла за шість місяців, якщо договором не встановлений більш тривалий строк, а при короткостроковому наймі – понад два рази; 2) руйнування або псування житла наймачем або іншими особами, за дії яких він відповідає. За рішенням суду наймачеві може бути наданий строк не більше одного року для відновлення житла.	**Стаття 825.** Розірвання договору найму житла 1. Наймач житла має право за згодою інших осіб, які постійно проживають разом з ним, у будь-який час відмовитися від договору найму, письмово попередивши про це наймодавця за три місяці. Якщо наймач звільнив помешкання без попередження, наймодавець має право вимагати від нього плату за найм житла за три місяці, якщо наймодавець доведе, що він не міг укласти договір найму житла на таких самих умовах з іншою особою. Наймач має право відмовитися від договору найму житла, якщо житло стало непридатним для постійного проживання у ньому. 2. Договір найму житла може бути розірваний за рішенням суду на вимогу наймодавця у разі: 1) невнесення наймачем плати за найм житла за шість місяців, якщо договором не встановлений більш тривалий строк, а при короткостроковому наймі – понад два рази; 2) руйнування або псування житла наймачем або іншими особами, за дії яких він відповідає. За рішенням суду наймачеві може бути наданий строк не більше одного року для відновлення житла. Якщо протягом строку, визначеного судом, наймач не усуне допущених порушень, суд за повторним позовом наймодавця постановляє рішення про розірвання договору найму житла. На

Якщо протягом строку, визначеного судом, наймач не усуне допущених порушень, суд за повторним позовом наймодавця постановляє рішення про розірвання договору найму житла. На прохання наймача суд може відстрочити виконання рішення не більше ніж на один рік. 3. Договір найму частини будинку, квартири, кімнати (частини кімнати) може бути розірваний на вимогу наймодавця у разі необхідності використання житла для проживання самого наймодавця та членів його сім'ї. Наймодавець повинен попередити наймача про розірвання договору не пізніше ніж за два місяці. 4. Якщо наймач житла або інші особи, за дії яких він відповідає, використовують житло не за призначенням або систематично порушують права та інтереси сусідів, наймодавець може попередити наймача про необхідність усунення цих порушень. Якщо наймач або інші особи, за дії яких він відповідає, після попередження продовжують використовувати житло не за призначенням або порушувати права та інтереси сусідів, наймодавець має право вимагати розірвання договору найму житла.	прохання наймача суд може відстрочити виконання рішення не більше ніж на один рік. 3. Договір найму частини будинку, квартири, кімнати (частини кімнати) може бути розірваний на вимогу наймодавця у разі необхідності використання житла для проживання самого наймодавця та членів його сім'ї. Наймодавець повинен попередити наймача про розірвання договору не пізніше ніж за два місяці. 4. Якщо наймач житла або інші особи, за дії яких він відповідає, використовують житло не за призначенням або систематично порушують права та інтереси сусідів, наймодавець може попередити наймача про необхідність усунення цих порушень. Якщо наймач або інші особи, за дії яких він відповідає, після попередження продовжують використовувати житло не за призначенням або порушувати права та інтереси сусідів, наймодавець має право вимагати розірвання договору найму житла.
Стаття 826. Правові наслідки розірвання договору найму житла 1. У разі розірвання договору найму житла наймач та інші особи, які проживали у помешканні, підлягають виселенню з житла на підставі рішення суду, без надання їм іншого житла.	**Стаття 826.** Юридичні наслідки розірвання договору найму житла 1. У разі розірвання договору найму житла наймач та інші особи, які проживали у помешканні, підлягають виселенню з житла на підставі рішення суду, без надання їм іншого житла.
Глава 60 ПОЗИЧКА	Глава 60 ПОЗИЧКА
Стаття 827. Договір позички 1. За договором позички одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов'язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку. 2. Користування річчю вважається безоплатним, якщо сторони прямо домовилися про це або якщо це випливає із суті відносин між ними.	**Стаття 827.** Договір позички 1. За договором позички одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов'язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку. 2. Користування річчю вважається безоплатним, якщо сторони прямо домовилися про це або якщо це випливає із суті відносин між ними.

3. До договору позички застосовуються положення глави 58 цього Кодексу.	3. До договору позички застосовуються положення глави 58 цього Кодексу.
Стаття 828. Форма договору позички 1. Договір позички речі побутового призначення між фізичними особами може укладатися усно. 2. Договір позички між юридичними особами, а також між юридичною та фізичною особою укладається у письмовій формі. 3. Договір позички будівлі, іншої капітальної споруди (їх окремої частини) укладається у формі, яка визначена відповідно до статті 793 цього Кодексу. 4. Договір позички транспортного засобу (крім наземних самохідних транспортних засобів), в якому хоча б однією стороною є фізична особа, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню.	**Виключити статтю 828**
Стаття 829. Позичкодавець 1. Позичкодавцем може бути фізична або юридична особа. Особа, яка здійснює управління майном, може бути позичкодавцем за згодою власника. 2. Юридична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, не може передавати речі у безоплатне користування особі, яка є її засновником, учасником, керівником, членом її органу управління або контролю.	**Стаття 829.** Позичкодавець 1. Позичкодавцем може бути фізична або юридична особа. Особа, яка здійснює управління майном, може бути позичкодавцем за згодою власника. 2. Юридична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, не може передавати речі у безоплатне користування особі, яка є її засновником, учасником, керівником, членом її органу управління або контролю.
Стаття 830. Правові наслідки невиконання обов’язку передати річ у користування 1. Якщо позичкодавець не виконує обов’язку передати річ у користування, друга сторона має право вимагати розірвання договору позички та відшкодування завданих збитків.	**Стаття 830.** Юридичні наслідки невиконання обов’язку передати річ у користування 1. Якщо позичкодавець не виконує обов’язку передати річ у користування, друга сторона має право відмовитися від договору позички та вимагати відшкодування завданих збитків.
Стаття 831. Строк договору позички 1. Якщо сторони не встановили строку користування річчю, він визначається відповідно до мети користування нею.	**Стаття 831.** Строк договору позички 1. Якщо сторони не встановили строку користування річчю, він визначається відповідно до мети користування нею.
Стаття 832. Право позичкодавця на відчуження речі	**Стаття 832.** Право позичкодавця на відчуження речі

1. Позичкодавець має право на відчуження речі, яка передана ним у користування. До набувача речі переходять права та обов'язки позичкодавця. 2. Користувач не має переважного права перед іншими особами на купівлю речі, переданої йому у користування.	1. Позичкодавець має право на відчуження речі, яка передана ним у користування. До набувача речі переходять права та обов'язки позичкодавця. 2. Користувач не має переважного права перед іншими особами на купівлю речі, переданої йому у користування.
Стаття 833. Обов'язки користувача 1. Користувач несе звичайні витрати щодо підтримання належного стану речі, переданої йому в користування. 2. Користувач зобов'язаний: 1) користуватися річчю за її призначенням або відповідно до мети, визначеної у договорі; 2) користуватися річчю особисто, якщо інше не встановлено договором; 3) повернути річ після закінчення строку договору в такому самому стані, в якому вона була на момент її передання.	**Стаття 833.** Обов'язки користувача 1. Користувач несе звичайні витрати щодо підтримання належного стану речі, переданої йому в користування. 2. Користувач зобов'язаний: 1) користуватися річчю за її призначенням або відповідно до мети, визначеної у договорі; 2) користуватися річчю особисто, якщо інше не встановлено договором; 3) повернути річ після закінчення строку договору в такому самому стані, в якому вона була на момент її передання, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі.
Стаття 834. Розірвання договору позички 1. Користувач має право повернути річ, передану йому у користування, в будь-який час до спливу строку договору. Якщо річ потребує особливого догляду або зберігання, користувач зобов'язаний повідомити позичкодавця про відмову від договору (позички) не пізніш як за сім днів до повернення речі. 2. Позичкодавець має право вимагати розірвання договору і повернення речі у разі, якщо: 1) у зв'язку з непередбаченими обставинами річ стала потрібною йому самому; 2) користування річчю не відповідає її призначенню та умовам договору; 3) річ самочинно передана у користування іншій особі; 4) в результаті недбалого поводження з річчю вона може бути знищена або пошкоджена.	**Стаття 834.** Розірвання договору позички 1. Користувач має право повернути річ, передану йому у користування, в будь-який час до спливу строку договору. Якщо річ потребує особливого догляду або зберігання, користувач зобов'язаний повідомити позичкодавця про відмову від договору (позички) не пізніш як за сім днів до повернення речі. 2. Позичкодавець має право вимагати розірвання договору і повернення речі у разі, якщо: 1) у зв'язку з непередбаченими обставинами річ стала потрібною йому самому; 2) користування річчю не відповідає її призначенню та умовам договору; 3) річ самочинно передана у користування іншій особі; 4) в результаті недбалого поводження з річчю вона може бути знищена або пошкоджена.

3. Особа, яка стала власником речі, переданої у користування, має право вимагати розірвання договору, який укладено без визначення строку. Про розірвання договору користувач має бути повідомлений заздалегідь, у строк, що відповідає меті позички.	3. Особа, яка стала власником речі, переданої у користування, має право вимагати розірвання договору, який укладено без визначення строку. Про розірвання договору користувач має бути повідомлений заздалегідь, у строк, що відповідає меті позички.
Стаття 835. Припинення договору позички 1. Договір позички припиняється у разі смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи, якій річ було передано в користування, якщо інше не встановлено договором.	**Стаття 835.** Припинення договору позички 1. Договір позички припиняється у разі смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи, якій річ було передано в користування, якщо інше не встановлено договором.
Стаття 836. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею 1. Якщо після припинення договору користувач не повертає річ, позичкодавець має право вимагати її примусового повернення, а також відшкодування завданих збитків.	**Стаття 836.** Юридичні наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею 1. Якщо після припинення договору користувач не повертає річ, позичкодавець має право вимагати її примусового повернення, а також відшкодування завданих збитків.
Глава 61 ПІДРЯД	Глава 61 ПІДРЯД
§ 1. Загальні положення про підряд	§ 1. Загальні положення про підряд
Стаття 837. Договір підряду 1. За договором підряду одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу. 2. Договір підряду може укладатися на виготовлення, обробку, переробку, ремонт речі або на виконання іншої роботи з переданням її результату замовникові. 3. Для виконання окремих видів робіт, встановлених законом, підрядник (субпідрядник) зобов'язаний одержати спеціальний дозвіл. 4. До окремих видів договорів підряду, встановлених параграфами 2-4 цієї глави, положення цього параграфа застосовуються, якщо інше не встановлено положеннями цього Кодексу про ці види договорів.	**Стаття 837.** Договір підряду 1. За договором підряду одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу. 2. Договір підряду може укладатися на виготовлення, обробку, переробку, ремонт речі або на виконання іншої роботи з переданням її результату замовникові. 3. Для виконання окремих видів робіт, встановлених законом, підрядник (субпідрядник) зобов'язаний одержати спеціальний дозвіл. 4. До окремих видів договорів підряду,встановлених параграфами 2-4 цієї глави, положення цього параграфа застосовуються, якщо інше не встановлено положеннями цього Кодексу про ці види договорів. 5. До окремих видів договорів підряду, встановлених параграфами 3-4 цієї глави, сторони мають право використовувати

	міжнародні форми договорів, звичаї та рекомендації міжнародних та вітчизняних організацій відповідно до законодавства України.
Стаття 838. Генеральний підрядник і субпідрядник 1. Підрядник має право, якщо інше не встановлено договором, залучити до виконання роботи інших осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результат їхньої роботи. У цьому разі підрядник виступає перед замовником як генеральний підрядник, а перед субпідрядником – як замовник. 2. Генеральний підрядник відповідає перед субпідрядником за невиконання або неналежне виконання замовником своїх обов'язків за договором підряду, а перед замовником – за порушення субпідрядником свого обов'язку. Замовник і субпідрядник не мають права пред'являти один одному вимоги, пов'язані з порушенням договорів, укладених кожним з них з генеральним підрядником, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 838.** Генеральний підрядник і субпідрядник 1. Підрядник має право без погодження із замовником, якщо інше не встановлено договором, залучити до виконання роботи інших осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результат їхньої роботи. 2. Генеральний підрядник відповідає перед субпідрядником за порушення замовником своїх обов'язків за договором підряду, а перед замовником – за порушення субпідрядником свого обов'язку. Замовник і субпідрядник не мають права пред'являти один одному вимоги, пов'язані з порушенням договорів, укладених кожним з них з генеральним підрядником, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 839. Виконання роботи з матеріалу підрядника та його засобами 1. Підрядник зобов'язаний виконати роботу, визначену договором підряду, із свого матеріалу і своїми засобами, якщо інше не встановлено договором. 2. Підрядник відповідає за неналежну якість наданих ним матеріалу і устаткування, а також за надання матеріалу або устаткування, обтяженого правами третіх осіб. **Стаття 840.** Виконання роботи з матеріалу замовника 1. Якщо робота виконується частково або в повному обсязі з матеріалу замовника, підрядник відповідає за неправильне використання цього матеріалу. Підрядник зобов'язаний надати замовникові звіт про використання матеріалу та повернути його залишок. 2. Якщо робота виконується з матеріалу замовника, у договорі підряду мають бути встановлені норми витрат матеріалу, строки	**Стаття 839.** Засоби та матеріали для виконання робіт 1. Підрядник виконує роботу, визначену договором підряду, із свого матеріалу і своїми засобами, якщо інше не встановлено договором. 2. Якщо робота виконується частково або в повному обсязі з матеріалу замовника, підрядник зобов'язаний використовувати матеріал у відповідності до визначених сторонами норм витрат матеріалу, строків повернення його залишку та основних відходів. Підрядник зобов'язаний надати замовникові звіт про використання матеріалу. 3. Підрядник відповідає за неналежну якість наданих ним матеріалу і устаткування, а також за надання матеріалу або устаткування, обтяженого правами третіх осіб. 4. Підрядник відповідає за допущені порушення при виконанні роботи, спричинені недоліками матеріалу, наданого замовником, якщо не доведе, що ці недоліки не могли бути ним виявлені при належному прийманні матеріалу.

повернення його залишку та основних відходів, а також відповідальність підрядника за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків. 3. Підрядник відповідає за невиконання або неналежне виконання роботи, спричинене недоліками матеріалу, наданого замовником, якщо не доведе, що ці недоліки не могли бути ним виявлені при належному прийманні матеріалу. **Стаття 841.** Обов'язок підрядника зберігати надане йому майно 1. Підрядник зобов'язаний вживати усіх заходів щодо збереження майна, переданого йому замовником, та відповідає за втрату або пошкодження цього майна. **Стаття 842.** Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу 1. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження (псування) матеріалу до настання строку здачі підрядником визначеної договором підряду роботи несе сторона, яка надала матеріал, а після настання цього строку – сторона, яка пропустила строк, якщо інше не встановлено договором або законом. **Стаття 851.** Невиконання замовником обов'язків за договором підряду 1. Підрядник має право не розпочинати роботу, а розпочату роботу зупинити, якщо замовник не надав матеріалу, устаткування або річ, що підлягає переробці, і цим створив неможливість виконання договору підрядником.	5. Підрядник зобов'язаний вживати усіх заходів щодо збереження матеріалу і устаткування, переданого йому замовником, та відповідає за втрату або пошкодження цього майна. 6. Підрядник має право не розпочинати роботу, а розпочату роботу зупинити, якщо замовник не надав матеріалу, устаткування або річ, що підлягає переробці, і цим створив неможливість виконання договору підрядником. 7. Ризик випадкового знищення або пошкодження (псування) матеріалу до настання строку передання результату робіт несе сторона, яка надала матеріал, а після настання цього строку – сторона, яка пропустила строк, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 843. Ціна роботи 1. У договорі підряду визначається ціна роботи або способи її визначення. 2. Якщо у договорі підряду не встановлено ціну роботи або способи її визначення, ціна встановлюється за рішенням суду на	**Без змін**

основі цін, що звичайно застосовуються за аналогічні роботи з урахуванням необхідних витрат, визначених сторонами. 3. Ціна роботи у договорі підряду включає відшкодування витрат підрядника та плату за виконану ним роботу.	
Стаття 844. Кошторис 1. Ціна у договорі підряду може бути визначена у кошторисі. Якщо робота виконується відповідно до кошторису, складеного підрядником, кошторис набирає чинності та стає частиною договору підряду з моменту підтвердження його замовником. 2. Кошторис на виконання робіт може бути приблизним або твердим. Кошторис є твердим, якщо інше не встановлено договором. 3. Зміни до твердого кошторису можуть вноситися лише за погодженням сторін. У разі перевищення твердого кошторису усі пов'язані з цим витрати несе підрядник, якщо інше не встановлено законом. 4. Якщо виникла необхідність проведення додаткових робіт і у зв'язку з цим істотного перевищення визначеного приблизного кошторису, підрядник зобов'язаний своєчасно попередити про це замовника. Замовник, який не погодився на перевищення кошторису, має право відмовитися від договору підряду. У цьому разі підрядник може вимагати від замовника оплати виконаної частини роботи. Підрядник, який своєчасно не попередив замовника про необхідність перевищення приблизного кошторису, зобов'язаний виконати договір підряду за ціною, встановленою договором. 5. Підрядник не має права вимагати збільшення твердого кошторису, а замовник – його зменшення в разі, якщо на момент укладення договору підряду не можна було передбачити повний обсяг роботи або необхідні для цього витрати. У разі істотного зростання після укладення договору вартості матеріалу, устаткування, які мали бути надані підрядником, а також вартості послуг, що надавалися йому іншими особами, підрядник має право вимагати збільшення кошторису. У разі відмови замовника від	**Стаття 841.** Кошторис 1. Ціна у договорі підряду може бути визначена у кошторисі. 2. Кошторис на виконання робіт може бути приблизним або твердим. Кошторис є твердим, якщо інше не встановлено договором. 3. Зміни до твердого кошторису можуть вноситися лише за погодженням сторін. У разі перевищення твердого кошторису усі пов'язані з цим витрати несе підрядник, якщо інше не встановлено законом. 4. Якщо виникла необхідність проведення додаткових робіт і у зв'язку з цим істотного перевищення визначеного приблизного кошторису, підрядник зобов'язаний своєчасно попередити про це замовника. Замовник, який не погодився на перевищення кошторису, має право відмовитися від договору підряду. У цьому разі підрядник може вимагати від замовника оплати виконаної частини роботи. Підрядник, який своєчасно не попередив замовника про необхідність перевищення приблизного кошторису, зобов'язаний виконати договір підряду за ціною, встановленою договором. 5. У разі істотного зростання після укладення договору вартості матеріалу, устаткування, які мали бути надані підрядником, а також вартості послуг, що надавалися йому іншими особами, підрядник має право вимагати збільшення кошторису. У разі відмови замовника від збільшення кошторису підрядник має право вимагати розірвання договору.

збільшення кошторису підрядник має право вимагати розірвання договору.	
Стаття 845. Ощадливість підрядника 1. Підрядник має право на ощадливе ведення робіт за умови забезпечення належної їх якості. 2. Якщо фактичні витрати підрядника виявилися меншими від тих, які передбачалися при визначенні ціни (кошторису), підрядник має право на оплату роботи за ціною, встановленою договором підряду, якщо замовник не доведе, що отримане підрядником заощадження зумовило погіршення якості роботи. 3. Сторони можуть домовитися про розподіл між ними заощадження, отриманого підрядником.	**Без змін**
Стаття 846. Строки виконання роботи 1. Строки виконання роботи або її окремих етапів встановлюються у договорі підряду. 2. Якщо у договорі підряду не встановлені строки виконання роботи, підрядник зобов'язаний виконати роботу, а замовник має право вимагати її виконання у розумні строки, відповідно до суті зобов'язання, характеру та обсягів роботи та звичаїв ділового обороту.	**Без змін**
Стаття 847. Обставини, про які підрядник зобов'язаний попередити замовника 1. Підрядник зобов'язаний своєчасно попередити замовника: 1) про недоброякісність або непридатність матеріалу, одержаного від замовника; 2) про те, що додержання вказівок замовника загрожує якості або придатності результату роботи; 3) про наявність інших обставин, що не залежать від підрядника, які загрожують якості або придатності результату роботи. **Стаття 848.** Правові наслідки невиконання замовником вимог підрядника 1. Якщо замовник, незважаючи на своєчасне попередження з боку підрядника, у відповідний строк не замінить недоброякісний або	**Стаття 844.** Обставини, про які підрядник зобов'язаний попередити замовника 1. Підрядник зобов'язаний своєчасно попередити замовника: 1) про недоброякісність або непридатність матеріалу, одержаного від замовника; 2) про неможливість додержання вказівок замовника; 3) про наявність інших обставин, що не залежать від підрядника, які загрожують якості або придатності результату роботи. 2. Якщо замовник, незважаючи на своєчасне попередження з боку підрядника, у відповідний строк не замінить недоброякісний або непридатний матеріал, не змінить вказівок про спосіб виконання роботи або не усуне інших обставин, що загрожують якості або

непридатний матеріал, не змінить вказівок про спосіб виконання роботи або не усуне інших обставин, що загрожують якості або придатності результату роботи, підрядник має право відмовитися від договору підряду та право на відшкодування збитків. 2. Якщо використання недоброякісного або непридатного матеріалу чи додержання вказівок замовника загрожує життю та здоров'ю людей чи призводить до порушення екологічних, санітарних правил, правил безпеки людей та інших вимог, підрядник зобов'язаний відмовитися від договору підряду, маючи право на відшкодування збитків.	придатності результату роботи, підрядник має право відмовитися від договору підряду та право на відшкодування збитків. 3. Якщо використання недоброякісного або непридатного матеріалу чи додержання вказівок замовника загрожує життю та здоров'ю людей чи призводить до порушення екологічних, санітарних правил, правил безпеки людей та інших вимог, підрядник зобов'язаний відмовитися від договору підряду, маючи право на відшкодування збитків.
Стаття 849. Права замовника під час виконання роботи 1. Замовник має право у будь-який час перевірити хід і якість роботи, не втручаючись у діяльність підрядника. 2. Якщо підрядник своєчасно не розпочав роботу або виконує її настільки повільно, що закінчення її у строк стає явно неможливим, замовник має право відмовитися від договору підряду та вимагати відшкодування збитків. 3. Якщо під час виконання роботи стане очевидним, що вона не буде виконана належним чином, замовник має право призначити підрядникові строк для усунення недоліків, а в разі невиконання підрядником цієї вимоги – відмовитися від договору підряду та вимагати відшкодування збитків або доручити виправлення роботи іншій особі за рахунок підрядника. 4. Замовник має право у будь-який час до закінчення роботи відмовитися від договору підряду, виплативши підрядникові плату за виконану частину роботи та відшкодувавши йому збитки, завдані розірванням договору.	**Без змін**
Стаття 850. Сприяння замовника 1. Замовник зобов'язаний сприяти підрядникові у виконанні роботи у випадках, в обсязі та в порядку, встановлених договором підряду. У разі невиконання замовником цього обов'язку підрядник має право вимагати відшкодування завданих збитків, включаючи	**Без змін**

додаткові витрати, викликані простоєм, перенесенням строків виконання роботи, або підвищення ціни роботи. 2. Якщо виконання роботи за договором підряду стало неможливим внаслідок дій або недогляду замовника, підрядник має право на сплату йому встановленої ціни з урахуванням плати за виконану частину роботи, за вирахуванням сум, які підрядник одержав або міг одержати у зв'язку з невиконанням замовником договору.	
Стаття 852. Права замовника у разі порушення підрядником договору підряду 1. Якщо підрядник відступив від умов договору підряду, що погіршило роботу, або допустив інші недоліки в роботі, замовник має право за своїм вибором вимагати безоплатного виправлення цих недоліків у розумний строк або виправити їх за свій рахунок з правом на відшкодування своїх витрат на виправлення недоліків чи відповідного зменшення плати за роботу, якщо інше не встановлено договором. 2. За наявності у роботі істотних відступів від умов договору підряду або інших істотних недоліків замовник має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків.	**Стаття 847.** Права замовника у разі порушення підрядником договору підряду 1. Якщо підрядник відступив від умов договору підряду, що вплинуло на якість результату робіт, або допустив інші недоліки в роботі, замовник має право за своїм вибором вимагати: 1) безоплатного виправлення цих недоліків у розумний строк; 2) виправлення недоліків за власний рахунок з правом на відшкодування своїх витрат на виправлення недоліків чи відповідного зменшення плати за роботу, якщо інше не встановлено договором. 2. За наявності істотних відступів від умов договору підряду або інших істотних недоліків замовник має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків.
Стаття 853. Обов'язок замовника прийняти роботу, виконану підрядником 1. Замовник зобов'язаний прийняти роботу, виконану підрядником відповідно до договору підряду, оглянути її і в разі виявлення допущених у роботі відступів від умов договору або інших недоліків негайно заявити про них підрядникові. Якщо замовник не зробить такої заяви, він втрачає право у подальшому посилатися на ці відступи від умов договору або недоліки у виконаній роботі. 2. Замовник, який прийняв роботу без перевірки, позбавляється права посилатися на недоліки роботи, які могли бути встановлені при звичайному способі її прийняття (явні недоліки).	**Стаття 848.** Обов'язок замовника прийняти результат роботи 1. Замовник зобов'язаний прийняти результат роботи, виконаної підрядником відповідно до договору підряду, оглянути його і в разі виявлення допущених відступів від умов договору або інших недоліків негайно заявити про них підрядникові. Якщо замовник не зробить такої заяви, він втрачає право у подальшому посилатися на ці відступи від умов договору або виявлені недоліки. 2. Замовник, який прийняв результат роботи без перевірки, позбавляється права посилатися на недоліки, які могли бути встановлені при звичайному способі його прийняття (явні недоліки).

3. Якщо після прийняття роботи замовник виявив відступи від умов договору підряду або інші недоліки, які не могли бути встановлені при звичайному способі її прийняття (приховані недоліки), у тому числі такі, що були умисно приховані підрядником, він зобов'язаний негайно повідомити про це підрядника. 4. У разі виникнення між замовником і підрядником спору з приводу недоліків виконаної роботи або їх причин на вимогу будь-кого з них має бути призначена експертиза. Витрати на проведення експертизи несе підрядник, крім випадків, коли експертизою встановлена відсутність порушень договору підряду або причинного зв'язку між діями підрядника та виявленими недоліками. У цих випадках витрати на проведення експертизи несе сторона, яка вимагала її призначення, а якщо експертизу призначено за погодженням сторін, – обидві сторони порівну. 5. Якщо замовник протягом одного місяця ухиляється від прийняття виконаної роботи, підрядник має право після дворазового попередження продати результат роботи, а суму виторгу, з вирахуванням усіх належних підрядникові платежів, внести в депозит нотаріуса, нотаріальної контори на ім'я замовника, якщо інше не встановлено договором. 6. Якщо ухилення замовника від прийняття виконаної роботи спричинило зміну строку здачі роботи, вважається, що право власності на виготовлену (перероблену) річ перейшло до замовника у момент, коли мало відбутися її передання.	3. Якщо після прийняття результату роботи замовник виявив відступи від умов договору підряду або інші недоліки, які не могли бути встановлені при звичайному способі прийняття (приховані недоліки), у тому числі такі, що були умисно приховані підрядником, він зобов'язаний негайно повідомити про це підрядника. 4. У разі виникнення між замовником і підрядником спору з приводу недоліків результату роботи або їх причин на вимогу будь-кого з них має бути призначена експертиза. Витрати на проведення експертизи несе підрядник, крім випадків, коли експертизою встановлена відсутність порушень договору підряду або причинного зв'язку між діями підрядника та виявленими недоліками. У цих випадках витрати на проведення експертизи несе сторона, яка вимагала її призначення, а якщо експертизу призначено за погодженням сторін, – обидві сторони порівну. 5. Якщо замовник протягом одного місяця ухиляється від прийняття результату роботи, підрядник має право після дворазового попередження продати результат роботи, а суму виторгу, з вирахуванням усіх належних підрядникові платежів, внести в депозит нотаріуса, нотаріальної контори на ім'я замовника, якщо інше не встановлено договором. 6. Якщо ухилення замовника від прийняття результату роботи спричинило зміну строків виконання роботи, вважається, що право власності на виготовлену (перероблену) річ перейшло до замовника у момент, коли мало відбутися її передання.
Стаття 854. Порядок оплати роботи 1. Якщо договором підряду не передбачена попередня оплата виконаної роботи або окремих її етапів, замовник зобов'язаний сплатити підрядникові обумовлену ціну після остаточної здачі роботи за умови, що роботу виконано належним чином і в погоджений строк або, за згодою замовника, – достроково. 2. Підрядник має право вимагати виплати йому авансу лише у випадку та в розмірі, встановлених договором.	**Стаття 849.** Порядок оплати 1. Якщо договором підряду не передбачена попередня оплата виконаної роботи або окремих її етапів, замовник зобов'язаний сплатити підрядникові обумовлену ціну після остаточної здачі результату роботи за умови, що роботу виконано належним чином і в погоджений строк або, за згодою замовника, – достроково. 2. Підрядник має право вимагати виплати йому авансу або завдатку лише у випадку та в розмірі, встановлених договором

Стаття 855. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи 1. Якщо предмет договору підряду до здачі його замовникові був випадково знищений або закінчення роботи стало неможливим без вини сторін, підрядник не має права вимагати плати за роботу. Підрядник має право на плату, якщо знищення предмета договору підряду або неможливість закінчення роботи сталися через недоліки матеріалу, переданого замовником, чи внаслідок його вказівок про спосіб виконання роботи або якщо таке знищення чи неможливість закінчення роботи сталися після пропущення замовником строку прийняття виконаної роботи.	**Стаття 850.** Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення результату роботи або неможливості закінчення роботи 1. Якщо результат роботи до здачі його замовникові був випадково знищений або закінчення роботи стало неможливим без вини сторін, підрядник не має права вимагати плати за роботу. Підрядник має право на плату, якщо знищення результату роботи або неможливість закінчення роботи сталися через недоліки матеріалу, переданого замовником, чи внаслідок його вказівок про спосіб виконання роботи або якщо таке знищення чи неможливість закінчення роботи сталися після пропущення замовником строку прийняття результату роботи.
Стаття 856. Право підрядника на притримування 1. Якщо замовник не сплатив встановленої ціни роботи або іншої суми, належної підрядникові у зв'язку з виконанням договору підряду, підрядник має право притримати результат роботи, а також устаткування, залишок невикористаного матеріалу та інше майно замовника, що є у підрядника.	**Стаття 851.** Право підрядника на притримання 1. Якщо замовник не сплатив встановленої ціни роботи або іншої суми, належної підрядникові у зв'язку з виконанням договору підряду, підрядник має право притримати результат роботи, а також устаткування, залишок невикористаного матеріалу та інше майно замовника, що є у підрядника.
Стаття 857. Якість роботи. 1. Робота, виконана підрядником, має відповідати умовам договору підряду, а в разі їх відсутності або неповноти – вимогам, що звичайно ставляться до роботи відповідного характеру. 2. Виконана робота має відповідати якості, визначеній у договорі підряду, або вимогам, що звичайно ставляться, на момент передання її замовникові. 3. Результат роботи в межах розумного строку має бути придатним для використання відповідно до договору підряду або для звичайного використання роботи такого характеру.	**Стаття 852.** Якість результату роботи 1. Результат роботи, переданий замовнику, має відповідати умовам договору підряду, а в разі їх відсутності або неповноти – вимогам, що звичайно ставляться до роботи відповідного характеру. 2. Результат роботи в межах розумного строку має бути придатним для використання відповідно до договору підряду або для звичайного використання.
Стаття 859. Гарантія якості роботи 1. Якщо договором або законом передбачено надання підрядником замовникові гарантії якості роботи, підрядник зобов'язаний передати замовникові результат роботи, який має	**Стаття 853.** Гарантія якості результату роботи 1. Якщо договором або законом передбачено надання підрядником замовникові гарантії якості результату роботи, підрядник зобов'язаний передати замовникові результат роботи, який

відповідати вимогам статті 857 цього Кодексу протягом усього гарантійного строку. 2. Гарантія якості роботи поширюється на все, що становить результат роботи, якщо інше не встановлено договором підряду. **Стаття 860.** Порядок обчислення гарантійного строку 1. Перебіг гарантійного строку починається з моменту, коли виконана робота була прийнята або мала бути прийнята замовником, якщо інше не встановлено договором підряду. 2. До обчислення гарантійного строку за договором підряду застосовуються положення статті 676 цього Кодексу, якщо інше не встановлено договором або законом.	має відповідати вимогам цієї статті протягом усього гарантійного строку. 2. Гарантія якості поширюється на все, що становить результат роботи, якщо інше не встановлено договором підряду. 3. Перебіг гарантійного строку починається з моменту, коли результат робіт було прийнято або мав бути прийнятим замовником, якщо інше не встановлено договором підряду. 4. До обчислення гарантійного строку за договором підряду застосовуються положення статті 676 цього Кодексу, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 858. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи 1. Якщо робота виконана підрядником з відступами від умов договору підряду, які погіршили роботу, або з іншими недоліками, які роблять її непридатною для використання відповідно до договору або для звичайного використання роботи такого характеру, замовник має право, якщо інше не встановлено договором або законом, за своїм вибором вимагати від підрядника: 1) безоплатного усунення недоліків у роботі в розумний строк; 2) пропорційного зменшення ціни роботи; 3) відшкодування своїх витрат на усунення недоліків, якщо право замовника усувати їх встановлено договором. 2. Підрядник має право замість усунення недоліків роботи, за які він відповідає, безоплатно виконати роботу заново з відшкодуванням замовникові збитків, завданих простроченням виконання. У цьому разі замовник зобов’язаний повернути раніше передану йому роботу підрядникові, якщо за характером роботи таке повернення можливе. 3. Якщо відступи у роботі від умов договору підряду або інші недоліки у роботі є істотними та такими, що не можуть бути усунені, або не були усунені у встановлений замовником розумний строк,	**Стаття 854.** Юридичні наслідки порушення підрядником умов договору щодо якості результату роботи 1. Якщо робота виконана підрядником з відступами від умов договору підряду, які погіршили результат, або з іншими недоліками, які роблять його непридатним для використання відповідно до договору або для звичайного використання, замовник має право, якщо інше не встановлено договором або законом, за своїм вибором вимагати від підрядника: 1) безоплатного усунення недоліків результату роботи в розумний строк; 2) пропорційного зменшення ціни; 3) відшкодування своїх витрат на усунення недоліків, якщо право замовника усувати їх встановлено договором. 2. Підрядник має право замість усунення недоліків результату роботи, за які він відповідає, безоплатно виконати роботу заново з відшкодуванням замовникові збитків, завданих простроченням виконання. У цьому разі замовник зобов’язаний повернути раніше переданий йому результат роботи підрядникові, якщо таке повернення можливе. 3. Якщо відступи від умов договору підряду або інші недоліки результату роботи є істотними та такими, що не можуть бути усунені,

замовник має право відмовитися від договору та вимагати відшкодування збитків. 4. Умова договору підряду про звільнення підрядника від відповідальності за певні недоліки роботи не звільняє його від відповідальності за недоліки, які виникли внаслідок умисних дій або бездіяльності підрядника. 5. Підрядник, який надав матеріал для виконання роботи, відповідає за його якість відповідно до положень про відповідальність продавця за товари неналежної якості.	або не були усунені у встановлений замовником розумний строк, замовник має право відмовитися від договору та вимагати відшкодування збитків.
Стаття 861. Обов'язок підрядника передати інформацію замовникові 1. Підрядник зобов'язаний передати замовникові разом з результатом роботи інформацію щодо експлуатації або іншого використання предмета договору підряду, якщо це передбачено договором або якщо без такої інформації використання результату роботи для цілей, визначених договором, є неможливим. **Стаття 862.** Конфіденційність одержаної сторонами інформації 1. Якщо сторона у договорі підряду внаслідок виконання договору одержала від другої сторони інформацію про нові рішення і технічні знання, у тому числі й такі, що не захищаються законом, а також відомості, що можуть розглядатися як комерційна таємниця, вона не має права повідомляти їх іншим особам без згоди другої сторони.	**Стаття 855.** Обов'язок підрядника передати інформацію замовникові 1. Підрядник зобов'язаний передати замовникові разом з результатом роботи інформацію щодо його експлуатації або іншого використання, якщо це передбачено договором або якщо без такої інформації використання результату роботи для цілей, визначених договором, є неможливим. 2. У випадку невиконання підрядником обов'язку щодо передання інформації замовник має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків. 3. Якщо сторона у договорі підряду внаслідок виконання договору одержала від другої сторони інформацію про нові рішення і технічні знання, у тому числі й такі, що не захищаються законом, а також відомості, що можуть розглядатися як комерційна таємниця, вона не має права повідомляти їх іншим особам без згоди другої сторони.
Стаття 863. Позовна давність, що застосовується до вимог щодо неналежної якості роботи 1. До вимог щодо неналежної якості роботи, виконаної за договором підряду, застосовується позовна давність в один рік, а щодо будівель і споруд – три роки від дня прийняття роботи замовником. **Стаття 864.** Початок перебігу позовної давності в окремих випадках	**Стаття 856.** Позовна давність, що застосовується до вимог щодо неналежної якості результату роботи 1. До вимог щодо неналежної якості результату роботи, виконаної за договором підряду, застосовується позовна давність в один рік. 2. До вимог щодо неналежної якості результату роботи, виконаної за договором будівельного підряду, застосовується позовна давність:

1. Якщо договором підряду або законом встановлений гарантійний строк і заява з приводу недоліків роботи зроблена у межах гарантійного строку, перебіг позовної давності починається від дня заявлення про недоліки. 2. Якщо відповідно до договору підряду роботу було прийнято замовником частинами, перебіг позовної давності починається від дня прийняття роботи в цілому.	один рік – щодо недоліків некапітальних конструкцій, а у разі якщо недоліки не могли бути виявлені за звичайного способу прийняття результату роботи, – два роки; три роки – щодо недоліків капітальних конструкцій, а у разі якщо недоліки не могли бути виявлені за звичайного способу прийняття, – десять років; тридцять років – щодо відшкодування збитків, завданих замовникові протиправними діями підрядника, які призвели до руйнувань чи аварій. 3. Якщо договором підряду або законом встановлений гарантійний строк і заява з приводу недоліків роботи зроблена у межах гарантійного строку, перебіг позовної давності починається від дня заявлення про недоліки. 4. Якщо відповідно до договору результат роботи було прийнято замовником частинами, перебіг позовної давності починається від дня прийняття результату роботи в цілому.
§ 2. Побутовий підряд	§ 2. Побутовий підряд
Стаття 865. Договір побутового підряду 1. За договором побутового підряду підрядник, який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується виконати за завданням фізичної особи (замовника) певну роботу, призначену для задоволення побутових та інших особистих потреб, а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу. 2. Договір побутового підряду є публічним договором. 3. До відносин за договором побутового підряду, не врегульованих цим Кодексом, застосовується законодавство про захист прав споживачів.	**Без змін**
Стаття 866. Форма договору побутового підряду 1. Договір побутового підряду вважається укладеним у належній формі, якщо підрядник видав замовникові квитанцію або інший документ, що підтверджує укладення договору.	**Без змін**

Відсутність у замовника цього документа не позбавляє його права залучати свідків для підтвердження факту укладення договору або його умов.	
Стаття 873. Розмір плати за договором побутового підряду 1. Вартість робіт, виконаних за договором побутового підряду, визначається за погодженням сторін, якщо інше не передбачено у встановленому порядку прейскурантами (цінниками), тарифами тощо. 2. Робота оплачується замовником після її остаточного передання підрядником. За згодою замовника робота може бути ним оплачена при укладенні договору побутового підряду шляхом видачі авансу або у повному обсязі.	**Стаття 858.** Розмір плати за договором побутового підряду 1. Вартість робіт, виконаних за договором побутового підряду, визначається за погодженням сторін, якщо інше не передбачено у встановленому порядку прейскурантами (цінниками), тарифами тощо. 2. Робота оплачується замовником після передання її результату підрядником. За згодою замовника робота може бути ним оплачена при укладенні договору побутового підряду шляхом видачі авансу або у повному обсязі.
Стаття 867. Гарантії прав замовника 1. Підрядник не має права нав'язувати замовникові включення до договору побутового підряду додаткових оплатних робіт або послуг. У разі порушення цієї вимоги замовник має право відмовитися від оплати відповідних робіт або послуг. 2. Замовник має право у будь-який час до здачі йому роботи відмовитися від договору побутового підряду, сплативши підрядникові частину встановленої ціни роботи пропорційно роботі, фактично виконаній до повідомлення про відмову від договору, та відшкодувавши йому витрати, здійснені до цього моменту з метою виконання договору, якщо вони не входять до частини ціни роботи, яка підлягає сплаті. Умови договору, що позбавляють замовника цього права, є нікчемними.	**Стаття 859.** Гарантії прав замовника 1. Підрядник не має права нав'язувати замовникові включення до договору побутового підряду додаткових оплатних робіт або послуг. У разі порушення цієї вимоги замовник має право відмовитися від оплати відповідних робіт або послуг. 2. Замовник має право у будь-який час до здачі йому результату роботи відмовитися від договору побутового підряду, сплативши підрядникові частину встановленої ціни пропорційно роботі, фактично виконаній до повідомлення про відмову від договору, та відшкодувавши йому витрати, здійснені до цього моменту з метою виконання договору, якщо вони не входять до частини ціни роботи, яка підлягає сплаті. Умови договору, що позбавляють замовника цього права, є недійсними.
Стаття 868. Надання замовникові інформації про роботу 1. Підрядник зобов'язаний до укладення договору побутового підряду надати замовникові необхідну та достовірну інформацію про запропоновані роботи, їх види та особливості, про ціну та форму оплати роботи, а також повідомити замовникові на його прохання інші відомості, що стосуються договору. Підрядник зобов'язаний назвати замовникові конкретну особу, яка буде виконувати роботу, якщо за характером роботи це має значення.	**Стаття 860.** Надання замовникові інформації про роботу та її результат 1. Підрядник зобов'язаний до укладення договору побутового підряду надати замовникові необхідну та достовірну інформацію про види та особливості запропонованих робіт, про особливості експлуатації їх результату, про вартість та строки виконання роботи, а також повідомити замовникові на його прохання інші відомості, що стосуються договору.

Стаття 869. Публічна пропозиція роботи 1. До реклами та інших пропозицій щодо роботи, яка виконується за договором побутового підряду, застосовуються положення статті 641 цього Кодексу. 2. При здачі робіт замовникові підрядник зобов'язаний повідомити його про вимоги, яких необхідно додержувати для ефективного та безпечного використання виготовленої або переробленої речі або іншої виконаної роботи, а також про можливі для замовника або інших осіб наслідки недодержання відповідних вимог. 3. Замовник має право вимагати розірвання договору побутового підряду та відшкодування збитків, якщо внаслідок неповноти або недостовірності інформації, отриманої від підрядника, був укладений договір на виконання робіт, які не мають тих властивостей, які мав на увазі замовник.	2. При переданні результату роботи замовникові підрядник зобов'язаний повідомити його про вимоги, яких необхідно додержувати для ефективного та безпечного його використання, а також про можливі для замовника або інших осіб наслідки недодержання відповідних вимог. 3. Замовник має право вимагати розірвання договору побутового підряду та відшкодування збитків, якщо внаслідок неповноти або недостовірності інформації, отриманої від підрядника, результат роботи не має тих властивостей, які мав на увазі замовник.
Стаття 870. Виконання роботи за договором побутового підряду з матеріалу підрядника 1. За договором побутового підряду підрядник виконує роботу зі свого матеріалу, а за бажанням замовника – з його матеріалу. 2. Якщо робота виконується з матеріалу підрядника, вартість матеріалу оплачується замовником частково або в повному обсязі, за погодженням сторін, з остаточним розрахунком при одержанні замовником виконаної підрядником роботи. У випадках, передбачених договором, матеріал може бути наданий підрядником у кредит (із розстроченням платежу). Подальша зміна ціни наданого в кредит матеріалу не призводить до перерахунку, якщо інше не встановлено договором.	**Виключити статтю 870**
Стаття 871. Виконання роботи за договором побутового підряду з матеріалу замовника 1. Якщо робота виконується з матеріалу замовника, у квитанції або іншому документі, що видається підрядником при укладенні	**Виключити статтю 871**

договору побутового підряду, вказуються точне найменування матеріалу, його кількість і оцінка, здійснена за погодженням сторін.	
Стаття 872. Права замовника у разі істотного порушення підрядником договору побутового підряду 1. Якщо підрядником були допущені істотні відступи від умов договору побутового підряду або інші істотні недоліки в роботі, виконаній із матеріалу замовника, він має право вимагати за своїм вибором: 1) виготовлення іншої речі з однорідного матеріалу такої самої якості; 2) розірвання договору та відшкодування збитків. 2. У разі виявлення інших відступів від умов договору або інших недоліків у роботі замовник має право за своїм вибором вимагати безоплатного усунення цих недоліків у розумний строк або відшкодування його витрат на усунення недоліків чи відповідного зменшення плати. 3. Вимога про безоплатне усунення недоліків роботи, виконаної за договором побутового підряду, які можуть становити небезпеку для життя або здоров'я замовника та інших осіб, може бути пред'явлена замовником або його правонаступником протягом десяти років з моменту прийняття роботи, якщо у встановленому законом порядку не передбачені більш тривалі строки (строки служби). Така вимога може бути пред'явлена незалежно від того, коли виявлено ці недоліки, у тому числі й при виявленні їх після закінчення гарантійного строку. У разі невиконання підрядником цієї вимоги замовник має право протягом цього ж строку вимагати повернення частини ціни, сплаченої за роботу, або відшкодування його витрат на усунення недоліків.	**Стаття 861.** Права замовника у разі істотного порушення підрядником договору побутового підряду 1. Якщо підрядником були допущені істотні відступи від умов договору побутового підряду або інші істотні недоліки результату роботи, виконаного із матеріалу замовника, він має право вимагати за своїм вибором: 1) виготовлення іншої речі з однорідного матеріалу такої самої якості; 2) розірвання договору та відшкодування збитків. 2. У разі виявлення інших відступів від умов договору або інших недоліків у результаті роботи замовник має право за своїм вибором вимагати безоплатного усунення цих недоліків у розумний строк або відшкодування його витрат на усунення недоліків чи відповідного зменшення плати. 3. Вимога про безоплатне усунення недоліків результату роботи, виконаної за договором побутового підряду, які можуть становити небезпеку для життя або здоров'я замовника та інших осіб, може бути пред'явлена замовником або його правонаступником протягом десяти років з моменту прийняття результату роботи, якщо у встановленому законом порядку не передбачені більш тривалі строки (строки експлуатації). Така вимога може бути пред'явлена незалежно від того, коли виявлено ці недоліки, у тому числі й при виявленні їх після закінчення гарантійного строку. У разі невиконання підрядником цієї вимоги замовник має право протягом цього ж строку вимагати повернення частини ціни, сплаченої за роботу, або відшкодування його витрат на усунення недоліків.
Стаття 874. Правові наслідки нез'явлення замовника за одержанням роботи 1. У разі нез'явлення замовника за одержанням виконаної роботи або іншого ухилення замовника від її прийняття підрядник має	**Стаття 862.** Юридичні наслідки нез'явлення замовника за одержанням результату роботи 1. У разі нез'явлення замовника за одержанням результату роботи або іншого ухилення замовника від його прийняття підрядник

право, письмово попередивши замовника, зі спливом двох місяців від дня такого попередження продати предмет договору побутового підряду за розумну ціну, а суму виторгу, з вирахуванням усіх належних підрядникові платежів, внести у депозит нотаріуса, нотаріальної контори на ім'я замовника. 2. Підрядник має право у випадках, визначених частиною першою цієї статті, замість продажу предмета договору побутового підряду притримати його або вимагати відшкодування.	має право, письмово попередивши замовника, зі спливом двох місяців від дня такого попередження продати результат роботи за розумну ціну, а суму виторгу, з вирахуванням усіх належних підрядникові платежів, внести у депозит нотаріуса, нотаріальної контори на ім'я замовника. 2. Підрядник має право у випадках, визначених частиною першою цієї статті, замість продажу результату роботи притримати його або вимагати відшкодування.
§ 3. Будівельний підряд	§ 3. Будівельний підряд
Стаття 875. Договір будівельного підряду 1. За договором будівельного підряду підрядник зобов'язується збудувати і здати у встановлений строк об'єкт або виконати інші будівельні роботи відповідно до проектно-кошторисної документації, а замовник зобов'язується надати підрядникові будівельний майданчик (фронт робіт), передати затверджену проектно-кошторисну документацію, якщо цей обов'язок не покладається на підрядника, прийняти об'єкт або закінчені будівельні роботи та оплатити їх. 2. Договір будівельного підряду укладається на проведення нового будівництва, капітального ремонту, реконструкції (технічного переоснащення) підприємств, будівель (зокрема житлових будинків), споруд, виконання монтажних, пусконалагоджувальних та інших робіт, нерозривно пов'язаних з місцезнаходженням об'єкта. 3. До договору будівельного підряду застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.	**Стаття 863.** Договір будівельного підряду 1. За договором будівельного підряду підрядник зобов'язується збудувати і здати у встановлений строк об'єкт або передати результати інших будівельних робіт відповідно до проектно-кошторисної документації, а замовник зобов'язується надати підрядникові будівельний майданчик (фронт робіт), передати затверджену проектно-кошторисну документацію, якщо цей обов'язок не покладається на підрядника, прийняти об'єкт або закінчені будівельні роботи та оплатити їх. 2. Договір будівельного підряду укладається на проведення нового будівництва, капітального ремонту, реконструкції, виконання монтажних, пусконалагоджувальних та інших робіт, нерозривно пов'язаних з місцезнаходженням об'єкта. 3. До договору будівельного підряду застосовуються положення цього Кодексу, типові форми договорів FIDIC, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 876. Право власності на об'єкт будівництва 1. Власником об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт є замовник, якщо інше не передбачено законом або договором.	**Стаття 864.** Право власності на об'єкт будівництва 1. Власником об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт є замовник, якщо інше не передбачено законом або договором.
Стаття 877. Проектно-кошторисна документація 1. Підрядник зобов'язаний здійснювати будівництво та пов'язані з ним будівельні роботи відповідно до проектної	**Стаття 865.** Проектно-кошторисна документація 1. Підрядник зобов'язаний виконати усі роботи, визначені у проектній документації та в кошторисі (проектно-кошторисній

документації, що визначає обсяг і зміст робіт та інші вимоги, які ставляться до робіт та до кошторису, що визначає ціну робіт. Підрядник зобов'язаний виконати усі роботи, визначені у проектній документації та в кошторисі (проектно-кошторисній документації), якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. 2. Договором будівельного підряду мають бути визначені склад і зміст проектно-кошторисної документації, а також має бути визначено, яка із сторін і в який строк зобов'язана надати відповідну документацію. 3. Підрядник, який виявив у ході будівництва не враховані проектною документацією роботи і необхідність у зв'язку з цим проведення додаткових робіт і збільшення кошторису, зобов'язаний повідомити про це замовника. У разі неодержання від замовника в розумний строк відповіді на своє повідомлення підрядник зобов'язаний зупинити відповідні роботи з віднесенням збитків, завданих цим зупиненням, на замовника. Замовник звільняється від відшкодування цих збитків, якщо доведе, що у проведенні додаткових робіт немає необхідності. 4. Якщо підрядник не виконав обов'язку, встановленого частиною третьою цієї статті, він позбавляється права вимагати від замовника плату за виконані додаткові роботи і права на відшкодування завданих цим збитків, якщо не доведе, що його негайні дії були необхідними в інтересах замовника, зокрема у зв'язку з тим, що зупинення роботи могло призвести до знищення або пошкодження об'єкта будівництва. **Стаття 878.** Внесення змін до проектно-кошторисної документації 1. Замовник має право вносити зміни до проектно-кошторисної документації до початку робіт або під час їх виконання за умови, що додаткові роботи, викликані такими змінами, за вартістю не	документації), якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. 2. Договором будівельного підряду визначається, яка із сторін і в який строк зобов'язана надати відповідну документацію. 3. Підрядник, який виявив у ході будівництва не враховані проектною документацією роботи і необхідність у зв'язку з цим проведення додаткових робіт і збільшення кошторису, зобов'язаний повідомити про це замовника. У разі неодержання від замовника в розумний строк відповіді на своє повідомлення підрядник зобов'язаний зупинити відповідні роботи з віднесенням збитків, завданих цим зупиненням, на замовника. Замовник звільняється від відшкодування цих збитків, якщо доведе, що у проведенні додаткових робіт немає необхідності. 4. Якщо підрядник не виконав обов'язку, встановленого частиною третьою цієї статті, він позбавляється права вимагати від замовника плату за виконані додаткові роботи і права на відшкодування завданих цим збитків, якщо не доведе, що його негайні дії були необхідними в інтересах замовника, зокрема у зв'язку з тим, що зупинення роботи могло призвести до знищення або пошкодження об'єкта будівництва. 5. Зміни до проектно-кошторисної документації вносяться до початку робіт або під час їх виконання за умови, що додаткові роботи, викликані такими змінами, за вартістю не перевищують десяти відсотків визначеної у кошторисі ціни і не змінюють характеру робіт, визначених договором. 6. Внесення до проектно-кошторисної документації змін, що потребують додаткових робіт, вартість яких перевищує десять відсотків визначеної у кошторисі ціни, допускається лише за згодою підрядника. У цьому разі підрядник має право відмовитися від договору та вимагати відшкодування збитків.

перевищують десяти відсотків визначеної у кошторисі ціни і не змінюють характеру робіт, визначених договором. 2. Внесення до проектно-кошторисної документації змін, що потребують додаткових робіт, вартість яких перевищує десять відсотків визначеної у кошторисі ціни, допускається лише за згодою підрядника. У цьому разі підрядник має право відмовитися від договору та вимагати відшкодування збитків.	
Стаття 879. Забезпечення будівництва та оплата робіт 1. Матеріально-технічне забезпечення будівництва покладається на підрядника, якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. Договором на замовника може бути покладений обов'язок сприяти підрядникові у забезпеченні будівництва водопостачанням, електроенергією тощо, а також у наданні інших послуг. 2. Підрядник, який зобов'язаний здійснювати матеріально-технічне забезпечення будівництва, несе ризик неможливості використання наданого ним матеріалу (деталей, конструкцій) або устаткування без погіршення якості робіт. 3. У разі неможливості використання матеріалу (деталей, конструкцій) або устаткування, наданого замовником, без погіршення якості виконуваних робіт підрядник має право відмовитися від договору та вимагати від замовника сплати ціни робіт пропорційно їх виконаній частині, а також відшкодування збитків, не покритих цією сумою. 4. Оплата робіт провадиться після прийняття замовником збудованого об'єкта (виконаних робіт), якщо інший порядок розрахунків не встановлений за погодженням сторін. 5. У разі руйнування або пошкодження об'єкта будівництва внаслідок непереборної сили до спливу встановленого договором будівельного підряду строку здачі об'єкта, а також у разі неможливості завершити будівництво (будівельні роботи) з інших причин, що не залежать від замовника, підрядник не має права	**Стаття 866.** Забезпечення будівництва та оплата робіт 1. Матеріально-технічне забезпечення будівництва покладається на підрядника, якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. 2. Підрядник, який зобов'язаний здійснювати матеріально-технічне забезпечення будівництва, несе ризик неможливості використання наданого ним матеріалу (деталей, конструкцій) або устаткування без погіршення якості робіт. 3. У разі неможливості використання матеріалу (деталей, конструкцій) або устаткування, наданого замовником, без погіршення якості виконуваних робіт підрядник має право відмовитися від договору та вимагати від замовника сплати ціни робіт пропорційно їх виконаній частині, а також відшкодування збитків, не покритих цією сумою. 4. Оплата робіт провадиться після прийняття замовником збудованого об'єкта або результату інших будівельних робіт, якщо інший порядок розрахунків не встановлений за погодженням сторін. 5. У разі руйнування або пошкодження об'єкта будівництва внаслідок непереборної сили до спливу встановленого договором будівельного підряду строку здачі об'єкта, а також у разі неможливості завершити будівництво (будівельні роботи) з інших причин, що не залежать від замовника, підрядник не має права вимагати від замовника плату за роботу або оплату витрат, якщо інше не встановлено договором. 6. У разі необхідності консервації будівництва з незалежних від сторін обставин замовник зобов'язаний оплатити підрядникові

вимагати від замовника плату за роботу або оплату витрат, якщо інше не встановлено договором. 6. У разі необхідності консервації будівництва з незалежних від сторін обставин замовник зобов'язаний оплатити підрядникові виконані до консервації роботи та відшкодувати йому витрати, пов'язані з консервацією.	виконані до консервації роботи та відшкодувати йому витрати, пов'язані з консервацією.
Стаття 880. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта 1. Віднесення ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта будівництва на замовника або підрядника до його прийняття замовником встановлюється відповідно до вимог закону, крім випадків, коли це сталося внаслідок обставин, що залежали від замовника.	**Стаття 867.** Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт 1. Віднесення ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт на замовника або підрядника до його прийняття замовником встановлюється відповідно до вимог закону, крім випадків, коли це сталося внаслідок обставин, що залежали від замовника.
Стаття 881. Страхування об'єкта будівництва 1. Страхування об'єкта будівництва або комплексу робіт здійснюється підрядником або замовником відповідно до законодавства. Сторона, на яку покладається обов'язок щодо страхування, має надати другій стороні в порядку, встановленому договором, докази укладення нею договору страхування, включаючи відомості про страхувальника, розмір страхової суми та застраховані ризики. 2. Недоліки робіт або використовуваного для робіт матеріалу, допущені з вини підрядника (або субпідрядника), мають бути усунені підрядником за його рахунок. 3. Замовник має право з метою здійснення контролю та нагляду за будівництвом і прийняття від свого імені відповідних рішень укласти договір про надання такого виду послуг із спеціалізованою організацією або спеціалістом. У цьому разі в договорі будівельного підряду визначаються функції та повноваження такого спеціаліста.	**Стаття 868.** Страхування об'єкта будівництва 1. Страхування об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт здійснюється підрядником або замовником відповідно до законодавства. Сторона, на яку покладається обов'язок щодо страхування, має надати другій стороні в порядку, встановленому договором, докази укладення нею договору страхування, включаючи відомості про страхувальника, розмір страхової суми та застраховані ризики.
Стаття 882. Передання та прийняття робіт 1. Замовник, який одержав повідомлення підрядника про готовність до передання робіт, виконаних за договором будівельного	**Стаття 869.** Передання та прийняття результату будівельних робіт

підряду, або, якщо це передбачено договором, – етапу робіт, зобов'язаний негайно розпочати їх прийняття. 2. Замовник організовує та здійснює прийняття робіт за свій рахунок, якщо інше не встановлено договором. У прийнятті робіт мають брати участь представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених законом або іншими нормативно-правовими актами. 3. Замовник, який попередньо прийняв окремі етапи робіт, несе ризик їх знищення або пошкодження не з вини підрядника, у тому числі й у випадках, коли договором будівельного підряду передбачено виконання робіт на ризик підрядника. 4. Передання робіт підрядником і прийняття їх замовником оформляється актом, підписаним обома сторонами. У разі відмови однієї із сторін від підписання акта про це вказується в акті і він підписується другою стороною. Акт, підписаний однією стороною, може бути визнаний судом недійсним лише у разі, якщо мотиви відмови другої сторони від підписання акта визнані судом обґрунтованими. 5. Прийняття робіт може здійснюватися після попереднього випробування, якщо це передбачено договором будівельного підряду або випливає з характеру робіт. У цьому випадку прийняття робіт може здійснюватися лише у разі позитивного результату попереднього випробування. 6. Замовник має право відмовитися від прийняття робіт у разі виявлення недоліків, які виключають можливість використання об'єкта для вказаної в договорі мети та не можуть бути усунені підрядником, замовником або третьою особою.	1. Замовник, який одержав повідомлення підрядника про готовність до передання результату будівельних робіт, або, якщо це передбачено договором, – етапу робіт, зобов'язаний негайно розпочати їх прийняття. 2. Замовник організовує та здійснює прийняття результату будівельних робіт за свій рахунок, якщо інше не встановлено договором. У прийнятті результату будівельних робіт мають брати участь представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених законом або іншими нормативно-правовими актами. 3. Замовник, який попередньо прийняв окремі етапи робіт, несе ризик їх знищення або пошкодження не з вини підрядника, у тому числі й у випадках, коли договором будівельного підряду передбачено виконання робіт на ризик підрядника. 4. Передання результату будівельних робіт підрядником і прийняття їх замовником оформляється актом, підписаним обома сторонами. У разі відмови однієї із сторін від підписання акта про це вказується в акті і він підписується другою стороною. Акт, підписаний однією стороною, може бути визнаний судом недійсним лише у разі, якщо мотиви відмови другої сторони від підписання акта визнані судом обґрунтованими. 5. Прийняття результату будівельних робіт може здійснюватися після попереднього випробування, якщо це передбачено договором будівельного підряду або випливає з характеру робіт. 6. Замовник має право відмовитися від прийняття результату будівельних робіт у разі виявлення недоліків, які виключають можливість використання об'єкта для вказаної в договорі мети та не можуть бути усунені підрядником, замовником або третьою особою.
Стаття 883. Відповідальність підрядника 1. Підрядник відповідає за недоліки збудованого об'єкта, за прострочення передання його замовникові та за інші порушення договору (за недосягнення проектної потужності, інших	**Стаття 870.** Юридичні наслідки порушення підрядником договору 1. Підрядник відповідає за недоліки результату будівельних робіт, за прострочення передання його замовникові та за інші

запроектованих показників тощо), якщо не доведе, що ці порушення сталися не з його вини. 2. За невиконання або неналежне виконання обов'язків за договором будівельного підряду підрядник сплачує неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки в повному обсязі. 3. Суми неустойки (пені), сплачені підрядником за порушення строків виконання окремих робіт, повертаються підрядникові у разі закінчення всіх робіт до встановленого договором граничного терміну.	порушення договору (за недосягнення проектної потужності, інших запроектованих показників тощо), якщо не доведе, що ці порушення сталися не з його вини. 2. За порушення обов'язків за договором будівельного підряду підрядник сплачує неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки в повному обсязі. 3. Суми неустойки (пені), сплачені підрядником за порушення строків виконання окремих робіт, повертаються підрядникові у разі закінчення всіх робіт до встановленого договором граничного терміну.
Стаття 884. Гарантії якості у договорі будівельного підряду 1. Підрядник гарантує досягнення об'єктом будівництва визначених у проектно-кошторисній документації показників і можливість експлуатації об'єкта відповідно до договору протягом гарантійного строку, якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. Гарантійний строк становить десять років від дня прийняття об'єкта замовником, якщо більший гарантійний строк не встановлений договором або законом. 2. Підрядник відповідає за дефекти, виявлені у межах гарантійного строку, якщо він не доведе, що вони сталися внаслідок: природного зносу об'єкта або його частин; неправильної його експлуатації або неправильності інструкцій щодо його експлуатації, розроблених самим замовником або залученими ним іншими особами; неналежного ремонту об'єкта, який здійснено самим замовником або залученими ним третіми особами. 3. Гарантійний строк продовжується на час, протягом якого об'єкт не міг експлуатуватися внаслідок недоліків, за які відповідає підрядник. 4. У разі виявлення протягом гарантійного строку недоліків замовник повинен заявити про них підрядникові в розумний строк після їх виявлення.	**Стаття 871.** Гарантії якості 1. Підрядник гарантує досягнення результатами будівельних робіт визначених у проектно-кошторисній документації показників і можливість їх експлуатації відповідно до договору протягом гарантійного строку, якщо інше не встановлено договором будівельного підряду. Гарантійний строк становить десять років від дня прийняття результату замовником, якщо більший гарантійний строк не встановлений договором або законом. 2. Підрядник відповідає за дефекти, виявлені у межах гарантійного строку, якщо він не доведе, що вони сталися внаслідок: природного зносу об'єкта або його частин; неправильної його експлуатації або неправильності інструкцій щодо його експлуатації, розроблених самим замовником або залученими ним іншими особами; неналежного ремонту об'єкта, який здійснено самим замовником або залученими ним третіми особами. 3. Гарантійний строк продовжується на час, протягом якого об'єкт не міг експлуатуватися внаслідок недоліків, за які відповідає підрядник. 4. У разі виявлення протягом гарантійного строку недоліків замовник повинен заявити про них підрядникові в розумний строк після їх виявлення.

5. Договором будівельного підряду може бути встановлено право замовника сплатити передбачену договором частину ціни робіт, визначеної у кошторисі, після закінчення гарантійного строку.	5. Договором будівельного підряду може бути встановлено право замовника сплатити передбачену договором частину ціни робіт, визначеної у кошторисі, після закінчення гарантійного строку.
Стаття 885. Усунення недоліків за рахунок замовника 1. Договором будівельного підряду може бути передбачений обов'язок підрядника усувати на вимогу замовника та за його рахунок недоліки, за які підрядник не відповідає. Підрядник має право відмовитися від виконання цього обов'язку, якщо усунення недоліків не пов'язане безпосередньо з предметом договору або не може бути здійснене підрядником з незалежних від нього причин.	**Стаття 872.** Усунення недоліків 1. Недоліки робіт або використовуваного для робіт матеріалу, допущені з вини підрядника (або субпідрядника), мають бути усунені підрядником за його рахунок. 2. Договором будівельного підряду може бути передбачений обов'язок підрядника усувати на вимогу замовника та за його рахунок недоліки, за які підрядник не відповідає. Підрядник має право відмовитися від виконання цього обов'язку, якщо усунення недоліків не пов'язане безпосередньо з предметом договору або не може бути здійснене підрядником з незалежних від нього причин. 3. Замовник має право з метою здійснення контролю та нагляду за будівництвом і прийняття від свого імені відповідних рішень укласти договір про надання такого виду послуг із спеціалізованою організацією або спеціалістом. У цьому разі в договорі будівельного підряду визначаються функції та повноваження такого спеціаліста.
Стаття 886. Відповідальність замовника 1. У разі невиконання або неналежного виконання замовником обов'язків за договором будівельного підряду він сплачує підрядникові неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки у повному обсязі, якщо не доведе, що порушення договору сталося не з його вини.	**Стаття 873.** Юридичні наслідки порушення договору замовником 1. У разі порушення замовником обов'язків за договором будівельного підряду він сплачує підрядникові неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки у повному обсязі, якщо не доведе, що порушення договору сталося не з його вини.
§ 4. Підряд на проектні та пошукові роботи	§ 4. Підряд на пошукові та/або проектні роботи
Стаття 887. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт 1. За договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт підрядник зобов'язується розробити за завданням замовника проектну або іншу технічну документацію та (або)	**Стаття 874.** Договір підряду на проведення пошукових робіт 1. За договором підряду на проведення пошукових робіт підрядник зобов'язується за завданням замовника провести пошукові роботи та передати їх результат замовнику, а замовник зобов'язується

виконати пошукові роботи, а замовник зобов'язується прийняти та оплатити їх. 2. До договору підряду на проведення проектних і пошукових робіт застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.	передати технічне завдання та інші вихідні дані підряднику, прийняти та оплатити результат пошукових робіт. 2. До договору підряду на проведення пошукових робіт застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.
Стаття відсутня	**Стаття 874[1].** Договір підряду на проведення проектних робіт 1. За договором підряду на проведення проектних робіт підрядник зобов'язується за завданням замовника розробити проектну або іншу технічну документацію, а замовник зобов'язується передати технічне завдання та інші вихідні дані підряднику, прийняти та оплатити результат проектних робіт. 2. До договору підряду на проведення проектних робіт застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 888. Вихідні дані для проведення проектних та пошукових робіт 1. За договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт замовник зобов'язаний передати підрядникові завдання на проектування, а також інші вихідні дані, необхідні для складання проектно-кошторисної документації. Завдання на проектування може бути підготовлене за дорученням замовника підрядником. У цьому разі завдання стає обов'язковим для сторін з моменту його затвердження замовником. 2. Підрядник зобов'язаний додержувати вимог, що містяться у завданні та інших вихідних даних для проектування та виконання пошукових робіт, і має право відступити від них лише за згодою замовника.	**Стаття 875.** Вихідні дані для проведення пошукових та (або) проектних робіт 1. За договором підряду на проведення пошукових робіт замовник зобов'язаний передати підрядникові технічне завдання на проведення пошукових робіт. Технічне завдання на проведення пошукових робіт може бути підготовлене за дорученням замовника підрядником. У цьому разі технічне завдання стає обов'язковим для сторін з моменту його затвердження замовником. 2. За договором підряду на проведення проектних робіт замовник зобов'язаний передати підрядникові завдання на проектування, а також інші вихідні дані, необхідні для складання проектно-кошторисної документації. Завдання на проектування може бути підготовлене за дорученням замовника підрядником. У цьому разі завдання стає обов'язковим для сторін з моменту його затвердження замовником. 3. Підрядник зобов'язаний додержувати вимог, що містяться у завданні та інших вихідних даних для проектування та технічному завданні на проведення пошукових робіт, і має право відступити від них лише за згодою замовника.

Стаття 889. Обов’язки замовника 1. Замовник зобов’язаний, якщо інше не встановлено договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт: 1) сплатити підрядникові встановлену ціну після завершення усіх робіт чи сплатити її частинами після завершення окремих етапів робіт або в іншому порядку, встановленому договором або законом; 2) використовувати проектно-кошторисну документацію, одержану від підрядника, лише для цілей, встановлених договором, не передавати проектно-кошторисну документацію іншим особам і не розголошувати дані, що містяться у ній, без згоди підрядника; 3) надавати послуги підрядникові у виконанні проектних та пошукових робіт в обсязі та на умовах, встановлених договором; 4) брати участь разом з підрядником у погодженні готової проектно-кошторисної документації з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 5) відшкодувати підрядникові додаткові витрати, пов’язані із зміною вихідних даних для проведення проектних та пошукових робіт внаслідок обставин, що не залежать від підрядника; 6) залучити підрядника до участі у справі за позовом, пред’явленим до замовника іншою особою у зв’язку з недоліками складеної проектної документації або виконаних пошукових робіт.	**Стаття 876.** Обов’язки замовника 1. Замовник зобов’язаний, якщо інше не встановлено договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт: 1) прийняти результати пошукових та/або проектних робіт в строки, погоджені сторонами, за умови відсутності відступів від умов договору або інших недоліків; 2) сплатити підрядникові встановлену ціну після завершення усіх робіт чи сплатити її частинами після завершення окремих етапів робіт або в іншому порядку, встановленому договором або законом; 3) використовувати результати пошукових робіт та/або проектно-кошторисну документацію, одержані від підрядника, лише для цілей, встановлених договором; 4) не передавати результати пошукових робіт та/або проектно-кошторисну документацію іншим особам і не розголошувати дані, що містяться у них, без згоди підрядника; 5) повторно використовувати результати пошукових робіт та/або проектно-кошторисну документацію лише за згодою підрядника; 6) надавати послуги підрядникові у проведенні пошукових та (або) проектних робіт в обсязі та на умовах, встановлених договором; 7) брати участь разом з підрядником у погодженні готової проектно-технічної документації та/або результатів пошукових робіт із уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 8) відшкодувати підрядникові додаткові витрати, пов’язані зі зміною вихідних даних для проведення проектних та/або пошукових робіт внаслідок обставин, що не залежать від підрядника; 9) залучити підрядника до участі у справі за позовом, пред’явленим до замовника іншою особою у зв’язку з недоліками складеної проектно-кошторисної документації та/або результатів пошукових робіт
Стаття 890. Обов’язки підрядника	**Стаття 877.** Обов’язки підрядника

1. Підрядник зобов’язаний: 1) виконувати роботи відповідно до вихідних даних для проведення проектування та згідно з договором; 2) погоджувати готову проектно-кошторисну документацію із замовником, а в разі необхідності – також з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 3) передати замовникові готову проектно-кошторисну документацію та результати пошукових робіт; 4) не передавати без згоди замовника проектно-кошторисну документацію іншим особам; 5) гарантувати замовникові відсутність у інших осіб права перешкодити або обмежити виконання робіт на основі підготовленої за договором проектно-кошторисної документації.	1. Підрядник зобов’язаний: 1) виконувати роботи відповідно до технічного завдання та вихідних даних для проведення пошукових та/або проектних робіт та згідно з договором; 2) погоджувати готову проектно-кошторисну документацію та/або результати пошукових робіт із замовником, а в разі необхідності – також з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 3) передати замовникові готову проектно-кошторисну документацію та/або результати пошукових робіт; 4) повторно використовувати проектно-кошторисну документацію та/або результати пошукових робіт лише за згодою підрядника; 5) не передавати без згоди замовника проектно-кошторисну документацію та/або результати пошукових робіт іншим особам; 6) гарантувати замовникові відсутність у інших осіб права перешкодити або обмежити виконання робіт на основі підготовленої за договором проектно-кошторисної документації та/або результатів пошукових робіт.
Стаття 891. Відповідальність підрядника за недоліки документації та робіт 1. Підрядник відповідає за недоліки проектно-кошторисної документації та пошукових робіт, включаючи недоліки, виявлені згодом у ході будівництва, а також у процесі експлуатації об’єкта, створеного на основі виконаної проектно-кошторисної документації і результатів пошукових робіт. 2. У разі виявлення недоліків у проектно-кошторисній документації або в пошукових роботах підрядник на вимогу замовника зобов’язаний безоплатно переробити проектно-кошторисну документацію або здійснити необхідні додаткові пошукові роботи, а також відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 878.** Юридичні наслідки порушення підрядником умов договору 1. Підрядник відповідає за недоліки результатів пошукових та (або) проектних робіт, включаючи недоліки, виявлені у ході будівництва, а також у процесі експлуатації об’єкта, створеного на основі результатів пошукових та (або) проектних робіт. 2. У разі виявлення недоліків у результатах пошукових та (або) проектних робіт підрядник на вимогу замовника зобов’язаний безоплатно виправити такі недоліки, а також відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. За порушення вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища підрядник несе відповідальність відповідно до діючого законодавства.

Стаття відсутня	**Стаття 879[1].** Юридичні наслідки порушення замовником умов договору 1. У разі порушення замовником обов'язків за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт замовник зобов'язаний відшкодувати підряднику завдані цим збитки, якщо не доведе, що порушення договору сталося не з його вини.
Глава 62 ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ АБО ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РОБІТ	Глава 62 ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ АБО ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РОБІТ
Стаття 892. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт 1. За договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт підрядник (виконавець) зобов'язується провести за завданням замовника наукові дослідження, розробити зразок нового виробу та конструкторську документацію на нього, нову технологію тощо, а замовник зобов'язується прийняти виконану роботу та оплатити її. Договір може охоплювати весь цикл проведення наукових досліджень, розроблення та виготовлення зразків або його окремі етапи.	**Стаття 892.** Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт 1. За договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт виконавець зобов'язується провести за завданням замовника науковий пошук, дослідження, розробити нове положення чи підхід, зразок нового виробу та конструкторську документацію на нього, нову технологію тощо, а замовник зобов'язується прийняти виконану роботу та оплатити її. Договір може охоплювати весь цикл проведення наукових досліджень, розроблення та виготовлення зразків або його окремі етапи. 2. Особливості укладення та виконання договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт можуть бути передбачені законом.
Стаття відсутня	**Стаття 892[1].** Форма договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт 1. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт укладається у письмовій формі.
Стаття відсутня	**Стаття 893[1].** Ціна робіт 1. У договорі на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт визначається ціна робіт або спосіб її визначення.

	2. Ціна за договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт може бути визначена в кошторисі.
Глава 63 ПОСЛУГИ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	Глава 63 ПОСЛУГИ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Стаття 901. Договір про надання послуг 1. За договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. 2. Положення цієї глави можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання.	**Стаття 901.** Договір про надання послуг 1. За договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві надану послугу, якщо інше не встановлено договором. 2. Положення цієї глави можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання.
Стаття 902. Виконання договору про надання послуг 1. Виконавець повинен надати послугу особисто. 2. У випадках, встановлених договором, виконавець має право покласти виконання договору про надання послуг на іншу особу, залишаючись відповідальним в повному обсязі перед замовником за порушення договору.	**Без змін**
Стаття 903. Плата за договором про надання послуг 1. Якщо договором передбачено надання послуг за плату, замовник зобов'язаний оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором. 2. У разі неможливості виконати договір про надання послуг, що виникла не з вини виконавця, замовник зобов'язаний виплатити виконавцеві розумну плату. Якщо неможливість виконати договір виникла з вини замовника, він зобов'язаний виплатити виконавцеві плату в повному обсязі, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Без змін**

Стаття 904. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг 1. За договором про безоплатне надання послуг замовник зобов'язаний відшкодувати виконавцеві усі фактичні витрати, необхідні для виконання договору. 2. Положення частини першої цієї статті застосовуються також у випадках, коли неможливість виконати договір про безоплатне надання послуг виникла з вини замовника або внаслідок непереборної сили.	**Без змін**
Стаття 905. Строк договору про надання послуг 1. Строк договору про надання послуг встановлюється за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом або іншими нормативно-правовими актами.	**Виключити статтю 905**
Стаття 906. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг 1. Збитки, завдані замовнику невиконанням або неналежним виконанням договору про надання послуг за плату, підлягають відшкодуванню виконавцем, у разі наявності його вини, у повному обсязі, якщо інше не встановлено договором. Виконавець, який порушив договір про надання послуг за плату при здійсненні ним підприємницької діяльності, відповідає за це порушення, якщо не доведе, що належне виконання виявилося неможливим внаслідок непереборної сили, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Збитки, завдані невиконанням або неналежним виконанням договору про безоплатне надання послуг, підлягають відшкодуванню виконавцем у розмірі, що не перевищує двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо інший розмір відповідальності виконавця не встановлений договором.	**Стаття 906.** Юридичні наслідки порушення виконавцем договору про надання послуг 1. Збитки, завдані замовнику невиконанням або неналежним виконанням договору про надання послуг за плату, підлягають відшкодуванню виконавцем, у разі наявності його вини, у повному обсязі, якщо інше не встановлено договором. Виконавець, який порушив договір про надання послуг за плату при здійсненні ним підприємницької діяльності, відповідає за це порушення, якщо не доведе, що належне виконання виявилося неможливим внаслідок непереборної сили, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Збитки, завдані невиконанням або неналежним виконанням договору про безоплатне надання послуг, підлягають відшкодуванню виконавцем у розмірі, що не перевищує двох мінімальних прожиткових мінімумів, якщо інший розмір відповідальності виконавця не встановлений договором.
Стаття 907. Розірвання договору про надання послуг 1. Договір про надання послуг може бути розірваний, у тому числі шляхом односторонньої відмови від договору, в порядку та на	**Виключити статтю 907**

підставах, встановлених цим Кодексом, іншим законом або за домовленістю сторін. Порядок і наслідки розірвання договору про надання послуг визначаються домовленістю сторін або законом.	
Глава 64 ПЕРЕВЕЗЕННЯ	Глава 64 ПЕРЕВЕЗЕННЯ
Стаття 908. Загальні положення про перевезення 1. Перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти здійснюється за договором перевезення. 2. Загальні умови перевезення визначаються цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них. Умови перевезення вантажу, пасажирів і багажу окремими видами транспорту, а також відповідальність сторін щодо цих перевезень встановлюються договором, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них.	**Стаття 908.** Договір перевезення 1. За договором перевезення одна сторона (перевізник) зобов’язується за завданням іншої сторони (замовника) надати транспортну послугу з перевезення вантажу, пасажирів, багажу тощо, а замовник зобов’язується оплатити перевізнику надану послугу, якщо інше не встановлено договором. 2. Загальні умови перевезення визначаються цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них. Умови перевезення вантажу, пасажирів і багажу окремими видами транспорту встановлюються договором, якщо інше не встановлено законами, транспортними кодексами (статутами) та правилами, що видаються відповідно до них.
Стаття 909. Договір перевезення вантажу 1. За договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов’язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов’язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату. 2. Договір перевезення вантажу укладається у письмовій формі. 3. Укладення договору перевезення вантажу підтверджується складенням транспортної накладної (коносамента або іншого документа, встановленого транспортними кодексами (статутами). 4. Законом можуть бути передбачені особливості укладення та виконання договору перевезення вантажу.	**Стаття 909.** Договір перевезення пасажира та багажу 1. За договором перевезення пасажира одна сторона (перевізник) зобов’язується перевезти другу сторону (пасажира) до пункту призначення, а в разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання багажу, а пасажир зобов’язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення. 2. Укладення договору перевезення пасажира та багажу підтверджується видачею відповідно квитка або електронного квитка та багажної квитанції, вимоги до яких встановлюються відповідно до законодавства. 3. Перевезення, що здійснюється суб’єктами підприємницької діяльності, вважається перевезенням транспортом загального

Стаття 915. Перевезення транспортом загального користування 1. Перевезення, що здійснюється юридичною особою, вважається перевезенням транспортом загального користування, якщо із закону, інших нормативно-правових актів або ліцензії, виданої цій організації, випливає, що вона має здійснювати перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти за зверненням будь-якої особи. 2. Договір перевезення транспортом загального користування є публічним договором.	користування, якщо із закону, інших нормативно-правових актів або ліцензії, виданої цій організації, випливає, що вона має здійснювати перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти за зверненням будь-якої особи. 4. Договір перевезення транспортом загального користування є публічним договором.
Стаття 911. Права пасажира 1. Пасажир має право: 1) одержати місце у транспортному засобі згідно з придбаним квитком; 2) провозити з собою безоплатно одну дитину віком до шести років без права зайняття нею окремого місця; 3) купувати для дітей віком від шести до чотирнадцяти років дитячі квитки за пільговою ціною; 4) перевозити з собою безоплатно ручну поклажу у межах норм, встановлених транспортними кодексами (статутами); 5) зробити не більше однієї зупинки в дорозі з подовженням строку чинності проїзних документів (квитка) не більше ніж на десять діб, а в разі хвороби – на весь час хвороби; 6) відмовитися від поїздки, повернути квиток і одержати назад повну або часткову вартість квитка – залежно від строку здавання квитка згідно з правилами, встановленими транспортними кодексами (статутами); 7) отримувати повну та своєчасну інформацію про час та місце відправлення транспортного засобу за вказаним у транспортному документі (квитку) маршрутом. 2. Пасажир може мати також інші права, встановлені цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них.	**Стаття 911.** Права пасажира 1. Пасажир має право: 1) одержати місце у транспортному засобі згідно з придбаним квитком; 2) **перевозити з собою безоплатно одну дитину віком до шести років без права зайняття нею окремого місця, а при здійсненні перевезення повітряним транспортом – до двох років;** 3) купувати для дітей віком від шести до чотирнадцяти років дитячі квитки за пільговою ціною; 4) перевозити з собою безоплатно ручну поклажу у межах норм, встановлених транспортними кодексами (статутами); 5) **зробити не більше однієї зупинки в дорозі з подовженням строку чинності проїзних документів (квитка) не більше ніж на десять діб, а в разі хвороби пасажира чи членів його родини, що подорожує разом з ним на транспортному засобі, – на весь час хвороби;** 6) відмовитися від поїздки, повернути квиток і одержати назад повну або часткову вартість квитка – залежно від строку здавання квитка згідно з правилами, встановленими транспортними кодексами (статутами); 7) отримувати повну та своєчасну інформацію про час та місце відправлення транспортного засобу за вказаним у транспортному документі (квитку) маршрутом.

	2. Пасажир може мати також інші права, встановлені цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них.
Стаття 910. Договір перевезення пасажира та багажу 1. За договором перевезення пасажира одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажира) до пункту призначення, а в разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення. 2. Укладення договору перевезення пасажира та багажу підтверджується видачею відповідно квитка або електронного квитка та багажної квитанції, вимоги до яких встановлюються відповідно до законодавства. **Стаття 914.** Довгостроковий договір 1. Перевізник і власник (володілець) вантажу в разі необхідності здійснення систематичних перевезень можуть укласти довгостроковий договір. 2. За довгостроковим договором перевізник зобов'язується у встановлені строки приймати, а власник (володілець) вантажу – передавати для перевезення вантаж у встановленому обсязі. У довгостроковому договорі перевезення вантажу встановлюються обсяг, строки та інші умови надання транспортних засобів і передання вантажу для перевезення, порядок розрахунків, а також інші умови перевезення.	**Стаття 910.** Договір перевезення вантажу 1. За договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату. 2. Укладення договору перевезення вантажу підтверджується складенням транспортної накладної (коносамента або іншого документа, встановленого транспортними кодексами (статутами). 3. Перевізник і власник (володілець) вантажу в разі необхідності здійснення систематичних перевезень можуть укласти довгостроковий договір.
Стаття 912. Договір чартеру (фрахтування) 1. За договором чартеру (фрахтування) одна сторона (фрахтівник) зобов'язується надати другій стороні (фрахтувальникові) за плату всю або частину місткості в одному чи кількох транспортних засобах на один або кілька рейсів для	**Без змін**

перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти або з іншою метою, якщо це не суперечить закону та іншим нормативно-правовим актам. 2. Порядок укладення договору чартеру (фрахтування), а також форма цього договору встановлюються транспортними кодексами (статутами).	
Стаття 913. Мультимодальні перевезення 1. Перевезення вантажу, багажу, пошти здійснюються кількома видами транспорту з використанням документа мультимодального перевезення. 2. Перевезення пасажирів може здійснюватися кількома видами транспорту за єдиним транспортним документом або за документом мультимодального перевезення. Відносини організацій, підприємств транспорту, що здійснюють мультимодальні перевезення, визначаються за домовленістю між ними. 3. Відносини організацій, підприємств транспорту, що здійснюють мультимодальні перевезення, перевезення пасажирів, визначаються Законом України «Про мультимодальні перевезення» та іншими актами цивільного законодавства.	**Без змін**
Стаття 914. Довгостроковий договір 1. Перевізник і власник (володілець) вантажу в разі необхідності здійснення систематичних перевезень можуть укласти довгостроковий договір. 2. За довгостроковим договором перевізник зобов'язується у встановлені строки приймати, а власник (володілець) вантажу – передавати для перевезення вантаж у встановленому обсязі. У довгостроковому договорі перевезення вантажу встановлюються обсяг, строки та інші умови надання транспортних засобів і передання вантажу для перевезення, порядок розрахунків, а також інші умови перевезення.	**Виключити статтю 914**
Стаття 915. Перевезення транспортом загального користування 1. Перевезення, що здійснюється юридичною особою, вважається перевезенням транспортом загального користування, якщо	**Виключити статтю 915**

із закону, інших нормативно-правових актів або ліцензії, виданої цій організації, випливає, що вона має здійснювати перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти за зверненням будь-якої особи. 2. Договір перевезення транспортом загального користування є публічним договором.	
Стаття 916. Провізна плата 1. За перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти стягується провізна плата у розмірі, що визначається за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом або іншими нормативно-правовими актами. Якщо розмір провізної плати не визначений, стягується розумна плата. 2. Плата за перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти, що здійснюється транспортом загального користування, визначається за домовленістю сторін, якщо вона не встановлена тарифами, затвердженими у встановленому порядку. Пільгові умови перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти транспортом загального користування можуть встановлюватися організацією, підприємством транспорту за їх рахунок або за рахунок відповідного бюджету у випадках, встановлених законом та іншими нормативно-правовими актами. 3. Робота та послуги, що виконуються на вимогу власника (володільця) вантажу і не передбачені тарифами, оплачуються додатково за домовленістю сторін. 4. Перевізник має право притримати переданий йому для перевезення вантаж для забезпечення внесення провізної плати та інших платежів, якщо інше не встановлено законом, іншими нормативно-правовими актами або не випливає із суті зобов'язання.	**Стаття 916.** Провізна плата 1. За перевезення вантажу, пасажирів, багажу стягується провізна плата у розмірі, що визначається за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом або іншими нормативно-правовими актами. Якщо розмір провізної плати не визначений, стягується розумна плата. 2. Плата за перевезення вантажу, пасажирів, багажу, що здійснюється транспортом загального користування, визначається за домовленістю сторін, якщо вона не встановлена тарифами, затвердженими у встановленому порядку. Пільгові умови перевезення вантажу, пасажирів, багажу транспортом загального користування можуть встановлюватися організацією, підприємством транспорту за їх рахунок або за рахунок відповідного бюджету у випадках, встановлених законом та іншими нормативно-правовими актами. 3. Послуги, що виконуються на вимогу пасажира чи відправника вантажу і не передбачені тарифами, оплачуються додатково за домовленістю сторін. 4. Перевізник має право притримати переданий йому для перевезення вантаж для забезпечення внесення провізної плати та інших платежів, якщо інше не встановлено законом, іншими нормативно-правовими актами або не випливає із суті зобов'язання.
Стаття 917. Надання транспортних засобів і пред'явлення вантажу до перевезення 1. Перевізник зобов'язаний надати транспортні засоби під завантаження у строк, встановлений договором.	**Без змін**

Відправник вантажу має право відмовитися від наданого транспортного засобу, якщо він є непридатним для перевезення цього вантажу. 2. Відправник повинен пред'явити у встановлений строк вантаж, який підлягає перевезенню, в належній тарі та (або) упаковці; вантаж має бути також замаркований відповідно до встановлених вимог. 3. Перевізник має право відмовитися від прийняття вантажу, що поданий у тарі та (або) упаковці, які не відповідають встановленим вимогам, а також у разі відсутності або неналежного маркування вантажу.	
Стаття 918. Завантаження та вивантаження вантажу 1. Завантаження (вивантаження) вантажу здійснюється організацією, підприємством транспорту або відправником (одержувачем) у порядку, встановленому договором, із додержанням правил, встановлених транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них. 2. Завантаження (вивантаження) вантажу, що здійснюється відправником (одержувачем) вантажу, має провадитися у строки, встановлені договором, якщо такі строки не встановлені транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них.	**Без змін**
Стаття 919. Строк доставки вантажу, пасажира, багажу, пошти 1. Перевізник зобов'язаний доставити вантаж, пасажира, багаж, пошту до пункту призначення у строк, встановлений договором, якщо інший строк не встановлений транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них, а в разі відсутності таких строків – у розумний строк. 2. Вантаж, не виданий одержувачеві на його вимогу протягом тридцяти днів після спливу строку його доставки, якщо більш	**Без змін**

тривалий строк не встановлений договором, транспортними кодексами (статутами), вважається втраченим. Одержувач вантажу повинен прийняти вантаж, що прибув після спливу зазначених вище строків, і повернути суму, виплачену йому перевізником за втрату вантажу, якщо інше не встановлено договором, транспортними кодексами (статутами).	
Стаття 920. Відповідальність за зобов'язаннями, що випливають із договору перевезення 1. У разі порушення зобов'язань, що випливають із договору перевезення, сторони несуть відповідальність, встановлену за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншими законами, транспортними кодексами (статутами).	**Виключити статтю 920**
Стаття 921. Відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу 1. Перевізник за ненадання транспортного засобу для перевезення вантажу, а відправник за ненадання вантажу або невикористання наданого транспортного засобу з інших причин несуть відповідальність, встановлену договором, якщо інше не встановлено транспортними кодексами (статутами). 2. Перевізник і відправник вантажу звільняються від відповідальності, якщо ненадання транспортного засобу або невикористання наданого транспортного засобу сталося не з їхньої вини, зокрема у разі припинення (обмеження) перевезення вантажу у певних напрямках, встановленого у випадках і порядку, передбачених транспортними кодексами (статутами).	**Виключити статтю 921**
Стаття 922. Відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажира та порушення строку доставлення пасажира до пункту призначення 1. За затримку у відправленні транспортного засобу, що перевозить пасажира, або запізнення у прибутті такого транспортного засобу до пункту призначення перевізник сплачує пасажирові штраф у розмірі, встановленому за домовленістю сторін, транспортними	**Стаття 922.** Юридичні наслідки за затримку відправлення пасажира та порушення строку доставлення пасажира до пункту призначення 1. За затримку у відправленні транспортного засобу, що перевозить пасажира, або запізнення у прибутті такого транспортного засобу до пункту призначення перевізник сплачує пасажирові штраф у розмірі, встановленому за домовленістю сторін, транспортними

кодексами (статутами), якщо перевізник не доведе, що ці порушення сталися внаслідок непереборної сили, усунення несправності транспортного засобу, яка загрожувала життю або здоров'ю пасажирів, або інших обставин, що не залежали від перевізника. 2. У разі відмови пасажира від перевезення з причини затримки відправлення транспортного засобу перевізник зобов'язаний повернути пасажиру провізну плату. 3. Якщо поїздка пасажира з пункту пересадки не відбулася внаслідок запізнення транспортного засобу, який доставив його у цей пункт, перевізник зобов'язаний відшкодувати пасажирові завдані збитки.	кодексами (статутами), якщо перевізник не доведе, що ці порушення сталися внаслідок непереборної сили, усунення несправності транспортного засобу, яка загрожувала життю або здоров'ю пасажирів, або інших обставин, що не залежали від перевізника. 2. У разі відмови пасажира від перевезення з причини затримки відправлення транспортного засобу перевізник зобов'язаний повернути пасажиру провізну плату. 3. Якщо поїздка пасажира з пункту пересадки не відбулася внаслідок запізнення транспортного засобу, який доставив його у цей пункт, перевізник зобов'язаний відшкодувати пасажирові завдані збитки.
Стаття 923. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу 1. У разі прострочення доставки вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати другій стороні збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором, транспортними кодексами (статутами).	**Стаття 923.** Юридичні наслідки прострочення доставки вантажу 1. У разі прострочення доставки вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати другій стороні збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором, транспортними кодексами (статутами).
Стаття 924. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти 1. Перевізник відповідає за збереження вантажу, багажу, пошти з моменту прийняття їх до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти та усунення яких від нього не залежало. 2. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти у розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини. 3. Гранична межа відповідальності оператора мультимодальних перевезень визначається Законом України «Про мультимодальні перевезення».	**Стаття 924.** Юридичні наслідки втрати, нестачі, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти 1. Перевізник відповідає за збереження вантажу, багажу, пошти з моменту прийняття їх до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти та усунення яких від нього не залежало. 2. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти у розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини. 3. Гранична межа відповідальності оператора мультимодальних перевезень визначається Законом України «Про мультимодальні перевезення».

Стаття 925. Пред’явлення претензій і позовів, що випливають із договору перевезення 1. До пред’явлення перевізникові позову, що випливає із договору перевезення вантажу, пошти можливим є пред’явлення йому претензії у порядку, встановленому законом, транспортними кодексами (статутами). 2. Позов до перевізника може бути пред’явлений відправником вантажу або його одержувачем у разі повної або часткової відмови перевізника задовольнити претензію або неодержання від перевізника відповіді у місячний строк. 3. До вимог, що випливають із договору перевезення вантажу, пошти, застосовується позовна давність в один рік з моменту, що визначається відповідно до транспортних кодексів (статутів). **Стаття 926.** Позови щодо перевезення у закордонному сполученні 1. Позовна давність, порядок пред’явлення позовів у спорах, пов’язаних з перевезеннями у закордонному сполученні, встановлюються міжнародними договорами України, транспортними кодексами (статутами).	**Стаття 925.** Пред’явлення претензій і позовів, що випливають із договору перевезення 1. До пред’явлення перевізникові позову, що випливає із договору перевезення вантажу, пошти можливим є пред’явлення йому претензії у порядку, встановленому законом, транспортними кодексами (статутами). 2. Позов до перевізника може бути пред’явлений відправником вантажу або його одержувачем у разі повної або часткової відмови перевізника задовольнити претензію або неодержання від перевізника відповіді у місячний строк. 3. До вимог, що випливають із договору перевезення вантажу, пошти, застосовується позовна давність в один рік з моменту, що визначається відповідно до транспортних кодексів (статутів). 4. Позовна давність, порядок пред’явлення позовів у спорах, пов’язаних з перевезеннями у закордонному сполученні, встановлюються міжнародними договорами України, транспортними кодексами (статутами).
Стаття 927. Страхування вантажів, пасажирів і багажу 1. Страхування вантажів, пасажирів і багажу проводиться відповідно до закону.	**Виключити статтю 927**
Стаття 928. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю пасажира 1. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю пасажира, визначається відповідно до глави 82 цього Кодексу, якщо договором або законом не встановлена відповідальність перевізника без вини.	**Стаття 928.** Відповідальність перевізника за шкоду, завдану ушкодженням здоров’я або смертю пасажира 1. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану ушкодженням здоров’я або смертю пасажира, визначається відповідно до глави 82 цього Кодексу, якщо договором або законом не встановлена відповідальність перевізника незалежно від вини.
Глава 65 ТРАНСПОРТНЕ ЕКСПЕДИРУВАННЯ	Глава 65 ТРАНСПОРТНЕ ЕКСПЕДИРУВАННЯ
Стаття 929. Договір транспортного експедирування	**Стаття 929.** Договір транспортного експедирування

1. За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу. Договором транспортного експедирування може бути встановлено обов'язок експедитора організувати перевезення вантажу транспортом і за маршрутом, вибраним експедитором або клієнтом, зобов'язання експедитора укласти від свого імені або від імені клієнта договір перевезення вантажу, забезпечити відправку і одержання вантажу, а також інші зобов'язання, пов'язані з перевезенням. Договором транспортного експедирування може бути передбачено надання додаткових послуг, необхідних для доставки вантажу (перевірка кількості та стану вантажу, його завантаження та вивантаження, сплата мита, зборів і витрат, покладених на клієнта, зберігання вантажу до його одержання у пункті призначення, одержання необхідних для експорту та імпорту документів, виконання митних формальностей тощо). 2. Положення цієї глави поширюються також на випадки, коли обов'язки експедитора виконуються перевізником. 3. Умови договору транспортного експедирування визначаються за домовленістю сторін, якщо інше на встановлено законом, іншими нормативно-правовими актами.	1. За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу. Договором транспортного експедирування може бути встановлено обов'язок експедитора організувати перевезення вантажу транспортом і за маршрутом, вибраним експедитором або клієнтом, зобов'язання експедитора укласти від свого імені або від імені клієнта договір перевезення вантажу, забезпечити відправку і одержання вантажу, а також інші зобов'язання, пов'язані з перевезенням. Договором транспортного експедирування може бути передбачено надання додаткових послуг, необхідних для доставки вантажу (перевірка кількості та стану вантажу, його завантаження та вивантаження, сплата мита, зборів і витрат, покладених на клієнта, зберігання вантажу до його одержання у пункті призначення, одержання необхідних для експорту та імпорту документів, виконання митних формальностей тощо). 2. Положення цієї глави поширюються також на випадки, коли обов'язки експедитора виконуються перевізником. 3. Умови договору транспортного експедирування визначаються за домовленістю сторін, якщо інше на встановлено законом, іншими нормативно-правовими актами.
Стаття 930. Форма договору транспортного експедирування 1. Договір транспортного експедирування укладається у письмовій формі. 2. Клієнт повинен видати експедиторові довіреність, якщо вона є необхідною для виконання його обов'язків.	**Виключити статтю 930**
Стаття відсутня	**Стаття 930.** Істотні умови договору транспортного експедирування 1. Істотними умовами договору транспортного експедирування є вид транспортно-експедиторської послуги, вид та найменування вантажу, розмір плати експедитору, пункти

	відправлення та призначення вантажу, строк (термін) виконання договору, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.
Стаття 931. Плата за договором транспортного експедирування 1. Розмір плати експедиторові встановлюється договором транспортного експедирування, якщо інше не встановлено законом. Якщо розмір плати не встановлений, клієнт повинен виплатити експедитору розумну плату.	**Стаття 931.** Плата за договором транспортного експедирування 1. Розмір плати експедиторові встановлюється договором транспортного експедирування, якщо інше не встановлено законом. Якщо розмір плати не встановлений, клієнт повинен виплатити експедитору плату, виходячи із звичайних цін, що склалися на аналогічні послуги на момент укладення договору.
Стаття 932. Виконання договору транспортного експедирування 1. Експедитор має право залучити до виконання своїх обов'язків інших осіб. 2. У разі залучення експедитором до виконання своїх обов'язків за договором транспортного експедирування інших осіб експедитор відповідає перед клієнтом за порушення договору.	**Без змін**
Стаття 933. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові 1. Клієнт зобов'язаний надати експедиторові документи та іншу інформацію про властивості вантажу, умови його перевезення, а також інформацію, необхідну для виконання експедитором обов'язків, встановлених договором. 2. Експедитор повинен повідомити клієнта про виявлені недоліки одержаної інформації, а в разі її неповноти – вимагати у клієнта необхідну додаткову інформацію. 3. У разі ненадання клієнтом документів та необхідної інформації експедитор має право відкласти виконання своїх обов'язків за договором транспортного експедирування до надання документів та інформації в повному обсязі. 4. Клієнт відповідає за збитки, завдані експедиторові у зв'язку з порушенням обов'язку щодо надання документів та інформації, визначених частиною першою цієї статті.	**Без змін**

Стаття 934. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування 1. За порушення обов'язків за договором транспортного експедирування експедитор відповідає перед клієнтом відповідно до глави 51 цього Кодексу.	**Стаття 934.** Юридичні наслідки порушення експедитором умов договору 1. За порушення обов'язків за договором транспортного експедирування до експедитора застосовуватимуться передбачені главою 51 цього Кодексу юридичні наслідки.
Стаття 935. Відмова від договору транспортного експедирування 1. Клієнт або експедитор має право відмовитися від договору транспортного експедирування, попередивши про це другу сторону в розумний строк. Сторона, яка заявила про таку відмову, зобов'язана відшкодувати другій стороні збитки, завдані їй у зв'язку із розірванням договору.	**Стаття 935.** Відмова від договору транспортного експедирування 1. Клієнт або експедитор має право відмовитися від договору транспортного експедирування, попередивши про це другу сторону в розумний строк. Сторона, яка заявила про таку відмову, зобов'язана відшкодувати другій стороні збитки, завдані їй у зв'язку із розірванням договору.
Глава 66 ЗБЕРІГАННЯ	Глава 66 ЗБЕРІГАННЯ
§ 1. Загальні положення про зберігання	§ 1. Загальні положення про зберігання
Стаття 936. Договір зберігання 1. За договором зберігання одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати річ, яка передана їй другою стороною (поклажодавцем), і повернути її поклажодавцеві у схоронності. 2. Договором зберігання, в якому зберігачем є особа, що здійснює зберігання на засадах підприємницької діяльності (професійний зберігач), може бути встановлений обов'язок зберігача зберігати річ, яка буде передана зберігачеві в майбутньому. 3. Договір зберігання є публічним, якщо зберігання речей здійснюється суб'єктом підприємницької діяльності на складах (у камерах, приміщеннях) загального користування.	**Стаття 936.** Договір зберігання 1. За договором зберігання одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати річ, яка передана їй другою стороною (поклажодавцем), і повернути її поклажодавцеві у схоронності. 2. Договором зберігання, в якому зберігачем є особа, що здійснює зберігання на засадах підприємницької діяльності (професійний зберігач), може бути встановлений обов'язок зберігача зберігати річ, яка буде передана зберігачеві в майбутньому. 3. Договір зберігання є публічним, якщо зберігання речей здійснюється суб'єктом підприємницької діяльності на складах (у камерах, приміщеннях) загального користування.
Стаття 937. Форма договору зберігання 1. Договір зберігання укладається у письмовій формі у випадках, встановлених статтею 208 цього Кодексу. Договір зберігання, за яким зберігач зобов'язується прийняти річ на зберігання в майбутньому, має бути укладений у письмовій формі, незалежно від вартості речі, яка буде передана на зберігання.	**Стаття 937.** Форма договору зберігання 1. Договір зберігання, за яким зберігач зобов'язується прийняти річ на зберігання в майбутньому, має бути укладений у письмовій формі, незалежно від вартості речі, яка буде передана на зберігання.

Письмова форма договору вважається дотриманою, якщо прийняття речі на зберігання посвідчене розпискою, квитанцією або іншим документом, підписаним зберігачем. 2. Прийняття речі на зберігання при пожежі, повені, раптовому захворюванні або за інших надзвичайних обставин може підтверджуватися свідченням свідків. 3. Прийняття речі на зберігання може підтверджуватися видачею поклажодавцеві номерного жетона, іншого знака, що посвідчує прийняття речі на зберігання, якщо це встановлено законом, іншими актами цивільного законодавства або є звичним для цього виду зберігання.	Письмова форма договору вважається дотриманою, якщо прийняття речі на зберігання посвідчене розпискою, квитанцією або іншим документом, підписаним зберігачем. 2. Прийняття речі на зберігання при пожежі, повені, раптовому захворюванні або за інших надзвичайних обставин може підтверджуватися свідченням свідків. 3. Прийняття речі на зберігання може підтверджуватися видачею поклажодавцеві номерного жетона, іншого знака, що посвідчує прийняття речі на зберігання, якщо це встановлено законом, іншими актами цивільного законодавства або є звичним для цього виду зберігання.
Стаття 938. Строк зберігання 1. Зберігач зобов'язаний зберігати річ протягом строку, встановленого у договорі зберігання. 2. Якщо строк зберігання у договорі зберігання не встановлений і не може бути визначений виходячи з його умов, зберігач зобов'язаний зберігати річ до пред'явлення поклажодавцем вимоги про її повернення. 3. Якщо строк зберігання речі визначений моментом пред'явлення поклажодавцем вимоги про її повернення, зберігач має право зі спливом звичайного за цих обставин строку зберігання вимагати від поклажодавця забрати цю річ в розумний строк.	**Без змін**
Стаття 939. Правові наслідки відмови поклажодавця від передання речі на зберігання 1. Зберігач, який зобов'язався прийняти в майбутньому річ на зберігання, не має права вимагати її передання на зберігання. 2. Поклажодавець, який не передав річ на зберігання, зобов'язаний відшкодувати зберігачеві збитки, завдані йому у зв'язку з тим, що зберігання не відбулося, якщо він в розумний строк не попередив зберігача про відмову від договору зберігання.	**Стаття 939.** Юридичні наслідки відмови поклажодавця від передання речі на зберігання 1. Зберігач, який зобов'язався прийняти в майбутньому річ на зберігання, не має права вимагати її передання на зберігання. 2. Поклажодавець, який не передав річ на зберігання, зобов'язаний відшкодувати зберігачеві збитки, завдані йому у зв'язку з тим, що зберігання не відбулося, якщо він в розумний строк не попередив зберігача про відмову від договору зберігання. 3.Якщо поклажодавець попередив зберігача у розумний строк про відмову від його послуг, але зберігач уже зазнав витрат,

	поклажодавець зобов’язаний їх відшкодувати. Зберігач має обґрунтувати необхідність витрат, яких він зазнав.
Стаття 940. Обов’язок прийняти річ на зберігання 1. Професійний зберігач, який зберігає речі на складах (у камерах, приміщеннях) загального користування, не має права відмовитися від укладення договору зберігання за наявності у нього такої можливості. 2. Зберігач звільняється від обов’язку прийняти річ на зберігання, якщо у зв’язку з обставинами, які мають істотне значення, він не може забезпечити її схоронності. Якщо річ мала бути передана на зберігання в майбутньому, зберігач звільняється від обов’язку прийняти річ на зберігання, якщо у зв’язку з обставинами, які мають істотне значення, він не може забезпечити її схоронності.	**Без змін**
Стаття 941. Зберігання речей, визначених родовими ознаками 1. За згодою поклажодавця зберігач має право змішати речі одного роду та однієї якості, які передані на зберігання.	**Стаття 941.** Зберігання речей, визначених родовими ознаками 1. За згодою поклажодавця зберігач має право змішати речі одного роду та однієї якості, які передані на зберігання. 2. Знищення речей, визначених родовими ознаками, під час їх зберігання не є підставою для припинення договору.
Стаття 942. Обов’язок зберігача щодо забезпечення схоронності речі 1. Зберігач зобов’язаний вживати усіх заходів, встановлених договором, законом, іншими актами цивільного законодавства, для забезпечення схоронності речі. 2. Якщо зберігання здійснюється безоплатно, зберігач зобов’язаний піклуватися про річ, як про свою власну.	**Без змін**
Стаття 943. Виконання договору зберігання 1. Зберігач зобов’язаний виконувати свої обов’язки за договором зберігання особисто. 2. Зберігач має право передати річ на зберігання іншій особі у разі, якщо він вимушений це зробити в інтересах поклажодавця і не має можливості отримати його згоду.	**Без змін**

Про передання речі на зберігання іншій особі зберігач зобов'язаний своєчасно повідомити поклажодавця. 3. У разі передання зберігачем речі на зберігання іншій особі умови договору зберігання є чинними і первісний зберігач відповідає за дії особи, якій він передав річ на зберігання.	
Стаття 944. Користування річчю, переданою на зберігання 1. Зберігач не має права без згоди поклажодавця користуватися річчю, переданою йому на зберігання, а також передавати її у користування іншій особі.	**Без змін**
Стаття 945. Зміна умов зберігання 1. Зберігач зобов'язаний негайно повідомити поклажодавця про необхідність зміни умов зберігання речі і отримати його відповідь. У разі небезпеки втрати, нестачі або пошкодження речі зберігач зобов'язаний змінити спосіб, місце та інші умови її зберігання, не чекаючи відповіді поклажодавця. 2. Якщо річ пошкоджена або виникли реальна загроза її пошкодження чи інші обставини, що не дають змоги забезпечити її схоронність, а вжиття заходів з боку поклажодавця очікувати неможливо, зберігач має право продати річ або її частину. Якщо зазначені обставини виникли з причин, за які зберігач не відповідає, він має право відшкодувати свої витрати з суми виторгу, одержаної від продажу речі. Наявність зазначених обставин доводиться зберігачем.	**Без змін**
Стаття 946. Плата за зберігання 1. Плата за зберігання та строки її внесення встановлюються договором зберігання. 2. Якщо зберігання припинилося достроково через обставини, за які зберігач не відповідає, він має право на пропорційну частину плати. 3. Якщо поклажодавець після закінчення строку договору зберігання не забрав річ, він зобов'язаний внести плату за весь фактичний час її зберігання.	**Стаття 946.** Плата за зберігання 1. Плата за зберігання та строки її внесення встановлюються договором зберігання. 2. Якщо зберігання припинилося достроково через обставини, за які зберігач не відповідає, він має право на пропорційну частину плати. Договір зберігання вважається розірваним або зміненим з моменту отримання зберігачем від поклажодавця повідомлення про одностороннюю відмову від виконання договору повністю або частково, якщо інший строк розірвання або зміни договору не передбачений у повідомленні або не визначений за згодою сторін.

4. Установчим документом юридичної особи або договором може бути передбачено безоплатне зберігання речі.	3. Якщо поклажодавець після закінчення строку договору зберігання не забрав річ, він зобов’язаний внести плату за весь фактичний час її зберігання. 4. Установчим документом юридичної особи або договором може бути передбачено безоплатне зберігання речі.
Стаття 947. Відшкодування витрат на зберігання 1. Витрати зберігача на зберігання речі можуть бути включені до плати за зберігання. 2. Витрати, які сторони не могли передбачити при укладенні договору зберігання (надзвичайні витрати), відшкодовуються понад плату, яка належить зберігачеві. 3. При безоплатному зберіганні поклажодавець зобов’язаний відшкодувати зберігачеві здійснені ним витрати на зберігання речі, якщо інше не встановлено договором або законом.	**Стаття 947.** Відшкодування витрат на зберігання 1. Витрати зберігача на зберігання речі можуть бути включені до плати за зберігання. 2. Витрати, які сторони не могли передбачити при укладенні договору зберігання, відшкодовуються понад плату, яка належить зберігачеві. 3. При безоплатному зберіганні поклажодавець зобов’язаний відшкодувати зберігачеві здійснені ним витрати на зберігання речі, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття 948. Обов’язок поклажодавця забрати річ після закінчення строку зберігання 1. Поклажодавець зобов’язаний забрати річ від зберігача після закінчення строку зберігання.	**Стаття 948.** Обов’язок поклажодавця забрати річ після закінчення строку зберігання 1. Поклажодавець зобов’язаний забрати річ від зберігача після закінчення строку зберігання. 2. Річ, яку поклажодавець не забрав після спливу одного року від дня закінчення строку зберігання може бути продана зберігачем в порядку, передбаченому законом. Зберігач має право з суми виторгу відшкодувати свої витрати та плату за зберігання, а решту повернути поклажодавцеві або покласти на депозит нотаріуса на ім’я поклажодавця.
Стаття 949. Обов’язок зберігача повернути річ 1. Зберігач зобов’язаний повернути поклажодавцеві річ, яка була передана на зберігання, або відповідну кількість речей такого самого роду та такої самої якості. 2. Річ має бути повернена поклажодавцю в такому стані, в якому вона була прийнята на зберігання, з урахуванням зміни її природних властивостей. Зберігач зобов’язаний передати плоди та доходи, які були ним одержані від речі.	**Без змін**

3. Тотожність речі, яка була прийнята на зберігання, і речі, яка була повернута поклажодавцеві, може підтверджуватися свідченням свідків.	
Стаття 950. Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) або пошкодження речі 1. За втрату (нестачу) або пошкодження речі, прийнятої на зберігання, зберігач відповідає на загальних підставах. 2. Професійний зберігач відповідає за втрату (нестачу) або пошкодження речі, якщо не доведе, що це сталося внаслідок непереборної сили, або через такі властивості речі, про які зберігач, приймаючи її на зберігання, не знав і не міг знати, або внаслідок умислу чи грубої необережності поклажодавця. 3. Зберігач відповідає за втрату (нестачу) або пошкодження речі після закінчення строку зберігання лише за наявності його умислу або грубої необережності.	**Виключити статтю 950**
Стаття 951. Відшкодування збитків, завданих поклажодавцеві 1. Збитки, завдані поклажодавцеві втратою (нестачею) або пошкодженням речі, відшкодовуються зберігачем: 1) у разі втрати (нестачі) речі – у розмірі її вартості; 2) у разі пошкодження речі – у розмірі суми, на яку знизилася її вартість. 2. Якщо внаслідок пошкодження речі її якість змінилася настільки, що вона не може бути використана за первісним призначенням, поклажодавець має право відмовитися від цієї речі і вимагати від зберігача відшкодування її вартості.	**Без змін**
Стаття 952. Відшкодування збитків, завданих зберігачеві 1. Поклажодавець зобов’язаний відшкодувати зберігачеві збитки, завдані властивостями речі, переданої на зберігання, якщо зберігач, приймаючи її на зберігання, не знав і не міг знати про ці властивості.	**Без змін**
Стаття 953. Повернення речі на вимогу поклажодавця 1. Зберігач зобов’язаний на першу вимогу поклажодавця повернути річ, навіть якщо строк її зберігання не закінчився.	**Без змін**

Стаття 954. Зберігання за законом 1. Положення цієї глави застосовуються до зберігання, яке здійснюється на підставі закону, якщо інше не встановлено законом.	**Без змін**
Стаття 955. Застосування загальних положень про зберігання до окремих його видів 1. Положення параграфу 1 цієї глави застосовуються до окремих видів зберігання, якщо інше не встановлено положеннями цього Кодексу про окремі види зберігання або законом.	**Без змін**
§ 2. Зберігання на товарному складі	§ 2. Зберігання на товарному складі
Стаття 957. Договір складського зберігання 1. За договором складського зберігання товарний склад зобов'язується за плату зберігати товар, переданий йому поклажодавцем, і повернути цей товар у схоронності. 2. Договір складського зберігання, укладений складом загального користування, є публічним договором. 3. Договір складського зберігання укладається у письмовій формі. Письмова форма договору складського зберігання вважається дотриманою, якщо прийняття товару на товарний склад посвідчене складським документом.	**Стаття 957.** Договір зберігання на товарному складі 1. За договором зберігання на товарному складі одна сторона (товарний склад) зобов'язується за плату зберігати товар, переданий йому другою стороною (поклажодавцем), і повернути цей товар у схоронності, а поклажодавець оплатити надану послугу та забрати товар у визначений строк. 2. Договір зберігання на товарному складі, укладений складом загального користування, є публічним договором. 3. Договір зберігання на товарному складі укладається у письмовій формі. Письмова форма договору вважається дотриманою, якщо прийняття товару на товарний склад посвідчене складським документом.
Стаття 956. Поняття товарного складу 1. Товарним складом є організація, яка зберігає товар та надає послуги, пов'язані зі зберіганням, на засадах підприємницької діяльності. 2. Товарний склад є складом загального користування, якщо відповідно до закону, інших нормативно-правових актів або дозволу (ліцензії) він зобов'язаний приймати на зберігання товари від будь-якої особи.	**Стаття 956.** Поняття товарного складу 1. Товарним складом є особа, яка зберігає товар та надає послуги, пов'язані зі зберіганням, на засадах підприємницької діяльності. 2. Товарний склад є складом загального користування, якщо відповідно до закону, інших нормативно-правових актів або дозволу (ліцензії) він зобов'язаний приймати на зберігання товари від будь-якої особи.
Стаття 958. Зберігання речей, визначених родовими ознаками, з правом розпоряджання ними 1. Якщо товарний склад має право розпоряджатися речами, визначеними родовими ознаками, до відносин сторін застосовуються	**Без змін**

положення про договір позики, а час та місце повернення товарів визначаються загальними положеннями про зберігання.	
Стаття 959. Огляд товару 1. Товарний склад зобов'язаний за свій рахунок оглянути товар при прийнятті його на зберігання для визначення його кількості та зовнішнього стану. 2. Товарний склад зобов'язаний надавати поклажодавцеві можливість оглянути товар або його зразки протягом усього часу зберігання, а якщо предметом зберігання є речі, визначені родовими ознаками, – взяти проби та вжити заходів, необхідних для забезпечення його схоронності. 3. Товарний склад або поклажодавець при поверненні товару має право вимагати його огляду та перевірки якості. Витрати, пов'язані з оглядом речей, несе сторона, яка вимагала огляду та перевірки. Якщо при поверненні товару він не був спільно оглянутий або перевірений товарним складом та поклажодавцем, поклажодавець має заявити про нестачу або пошкодження товару у письмовій формі одночасно з його одержанням, а щодо нестачі та пошкодження, які не могли бути виявлені при звичайному способі прийняття товару, – протягом трьох днів після його одержання. У разі відсутності заяви поклажодавця вважається, що товарний склад повернув товар відповідно до умов договору.	**Без змін**
Стаття 960. Зміна умов зберігання та стан товару 1. Якщо для забезпечення схоронності товару потрібна негайна зміна умов його зберігання, товарний склад зобов'язаний самостійно вжити відповідних невідкладних заходів та повідомити про них поклажодавця. 2. У разі виявлення пошкоджень товару склад зобов'язаний негайно скласти акт і того ж дня повідомити про це поклажодавця.	**Без змін**
Стаття 961. Складські документи 1. Товарний склад на підтвердження прийняття товару видає один із таких складських документів:	**Без змін**

складську квитанцію; просте складське свідоцтво; подвійне складське свідоцтво. 2. Товар, прийнятий на зберігання за простим або подвійним складським свідоцтвом, може бути предметом застави протягом строку зберігання товару на підставі застави цього свідоцтва.	
Стаття 962. Подвійне складське свідоцтво 1. Подвійне складське свідоцтво складається з двох частин – складського свідоцтва та заставного свідоцтва (варанта), які можуть бути відокремлені одне від одного. 2. У кожній з двох частин подвійного складського свідоцтва мають бути однаково зазначені: 1) найменування та місцезнаходження товарного складу, що прийняв товар на зберігання; 2) номер свідоцтва за реєстром товарного складу; 3) найменування юридичної особи або ім'я фізичної особи, від якої прийнято товар на зберігання, її місцезнаходження або місце проживання; 4) найменування і кількість прийнятого на зберігання товару – число одиниць та (або) товарних місць та (або) міра (вага, об'єм) товару; 5) строк, на який прийнято товар на зберігання, або вказівка на те, що товар прийнято на зберігання до запитання; 6) розмір плати за зберігання або тарифи, на підставі яких вона обчислюється, та порядок її сплати; 7) дата видачі свідоцтва. Кожна з двох частин подвійного складського свідоцтва повинна також містити ідентичні підписи уповноваженої особи товарного складу. 3. Документ, що не відповідає вимогам цієї статті, не є подвійним складським свідоцтвом.	**Без змін**
Стаття 963. Права володільця складського та заставного свідоцтва	**Без змін**

1. Володілець складського та заставного свідоцтва має право розпоряджатися товаром, що зберігається на товарному складі. 2. Володілець лише складського свідоцтва має право розпоряджатися товаром, але цей товар не може бути взятий зі складу до погашення кредиту, виданого за заставним свідоцтвом. 3. Володілець лише заставного свідоцтва має право застави на товар на суму відповідно до суми кредиту та процентів за користування ним. У разі застави товару відмітка про це робиться на складському свідоцтві.	
Стаття 964. Передання складського та заставного свідоцтва 1. Складське та заставне свідоцтва можуть передаватися разом або окремо за передавальними написами.	**Без змін**
Стаття відсутня	**Стаття 964[1].** Передання простого та подвійного складського свідоцтв 1. Одночасно з передачею іншій особі простого складського свідоцтва, подвійного складського свідоцтва або складського свідоцтва як частини подвійного складського свідоцтва його володілець зобов'язаний перевести на цю особу свій обов'язок щодо сплати товарному складу плати за зберігання товару, зазначеного в свідоцтві, яке передається, а також передати інші пов'язані з цим товаром права і обов'язки за договором складського зберігання, за правилами, встановленими в статтях 513-521 цього кодексу
Стаття 965. Просте складське свідоцтво 1. Просте складське свідоцтво видається на пред'явника. 2. Просте складське свідоцтво має містити відомості, встановлені пунктами 1, 2, 4, 7 та абзацом дев'ятим частини другої статті 962 цього Кодексу, а також вказівку на те, що воно видане на пред'явника. 3. Документ, що не відповідає вимогам цієї статті, не є простим складським свідоцтвом.	**Без змін**
Стаття 966. Видача товару за подвійним складським свідоцтвом	**Без змін**

1. Товарний склад видає товари володільцеві складського та заставного свідоцтва (подвійного складського свідоцтва) лише в обмін на обидва свідоцтва разом. 2. Володільцеві складського свідоцтва, який не має заставного свідоцтва, але сплатив суму боргу за ним, склад видає товар лише в обмін на складське свідоцтво та за умови надання разом з ним квитанції про сплату всієї суми боргу за заставним свідоцтвом. Товарний склад, що видав товар володільцеві складського свідоцтва, який не має заставного свідоцтва та не сплатив суму боргу за ним, відповідає перед володільцем заставного свідоцтва за платіж усієї суми, забезпеченої за ним. 3. Володілець складського та заставного свідоцтва має право вимагати видачі товару частинами. При цьому в обмін на первісні свідоцтва йому видаються нові свідоцтва на товар, що залишився на складі.	
§ 3. Спеціальні види зберігання	§ 3. Спеціальні види зберігання
Стаття 967. Зберігання речі у ломбарді 1. Договір зберігання речі, прийнятої ломбардом від фізичної особи, оформляється видачею іменної квитанції. 2. Ціна речі визначається за домовленістю сторін. 3. Ломбард зобов'язаний страхувати на користь поклажодавця за свій рахунок речі, прийняті на зберігання, виходячи з повної суми їх оцінки.	**Без змін**
Стаття 968. Продаж речі, яку поклажодавець не забрав з ломбарду 1. Річ, яку поклажодавець не забрав із ломбарду після спливу трьох місяців від дня закінчення строку договору зберігання, може бути продана ломбардом у порядку, встановленому законом. 2. Із суми виторгу, одержаної від продажу речі, вираховуються плата за зберігання та інші платежі, які належить зробити ломбардові. Залишок суми виторгу повертається поклажодавцеві.	**Без змін**
Стаття 969. Зберігання цінностей у банку	**Без змін**

1. Банк може прийняти на зберігання документи, цінні папери, дорогоцінні метали, каміння, інші коштовності та цінності. 3. Укладення договору зберігання цінностей у банку засвідчується видачею банком поклажодавцеві іменного документа, пред'явлення якого є підставою для повернення цінностей поклажодавцеві.	
Стаття 970. Договір про надання індивідуального банківського сейфа, що охороняється банком 1. Банк може передати поклажодавцеві індивідуальний банківський сейф (його частину або спеціальне приміщення) для зберігання у ньому цінностей та роботи з ними. 2. Банк видає поклажодавцеві ключ від сейфа, картку, що ідентифікує поклажодавця, інший знак або документ, що посвідчує право його пред'явника на доступ до сейфа та одержання з нього цінностей. 3. Банк приймає від поклажодавця цінності, контролює їх поміщення у сейф та одержання їх із сейфа.	**Без змін**
Стаття 971. Договір про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком 1. До договору про надання особі банківського сейфа без відповідальності банку за вміст сейфа застосовуються положення цього Кодексу про майновий найм (оренду).	**Без змін**
Стаття 972. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту 1. Камери схову загального користування, що перебувають у віданні організацій, підприємств транспорту, зобов'язані приймати на зберігання речі пасажирів та інших осіб незалежно від наявності у них проїзних документів. 2. На підтвердження прийняття речі на зберігання до камери схову (крім автоматичних камер) поклажодавцеві видається квитанція або номерний жетон. 3. Збитки, завдані поклажодавцеві внаслідок втрати, нестачі або пошкодження речі, зданої до камери схову, відшкодовуються	**Без змін**

протягом доби з моменту пред'явлення вимоги про їх відшкодування у розмірі суми оцінки речі, здійсненої при переданні її на зберігання. 4. Строк, протягом якого камера схову зобов'язана зберігати річ, встановлюється правилами, що видаються відповідно до транспортних кодексів (статутів), або за домовленістю сторін. Якщо сторона не забрала річ у встановлені строки, камера схову зобов'язана зберігати її протягом трьох місяців. Зі спливом цього строку річ може бути продана у порядку, встановленому законом. 5. У разі втрати квитанції або номерного жетона річ, здана до камери схову, видається поклажодавцеві після надання доказів належності йому цієї речі. 6. До договору про зберігання речі в автоматичних камерах схову застосовуються положення цього Кодексу про майновий найм (оренду).	
Стаття 973. Зберігання речей у гардеробі організації 1. Якщо річ здана у гардероб організації, зберігачем є ця організація. Зберігач речі, зданої до гардеробу, незалежно від того, чи здійснюється зберігання за плату чи безоплатно, зобов'язаний вжити усіх необхідних заходів щодо забезпечення схоронності речі. 2. Положення цієї статті застосовуються у разі зберігання верхнього одягу, головних уборів у місцях, спеціально відведених для цього, в закладах охорони здоров'я та інших закладах.	**Без змін**
Стаття 974. Зберігання речей пасажира під час його перевезення 1. Перевізник зобов'язаний забезпечити схоронність валізи (сумки), особистих речей пасажира (крім дорогоцінностей та грошей), які пасажир перевозить у відведеному місці.	**Стаття 974**. Зберігання речей пасажира під час його перевезення 1. Перевізник зобов'язаний забезпечити схоронність валізи (сумки), особистих речей пасажира (крім дорогоцінностей та грошей), які пасажир перевозить у відведеному місці. 2. Порядок, строк та умови зберігання встановлюються транспортними кодексами (статутами) та відомчими нормативно-правовими актами перевізника.
Стаття 975. Зберігання речей у готелі	**Без змін**

1. Готель відповідає за схоронність речей, внесених до готелю особою, яка проживає у ньому. Річ вважається такою, що внесена до готелю, якщо вона передана працівникам готелю або знаходиться у відведеному для особи приміщенні. 2. Готель відповідає за втрату грошей, інших цінностей (цінних паперів, коштовностей) лише за умови, що вони були окремо передані готелю на зберігання. 3. У разі втрати чи пошкодження речі особа зобов'язана негайно повідомити про це готель. Якщо до закінчення строку проживання особа не пред'явила свої вимоги до готелю, вважається, що її речі не були втрачені чи пошкоджені. 4. Положення цієї статті застосовуються до зберігання речей фізичних осіб у гуртожитках, мотелях, будинках відпочинку, пансіонатах, санаторіях та інших організаціях, у приміщеннях яких особа тимчасово проживає.	
Стаття 976. Зберігання речей, що є предметом спору 1. Дві або більше осіб, між якими виник спір про право на річ, можуть передати цю річ третій особі, яка бере на себе обов'язок після вирішення спору повернути річ особі, визначеній за рішенням суду або за погодженням усіх осіб, між якими є спір. 2. Річ, яка є предметом спору, може бути передана на зберігання за рішенням суду. Зберігачем у цьому разі може бути особа, призначена судом, або особа, визначена за домовленістю сторін, між якими є спір. Річ передається на зберігання іншій особі за її згодою, якщо інше не встановлено законом. Зберігач має право на плату за рахунок сторін, між якими є спір.	**Стаття 976.** Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр) 1. Дві або більше осіб, між якими виник спір про право на річ (поклажодавці), можуть передати цю річ третій особі (зберігачу), яка бере на себе обов'язок після вирішення спору повернути річ особі, визначеній за рішенням суду або за погодженням усіх осіб, між якими є спір щодо відповідної речі. 2. Річ, яка є предметом спору, може бути передана на зберігання за рішенням суду. Зберігачем у цьому разі може бути особа, призначена судом, або особа, визначена за домовленістю сторін, між якими є спір. Річ передається на зберігання іншій особі за її згодою, якщо інше не встановлено законом. Зберігач має право на плату за рахунок сторін, між якими є спір.
Стаття 977. Зберігання автотранспортних засобів 1. Якщо зберігання автотранспортних засобів здійснюється суб'єктом підприємницької діяльності, такий договір є публічним.	**Без змін**

2. За договором зберігання транспортного засобу в боксах та гаражах, на спеціальних стоянках зберігач зобов'язується не допускати проникнення в них сторонніх осіб і видати транспортний засіб за першою вимогою поклажодавця. Договір зберігання транспортного засобу поширюється також на відносини між гаражно-будівельним чи гаражним кооперативом та їх членами, якщо інше не встановлено законом або статутом кооперативу. Прийняття автотранспортного засобу на зберігання посвідчується квитанцією (номером, жетоном).	
Стаття відсутня	**Стаття 976[1].** Повернення речей, що є предметом спору 1. Зберігач, який зберігає річ, передану йому на зберігання поклажодавцями, зобов'язаний повернути таку річ особі, визначеній за взаємною згодою поклажодавців. Зберігач, який зберігає річ, передану йому на зберігання за рішенням суду, зобов'язаний повернути таку річ особі, визначеній судом, навіть якщо така особа не є одним із поклажодавців. Зберігач також повертає річ особі, визначеній судом, якщо річ передана на зберігання особами між якими виник спір, однак спір розглядався у судовому порядку. Особа вважається такою, якій річ, що перебуває на зберіганні у зберігача, підлягає поверненню, якщо відповідним рішенням суду, що набрало законної сили, визначено необхідність повернення відповідної речі саме цій особі або якщо судом встановлено право саме цієї особи володіти відповідною річчю. 2. У випадку розірвання договору зберігання речі, переданої на зберігання особами, між якими виник спір, річ повертається особі, яка передала її зберігачу (фактичному володільцю речі на момент передачі її на зберігання) або правонаступнику такої особи, якщо інша особа не визначена за погодженням усіх осіб, між якими є спір.
Стаття 978. Договір охорони 1. За договором охорони охоронець, який є суб'єктом підприємницької діяльності, зобов'язується забезпечити	**Виключити статтю 978**

недоторканність особи чи майна, які охороняються. Володілець такого майна або особа, яку охороняють, зобов'язані виконувати передбачені договором правила особистої та майнової безпеки і щомісячно сплачувати охоронцю встановлену плату.	
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Охорона фізичної особи (тілоохоронництво)**
Стаття відсутня	**Стаття 978.** Договір охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. За договором охорони фізичної особи одна сторона (охоронець, тілоохоронець, суб'єкт охоронної діяльності) за домовленістю з іншою стороною (замовник охоронних послуг, клієнт, підохоронна особа) зобов'язується вчиняти превентивні, інформаційні, організаційно-технічні та інші заходи, обумовлені договором і характером потенційних загроз для здоров'я та життя замовника охоронних послуг чи третіх осіб, з метою виявлення відповідних загроз, недопущення їх негативного впливу на здоров'я та життя замовника охоронних послуг чи третіх осіб (незалежно від того чи є відповідні загрози результатом цілеспрямованої діяльності інших осіб або подій) та припинення такого впливу, а замовник охоронних послуг зобов'язується сплачувати охоронцю плату за надані послуги в порядку, встановленому договором або законом. 2. Договором охорони фізичної особи може передбачатися здійснення охоронцем організації охорони фізичної особи за її місцем проживання, місцем роботи чи місцем перебування. 3. Превентивні, інформаційні, організаційно-технічні та інші заходи, обумовлені договором, можуть включати забезпечення недоторканості замовника охоронних послуг та/або третьої особи, їх перевезення, надання медичної допомоги, консультування стосовно забезпечення недоторканості здоров'я та життя тощо. 4. До договору охорони фізичної особи застосовуються загальні положення про зберігання або інші договори, елементи яких містяться в договорі охорони фізичної особи, якщо це не суперечить суті зобов'язання.

	5. Охоронець надає послуги охорони в порядку здійснення права на самозахист суб'єктивних цивільних прав замовника охоронних послуг або третіх осіб, якщо інше не встановлено законом.
Стаття відсутня	**Стаття 978[1].** Сторони договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Замовником охоронних послуг та охоронцем за договором охорони фізичної особи (тілоохоронництва) може бути фізична особа з необхідним обсягом дієздатності або юридична особа.
Стаття відсутня	**Стаття 978[2].** Форма договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Договір охорони фізичної особи (тілоохоронництва) укладається у письмовій формі.
Стаття відсутня	**Стаття 978[3].** Істотні умови договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Істотними умовами договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) є умови про предмет договору, заходи, які необхідно вжити для забезпечення недоторканості фізичної особи, а також розмір плати за охоронні послуги.
Стаття відсутня	**Стаття 978[4].** Обов'язок охоронця на користь третьої особи 1. Договором охорони фізичної особи (тілоохоронництва) може бути встановлений обов'язок охоронця надати послугу охорони на користь третьої особи. Виконання охоронцем обов'язку на користь третьої особи може бути здійснене без погодження такої особи, якщо надання охоронних послуг не порушує цивільні права такої особи і не передбачає втручання в її особисту сферу. 2. Замовник охоронних послуг має право вимагати від охоронця виконання обов'язку на користь третьої особи.
Стаття відсутня	**Стаття 978[5].** Юридичні наслідки порушення охоронцем обов'язку на користь третьої особи 1. У разі порушення охоронцем обов'язку на користь третьої особи замовник охоронних послуг має право вимагати розірвання

	договору, повернення оплати послуг у сумі, що відповідає обсягу невиконання обов'язку, а також інших витрат, понесених у зв'язку з укладенням договору, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 978[6].** Строк договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Договір охорони фізичної особи (тілоохоронництва) укладається на строк, встановлений договором. 2. Якщо строк договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) не встановлений, договір вважається укладеним на невизначений строк
Стаття відсутня	**Стаття 978[7].** Виконання охоронцем обов'язків за договором охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Охоронець зобов'язаний виконувати покладені на нього договором обов'язки особисто, якщо інше не встановлено договором або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 978[8].** Пролонгація договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Якщо за п'ятнадцять днів до завершення дії договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), укладено на визначений строк, жодна зі сторін не поінформує іншу про небажання продовжувати дію договору, договір охорони фізичної особи (тілоохоронництва) вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором.
Стаття відсутня	**Стаття 978[9].** Розірвання договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Замовник охоронних послуг має право у будь-який час відмовитися від договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), виплативши охоронцю плату за фактично надані послуги та відшкодувавши йому збитки, завдані розірванням договору. 2. Охоронець має право вимагати розірвання договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), якщо:

	1) замовник охоронних послуг не оплатив охоронні послуги протягом двох місяців підряд або прострочував оплату охоронних послуг п’ять чи більше разів; 2) замовник охоронних послуг систематично порушує встановлені договором правила особистої безпеки, що унеможливлює забезпечення охоронцем його недоторканості. Охоронець має право вимагати розірвання договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), укладеного на користь третьої особи, якщо у силу обставин, що від нього не залежать, надання визначених договором послуг стало неможливим.
Стаття відсутня	**Стаття 978[10].** Припинення договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Договір охорони фізичної особи (тілоохоронництва) припиняється у разі смерті фізичної особи – замовника охоронних послуг або фізичної особи на користь якої повинні надаватися послуги охорони за договором, якщо договір було укладено на користь третьої особи. У разі смерті фізичної особи на користь якої повинні надаватися послуги охорони, незалежно від того чи є така особа стороною договору або третьою особою, охоронець зобов’язаний вжити усіх невідкладних заходів для забезпечення поваги до тіла відповідної особи.
Стаття відсутня	**Стаття 978[11].** Забезпечення конфіденційності 1. Охоронцю забороняється розголошувати умови договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), а також інформацію про заходи, що вживалися, вживаються або плануються вживатися на виконання умов договору. Охоронцю забороняється розголошувати будь-які відомості, отримані під час виконання договору, включаючи відомості про особисте життя особи, на користь якої надаються охоронні послуги. Не є порушенням обов’язку охоронця щодо нерозголошення відповідних відомостей пред’явлення іншим особам документів, що посвідчують право охороняти замовника охоронних послуг або третіх

	осіб в умовах, коли це є необхідним для виконання обов'язків, передбачених умовами договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва).
Стаття відсутня	**Стаття 978[12].** Наслідки невиконання договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва) 1. Охоронець зобов'язаний відшкодувати збитки, пов'язані зі смертю фізичної особи на користь якої надавались охоронні послуги, у розмірі та в порядку, визначеному умовами договору або законом, якщо смерть такої особи стала наслідком невиконання або неналежного виконання охоронцем умов договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва).
Назва параграфу відсутня	**§ 5. Охорона майна**
Стаття відсутня	**Стаття 978[13].** Договір охорони майна 1. За договором охорони майна охоронець, який є суб'єктом підприємницької діяльності, зобов'язується забезпечити недоторканність майна, що охороняється. Володілець такого майна зобов'язаний виконувати передбачені договором правила майнової безпеки і сплачувати охоронцю встановлену плату у спосіб, визначений договором або законом. 2. Укладення договору охорони не перешкоджає володільцю майна володіти, користуватися та розпоряджатися ним, якщо інше встановлено умовами договору.
Стаття відсутня	**Стаття 978[14].** Сторони договору охорони майна 1. Замовником охоронних послуг за договором охорони майна може бути фізична особа з необхідним обсягом дієздатності або юридична особа. Замовником охоронних послуг може бути особа, яка має чинне речове право на предмет охорони. 2. Охоронцем за договором охорони майна може бути фізична або юридична особа – суб'єкт підприємницької діяльності
Стаття відсутня	**Стаття 978[15].** Форма договору охорони майна 1. Договір охорони майна укладається у письмовій формі.
Стаття відсутня	**Стаття 978[16].** Істотні умови договору охорони майна

	1. Істотними умовами договору охорони майна є умови про предмет договору, строк дії договору, заходи, які необхідно вжити для забезпечення недоторканості майна, а також розмір плати за охоронні послуги.
Стаття відсутня	**Стаття 978[17].** Обов'язок охоронця на користь третьої особи 1. Договором охорони майна може бути встановлений обов'язок охоронця забезпечити доступ до охоронюваного майна третіх осіб. 2. Договором охорони майна може бути встановлений обов'язок охоронця забезпечити недоторканість майна, що належить третій особі, за умови, що це не створюватиме перешкоди у володінні, користуванні та розпорядженні такою особою відповідним майном.
Стаття відсутня	**Стаття 978[18].** Строк договору охорони майна 1. Договір охорони майна укладається на строк, встановлений договором. 2. Якщо строк договору охорони майна не встановлений, договір вважається укладеним на невизначений строк
Стаття відсутня	**Стаття 978[19].** Виконання охоронцем обов'язків за договором охорони майна 1. Охоронець зобов'язаний виконувати покладені на нього договором обов'язки особисто, якщо інше не встановлено умовами договору або законом.
Стаття відсутня	**Стаття 978[20].** Пролонгація договору охорони майна 1. Якщо за п'ятнадцять днів до завершення дії договору охорони фізичної особи (тілоохоронництва), укладеного на визначений строк, жодна зі сторін не поінформує іншу про небажання продовжувати дію договору, договір охорони майна вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором.
Стаття відсутня	**Стаття 978[21].** Розірвання договору охорони майна 1. Замовник охоронних послуг має право вимагати розірвання договору охорони майна, якщо:

	1) охоронець не виконує своїх обов'язків за договором, що підвищує ризик незабезпечення недоторканості майна, переданого під охорону; 2) охоронець своїми діями чи бездіяльністю створює загрозу знищення або пошкодження майна, переданого під охорону; 3) охоронець розголосив відомості про особисте життя володільця майна, переданого під охорону, що стали відомі йому під час виконання договору охорони майна; 4) охоронець розголосив відомості, збереження яких у таємниці є необхідним для забезпечення недоторканості майна, переданого під охорону; 5) охоронець допустив порушення умов договору, внаслідок чого майно, передане під охорону, зазнало пошкоджень або було знищено. 2. Охоронець має право вимагати розірвання договору охорони майна, якщо: 1) замовник охоронних послуг не оплатив охоронні послуги протягом двох місяців підряд або прострочував оплату охоронних послуг три чи більше разів; 2) замовник охоронних послуг систематично порушує встановлені договором правила майнової безпеки, що перешкоджає забезпеченню охоронцем недоторканості майна, переданого під охорону. Кожна із сторін договору охорони майна має право у будь-який час відмовитися від договору, повідомивши про це другу сторону не менш як за місяць, якщо більший строк для повідомлення не встановлений за домовленістю сторін.
Стаття відсутня	**Стаття 978[22].** Припинення договору охорони майна 1. Договір охорони майна припиняється у разі смерті фізичної особи – замовника охоронних послуг. У разі смерті володільця майна, переданого під охорону, охоронець зобов'язаний вжити усіх невідкладних заходів для

	забезпечення збереження майна, переданого під охорону, і має право на відшкодування понесених ним у зв’язку з цим витрат. 2. Договір охорони майна припиняється у разі ліквідації юридичної особи – охоронця.
Глава 67 СТРАХУВАННЯ	Глава 67 СТРАХУВАННЯ
Стаття 979. Договір страхування 1. Договір страхування укладається відповідно до цього Кодексу, Закону України "Про страхування", інших законодавчих актів. 2. Законом може бути встановлено обов’язок фізичної або юридичної особи укласти договір страхування (обов’язкове страхування). 3. Вимоги щодо укладення договорів страхування за окремими класами страхування/категоріями страхових ризиків для врегулювання правовідносин, за якими вимагається обов’язкова наявність договору, можуть бути визначені законодавством.	**Стаття 979.** Договір страхування 1. За договором страхування одна сторона (страховик) зобов’язується прийняти ризик на страхування та у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату (страхове відшкодування) другій стороні (страхувальникові) або третій особі у межах страхової суми, а страхувальник зобов’язується сплачувати страхові платежі та виконувати інші умови договору. 2. Договір страхування укладається відповідно до цього Кодексу, Закону України "Про страхування", інших законодавчих актів. 3. Законом може бути встановлено обов’язок фізичної або юридичної особи укласти договір страхування (обов’язкове страхування). 4. Вимоги щодо укладення договорів страхування за окремими класами страхування/категоріями страхових ризиків, за якими вимагається обов’язкова наявність договору, можуть бути визначені законодавством.
Стаття 980. Предмет договору страхування 1. Предметом договору страхування є передача страхувальником за плату ризику, пов’язаного з об’єктом страхування, страховику на умовах, визначених договором страхування або законодавством України. Об’єктом страхування можуть бути: життя, здоров’я, працездатність та/або пенсійне забезпечення; майно на праві володіння, користування і розпорядження та/або можливі збитки чи витрати; відповідальність за заподіяну шкоду особі або її майну.	**Стаття 980.** Предмет договору страхування 1. Предметом договору страхування є передача страхувальником за плату ризику, пов’язаного з об’єктом страхування, страховику на умовах, визначених договором страхування або законодавством. Об’єктом страхування можуть бути: життя, здоров’я, працездатність та/або пенсійне забезпечення; майно на праві володіння, користування і розпорядження та/або можливі збитки чи витрати; відповідальність за заподіяну шкоду особі або її майну.

	Якщо законом встановлений обов’язок фізичної або юридичної особи укласти договір страхування (обов’язкове страхування), об’єкт страхування визначається відповідно до вимог закону. Договір страхування, у якому відсутній об’єкт страхування, є недійсним.
Стаття 981. Форма договору страхування 1. Договір страхування укладається в письмовій формі з дотриманням вимог до письмової форми правочину, встановлених цим Кодексом. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим полісом (сертифікатом). 2. У разі недодержання письмової форми договору страхування такий договір є нікчемним.	**Стаття 981.** Форма договору страхування 1. Договір страхування укладається в письмовій формі з дотриманням вимог до письмової форми правочину, встановлених цим Кодексом, та оформляється у паперовій формі або у формі електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг", або в порядку, передбаченому законодавством про електронну комерцію. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим полісом (сертифікатом). 2. У разі недодержання письмової форми договору страхування такий договір є нікчемним.
Стаття 982. Істотні умови договору страхування 1. Істотними умовами договору страхування є предмет договору страхування, страховий випадок, розмір грошової суми, в межах якої страховик зобов’язаний провести виплату у разі настання страхового випадку (страхова сума), розмір страхового платежу і строки його сплати, строк договору та інші умови, визначені актами цивільного законодавства.	**Стаття 982.** Істотні умови договору страхування 1. Істотними умовами договору страхування є предмет договору страхування, об’єкт страхування, страховий випадок, розмір грошової суми, в межах якої страховик зобов’язаний здійснити страхову виплату (страхове відшкодування) у разі настання страхового випадку (страхова сума), розмір страхового платежу і строки його сплати, строк договору та інші умови, визначені актами цивільного законодавства.
Стаття 983. Момент набрання чинності договором страхування 1. Договір страхування набирає чинності з моменту, передбаченого договором страхування або законодавством. 2. Дія договору страхування не поширюється на події, що мають ознаки страхового випадку, які настали до набрання чинності	**Стаття 983.** Момент набрання чинності договором страхування 1. Договір страхування набирає чинності з моменту, передбаченого договором страхування або законодавством. 2. Дія договору страхування не поширюється на події, що мають ознаки страхового випадку, які настали до набрання чинності

договором страхування (крім випадку застосування ретроактивної дати).	договором страхування (крім випадку застосування ретроактивної дати).
Стаття 984. Сторони у договорі страхування 1. Страховиком є юридична особа, яка спеціально створена для здійснення страхової діяльності та одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Вимоги, яким повинні відповідати страховики, порядок ліцензування їх діяльності та здійснення державного нагляду за страховою діяльністю встановлюються законом. 2. Страхувальником може бути фізична або юридична особа.	Стаття 984. Сторони у договорі страхування 1. Сторонами договору страхування є страховик та страхувальник. 2. Страховиком є юридична особа, яка спеціально створена для здійснення страхової діяльності та одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Вимоги, яким повинні відповідати страховики, порядок ліцензування їх діяльності та здійснення державного нагляду за страховою діяльністю встановлюються законом. Страхувальником може бути дієздатна фізична особа, фізична особа – підприємець, юридична особа, яка наділена страховим інтересом та уклала із страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства. Відсутність у страхувальника страхового інтересу є підставою для визнання договору страхування недійсним.
Стаття 985. Укладення договору страхування на користь третьої особи 1. Страхувальник має право укласти із страховиком договір страхування на користь третьої особи. Особливості укладення договору страхування на користь третьої особи встановлюються законом.	**Стаття 985.** Укладення договору страхування на користь третьої особи 1. Страхувальник має право укласти із страховиком договір страхування на користь третьої особи. У договорі страхування страхувальник може визначити застраховану особу – фізичну особу, життя, здоров’я, працездатність та/або пенсійне забезпечення якої є об’єктом страхування. Законом може бути передбачено обов’язок страхувальника забезпечити страхування третьої особи. Страхувальник, якщо інше не передбачено договором страхування та/або законом, має право до настання страхового випадку змінити застраховану особу за згодою страховика шляхом ініціювання внесення змін до договору страхування. У договорі страхування страхувальник може визначити іншу особу (вигодонабувача), яка відповідно до договору страхування або закону має право на страхову виплату.

	Страхувальник, якщо інше не передбачено договором страхування та/або законом, має право до настання страхового випадку змінити вигодонабувача шляхом ініціювання внесення змін до договору страхування. Особливості укладення договору страхування на користь третьої особи встановлюються законом.
Стаття 986. Співстрахування 1. Об'єкт страхування може бути застрахований за одним договором страхування кількома страховиками (співстрахування) з визначенням прав та обов'язків кожного із страховиків. 2. За погодженням між співстраховиками і страхувальником один із співстраховиків може представляти всіх інших співстраховиків у відносинах із страхувальником, залишаючись відповідальним перед ним у розмірах своєї частки. 3. Вимоги, передбачені для укладення договору страхування, поширюються на укладення договору співстрахування.	**Стаття 986.** Співстрахування 1. Об'єкт страхування може бути застрахований за одним договором страхування кількома страховиками (співстрахування) з визначенням прав та обов'язків кожного із страховиків. 2. За погодженням між співстраховиками і страхувальником один із співстраховиків може представляти всіх інших співстраховиків у відносинах із страхувальником, залишаючись відповідальним перед ним у розмірах своєї частки. 3. Вимоги, передбачені законом для укладення договору страхування, поширюються на укладення договору співстрахування.
Стаття відсутня	**Стаття 987.** Договір перестрахування 1. За договором перестрахування страховик, який уклав договір страхування, страхує в іншого страховика (перестраховика) ризик виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником. 2. Страховик, який уклав договір перестрахування, залишається відповідальним перед страхувальником у повному обсязі відповідно до договору страхування.
Стаття 992. Відповідальність страховика 1. У разі несплати страховиком страхувальникові або іншій особі страхової виплати страховик зобов'язаний сплатити неустойку в розмірі, встановленому договором або законом.	**Стаття 988.** Відповідальність страховика 1. У разі нездійснення страховиком страхувальникові або іншій особі страхової виплати (страхового відшкодування) відповідно до умов договору страхування або закону страховик зобов'язаний сплатити неустойку в розмірі, встановленому договором страхування або законом.
Стаття 993. Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за завдані збитки 1. До страховика, який здійснив страхову виплату (відшкодування) за договором страхування майна, у межах фактичних	**Стаття 989.** Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за завдані збитки До страховика, який здійснив страхову виплату (страхове відшкодування) за договором страхування майна, у межах фактичних

витрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхову виплату (відшкодування), має до особи, відповідальної за завдані збитки.	витрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхову виплату (страхове відшкодування), має до особи, відповідальної за завдані збитки.
Стаття відсутня	**Стаття 990.** Зміна страхувальника – фізичної особи у договорі страхування У разі смерті страхувальника – фізичної особи, який уклав договір страхування майна, права і обов'язки страхувальника переходять до осіб, які одержали це майно у спадщину та/або у випадку, передбаченому Цивільним кодексом України, вважаються такими, що прийняли спадщину. 2. У разі смерті страхувальника, який уклав договір страхування життя та здоров'я на користь третіх осіб, його права і обов'язки можуть перейти до цих осіб або до осіб, на яких відповідно до закону покладено обов'язок щодо охорони прав і законних інтересів застрахованих осіб. 3. В інших випадках права та обов'язки страхувальника можуть перейти до третіх осіб лише за згодою страховика, якщо інше не встановлено договором страхування.
Стаття 995. Наслідки припинення юридичної особи – страхувальника 1. Якщо юридична особа – страхувальник припиняється і встановлюються її правонаступники, права та обов'язки страхувальника переходять до правонаступників.	**Стаття 991.** Наслідки припинення юридичної особи – страхувальника 1. Якщо юридична особа – страхувальник припиняється і встановлюються її правонаступники, права та обов'язки страхувальника переходять до правонаступників.
Стаття 996. Наслідки визнання страхувальника – фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності 1. Права та обов'язки страхувальника – фізичної особи, яка визнана судом недієздатною, здійснюються її опікуном з моменту визнання особи недієздатною. Договір страхування, за яким застрахована відповідальність фізичної особи, яка визнана судом недієздатною, припиняється з моменту визнання особи недієздатною.	**Стаття 992.** Наслідки визнання страхувальника – фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності 1. Права та обов'язки страхувальника – фізичної особи, яка визнана судом недієздатною, здійснюються її опікуном з моменту визнання особи недієздатною. Договір страхування, за яким застрахована відповідальність фізичної особи, яка визнана судом недієздатною, припиняється з моменту визнання особи недієздатною.

2. Страхувальник – фізична особа, цивільна дієздатність якої обмежена судом, здійснює свої права та обов’язки страхувальника лише за згодою піклувальника.	2. Страхувальник – фізична особа, цивільна дієздатність якої обмежена судом, здійснює свої права та обов’язки страхувальника лише за згодою піклувальника.
Стаття 997. Припинення договору страхування 1. Договір страхування припиняється у випадках, встановлених договором та законом.	**Стаття 993.** Припинення договору страхування 1. Договір страхування припиняється у випадках, встановлених договором та законом. Дія договору страхування може бути достроково припинена за вимогою страхувальника або страховика, якщо це передбачено умовами такого договору. Дія договору страхування не може бути припинена страховиком достроково, якщо на це не надав згоду страхувальник, який виконує всі умови договору страхування, та якщо інше не передбачено умовами такого договору та законом. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов’язана повідомити іншу сторону не пізніш як за 30 календарних днів до дати припинення дії договору страхування, якщо інше не передбачено договором страхування. Законом можуть передбачатися випадки, у яких дія договору страхування не може бути достроково припинена, зокрема якщо: обов’язковість укладення договору страхування визначена законом; укладення договору страхування є реалізацією інших правовідносин.
Стаття 998. Недійсність договору страхування 1. Договір страхування є нікчемним або визнається недійсним у випадках, встановлених законом. 2. Наслідки недійсності договору страхування визначаються відповідно до положень про недійсність правочинів, встановлених цим Кодексом.	**Стаття 994.** Недійсність договору страхування 1. Договір страхування є нікчемним або визнається недійсним у випадках, встановлених законом. 2. Наслідки недійсності договору страхування визначаються відповідно до положень про недійсність правочинів, встановлених цим Кодексом.
Стаття 999. Обов’язкове страхування 1. Законом може бути встановлений обов’язок фізичної або юридичної особи бути страхувальником життя, здоров’я, майна або	**Виключити статтю 999**

відповідальності перед іншими особами за свій рахунок чи за рахунок заінтересованої особи (обов'язкове страхування). 2. До відносин, що випливають із обов'язкового страхування, застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено актами цивільного законодавства.	
Глава 68 ДОРУЧЕННЯ	Глава 68 ДОРУЧЕННЯ
Стаття 1000. Договір доручення 1. За договором доручення одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії. Правочин, вчинений повіреним, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки довірителя. 2. Договором доручення може бути встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором. У договорі можуть бути встановлені строк дії такого доручення та (або) територія, у межах якої є чинним виключне право повіреного.	**Стаття 1000.** Договір доручення 1. За договором доручення одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії. 2. Договором доручення може бути встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором. У договорі можуть бути встановлені строк дії такого доручення та (або) територія, у межах якої є чинним виключне право повіреного.
Стаття 1001. Строк договору доручення 1. Договором доручення може бути визначений строк, протягом якого повірений має право діяти від імені довірителя.	**Стаття 1001.** Строк договору доручення 1. Договором доручення може бути визначений строк, протягом якого повірений має право діяти від імені довірителя. 2. Якщо ж строк встановлений у довіреності, що видана на підставі договору доручення менший ніж встановлено договором доручення, то довіритель зобов'язаний видати нову довіреність.
Стаття 1005. Особисте виконання договору доручення 1. Повірений повинен виконати дане йому доручення особисто.	**Стаття 1005.** Особисте виконання договору доручення 1. Повірений повинен виконати дане йому доручення особисто. Якщо представник не може особисто виконувати дане йому доручення він зобов'язаний негайно повідомити про це довірителя.
Стаття 1008. Припинення договору доручення 1. Договір доручення припиняється на загальних підставах припинення договору, а також у разі: 1) відмови довірителя або повіреного від договору;	**Стаття 1008.** Припинення договору доручення 1. Договір доручення припиняється на загальних підставах припинення договору, а також у разі: 1) відмови довірителя або повіреного від договору;

2) визнання довірителя або повіреного недієздатним, обмеження його цивільної дієздатності або визнання безвісно відсутнім; 3) смерті довірителя або повіреного. 2. Довіритель або повірений мають право відмовитися від договору доручення у будь-який час. Відмова від права на відмову від договору доручення є нікчемною. 3. Якщо повірений діє як підприємець, сторона, яка відмовляється від договору, має повідомити другу сторону про відмову від договору не пізніш як за один місяць до його припинення, якщо триваліший строк не встановлений договором. У разі припинення юридичної особи, яка є комерційним представником, довіритель має право відмовитися від договору доручення без попереднього повідомлення про це повіреному.	2) визнання довірителя або повіреного недієздатним, обмеження його цивільної дієздатності або визнання безвісно відсутнім; 3) смерті довірителя або повіреного; 4) в інших випадках встановлених статтею 248 цього Кодексу. 2. Довіритель або повірений мають право відмовитися від договору доручення у будь-який час. Відмова від права на відмову від договору доручення є нікчемною. 3. Якщо повірений діє як підприємець, сторона, яка відмовляється від договору, має повідомити другу сторону про відмову від договору не пізніш як за один місяць до його припинення, якщо триваліший строк не встановлений договором. У разі припинення юридичної особи, яка є комерційним представником, довіритель має право відмовитися від договору доручення без попереднього повідомлення про це повіреному.
Стаття 1002. Право повіреного на плату 1. Повірений має право на плату за виконання свого обов'язку за договором доручення, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо в договорі доручення не визначено розміру плати повіреному або порядок її виплати, вона виплачується після виконання доручення відповідно до звичайних цін на такі послуги.	**Стаття 1002.** Право повіреного на плату 1. Повірений має право на плату за виконання свого обов'язку за договором доручення, якщо інше не встановлено договором або законом. 2. Якщо в договорі доручення не визначено розміру плати повіреному або порядок її виплати, вона виплачується після виконання доручення відповідно до звичайних цін на такі послуги. 3. Повірений не має права на плату, якщо буде встановлено, що він діяв не в інтересах довірителя.
Глава 69. КОМІСІЯ	Глава 69. КОМІСІЯ
Стаття 1011. Договір комісії 1. За договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента.	**Без змін**
Стаття 1012. Умови договору комісії	**Без змін**

1. Договір комісії може бути укладений на визначений строк або без визначення строку, з визначенням або без визначення території його виконання, з умовою чи без умови щодо асортименту товарів, які є предметом комісії. 2. Комітент може бути зобов'язаний утримуватися від укладення договору комісії з іншими особами. 3. Істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну.	
Стаття 1013. Комісійна плата 1. Комітент повинен виплатити комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. 2. Якщо комісіонер поручився за виконання правочину третьою особою, він має право на додаткову плату. 3. Якщо договором комісії розмір плати не визначений, вона виплачується після виконання договору комісії виходячи із звичайних цін за такі послуги. 4. Якщо договір комісії не був виконаний з причин, які залежали від комітента, комісіонер має право на комісійну плату на загальних підставах. 5. У разі розірвання або односторонньої відмови від договору комісії комісіонер має право на плату за фактично вчинені дії.	**Стаття 1013.** Комісійна плата 1. Комітент повинен виплатити комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. 2. Якщо комісіонер поручився за виконання договору третьою особою, він має право на додаткову плату. 3. Якщо договором комісії розмір плати не визначений, вона виплачується після виконання договору комісії виходячи із звичайних цін за такі послуги. 4. Якщо договір комісії не був виконаний з причин, які залежали від комітента, комісіонер має право на комісійну плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. 5. У разі розірвання або односторонньої відмови від договору комісії комісіонер має право на плату за фактично вчинені дії.
Стаття 1014. Виконання договору комісії 1. Комісіонер зобов'язаний вчиняти правочини на умовах, найбільш вигідних для комітента, і відповідно до його вказівок. Якщо у договорі комісії таких вказівок немає, комісіонер зобов'язаний вчиняти правочини відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться. 2. Якщо комісіонер вчинив правочин на умовах більш вигідних, ніж ті, що були визначені комітентом, додатково одержана вигода належить комітентові.	**Стаття 1014.** Виконання договору комісії 1. Комісіонер зобов'язаний укласти договір на умовах, найбільш вигідних для комітента, і відповідно до його вказівок. Якщо у договорі комісії таких вказівок немає, комісіонер зобов'язаний укласти договір купівлі або продажу майна відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться. 2. Якщо комісіонер уклав договір на умовах більш вигідних, ніж ті, що були визначені комітентом, додатково одержана вигода належить комітентові.
Стаття 1015. Субкомісія	**Без змін**

1. За згодою комітента комісіонер має право укласти договір субкомісії з третьою особою (субкомісіонером), залишаючись відповідальним за дії субкомісіонера перед комітентом. За договором субкомісії комісіонер набуває щодо субкомісіонера права та обов'язки комітента. 2. У виняткових випадках, якщо цього вимагають інтереси комітента, комісіонер має право укласти договір субкомісії без згоди комітента. 3. Комітент не має права без згоди комісіонера вступати у відносини з субкомісіонером.	
Стаття 1016. Виконання договору, укладеного комісіонером з третьою особою 1. Комітент зобов'язаний забезпечити комісіонера усім необхідним для виконання обов'язку перед третьою особою. 2. За договором, укладеним з третьою особою, комісіонер набуває права навіть тоді, коли комітент був названий у договорі або прийняв від третьої особи виконання договору. 3. Комісіонер не відповідає перед комітентом за невиконання третьою особою договору, укладеного з нею за рахунок комітента, крім випадків, коли комісіонер був необачним при виборі цієї особи або поручився за виконання договору (делькредере). 4. У разі порушення третьою особою договору, укладеного з нею комісіонером, комісіонер зобов'язаний негайно повідомити про це комітента, зібрати та забезпечити необхідні докази. Комітент має право вимагати від комісіонера відступлення права вимоги до цієї особи.	**Без змін**
Стаття 1017. Відступ від вказівок комітента 1. Комісіонер має право відступити від вказівок комітента, якщо цього вимагають інтереси комітента і комісіонер не міг попередньо запитати комітента або не одержав у розумний строк відповіді на свій запит. У цьому разі комісіонер повинен повідомити комітента про допущені відступи від його вказівок як тільки це стане можливим.	**Без змін**

2. Комісіонерові, який є підприємцем, може бути надано право відступати від вказівок комітента без попереднього запиту про це, але з обов'язковим повідомленням комітента про допущені відступи. 3. Комісіонер, який продав майно за нижчою ціною, повинен заплатити різницю комітентові, якщо комісіонер не доведе, що він не мав можливості продати майно за погодженою ціною, а його продаж за нижчою ціною попередив більші збитки. Якщо для відступу від вказівок комітента потрібний був попередній запит, комісіонер має також довести, що він не міг попередньо запитати комітента або одержати в розумний строк відповіді на свій запит. 4. Якщо комісіонер купив майно за вищою ціною, ніж була погоджена, комітент має право не прийняти його, заявивши про це комісіонерові в розумний строк після отримання від нього повідомлення про цю купівлю. Якщо комітент не надішле комісіонерові повідомлення про відмову від купленого для нього майна, воно вважається прийнятим комітентом. 5. Якщо комісіонер при купівлі майна заплатив різницю у ціні, комітент не має права відмовитися від прийняття виконання договору.	
Стаття 1018. Право власності комітента 1. Майно, придбане комісіонером за рахунок комітента, є власністю комітента.	**Без змін**
Стаття 1019. Право комісіонера на притримання речі 1. Комісіонер має право для забезпечення своїх вимог за договором комісії притримати річ, яка має бути передана комітентові. 2. У разі оголошення комітента банкрутом комісіонер вважається заставодержателем притриманої ним речі.	**Без змін**
Стаття 1020. Право комісіонера на відрахування з грошових коштів, що належать комітентові 1. Комісіонер має право відраховувати належні йому за договором суми з усіх грошових коштів, що надійшли до нього для комітента, якщо інші кредитори комітента не мають переважного	**Без змін**

перед ним права на задоволення своїх вимог із грошових коштів, що належать комітентові.	
Стаття 1021. Обов'язок комісіонера зберігати майно комітента 1. Комісіонер відповідає перед комітентом за втрату, недостачу або пошкодження майна комітента. 2. Якщо при прийнятті комісіонером майна, що надійшло від комітента, або майна, що надійшло для комітента, будуть виявлені недостача або пошкодження, а також у разі завдання шкоди майну комітента комісіонер повинен негайно повідомити про це комітента і вжити заходів щодо охорони його прав та інтересів. 3. Комісіонер, який не застрахував майно комітента, відповідає за втрату, недостачу, пошкодження майна комітента, якщо він був зобов'язаний застрахувати майно за рахунок комітента відповідно до договору або звичаїв ділового обороту.	**Без змін**
Стаття 1022. Звіт комісіонера 1. Після вчинення правочину за дорученням комітента комісіонер повинен надати комітентові звіт і передати йому все одержане за договором комісії. 2. Комітент, який має заперечення щодо звіту комісіонера, повинен повідомити його про це протягом тридцяти днів від дня отримання звіту. Якщо такі заперечення не надійдуть, звіт вважається прийнятим.	**Стаття 1022.** Звіт комісіонера 1. Після укладення за дорученням комітента договору купівлі або продажу майна комісіонер повинен надати комітентові звіт і передати йому все одержане за договором комісії. 2. Комітент, який має заперечення щодо звіту комісіонера, повинен повідомити його про це протягом тридцяти днів від дня отримання звіту. Якщо такі заперечення не надійдуть, звіт вважається прийнятим.
Стаття 1023. Прийняття комітентом виконання за договором комісії 1. Комітент зобов'язаний: 1) прийняти від комісіонера все належно виконане за договором комісії; 2) оглянути майно, придбане для нього комісіонером, і негайно повідомити комісіонера про виявлені у цьому майні недоліки.	**Без змін**
Стаття 1024. Право комісіонера на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням договору комісії 1. Комісіонер має право на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням своїх обов'язків за договором комісії,	**Стаття 1024.** Право комісіонера на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням договору комісії 1. Комісіонер має право на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням своїх обов'язків за договором комісії,

зокрема у випадку, якщо він або субкомісіонер вжив усіх заходів щодо вчинення правочину, але не міг його вчинити за обставин, які від нього не залежали.	зокрема у випадку, якщо він або субкомісіонер вжив усіх заходів щодо укладення договору купівлі або продажу майна, але не міг його виконати за обставин, які від нього не залежали.
Стаття 1025. Право комітента на відмову від договору комісії 1. Комітент має право відмовитися від договору комісії. 2. Якщо договір комісії укладено без визначення строку, комітент повинен повідомити комісіонера про відмову від договору не пізніше ніж за тридцять днів. 3. У разі відмови комітента від договору комісії він повинен у строк, встановлений договором, а якщо такий строк не встановлений, – негайно розпорядитися своїм майном, яке є у комісіонера. У разі невиконання комітентом цього обов'язку комісіонер має право передати це майно на зберігання за рахунок комітента або продати майно за найвигіднішою для комітента ціною. 4. У разі відмови комітента від договору комісії комісіонер має право на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням договору.	**Без змін**
Стаття 1026. Право комісіонера на відмову від договору комісії 1. Комісіонер має право відмовитися від договору комісії лише тоді, коли строк не встановлений договором. Комісіонер повинен повідомити комітента про відмову від договору не пізніше ніж за тридцять днів. Комісіонер, який відмовився від договору комісії, повинен вжити заходів, необхідних для збереження майна комітента. 2. У разі відмови комісіонера від договору комісії комітент повинен розпорядитися своїм майном, яке є у комісіонера, протягом п'ятнадцяти днів від дня отримання повідомлення про відмову комісіонера від договору. У разі невиконання комітентом цього обов'язку комісіонер має право передати це майно на зберігання за рахунок комітента або продати майно за найвигіднішою для комітента ціною.	**Без змін**

Стаття 1027. Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи – комісіонера 1. У разі смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи – комісіонера договір комісії припиняється. 2. Якщо юридична особа – комісіонер припиняється і встановлюються її правонаступники, права та обов'язки комісіонера переходять до правонаступників, якщо протягом строку, встановленого для заявлення кредиторами своїх вимог, комітент не повідомить про відмову від договору.	**Без змін**
Стаття відсутня	**Стаття 1027.** Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи – комітента 1. У разі смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи – комітента і встановлення її правонаступників, права та обов'язки комітента переходять до правонаступників.
Стаття 1028. Особливості окремих видів комісії 1. Законом можуть бути встановлені особливості договору комісії щодо окремих видів майна.	**Виключити статтю 1028**
Глава 70. УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ	Глава 70. УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ
Стаття 1029. Договір управління майном 1. За договором управління майном одна сторона (установник управління) передає другій стороні (управителеві) на певний строк майно в управління, а друга сторона зобов'язується за плату здійснювати від свого імені управління цим майном в інтересах установника управління або вказаної ним особи (вигодонабувача). 2. Договір управління майном може засвідчувати виникнення в управителя права довірчої власності на отримане в управління майно. Довірча власність на отримане в управління нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості виникає з моменту її державної реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Законом чи договором управління майном можуть бути передбачені обмеження права довірчої власності управителя.	**Без змін**

Стаття 1030. Предмет договору управління майном 1. Предметом договору управління майном можуть бути підприємство як єдиний майновий комплекс, нерухома річ, цінні папери, майнові права, крім майнових прав інтелектуальної власності, та інше майно. 2. Не можуть бути предметом договору управління майном грошові кошти, крім випадків, коли право здійснювати управління грошовими коштами прямо встановлено законом. 3. Майно, передане в управління, має бути відокремлене від іншого майна установника управління та від майна управителя. Майно, передане в управління, має обліковуватися в управителя на окремому балансі, і щодо нього ведеться окремий облік. Розрахунки, пов'язані з управлінням майном, здійснюються на окремому банківському рахунку. 4. Майно, набуте управителем у результаті управління майном, включається до складу отриманого в управління майна.	**Стаття 1030.** Об'єкти управління 1. Об'єктами щодо якого здійснюється управління є єдиний майновий комплекс, нерухома річ, цінні папери, майнові права, крім майнових прав інтелектуальної власності, та інше майно. 2. Не можуть бути об'єктом управління грошові кошти, крім випадків, коли право здійснювати управління грошовими коштами прямо встановлено законом. 3. Майно, передане в управління, має бути відокремлене від іншого майна установника управління та від майна управителя. Майно, передане в управління, має обліковуватися в управителя на окремому балансі, і щодо нього ведеться окремий облік. Розрахунки, пов'язані з управлінням майном, здійснюються на окремому банківському рахунку. 4. Майно, набуте управителем у результаті управління майном, включається до складу отриманого в управління майна.
Стаття 1031. Форма договору управління майном 1. Договір управління майном укладається в письмовій формі. 2. Договір управління нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва, майбутнім об'єктом нерухомості підлягає нотаріальному посвідченню.	**Без змін**
Стаття 1032. Установник управління 1. Установником управління є власник майна. 2. Якщо власником майна є фізична особа, місце перебування якої невідоме або її визнано безвісно відсутньою, установником управління є орган опіки та піклування. 3. Якщо власником майна є малолітня особа або фізична особа, яка визнана недієздатною, установником управління може бути опікун або орган опіки та піклування. 4. Якщо власником майна є неповнолітня особа, установником управління є ця особа за дозволом батьків (усиновлювачів) або піклувальника.	**Стаття 1032.** Установник управління 1. Установником управління є власник майна. 2. Якщо власником майна є фізична особа, місце перебування якої невідоме або її визнано безвісно відсутньою, установником управління є орган опіки та піклування. 3. Якщо власником майна є малолітня особа або фізична особа, яка визнана недієздатною, установником управління може бути опікун або орган опіки та піклування. 4. Якщо власником майна є неповнолітня особа, установником управління є ця особа за згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальника.

5. Якщо власником майна є особа, цивільна дієздатність якої обмежена, установником управління є її піклувальник. 6. У випадках, встановлених законом, установником управління може бути Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. 7. У разі переходу права власності на майно, що є предметом договору управління, від установника управління до іншої особи договір управління не припиняється, крім випадків, коли право власності на майно переходить внаслідок звернення на нього стягнення.	5. Якщо власником майна є особа, цивільна дієздатність якої обмежена, установником управління є її піклувальник. 6. У випадках, встановлених законом, установником управління може бути Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. 7. У разі переходу права власності на майно, що є об'єктом управління, від установника управління до іншої особи договір управління не припиняється, крім випадків, коли право власності на майно переходить внаслідок звернення на нього стягнення.
Стаття 1033. Управитель 1. Управителем може бути суб'єкт підприємницької діяльності. 2. Управителем не може бути орган державної влади, орган влади Автономної Республіки Крим або орган місцевого самоврядування, якщо інше не встановлено законом. 3. Вигодонабувач не може бути управителем. 4. Управитель діє без довіреності. 5. Управитель, якщо це визначено договором про управління майном, є довірчим власником цього майна, яким він володіє, користується і розпоряджається відповідно до закону та договору управління майном. Договір про управління майном не тягне за собою переходу права власності до управителя на майно, передане в управління.	**Стаття 1033.** Управитель 1. Управителем може бути суб'єкт підприємницької діяльності. 2. Управителем не може бути орган державної влади, орган влади Автономної Республіки Крим або орган місцевого самоврядування, якщо інше не встановлено законом. 3. Вигодонабувач не може бути управителем. 4. Управитель діє без довіреності. 5. Управитель, якщо це визначено договором про управління майном, є довірчим власником цього майна, яким він володіє, користується і розпоряджається відповідно до закону та договору управління майном. Договір про управління майном не тягне за собою переходу права власності до управителя на майно, передане в управління.
Стаття 1034. Особа, яка набуває вигоди від майна, що передане в управління 1. Вигоди від майна, що передане в управління, належать установникові управління. 2. Установник управління може вказати в договорі особу, яка має право набувати вигоди від майна, переданого в управління (вигодонабувача).	**Стаття 1034.** Особа, яка набуває вигоди від майна, що передане в управління 1. Вигоди від майна, що передане в управління, належать установникові управління. 2. Установник управління може вказати в договорі особу, яка має право набувати вигоди від майна, переданого в управління (вигодонабувача).
Стаття 1035. Істотні умови договору управління майном	**Стаття 1035.** Істотні умови договору управління майном

1. Істотними умовами договору управління майном є: 1) перелік майна, що передається в управління; 2) розмір і форма плати за управління майном.	1. Істотними умовами договору управління майном є: 1) перелік майна, що передається в управління; 2) розмір і форма плати за управління майном.
Стаття 1036. Строк договору управління майном 1. Строк управління майном встановлюється у договорі управління майном. Якщо сторони не визначили строку договору управління майном, він вважається укладеним на п’ять років. 2. У разі відсутності заяви однієї із сторін про припинення або зміну договору управління майном після закінчення його строку договір вважається продовженим на такий самий строк і на таких самих умовах.	**Стаття 1036.** Строк договору управління майном 1. Строк управління майном встановлюється у договорі управління майном. Якщо сторони не визначили строку договору управління майном, він вважається укладеним на п’ять років. 2. У разі відсутності заяви однієї із сторін про припинення або зміну договору управління майном після закінчення цього строку договір вважається продовженим на такий самий строк і на таких самих умовах.
Стаття 1037. Права та обов’язки управителя 1. Управитель управляє майном відповідно до умов договору. Управитель може відчужувати майно, передане в управління, укладати щодо нього договір застави лише за згодою установника управління. 2. Управитель має право вимагати усунення будь-яких порушень його прав на майно, передане в управління, відповідно до статті 396 цього Кодексу.	**Стаття 1037.** Права та обов’язки управителя 1. Управитель управляє майном відповідно до умов договору. Управитель може відчужувати майно, передане в управління, укладати щодо нього договір застави лише за згодою установника управління. 2. Управитель має право вимагати усунення будь-яких порушень його прав на майно, передане в управління, відповідно до статті 396 цього Кодексу.
Стаття 1038. Здійснення управління майном 1. Управитель управляє майном особисто, крім випадків, встановлених статтею 1041 цього Кодексу. 2. Управитель, вчиняючи фактичні та юридичні дії, пов’язані з управлінням майном, зобов’язаний повідомляти осіб, з якими він вчиняє правочини, про те, що він є управителем, а не власником майна. 3. У правочинах щодо майна, переданого в управління, які вчиняються у письмовій формі, вказується про те, що вони вчинені управителем. У разі відсутності такої вказівки управитель зобов’язується перед третіми особами особисто.	**Стаття 1038.** Здійснення управління майном 1. Управитель управляє майном особисто, крім випадків, встановлених статтею 1041 цього Кодексу. 2. Управитель, вчиняючи фактичні та юридичні дії, пов’язані з управлінням майном, зобов’язаний повідомляти осіб, з якими він вчиняє правочини, про те, що він є управителем, а не власником майна. 3. У правочинах щодо майна, переданого в управління, які вчиняються у письмовій формі, вказується про те, що вони вчинені управителем. У разі відсутності такої вказівки управитель зобов’язується перед третіми особами особисто.
Стаття 1039. Передання в управління майна, що є предметом договору застави	**Стаття 1039.** Передання в управління майна, що знаходиться у заставі

1. Майно, що є предметом договору застави, може бути передане в управління. 2. Установник управління зобов’язаний попередити управителя про те, що майно, яке передається в управління, є предметом договору застави. Якщо установник управління не попередив управителя і сам управитель не знав і не міг знати про те, що майно, яке передане в управління, є предметом договору застави, управитель має право вимагати розірвання договору та виплати належної йому за договором плати відповідно до строку управління цим майном.	1. Майно, що знаходиться у заставі, може бути передане в управління. 2. Установник управління зобов’язаний попередити управителя про те, що майно, яке передається в управління, знаходиться у заставі. Якщо установник управління не попередив управителя і сам управитель не знав і не міг знати про те, що майно, яке передане в управління, знаходиться у заставі, управитель має право вимагати розірвання договору та виплати належної йому за договором плати відповідно до строку управління цим майном.
Стаття 1040. Звернення стягнення на майно, передане в управління, за вимогою кредитора установника управління 1. Звернення стягнення на майно, передане в управління, за вимогою кредитора установника управління не допускається, крім випадку визнання установника управління банкрутом або звернення стягнення за вимогою заставодержателя на майно, що є предметом договору застави. У разі визнання установника управління банкрутом договір управління цим майном припиняється і воно включається до ліквідаційної маси.	**Без змін**
Стаття 1041. Передання права управління майном іншій особі 1. Управитель може доручити іншій особі (замісникові) вчинити від його імені дії, необхідні для управління майном, якщо це передбачено договором управління майном або цього вимагають інтереси установника управління або вигодонабувача у разі неможливості отримати в розумний строк відповідні вказівки установника управління. Управитель відповідає за дії обраного ним замісника, як за свої власні.	**Стаття 1041.** Передання права управління майном іншій особі 1. Управитель може доручити іншій особі вчинити від його імені дії, необхідні для управління майном, якщо це передбачено договором управління майном або цього вимагають інтереси установника управління або вигодонабувача у разі неможливості отримати в розумний строк відповідні вказівки установника управління. Управитель відповідає за дії залученої до управління особи, як за свої власні.
Стаття 1042. Право управителя на плату 1. Управитель має право на плату, встановлену договором, а також на відшкодування необхідних витрат, зроблених ним у зв’язку з управлінням майном. 2. Управитель майном, якщо це передбачено законом або укладеним відповідно до нього договором, має право відраховувати	**Без змін**

належні йому відповідно до частини першої цієї статті грошові суми безпосередньо з доходів від використання майна, переданого в управління.	
Стаття 1043. Відповідальність управителя 1. Управитель, який не виявив при управлінні майном належної турботливості про інтереси установника управління або вигодонабувача, зобов'язаний відшкодувати установникові управління завдані збитки, а вигодонабувачеві – упущену вигоду. Управитель відповідає за завдані збитки, якщо не доведе, що вони виникли внаслідок непереборної сили, винних дій установника управління або вигодонабувача. 2. Управитель несе субсидіарну відповідальність за боргами, що виникли у зв'язку із здійсненням ним управління, якщо вартості майна, переданого в управління, недостатньо для задоволення вимог кредиторів. 3. Субсидіарна відповідальність управителя, встановлена частиною другою цієї статті, настає також у разі вчинення правочинів з перевищенням наданих йому повноважень або встановлених обмежень, за умови, що треті особи, які беруть участь у правочині, доведуть, що вони не знали і не могли знати про перевищення управителем повноважень або встановлених обмежень. У цьому разі установник управління може вимагати від управителя відшкодування завданих ним збитків.	**Стаття 1043.** Юридичні наслідки порушення управителем умов договору 1. Управитель, який не виявив при управлінні майном належної турботливості про інтереси установника управління або вигодонабувача, зобов'язаний відшкодувати установникові управління завдані збитки, а вигодонабувачеві – упущену вигоду. Управитель відповідає за завдані збитки, якщо не доведе, що вони виникли внаслідок непереборної сили, винних дій установника управління або вигодонабувача. 2. Управитель несе субсидіарну відповідальність за боргами, що виникли у зв'язку із здійсненням ним управління, якщо вартості майна, переданого в управління, недостатньо для задоволення вимог кредиторів. 3. Субсидіарна відповідальність управителя, встановлена частиною другою цієї статті, настає також у разі вчинення правочинів з перевищенням наданих йому повноважень або встановлених обмежень, за умови, що треті особи, які беруть участь у правочині, доведуть, що вони не знали і не могли знати про перевищення управителем повноважень або встановлених обмежень. У цьому разі установник управління може вимагати від управителя відшкодування завданих ним збитків.
Стаття 1044. Припинення договору управління майном 1. Договір управління майном припиняється у разі: 1) загибелі майна, переданого в управління; 2) припинення договору за заявою однієї із сторін у зв'язку із закінченням його строку; 3) смерті фізичної особи – вигодонабувача або ліквідації юридичної особи – вигодонабувача, якщо інше не встановлено договором; 4) відмови вигодонабувача від одержання вигоди за договором;	**Стаття 1044.** Припинення договору управління майном 1. Договір управління майном припиняється у разі: 1) знищення майна, переданого в управління; 2) припинення договору за заявою однієї із сторін у зв'язку із закінченням його строку; 3) смерті фізичної особи – вигодонабувача або ліквідації юридичної особи – вигодонабувача, якщо інше не встановлено договором;

5) визнання управителя недієздатним, безвісно відсутнім, обмеження його цивільної дієздатності або смерті; 6) відмови управителя або установника управління від договору управління майном у зв'язку з неможливістю управителя здійснювати управління майном; 7) відмови установника управління від договору з іншої, ніж указана в пункті 6 цієї частини, причини за умови виплати управителеві плати, передбаченої договором; 8) визнання фізичної особи – установника управління банкрутом; 9) повного завершення виконання сторонами договору управління майном; 10) дострокового припинення управління майном, якщо це передбачено цим договором, або за рішенням суду. 2. У разі відмови однієї сторони від договору управління майном вона повинна повідомити другу сторону про це за три місяці до припинення договору, якщо договором не встановлений інший строк. 3. У разі припинення договору управління майном майно, що було передане в управління, або майно, набуте від такого управління, передається установникові управління у порядку, визначеному договором.	4) відмови вигодонабувача від одержання вигоди за договором, якщо інше не встановлено договором; 5) визнання управителя недієздатним, безвісно відсутнім, обмеження його цивільної дієздатності або смерті; 6) відмови управителя або установника управління від договору управління майном у зв'язку з неможливістю управителя здійснювати управління майном; 7) відмови установника управління від договору з іншої, ніж указана в пункті 6 цієї частини, причини за умови виплати управителеві плати, передбаченої договором; 8) визнання фізичної особи – установника управління банкрутом; 9) повного завершення виконання сторонами договору управління майном; 10) дострокового припинення управління майном, якщо це передбачено цим договором, або за рішенням суду. 2. У разі відмови однієї сторони від договору управління майном вона повинна повідомити другу сторону про це за три місяці до припинення договору, якщо договором не встановлений інший строк. 3. У разі припинення договору управління майном майно, що було передане в управління, або майно, набуте від такого управління, передається установникові управління у порядку, визначеному договором.
Стаття 1045. Особливості управління цінними паперами 1. Особливості управління цінними паперами встановлюються законом.	**Виключити статтю 1045**
Глава 71. ПОЗИКА. КРЕДИТ. БАНКІВСЬКИЙ ВКЛАД	Глава 71. ПОЗИКА. КРЕДИТ. БАНКІВСЬКИЙ ВКЛАД
§ 1. Позика	§ 1. Позика
Стаття 1046. Договір позики 1. За договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші	**Без змін**

речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості. Договір позики є укладеним з моменту передання грошей або інших речей, визначених родовими ознаками.	
Стаття 1047. Форма договору позики 1. Договір позики укладається у письмовій формі, якщо його сума не менш як у десять разів перевищує встановлений законом розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, а у випадках, коли позикодавцем є юридична особа, – незалежно від суми. 2. На підтвердження укладення договору позики та його умов може бути представлена розписка позичальника або інший документ, який посвідчує передання йому позикодавцем визначеної грошової суми або визначеної кількості речей.	**Без змін**
Стаття 1048. Проценти за договором позики 1. Позикодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом. Розмір і порядок одержання процентів встановлюються договором. Якщо договором не встановлений розмір процентів, їх розмір визначається на рівні облікової ставки Національного банку України. У разі відсутності іншої домовленості сторін проценти виплачуються щомісяця до дня повернення позики. 2. Договір позики вважається безпроцентним, якщо: 1) він укладений між фізичними особами на суму, яка не перевищує п'ятдесятикратного розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, і не пов'язаний із здійсненням підприємницької діяльності хоча б однією із сторін; 2) позичальникові передані речі, визначені родовими ознаками.	**Без змін**
Стаття 1049. Обов'язок позичальника повернути позику 1. Позичальник зобов'язаний повернути позикодавцеві позику (грошові кошти у такій самій сумі або речі, визначені родовими ознаками, у такій самій кількості, такого самого роду та такої самої	**Без змін**

якості, що були передані йому позикодавцем) у строк та в порядку, що встановлені договором. Якщо договором не встановлений строк повернення позики або цей строк визначений моментом пред'явлення вимоги, позика має бути повернена позичальником протягом тридцяти днів від дня пред'явлення позикодавцем вимоги про це, якщо інше не встановлено договором. 2. Позика, надана за договором безпроцентної позики, може бути повернена позичальником достроково, якщо інше не встановлено договором. 3. Позика вважається повернутою в момент передання позикодавцеві речей, визначених родовими ознаками, або зарахування грошової суми, що позичалася, на його банківський рахунок.	
Стаття 1050. Наслідки порушення договору позичальником 1. Якщо позичальник своєчасно не повернув суму позики, він зобов'язаний сплатити грошову суму відповідно до статті 625 цього Кодексу. Якщо позичальник своєчасно не повернув речі, визначені родовими ознаками, він зобов'язаний сплатити неустойку відповідно до статей 549-552 цього Кодексу, яка нараховується від дня, коли речі мали бути повернуті, до дня їх фактичного повернення позикодавцеві, незалежно від сплати процентів, належних йому відповідно до статті 1048 цього Кодексу. 2. Якщо договором встановлений обов'язок позичальника повернути позику частинами (з розстроченням), то в разі прострочення повернення чергової частини позикодавець має право вимагати дострокового повернення частини позики, що залишилася, та сплати процентів, належних йому відповідно до статті 1048 цього Кодексу.	**Без змін**
Стаття 1051. Оспорювання договору позики 1. Позичальник має право оспорити договір позики на тій підставі, що грошові кошти або речі насправді не були одержані ним від позикодавця або були одержані у меншій кількості, ніж встановлено договором.	**Без змін**

Якщо договір позики має бути укладений у письмовій формі, рішення суду не може ґрунтуватися на свідченнях свідків для підтвердження того, що гроші або речі насправді не були одержані позичальником від позикодавця або були одержані у меншій кількості, ніж встановлено договором. Це положення не застосовується до випадків, коли договір був укладений під впливом обману, насильства, зловмисної домовленості представника позичальника з позикодавцем або під впливом тяжкої обставини.	
Стаття 1052. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником 1. У разі невиконання позичальником обов'язків, встановлених договором позики, щодо забезпечення повернення позики, а також у разі втрати забезпечення виконання зобов'язання або погіршення його умов за обставин, за які позикодавець не несе відповідальності, позикодавець має право вимагати від позичальника дострокового повернення позики та сплати процентів, належних йому відповідно до статті 1048 цього Кодексу, якщо інше не встановлено договором.	**Без змін**
Стаття 1053. Новація боргу у позикове зобов'язання 1. За домовленістю сторін борг, що виник із договорів купівлі-продажу, найму майна або з іншої підстави, може бути замінений позиковим зобов'язанням. 2. Заміна боргу позиковим зобов'язанням провадиться з додержанням вимог про новацію і здійснюється у формі, встановленій для договору позики (стаття 1047 цього Кодексу).	**Без змін**
§ 2. Кредит	§ 2. Кредит
Стаття 1054. Кредитний договір 1. За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти. 2. До відносин за кредитним договором застосовуються положення параграфа 1 цієї глави, якщо інше не встановлено цим параграфом і не випливає із суті кредитного договору.	**Без змін**

3. Особливості регулювання відносин за договором про надання споживчого кредиту встановлені законом.	
Стаття 1055. Форма кредитного договору 1. Кредитний договір укладається у письмовій формі. 2. Кредитний договір, укладений з недодержанням письмової форми, є нікчемним.	**Стаття 1055.** Форма кредитного договору 1. Кредитний договір укладається у письмовій формі. 2. Кредитний договір, укладений з недодержанням письмової форми, є недійсним.
Стаття 1056. Відмова від надання або одержання кредиту 1. Кредитодавець має право відмовитися від надання позичальникові передбаченого договором кредиту частково або в повному обсязі у разі порушення процедури визнання позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений. 2. Позичальник має право відмовитися від одержання кредиту частково або в повному обсязі, повідомивши про це кредитодавця до встановленого договором строку його надання, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі порушення позичальником встановленого кредитним договором обов'язку цільового використання кредиту кредитодавець має право також відмовитися від подальшого кредитування позичальника за договором.	**Стаття 1056.** Відмова від надання або одержання кредиту 1. Кредитодавець має право відмовитися від надання позичальникові передбаченого договором кредиту частково або в повному обсязі у разі порушення процедури визнання позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений. 2. Позичальник має право відмовитися від одержання кредиту частково або в повному обсязі, повідомивши про це кредитодавця до встановленого договором строку його надання, якщо інше не встановлено договором або законом. 3. У разі порушення позичальником встановленого кредитним договором обов'язку цільового використання кредиту кредитодавець має право також відмовитися від подальшого кредитування позичальника за договором.
Стаття 1056[1]. Проценти за кредитним договором 1. Процентна ставка за кредитом може бути фіксованою або змінюваною. Тип процентної ставки визначається кредитним договором. 2. Розмір процентів, тип процентної ставки (фіксована або змінювана) та порядок їх сплати за кредитним договором визначаються в договорі залежно від кредитного ризику, наданого забезпечення, попиту і пропозицій, які склалися на кредитному ринку, строку користування кредитом, розміру облікової ставки та інших факторів на дату укладення договору. 3. Фіксована процентна ставка є незмінною протягом усього строку кредитного договору. Встановлений договором розмір фіксованої процентної ставки не може бути збільшено кредитодавцем	**Стаття 1056[1].** Проценти за кредитним договором 1. Процентна ставка за кредитом може бути фіксованою або змінюваною. Тип процентної ставки визначається кредитним договором. 2. Розмір процентів, тип процентної ставки (фіксована або змінювана) та порядок їх сплати за кредитним договором визначаються в договорі залежно від кредитного ризику, наданого забезпечення, попиту і пропозицій, які склалися на кредитному ринку, строку користування кредитом, розміру облікової ставки та інших факторів на дату укладення договору. 3. Фіксована процентна ставка є незмінною протягом усього строку кредитного договору. Встановлений договором розмір фіксованої процентної ставки не може бути збільшено кредитодавцем

в односторонньому порядку. Умова договору щодо права кредитодавця змінювати розмір фіксованої процентної ставки в односторонньому порядку є нікчемною.	в односторонньому порядку. Умова договору щодо права кредитодавця змінювати розмір фіксованої процентної ставки в односторонньому порядку є недійсною.
4. Якщо інше не встановлено законом, у разі застосування змінюваної процентної ставки кредитодавець самостійно, з визначеною у кредитному договорі періодичністю, має право збільшувати та зобов'язаний зменшувати процентну ставку відповідно до умов і в порядку, встановлених кредитним договором. Кредитодавець зобов'язаний письмово повідомити позичальника, а в разі збільшення процентної ставки – поручителя та інших зобов'язаних за договором осіб про зміну процентної ставки протягом 15 календарних днів, що настають за днем, з якого застосовується нова ставка.	4. Якщо інше не встановлено законом, у разі застосування змінюваної процентної ставки кредитодавець самостійно, з визначеною у кредитному договорі періодичністю, має право збільшувати та зобов'язаний зменшувати процентну ставку відповідно до умов і в порядку, встановлених кредитним договором. Кредитодавець зобов'язаний письмово повідомити позичальника, а в разі збільшення процентної ставки – поручителя та інших зобов'язаних за договором осіб про зміну процентної ставки протягом 15 календарних днів, що настають за днем, з якого застосовується нова ставка.
У разі незгоди позичальника із збільшенням процентної ставки позичальник зобов'язаний погасити заборгованість за договором у повному обсязі протягом 30 календарних днів з дня отримання повідомлення про збільшення процентної ставки. З дня погашення заборгованості за кредитним договором у повному обсязі зобов'язання сторін за таким договором припиняються. При цьому до моменту повного погашення заборгованості, але не більше 30 календарних днів з дати отримання повідомлення про збільшення процентної ставки, застосовується попередній розмір процентної ставки.	У разі незгоди позичальника із збільшенням процентної ставки позичальник зобов'язаний погасити заборгованість за договором у повному обсязі протягом 30 календарних днів з дня отримання повідомлення про збільшення процентної ставки. З дня погашення заборгованості за кредитним договором у повному обсязі зобов'язання сторін за таким договором припиняються. При цьому до моменту повного погашення заборгованості, але не більше 30 календарних днів з дати отримання повідомлення про збільшення процентної ставки, застосовується попередній розмір процентної ставки.
У кредитному договорі встановлюється порядок розрахунку змінюваної процентної ставки із застосуванням погодженого сторонами індексу. Порядок розрахунку змінюваної процентної ставки повинен забезпечувати точне визначення розміру процентної ставки за кредитом на будь-який момент часу протягом строку дії кредитного договору. Кредитодавець не має права змінювати встановлений кредитним договором порядок розрахунку змінюваної процентної ставки без згоди позичальника.	У кредитному договорі встановлюється порядок розрахунку змінюваної процентної ставки із застосуванням погодженого сторонами індексу. Порядок розрахунку змінюваної процентної ставки повинен забезпечувати точне визначення розміру процентної ставки за кредитом на будь-який момент часу протягом строку дії кредитного договору. Кредитодавець не має права змінювати встановлений кредитним договором порядок розрахунку змінюваної процентної ставки без згоди позичальника.
5. Індекс, що використовується у формулі визначення змінюваної процентної ставки, повинен відповідати таким вимогам:	5. Індекс, що використовується у формулі визначення змінюваної процентної ставки, повинен відповідати таким вимогам:

1) поточне значення індексу повинно періодично, але не рідше одного разу на місяць, публікуватися в медіа або оприлюднюватися через інші загальнодоступні регулярні джерела інформації. Кредитний договір повинен містити посилання на джерело інформації про відповідний індекс; 2) індекс повинен ґрунтуватися на об'єктивних індикаторах фінансової сфери, що дозволяють визначити ринкову вартість кредитних ресурсів; 3) значення індексу повинно встановлюватися незалежною установою з визнаною діловою репутацією на ринку фінансових послуг. 6. У разі застосування змінюваної процентної ставки у кредитному договорі визначається максимальний розмір процентної ставки, що може бути застосований. 7. Особливості застосування змінюваної процентної ставки за договором про надання споживчого кредиту встановлюються законом.	1) поточне значення індексу повинно періодично, але не рідше одного разу на місяць, публікуватися в медіа або оприлюднюватися через інші загальнодоступні регулярні джерела інформації. Кредитний договір повинен містити посилання на джерело інформації про відповідний індекс; 2) індекс повинен ґрунтуватися на об'єктивних індикаторах фінансової сфери, що дозволяють визначити ринкову вартість кредитних ресурсів; 3) значення індексу повинно встановлюватися незалежною установою з визнаною діловою репутацією на ринку фінансових послуг. 6. У разі застосування змінюваної процентної ставки у кредитному договорі визначається максимальний розмір процентної ставки, що може бути застосований. 7. Особливості застосування змінюваної процентної ставки за договором про надання споживчого кредиту встановлюються законом.
Стаття 1057. Комерційний кредит 1. Договором, виконання якого пов'язане з переданням у власність другій стороні грошових коштів або речей, які визначаються родовими ознаками, може передбачатися надання кредиту як авансу, попередньої оплати, відстрочення або розстрочення оплати товарів, робіт або послуг (комерційний кредит), якщо інше не встановлено законом. 2. До комерційного кредиту застосовуються положення статей 1054-1056 цього Кодексу, якщо інше не встановлено положеннями про договір, з якого виникло відповідне зобов'язання, і не суперечить суті такого зобов'язання.	**Без змін**
Стаття 1057[1]. Правові наслідки недійсності кредитного договору 1. У разі визнання недійсним кредитного договору суд за заявою сторони в обов'язковому порядку застосовує наслідки недійсності правочину, передбачені частиною першою статті 216	**Стаття 1057[1].** Юридичні наслідки недійсності кредитного договору 1. У разі визнання недійсним кредитного договору суд за заявою сторони в обов'язковому порядку застосовує наслідки

цього Кодексу, та визначає грошову суму, яка має бути повернута кредитодавцю. 2. Визнаючи недійсним кредитний договір, у якому виконання зобов'язання позичальника забезпечено заставою майна позичальника або поручителя, суд за заявою кредитодавця накладає на таке майно арешт. 3. Арешт на майно підлягає зняттю, якщо протягом 30 днів з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання недійсним кредитного договору кошти у розмірі, визначеному судом, будуть повернуті кредитодавцю. Якщо у зазначений строк зобов'язання повернути кошти не виконано, кредитодавець має право звернутися до суду з позовом про звернення стягнення на арештоване майно. 4. Арешт на майно, накладений відповідно до частини другої цієї статті, підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти у розмірі, визначеному судом. 5. Визнаючи недійсним договір застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на майно, яке було предметом застави. Такий арешт підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитним договором, а у разі визнання кредитного договору недійсним – після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти в розмірі, визначеному судом відповідно до частини першої цієї статті.	недійсності правочину та визначає грошову суму, яка має бути повернута кредитодавцю. 2. Визнаючи недійсним кредитний договір, у якому виконання зобов'язання позичальника забезпечено заставою майна позичальника або поручителя, суд за заявою кредитодавця накладає на таке майно арешт. 3. Арешт на майно підлягає зняттю, якщо протягом 30 днів з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання недійсним кредитного договору кошти у розмірі, визначеному судом, будуть повернуті кредитодавцю. Якщо у зазначений строк зобов'язання повернути кошти не виконано, кредитодавець має право звернутися до суду з позовом про звернення стягнення на арештоване майно. 4. Арешт на майно, накладений відповідно до частини другої цієї статті, підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти у розмірі, визначеному судом. 5. Визнаючи недійсним договір застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на майно, яке було предметом застави. Такий арешт підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитним договором, а у разі визнання кредитного договору недійсним – після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти в розмірі, визначеному судом відповідно до частини першої цієї статті.
§ 3. Банківський вклад	§ 3. Банківський вклад
Стаття 1058. Договір банківського вкладу 1. За договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором. 2. Договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, є публічним договором (стаття 633 цього Кодексу).	**Стаття 1058.** Договір банківського вкладу 1. За договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором. 2. Договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, є публічним договором.

3. До відносин банку та вкладника за рахунком, на який внесений вклад, застосовуються положення про договір банківського рахунка (глава 72 цього Кодексу), якщо інше не встановлено цією главою або не випливає із суті договору банківського вкладу. 4. Положення цього параграфа, крім частини третьої цієї статті, абзацу другого частини першої статті 1059, частини другої статті 1060, статей 1063-1065 цього Кодексу, застосовуються до відносин, що виникають під час здійснення кредитною спілкою діяльності щодо залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню.	3. До відносин банку та вкладника за рахунком, на який внесений вклад, застосовуються положення про договір банківського рахунка (глава 72 цього Кодексу), якщо інше не встановлено цією главою або не випливає із суті договору банківського вкладу. 4. Положення цього параграфа, крім частини третьої цієї статті, абзацу другого частини першої статті 1059, частини другої статті 1060, статей 1063-1065 цього Кодексу, застосовуються до відносин, що виникають під час здійснення кредитною спілкою діяльності щодо залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню.
Стаття 1059. Форма договору банківського вкладу 1. Договір банківського вкладу укладається у письмовій формі. Письмова форма договору банківського вкладу вважається додержаною, якщо внесення грошової суми підтверджено договором банківського вкладу з видачею ощадної книжки або сертифіката чи іншого документа, що відповідає вимогам, встановленим законом, іншими нормативно-правовими актами у сфері банківської діяльності (банківськими правилами) та звичаями ділового обороту. 2. У разі недодержання письмової форми договору банківського вкладу цей договір є нікчемним.	**Стаття 1059.** Форма договору банківського вкладу 1. Договір банківського вкладу укладається у письмовій формі. Письмова форма договору банківського вкладу вважається додержаною, якщо внесення грошової суми підтверджено договором банківського вкладу з видачею ощадної книжки або сертифіката чи іншого документа, що відповідає вимогам, встановленим законом, іншими нормативно-правовими актами у сфері банківської діяльності (банківськими правилами) та звичаями ділового обороту. 2. У разі недодержання письмової форми договору банківського вкладу цей договір є недійсним.
Стаття 1060. Види банківських вкладів 1. Договір банківського вкладу укладається на умовах видачі вкладу на першу вимогу (вклад на вимогу) або на умовах повернення вкладу зі спливом встановленого договором строку (строковий вклад). Договором може бути передбачено внесення грошової суми на інших умовах її повернення. 2. За договором банківського вкладу на вимогу банк зобов’язаний видати вклад або його частину на першу вимогу вкладника. Умова договору банківського вкладу на вимогу про відмову від права на одержання вкладу на першу вимогу є нікчемною.	**Стаття 1060.** Види банківських вкладів 1. Договір банківського вкладу укладається на умовах видачі вкладу на першу вимогу (вклад на вимогу) або на умовах повернення вкладу зі спливом встановленого договором строку (строковий вклад). Договором може бути передбачено внесення грошової суми на інших умовах її повернення. 2. За договором банківського вкладу на вимогу банк зобов’язаний видати вклад або його частину на першу вимогу вкладника. Умова договору банківського вкладу на вимогу про відмову від права на одержання вкладу на першу вимогу є недійсною.

3. За договором банківського строкового вкладу банк зобов'язаний видати вклад та нараховані проценти за цим вкладом із спливом строку, визначеного у договорі банківського вкладу. Повернення вкладникові банківського строкового вкладу та нарахованих процентів за цим вкладом на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу. 4. Якщо вкладник не вимагає повернення суми строкового вкладу зі спливом строку, встановленого договором банківського вкладу, або повернення суми вкладу, внесеного на інших умовах повернення, після настання визначених договором обставин договір вважається продовженим на умовах вкладу на вимогу, якщо інше не встановлено договором.	3. За договором банківського строкового вкладу банк зобов'язаний видати вклад та нараховані проценти за цим вкладом із спливом строку, визначеного у договорі банківського вкладу. Повернення вкладникові банківського строкового вкладу та нарахованих процентів за цим вкладом на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу. 4. Якщо вкладник не вимагає повернення суми строкового вкладу зі спливом строку, встановленого договором банківського вкладу, або повернення суми вкладу, внесеного на інших умовах повернення, після настання визначених договором обставин договір вважається продовженим на умовах вкладу на вимогу, якщо інше не встановлено договором.
Стаття 1061. Проценти на банківський вклад 1. Банк виплачує вкладникові проценти на суму вкладу в розмірі, встановленому договором банківського вкладу. Якщо договором не встановлений розмір процентів, банк зобов'язаний виплачувати проценти у розмірі облікової ставки Національного банку України. 2. Банк має право змінити розмір процентів, які виплачуються на вклади на вимогу, якщо інше не встановлено договором. У разі зменшення банком розміру процентів на вклади на вимогу новий розмір процентів застосовується до вкладів, внесених до повідомлення вкладників про зменшення процентів, зі спливом одного місяця з моменту відповідного повідомлення, якщо інше не встановлено договором. 3. Встановлений договором розмір процентів на строковий вклад або на вклад, внесений на умовах його повернення у разі настання визначених договором обставин, не може бути односторонньо зменшений банком, якщо інше не встановлено законом.	**Стаття 1061.** Проценти на банківський вклад 1. Банк виплачує вкладникові проценти на суму вкладу в розмірі, встановленому договором банківського вкладу. Якщо договором не встановлений розмір процентів, банк зобов'язаний виплачувати проценти у розмірі облікової ставки Національного банку України. 2. Банк має право змінити розмір процентів, які виплачуються на вклади на вимогу, якщо інше не встановлено договором. У разі зменшення банком розміру процентів на вклади на вимогу новий розмір процентів застосовується до вкладів, внесених до повідомлення вкладників про зменшення процентів, зі спливом одного місяця з моменту відповідного повідомлення, якщо інше не встановлено договором. 3. Встановлений договором розмір процентів на строковий вклад або на вклад, внесений на умовах його повернення у разі настання визначених договором обставин, не може бути односторонньо зменшений банком, якщо інше не встановлено законом.

4. Умова договору щодо права банку змінювати розмір процентів на строковий вклад в односторонньому порядку є нікчемною. 5. Проценти на банківський вклад нараховуються від дня, наступного за днем надходження вкладу у банк, до дня, який передує його поверненню вкладникові або списанню з рахунка вкладника з інших підстав. 6. Проценти на банківський вклад виплачуються вкладникові на його вимогу зі спливом кожного кварталу окремо від суми вкладу, а невитребувані у цей строк проценти збільшують суму вкладу, на яку нараховуються проценти, якщо інше не встановлено договором банківського вкладу. У разі повернення вкладу виплачуються усі нараховані до цього моменту проценти.	4. Умова договору щодо права банку змінювати розмір процентів на строковий вклад в односторонньому порядку є недійсною. 5. Проценти на банківський вклад нараховуються від дня, наступного за днем надходження вкладу у банк, до дня, який передує його поверненню вкладникові або списанню з рахунка вкладника з інших підстав. 6. Проценти на банківський вклад виплачуються вкладникові на його вимогу зі спливом кожного кварталу окремо від суми вкладу, а невитребувані у цей строк проценти збільшують суму вкладу, на яку нараховуються проценти, якщо інше не встановлено договором банківського вкладу. У разі повернення вкладу виплачуються усі нараховані до цього моменту проценти.
Стаття 1062. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою 1. На рахунок за банківським вкладом зараховуються грошові кошти, які надійшли до банку на ім'я вкладника від іншої особи, якщо договором банківського вкладу не передбачено інше. При цьому вважається, що вкладник погодився на одержання грошових коштів від іншої особи, надавши їй необхідні дані про рахунок за вкладом. 2. Кошти, помилково зараховані на рахунок вкладника, підлягають поверненню відповідно до статті 388 цього Кодексу.	**Без змін**
Стаття 1063. Договір банківського вкладу на користь третьої особи 1. Фізична або юридична особа може укласти договір банківського вкладу (зробити вклад) на користь третьої особи. Ця особа набуває права вкладника з моменту пред'явлення нею до банку першої вимоги, що випливає з прав вкладника, або вираження нею іншим способом наміру скористатися такими правами. До набуття особою, на користь якої зроблений банківський вклад, прав вкладника ці права належать особі, яка зробила вклад.	**Без змін**

Визначення імені фізичної особи (стаття 28 цього Кодексу) або найменування юридичної особи (стаття 90 цього Кодексу), на користь якої зроблений вклад, є істотною умовою договору банківського вкладу. 2. Якщо особа, на користь якої зроблено вклад, відмовилася від нього, особа, яка уклала договір банківського вкладу на користь третьої особи, має право вимагати повернення вкладу або перевести його на своє ім'я.	
Стаття 1064. Ощадна книжка 1. Укладення договору банківського вкладу з фізичною особою і внесення грошових коштів на її рахунок за вкладом підтверджуються ощадною книжкою. В ощадній книжці вказуються найменування і місцезнаходження банку (його філії), номер рахунка за вкладом, а також усі грошові суми, зараховані на рахунок та списані з рахунка, а також залишок грошових коштів на рахунку на момент пред'явлення ощадної книжки у банк. 2. Відомості про вклад, вказані в ощадній книжці, є підставою для розрахунків за вкладом між банком і вкладником. 3. Видача банківського вкладу, виплата процентів за ним і виконання розпоряджень вкладника про перерахування грошових коштів з рахунка за вкладом іншим особам здійснюються банком у разі пред'явлення ощадної книжки. Якщо ощадну книжку втрачено або приведено у непридатний для пред'явлення стан, банк за заявою вкладника видає йому нову ощадну книжку.	**Без змін**
Стаття 1065. Ощадний (депозитний) сертифікат 1. Ощадний (депозитний) сертифікат підтверджує суму вкладу, внесеного у банк, і права вкладника (володільця сертифіката) на одержання зі спливом встановленого строку суми вкладу та процентів, встановлених сертифікатом, у банку, який його видав.	**Без змін**
Глава 72. БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК	Глава 72. БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК

§1. Загальні положення про банківський рахунок	**§1. Договір банківського рахунка**
Стаття 1066. Договір банківського рахунка 1. За договором банківського рахунка банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунка та проведення інших операцій за рахунком. 2. Банк має право використовувати грошові кошти на рахунку клієнта, гарантуючи його право безперешкодно розпоряджатися цими коштами. 3. Банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати інші обмеження його права щодо розпорядження грошовими коштами, не передбачені законом, договором між банком і клієнтом або умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку. 4. Положення цієї глави застосовуються до кореспондентських рахунків та інших рахунків банків, якщо інше не встановлено законом.	**Без змін**
Стаття 1067. Укладення договору банківського рахунка 1. Договір банківського рахунку укладається в письмовій формі для відкриття клієнтові або визначеній ним особі рахунку в банку на умовах, погоджених сторонами. 2. Банк зобов'язаний укласти договір банківського рахунка з клієнтом, який звернувся з пропозицією відкрити рахунок на оголошених банком умовах, що відповідають закону та банківським правилам. Банк не має права відмовити у відкритті рахунка, вчинення відповідних операцій за яким передбачено законом, установчими документами банку та наданою йому ліцензією, крім випадків, коли банк не має можливості прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами.	**Без змін**

У разі необґрунтованого ухилення банку від укладення договору банківського рахунка клієнт має право на захист відповідно до цього Кодексу.	
Стаття 1068. Операції за рахунком, що виконуються банком 1. Банк зобов'язаний вчиняти для клієнта операції, які передбачені для рахунків даного виду законом, банківськими правилами та звичаями ділового обороту, якщо інше не встановлено договором банківського рахунка. 2. Банк зобов'язаний зарахувати грошові кошти, що надійшли на рахунок клієнта, в день надходження до банку відповідної платіжної інструкції, якщо інший строк не встановлений договором банківського рахунку або законом. 3. Банк зобов'язаний за розпорядженням клієнта видати або перерахувати з його рахунку грошові кошти в день надходження до банку відповідної платіжної інструкції, якщо інший строк не передбачений договором банківського рахунку або законом. 4. Клієнт зобов'язаний сплатити плату за виконання банком операцій за рахунком клієнта, якщо це встановлено договором.	**Без змін**
Стаття 1069. Кредитування рахунка 1. Якщо відповідно до договору банківського рахунка банк здійснює платежі з рахунка клієнта, незважаючи на відсутність на ньому грошових коштів (кредитування рахунка), банк вважається таким, що надав клієнтові кредит на відповідну суму від дня здійснення цього платежу. 2. Права та обов'язки сторін, пов'язані з кредитуванням рахунка, визначаються положеннями про позику та кредит (параграфи 1 і 2 глави 71 цього Кодексу), якщо інше не встановлено договором або законом. 3. Розмір плати за використання клієнтом коштів банку, яке не встановлене договором, не може перевищувати подвійну облікову ставку Національного банку України.	**Без змін**
Стаття 1070. Проценти за користування коштами, що знаходяться на рахунку	**Без змін**

1. За користування грошовими коштами, що знаходяться на рахунку клієнта, банк сплачує проценти, сума яких зараховується на рахунок, якщо інше не встановлено договором банківського рахунка або законом. Сума процентів зараховується на рахунок клієнта у строки, встановлені договором, а якщо такі строки не встановлені договором, – зі спливом кожного кварталу. 2. Проценти, передбачені частиною першою цієї статті, сплачуються банком у розмірі, встановленому договором, а якщо відповідні умови не встановлені договором, – у розмірі, що звичайно сплачується банком за вкладом на вимогу.	
Стаття 1071. Підстави списання грошових коштів з рахунка 1. Банк може списати грошові кошти з рахунка клієнта на підставі його розпорядження. 2. Грошові кошти можуть бути списані з рахунка клієнта без його розпорядження на підставі рішення суду, а також у випадках, встановлених законом, договором між банком і клієнтом або умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку.	**Без змін**
Стаття 1072. Черговість списання грошових коштів з рахунку 1. Банк виконує платіжні інструкції відповідно до черговості їх надходження та виключно в межах залишку грошових коштів на рахунку клієнта, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом. 2. У разі одночасного надходження до банку кількох платіжних інструкцій, на підставі яких здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунку клієнта у такій черговості: 1) у першу чергу списуються грошові кошти на підставі рішення суду для задоволення вимог про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю, а також вимог про стягнення аліментів; 2) у другу чергу списуються грошові кошти на підставі рішення суду для розрахунків щодо виплати вихідної допомоги та оплати праці	**Стаття 1072.** Черговість списання грошових коштів з рахунку 1. Банк виконує платіжні інструкції відповідно до черговості їх надходження та виключно в межах залишку грошових коштів на рахунку клієнта, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом. 2. У разі одночасного надходження до банку кількох платіжних інструкцій, на підставі яких здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунку клієнта у такій черговості: 1) у першу чергу списуються грошові кошти на підставі рішення суду для задоволення вимог про відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров’я або смертю, а також вимог про стягнення аліментів;

особам, які працюють за трудовим договором (контрактом), а також виплати за авторським договором; 3) у третю чергу списуються грошові кошти на підставі інших рішень суду; 4) у четверту чергу списуються грошові кошти за платіжними інструкціями, що передбачають платежі до бюджету; 5) у п'яту чергу списуються грошові кошти за іншими платіжними інструкціями в порядку їх послідовного надходження. У разі одночасного надходження до банку платіжної інструкції, наданої відповідно до умов обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, та іншої платіжної інструкції, на підставі якої здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунку клієнта позачергово за платіжною інструкцією, наданою відповідно до умов такого обтяження. У разі одночасного надходження до банку кількох платіжних інструкцій, наданих відповідно до умов обтяжень, предметом яких є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, банк списує кошти з рахунку клієнта за такими платіжними інструкціями згідно з пріоритетом відповідних обтяжень. 3. У разі відсутності (недостатності) грошових коштів на рахунку клієнта банк не веде облік платіжних інструкцій, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом.	2) у другу чергу списуються грошові кошти на підставі рішення суду для розрахунків щодо виплати вихідної допомоги та оплати праці особам, які працюють за трудовим договором (контрактом), а також виплати за авторським договором; 3) у третю чергу списуються грошові кошти на підставі інших рішень суду; 4) у четверту чергу списуються грошові кошти за платіжними інструкціями, що передбачають платежі до бюджету; 5) у п'яту чергу списуються грошові кошти за іншими платіжними інструкціями в порядку їх послідовного надходження. У разі одночасного надходження до банку платіжної інструкції, наданої відповідно до умов обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, та іншої платіжної інструкції, на підставі якої здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунку клієнта позачергово за платіжною інструкцією, наданою відповідно до умов такого обтяження. У разі одночасного надходження до банку кількох платіжних інструкцій, наданих відповідно до умов обтяжень, предметом яких є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, банк списує кошти з рахунку клієнта за такими платіжними інструкціями згідно з пріоритетом відповідних обтяжень. 3. У разі відсутності (недостатності) грошових коштів на рахунку клієнта банк не веде облік платіжних інструкцій, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом.
Стаття 1073. Правові наслідки неналежного виконання банком операцій за рахунком клієнта 1. У разі несвоєчасного зарахування на рахунок грошових коштів, що надійшли клієнтові, їх безпідставного списання банком з рахунка клієнта або порушення банком розпорядження клієнта про перерахування грошових коштів з його рахунка банк повинен негайно після виявлення порушення зарахувати відповідну суму на рахунок клієнта або належного отримувача, сплатити проценти та відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено законом.	**Стаття 1073.** Юридичні наслідки неналежного виконання банком операцій за рахунком клієнта 1. У разі несвоєчасного зарахування на рахунок грошових коштів, що надійшли клієнтові, їх безпідставного списання банком з рахунка клієнта або порушення банком розпорядження клієнта про перерахування грошових коштів з його рахунка банк повинен негайно після виявлення порушення зарахувати відповідну суму на рахунок клієнта або належного отримувача, сплатити проценти та відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 1074. Обмеження права розпоряджання рахунком 1. Обмеження прав клієнта щодо розпоряджання грошовими коштами, що знаходяться на його рахунку, не допускається, крім випадків обмеження права розпоряджання рахунком за рішенням суду або в інших випадках, встановлених законом або умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на рахунку, а також у разі зупинення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, замороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, передбачених законом. Банк не має права встановлювати заборону на встановлення обтяження, але може встановлювати розумну винагороду. 2. Клієнт не має права без письмової згоди обтяжувача надавати банку розпорядження, а банк не має права їх виконувати, якщо в результаті розмір грошових коштів на рахунку буде меншим за розмір, визначений згідно з умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на відповідному банківському рахунку. 3. Після отримання банком письмового повідомлення обтяжувача про наявність підстав для звернення стягнення на предмет обтяження, яким є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, клієнт за відповідним договором банківського рахунка не вправі без письмової згоди обтяжувача надавати банку розпорядження, а банк не вправі їх виконувати, якщо в результаті розмір грошових коштів на рахунку буде меншим за розмір забезпеченої обтяженням вимоги обтяжувача. Банк не перевіряє наявність підстав, зазначених в отриманому ним від обтяжувача повідомленні. 4. Якщо на момент отримання банком розпорядження клієнта банк був письмово повідомлений клієнтом про існування обтяження, банк, який порушив вимоги частин другої і третьої цієї статті,	**Без змін**

відповідає перед обтяжувачем у розмірі грошових коштів, списаних ним з рахунка на виконання розпорядження клієнта. 5. Згода обтяжувача, передбачена частинами другою і третьою цієї статті, може бути виражена у загальній формі та/або містити умови, за яких така згода вважається наданою. Така згода може бути включена до умов договору, яким встановлюється обтяження майнових прав на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку.	
Стаття 1075. Розірвання договору банківського рахунка 1. Договір банківського рахунка розривається за заявою клієнта у будь-який час. Банк не має права за заявою клієнта розривати договір банківського рахунка чи вчиняти інші дії, що мають наслідком припинення договору, у разі якщо грошові кошти, що знаходяться на відповідному рахунку, заморожені відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Клієнт не має права без згоди обтяжувача за домовленістю з банком чи односторонньо, у тому числі шляхом односторонньої відмови від виконання зобов'язання, розривати договір банківського рахунка чи вчиняти інші дії, що мають наслідком припинення договору, у разі якщо майнові права на грошові кошти, що знаходяться на відповідному рахунку, є предметом обтяження, якщо інше не передбачено умовами обтяження. Правочини, вчинені з порушенням цієї вимоги, є нікчемними. Згода обтяжувача може бути виражена у загальній формі та/або містити умови, за яких така згода вважається наданою. Така згода може бути включена до умов договору, яким встановлюється обтяження майнових прав на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку. 2. Банк має право вимагати розірвання договору банківського рахунка:	**Стаття 1075.** Розірвання договору банківського рахунка 1. Договір банківського рахунка розривається за заявою клієнта у будь-який час. Банк не має права за заявою клієнта розривати договір банківського рахунка чи вчиняти інші дії, що мають наслідком припинення договору, у разі якщо грошові кошти, що знаходяться на відповідному рахунку, заморожені відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Клієнт не має права без згоди обтяжувача за домовленістю з банком чи односторонньо, у тому числі шляхом односторонньої відмови від виконання зобов'язання, розривати договір банківського рахунка чи вчиняти інші дії, що мають наслідком припинення договору, у разі якщо майнові права на грошові кошти, що знаходяться на відповідному рахунку, є предметом обтяження, якщо інше не передбачено умовами обтяження. Правочини, вчинені з порушенням цієї вимоги, є недійсними. Згода обтяжувача може бути виражена у загальній формі та/або містити умови, за яких така згода вважається наданою. Така згода може бути включена до умов договору, яким встановлюється обтяження майнових прав на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку. 2. Банк має право вимагати розірвання договору банківського рахунка:

1) якщо сума грошових коштів, що зберігаються на рахунку клієнта, залишилася меншою від мінімального розміру, передбаченого банківськими правилами або договором, якщо така сума не буде відновлена протягом місяця від дня попередження банком про це; 2) у разі відсутності операцій за цим рахунком протягом року, якщо інше не встановлено договором; 3) у випадках, передбачених законодавством, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; 4) в інших випадках, встановлених договором або законом. 3. Залишок грошових коштів на рахунку видається клієнтові або за його вказівкою чи в порядку, встановленому законом, перераховується на інший рахунок в строки і в порядку, встановлені банківськими правилами. 4. Банк може відмовитися від договору банківського рахунка та закрити рахунок клієнта у разі: відсутності операцій за рахунком клієнта протягом трьох років підряд та відсутності залишку грошових коштів на цьому рахунку; наявності підстав, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Залишок грошових коштів на рахунку клієнта повертається клієнту; наявності підстав, передбачених Податковим кодексом України. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта повертається клієнту.	1) якщо сума грошових коштів, що зберігаються на рахунку клієнта, залишилася меншою від мінімального розміру, передбаченого банківськими правилами або договором, якщо така сума не буде відновлена протягом місяця від дня попередження банком про це; 2) у разі відсутності операцій за цим рахунком протягом року, якщо інше не встановлено договором; 3) у випадках, передбачених законодавством, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; 4) в інших випадках, встановлених договором або законом. 3. Залишок грошових коштів на рахунку видається клієнтові або за його вказівкою чи в порядку, встановленому законом, перераховується на інший рахунок в строки і в порядку, встановлені банківськими правилами. 4. Банк може відмовитися від договору банківського рахунка та закрити рахунок клієнта у разі: відсутності операцій за рахунком клієнта протягом трьох років підряд та відсутності залишку грошових коштів на цьому рахунку; наявності підстав, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Залишок грошових коштів на рахунку клієнта повертається клієнту; наявності підстав, передбачених Податковим кодексом України. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта повертається клієнту.
Стаття 1075[1]. Внесення змін до договору банківського рахунка, майнові права на кошти на якому є предметом обтяження 1. Будь-які зміни до договору банківського рахунка, майнові права на кошти на якому є предметом обтяження (крім змін,	**Без змін**

зазначених у частині другій цієї статті), вносяться виключно за умови надання попередньої письмової згоди на такі зміни обтяжувачем. Згода обтяжувача може бути виражена у загальній формі та/або містити умови, за яких така згода вважається наданою. Така згода може бути включена до умов договору, яким встановлюється обтяження майнових прав на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку. 2. Зміни до договору банківського рахунка, майнові права на кошти на якому є предметом обтяження, можуть вноситися без згоди обтяжувача, якщо такі зміни не обмежують права обтяжувача, що виникають на підставі обтяження. У разі виникнення спору обов'язок щодо доведення того, що відповідні зміни до договору такого банківського рахунка не обмежують права обтяжувача, покладається на клієнта. 3. У разі порушення вимог цієї статті клієнт зобов'язаний відшкодувати обтяжувачу збитки, завдані таким порушенням. Якщо на момент внесення відповідних змін банк був письмово повідомлений клієнтом про існування обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на відповідному рахунку, обов'язок щодо відшкодування збитків банк та клієнт несуть солідарно.	
Стаття 1076. Банківська таємниця 1. Банк гарантує таємницю банківського рахунка, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Відомості про операції та рахунки можуть бути надані тільки самим клієнтам або їхнім представникам. Іншим особам, у тому числі органам державної влади, їхнім посадовим і службовим особам, такі відомості можуть бути надані виключно у випадках та в порядку, встановлених законом про банки і банківську діяльність. 2. У разі розголошення банком відомостей, що становлять банківську таємницю, клієнт має право вимагати від банку відшкодування завданих збитків та моральної шкоди.	**Без змін**

3. Банк зобов’язаний за письмовою вимогою обтяжувача за обтяженням, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, надавати йому інформацію про залишок коштів на відповідному рахунку, операції за ним, обтяження, стосовно яких до банку надійшли повідомлення та/або які взяті банком на облік, інші обмеження права розпоряджання рахунком у строк, за який така інформація надається клієнту, якщо право обтяжувача на отримання відповідної інформації передбачене правочином, на підставі якого виникає таке обтяження.	
§2. Рахунок умовного зберігання (ескроу)	**§2 Договір ескроу**
Стаття 1076[1]. Договір рахунка умовного зберігання (ескроу) 1. За договором рахунка умовного зберігання (ескроу) банк зобов’язується приймати та зараховувати на рахунок умовного зберігання (ескроу), відкритий клієнту (володільцю рахунка), грошові кошти, отримані від володільця рахунка та/або від третіх осіб, та перераховувати такі кошти особі (особам), вказаній володільцем рахунка (бенефіціару або бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – особі (особам), вказаній бенефіціаром, якщо це передбачено відповідним договором, або повернути такі кошти володільцю рахунка за настання підстав, передбачених договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Якщо інше не передбачено договором рахунка умовного зберігання (ескроу), банк має право використовувати грошові кошти на рахунку умовного зберігання (ескроу), гарантуючи вчасне перерахування таких коштів бенефіціару (бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – особі (особам), вказаній бенефіціаром, якщо це передбачено відповідним договором, або повернення таких коштів володільцю рахунка згідно з умовами договору рахунка умовного зберігання (ескроу). 3. До відносин сторін у зв’язку з відкриттям, обслуговуванням та закриттям рахунка умовного зберігання (ескроу) застосовуються положення параграфа 1 цієї глави, якщо інше не встановлено цим	**Стаття 1076[1].** Договір ескроу 1. За договором ескроу банк зобов’язується приймати та зараховувати на рахунок, відкритий клієнту (володільцю рахунка), грошові кошти, отримані від володільця рахунка та/або від третіх осіб, та перераховувати такі кошти особі (особам), вказаній володільцем рахунка (бенефіціару або бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – особі (особам), вказаній бенефіціаром, якщо це передбачено відповідним договором, або повернути такі кошти володільцю рахунка за настання підстав, передбачених договором. 2. Якщо інше не передбачено договором ескроу, банк має право використовувати грошові кошти на рахунку, гарантуючи вчасне перерахування таких коштів бенефіціару (бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – особі (особам), вказаній бенефіціаром, якщо це передбачено відповідним договором, або повернення таких коштів володільцю рахунка згідно з умовами договору ескроу. 3. До відносин сторін у зв’язку з відкриттям, обслуговуванням та закриттям рахунка ескроу застосовуються положення параграфа 1 цієї глави, якщо інше не встановлено цим параграфом та не випливає із змісту правовідносин між банком, володільцем рахунка та бенефіціаром.

параграфом та не випливає із змісту правовідносин між банком, володільцем рахунка та бенефіціаром.	
Стаття 1076[2]. Операції за рахунком умовного зберігання (ескроу) 1. За рахунком умовного зберігання (ескроу) виконуються виключно операції із зарахування банком отриманих від володільця рахунка та/або від третіх осіб грошових коштів, які за настання підстав, визначених договором рахунка умовного зберігання (ескроу), призначені для перерахування бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором), а також операції з перерахування таких коштів бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором) або повернення їх володільцю рахунка відповідно до умов договору рахунка умовного зберігання (ескроу). У випадках, встановлених статтею 1076[6] цього Кодексу, за рахунком умовного зберігання (ескроу) також виконуються операції, пов'язані із зверненням стягнення на майнові права на грошові кошти, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), або на права вимоги володільця рахунка чи бенефіціара до банку на підставі договору рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Зарахування грошових коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) здійснюється одноразово або періодично в порядку, встановленому договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 3. За настання підстав, передбачених договором рахунка умовного зберігання (ескроу), банк зобов'язаний у встановлений договором строк (за його відсутності – протягом п'яти робочих днів з дня настання відповідних підстав) перерахувати суму, що знаходиться на рахунку умовного зберігання (ескроу), бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором). Договір рахунка умовного зберігання (ескроу) може передбачати перерахування бенефіціару або	**Стаття 1076[2].** Операції за рахунком ескроу 1. За рахунком ескроу виконуються виключно операції із зарахування банком отриманих від володільця рахунка та/або від третіх осіб грошових коштів, які за настання підстав, визначених договором ескроу, призначені для перерахування бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором), а також операції з перерахування таких коштів бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором) або повернення їх володільцю рахунка відповідно до умов договору ескроу. У випадках, встановлених статтею 1076[6] цього Кодексу, за рахунком ескроу також виконуються операції, пов'язані із зверненням стягнення на майнові права на грошові кошти, що знаходяться на рахунку, або на права вимоги володільця рахунка чи бенефіціара до банку на підставі договору ескроу. 2. Зарахування грошових коштів на рахунок здійснюється одноразово або періодично в порядку, встановленому договором. 3. За настання підстав, передбачених договором, банк зобов'язаний у встановлений договором строк (за його відсутності – протягом п'яти робочих днів з дня настання відповідних підстав) перерахувати суму, що знаходиться на рахунку, бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі, якщо це передбачено відповідним договором). Договір ескроу може передбачати перерахування бенефіціару або вказаній ним особі суми, що знаходиться на рахунку, частинами залежно від настання зазначених у договорі підстав. 4. Договір ескроу може передбачати підстави, за настання яких вся сума, що знаходиться на рахунку, або її частина підлягає поверненню володільцю рахунка.

вказаній ним особі суми, що знаходиться на рахунку умовного зберігання (ескроу), частинами залежно від настання зазначених у договорі підстав. 4. Договір рахунка умовного зберігання (ескроу) може передбачати підстави, за настання яких вся сума, що знаходиться на рахунку умовного зберігання (ескроу), або її частина підлягає поверненню володільцю рахунка.	
Стаття 1076[3]. Перевірка підстав для перерахування коштів з рахунка умовного зберігання (ескроу) 1. У разі якщо договір рахунка умовного зберігання (ескроу) передбачає надання банку документів, що підтверджують настання підстав для перерахування бенефіціару або вказаній ним особі грошових коштів, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), або повернення таких коштів володільцю рахунка, банк перевіряє такі документи на відповідність умовам договору рахунка умовного зберігання (ескроу) виключно за зовнішніми ознаками, якщо інше не передбачено законом або договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Якщо банк вважає, що надані документи не відповідають умовам договору рахунка умовного зберігання (ескроу) за зовнішніми ознаками або іншим вимогам, встановленим договором рахунка умовного зберігання (ескроу), банк зобов'язаний відмовити відповідній особі у перерахуванні грошових коштів з наданням письмового повідомлення із зазначенням причин відмови протягом п'яти робочих днів з дня отримання документів для перерахування коштів, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), якщо інше не передбачено договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 3. Договором рахунка умовного зберігання (ескроу) на банк може бути покладений обов'язок щодо перевірки настання підстав для перерахування коштів бенефіціару або вказаній ним особі або для повернення коштів володільцю рахунка.	**Стаття 1076[3].** Перевірка підстав для перерахування коштів з рахунку 1. У разі якщо договір ескроу передбачає надання банку документів, що підтверджують настання підстав для перерахування бенефіціару або вказаній ним особі грошових коштів, що знаходяться на рахунку, або повернення таких коштів володільцю рахунка, банк перевіряє такі документи на відповідність умовам договору ескроу виключно за зовнішніми ознаками, якщо інше не передбачено законом або цим договором. 2. Якщо банк вважає, що надані документи не відповідають умовам договору ескроу за зовнішніми ознаками або іншим вимогам, встановленим цим договором, банк зобов'язаний відмовити відповідній особі у перерахуванні грошових коштів з наданням письмового повідомлення із зазначенням причин відмови протягом п'яти робочих днів з дня отримання документів для перерахування коштів, що знаходяться на рахунку, якщо інше не передбачено договором. 3. Договором ескроу на банк може бути покладений обов'язок щодо перевірки настання підстав для перерахування коштів бенефіціару або вказаній ним особі або для повернення коштів володільцю рахунка. 4. Договором ескроу обов'язок щодо перевірки настання підстав для перерахування коштів бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі) або повернення коштів володільцю рахунка може бути покладено на будь-яку третю особу, про що зазначається у договорі. Договором

4. Договором рахунка умовного зберігання (ескроу) обов'язок щодо перевірки настання підстав для перерахування коштів бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі) або повернення коштів володільцю рахунка може бути покладено на будь-яку третю особу, про що зазначається у договорі. Договором встановлюються порядок, обставини та умови надання банку такою третьою особою інформації про настання умов для перерахування коштів.	встановлюються порядок, обставини та умови надання банку такою третьою особою інформації про настання умов для перерахування коштів.
Стаття 1076[4]. Обмеження щодо розпоряджання коштами на рахунку умовного зберігання (ескроу) 1. Якщо інше не передбачено договором рахунка умовного зберігання (ескроу), ні володілець рахунка, ні бенефіціар не мають права розпоряджатися грошовими коштами, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу). 2. У разі якщо договором рахунка умовного зберігання (ескроу) передбачена можливість розпоряджання грошовими коштами на рахунку володільцем рахунка або бенефіціаром, сторони договору рахунка умовного зберігання (ескроу) можуть встановити у договорі обмеження щодо такого розпоряджання.	**Стаття 1076[4].** Обмеження щодо розпоряджання коштами на рахунку 1. Якщо інше не передбачено договором ескроу, ні володілець рахунка, ні бенефіціар не мають права розпоряджатися грошовими коштами, що знаходяться на рахунку. 2. У разі якщо договором ескроу передбачена можливість розпоряджання грошовими коштами на рахунку володільцем рахунка або бенефіціаром, сторони можуть встановити у договорі обмеження щодо такого розпоряджання.
Стаття 1076[5]. Винагорода банку за договором рахунка умовного зберігання (ескроу) 1. Договором рахунка умовного зберігання (ескроу) може передбачатися винагорода банку за послуги, пов'язані з обслуговуванням рахунка та здійсненням операцій за ним. 2. Винагорода банку не утримується з грошових коштів, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), якщо інше не передбачено договором рахунка умовного зберігання (ескроу).	**Стаття 1076[5].** Винагорода банку за договором ескроу 1. Договором ескроу може передбачатися винагорода банку за послуги, пов'язані з обслуговуванням рахунка та здійсненням операцій за ним. 2. Винагорода банку не утримується з грошових коштів, що знаходяться на рахунку, якщо інше не передбачено договором ескроу.
Стаття 1076[6]. Статус грошових коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу) 1. Звернення стягнення та (або) накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), за зобов'язаннями банку, в якому відкрито рахунок (в тому числі у разі його ліквідації), не допускається, крім суми грошових коштів на	**Стаття 1076[6].** Правовий режим грошових коштів на рахунку ескроу 1. Звернення стягнення та (або) накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на рахунку, за зобов'язаннями банку, в якому відкрито рахунок (в тому числі у разі його ліквідації), не допускається, крім суми грошових коштів на рахунку, яку банк має

рахунку, яку банк має право утримати як винагороду станом на дату звернення стягнення або накладення арешту згідно з договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Звернення стягнення та/або накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), за зобов'язаннями володільця рахунка або бенефіціара (у тому числі у разі їх ліквідації) не допускається. При цьому допускається звернення стягнення та/або накладення арешту на право вимоги володільця рахунка або бенефіціара до банку на підставі договору рахунка умовного зберігання (ескроу), у тому числі на право вимоги виплати грошових коштів (або їх частини), що знаходяться на рахунку умовного зберігання (ескроу), за настання підстав, встановлених договором рахунка умовного зберігання (ескроу).	право утримати як винагороду станом на дату звернення стягнення або накладення арешту згідно з договором ескроу. 2. Звернення стягнення та/або накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на рахунку, за зобов'язаннями володільця рахунка або бенефіціара (у тому числі у разі їх ліквідації) не допускається. При цьому допускається звернення стягнення та/або накладення арешту на право вимоги володільця рахунка або бенефіціара до банку на підставі договору ескроу, у тому числі на право вимоги виплати грошових коштів (або їх частини), що знаходяться на рахунку, за настання підстав, встановлених договором ескроу.
Стаття 1076[7]. Внесення змін до договору рахунка умовного зберігання (ескроу) 1. Будь-які зміни до договору рахунка умовного зберігання (ескроу), крім зазначених у частині другій цієї статті, вносяться виключно за умови надання письмової згоди на такі зміни бенефіціаром незалежно від того, чи є бенефіціар стороною договору рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Якщо бенефіціар не є стороною договору рахунка умовного зберігання (ескроу), без його згоди до такого договору вносяться зміни, які не обмежують права бенефіціара, що виникають на підставі договору рахунка умовного зберігання (ескроу). У разі виникнення спору обов'язок доведення того, що відповідні зміни до договору рахунка умовного зберігання (ескроу) не обмежують права бенефіціара, покладається на банк. 3. Правочини щодо внесення змін до договору рахунка умовного зберігання (ескроу), вчинені з порушенням вимог цієї статті, є нікчемними.	**Стаття 1076[7].** Внесення змін до договору ескроу 1. Будь-які зміни до договору ескроу, крім зазначених у частині другій цієї статті, вносяться виключно за умови надання письмової згоди на такі зміни бенефіціаром незалежно від того, чи є бенефіціар стороною цього договору. 2. Якщо бенефіціар не є стороною договору ескроу, без його згоди до такого договору вносяться зміни, які не обмежують права бенефіціара, що виникають на підставі договору ескроу. У разі виникнення спору обов'язок доведення того, що відповідні зміни до договору ескроу не обмежують права бенефіціара, покладається на банк. 3. Зміни внесені до договору ескроу, вчинені з порушенням вимог цієї статті, є недійсними.
Стаття 1076[8]. Припинення договору рахунка умовного зберігання (ескроу) та закриття рахунка умовного зберігання (ескроу)	**Стаття 1076[8].** Припинення договору ескроу та закриття рахунку 1. Договір ескроу припиняється спливом строку дії договору.

1. Договір рахунка умовного зберігання (ескроу) припиняється після закінчення строку (настання терміну припинення) договору рахунка умовного зберігання (ескроу) або за настання інших обставин, встановлених договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 2. Договір рахунка умовного зберігання (ескроу) припиняється у разі ліквідації банку, в якому відкрито рахунок умовного зберігання (ескроу). 3. Розірвання договору рахунка умовного зберігання (ескроу) допускається у будь-який час за заявою володільця рахунка та виключно за умови отримання письмової згоди бенефіціара на розірвання договору. Договір вважається розірваним з моменту отримання банком останнього з таких документів: заяви володільця рахунка та письмової згоди бенефіціара на розірвання договору, а якщо заява володільця рахунка та письмова згода бенефіціара містяться в одному документі, – з моменту отримання банком такого документа. 4. У разі припинення або розірвання договору рахунка умовного зберігання (ескроу) банк закриває рахунок умовного зберігання (ескроу), а грошові кошти, що знаходяться на рахунку, повертає володільцеві рахунка, а за настання на момент припинення або розірвання договору підстав, зазначених у договорі рахунка умовного зберігання (ескроу), такі кошти (або їх частина, якщо це передбачено договором) перераховуються бенефіціару або вказаній ним особі, у разі якщо такий бенефіціар надав відповідну письмову вказівку банку. У разі розірвання договору рахунка умовного зберігання (ескроу) за заявою володільця рахунка та письмовою згодою бенефіціара володілець рахунка та бенефіціар можуть спільно зазначити у відповідній заяві та письмовій згоді, що грошові кошти (або їх частина) перераховуються володільцю рахунка та/або бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі) чи вказаній ним особі незалежно від настання	2. Договір ескроу припиняється у разі ліквідації банку, в якому відкрито рахунок. 3. Розірвання договору ескроу допускається у будь-який час за заявою володільця рахунка та виключно за умови отримання письмової згоди бенефіціара на розірвання договору. Договір вважається розірваним з моменту отримання банком останнього з таких документів: заяви володільця рахунка та письмової згоди бенефіціара на розірвання договору, а якщо заява володільця рахунка та письмова згода бенефіціара містяться в одному документі, – з моменту отримання банком такого документа. 4. У разі припинення або розірвання договору ескроу банк закриває рахунок, а грошові кошти, що знаходяться на ньому, повертає володільцеві рахунка, а за настання на момент припинення або розірвання договору підстав, зазначених у договорі, такі кошти (або їх частина, якщо це передбачено договором) перераховуються бенефіціару або вказаній ним особі, у разі якщо такий бенефіціар надав відповідну письмову вказівку банку. У разі розірвання договору ескроу за заявою володільця рахунка та письмовою згодою бенефіціара володілець рахунка та бенефіціар можуть спільно зазначити у відповідній заяві та письмовій згоді, що грошові кошти (або їх частина) перераховуються володільцю рахунка та/або бенефіціару (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – вказаній ним особі) чи вказаній ним особі незалежно від настання підстав, встановлених договором ескроу. 5. Положення статті 1075 цього Кодексу не застосовуються до договору ескроу.

підстав, встановлених договором рахунка умовного зберігання (ескроу). 5. Положення статті 1075 цього Кодексу не застосовуються до договору рахунка умовного зберігання (ескроу).	
§ 3. Платіжний рахунок	**§ 3. Договір платіжного рахунку**
Стаття 1076[9]. Договір платіжного рахунку 1. За договором платіжного рахунку небанківський надавач платіжних послуг зобов'язується зараховувати на платіжний рахунок, відкритий користувачу платіжних послуг, кошти, що йому надходять, здійснювати з рахунку видачу готівкових коштів та виконувати інші платіжні операції, які має право здійснювати небанківський надавач платіжних послуг згідно з отриманою ним ліцензією на надання платіжних послуг. 2. Небанківський надавач платіжних послуг не має права використовувати платіжні рахунки для залучення вкладів (депозитів) або надання фінансової послуги із залучення коштів із зобов'язанням щодо подальшого їх повернення. Небанківський надавач платіжних послуг не має права нараховувати проценти на залишок коштів на платіжному рахунку користувача. 3. До відносин сторін у зв'язку з відкриттям, обслуговуванням та закриттям платіжного рахунку застосовуються положення параграфа 1 цієї глави, якщо інше не встановлено цим параграфом та не випливає із змісту правовідносин між небанківським надавачем платіжних послуг та користувачем платіжних послуг.	**Без змін**
Стаття 1076[10]. Операції за платіжним рахунком, що виконуються небанківським надавачем платіжних послуг 1. Небанківський надавач платіжних послуг зобов'язаний виконувати для користувача платіжних послуг платіжні операції, передбачені для платіжних рахунків законодавством України та нормативно-правовими актами Національного банку України. 2. Небанківський надавач платіжних послуг зобов'язаний зарахувати кошти, що надійшли на рахунок користувача платіжних	**Без змін**

послуг, у день надходження до небанківського надавача платіжних послуг відповідної платіжної інструкції, якщо інший строк не встановлений договором платіжного рахунку або законодавством України. 3. Небанківський надавач платіжних послуг зобов'язаний за розпорядженням користувача платіжних послуг видати або перерахувати з платіжного рахунку кошти в день надходження до небанківського надавача платіжних послуг відповідної платіжної інструкції, якщо інший строк не передбачений договором платіжного рахунку або законодавством України. 4. Користувач платіжних послуг зобов'язаний сплатити плату за виконання небанківським надавачем платіжних послуг операцій за платіжним рахунком користувача платіжних послуг, якщо це встановлено договором.	
Глава 73. ФАКТОРИНГ	Глава 73. ФАКТОРИНГ
Стаття 1077. Поняття договору факторингу 1. За договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника). Клієнт може відступити факторові свою грошову вимогу до боржника з метою забезпечення виконання зобов'язання клієнта перед фактором. 2. Зобов'язання фактора за договором факторингу може передбачати надання клієнтові послуг, пов'язаних із грошовою вимогою, право якої він відступає.	**Стаття 1077.** Поняття договору факторингу 1. За договором факторингу одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити своє право грошової вимоги до боржника.
Стаття 1078. Предмет договору факторингу 1. Предметом договору факторингу може бути право грошової вимоги, строк платежу за якою настав (наявна вимога), а також право вимоги, яке виникне в майбутньому (майбутня вимога).	**Виключити статтю 1078**

2. Майбутня вимога вважається переданою фактору з дня виникнення права вимоги до боржника. Якщо передання права грошової вимоги обумовлене певною подією, воно вважається переданим з моменту настання цієї події. У цих випадках додаткове оформлення відступлення права грошової вимоги не вимагається.	
Стаття 1079. Сторони у договорі факторингу 1. Сторонами у договорі факторингу є фактор і клієнт. 2. Клієнтом у договорі факторингу може бути фізична або юридична особа, яка є суб'єктом підприємницької діяльності. 3. Фактором може бути банк або інша фінансова установа, яка відповідно до закону має право здійснювати факторингові операції.	**Виключити статтю 1079**
Стаття 1080. Недійсність заборони відступлення права грошової вимоги 1. Договір факторингу є дійсним незалежно від наявності домовленості між клієнтом та боржником про заборону відступлення права грошової вимоги або його обмеження. У цьому разі клієнт не звільняється від зобов'язань або відповідальності перед боржником у зв'язку із порушенням клієнтом умови про заборону або обмеження відступлення права грошової вимоги.	**Без змін**
Стаття 1081. Відповідальність клієнта перед фактором 1. Клієнт відповідає перед фактором за дійсність грошової вимоги, право якої відступається, якщо інше не встановлено договором факторингу. 2. Грошова вимога, право якої відступається, є дійсною, якщо клієнт має право відступити право грошової вимоги і в момент відступлення цієї вимоги йому не були відомі обставини, внаслідок яких боржник має право не виконувати вимогу. 3. Клієнт не відповідає за невиконання або неналежне виконання боржником грошової вимоги, право якої відступається і яка пред'явлена до виконання фактором, якщо інше не встановлено договором факторингу.	**Виключити статтю 1081**

Стаття 1082. Виконання боржником грошової вимоги факторові 1. Боржник зобов'язаний здійснити платіж факторові за умови, що він одержав від клієнта або фактора письмове повідомлення про відступлення права грошової вимоги факторові і в цьому повідомленні визначена грошова вимога, яка підлягає виконанню, а також названий фактор, якому має бути здійснений платіж. 2. Боржник має право вимагати від фактора надання йому в розумний строк доказів того, що відступлення права грошової вимоги факторові справді мало місце. Якщо фактор не виконає цього обов'язку, боржник має право здійснити платіж клієнтові на виконання свого обов'язку перед ним. 3. Виконання боржником грошової вимоги факторові відповідно до цієї статті звільняє боржника від його обов'язку перед клієнтом.	**Виключити статтю 1082**
Стаття 1083. Наступне відступлення права грошової вимоги 1. Наступне відступлення фактором права грошової вимоги третій особі не допускається, якщо інше не встановлено договором факторингу. 2. Якщо договором факторингу допускається наступне відступлення права грошової вимоги, воно здійснюється відповідно до положень цієї глави.	**Виключити статтю 1083**
Стаття 1084. Права фактора 1. Якщо відповідно до умов договору факторингу фінансування клієнта здійснюється шляхом купівлі у нього фактором права грошової вимоги, фактор набуває права на всі суми, які він одержить від боржника на виконання вимоги, а клієнт не відповідає перед фактором, якщо одержані ним суми є меншими від суми, сплаченої фактором клієнтові. 2. Якщо відступлення права грошової вимоги факторові здійснюється з метою забезпечення виконання зобов'язання клієнта перед фактором, фактор зобов'язаний надати клієнтові звіт і передати суму, що перевищує суму боргу клієнта, який забезпечений	**Виключити статтю 1084**

відступленням права грошової вимоги, якщо інше не встановлено договором факторингу. Якщо сума, одержана фактором від боржника, виявилася меншою від суми боргу клієнта перед фактором, який забезпечений відступленням права вимоги, клієнт зобов'язаний сплатити факторові залишок боргу.	
Стаття 1085. Зустрічні вимоги боржника 1. Якщо фактор пред'явив боржнику вимогу здійснити платіж, боржник має право пред'явити до заліку свої грошові вимоги, що ґрунтуються на договорі боржника з клієнтом, які виникли у боржника до моменту, коли він одержав повідомлення про відступлення права грошової вимоги факторові. 2. Боржник не може пред'явити факторові вимоги до клієнта у зв'язку з порушенням ним умови про заборону або обмеження відступлення права грошової вимоги.	**Виключити статтю 1085**
Стаття 1086. Захист прав боржника 1. У разі порушення клієнтом своїх обов'язків за договором, укладеним з боржником, боржник не має права вимагати від фактора повернення сум, уже сплачених йому за відступленою грошовою вимогою, якщо боржник має право одержати ці суми безпосередньо від клієнта. 2. Боржник, який має право одержати безпосередньо від клієнта суми, сплачені факторові за відступленою грошовою вимогою, має право вимагати повернення цих сум фактором, якщо фактор не виконав свого зобов'язання передати клієнтові грошові кошти, пов'язані з відступленням права грошової вимоги, або передав клієнтові грошові кошти, знаючи про порушення клієнтом зобов'язання перед боржником, пов'язаного з відступленням права грошової вимоги.	**Виключити статтю 1086**
Глава 74. РОЗРАХУНКИ	Глава 74. РОЗРАХУНКИ
§ 1. Загальні положення про розрахунки	§ 1. Загальні положення про розрахунки
Стаття 1087. Форми розрахунків	**Без змін**

1. Розрахунки за участю фізичних осіб, не пов’язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, можуть провадитися у готівковій або безготівковій формі. 2. Розрахунки між юридичними особами, а також розрахунки за участю фізичних осіб, пов’язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, провадяться в безготівковій формі. Розрахунки між цими особами можуть провадитися також готівкою, якщо інше не встановлено законом. 3. Граничні суми розрахунків готівкою для фізичних та юридичних осіб, а також для фізичних осіб – підприємців відповідно до цієї статті встановлюються Національним банком України.	
Стаття 1088. Види безготівкових розрахунків 1. Під час здійснення безготівкових розрахунків допускається застосування платіжних інструкцій, передбачених законодавством України, банківськими правилами та звичаями ділового обороту. 2. Сторони у договорі мають право обрати будь-який вид безготівкових розрахунків на свій розсуд. 3. Безготівкові розрахунки провадяться через банки, небанківських надавачів платіжних послуг, в яких відкрито відповідні рахунки, якщо інше не випливає із закону та не обумовлено видом безготівкових розрахунків. 4. Порядок здійснення безготівкових розрахунків регулюється цим Кодексом, законом та банківськими правилами.	**Без змін**
§ 3. Розрахунки за акредитивом	**§ 2. Розрахунки за акредитивом**
Стаття 1093. Акредитив 1. У разі розрахунків за акредитивом банк (банк-емітент) за дорученням клієнта (платника) – заявника акредитива і відповідно до його вказівок або від свого імені зобов’язується провести платіж на умовах, визначених акредитивом, або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж на користь одержувача грошових коштів або визначеної ним особи – бенефіціара.	**Без змін**

2. У разі відкриття покритого акредитива при його відкритті бронюються грошові кошти платника на окремому рахунку в банку-емітенті або виконуючому банку. У разі відкриття непокритого акредитива банк-емітент гарантує оплату за акредитивом при тимчасовій відсутності коштів на рахунку платника за рахунок банківського кредиту.	
Стаття 1094. Відкличний акредитив 1. Відкличний акредитив може бути змінений або анульований банком-емітентом у будь-який час без попереднього повідомлення одержувача грошових коштів. Відкликання акредитива не створює зобов'язань банку-емітента перед одержувачем грошових коштів. 2. Виконуючий банк повинен здійснити платіж або інші операції за відкличним акредитивом, якщо до моменту їх здійснення ним не одержано повідомлення про зміну умов або анулювання акредитива.	**Без змін**
Стаття 1095. Безвідкличний акредитив 1. Безвідкличний акредитив може бути анульований або його умови можуть бути змінені лише за згодою на це одержувача грошових коштів. 2. На прохання банку-емітента виконуючий банк може підтвердити безвідкличний акредитив шляхом прийняття додатково до зобов'язання банку-емітента зобов'язання провести платіж відповідно до умов акредитива. Безвідкличний акредитив, підтверджений виконуючим банком, не може бути змінений або анульований без згоди виконуючого банку.	**Без змін**
Стаття 1096. Виконання акредитива 1. Для виконання акредитива одержувач грошових коштів подає до виконуючого банку документи, які передбачені умовами акредитива, що підтверджують виконання всіх умов акредитива. У разі порушення хоча б однієї з цих умов виконання акредитива не провадиться. 2. Якщо виконуючий банк відмовляє у прийнятті документів, які за зовнішніми ознаками не відповідають умовам акредитива, він	**Без змін**

повинен негайно повідомити про це одержувача грошових коштів і банк-емітент із визначенням причин відмови. 3. Якщо банк-емітент, одержавши прийняті виконуючим банком документи, вважає, що вони не відповідають за зовнішніми ознаками умовам акредитива, він має право відмовитися від їх прийняття і вимагати від виконуючого банку суму, сплачену одержувачеві грошових коштів з порушенням умов акредитива.	
Стаття 1097. Відповідальність банку, що виконує акредитив 1. У разі необґрунтованої відмови у виплаті або неправильної виплати грошових коштів за акредитивом внаслідок порушення виконуючим банком умов акредитива виконуючий банк несе відповідальність перед банком-емітентом. У разі порушення виконуючим банком умов покритого акредитива або підтвердженого ним безвідкличного акредитива відповідальність перед платником може бути за рішенням суду покладена на виконуючий банк.	**Без змін**
Стаття 1098. Закриття акредитива 1. Акредитив закривається у разі: 1) спливу строку дії акредитива; 2) відмови одержувача грошових коштів від використання акредитива до спливу строку його дії, якщо це передбачено умовами акредитива; 3) повного або часткового відкликання акредитива платником, якщо таке відкликання передбачене умовами акредитива. Про закриття акредитива виконуючий банк повідомляє банк-емітент. 2. Виконуючий банк одночасно із закриттям акредитива негайно повертає банку-емітентові невикористану суму покритого акредитива. Банк-емітент повинен зарахувати повернені суми на рахунок платника.	**Без змін**
§ 5. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків	**§ 3. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків**
Стаття 1102. Загальні положення про розрахунки із застосуванням розрахункових чеків	**Без змін**

1. Розрахунковим чеком (чеком) є документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку переказати вказану у чеку грошову суму одержувачеві (чекодержателю). 2. Платником за чеком може бути лише банк, в якому чекодавець має грошові кошти на рахунку, якими він може розпоряджатися. 3. Відкликання чека до спливу строку для його подання не допускається. 4. Видача чека не погашає грошового зобов'язання, на виконання якого він виданий. 5. Порядок та умови використання чеків встановлюються цим Кодексом, законом та банківськими правилами. 6. Чек має містити всі реквізити, передбачені банківськими правилами. Чек, в якому відсутній будь-який із реквізитів або до якого внесені виправлення, є недійсним. 7. Форма чека та порядок його заповнення встановлюються законом і банківськими правилами.	
Стаття 1103. Оплата чека 1. Чек оплачується за рахунок грошових коштів чекодавця. Порядок та умови бронювання грошових коштів на рахунку для розрахунків із застосуванням чеків встановлюються банківськими правилами. 2. Чек підлягає оплаті платником за чеком за умови подання його до оплати у строк, встановлений банківськими правилами. 3. Платник за чеком повинен пересвідчитися усіма можливими способами у справжності чека, а також у тому, що пред'явник чека є уповноваженою особою. 4. Збитки, завдані у зв'язку з оплатою підробленого, викраденого або втраченого чека, покладаються на платника за чеком або чекодавця – залежно від того, з чиєї вини вони були завдані.	**Без змін**
Стаття 1104. Інкасування чека	**Стаття 1104.** Інкасування чека

1. Подання чека до банку чекодержателя на інкасо для одержання платежу вважається поданням чека до платежу. Оплата чека провадиться у порядку, встановленому статтею 1100 цього Кодексу. 2. Зарахування коштів за інкасованим чеком на рахунок чекодержателя провадиться після одержання платежу від платника, якщо інше не передбачено договором між чекодержателем і банком.	1. Подання чека до банку чекодержателя на інкасо для одержання платежу вважається поданням чека до платежу. 2. Зарахування коштів за інкасованим чеком на рахунок чекодержателя провадиться після одержання платежу від платника, якщо інше не передбачено договором між чекодержателем і банком.
Стаття 1105. Повідомлення про несплату чека 1. Чекодержатель повинен повідомити чекодавця про неплатіж протягом двох робочих днів, наступних за днем вчинення протесту або рівнозначного акта. 2. Особа, що не надіслала повідомлення у зазначений строк, не втрачає своїх прав. Вона відшкодовує збитки, які можуть статися внаслідок неповідомлення про несплату чека. Розмір відшкодовуваних збитків не може перевищувати суми чека.	**Без змін**
Стаття 1106. Наслідки несплати чека 1. У разі відмови платника в оплаті чека чекодержатель має право пред'явити позов до суду. Чекодержатель має право вимагати крім оплати суми чека відшкодування своїх витрат на одержання оплати, а також процентів. 2. До вимог чекодержателя про оплату чека застосовується позовна давність в один рік.	**Без змін**
Глава 75. РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	Глава 75. РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
Стаття 1107. Види правочинів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності 1. Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких правочинів: 1) ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності; 2) ліцензійний договір;	**Стаття 1107.** Загальні положення про договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності 1. Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких договорів: 1) ліцензійний договір; 2) договір творчого замовлення; 3) договір про передання майнових прав інтелектуальної власності;

3) договір про створення за замовленням і використання об’єкта права інтелектуальної власності; 4) договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності; 5) інший правочин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. 2. Правочин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій (електронній) формі, за винятком випадків, визначених законом. У разі недодержання письмової (електронної) форми договору щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності такий договір є нікчемним. Законом можуть бути встановлені випадки, в яких договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності може укладатись усно.	4) інший договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. 2. Договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій (електронній) формі, за винятком випадків, визначених законом.
Стаття 1108. Ліцензія на використання об’єкта права інтелектуальної власності 1. Особа, яка має виключне право дозволяти використання об’єкта права інтелектуальної власності (ліцензіар), може надати іншій особі (ліцензіату) дозвіл на використання цього об’єкта в певній обмеженій сфері (ліцензія на використання об’єкта права інтелектуальної власності). Ліцензіат не має права використовувати об’єкт права інтелектуальної власності в іншій сфері, ніж визначено ліцензією на використання об’єкта права інтелектуальної власності. 2. Ліцензія на використання об’єкта права інтелектуальної власності може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною ліцензійного договору. 3. Ліцензія на використання об’єкта права інтелектуальної власності може бути виключною, одиничною, невиключною, а також іншого виду, що не суперечить закону. Виключна ліцензія видається лише одному ліцензіату і виключає можливість використання ліцензіаром об’єкта права	**Виключити статтю 1108**

інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього об'єкта у зазначеній сфері. Одинична ліцензія видається лише одному ліцензіату і виключає можливість видачі ліцензіаром іншим особам ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, але не виключає можливості використання ліцензіаром цього об'єкта у зазначеній сфері. Невиключна ліцензія не виключає можливості використання ліцензіаром об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього об'єкта у зазначеній сфері. 4. За згодою ліцензіара, наданою у письмовій формі, ліцензіат може видати письмове повноваження на використання об'єкта права інтелектуальної власності іншій особі (субліцензію).	
Стаття 1109. Ліцензійний договір 1. За ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності визначеним способом (способами) протягом певного строку на певній території, а ліцензіат зобов'язується вносити плату за використання об'єкта, якщо інше не встановлено договором. 2. У випадках, передбачених ліцензійним договором, може бути укладений субліцензійний договір, за яким ліцензіат надає іншій особі (субліцензіату) субліцензію на використання об'єкта права інтелектуальної власності. У цьому разі відповідальність перед ліцензіаром за дії субліцензіата несе ліцензіат, якщо інше не встановлено ліцензійним договором. 3. У ліцензійному договорі визначаються вид ліцензії, сфера використання об'єкта права інтелектуальної власності (конкретні права, що надаються за договором, способи використання зазначеного об'єкта, територія та строк, на які надаються права, тощо), розмір, порядок і строки виплати плати за використання об'єкта права	**Стаття 1109.** Ліцензійний договір 1. За ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності конкретним способом (способами) на певній території протягом визначеного строку (ліцензію), а ліцензіат зобов'язується сплачувати плату за використання такого об'єкта. 2. У випадках, передбачених ліцензійним договором, може бути укладений субліцензійний договір, за яким ліцензіат надає іншій особі (субліцензіату) субліцензію на використання об'єкта права інтелектуальної власності. У цьому разі відповідальність перед ліцензіаром за дії субліцензіата несе ліцензіат, якщо інше не встановлено ліцензійним договором. 3. Істотними умовами ліцензійного договору є умови про об'єкт права інтелектуальної власності та способи його використання ліцензіатом, розмір та (або) способи визначення розміру плати за використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також інші умови, щодо яких за заявою хоча би одної зі сторін має бути досягнуто згоди.

інтелектуальної власності, а також інші умови, які сторони вважають за доцільне включити у договір. 4. Вважається, що за ліцензійним договором надається невиключна ліцензія, якщо інше не встановлено ліцензійним договором. 5. Предметом ліцензійного договору не можуть бути права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, які на момент укладення договору не були чинними. 6. Права на використання об'єкта права інтелектуальної власності та способи його використання, які не визначені у ліцензійному договорі, вважаються такими, що не надані ліцензіату. 7. У разі відсутності в ліцензійному договорі умови про територію, на яку поширюються надані права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, дія ліцензії поширюється на територію України. 8. Якщо в ліцензійному видавничому договорі або інше відтворення твору винагорода визначається у вигляді фіксованої грошової суми, то в договорі має бути встановлений максимальний тираж твору. 9. Умови ліцензійного договору, які суперечать положенням цього Кодексу, є нікчемними.	Цим Кодексом та іншим законом може бути передбачено також інші істотні умови ліцензійного договору. 4. Вважається, що за ліцензійним договором надається невиключна ліцензія, якщо інше не встановлено ліцензійним договором. 5. Права на використання об'єкта права інтелектуальної власності та способи його використання, які не визначені у ліцензійному договорі, вважаються такими, що не надані ліцензіату. 6. У разі відсутності в ліцензійному договорі умови про територію, на яку поширюються надані права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, дія ліцензії поширюється на територію України. 7. Ліцензіат за ліцензійним договором про надання виключної чи одиничної ліцензії має право надавати дозвіл на використання об'єкта іншим особам та звертатися із вимогами про захист майнових прав інтелектуальної у разі неправомірного використання об'єкта іншими особами, якщо інше не передбачено ліцензійним договором. 8. Умови ліцензійного договору, які погіршують становище творця порівняно із тим, що передбачено законом, є нікчемними.
Стаття 1110. Строк ліцензійного договору 1. Ліцензійний договір укладається на строк, встановлений договором, який повинен спливати не пізніше спливу строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об'єкт права інтелектуальної власності. 2. Ліцензіар може відмовитися від ліцензійного договору у разі порушення ліцензіатом встановленого договором терміну початку використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензіар або ліцензіат можуть відмовитися від ліцензійного договору у разі порушення другою стороною інших умов договору. 3. У разі відсутності у ліцензійному договорі умови про строк договору він вважається укладеним на строк, що залишився до спливу	**Стаття 1110.** Строк ліцензійного договору 1. Ліцензійний договір укладається на строк, встановлений договором, який повинен спливати не пізніше спливу строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об'єкт права інтелектуальної власності. 2. У разі відсутності у ліцензійному договорі умови про строк договору він вважається укладеним на строк, що залишився до спливу строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об'єкт права інтелектуальної власності, але не більше ніж на п'ять років. Якщо за шість місяців до спливу зазначеного п'ятирічного строку жодна із сторін не повідомить письмово другу сторону про відмову від договору, договір вважається продовженим на

строку чинності виключного майнового права на визначений у договорі об’єкт права інтелектуальної власності, але не більше ніж на п’ять років. Якщо за шість місяців до спливу зазначеного п’ятирічного строку жодна із сторін не повідомить письмово другу сторону про відмову від договору, договір вважається продовженим на невизначений час. У цьому випадку кожна із сторін може в будь-який час відмовитися від договору, письмово повідомивши про це другу сторону за шість місяців до розірвання договору, якщо більший строк для повідомлення не встановлений за домовленістю сторін.	невизначений час. У цьому випадку кожна із сторін може в будь-який час відмовитися від договору, письмово повідомивши про це другу сторону за шість місяців до розірвання договору, якщо більший строк для повідомлення не встановлений за домовленістю сторін.
Стаття 1111. Типовий ліцензійний договір 1. Уповноважені відомства або творчі спілки можуть затверджувати типові ліцензійні договори. 2. Ліцензійний договір може містити умови, не передбачені типовим ліцензійним договором. Умови ліцензійного договору, укладеного з творцем об’єкта права інтелектуальної власності, що погіршують його становище порівняно з становищем, передбаченим законом або типовим договором, є нікчемними і замінюються умовами, встановленими типовим договором або законом.	**Стаття 1111.** Плата за використання об’єкта права інтелектуальної власності 1. Розмір плати за використання об’єкта права інтелектуальної власності та (або) способи його визначення встановлюється у ліцензійному договорі за домовленістю сторін. Якщо ліцензіаром є творець об’єкта права інтелектуальної власності, встановлений ліцензійним договором розмір плати за використання такого об’єкта не може бути меншим за мінімальні розміри плати, передбачені актами цивільного законодавства. 2. Плата за використання об’єкта права інтелектуальної власності може визначатися у формі фіксованого платежу (паушальний платіж), частки від величини доходу чи іншого показника господарської діяльності ліцензіата, пов’язаної із використанням об’єкта права інтелектуальної власності (роялті), чи в інший спосіб, що не суперечить закону. 3. Якщо плата за використання об’єкта права інтелектуальної власності встановлюється у формі паушального платежу, ліцензіар має право на плату незалежно від результатів діяльності ліцензіата, у тому числі пов’язаної з використанням об’єкта права інтелектуальної власності. Якщо в ліцензійному видавничому договорі винагорода визначається у формі паушального платежу, то в договорі має бути встановлений максимальний тираж твору.

	4. Якщо плата за використання об’єкта права інтелектуальної власності встановлюється у формі роялті, ліцензіат зобов’язаний надавати ліцензіару достовірну інформацію про показники своєї діяльності, пов’язаної із використанням об’єкта права інтелектуальної власності, необхідну для визначення величини роялті. Умова ліцензійного договору, яка звільняє ліцензіата від такого обов’язку, є нікчемною. Якщо плата за використання об’єкта права інтелектуальної власності встановлена у формі роялті і ліцензіат протягом встановленого ліцензійним договором строку, а в разі його відсутності – протягом розумного строку, не здійснював використання об’єкта права інтелектуальної власності, ліцензіар має право відмовитися від ліцензійного договору та вимагати відшкодування збитків.
Стаття 1112. Договір про створення за замовленням і використання об’єкта права інтелектуальної власності 1. За договором про створення за замовленням і використання об’єкта права інтелектуальної власності одна сторона (творець – письменник, художник тощо) зобов’язується створити об’єкт права інтелектуальної власності відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установлений строк. 2. Договір про створення за замовленням і використання об’єкта права інтелектуальної власності повинен визначати способи та умови використання цього об’єкта замовником. 3. Оригінал твору образотворчого мистецтва, створеного за замовленням, переходить у власність замовника. При цьому майнові права інтелектуальної власності на такий твір залишаються за його автором, якщо інше не встановлено договором або законом. 4. Умови договору про створення за замовленням і використання об’єкта права інтелектуальної власності, що обмежують право творця цього об’єкта на створення інших об’єктів, є нікчемними.	**Стаття 1112.** Договір творчого замовлення 1. За договором творчого замовлення одна сторона (творець – автор, виконавець) зобов’язується за завданням другої сторони (замовника) створити об’єкт права інтелектуальної власності і передати замовникові оригінал та (або) примірник такого об’єкта у встановлений строк за плату. Положення цієї статті застосовуються також до відносин за договором про створення за замовленням об’єкта права інтелектуальної власності, що укладається замовником із юридичною особою, якщо інше не встановлено законом і не випливає із суті відносин за таким договором. 2. Замовник набуває майнових прав інтелектуальної власності на об’єкт, створений за замовленням, з моменту створення такого об’єкта, якщо інше не передбачено договором. Договором творчого замовлення може бути передбачено, що майнові права інтелектуальної власності на об’єкт, створений за замовленням, належать творцеві. В такому випадку замовник має право використовувати об’єкт права інтелектуальної власності на умовах, визначених договором творчого замовлення.

	3. Оригінал твору образотворчого мистецтва, створеного за замовленням, переходить у власність замовника. 4. Якщо створений об’єкт права інтелектуальної власності не відповідає умовам договору творчого замовлення, творець на вимогу замовника зобов’язаний усунути недоліки у строк, встановлений договором творчого замовлення, а за його відсутності – у розумний строк. У разі невиконання творцем вимог замовника про усунення недоліків створеного об’єкта права інтелектуальної власності замовник має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків. 5. Замовник зобов’язаний сплатити творцеві плату (винагороду) за створення об’єкта права інтелектуальної власності після передання замовникові оригіналу та (або) примірника створеного об’єкта права інтелектуальної власності. Розмір плати (винагороди) визначається у договорі творчого замовлення і не може бути меншим за мінімальний розмір, передбачений актами цивільного законодавства. 6. Договором творчого замовлення може бути передбачено попередню оплату за створення об’єкта права інтелектуальної власності повністю або частково (аванс). У разі невиконання творцем обов’язку з передання замовникові оригіналу та (або) примірника створеного об’єкта права інтелектуальної власності у встановлений строк або невиконання творцем вимог замовника щодо усунення недоліків такого об’єкта, сума отриманої попередньої оплати підлягає поверненню.
Стаття 1113. Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності 1. За договором про передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що є суб’єктом майнових прав на об’єкт права інтелектуальної власності) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах.	**Стаття 1113.** Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності 1. За договором про передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (правоволоділець) передає (відчужує) другій стороні (набувачеві) частково або в повному складі ці права, а набувач зобов’язується, якщо інше не передбачено договором, сплатити за набуття зазначених прав встановлену договором плату.

Предметом договору про передання майнових прав не можуть бути об’єкти і майнові права, яких не існувало на момент укладання договору. 2. Умови договору про передання майнових прав інтелектуальної власності на інший строк, ніж визначено законом, або що погіршують становище творця відповідного об’єкта або його спадкоємців порівняно із становищем, передбаченим цим Кодексом та іншим законом, чи обмежують право творця на створення інших об’єктів, є нікчемними. 3. Укладення договору про передання майнових прав інтелектуальної власності не впливає на ліцензійні договори, які було укладено раніше. 4. Майнові права інтелектуальної власності переходять до набувача за договором про передання майнових прав інтелектуальної власності з моменту його укладення, якщо інше не встановлено договором або законом. Майнові права інтелектуальної власності, набуття яких відповідно до положень цього Кодексу чи іншого закону пов’язується із їх державною реєстрацією, переходять до набувача за договором про передання майнових прав інтелектуальної власності з моменту такої державної реєстрації.	Положення цієї статті застосовуються також договорів про передання (відчуження) права на подання заявки на державну реєстрацію майнових прав інтелектуальної власності та (або) прав заявника за поданою заявкою, якщо інше не передбачено законом і не випливає із суті відносин за таким договором. 2. Умови договору про передання майнових прав інтелектуальної власності на інший строк, ніж визначено законом, або що погіршують становище творця відповідного об’єкта або його спадкоємців порівняно із становищем, передбаченим цим Кодексом та іншим законом, чи обмежують право творця на створення інших об’єктів, є нікчемними. 3. Укладення договору про передання майнових прав інтелектуальної власності не впливає на ліцензійні, субліцензійні договори, які було укладено раніше. При укладенні договору про передання майнових прав інтелектуальної власності правоволоділець зобов’язаний надати набувачеві відомості про наявність ліцензійних, субліцензійних договорів та інших прав і зобов’язань щодо прав, які передаються. У разі невиконання правоволоділцем цієї вимоги набувач має право вимагати відповідного зменшення ціни договору або відмовитися від договору та вимагати повернення плати, внесеної за набуття майнових прав інтелектуальної власності. 4. У разі визнання недійсною державної реєстрації переданих майнових прав інтелектуальної власності набувач має право відмовитися від договору та вимагати повернення плати, внесеної за набуття майнових прав інтелектуальної власності.
Стаття 1114. Державна реєстрація договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності 1. Ліцензія на використання об’єкта права інтелектуальної власності та договори, визначені статтями 1109, 1112 та 1113 цього Кодексу, не підлягають обов’язковій державній реєстрації. Їх державна реєстрація здійснюється на вимогу ліцензіара або ліцензіата у порядку, встановленому законом.	**Стаття 1114.** Державна реєстрація договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності 1. Договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності не підлягають обов’язковій державній реєстрації. Їх державна реєстрація може здійснюватися на вимогу сторони у порядку, встановленому актами цивільного законодавства.

Відсутність державної реєстрації не впливає на чинність прав, наданих за ліцензією або іншим договором, та інших прав на відповідний об’єкт права інтелектуальної власності, зокрема на право ліцензіата на звернення до суду за захистом свого права. 2. Факт передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, які відповідно до цього Кодексу або іншого закону є чинними після їх державної реєстрації, підлягає державній реєстрації.	Відсутність державної реєстрації не впливає на чинність прав, наданих за ліцензією або іншим договором, та інших прав на відповідний об’єкт права інтелектуальної власності, зокрема на право ліцензіата на звернення до суду за захистом свого права.
Глава 76. КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ	Глава 76. **ДОГОВІР ФРАНЧАЙЗИНГУ**
Стаття 1115. Договір комерційної концесії 1. За договором комерційної концесії одна сторона (правоволоділець) зобов’язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг. Відносини, пов’язані з наданням права користування комплексом прав, регулюються цим Кодексом та іншим законом.	**Стаття 1115.** Договір франчайзингу 1. За договором франчайзингу одна сторона (франчайзер) зобов’язується надати іншій стороні (франчайзі) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг. Відносини, пов’язані з наданням права користування комплексом прав, регулюються цим Кодексом та іншим законом.
Стаття 1116. Предмет договору комерційної концесії 1. Предметом договору комерційної концесії є право на використання об’єктів права інтелектуальної власності (торговельних марок, промислових зразків, винаходів, творів, комерційних таємниць тощо), комерційного досвіду та ділової репутації. 2. Договором комерційної концесії може бути передбачено використання предмета договору із зазначенням або без зазначення території використання щодо певної сфери цивільного обороту.	**Стаття 1116.** Предмет договору франчайзингу 1. Предметом договору франчайзингу є право на використання об’єктів права інтелектуальної власності франчайзера (включаючи торговельну марку, знаки обслуговування, промислові зразки, винаходи, твори, комерційну таємницю, тощо), підкріплені безперервним наданням комерційної та технічної допомоги в рамках та протягом строку дії договору франчайзингу. 2. Договором франчайзингу може бути передбачено використання предмета договору із зазначенням або без зазначення території використання щодо певної сфери цивільного обороту. При наданні територіальної франшизи сторонами можуть укладатися договір генерального франчайзингу, договір субфранчайзингу, договір розвитку.
Стаття 1117. Сторони в договорі комерційної концесії	**Виключити статтю 1117**

1. Сторонами в договорі комерційної концесії можуть бути фізична та юридична особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності.	
Стаття 1118. Форма договору комерційної концесії 1. Договір комерційної концесії укладається у письмовій формі. У разі недодержання письмової форми договору концесії такий договір є нікчемним.	**Стаття 1118.** Форма договору франчайзингу 1. Договір франчайзингу укладається у письмовій формі.
Стаття 1119. Договір комерційної субконцесії 1. У випадках, передбачених договором комерційної концесії, користувач може укласти договір комерційної субконцесії, за яким він надає іншій особі (субкористувачу) право користування наданим йому правоволоділцем комплексом прав або частиною комплексу прав на умовах, погоджених із правоволоділцем або визначених договором комерційної концесії. 2. До договору комерційної субконцесії застосовуються положення про договір комерційної концесії, встановлені цим Кодексом або іншим законом, якщо інше не випливає з особливостей субконцесії. 3. Користувач та субкористувач відповідають перед правоволоділцем за завдану йому шкоду солідарно. 4. Визнання недійсним договору комерційної концесії має наслідком недійсність договору комерційної субконцесії.	**Стаття 1119.** Договір субфранчайзингу 1. У випадках, передбачених договором франчайзингу, франчайзі може укласти договір субфранчайзингу, за яким він надає іншій особі (субфранчайзі) право користування наданим йому франчайзером комплексом прав або частиною комплексу прав на умовах, погоджених із франчайзера або визначених договором франчайзингу. 2. До договору субфранчайзингу застосовуються положення про договір франчайзингу, встановлені цим Кодексом або іншим законом, якщо інше не випливає з особливостей субфранчайзингу. 3. Франчайзі та субфранчайзі відповідають перед франчайзером за завдану йому шкоду солідарно. 4. Визнання недійсним договору франчайзингу має наслідком недійсність договору субфранчайзингу.
Стаття 1120. Обов'язки правоволодільця 1. Правоволоділець зобов'язаний передати користувачеві технічну та комерційну документацію і надати іншу інформацію, необхідну для здійснення прав, наданих йому за договором комерційної концесії, а також проінформувати користувача та його працівників з питань, пов'язаних із здійсненням цих прав. 2. Правоволоділець зобов'язаний, якщо інше не встановлено договором комерційної концесії: 2) надавати користувачеві постійне технічне та консультативне сприяння, включаючи сприяння у навчанні та підвищенні кваліфікації працівників;	**Стаття 1120.** Обов'язки франчайзера 1. Франчайзер зобов'язаний передати франчайзі технічну та комерційну документацію і надати іншу інформацію, необхідну для здійснення прав, наданих йому за договором франчайзингу, а також проінформувати франчайзі та його працівників з питань, пов'язаних із здійсненням цих прав. 2. Франчайзер зобов'язаний, якщо інше не встановлено договором франчайзингу: 1) надавати франчайзі постійне технічне та консультативне сприяння, включаючи сприяння у навчанні та підвищенні кваліфікації працівників;

3) контролювати якість товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) користувачем на підставі договору комерційної концесії.	2) контролювати якість товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) франчайзі на підставі договору франчайзингу; 3) у разі припинення або не продовження дії договору франчайзингу викупити у франчайзі за вартістю сплаченої ціни за вирахуванням амортизації весь інвентар, матеріали, обладнання, меблі тощо, придбані франчайзі для ведення франчайзингової діяльності.
Стаття 1121. Обов'язки користувача 1. З урахуванням характеру та особливостей діяльності, що здійснюється користувачем за договором комерційної концесії, користувач зобов'язаний: 1) використовувати торговельну марку та інші позначення правоволодільця визначеним у договорі способом; 2) забезпечити відповідність якості товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) відповідно до договору комерційної концесії, якості аналогічних товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) правоволодільцем; 3) дотримуватися інструкцій та вказівок правоволодільця, спрямованих на забезпечення відповідності характеру, способів та умов використання комплексу наданих прав використанню цих прав правоволодільцем; 4) надавати покупцям (замовникам) додаткові послуги, на які вони могли б розраховувати, купуючи (замовляючи) товари (роботи, послуги) безпосередньо у правоволодільця; 5) інформувати покупців (замовників) найбільш очевидним для них способом про використання ним торговельної марки та інших позначень правоволодільця за договором комерційної концесії; 6) не розголошувати секрети виробництва правоволодільця, іншу одержану від нього конфіденційну інформацію.	**Стаття 1121.** Обов'язки франчайзі 1. З урахуванням характеру та особливостей діяльності, що здійснюється франчайзі за договором франчайзингу, франчайзі зобов'язаний: 1) використовувати торговельну марку та інші позначення франчайзера визначеним у договорі способом; 2) забезпечити відповідність якості товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) відповідно до договору франчайзингу, якості аналогічних товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) франчайзером; 3) дотримуватися інструкцій та вказівок франчайзера, спрямованих на забезпечення відповідності характеру, способів та умов використання комплексу наданих прав використанню цих прав франчайзером; 4) надавати покупцям (замовникам) додаткові послуги, на які вони могли б розраховувати, купуючи (замовляючи) товари (роботи, послуги) безпосередньо у франчайзера; 5) інформувати покупців (замовників) найбільш очевидним для них способом про використання ним торговельної марки та інших позначень франчайзера за договором франчайзингу; 6) не розголошувати таємницю виробництва франчайзера, іншу одержану від нього конфіденційну інформацію.
Стаття 1122. Особливі умови договору комерційної концесії 1. В договорі комерційної концесії можуть бути передбачені особливі умови, зокрема:	**Виключити статтю 1122**

1) обов’язок правоволодільця не надавати іншим особам аналогічні комплекси прав для їх використання на закріпленій за користувачем території або утримуватися від власної аналогічної діяльності на цій території; 2) обов’язок користувача не конкурувати з правоволодільцем на території, на яку поширюється чинність договору, щодо підприємницької діяльності, яку здійснює користувач з використанням наданих правоволодільцем прав; 3) обов’язок користувача не одержувати аналогічні права від конкурентів (потенційних конкурентів) правоволодільця; 4) обов’язок користувача погоджувати з правоволодільцем місце розташування приміщень для продажу товарів (виконання робіт, надання послуг), передбачених договором, а також їх внутрішнє і зовнішнє оформлення. 2. Умова договору, відповідно до якої правоволоділець має право визначати ціну товару (робіт, послуг), передбаченого договором, або встановлювати верхню чи нижню межу цієї ціни, є нікчемною. 3. Умова договору, відповідно до якої користувач має право продавати товари (виконувати роботи, надавати послуги) виключно певній категорії покупців (замовників) або виключно покупцям (замовникам), які мають місцезнаходження (місце проживання) на території, визначеній у договорі.	
Стаття 1123. Відповідальність правоволодільця за вимогами, що пред’являються до користувача 1. Правоволоділець несе субсидіарну відповідальність за вимогами, що пред’являються до користувача у зв’язку з невідповідністю якості товарів (робіт, послуг), проданих (виконаних, наданих) користувачем. За вимогами, що пред’являються до користувача як виробника продукції (товарів) правоволодільця, правоволоділець відповідає солідарно з користувачем.	**Виключити статтю 1123**

Стаття 1124. Право користувача на укладення договору комерційної концесії на новий строк 1. Користувач, який належним чином виконував свої обов'язки, має право на укладення договору комерційної концесії на новий строк на тих же умовах. 2. Законом можуть бути встановлені умови, за яких правоволоділець може відмовитися від укладення договору концесії на новий строк. Умови, за яких правоволоділець може відмовитися від укладення договору концесії на новий строк.	**Стаття 1122.** Право франчайзі на укладення договору франчайзингу на новий строк 1. Франчайзі, який належним чином виконував свої обов'язки, має право на укладення договору франчайзингу на новий строк на тих же умовах. 2. Франчайзер може відмовитися від укладення договору франчайзингу на новий строк за умови: коли франчайзер надає дозвіл франчайзі продати свій бізнес покупцеві, який відповідає поточним вимогам франчайзера до нових франчайзі; франчайзі та франчайзер погоджуються не продовжувати дію договору франчайзингу; франчайзер і франчайзі не дійшли згоди щодо змін або доповнень до договору франчайзингу, якщо такі зміни або доповнення будуть мати наслідком поновлення договору франчайзингу на тих самих умовах, на яких франчайзер надає право продовжити договір франчайзингу. 3. У разі неправомірного відмови у пролонгації договору франчайзингу франчайзі вправі вимагати від франчайзера відшкодування завданих цим збитків.
Стаття 1125. Зміна договору комерційної концесії 1. Договір комерційної концесії може бути змінений відповідно до положень глави 53 цього Кодексу.	**Виключити статтю 1125**
Стаття 1126. Припинення договору комерційної концесії 1. Кожна із сторін у договорі комерційної концесії, строк якого не встановлений, має право у будь-який час відмовитися від договору, повідомивши про це другу сторону не менш як за шість місяців, якщо більш тривалий строк не встановлений договором. 2. Частину другу виключено. 3. Договір комерційної концесії припиняється у разі: 1) припинення права правоволодільця на торговельну марку чи інше позначення, визначене в договорі, без його заміни аналогічним правом;	**Стаття 1123.** Припинення договору франчайзингу 1. Кожна із сторін у договорі франчайзингу, строк якого не встановлений, має право у будь-який час відмовитися від договору, повідомивши про це другу сторону не менш як за шість місяців, якщо більш тривалий строк не встановлений договором. 2. Договір франчайзингу припиняється у разі: 1) припинення права франчайзера на торговельну марку чи інше позначення, визначене в договорі, без його заміни аналогічним правом;

2) оголошення правоволоділься або користувача неплатоспроможним (банкрутом).	2) оголошення франчайзера або франчайзі неплатоспроможним (банкрутом).
Стаття 1127. Збереження чинності договору комерційної концесії у разі зміни сторін 1. Перехід виключного права на об'єкт права інтелектуальної власності, визначений у договорі комерційної концесії, від правоволоділься до іншої особи не є підставою для зміни або розірвання договору комерційної концесії. 2. У разі смерті правоволоділься його права та обов'язки за договором комерційної концесії переходять до спадкоємця за умови, що він зареєстрований або протягом шести місяців від дня відкриття спадщини зареєструється як суб'єкт підприємницької діяльності або передасть свої права і обов'язки особі, яка має право займатися підприємницькою діяльністю. Здійснення прав і виконання обов'язків особи, яка померла, до переходу їх відповідно до цієї частини до спадкоємця чи іншої особи здійснюється особою, яка управляє спадщиною і призначається відповідно до статті 1285 цього Кодексу.	**Стаття 1124.** Збереження чинності договору франчайзингу у разі зміни сторін 1. Перехід виключного права на об'єкт права інтелектуальної власності, визначений у договорі франчайзингу, від франчайзера до іншої особи не є підставою для зміни або розірвання договору франчайзингу. 2. У разі смерті франчайзера його права та обов'язки за договором франчайзингу переходять до спадкоємця за умови, що він зареєстрований або протягом шести місяців від дня відкриття спадщини зареєструється як суб'єкт підприємницької діяльності або передасть свої права і обов'язки особі, яка має право займатися підприємницькою діяльністю. 3. У разі смерті франчайзі його права та обов'язки за договором франчайзингу переходять до спадкоємця за умови, що він зареєстрований або протягом шести місяців від дня відкриття спадщини зареєструється як суб'єкт підприємницької діяльності або передасть свої права і обов'язки особі, яка має право займатися підприємницькою діяльністю. Здійснення прав і виконання обов'язків особи, яка померла, до переходу їх відповідно до цієї частини до спадкоємця чи іншої особи здійснюється особою, яка управляє спадщиною і призначається відповідно до статті 1285 цього Кодексу.
Стаття 1128. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволоділься 1. У разі зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволоділься, права на використання яких входять до комплексу прав, наданих користувачеві за договором комерційної концесії, цей договір зберігає чинність щодо нового позначення правоволоділься, якщо користувач не вимагає розірвання договору і відшкодування збитків.	**Стаття 1125.** Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення франчайзера 1. У разі зміни торговельної марки чи іншого позначення франчайзера, права на використання яких входять до комплексу прав, наданих франчазі за договором франчайзингу, цей договір зберігає чинність щодо нового позначення франчайзера, якщо франчайзі не вимагає розірвання договору і відшкодування збитків. У разі продовження чинності договору франчайзі має право вимагати відповідного зменшення належної франчайзерові плати.

У разі продовження чинності договору користувач має право вимагати відповідного зменшення належної правоволодільцеві плати.	
Стаття 1129. Наслідки припинення права, користування яким надано за договором комерційної концесії 1. Якщо в період дії договору комерційної концесії припинилося право, користування яким надано за цим договором, дія договору не припиняється, крім тих його положень, що стосуються права, яке припинилося, а користувач має право вимагати відповідного зменшення належної правоволодільцеві плати, якщо інше не встановлено договором. У разі припинення права правоволодільця на торговельну марку чи інше позначення настають наслідки, передбачені частиною третьою статті 1126 чи статтею 1128 цього Кодексу.	**Стаття 1126.** Наслідки припинення права, користування яким надано за договором франчайзингу 1. Якщо в період дії договору франчайзингу припинилося право, користування яким надано за цим договором, дія договору не припиняється, крім тих його положень, що стосуються права, яке припинилося, а франчазі має право вимагати відповідного зменшення належної франчайзеру плати, якщо інше не встановлено договором. У разі припинення права франчайзера на торговельну марку чи інше позначення настають наслідки, передбачені цим Кодексом.
Глава 77. СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ	Глава 77. СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ
§ 1. Загальні положення про спільну діяльність	§ 1. Загальні положення про спільну діяльність
Стаття відсутня	**Стаття 1130.** Спільна діяльність. Партнерство як форма спільної діяльності. 1. Спільна діяльність є формою взаємодії (співпраці, узгоджених і злагоджених дій) двох і більше осіб, що здійснюється на засадах рівноправності та взаємної вигоди для досягнення певної мети, що не суперечить законові. 2. Спільна діяльність може здійснюватися на основі об’єднання вкладів учасників (просте товариство) або без об’єднання вкладів учасників. 3. Спільна діяльність може здійснюватися у формі партнерства між двома або більше сторонами (партнерами), які зобов’язуються спільно діяти для досягнення певної мети, що не суперечить законові, та несуть відповідальність за невиконання зобов’язань. Повним партнерством є партнерство, учасники (партнери) якого мають рівні права та обов’язки щодо організаційної та майнової участі відповідно до умов укладеного договору чи установчого документу партнерства.

	Обмеженим партнерством є партнерство, в якому крім повних партнерів, зобов'язаних брати організаційну та майнову участь у партнерстві з несенням відповідальності за зобов'язаннями партнерства усім своїм майном, беруть участь один чи кілька учасників, обов'язки яких обмежуються лише майновою участю в партнерстві без права участі в управлінні справами партнерства та ризиком збитків в межах сплачених вкладів. Партнерство може здійснюватися на основі договору про спільну діяльність або через створення юридичної особи. Партнерство за участю держави (держав) та суб'єктів підприємництва регулюється спеціальним законом.
Стаття 1130. Договір про спільну діяльність 1. За договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законові. 2. Спільна діяльність може здійснюватися на основі об'єднання вкладів учасників (просте товариство) або без об'єднання вкладів учасників.	**Стаття 1131.** Договір про спільну діяльність 1. За договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законові. 2. Договір про спільну діяльність укладається у письмовій формі. 3. Умови договору про спільну діяльність, у тому числі координація спільних дій учасників або ведення їхніх спільних справ, правовий статус виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності.
§ 2. Просте товариство	§ 2. Просте товариство
Стаття 1132. Договір простого товариства 1. За договором простого товариства сторони (учасники) беруть зобов'язання об'єднати свої вклади та спільно діяти з метою одержання прибутку або досягнення іншої мети.	**Без змін**
Стаття 1133. Вклади учасників 1. Вкладом учасника вважається все те, що він вносить у спільну діяльність (спільне майно), в тому числі грошові кошти, інше майно, професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки.	**Без змін**

2. Вклади учасників вважаються рівними за вартістю, якщо інше не випливає із договору простого товариства або фактичних обставин. Грошова оцінка вкладу учасника провадиться за погодженням між учасниками.	
Стаття 1134. Спільне майно учасників 1. Внесене учасниками майно, яким вони володіли на праві власності, а також вироблена у результаті спільної діяльності продукція та одержані від такої діяльності плоди і доходи є спільною частковою власністю учасників, якщо інше не встановлено договором простого товариства або законом. Внесене учасниками майно, яким вони володіли на підставах інших, ніж право власності, використовується в інтересах усіх учасників і є їхнім спільним майном. 2. Ведення бухгалтерського обліку спільного майна учасників може бути доручено ними одному з учасників. 3. Користування спільним майном учасників здійснюється за їх спільною згодою, а в разі недосягнення згоди – у порядку, що встановлюється за рішенням суду. 4. Обов'язки учасників щодо утримання спільного майна та порядок відшкодування витрат, пов'язаних із виконанням цих обов'язків, встановлюються договором простого товариства.	**Без змін**
Стаття 1135. Ведення спільних справ учасників 1. Під час ведення спільних справ кожний учасник має право діяти від імені всіх учасників, якщо договором простого товариства не встановлено, що ведення справ здійснюється окремими учасниками або спільно всіма учасниками договору простого товариства. У разі спільного ведення справ для вчинення кожного правочину потрібна згода всіх учасників. 2. У відносинах із третіми особами повноваження учасника вчиняти правочини від імені всіх учасників посвідчується довіреністю, виданою йому іншими учасниками, або договором простого товариства.	**Без змін**

3. У відносинах із третіми особами учасники не можуть посилатися на обмеження прав учасника, який вчинив правочин, щодо ведення спільних справ учасників, крім випадків, коли вони доведуть, що на момент вчинення правочину третя особа знала або могла знати про наявність таких обмежень. 4. Учасник, який вчинив від імені всіх учасників правочин, щодо якого його право на ведення спільних справ учасників було обмежене, або вчинив в інтересах усіх учасників правочин від свого імені, може вимагати відшкодування здійснених ним за свій рахунок витрат, якщо вчинення цього правочину було необхідним в інтересах усіх учасників. Учасники, яким внаслідок таких правочинів було завдано збитків, мають право вимагати їх відшкодування. 5. Рішення щодо спільних справ учасників приймаються учасниками за спільною згодою, якщо інше не встановлено договором простого товариства.	
Стаття 1136. Право учасника на інформацію 1. Кожний учасник договору простого товариства має право ознайомлюватися з усіма документами щодо ведення спільних справ учасників. Відмова від цього права або його обмеження, в тому числі за погодженням учасників, є нікчемною.	**Стаття 1136.** Право учасника на інформацію 1. Кожний учасник договору простого товариства має право ознайомлюватися з усіма документами щодо ведення спільних справ учасників. Відмова від цього права або його обмеження, в тому числі за погодженням учасників, є недійсною.
Стаття 1137. Спільні витрати та збитки учасників 1. Порядок відшкодування витрат і збитків, пов'язаних із спільною діяльністю учасників, визначається за домовленістю між ними. У разі відсутності такої домовленості кожний учасник несе витрати та збитки пропорційно вартості його вкладу у спільне майно. Умова, за якою учасник повністю звільняється від участі у відшкодуванні спільних витрат або збитків, є нікчемною.	**Стаття 1137.** Спільні витрати та збитки учасників 1. Порядок відшкодування витрат і збитків, пов'язаних із спільною діяльністю учасників, визначається за домовленістю між ними. У разі відсутності такої домовленості кожний учасник несе витрати та збитки пропорційно вартості його вкладу у спільне майно. Умова, за якою учасник повністю звільняється від участі у відшкодуванні спільних витрат або збитків, є недійсною.
Стаття 1138. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями 1. Якщо договір простого товариства не пов'язаний із здійсненням його учасниками підприємницької діяльності, кожний учасник відповідає за спільними договірними зобов'язаннями усім своїм майном пропорційно вартості його вкладу у спільне майно. За	**Без змін**

спільними зобов'язаннями, що виникли не з договору, учасники відповідають солідарно. 2. Якщо договір простого товариства пов'язаний із здійсненням його учасниками підприємницької діяльності, учасники відповідають солідарно за всіма спільними зобов'язаннями незалежно від підстав їх виникнення.	
Стаття 1139. Розподіл прибутку 1. Прибуток, одержаний учасниками договору простого товариства в результаті їх спільної діяльності, розподіляється пропорційно вартості вкладів учасників у спільне майно, якщо інше не встановлено договором простого товариства або іншою домовленістю учасників. Умова про позбавлення або відмову учасника від права на частину прибутку є нікчемною.	**Стаття 1139.** Розподіл прибутку 1. Прибуток, одержаний учасниками договору простого товариства в результаті їх спільної діяльності, розподіляється пропорційно вартості вкладів учасників у спільне майно, якщо інше не встановлено договором простого товариства або іншою домовленістю учасників. Умова про позбавлення або відмову учасника від права на частину прибутку є недійсною.
Стаття 1140. Виділ частки учасника на вимогу його кредитора 1. Кредитор учасника договору простого товариства має право пред'явити вимогу про виділ частки учасника у спільному майні відповідно до положень цього Кодексу.	**Без змін**
Стаття 1141. Припинення договору простого товариства 1. Договір простого товариства припиняється у разі: 1) визнання учасника недієздатним, безвісно відсутнім, обмеження його цивільної дієздатності, якщо домовленістю між учасниками не передбачено збереження договору щодо інших учасників; 2) оголошення учасника банкрутом, якщо домовленістю між учасниками не передбачено збереження договору щодо інших учасників; 3) смерті фізичної особи – учасника або ліквідації юридичної особи – учасника договору простого товариства, якщо домовленістю між учасниками не передбачено збереження договору щодо інших учасників або заміщення учасника, який помер (ліквідованої юридичної особи), його спадкоємцями (правонаступниками);	**Без змін**

4) відмови учасника від подальшої участі у договорі простого товариства або розірвання договору на вимогу одного з учасників, якщо домовленістю між учасниками не передбачено збереження договору щодо інших учасників; 5) спливу строку договору простого товариства; 6) виділу частки учасника на вимогу його кредитора, якщо домовленістю між учасниками не передбачено збереження договору щодо інших учасників; 7) досягнення мети товариства або настання обставин, коли досягнення мети товариства стало неможливим. 2. У разі припинення договору простого товариства речі, передані у спільне володіння та (або) користування учасників, повертаються учасникам, які їх надали, без винагороди, якщо інше не передбачено домовленістю сторін. Поділ майна, що є у спільній власності учасників, і спільних прав вимоги, які виникли у них, здійснюється в порядку, встановленому цим Кодексом. Учасник, який вніс у спільну власність річ, визначену індивідуальними ознаками, має право у разі припинення договору простого товариства вимагати в судовому порядку повернення йому цієї речі за умови додержання інтересів інших учасників і кредиторів. 3. З моменту припинення договору простого товариства його учасники несуть солідарну відповідальність за невиконаними спільними зобов'язаннями щодо третіх осіб.	
Стаття 1142. Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору 1. Учасник може зробити заяву про відмову від подальшої участі у безстроковому договорі простого товариства не пізніш як за три місяці до виходу з договору. Умова про обмеження права на відмову від безстрокового договору простого товариства є нікчемною. 2. Учасник договору простого товариства, укладеного на визначений строк, або договору, у якому досягнення мети визначено	**Стаття 1142.** Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору 1. Учасник може зробити заяву про відмову від подальшої участі у безстроковому договорі простого товариства не пізніш як за три місяці до виходу з договору. Умова про обмеження права на відмову від безстрокового договору простого товариства є недійсною. 2. Учасник договору простого товариства, укладеного на визначений строк, або договору, у якому досягнення мети визначено

як скасувальна умова, має право вимагати розірвання договору у відносинах з іншими учасниками через поважну причину з відшкодуванням іншим учасникам реальних збитків, завданих розірванням договору. **Стаття 1143.** Відповідальність учасника, щодо якого договір простого товариства припинений 1. Якщо договір простого товариства не був припинений за заявою учасника про відмову від подальшої у ньому участі або у разі розірвання договору на вимогу одного з учасників, учасник, участь якого в договорі припинилася, відповідає перед третіми особами за спільними зобов'язаннями, які виникли в період його участі в договорі простого товариства як учасника договору.	як скасувальна умова, має право вимагати розірвання договору у відносинах з іншими учасниками через поважну причину з відшкодуванням іншим учасникам реальних збитків, завданих розірванням договору. 3. Якщо договір простого товариства не був припинений за заявою учасника про відмову від подальшої у ньому участі або у разі розірвання договору на вимогу одного з учасників, учасник, участь якого в договорі припинилася, відповідає перед третіми особами за спільними зобов'язаннями, які виникли в період його участі в договорі простого товариства як учасника договору.
Підрозділ 2 НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	**Розділ III** **НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ**
Глава 78 ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА ВИНАГОРОДИ	Глава 78 ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА ВИНАГОРОДИ
§ 1. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу	**Виключити назву параграфа**
Стаття 1144. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу 1. Особа має право публічно пообіцяти винагороду (нагороду) за передання їй відповідного результату (передання інформації, знайдення речі, знайдення фізичної особи тощо). 2. Обіцянка винагороди є публічною, якщо вона сповіщена у медіа або іншим чином невизначеному колу осіб. 3. У сповіщенні публічної обіцянки винагороди мають бути визначені завдання, строк та місце його виконання, форма та розмір винагороди.	**Стаття 1144.** Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу 1. Особа має право публічно пообіцяти винагороду за передання їй відповідного результату, зокрема інформації, знайденої речі, відомостей про місцезнаходження фізичної особи або іншого результату, визначеного у сповіщенні. 2. Обіцянка винагороди є публічною, якщо вона доведена до відома невизначеного кола осіб шляхом поширення у медіа, мережі Інтернет, на цифрових платформах або іншим способом, що забезпечує можливість ознайомлення з нею будь-якій особі. 3. У сповіщенні про публічну обіцянку винагороди мають бути визначені завдання, строк та, за потреби, місце його виконання, а також форма та розмір винагороди.
Стаття відсутня	**Стаття 1144[1].** Відповідність завдання публічному порядку, імперативним нормам закону

	1. Публічна обіцянка винагороди не створює прав та обов'язків у частині завдання, виконання або одержання результату якого порушує публічний порядок, імперативні норми закону та/або не узгоджується з доброзвичайністю (boni mores).
Стаття 1145. Зміст завдання 1. У разі публічної обіцянки винагороди завдання, яке належить виконати, може стосуватися разової дії або необмеженої кількості дій одного виду, які можуть вчинятися різними особами.	**Стаття 1145.** Зміст завдання 1. Завдання, визначене у публічній обіцянці винарогоди, може полягати у вчиненні одноразової дії або у вчиненні невизначеної кількості однорідних дій, що можуть бути вчинені різними особами, або у досягненні відповідного результату.
Стаття 1146. Строк (термін) виконання завдання 1. У разі публічної обіцянки винагороди для виконання завдання може бути встановлений строк (термін). Якщо строк (термін) виконання завдання не встановлений, воно вважається чинним протягом розумного часу відповідно до змісту завдання.	**Стаття 1146.** Строк (термін) виконання завдання 1. Для виконання завдання, визначеного у сповіщенні про публічну обіцянку винагороди, може бути встановлено строк (термін). Якщо інше не зазначено у сповіщенні, перебіг строку обчислюється з дня його оприлюднення. 2. Якщо строк (термін) не встановлено і він не випливає з мети або характеру завдання, публічна обіцянка винагороди діє протягом розумного строку з урахуванням мети, характеру та умов виконання завдання. 3. Виконання завдання після спливу встановленого строку (терміну) не надає права на винагороду, якщо інше не встановлено у сповіщенні.
Стаття 1147. Зміна умов публічної обіцянки винагороди 1. Особа, яка публічно обіцяла винагороду, має право змінити завдання та умови надання винагороди. 2. Особа, яка приступила до виконання завдання, має право вимагати відшкодування збитків, завданих їй у зв'язку із зміною завдання. 3. Якщо у зв'язку зі зміною умов надання винагороди виконання завдання втратило інтерес для особи, яка приступила до його виконання до зміни умов, ця особа має право на відшкодування понесених нею витрат.	**Стаття 1147.** Зміна умов публічної обіцянки винагороди 1. Особа, яка публічно пообіцяла винагороду, може змінити завдання та умови її надання шляхом опублікування сповіщення про зміну у порядку, в якому було оприлюднено первісне сповіщення. Зміна набирає чинності з дня оприлюднення відповідного сповіщення, якщо у ньому не встановлено іншої дати, і не поширюється на належне виконання, завершене до її оприлюднення. 2. Особа, яка розпочала виконання завдання до оприлюднення зміни, має право на відшкодування збитків, завданих зміною завдання або умов надання винагороди, крім випадку, визначеного частиною третьою цієї статті.

	3. Якщо у зв’язку зі зміною умов надання винагороди виконання завдання втратило інтерес для особи, яка розпочала його виконання до зміни, така особа має право на відшкодування понесених нею необхідних і розумних витрат. Витрати, понесені після того, як особа дізналася або повинна була дізнатися про зміну завдання або умов надання винагороди, не відшкодовуються, якщо інше не встановлено у сповіщенні.
Стаття 1148. Правові наслідки виконання завдання 1. У разі виконання завдання і передання його результату особа, яка публічно обіцяла винагороду (нагороду), зобов’язана виплатити її. 2. Якщо завдання стосується разової дії, винагорода виплачується особі, яка виконала завдання першою. Якщо таке завдання було виконано кількома особами одночасно, винагорода розподіляється між ними порівну.	**Стаття 1148.** Юридичні наслідки виконання завдання 1. У разі належного виконання завдання і, за потреби, передання його результату особа, яка публічно пообіцяла винагороду, зобов’язана її виплатити у розмірі та формі, визначених у сповіщенні. 2. Якщо завдання стосується одноразової дії або досягнення разового результату, право на винагороду має особа, яка першою належно виконала завдання (досягла результату) відповідно до умов, визначених у сповіщенні. Якщо таке завдання виконано одночасно кількома особами, винагорода розподіляється між ними порівну, якщо інше не встановлено у сповіщенні. У разі неподільності винагороди отримувач визначається у порядку, встановленому у сповіщенні. 3. Якщо сповіщення встановлює необмежену кількість однорідних дій, право на винагороду виникає за кожне належне виконання такої дії, якщо інше не встановлено у сповіщенні.
Стаття відсутня	**Стаття 1148[1].** Повідомлення про виконання та перевірка виконання 1. Особа, яка заявляє право на винагороду, повідомляє особу, що публічно пообіцяла винагороду, про виконання завдання у спосіб, що дає змогу ідентифікувати виконання, та подає докази виконання, якщо інше не встановлено у сповіщенні про публічну обіцянку винагороди. 2. Особа, яка публічно пообіцяла винагороду, має право з дня одержання повідомлення у розумний строк перевірити виконання. Зволікання з виплатою, необхідне для такої перевірки, не є

	простроченням виконання обов'язку з виплати винагороди, якщо інше не встановлено у сповіщенні про публічну обіцянку винагороди.
Стаття 1149. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди 1. Зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди припиняється у разі: 1) закінчення строку для передання результату; 2) передання результату особою, яка першою виконала завдання. 2. Особа, яка публічно обіцяла винагороду, має право публічно оголосити про припинення завдання. У цьому разі особа, яка понесла реальні витрати на підготовку до виконання завдання, має право на їх відшкодування.	**Стаття 1149.** Припинення чинності публічної обіцянки винагороди 1. Чинність публічної обіцянки винагороди припиняється у разі: 1) закінчення строку виконання завдання; 2) належного виконання завдання і, за потреби, передання його результату особою, яка першою виконала завдання відповідно до умов, визначених у сповіщенні; 3) оприлюднення сповіщення про припинення завдання у порядку, в якому було оприлюднено первісне сповіщення. 2. Припинення чинності публічної обіцянки винагороди не припиняє права на винагороду за завдання, належне виконання якого було завершене до оприлюднення сповіщення про її припинення. 3. Особа, яка розпочала виконання завдання до оприлюднення сповіщення про припинення, має право на відшкодування понесених нею необхідних і розумних витрат, якщо інше не встановлено у сповіщенні. 4. Витрати, понесені після того, як особа дізналася або повинна була дізнатися про оприлюднення сповіщення про припинення чинності публічної обіцянки винагороди, не відшкодовуються, якщо інше не встановлено у сповіщенні.
§ 2. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу	**Виключити назву параграфа**
Глава відсутня	**Глава 78[1]** **ПУБЛІЧНИЙ КОНКУРС**
Стаття 1150. Право на оголошення конкурсу 1. Конкурс (змагання) має право оголосити фізична або юридична особа (засновник конкурсу). 2. Конкурс оголошується публічно через медіа. Оголошення про конкурс може бути зроблено іншим чином. 3. Засновник конкурсу має право запросити до участі в ньому персональних учасників (закритий конкурс).	**Стаття 1150.** Право на оголошення публічного конкурсу **1.** Фізична або юридична особа (засновник публічного конкурсу) має право оголосити публічний конкурс. Публічний конкурс може бути відкритим (для невизначеного кола осіб) або закритим (для осіб, запрошених засновником). 2. Відкритий публічний конкурс оголошується шляхом сповіщення, доведеного до відома невизначеного кола осіб через

	медіа, мережу Інтернет, цифрові платформи або іншим способом, що забезпечує можливість ознайомлення з ним будь-якій особі. Закритий публічний конкурс проводиться шляхом персональних запрошень. 3. Оголошення публічного конкурсу здійснюється у спосіб та у формі, що дозволяють ідентифікувати засновника, умови участі та порядок визначення переможця.
Стаття 1151. Умови конкурсу 1. Засновник конкурсу повідомляє про його умови одночасно з оголошенням про конкурс або персонально кожному, хто виявив бажання брати участь у ньому. 2. Предметом конкурсу може бути результат інтелектуальної, творчої діяльності, вчинення певної дії, виконання роботи тощо. 3. За результатами конкурсу видається нагорода (премія). Кількість призових місць, вид нагороди (сума премії) за кожне призове місце тощо визначаються в умовах конкурсу. Умовами конкурсу може бути обумовлено надання переможцеві лише морального заохочення. 4. Умовами конкурсу має бути передбачено строк подання творів на конкурс чи виконання певної дії. 5. Предмет конкурсу, нагорода (премія), яка має бути виплачена переможцеві, є істотними умовами оголошення конкурсу.	**Стаття 1151.** Умови публічного конкурсу 1. Оголошення про публічний конкурс має містити такі істотні умови: 1) предмет публічного конкурсу (результат діяльності або дія, що підлягає оцінюванню); 2) критерії оцінювання, порядок визначення переможця (переможців), кількість призових місць; 3) вид і розмір нагороди (призу) або інший спосіб заохочення за кожне призове місце; 4) строк (термін) подання конкурсних робіт, результатів діяльності або виконання дії. 2. Оголошення про публічний конкурс може додатково визначати: 1) умови участі (вимоги до учасників) та підстави відмови в участі або дискваліфікації; 2) умови щодо прав інтелектуальної власності на подані та відзначені роботи (обсяг передання прав або надання ліцензії); 3) склад, повноваження та порядок роботи комісії (журі); 4) порядок подання робіт або матеріалів (зокрема у цифровій формі) та, за потреби, місце подання; 5) порядок оприлюднення результатів; 6) інші умови, необхідні для проведення публічного конкурсу. 3. Оголошення про публічний конкурс, що не містить істотних умов, визначених частиною першої цієї статті, не створює цивільних прав та обов’язків і не зумовлює юридичних наслідків оголошення публічного конкурсу.

	4. Шкода, завдана особі недостовірністю, неповнотою або суперечливістю умов оголошення про публічний конкурс, відшкодовується особою, яка його оприлюднила, у порядку, встановленому цим Кодексом.
Стаття 1152. Зміна умов конкурсу 1. Засновник конкурсу має право змінити його умови до початку конкурсу. Зміна умов конкурсу після його початку не допускається. Про зміну умов конкурсу має бути оголошено в тому ж порядку, в якому було оголошено конкурс. 2. Якщо у зв'язку зі зміною умов конкурсу участь у ньому для особи втратила інтерес або стала неможливою, ця особа має право на відшкодування засновником витрат, які були понесені нею для підготовки до участі в конкурсі.	**Стаття 1152.** Зміна умов публічного конкурсу 1. Засновник публічного конкурсу може змінити його умови до початку перебігу строку (терміну), встановленого в оголошенні для подання конкурсних матеріалів, виконання дій або досягнення результату. Після початку перебігу такого строку (терміну) зміна умов публічного конкурсу не допускається. 2. Повідомлення про зміну оприлюднюється у порядку, в якому було оприлюднено оголошення про публічний конкурс. 3. Якщо у зв'язку зі зміною умов особа, яка розпочала підготовку до участі, втратила інтерес до участі у публічному конкурсі або позбавлена можливості взяти у ньому участь, вона має право на відшкодування понесених нею необхідних і розумних витрат. 4. Витрати, понесені після того, як особа дізналася або повинна була дізнатися про зміну умов, не відшкодовуються, якщо інше не встановлено в оголошенні.
Стаття 1153. Відмова від проведення конкурсу 1. Засновник конкурсу має право відмовитися від його проведення, якщо проведення конкурсу стало неможливим за обставин, які від нього не залежать. У разі відмови засновника від проведення конкурсу з інших підстав учасник конкурсу має право на відшкодування витрат, які були ним понесені для підготовки до участі у конкурсі.	**Стаття 1153.** Відмова від проведення публічного конкурсу 1. Засновник публічного конкурсу має право відмовитися від його проведення до початку перебігу строку (терміну), встановленого в оголошенні для подання конкурсних матеріалів, виконання дій або досягнення результату. Повідомлення про відмову оприлюднюється у порядку, в якому було оприлюднено оголошення про публічний конкурс. 2. Відмова від проведення публічного конкурсу після початку перебігу зазначеного строку (терміну) допускається лише з причин, що не залежать від засновника і унеможливлюють проведення конкурсу.

	3. У випадку відмови з причин, що не залежать від засновника, витрати учасників відшкодовуються у частині, визначеній в оголошенні. 4. У разі відмови від проведення публічного конкурсу з інших підстав учасник, який розпочав підготовку до участі, має право на відшкодування понесених ним необхідних і розумних витрат. 5. Витрати, понесені після того, як учасник дізнався або повинен був дізнатися про оприлюднення повідомлення про відмову від проведення публічного конкурсу, не відшкодовуються, якщо інше не встановлено в оголошенні.
Стаття 1154. Переможець конкурсу 1. Переможцем конкурсу є особа, яка досягла найкращого результату. 2. Переможець конкурсу визначається в порядку, встановленому засновником конкурсу. Результати конкурсу оголошуються в тому ж порядку, в якому його було оголошено. 3. Результати конкурсу можуть бути оскаржені заінтересованою особою до суду.	**Стаття 1154.** Переможець публічного конкурсу 1. Переможцем публічного конкурсу є учасник, чия робота (результат, дія) визнана найкращою за критеріями, визначеними в оголошенні про публічний конкурс. 2. Переможець публічного конкурсу визначається засновником публічного конкурсу, журі (комісією) або іншим способом, встановленим в оголошенні. 3. Результати публічного конкурсу оприлюднюються у порядку, в якому було оприлюднено оголошення про його проведення. 4. У разі рівності оцінок або результатів переможець публічного конкурсу визначається у порядку, встановленому в оголошенні. Якщо за результатами оцінювання жодна робота (результат, дія) не відповідає умовам або меті публічного конкурсу, переможець публічного конкурсу не визначається, якщо інше не встановлено в оголошенні. 5. Результати публічного конкурсу можуть бути оскаржені заінтересованою особою до суду у порядку, встановленому законом.
Стаття 1155. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс 1. За наслідками оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс, засновник конкурсу (конкурсна комісія, журі) може прийняти рішення про:	**Стаття 1155.** Оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, поданих на публічний конкурс 1. За наслідками оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, поданих на публічний конкурс, засновник публічного конкурсу або журі (комісія) може ухвалити рішення про:

1) присудження усіх призових місць та нагород (премій), які були визначені умовами конкурсу; 2) присудження окремих призових місць, якщо їх було встановлено декілька, та нагород (премій); 3) відмову у присудженні призових місць, якщо жодна із робіт, поданих на конкурс, не відповідає його вимогам; 4) присудження заохочувального призу та (або) нагороди (премії).	1) присудження всіх призових місць і нагород, визначених оголошенням про публічний конкурс; 2) присудження окремих призових місць і нагород, якщо їх було встановлено декілька; 3) відмову у присудженні призових місць і нагород, якщо подані роботи не відповідають умовам або меті публічного конкурсу; 4) присудження заохочувальних відзнак або нагород, якщо це встановлено оголошенням про публічний конкурс. 2. Умови публічного конкурсу можуть визначати інші рішення, що можуть бути ухвалені за результатами оцінювання, якщо вони не суперечать суті конкурсу та не порушують прав учасників.
Стаття 1156. Права переможця конкурсу 1. Переможець конкурсу має право вимагати від його засновника виконання свого зобов'язання у строки, встановлені умовами конкурсу. 2. Якщо предметом конкурсу був результат інтелектуальної, творчої діяльності, засновник конкурсу має право подальшого їх використання лише за згодою переможця конкурсу. 3. Засновник конкурсу має переважне право перед іншими особами на укладення з переможцем конкурсу договору про використання предмета конкурсу.	**Стаття 1156.** Права переможця публічного конкурсу 1. Переможець публічного конкурсу має право вимагати від його засновника надання нагороди (призу) на умовах, визначених в оголошенні про публічний конкурс. 2. Якщо предметом публічного конкурсу був результат інтелектуальної, творчої діяльності, подальше використання такого результату засновником публічного конкурсу допускається лише за згодою переможця публічного конкурсу, якщо інше не встановлено законом або не визначено в оголошенні про публічний конкурс. 3. Засновник публічного конкурсу має переважне право перед іншими особами на укладення з переможцем публічного конкурсу договору про використання предмета публічного конкурсу. Переважне право на укладення договору здійснюється протягом строку, встановленого в оголошенні про публічний конкурс, а за його відсутності – протягом розумного строку після оприлюднення результатів публічного конкурсу.
Стаття 1157. Повернення учаснику конкурсу речі, поданої на конкурс 1. Подання учасником конкурсу речі на конкурс не припиняє його право власності на цю річ. Умова конкурсу, за якою засновник конкурсу не повертає його учаснику річ, подану на конкурс, є нікчемною.	**Стаття 1157.** Повернення речі, поданої на публічний конкурс 1. Подання учасником речі на публічний конкурс не припиняє його права власності на цю річ. Засновник публічного конкурсу зобов'язаний зберігати річ та повернути її учаснику після завершення публічного конкурсу, якщо інше не встановлено договором або законом.

2. Засновник конкурсу може залишити у себе річ, подану на конкурс, лише за згодою учасника конкурсу. Якщо учасник конкурсу протягом місяця від дня оголошення його результатів не пред'явив вимогу про повернення йому речі, поданої на конкурс, вважається, що засновник конкурсу має право подальшого володіння нею. Учасник конкурсу має право у будь-який час пред'явити вимогу про повернення йому речі, поданої на конкурс. 3. Якщо річ, подана на конкурс, не була подарована засновникові конкурсу або куплена ним, він може набути право власності на неї відповідно до статті 344 цього Кодексу (набувальна давність).	2. Умова оголошення про публічний конкурс або інша умова участі, за якою річ, подана на публічний конкурс, не підлягає поверненню учаснику, є недійсною, крім випадків, коли учасник погодив передання речі у власність засновника або інше розпорядження нею на підставах, встановлених договором або законом. 3. Повернення речі здійснюється у порядку, визначеному в оголошенні про публічний конкурс, а за його відсутності - протягом розумного строку після оприлюднення результатів у місці подання речі або в іншому погодженому місці. Витрати на повернення (зокрема, транспортування) речі покладаються на засновника публічного конкурсу, якщо інше не встановлено умовами публічного конкурсу. 4. Засновник конкурсу відповідає за втрату, нестачу або пошкодження речі під час перебування її у нього, якщо не доведе, що вони сталися внаслідок непереборної сили, властивостей речі або поведінки учасника. 5. Якщо учасник протягом одного місяця від дня оприлюднення результатів публічного конкурсу не заявив вимоги про повернення речі, засновник має право продовжувати володіння нею та вимагати відшкодування необхідних і розумних витрат на зберігання. Право власності на таку річ може бути набуто засновником на загальних підставах, визначених цим Кодексом.
Глава 79 ВЧИНЕННЯ ДІЙ В МАЙНОВИХ ІНТЕРЕСАХ ІНШОЇ ОСОБИ БЕЗ ЇЇ ДОРУЧЕННЯ	Глава 79 **ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ**
Стаття 1158. Право на вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення 1. Якщо майновим інтересам іншої особи загрожує небезпека настання невигідних для неї майнових наслідків, особа має право без доручення вчинити дії, спрямовані на їх попередження, усунення або зменшення.	**Стаття 1158.** Право на ведення чужих справ без доручення 1. Якщо правомірним інтересам іншої особи загрожує реальна небезпека завдання шкоди або настання інших істотних негативних наслідків, а також якщо виникла потреба невідкладно виконати обов'язок, зволікання з виконанням якого може призвести до таких наслідків, будь-яка особа (далі - гестор) має право без доручення

2. Особа, яка вчинила дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення, зобов'язана при першій нагоді повідомити її про свої дії. Якщо ці дії будуть схвалені іншою особою, надалі до відносин сторін застосовуються положення про відповідний договір. 3. Якщо особа, яка розпочала дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення, не має можливості повідомити про свої дії цю особу, вона зобов'язана вжити усіх залежних від неї заходів щодо попередження, усунення або зменшення невигідних майнових наслідків для іншої особи. Особа, яка вчиняє дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення, зобов'язана взяти на себе всі обов'язки, пов'язані із вчиненням цих дій, зокрема обов'язки щодо вчинених правочинів.	вчиняти фактичні та юридичні дії, спрямовані на їх запобігання, усунення або зменшення, якщо з обставин не випливає інше волевиявлення особи, в інтересах якої такі дії вчиняються (далі - домінус). 2. Гестор зобов'язаний при першій нагоді повідомити домінуса про свої дії та дотримуватися його вказівок у межах можливого. Схвалення домінусом дій гестора має наслідком застосування до подальших відносин сторін положень відповідного договору, якщо інше не випливає із змісту схвалення. Схвалення дій гестора не позбавляє домінуса права на відшкодування шкоди, завданої порушенням гестором обов'язків, встановлених цією главою. 3. Якщо гестор не має можливості своєчасно повідомити домінуса про свої дії, він зобов'язаний діяти добросовісно, з належною обачністю та вживати розумних заходів для запобігання, усунення або зменшення негативних наслідків для домінуса та несе обов'язки, пов'язані з вчиненими діями, зокрема щодо вчинених правочинів. 4. Приписи цієї глави не застосовуються, якщо особа діяла на підставі договору, закону, рішення суду, акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, у зв'язку з виконанням покладених на неї посадових, службових, інших встановлених законом обов'язків, зокрема щодо рятування життя, здоров'я, майна або в межах виконання власного зобов'язання перед третьою особою.
Стаття відсутня	**Стаття 1158[1].** Обґрунтована підстава ведення чужих справ без доручення 1. Обґрунтованою підставою для ведення чужих справ без доручення є наявність обставин, за яких розумна та добросовісна особа на місці гестора могла вважати, що без невідкладного втручання існує реальна небезпека завдання шкоди або настання інших істотних негативних наслідків для правомірних інтересів домінуса.

	2. Обґрунтована підстава для ведення чужих справ без доручення відсутня, якщо: 1) гестор знав або за обставинами повинен був знати, що домінус заперечує проти відповідних дій; 2) гестор без поважних причин не вжив розумних заходів для своєчасного з'ясування волі домінуса, хоча мав реальну можливість це зробити; 3) дії гестора вчинялися переважно в його власних інтересах або в інтересах третьої особи і лише побічно – в інтересах домінуса. 3. Ведення чужих справ без доручення вважається таким, що має обґрунтовану підставу, якщо гестор невідкладно виконав обов'язок домінуса, зволікання з виконанням якого могло призвести до завдання шкоди або інших істотних негативних наслідків для правомірних інтересів домінуса або до невиконання покладеного на домінуса обов'язку перед третіми особами.
Стаття відсутня	**Стаття 1158[2].** Обов'язки гестора 1. Гестор зобов'язаний діяти добросовісно, розумно, з належною обачністю та в інтересах домінуса, з урахуванням характеру загрози правомірним інтересам домінуса і обставин, за яких розпочато ведення чужих справ без доручення. 2. Гестор повинен, наскільки це можливо, своєчасно інформувати домінуса про свої вчинені та заплановані дії, пов'язані з ними витрати та ризики, узгоджувати такі дії з домінусом та утримуватися від дій, які не відповідають його правомірним інтересам. 3. Гестор зобов'язаний діяти відповідно до дійсної або обґрунтовано очікуваної волі домінуса. 4. Гестор не має права без поважних причин припиняти ведення чужих справ у спосіб, що істотно погіршує становище домінуса порівняно з тим, яке існувало до початку втручання. Гестор зобов'язаний продовжувати вчинення необхідних дій до моменту, коли домінус або інша уповноважена ним особа може

	самостійно здійснити захист своїх правомірних інтересів, якщо інше не випливає з обставин справи.
Стаття відсутня	**Стаття 1158[3].** Відповідальність гестора 1. Гестор відповідає за шкоду, завдану домінусу внаслідок порушення обов'язків, встановлених цією главою, якщо така шкода є наслідком ризику, створеного або істотно збільшеного його діями. 2. При визначенні розміру відповідальності гестора суд враховує характер і мотиви втручання, терміновість захисту правомірних інтересів домінуса, ступінь ризику, на який об'єктивно погоджувався гестор, а також інші обставини, і може зменшити обсяг відповідальності або звільнити гестора від відповідальності, якщо покладення на нього відповідальності у повному обсязі було б явно несправедливим. 3. Якщо гестор діяв переважно з метою відвернення шкоди життю, здоров'ю, честі, гідності, діловій репутації або майну домінуса в умовах реальної небезпеки, його відповідальність за завдану домінусу шкоду обмежується випадками умислу або грубої необережності, якщо інше не встановлено законом. 4. До відповідальності гестора застосовуються загальні положення цього Кодексу про відшкодування шкоди, якщо інше не встановлено цією главою.
Стаття 1159. Надання звіту про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення 1. Особа, яка вчинила дії в інтересах іншої особи без її доручення, зобов'язана негайно після закінчення цих дій надати особі, в майнових інтересах якої були вчинені дії, звіт про ці дії і передати їй усе, що при цьому було одержано.	**Стаття 1159.** Звіт гестора та передання одержаного 1. Після припинення ведення чужих справ без доручення гестор зобов'язаний без зволікання надати домінусу звіт про свої дії, понесені витрати, отримані вигоди та результати ведення чужих справ без доручення, а також передати домінусу все одержане у зв'язку з таким веденням. 2. Якщо гестор діяв одночасно в інтересах домінуса та у власних інтересах або в інтересах третьої особи, він зобов'язаний, наскільки це можливо, відокремити те, що належить домінусу, і зазначити це у звіті. 3. Якщо домінус без поважних причин відмовляється прийняти звіт гестора або безпідставно ухиляється від його прийняття,

	обов’язок гестора щодо подання звіту вважається виконаним з моменту, коли звіт було подано домінусу у спосіб, що відповідає обставинам справи.
Стаття 1160. Відшкодування витрат, понесених особою у зв’язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення 1. Особа, яка вчинила дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення, має право вимагати від цієї особи відшкодування фактично зроблених витрат, якщо вони були виправдані обставинами, за яких були вчинені дії. 2. Якщо особа, яка вчинила дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення, при першій нагоді не повідомила цю особу про свої дії, вона не має права вимагати відшкодування зроблених витрат.	**Стаття 1160.** Відшкодування витрат гестора 1. Домінус зобов’язаний відшкодувати гестору необхідні та розумні витрати, фактично понесені у зв’язку з веденням чужих справ без доручення, якщо таке ведення мало обґрунтовану підставу і було спрямоване на захист правомірних інтересів домінуса. 2. Витрати гестора відшкодовуються незалежно від того, чи було досягнуто очікуваного результату, якщо з огляду на обставини, що існували на момент вчинення дій, такі витрати були необхідними та розумними. 3. Якщо гестор діяв одночасно у власних інтересах або в інтересах третьої особи та в інтересах домінуса, домінус зобов’язаний відшкодувати витрати лише в частині, у якій вони були необхідними та розумними для захисту його правомірних інтересів. 4. Якщо гестор порушив обов’язки, встановлені цією главою, зокрема обов’язок своєчасно повідомити домінуса про ведення чужих справ без доручення або дотримуватися його волі, суд може зменшити розмір відшкодування витрат або відмовити у їх відшкодуванні, якщо таким порушенням були завдані негативні наслідки для домінуса. Суд враховує, зокрема, розмір одержаної домінусом вигоди, частину витрат, понесених в інтересах гестора або третьої особи, можливість домінуса одержати відшкодування витрат від третьої особи, а також майновий стан домінуса.
Стаття відсутня	**Стаття 1160[1].** Винагорода гестора 1. Гестор не має права на винагороду за ведення чужих справ без доручення, якщо інше не встановлено законом, не погоджено між гестором і домінусом або не випливає з обставин справи. 2. Якщо ведення чужих справ без доручення здійснюється гестором у межах його звичайної професійної або підприємницької діяльності, що не пов’язана з виконанням посадових, службових,

	інших публічних функцій, мало обґрунтовану причину, було розумним та принесло домінусові істотну майнову користь або відвернуло істотну шкоду його правомірним інтересам, домінус зобов'язаний сплатити гесторові справедливу винагороду. 3. Розмір винагороди визначається за домовленістю сторін, а за її відсутності з урахуванням обсягу, характеру та результатів ведення чужих справ без доручення. 4. Винагорода не підлягає стягненню, якщо з обставин справи очевидно випливає, що гестор діяв із наміром надати домінусові безоплатну допомогу, якщо інше не встановлено законом. 5. Суд може зменшити розмір винагороди або відмовити у її присудженні, якщо з урахуванням усіх обставин, зокрема розміру одержаної домінусом вигоди, наявності та характеру власного інтересу гестора, можливості домінуса одержати такі послуги від іншої особи на звичайних умовах та його майнового стану, надання гестору винагороди у повному обсязі призвело б до явно несправедливого або неспівмірного для домінуса результату.
Стаття відсутня	**Стаття 1160[2].** Відшкодування шкоди, завданої гестору 1. Якщо при веденні чужих справ без доручення, яке мало обґрунтовану підставу та здійснювалося відповідно до вимог цієї глави, завдано шкоду життю, здоров'ю або майну гестора, домінус зобов'язаний відшкодувати таку шкоду в обсязі, у якому вона є наслідком ризику, на який гестор міг об'єктивно погодитися, здійснюючи захист правомірних інтересів домінуса. 2. Якщо шкода, завдану гестору, підлягає відшкодуванню третьою особою відповідно до глави 82 цього Кодексу, домінус, який відшкодував шкоду гестору, має право зворотної вимоги до такої третьої особи в обсязі здійсненого відшкодування. 3. Гестор не має права на відшкодування шкоди, завданої внаслідок його умислу або грубої необережності, а також у частині, в якій шкода є наслідком дій, що явно виходять за межі необхідного для захисту правомірних інтересів домінуса.

	4. Приписи цієї статті не обмежують права гестора вимагати відшкодування шкоди на інших підставах, встановлених цим Кодексом.
Стаття відсутня	**Стаття 1160[3].** Відносини гестора з третіми особами 1. Юридичні наслідки правочинів та інших юридичних дій, вчинених гестором у зв'язку з веденням чужих справ без доручення від імені домінуса, визначаються відповідно до положень цього Кодексу про представництво, якщо інше не встановлено цією главою. 2. Якщо третя особа одержала майно або іншу вигоду внаслідок ведення чужих справ без доручення за відсутності юридичних підстав для збереження одержаного, до таких відносин застосовуються приписи глави 83 цього Кодексу.
Глава 80 РЯТУВАННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ЖИТТЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, МАЙНА ФІЗИЧНОЇ АБО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	Глава 80 **РЯТУВАННЯ ЖИТТЯ, ЗДОРОВ'Я ТА МАЙНА**
Стаття 1161. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи 1. Шкода, завдана особі, яка без відповідних повноважень рятувала здоров'я та життя фізичної особи від реальної загрози для неї, відшкодовується державою у повному обсязі.	**Стаття 1161.** Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням життя або здоров'я фізичної особи 1. Шкода, завдана життю, здоров'ю, майну фізичної особи, яка без відповідних повноважень та за наявності обґрунтованої підстави вважати, що існує реальна небезпека для життя або здоров'я іншої фізичної особи, рятувала життя або здоров'я цієї особи, відшкодовується державою у повному обсязі в порядку, встановленому законом. 2. Приписи цієї статті не застосовуються, якщо рятування здійснюється у зв'язку з виконанням покладених на особу посадових, службових або інших встановлених законом обов'язків або на підставі договору, закону чи іншого акта, які встановлюють інший порядок відшкодування шкоди. 3. До інших прав та обов'язків осіб, що виникають у зв'язку з рятуванням життя або здоров'я фізичної особи, у частині, не врегульованій цією статтею, застосовуються положення глави 79 цього Кодексу.

Стаття 1162. Зобов’язання, що виникають у зв’язку з рятуванням майна іншої особи 1. Шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю фізичної особи, яка без відповідних повноважень рятувала від реальної загрози майно іншої особи, яке має істотну цінність, відшкодовується державою в повному обсязі. 2. Шкода, завдана майну особи, яка без відповідних повноважень рятувала від реальної загрози майно іншої особи, яке має істотну цінність, відшкодовується власником (володільцем) цього майна з урахуванням його матеріального становища. Шкода відшкодовується з урахуванням майнового становища власника (володільця) майна, якому завдана шкода. Розмір відшкодування шкоди не може перевищувати вартості майна, яке рятувалося.	**Стаття 1162.** Зобов’язання, що виникають у зв’язку з рятуванням майна іншої особи 1. Шкода, завдана ушкодженням здоров’я або смертю фізичної особи, яка без відповідних повноважень та за наявності обґрунтованої підстави вважати, що існує реальна небезпека істотного пошкодження чи знищення майна іншої особи, яке має істотну цінність, рятувала це майно, відшкодовується державою в повному обсязі в порядку, встановленому законом. 2. У разі, коли фізична особа діяла за умов, визначених частиною першою цієї статті, шкода, завдана її майну у зв’язку з рятуванням майна іншої особи, яке має істотну цінність, відшкодовується власником (володільцем) цього майна з урахуванням його майнового стану. Розмір відшкодування шкоди за цією частиною не може перевищувати вартості майна, яке рятувалося. 3. Приписи цієї статті не застосовуються, якщо рятування здійснюється у зв’язку з виконанням покладених на особу посадових, службових або інших встановлених законом обов’язків або на підставі договору, закону чи іншого акта, які встановлюють інший порядок відшкодування шкоди. 4. До інших прав та обов’язків осіб, що виникають у зв’язку з рятуванням майна, у частині, не врегульованій цією статтею, застосовуються положення глави 79 цього Кодексу.
Глава 81 СТВОРЕННЯ ЗАГРОЗИ ЖИТТЮ, ЗДОРОВ’Ю, МАЙНУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ АБО МАЙНУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	Глава 81 **СТВОРЕННЯ ЗАГРОЗИ ЗАВДАННЯ ШКОДИ ЖИТТЮ, ЗДОРОВ’Ю ТА МАЙНУ**
Стаття 1163. Усунення загрози життю, здоров’ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи 1. Фізична особа, життю, здоров’ю або майну якої загрожує небезпека, а також юридична особа, майну якої загрожує небезпека, мають право вимагати її усунення від того, хто її створює.	**Стаття 1163.** Усунення загрози завдання шкоди 1. Якщо внаслідок поведінки іншої особи створено реальну небезпеку завдання шкоди життю, здоров’ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, заінтересована особа має право вимагати від особи, яка створює таку загрозу, її усунення шляхом припинення відповідних дій, усунення джерела небезпеки або вчинення інших необхідних і розумних заходів.

	2. Право вимагати усунення загрози здійснюється з урахуванням характеру діяльності, її суспільної користі, вимог закону, а також принципу співмірності заходів, що вживаються, характеру і ступеню загрози. 3. Якщо особа, яка створює загрозу, не усуває її протягом розумного строку або відмовляється її усунути, заінтересована особа має право звернутися до суду з вимогою про усунення загрози, зокрема про: 1) зобов'язання припинити діяльність, що створює загрозу; 2) зобов'язання усунути джерело небезпеки або змінити спосіб діяльності; 3) заборону вчинення певних дій, які створюють або можуть створити загрозу завдання шкоди. 4. Приписи цієї статті застосовуються, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 1164. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи 1. У разі неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи заінтересована особа має право вимагати: 1) вжиття невідкладних заходів щодо усунення загрози; 2) відшкодування завданої шкоди; 3) заборони діяльності, яка створює загрозу.	**Стаття 1164.** Юридичні наслідки неусунення загрози завдання шкоди 1. У разі неусунення загрози завдання шкоди життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи заінтересована особа має право вимагати від особи, яка створила таку загрозу: 1) вжиття невідкладних заходів щодо усунення загрози; 2) відшкодування шкоди, завданої внаслідок реалізації загрози; 3) відшкодування необхідних і розумних витрат, понесених нею або третьою особою для запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру (превентивні витрати). 2. Витрати, понесені заінтересованою особою або третьою особою для запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру, підлягають відшкодуванню особою, яка створила загрозу, якщо такі витрати були необхідними і розумними з урахуванням характеру загрози та обставин справи. Такі витрати належать до превентивних витрат у розумінні статті 22 цього Кодексу.

	3. Якщо витрати на запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру були понесені при веденні чужих справ без доручення, до таких відносин у частині, не врегульованій цією статтею, застосовуються положення глави 79 цього Кодексу. 4. Звернення з вимогами, визначеними цією статтею, не позбавляє заінтересовану особу права на відшкодування шкоди відповідно до глави 82 цього Кодексу.
Стаття 1165. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи 1. Шкода, завдана внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, відшкодовується відповідно до цього Кодексу.	**Стаття 1165.** Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози завдання шкоди 1. Шкода, завдана внаслідок неусунення загрози завдання шкоди життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, відшкодовується відповідно до глави 82 цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом. 2. При визначенні підстав відповідальності та розміру відшкодування шкоди суд враховує, зокрема: 1) характер, ступінь та тривалість загрози; 2) можливість і розумність її усунення з урахуванням обставин справи; 3) поведінку особи, яка створила загрозу, і заінтересованої особи; 4) вжиті особою, яка створила загрозу, і заінтересованою особою заходи для запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру.
Глава 82 ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ	Глава 82 **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДУ**
§ 1. Загальні положення про відшкодування шкоди	**§ 1. Загальні положення**
Стаття 1166. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду 1. Майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.	**Стаття 1166.** Засади відповідальності за шкоду 1. Особа, якій завдано майнової та/або моральної шкоди внаслідок порушення її цивільного права та/або правомірного інтересу, має право на відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди в повному обсязі, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.

2. Особа, яка завдала шкоди, звільняється від її відшкодування, якщо вона доведе, що шкоди завдано не з її вини. 3. Шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи внаслідок непереборної сили, відшкодовується у випадках, встановлених законом. 4. Шкода, завдана правомірними діями, відшкодовується у випадках, встановлених цим Кодексом та іншим законом. **Стаття 1167.** Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду 1. Моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини, крім випадків, встановлених частиною другою цієї статті. 2. Моральна шкода відшкодовується незалежно від вини органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, фізичної або юридичної особи, яка її завдала: 1) якщо шкоди завдано каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи внаслідок дії джерела підвищеної небезпеки; 2) якщо шкоди завдано фізичній особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного застосування запобіжного заходу, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту або виправних робіт; 3) в інших випадках, встановлених законом.	2. Обов'язок відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду покладається на особу, яка завдала такої шкоди умисно або з необережності, або відповідає за її завдання на інших підставах, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 3. Шкода, завдана правомірними діями, відшкодовується у випадках, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 4. Особа, яка завдала шкоди, звільняється від обов'язку відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, якщо доведе, що шкоду завдано не з її вини, крім випадків, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 5. Приписи цієї глави застосовуються до відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, завданої порушенням будь-якого цивільного права та/або правомірного інтересу, незалежно від підстави виникнення зобов'язання, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із змісту правовідносин. 6. Цей Кодекс та/або інший закон може встановлювати спеціальні правила відшкодування шкоди, зокрема шкоди, завданої подіями, що мають характер непереборної сили, незалежно від вини певних осіб або за рахунок спеціальних компенсаційних механізмів.
Стаття відсутня	**Стаття 1166[1].** Право на запобігання завданню шкоди 1. Особа, якій реально загрожує завдання шкоди внаслідок поведінки іншої особи, має право вимагати від цієї особи (потенційного завдавача шкоди) вжиття розумних, необхідних і пропорційних заходів для запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру.

	2. Якщо потенційний завдавач шкоди відмовляється або є неспроможним вжити таких заходів, особа, якій реально загрожує завдання шкоди, має право самостійно вчинити дії, необхідні для усунення небезпеки, запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру, за рахунок потенційного завдавача шкоди, якщо такі дії були необхідними та пропорційними за обставин справи та не могли бути відкладені. 3. Суд за заявою особи, якій реально загрожує завдання шкоди, може зобов'язати потенційного завдавача шкоди вчинити певні дії або утриматися від вчинення певних дій для запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру. 4. Витрати, понесені особою у зв'язку із вчиненням дій, спрямованих на запобігання завданню шкоди або зменшення її розміру, підлягають відшкодуванню за правилами цієї книги, якщо вони були розумними, необхідними та пропорційними за обставин справи, та визнаються збитками (превентивними витратами) у розумінні статті 22 цього Кодексу. 5. Приписи цієї статті застосовуються незалежно від вини потенційного завдавача шкоди. Покладення обов'язку відшкодувати превентивні витрати не позбавляє особу, якій реально загрожувало завдання шкоди, права на відшкодування шкоди, якщо її завдано. 6. До звернення до суду або вчинення дій, визначених частиною другою цієї статті, особа, якій реально загрожує завдання шкоди, зобов'язана, наскільки це є розумно можливим за обставин справи, повідомити потенційного завдавача шкоди про загрозу та надати йому розумний строк для вжиття відповідних заходів, крім випадків, коли зволікання очевидно збільшує ризик завдання шкоди, робить запобігання завданню шкоди неможливим або потребує негайного втручання. Неповідомлення потенційного завдавача шкоди без поважних причин може бути підставою для зменшення розміру відшкодування

	превентивних витрат у частині, в якій воно спричинило їх надмірність. 7. Приписи цієї статті застосовуються до відносин, пов'язаних із запобіганням завданню шкоди, якщо інше не встановлено главою 81 цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 1166[2].** Обов'язок потерпілого запобігати збільшенню шкоди 1. Потерпілий зобов'язаний вживати розумних заходів для запобігання збільшенню шкоди після того, як він дізнався або повинен був дізнатися про її завдання. 2. Якщо потерпілий без поважних причин не вжив таких заходів або відмовився від пропозиції завдавача усунути наслідки порушення чи зменшити шкоду, суд може зменшити розмір відшкодування на суму, на яку шкода могла бути зменшена. 3. На потерпілого не можуть покладатися обов'язки, що виходять за розумні та пропорційні межі у конкретних обставинах.
Стаття відсутня	**Стаття 1166[3].** Причинний зв'язок 1. Шкода підлягає відшкодуванню, якщо встановлено причинний зв'язок між поведінкою особи та шкодою. 2. Якщо шкоду завдано внаслідок взаємопов'язаних дій або бездіяльності кількох осіб, кожна з них відшкодовує шкоду в межах тієї її частини, що зумовлена її поведінкою. За неможливості належним чином визначити таку частину шкоди ці особи зобов'язані відшкодувати шкоду солідарно, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає з характеру порушення, внаслідок якого завдано шкоди. 3. Суд може визнати причинний зв'язок наявним, якщо з урахуванням обставин справи є достатні підстави вважати, що поведінка особи істотно збільшила ризик настання шкоди відповідного виду, а завдана шкода є типовим наслідком такої поведінки. 4. Якщо з огляду на конкретні обставини неможливо належним чином визначити, у якій частині шкода є наслідком поведінки

	завдавача, а в якій – обставин, пов'язаних із станом здоров'я потерпілого, його віком чи іншими індивідуальними особливостями, а також з особливими властивостями майна, суд розподіляє між сторонами наслідки такої невизначеності з урахуванням імовірності кожної з можливих причин та засад розумності і справедливості.
Стаття відсутня	**Стаття 1166[4].** Вина особи, яка завдала шкоди 1. Якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом, шкода відшкодовується за наявності вини особи, яка її завдала. 2. Вина особи, яка завдала шкоди, визначається відповідно до статті 614 цього Кодексу з урахуванням особливостей, встановлених цією главою. 3. До обставин, які можуть свідчити про відсутність вини особи, належать, зокрема, непереборна сила та інші надзвичайні й невідворотні за даних умов обставини, що не залежать від волі цієї особи, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 1193. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди 1. Шкода, завдана потерпілому внаслідок його умислу, не відшкодовується. 2. Якщо груба необережність потерпілого сприяла виникненню або збільшенню шкоди, то залежно від ступеня вини потерпілого (а в разі вини особи, яка завдала шкоди, - також залежно від ступеня її вини) розмір відшкодування зменшується, якщо інше не встановлено законом. 3. Вина потерпілого не враховується у разі відшкодування додаткових витрат, передбачених частиною першою статті 1195 цього Кодексу, у разі відшкодування шкоди, завданої смертю годувальника та у разі відшкодування витрат на поховання. 4. Суд може зменшити розмір відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, залежно від її матеріального становища, крім	**Стаття 1166[5].** Урахування поведінки потерпілого при відшкодуванні шкоди 1. Якщо завдання шкоди зумовлене поведінкою як особи, яка її завдала, так і потерпілого, суд зменшує розмір відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди з урахуванням ступеня вини кожного з них та значення їхньої поведінки для завдання шкоди. Якщо поведінка потерпілого була єдиною або переважною причиною завдання шкоди, у відшкодуванні шкоди може бути відмовлено повністю або частково. 2. Не береться до уваги необережність потерпілого, яка не має істотного значення для настання шкоди. Зменшення розміру відшкодування шкоди або відмова у її відшкодуванні не допускаються у разі умисного завдання шкоди, крім випадків, коли поведінка потерпілого була умисною або характеризувалася грубою необережністю і з огляду на конкретні обставини явно несправедливо

випадків, коли шкоди завдано вчиненням кримінального правопорушення.	покладати на особу, яка завдала шкоду, обов'язок її повного відшкодування. 3. Згода потерпілого на дію або бездіяльність, яка зазвичай пов'язана з ризиком завдання шкоди, звільняє особу від відповідальності за завдану шкоду, якщо така згода була добровільною, усвідомленою, ґрунтувалася на достатній поінформованості про ризики та не суперечила закону і засадам справедливості, добросовісності, розумності. 4. Якщо потерпілий добровільно прийняв на себе підвищений ризик завдання шкоди або без поважних причин нехтував розумними заходами безпеки, суд може зменшити розмір відшкодування залежно від ступеня такого ризику, характеру та наслідків поведінки потерпілого. 5. Застосовуючи приписи цієї статті, суд враховує, зокрема, вік, стан здоров'я та/або життєвий досвід потерпілого, характер і ступінь ризику, наявність у потерпілого можливості діяти інакше без надмірних витрат та/або ризику для нього самого чи третіх осіб, а також поведінку потерпілого після завдання шкоди, зокрема виконання ним обов'язку, встановленого статтею 1166^2 цього Кодексу, та інші істотні обставини.
Стаття 1169. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист 1. Шкода, завдана особою при здійсненні нею права на самозахист від протиправних посягань, у тому числі у стані необхідної оборони, якщо при цьому не були перевищені її межі, не відшкодовується. 2. Якщо у разі здійснення особою права на самозахист вона завдала шкоди іншій особі, ця шкода має бути відшкодована особою, яка її завдала. Якщо такої шкоди завдано способами самозахисту, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства, вона відшкодовується особою, яка вчинила протиправну дію.	**Стаття 1169.** Шкода, завдана при правомірному захисті 1. Шкода, завдана особою при здійсненні права на самозахист від протиправних посягань, зокрема у стані необхідної оборони, якщо при цьому не були перевищені її межі, не відшкодовується. 2. У разі перевищення меж самозахисту від протиправних посягань, зокрема меж необхідної оборони, шкода відшкодовується на підставах, встановлених цією главою. При визначенні розміру відшкодування суд враховує, зокрема, характер і ступінь небезпеки посягання, спосіб самозахисту, вік, стан здоров'я, інші індивідуальні особливості особи, яка здійснювала самозахист, а також інші істотні обставини.

Стаття 1171. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності 1. Шкода, завдана особі у зв'язку із вчиненням дій, спрямованих на усунення небезпеки, що загрожувала цивільним правам чи інтересам іншої фізичної або юридичної особи, якщо цю небезпеку за даних умов не можна було усунути іншими засобами (крайня необхідність), відшкодовується особою, яка її завдала. Особа, яка відшкодувала шкоду, має право пред'явити зворотну вимогу до особи, в інтересах якої вона діяла. 2. Враховуючи обставини, за яких було завдано шкоди у стані крайньої необхідності, суд може покласти обов'язок її відшкодування на особу, в інтересах якої діяла особа, яка завдала шкоди, або зобов'язати кожного з них відшкодувати шкоду в певній частці або звільнити їх від відшкодування шкоди частково або в повному обсязі.	**Стаття 1171.** Шкода, завдана у стані крайньої необхідності 1. Шкода, завдана у стані крайньої необхідності, за умови, що завдана шкода є меншою, ніж небезпека, якій запобігали, підлягає відшкодуванню з урахуванням засад справедливості, розумності та пропорційності. Суд може покласти обов'язок відшкодувати шкоду на особу, яка її завдала, на особу, в інтересах якої вона діяла, або на обох цих осіб у визначених частках, а також повністю або частково звільнити їх від відшкодування шкоди. 2. Якщо особа, діючи у стані крайньої необхідності переважно в інтересах іншої особи, відшкодувала завдану шкоду, вона має право зворотної вимоги (регресу) до цієї особи у тій частині завданої шкоди, обов'язок відшкодування якої з урахуванням вигоди, одержаної від відвернення небезпеки, та інших істотних обставин має покладатися на цю особу. 3. При вирішенні питання про розподіл обов'язку відшкодувати шкоду, завдану у стані крайньої необхідності, суд враховує, зокрема, характер та ступінь небезпеки, якій запобігали, співвідношення між завданою шкодою та відверненою небезпекою, мотиви та поведінку особи, яка діяла у стані крайньої необхідності, а також її майновий стан та майновий стан особи, в інтересах якої вона діяла. 4. Приписи цієї статті застосовуються, якщо інше не встановлено главами 79-81 цього Кодексу, іншими приписами цієї глави або законом.
Стаття 1190. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами 1. Особи, спільними діями або бездіяльністю яких було завдано шкоди, несуть солідарну відповідальність перед потерпілим. 2. За заявою потерпілого суд може визначити відповідальність осіб, які спільно завдали шкоди, у частці відповідно до ступеня їхньої вини.	**Стаття 1171[1].** Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами 1. У відносинах між особами, які відповідно до цієї глави зобов'язані відшкодувати ту саму майнову шкоду та/або компенсувати ту саму моральну шкоду, розмір частки кожної з них у відшкодуванні визначається з урахуванням ступеня її вини, характеру та значення її поведінки для завдання шкоди, одержаної нею вигоди та інших істотних обставин.

	2. Якщо з огляду на конкретні обставини неможливо належним чином визначити частку кожної з таких осіб у завданні шкоди, вважається, що вони відшкодовують шкоду в рівних частках, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або домовленістю між ними. 3. Особа, яка відшкодувала шкоду понад частку, визначену відповідно до частини першої або другої цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до інших осіб у межах сплаченої понад її частку суми згідно зі статтею 1171^2 цього Кодексу.
Стаття 1191. Право зворотної вимоги до винної особи 1. Особа, яка відшкодувала шкоду, завдану іншою особою, має право зворотної вимоги (регресу) до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не встановлений законом. 2. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, юридичні особи мають право зворотної вимоги до фізичної особи, винної у вчиненні кримінального правопорушення, у розмірі коштів, витрачених на лікування особи, яка потерпіла від цього кримінального правопорушення. 3. Держава, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою, службовою особою органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, має право зворотної вимоги до цієї особи тільки у разі встановлення в її діях складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили. 4. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою, службовою особою внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності відповідно органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, мають право зворотної вимоги до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування (крім відшкодування виплат, пов’язаних із трудовими відносинами та відшкодуванням моральної шкоди).	**Стаття 1171^2.** Право зворотної вимоги (регресу) 1. Особа, яка відповідно до цієї глави відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду замість особи, відповідальної за її завдання, має право зворотної вимоги (регресу) до такої особи у розмірі здійснених відшкодування та/або компенсації, якщо інший розмір або інші умови здійснення права зворотної вимоги (регресу) не встановлені цим Кодексом, іншим законом або договором. 2. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, юридичні особи, які відшкодували витрати на лікування особи, яка потерпіла від кримінального правопорушення, мають право зворотної вимоги (регресу) до фізичної особи, винної у вчиненні цього кримінального правопорушення, у розмірі понесених витрат, якщо інше не встановлено законом. 3. Держава, відшкодувавши майнову шкоду та/або компенсувавши моральну шкоду відповідно до статті 1187^7 цього Кодексу, має право зворотної вимоги (регресу) до особи, відповідальної за завдану шкоду, якщо інше не встановлено законом. 4. Держава, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою чи службовою особою органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, має право зворотної вимоги (регресу) до цієї особи лише у разі встановлення в її діях складу кримінального правопорушення обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили.

5. Батьки (усиновлювачі), опікун або піклувальник, а також заклад або особа, що зобов'язані здійснювати нагляд за малолітньою або неповнолітньою особою, які відшкодували шкоду, завдану малолітньою або неповнолітньою особою чи фізичною особою, яка визнана недієздатною, не мають права зворотної вимоги до цієї особи.	5. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою чи службовою особою внаслідок незаконного рішення, дії або бездіяльності відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, мають право зворотної вимоги (регресу) до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування, крім виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, та компенсації моральної шкоди, якщо інше не встановлено законом. 6. Батьки, опікун, піклувальник, а також заклад або особа, які відповідно до цього Кодексу зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану малолітньою чи неповнолітньою дитиною або недієздатною фізичною особою, не мають права зворотної вимоги (регресу) до неї. 7. Особливості виникнення, обсягу та здійснення права зворотної вимоги (регресу), зокрема щодо окремих категорій кредиторів і боржників, можуть встановлюватися законом.
Стаття 1196. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі під час виконання нею договірних зобов'язань 1. Шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи під час виконання нею договірних зобов'язань (договір перевезення тощо), підлягає відшкодуванню на підставах, встановлених статтями 1166 та 1187 цього Кодексу.	**Стаття 1171[3].** Співвідношення договірних і недоговірних вимог про відшкодування шкоди 1. Якщо шкода завдана при виконанні або у зв'язку з виконанням договірного зобов'язання, потерпілий має право вимагати її відшкодування за правилами цієї глави або за правилами, що регулюють юридичні наслідки невиконання відповідного зобов'язання, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із змісту зобов'язання. 2. Шкода, завдана життю, здоров'ю, тілесній недоторканності фізичної особи під час виконання нею договірних зобов'язань або у зв'язку з ними, відшкодовується за правилами цієї глави, а у випадках, визначених статтею 1187 цього Кодексу, – також з урахуванням приписів цієї статті, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або договором на користь потерпілого. 3. Реалізація потерпілим права вибору способу захисту за частиною першою цієї статті не може призводити до подвійного відшкодування однієї й тієї самої шкоди.
Назва параграфу відсутня	**§ 2. Шкода, що підлягає відшкодуванню**

Стаття відсутня	**Стаття 1171[4].** Види шкоди, що підлягає відшкодуванню 1. Відшкодуванню відповідно до цієї глави підлягає шкода, завдана: 1) життю, здоров'ю, тілесній недоторканності, свободі, честі, гідності, репутації та іншим особистим правам фізичної особи; 2) майну фізичної або юридичної особи; 3) навколишньому природному середовищу; 4) іншим правомірним інтересам, що підлягають захисту відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону. 2. Майнова шкода у вигляді збитків, не пов'язаних безпосередньо з порушенням особистих прав або з пошкодженням чи знищенням майна потерпілого (чисті економічні збитки), відшкодовується, якщо така шкода є наслідком порушення приписів цього Кодексу, іншого закону, або в інших випадках, встановлених договором. 3. Не підлягають відшкодуванню втрати, які безпосередньо випливають з діяльності потерпілого або пов'язаного з нею інтересу, що є протиправними та/або не узгоджуються із доброзвичайністю (boni mores), якщо інше не встановлено законом. 4. Вирішуючи питання про можливість та обсяг захисту певного права чи правомірного інтересу за правилами цієї глави, суд враховує, зокрема, характер і значення такого права чи інтересу для потерпілого, ступінь його визначеності у законі або договорі, а також необхідність забезпечення розумного балансу між правами потерпілого, правами та інтересами інших осіб та інтересами суспільства і держави.
Стаття відсутня	**Стаття 1171[5].** Особиста шкода 1. Особистою є шкода, завдана життю, здоров'ю чи тілесній недоторканності фізичної особи. 2. У разі завдання особистої шкоди відшкодуванню підлягають необхідні та розумні витрати на лікування, реабілітацію, протезування, догляд, відновлення життєзабезпечення, а також

	втрачений заробіток (дохід), зменшення або втрата працездатності та інші витрати, безпосередньо пов'язані із завданням такої шкоди. 3. Завдання особистої шкоди є підставою для компенсації моральної шкоди, зокрема у разі завдання фізичного болю, інших фізичних страждань, психічного болю, душевних страждань, якщо інше не встановлено законом. Компенсація моральної шкоди не залежить від наявності майнових втрат.
Стаття 1168. Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи 1. Моральна шкода, завдана каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, може бути відшкодована одноразово або шляхом здійснення щомісячних платежів. 2. Моральна шкода, завдана смертю фізичної особи, відшкодовується її чоловікові (дружині), батькам (усиновлювачам), дітям (усиновленим), а також особам, які проживали з нею однією сім'єю.	**Стаття 1171[6].** Шкода, завдана близьким особам у зв'язку з тяжкою особистою шкодою або смертю потерпілого 1. Особи, які перебували на утриманні або мали право на утримання від потерпілого, члени його сім'ї, інші близькі особи мають право на відшкодування майнової та/або компенсацію моральної шкоди, безпосередньо зумовленої завданням потерпілому тяжкої особистої шкоди або його смертю. 2. У разі смерті потерпілого відшкодуванню підлягають, зокрема, необхідні та розумні витрати на поховання, втрата засобів існування (утримання), витрати на догляд за особами, які потребують сторонньої допомоги, та інші збитки, які є безпосереднім наслідком смерті потерпілого. 3. У разі завдання потерпілому тяжкої особистої шкоди відшкодуванню підлягають необхідні та розумні витрати, безпосередньо пов'язані з доглядом за ним та/або за особами, які перебували на його утриманні, а також інші збитки, які є безпосереднім наслідком завдання такої шкоди. 4. Моральна шкода, завдана близьким особам у зв'язку із завданням потерпілому тяжкої особистої шкоди або його смертю, підлягає компенсації незалежно від наявності майнових втрат. При визначенні розміру компенсації враховуються характер та тривалість страждань, ступінь близькості стосунків з потерпілим та інші істотні обставини. 5. Особиста шкода визнається тяжкою, якщо з урахуванням характеру, ступеня та/або тривалості її наслідків вона істотно впливає

	на життя, здоров'я та/або працездатність потерпілого, зумовлює потребу в тривалому лікуванні та/або догляді чи інші істотні зміни умов його життя.
Стаття відсутня	**Стаття 1171[7].** Шкода, завдана порушенням честі, гідності, репутації, приватності, інших особистих прав 1. Порушення честі, гідності, репутації, приватності, інших особистих прав фізичної або юридичної особи, визначених книгою другою цього Кодексу та/або іншим законом, є підставою для відшкодування майнової та/або компенсації моральної шкоди відповідно до цієї глави з урахуванням особливостей, встановлених статтею 280 цього Кодексу та/або іншим законом. 2. Шкода, завдана особистим правам особи шляхом поширення про неї недостовірної інформації, відшкодовується та/або компенсується відповідно до цієї глави, якщо інше не встановлено книгою другою цього Кодексу та/або іншим законом. 3. Особа, особисті права якої порушено, крім відшкодування майнової та/або компенсації моральної шкоди, має право вимагати застосування інших способів захисту, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття відсутня	**Стаття 1171[8].** Шкода, завдана майну 1. Шкодою, завданою майну, є його знищення, пошкодження чи втрата, а також інше істотне зменшення його вартості або можливості користування ним. 2. У разі завдання шкоди майну відшкодуванню підлягають, зокрема, необхідні та розумні витрати на відновлення, ремонт чи заміну майна, зменшення його вартості, втрата доходу (упущена вигода) від користування майном протягом розумного строку, а також інші збитки, які є безпосереднім наслідком завдання такої шкоди. 3. Розмір шкоди, завданої майну, визначається відповідно до статті 1208^2 цього Кодексу.
Стаття відсутня	**Стаття 1171[9].** Шкода, завдана недобросовісною консультацією, порадою, рекомендацією, інформацією

	1. Особа, яка професійно, за винагороду або в ситуації обґрунтованої довіри надає іншій особі консультацію, пораду, рекомендацію, інформацію чи висновок щодо її прав та/або обов'язків, майна, інвестицій, послуг, здійснення підприємницької чи іншої діяльності, зобов'язана діяти добросовісно, з належною компетентністю та обачністю. 2. Майнова та/або моральна шкода, завдана внаслідок того, що особа вчинила дії чи утрималася від дій, обґрунтовано розраховуючи на недобросовісну, недостовірну, неповну або оманливу консультацію, пораду, рекомендацію, інформацію чи висновок, зокрема надані з умисним приховуванням істотних обставин, обманом або з метою введення в оману, підлягає відшкодуванню та/або компенсації особою, яка їх надала. 3. Якщо інше не встановлено законом, договором або не випливає з обставин справи, відповідальність за цією статтею обмежується збитками, які за звичайного перебігу обставин могли бути передбачені як можливий наслідок того, що особа діяла, обґрунтовано розраховуючи на таку консультацію, пораду, рекомендацію, інформацію чи висновок. 4. Визначаючи наявність обґрунтованих підстав для такого розрахунку на консультацію, пораду, рекомендацію, інформацію чи висновок, а також розмір відповідальності, суд враховує, зокрема, характер і тривалість відносин між сторонами, професійний статус та спеціальні обов'язки особи, яка надавала консультацію, пораду, рекомендацію, інформацію чи висновок, зміст, форму та індивідуальний чи загальний характер таких відомостей, можливість потерпілого самостійно одержати, перевірити або уточнити інформацію, а також поведінку потерпілого до і після її отримання. 5. Договором та/або законом може бути обмежено обсяг відповідальності за шкоду, завдану консультацією, порадою, рекомендацією, інформацією чи висновком, якщо таке обмеження: 1) не суперечить засадам справедливості, добросовісності, розумності;

	2) не позбавляє потерпілого гарантій захисту, установлених цим Кодексом та/або іншим законом; 3) не поширюється на випадки умисного завдання шкоди, а у відносинах за участю споживача – також на випадки грубої необережності.
Стаття відсутня	**Стаття 1171[10].** Шкода, завдана порушенням довіри та конфіденційності 1. Незаконне розголошення, надання доступу, використання не за призначенням, втрата, знищення чи інша обробка без юридичної підстави або з порушенням встановлених вимог конфіденційної інформації, комерційної, службової, професійної, банківської, лікарської, адвокатської таємниці, персональних даних чи іншої інформації з обмеженим доступом, яка стала відомою у зв'язку з трудовими, професійними, службовими, договірними або іншими відносинами довіри, є підставою для відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди відповідно до цієї глави, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Вигода, одержана особою внаслідок порушення довіри та/або конфіденційності, підлягає передачі потерпілому і зараховується в рахунок відшкодування завданих збитків. Якщо розмір збитків перевищує розмір одержаної вигоди, різниця підлягає відшкодуванню відповідно до цієї глави. 3. Особа, права якої порушено, крім відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, має право вимагати припинення порушення, заборони подальшого використання інформації, вилучення, блокування чи обмеження доступу до неї, знищення інформації, незаконно отриманої або обробленої без юридичної підстави, а також застосування інших способів захисту, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 4. Приписи цієї статті застосовуються, зокрема, до порушення довірчого характеру відносин у сфері фінансових послуг, медицини, адвокатської та іншої професійної діяльності, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.

Стаття відсутня	**Стаття 1171[11].** Шкода, завдана умисним протиправним втручанням третьої особи у виконання зобов'язання 1. Майнова шкода кредитора у вигляді збитків, що не пов'язані безпосередньо з порушенням його особистих прав або з пошкодженням чи знищенням його майна (чисті економічні збитки), підлягає відшкодуванню за правилами цієї глави, якщо вона завдана умисним і без юридичної підстави втручанням третьої особи у виконання зобов'язання між кредитором та його боржником, яке призвело до невиконання, припинення, істотної зміни умов або істотного ускладнення виконання цього зобов'язання. 2. До втручання у виконання зобов'язання, зокрема, належать: 1) підбурювання боржника до невиконання зобов'язання, його припинення або істотної зміни умов на шкоду кредиторові; 2) умисне надання боржникові та/або кредиторові недостовірної, неповної або оманливої інформації з метою спонукати боржника до невиконання зобов'язання або істотно ускладнити його виконання; 3) умисне приховування від боржника та/або кредитора істотних обставин, про які така особа знала або повинна була знати, з метою перешкодити належному виконанню зобов'язання; 4) інші умисні дії, що без юридичної підстави створюють боржникові перешкоди для виконання зобов'язання або істотно підвищують ризик його невиконання. 3. Вирішуючи питання про наявність протиправного втручання третьої особи у виконання зобов'язання, суд враховує, зокрема: 1) мету, характер і спосіб дій цієї особи; 2) наявність у неї власного правомірного інтересу, який вона реалізує; 3) характер її відносин з боржником та/або кредитором; 4) приписи цього Кодексу, іншого закону, зокрема щодо захисту економічної конкуренції, свободи підприємницької діяльності та свободи договору.

	4. Не є протиправним втручанням у виконання зобов’язання, зокрема: 1) здійснення особою свого права на вільний вибір контрагентів, укладення, зміну або припинення договорів, якщо такі дії вчиняються добросовісно та в межах, установлених цим Кодексом та/або іншим законом; 2) дії, вчинені в межах добросовісної економічної конкуренції та інших правомірних форм підприємницької діяльності, якщо інше не встановлено законом; 3) дії, спрямовані на захист власних прав та/або правомірних інтересів особи, якщо вони є необхідними та пропорційними за конкретних обставин. 5. При визначенні розміру шкоди, що підлягає відшкодуванню згідно з цією статтею, враховуються, зокрема: 1) упущена вигода кредитора, включаючи прибуток, який він міг би одержати за умови виконання зобов’язання; 2) необхідні та/або розумні витрати, понесені кредитором для захисту та/або відновлення своїх прав у зв’язку з таким втручанням; 3) інші збитки, які є безпосереднім наслідком протиправного втручання третьої особи у виконання зобов’язання.
Назва параграфу відсутня	**§ 3. Відповідальність незалежно від вини**
Стаття 1187. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки 1. Джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов’язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів, механізмів та обладнання, використанням, зберіганням хімічних, радіоактивних, вибухо- і вогненебезпечних та інших речовин, утриманням диких звірів, службових собак та собак бійцівських порід тощо, що створює підвищену небезпеку для особи, яка цю діяльність здійснює, та інших осіб. 2. Шкода, завдана джерелом підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній правовій підставі (право власності, інше речове право, договір підряду, оренди тощо) володіє	**Стаття 1187.** Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки 1. Шкода, завдана життю, здоров’ю, тілесній недоторканності фізичної особи, її майну, майну юридичної особи, а також навколишньому природному середовищу внаслідок діяльності, пов’язаної з володінням, використанням, зберіганням, утриманням чи експлуатацією джерела підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній юридичній підставі володіє таким джерелом чи здійснює таку діяльність (володілець джерела підвищеної небезпеки), незалежно від її вини, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.

транспортним засобом, механізмом, іншим об’єктом, використання, зберігання або утримання якого створює підвищену небезпеку. 3. Особа, яка неправомірно заволоділа транспортним засобом, механізмом, іншим об’єктом, завдала шкоди діяльністю щодо його використання, зберігання або утримання, зобов’язана відшкодувати її на загальних підставах. 4. Якщо неправомірному заволодінню іншою особою транспортним засобом, механізмом, іншим об’єктом сприяла недбалість її власника (володільця), шкода, завдана діяльністю щодо його використання, зберігання або утримання, відшкодовується ними спільно, у частці, яка визначається за рішенням суду з урахуванням обставин, що мають істотне значення. 5. Особа, яка здійснює діяльність, що є джерелом підвищеної небезпеки, відповідає за завдану шкоду, якщо вона не доведе, що шкоди було завдано внаслідок непереборної сили або умислу потерпілого. **Стаття 1188.** Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки 1. Шкода, завдана внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки, відшкодовується на загальних підставах, а саме: 1) шкода, завдана одній особі з вини іншої особи, відшкодовується винною особою; 2) за наявності вини лише особи, якій завдано шкоди, вона їй не відшкодовується; 3) за наявності вини всіх осіб, діяльністю яких було завдано шкоди, розмір відшкодування визначається у відповідній частці залежно від обставин, що мають істотне значення. 2. Якщо внаслідок взаємодії джерел підвищеної небезпеки було завдано шкоди іншим особам, особи, які спільно завдали шкоди, зобов’язані її відшкодувати незалежно від їхньої вини.	2. Джерелом підвищеної небезпеки є, зокрема, діяльність, пов’язана з використанням, зберіганням чи утриманням транспортних засобів, машин, механізмів, промислового, будівельного, енергетичного, хімічного, біотехнологічного та іншого обладнання, вибухонебезпечних, хімічних, радіоактивних, біологічно небезпечних речовин, електроенергії високої напруги, а також автономних робототехнічних систем, безпілотних літальних апаратів, автоматизованих технічних комплексів, у тому числі керованих системами штучного інтелекту, та інша діяльність, що за своїм характером об’єктивно створює підвищений ризик завдання істотної шкоди. 3. Володілець джерела підвищеної небезпеки звільняється від обов’язку відшкодувати шкоду, якщо доведе, що вона є наслідком непереборної сили або виключно умислу потерпілого чи третьої особи, за дії якої він не відповідає, і за конкретних обставин справи він не мав реальної можливості запобігти завданню шкоди чи усунути її наслідки. 4. Якщо шкоду завдано внаслідок незаконного заволодіння джерелом підвищеної небезпеки чи самовільного початку діяльності, пов’язаної з підвищеним ризиком завдання шкоди, особою, яка не є його володільцем, обов’язок відшкодувати шкоду покладається на таку особу за правилами цієї статті. Володілець джерела підвищеної небезпеки відповідає перед потерпілим солідарно з такою особою, якщо не доведе, що вжив усіх розумних та необхідних заходів для запобігання незаконному заволодінню чи використанню джерела підвищеної небезпеки. 5. Якщо шкоду завдано внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки, їх володільці несуть солідарний обов’язок відшкодувати шкоду потерпілому, якщо інше не встановлено законом або не випливає з характеру взаємодії таких джерел. Взаємовідносини між такими особами визначаються з урахуванням ступеня їх участі у створенні ризику, ступеня вини та інших істотних обставин.

	6. Особа, яка відшкодувала шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до осіб, з вини яких завдано шкоду, у межах і порядку, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 7. Особливості відшкодування шкоди, завданої окремими видами джерел підвищеної небезпеки, можуть встановлюватися цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття відсутня	**Стаття 1187[1].** Відповідальність за шкоду, завдану будівлею, спорудою чи іншим нерухомим майном 1. Власник будівлі, споруди, інженерної мережі, земельної ділянки чи іншого нерухомого майна, а також інша особа, яка на відповідній юридичній підставі здійснює його утримання та/або експлуатацію, відповідає незалежно від вини за шкоду, завдану життю, здоров'ю фізичної особи або майну фізичної чи юридичної особи внаслідок обвалення, руйнування, відокремлення його частин, аварійного стану чи інших істотних недоліків такого майна, якщо не доведе, що шкода виникла внаслідок непереборної сили або виключно з умислу потерпілого чи третьої особи. 2. Якщо шкоду зумовлено істотними недоліками проектування, будівництва, реконструкції чи капітального ремонту, особи, які виконували відповідні роботи або здійснювали технічний нагляд, несуть солідарну відповідальність перед потерпілим разом з особою, зазначеною в частині першій цієї статті. Розподіл обов'язку відшкодувати шкоду між ними здійснюється відповідно до статті 1171[1] цього Кодексу. 3. При визначенні розміру відшкодування суд, крім приписів статті 1208[2] цього Кодексу, враховує, зокрема, характер і тривалість аварійного стану майна, те, чи знала особа або повинна була знати про такий стан, а також вжиті нею заходи для запобігання завданню шкоди.
Стаття відсутня	**Стаття 1187[2].** Відповідальність за шкоду, завдану твариною 1. Власник тварини або інша особа, яка на відповідній юридичній підставі її утримує чи фактично контролює (далі –

	утримувач тварини), відповідає незалежно від вини за шкоду, завдану цією твариною життю, здоров'ю чи тілесній недоторканності фізичної особи або майну фізичної чи юридичної особи, якщо не доведе, що одночасно наявні такі умови: 1) він забезпечив належний нагляд і утримання тварини відповідно до її виду, властивостей та конкретних обставин; 2) шкода виникла внаслідок непереборної сили або виключно з умислу потерпілого чи третьої особи, за дії якої він не відповідає, і за обставин справи він не мав реальної можливості запобігти завданню шкоди та/або усунути її наслідки. 2. Якщо тварина використовувалася в інтересах іншої особи за договором чи на іншій юридичній підставі (зокрема у підприємницькій, професійній, спортивній чи службовій діяльності), відповідальність за шкоду, завдану цією твариною, несе особа, в інтересах якої фактично здійснювалися її утримання та/або використання, якщо інше не встановлено законом або договором. 3. Особливості відшкодування шкоди, завданої дикими тваринами, мисливськими тваринами, тваринами, що перебувають у стані природної волі, а також тваринами, які є об'єктами Червоної книги України, визначаються законом з урахуванням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.
Стаття 1173. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування 1. Шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів. 2. Особливості відшкодування шкоди, завданої у результаті виведення неплатоспроможного банку з ринку/ліквідації банку на підставі протиправних (незаконних) індивідуальних актів	**Стаття 1187[3].** Відповідальність за шкоду, завдану органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування, їх посадовою чи службовою особою або іншим суб'єктом, наділеним публічно-владними повноваженнями 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичній чи юридичній особі протиправним рішенням, дією або бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, їх посадової чи службової особи, а також іншого суб'єкта, якому відповідно до закону надано публічно-владні повноваження від імені держави, Автономної Республіки Крим чи відповідної територіальної громади, при здійсненні таких

Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, рішень Кабінету Міністрів України особам, які на дату прийняття таких індивідуальних актів або рішень, відповідно, мали статус учасників такого банку, встановлюються Законом України "Про банки і банківську діяльність" та Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб". **Стаття 1174.** Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування 1. Шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової або службової особи органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні нею своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цієї особи.	повноважень, відшкодовується за рахунок держави, Автономної Республіки Крим чи відповідної територіальної громади незалежно від вини цих органів, їх посадових чи службових осіб та суб'єкта, якому відповідно до закону надано публічно-владні повноваження, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Особливості відшкодування шкоди, завданої протиправними індивідуальними актами, діями чи бездіяльністю суб'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, у визначених законом сферах здійснення публічно-владних повноважень, зокрема у зв'язку з виведенням неплатоспроможного банку з ринку, ліквідацією банку, здійсненням заходів з врегулювання діяльності банків та інших фінансових установ, встановлюються законом.
Стаття 1175. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності 1. Шкода, завдана фізичній або юридичній особі в результаті прийняття органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування нормативно-правового акта, що був визнаний незаконним і скасований, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини посадових і службових осіб цих органів.	**Стаття 1187[4].** Відповідальність за шкоду, завдану нормативно-правовим актом 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичній чи юридичній особі внаслідок прийняття та/або застосування нормативно-правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування чи іншого суб'єкта, якому відповідно до закону надано повноваження приймати нормативно-правові акти від імені держави, Автономної Республіки Крим чи відповідної територіальної громади, відшкодовується за рахунок держави, Автономної Республіки Крим чи відповідної територіальної громади, якщо такий акт визнано протиправним та нечинним (повністю чи частково) у встановленому законом порядку, незалежно від вини зазначених органів, їх посадових чи службових осіб та суб'єкта, якому відповідно до закону надано публічно-владні повноваження,

	2. До відносин з відшкодування шкоди, завданої нормативно-правовим актом, застосовуються приписи статті 1187[3] цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом. 3. Приписи цієї статті застосовуються також до відносин з відшкодування шкоди, завданої законом України, який відповідно до Конституції України визнано неконституційним, якщо інше не встановлено Конституцією України.
Стаття 1176. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду 1. Шкода, завдана фізичній особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного застосування запобіжного заходу, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, відшкодовується державою у повному обсязі незалежно від вини посадових і службових осіб органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду. 2. Право на відшкодування шкоди, завданої фізичній особі незаконними діями органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, виникає у випадках, передбачених законом. 3. Якщо кримінальне провадження закрито на підставі закону про амністію або акта про помилування, право на відшкодування шкоди не виникає. 4. Фізична особа, яка у процесі досудового розслідування або судового провадження шляхом самообмови перешкоджала з'ясуванню істини і цим сприяла незаконному засудженню, незаконному притягненню до кримінальної відповідальності, незаконному застосуванню запобіжного заходу, незаконному затриманню, незаконному накладенню адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, не має права на відшкодування шкоди.	**Стаття 1187[5].** Відповідальність за шкоду, завдану незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичній особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного повідомлення про підозру, незаконного застосування запобіжного заходу, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, а також інших незаконних рішень, дій чи бездіяльності органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду у зв'язку із здійсненням кримінального провадження або провадження у справах про адміністративні правопорушення, підлягають відповідно відшкодуванню та/або компенсації за рахунок держави у повному обсязі, незалежно від вини зазначених органів та їх посадових чи службових осіб, у випадках, установлених цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Закриття кримінального провадження щодо особи на підставі закону про амністію або акта про помилування не є підставою для виникнення права на відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди відповідно до цієї статті. Закриття кримінального провадження на таких підставах не позбавляє особу права вимагати відшкодування шкоди, завданої будь-якими незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів,

5. Шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок постановлення судом незаконного рішення в цивільній справі, відшкодовується державою в повному обсязі в разі встановлення в діях судді (суддів), які вплинули на постановлення незаконного рішення, складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. 6. Шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок іншої незаконної дії або бездіяльності чи незаконного рішення органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду, відшкодовується на загальних підставах. 7. Порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду, встановлюється законом.	зазначених у частині першій цієї статті, які мали місце до закриття кримінального провадження, за правилами цієї глави. 3. Фізична особа, яка у процесі досудового розслідування чи судового провадження шляхом самообмови або надання інших завідомо неправдивих показань перешкоджала з'ясуванню обставин справи і цим сприяла своєму незаконному засудженню, незаконному притягненню до кримінальної відповідальності, незаконному застосуванню запобіжного заходу, незаконному затриманню, незаконному накладенню адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, не має права на відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди за цією статтею. 4. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичній чи юридичній особі внаслідок ухвалення судом незаконного рішення у цивільній, господарській, адміністративній чи іншій справі, що розглядається судом у порядку судочинства, встановленому процесуальним законом, підлягають відповідно відшкодуванню та/або компенсації за рахунок держави у повному обсязі лише у разі встановлення в діях судді (суддів), які вплинули на ухвалення такого рішення, складу кримінального правопорушення обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. 5. Шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, яка не підпадає під дію частин першої – п'ятої цієї статті, відшкодовується за правилами статті 1187^{3} цього Кодексу. 6. Порядок відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, встановлюється законом.
Стаття 1170. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно	**Стаття 1187^{6}.** Відповідальність за шкоду, завдану припиненням права власності або примусовим відчуженням майна на підставі закону

1. У разі прийняття закону, що припиняє право власності на певне майно, шкода, завдана власникові такого майна, відшкодовується державою у повному обсязі.	1. У разі прийняття закону, що припиняє право власності на певне майно або встановлює необхідність його примусового відчуження, шкода, завдана власникові такого майна, відшкодовується державою у повному обсязі.
Стаття 1177. Відшкодування (компенсація) шкоди фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення 1. Шкода, завдана фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення, відшкодовується відповідно до закону. 2. Шкода, завдана потерпілому внаслідок кримінального правопорушення, компенсується йому за рахунок Державного бюджету України у випадках та порядку, передбачених законом.	**Стаття 1187[7].** Відповідальність за шкоду, завдану кримінальним правопорушенням 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана кримінальним правопорушенням, підлягають відшкодуванню та/або компенсації потерпілому особою, яка вчинила кримінальне правопорушення, відповідно до цієї глави, якщо інше не встановлено законом. 2. Якщо особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, не встановлено, або така особа є неплатоспроможною, чи з інших підстав, визначених законом, відсутня реальна можливість одержати відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди від неї, майнова шкода та/або моральна шкода, завдана кримінальним правопорушенням, підлягають відшкодуванню та/або компенсації потерпілому за рахунок держави у випадках, розмірі та порядку, встановлених законом.
Стаття відсутня	**Стаття 1187[8].** Відповідальність за шкоду, завдану збройною агресією 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдані життю, здоров'ю, тілесній недоторканності, честі, гідності, свободі, майну фізичної або юридичної особи, навколишньому природному середовищу чи іншим правомірним інтересам у зв'язку із збройною агресією іноземної держави проти України, підлягають відшкодуванню та/або компенсації в повному обсязі. 2. Майнова шкода та/або моральна шкода, зазначені в частині першій цієї статті, відшкодовуються та/або компенсуються державою-агресором та іншими суб'єктами, на яких відповідальність покладається відповідно до норм міжнародного права, цього Кодексу або іншого закону.

	3. Держава у випадках, порядку та межах, встановлених законом, може здійснювати відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди, завданої у зв'язку із збройною агресією іноземної держави проти України. 4. У разі здійснення державою відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди відповідно до частини третьої цієї статті до держави в межах здійснених виплат переходить право вимоги потерпілого до держави-агресора та інших суб'єктів, зазначених у частині другій цієї статті, якщо інше не встановлено законом. 5. Приписи цієї статті також застосовуються до відносин з відшкодування шкоди, завданої тимчасовою окупацією частини території України, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 1209. Підстави відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг) 1. Виготовлювач товару, що є нерухомим майном, виконавець робіт (послуг) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товару, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них. Відшкодування шкоди не залежить від вини виготовлювача товару, що є нерухомим майном, виконавця робіт (послуг), а також від того, чи перебував потерпілий з ними у договірних відносинах. 2. Виготовлювач товару, що є нерухомим майном, виконавець робіт (послуг) звільняються від відшкодування шкоди, якщо вони доведуть, що шкода виникла внаслідок непереборної сили або порушення потерпілим правил користування або зберігання товару, результатів робіт (послуг). 3. Підстави для відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі такого, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, встановлюються законом.	**Стаття 1187[9].** Відповідальність за шкоду, завдану дефектним продуктом 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана життю, здоров'ю, тілесній недоторканності та/або майну фізичної особи, майну юридичної особи внаслідок дефекту продукту, підлягають відшкодуванню та/або компенсації виробником продукту, імпортером продукту на територію України та/або іншою особою, яка відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону відповідає за безпечність продукту, незалежно від вини таких осіб і від того, чи перебував потерпілий з ними у договірних відносинах, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Для цілей цієї статті продуктом є рухома річ, зокрема сировина, комплектувальні вироби, складові частини готової продукції, а також інші речі, щодо яких встановлено вимоги безпечності. У випадках, визначених законом, до продуктів прирівнюються також цифрові продукти (програмне забезпечення, цифровий контент, інші прирівняні до продуктів об'єкти), щодо яких встановлено вимоги безпечності. 3. Продукт є дефектним, якщо з урахуванням усіх обставин, зокрема способу його презентації, типових та/або передбачуваних

Стаття 1210. Особи, зобов'язані відшкодовувати шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) 1. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, підлягає відшкодуванню виготовлювачем товару. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі таким, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, підлягає відшкодуванню виготовлювачем товару або іншою особою, визначеною відповідно до закону. 2. Шкода, завдана внаслідок недоліків робіт (послуг), підлягає відшкодуванню їх виконавцем. 3. Шкода, завдана внаслідок ненадання повної чи достовірної інформації щодо властивостей і правил користування товаром, що є нерухомим майном, підлягає відшкодуванню відповідно до частини першої цієї статті.	умов використання, часу введення продукту в обіг та рівня науково-технічних знань на цей час, він не забезпечує безпеки, на яку особа обґрунтовано могла розраховувати. 4. Особа, зазначена у частині першій цієї статті, звільняється від обов'язку відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, якщо доведе наявність принаймні однієї з таких умов: 1) продукт не було введено нею в обіг, або продукт було введено в обіг без її відома; 2) дефект продукту виник після введення його в обіг внаслідок дій та/або бездіяльності інших осіб, неналежного зберігання, транспортування та/або використання продукту; 3) дефект обумовлений обов'язковими вимогами законодавства, які така особа не могла змінити; 4) на час введення продукту в обіг дефект не міг бути виявлений з урахуванням рівня науково-технічних знань. 5. Особа, яка відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до інших осіб, з вини яких завдано шкоду, у межах і порядку, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 6. Особливості відповідальності за шкоду, завдану дефектними продуктами, зокрема цифровими продуктами, у тому числі щодо строків позовної давності, межі відповідальності, розподілу відповідальності між учасниками ланцюга постачання, можуть встановлюватися законом. Такі приписи не можуть позбавляти потерпілого гарантій захисту, визначених цим Кодексом. 7. Шкода, завдана дефектним продуктом, відшкодовується, якщо її завдано протягом строку служби (строку придатності) такого продукту, а якщо такий строк не встановлений – протягом розумного строку з дня введення продукту в обіг, визначеного з урахуванням характеру продукту та звичайного строку його використання.
Стаття 1211. Строки відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг) 1. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню, якщо її завдано протягом встановленого строку служби (строку придатності) товару, результатів робіт (послуг), а якщо він не встановлений, - протягом десяти років з дня виготовлення товару, виконання роботи (надання послуги). 2. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню також, якщо: 1) на порушення вимог закону не встановлено строк служби (строк придатності) товару, результатів робіт (послуг); 2) особу не було попереджено про необхідні дії після закінчення строку служби (строку придатності) і про можливі наслідки в разі невиконання цих дій. 3. Строк відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі таким, що є складовою	

частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, встановлюється законом.	Законом можуть бути встановлені спеціальні строки відшкодування шкоди, завданої дефектним продуктом, зокрема більш тривалі та сприятливі для споживачів.
Стаття 1209. Підстави відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг) 1. Виготовлювач товару, що є нерухомим майном, виконавець робіт (послуг) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товару, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них. Відшкодування шкоди не залежить від вини виготовлювача товару, що є нерухомим майном, виконавця робіт (послуг), а також від того, чи перебував потерпілий з ними у договірних відносинах. 2. Виготовлювач товару, що є нерухомим майном, виконавець робіт (послуг) звільняються від відшкодування шкоди, якщо вони доведуть, що шкода виникла внаслідок непереборної сили або порушення потерпілим правил користування або зберігання товару, результатів робіт (послуг). 3. Підстави для відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі такого, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, встановлюються законом. **Стаття 1210.** Особи, зобов'язані відшкодовувати шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) 1. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, підлягає відшкодуванню виготовлювачем товару. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі таким, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, підлягає відшкодуванню виготовлювачем товару або іншою особою, визначеною відповідно до закону.	**Стаття 1187[10].** Відповідальність за шкоду, завдану дефектними роботами (послугами) 1. Виконавець робіт (послуг) зобов'язаний відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду, завдану фізичній та/або юридичній особі внаслідок істотних недоліків результату робіт (послуг), а також внаслідок недостовірної, неповної чи недостатньої інформації про властивості результату, правила його безпечного використання, зберігання, транспортування та/або утилізації, незалежно від вини такого виконавця та незалежно від того, чи перебував потерпілий з ним у договірних відносинах, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Результат робіт (послуг) є дефектним, якщо з урахуванням усіх обставин, зокрема характеру, способу та мети виконання робіт (послуг), професійного статусу виконавця, а також змісту наданої чи ненаданої інформації про властивості результату, правила його безпечного використання, зберігання, транспортування та/або утилізації, такий результат не відповідає вимогам безпечності, встановленим законом, договором або тим, на які особа обґрунтовано могла розраховувати. До дефектів результату робіт (послуг) належать, зокрема, істотні недоліки такого результату, а також ненадання, надання недостовірної, неповної чи недостатньої інформації про нього. 3. Виконавець робіт (послуг) звільняється від обов'язку відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, якщо доведе наявність принаймні однієї з таких умов: 1) шкода сталася внаслідок непереборної сили; 2) шкода є виключним наслідком грубого порушення потерпілим правил користування результатом робіт (послуг), про які виконавець належним чином і завчасно його попередив;

2. Шкода, завдана внаслідок недоліків робіт (послуг), підлягає відшкодуванню їх виконавцем. 3. Шкода, завдана внаслідок ненадання повної чи достовірної інформації щодо властивостей і правил користування товаром, що є нерухомим майном, підлягає відшкодуванню відповідно до частини першої цієї статті. **Стаття 1211.** Строки відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, робіт (послуг) 1. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню, якщо її завдано протягом встановленого строку служби (строку придатності) товару, результатів робіт (послуг), а якщо він не встановлений, - протягом десяти років з дня виготовлення товару, виконання роботи (надання послуги). 2. Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню також, якщо: 1) на порушення вимог закону не встановлено строк служби (строк придатності) товару, результатів робіт (послуг); 2) особу не було попереджено про необхідні дії після закінчення строку служби (строку придатності) і про можливі наслідки в разі невиконання цих дій. 3. Строк відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі таким, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, встановлюється законом.	3) шкоду спричинила поведінка третіх осіб, за яку виконавець не відповідає, і за обставин справи він не міг запобігти завданню шкоди та/або усунути її наслідки. 4. Особливості відшкодування шкоди, завданої дефектними роботами (послугами) у сфері будівництва, медичних, фінансових, транспортних та інших видів діяльності, щодо яких законом встановлено спеціальні вимоги до безпечності результату робіт (послуг), можуть встановлюватися цим Кодексом та/або іншим законом. Такі приписи не можуть позбавляти потерпілого гарантій захисту, визначених цим Кодексом. 5. Виконавець робіт (послуг), який відшкодував майнову шкоду та/або компенсував моральну шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до інших осіб, з вини яких завдано шкоду, у межах і порядку, встановлених цим Кодексом та/або іншим законом. 6. Шкода, завдана дефектними роботами (послугами), відшкодовується, якщо її завдано протягом строку служби (строку придатності) результату робіт (послуг), а якщо такий строк не встановлений – протягом розумного строку з дня завершення відповідних робіт (послуг), визначеного з урахуванням характеру результату та звичайного строку його використання. Законом можуть бути встановлені спеціальні строки відшкодування шкоди, завданої дефектними роботами (послугами), зокрема більш тривалі та сприятливі для споживачів.
Стаття відсутня	**Стаття 1187[11].** Відповідальність за завдання екологічної шкоди 1. Екологічна шкода, зокрема шкода, завдана навколишньому природному середовищу внаслідок його забруднення, виснаження природних ресурсів, знищення, пошкодження чи погіршення стану об’єктів тваринного або рослинного світу, а також пов’язані з нею

	збитки, підлягають відшкодуванню за правилами цієї глави, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Екологічна шкода включає, зокрема: 1) шкоду, завдану природним об'єктам, природним ресурсам та/або екосистемам; 2) необхідні та/або розумні витрати на запобігання, обмеження, усунення та/або відновлення порушеного стану довкілля, безпосередньо пов'язані з ліквідацією наслідків такого негативного впливу; 3) інші збитки, що є безпосереднім наслідком завдання шкоди навколишньому природному середовищу. 3. Обов'язок відшкодувати екологічну шкоду покладається на фізичну та/або юридичну особу, діяльність якої призвела до завдання такої шкоди, зокрема у разі порушення встановлених законом вимог щодо охорони довкілля, використання природних ресурсів, поводження з відходами, небезпечними речовинами, викидами та/або скидами, якщо інше не встановлено законом. 4. У випадках, встановлених законом, екологічна шкода відшкодовується незалежно від вини особи, яка її завдала, відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону. 5. Коло осіб, уповноважених звертатися з вимогами про відшкодування екологічної шкоди, порядок обчислення її розміру, форми та способи відшкодування, зокрема відновлення порушеного стану довкілля, визначаються цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 1189. Відшкодування ядерної шкоди 1. Особливості відшкодування ядерної шкоди встановлюються законом.	**Стаття 1189.** Відповідальність за завдання ядерної шкоди 1. Особливості відшкодування ядерної шкоди, завданої внаслідок використання ядерної енергії та/або ядерного інциденту, встановлюються цим Кодексом, іншим законом та міжнародними договорами України. 2. Приписи цієї глави застосовуються до відносин з відшкодування ядерної шкоди в частині, в якій вони не суперечать законам та міжнародним договорам України щодо відшкодування ядерної шкоди.

Стаття відсутня	**Стаття 1189[1].** Інші випадки відповідальності за шкоду незалежно від вини 1. Законом можуть бути встановлені інші випадки відповідальності за шкоду незалежно від вини особи, діяльність якої пов'язана з підвищеним ризиком завдання істотної шкоди життю, здоров'ю, майну, навколишньому природному середовищу чи іншим правомірним інтересам, зокрема у сфері обігу небезпечних хімічних чи біологічних речовин, охорони довкілля, надання медичної допомоги, перевезення небезпечних вантажів, експлуатації автономних робототехнічних систем, застосування систем штучного інтелекту у сферах підвищеного ризику, функціонування об'єктів критичної інфраструктури, а також в інших сферах, діяльність у яких за своїм характером об'єктивно створює підвищений ризик завдання істотної шкоди.
Назва параграфу відсутня	**§ 4. Відповідальність за шкоду, завдану іншою особою**
Стаття 1172. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою 1. Юридична або фізична особа відшкодовує шкоду, завдану їхнім працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків. 2. Замовник відшкодовує шкоду, завдану іншій особі підрядником, якщо він діяв за завданням замовника. 3. Підприємницькі товариства, кооперативи відшкодовують шкоду, завдану їхнім учасником (членом) під час здійснення ним підприємницької або іншої діяльності від імені товариства чи кооперативу.	**Стаття 1189[2].** Відповідальність за шкоду, завдану працівником, посадовою чи службовою особою або іншою допоміжною особою 1. Особа, яка у своїй професійній, службовій, підприємницькій та/або іншій діяльності залучає працівника, посадову чи службову особу, представника та/або іншу допоміжну особу для виконання покладених на неї завдань, відповідає перед потерпілим за майнову шкоду та/або моральну шкоду, завдану такою особою під час виконання нею відповідних обов'язків або у зв'язку з їх виконанням, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. До допоміжних осіб для цілей цієї статті належать, зокрема, працівники, підрядники, учасники (члени) підприємницьких товариств, які здійснюють діяльність від імені відповідної юридичної особи, а також інші особи, що діють в її інтересах на підставі договору, акта органу управління чи іншої юридичної підстави. 2. Відповідальність за цією статтею настає, якщо: 1) шкоду завдано під час виконання допоміжною особою трудових, службових, професійних, договірних та/або інших

	обов’язків в інтересах особи, яка її залучила, або у зв’язку з таким виконанням; 2) поведінка допоміжної особи, якою завдано шкоду, за своїм характером є такою, що у разі вчинення її безпосередньо особою, яка її залучила, створювала б підстави для її відповідальності за приписами цієї глави. 3. Потерпілий має право за своїм вибором пред’явити вимогу про відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди безпосередньо до особи, яка залучила допоміжну особу, до самої допоміжної особи та/або до них обох. У разі пред’явлення вимоги до обох такі особи відповідають перед потерпілим солідарно, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 4. Особа, яка відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до допоміжної особи в обсязі, що визначається з урахуванням ступеня її вини, характеру та значення її поведінки для завдання шкоди, умов залучення такої особи, а також інших істотних обставин, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом та/або договором. 5. Приписи цієї статті застосовуються з урахуванням приписів цього Кодексу щодо солідарних зобов’язань та особливих випадків відшкодування шкоди, встановлених цією главою.
Стаття 1178. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою 1. Шкода, завдана малолітньою особою (яка не досягла чотирнадцяти років), відшкодовується її батьками (усиновлювачами) або опікуном чи іншою фізичною особою, яка на правових підставах здійснює виховання малолітньої особи, - якщо вони не доведуть, що шкода не є наслідком несумлінного здійснення або ухилення ними від здійснення виховання та нагляду за малолітньою особою. 2. Якщо малолітня особа завдала шкоди під час перебування під наглядом навчального закладу, закладу охорони здоров’я чи іншого закладу, що зобов’язаний здійснювати нагляд за нею, а також	**Стаття 1189[3].** Відповідальність за шкоду, завдану малолітньою дитиною 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана малолітньою дитиною, відшкодовується та/або компенсується її батьками, опікуном, іншою фізичною особою, яка на юридичних підставах здійснює її виховання та/або нагляд, а також закладом, який зобов’язаний здійснювати щодо малолітньої дитини виховання, утримання та/або нагляд, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Батьки, опікун, інша фізична особа, яка здійснює виховання та/або нагляд за малолітньою дитиною, а також відповідний заклад

під наглядом особи, яка здійснює нагляд за малолітньою особою на підставі договору, ці заклади та особа зобов'язані відшкодувати шкоду, якщо вони не доведуть, що шкоди було завдано не з їхньої вини. 3. Якщо малолітня особа перебувала в закладі, який за законом здійснює щодо неї функції опікуна, цей заклад зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану нею, якщо не доведе, що шкоди було завдано не з його вини. 4. Якщо малолітня особа завдала шкоди як з вини батьків (усиновлювачів) або опікуна, так і з вини закладів або особи, що зобов'язані здійснювати нагляд за нею, батьки (усиновлювачі), опікун, такі заклади та особа зобов'язані відшкодувати шкоду у частці, яка визначена за домовленістю між ними або за рішенням суду. 5. Обов'язок осіб, визначених частиною першою цієї статті, відшкодувати шкоду, завдану малолітньою особою, не припиняється у разі досягнення нею повноліття. Після досягнення повноліття особа може бути зобов'язана судом частково або в повному обсязі відшкодувати шкоду, завдану нею у віці до чотирнадцяти років життю або здоров'ю потерпілого, якщо вона має достатні для цього кошти, а особи, які визначені частиною першою цієї статті, є неплатоспроможними або померли. **Стаття 1181.** Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами 1. Шкода, завдана спільними діями кількох малолітніх осіб, відшкодовується їхніми батьками (усиновлювачами), опікунами в частці, яка визначається за домовленістю між ними або за рішенням суду. 2. Якщо в момент завдання шкоди кількома малолітніми особами одна з них перебувала в закладі, який за законом здійснює щодо неї функції опікуна, цей заклад відшкодовує завдану шкоду у частці, яка визначається за рішенням суду.	звільняються від обов'язку відшкодувати шкоду, завдану малолітньою дитиною, якщо доведуть, що шкода не є наслідком неналежного здійснення ними виховання, нагляду та/або виконання інших покладених на них обов'язків, і за конкретних обставин вони вжили всіх розумних заходів для запобігання завданню шкоди. 3. Обов'язок батьків, опікуна, іншої фізичної особи, яка здійснює виховання та/або нагляд за малолітньою дитиною, а також відповідного закладу відшкодувати шкоду, завдану малолітньою дитиною, не припиняється у разі досягнення нею повноліття. Після досягнення повноліття така дитина може бути зобов'язана судом частково або в повному обсязі відшкодувати шкоду, завдану нею у віці до чотирнадцяти років життю або здоров'ю потерпілого, якщо вона має достатні для цього кошти, а особи, зазначені в цій частині, є неплатоспроможними або померли. 4. У разі завдання шкоди спільними діями кількох малолітніх дітей, а також осіб, які відповідно до цієї статті зобов'язані відшкодувати шкоду, розподіл обов'язку відшкодувати шкоду між ними здійснюється за домовленістю між такими особами або за рішенням суду з урахуванням приписів статті 1171^1 цього Кодексу. 5. Право зворотної вимоги (регресу) особи, яка відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду відповідно до цієї статті, визначається приписами цієї глави.

Стаття 1179. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою 1. Неповнолітня особа (у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років) відповідає за завдану нею шкоду самостійно на загальних підставах. 2. У разі відсутності у неповнолітньої особи майна, достатнього для відшкодування завданої нею шкоди, ця шкода відшкодовується в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі її батьками (усиновлювачами) або піклувальником, якщо вони не доведуть, що шкоди було завдано не з їхньої вини. Якщо неповнолітня особа перебувала у закладі, який за законом здійснює щодо неї функції піклувальника, цей заклад зобов'язаний відшкодувати шкоду в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі, якщо він не доведе, що шкоди було завдано не з його вини. 3. Обов'язок батьків (усиновлювачів), піклувальника, закладу, який за законом здійснює щодо неповнолітньої особи функції піклувальника, відшкодувати шкоду припиняється після досягнення особою, яка завдала шкоди, повноліття або коли вона до досягнення повноліття стане власником майна, достатнього для відшкодування шкоди. **Стаття 1180.** Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності 1. Шкода, завдана неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності, відшкодовується цією особою самостійно на загальних підставах. 2. У разі відсутності у неповнолітньої особи, яка набула повної цивільної дієздатності, майна, достатнього для відшкодування завданої нею шкоди, ця шкода відшкодовується в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі її батьками (усиновлювачами) або піклувальником, якщо вони дали згоду на набуття нею повної цивільної дієздатності і не доведуть, що шкоди було завдано не з	**Стаття 1189[4].** Відповідальність за шкоду, завдану неповнолітньою дитиною 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана неповнолітньою дитиною, відшкодовується та/або компенсується нею самостійно на загальних підставах, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Якщо у неповнолітньої дитини недостатньо майна та/або доходів для повного відшкодування та/або компенсації завданої нею шкоди, ця шкода відшкодовується в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі її батьками, піклувальником, іншою фізичною особою, яка на юридичних підставах здійснює її виховання та/або нагляд, а також, у випадках, встановлених законом, закладом, який за законом здійснює щодо неповнолітньої дитини функції піклувальника, якщо вони не доведуть, що шкоди було завдано не з їхньої вини. 3. Обов'язок батьків, піклувальника, іншої фізичної особи, яка здійснює виховання та/або нагляд, а також закладу, який за законом здійснює щодо неповнолітньої дитини функції піклувальника, відшкодувати та/або компенсувати шкоду, завдану неповнолітньою дитиною, припиняється після досягнення нею повноліття або коли вона до досягнення повноліття стане власником майна, достатнього для самостійного відшкодування шкоди. 4. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана неповнолітньою дитиною після набуття нею повної цивільної дієздатності, відшкодовується та/або компенсується нею самостійно на загальних підставах. Якщо у неї відсутнє майно, достатнє для відшкодування шкоди, шкода в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі відшкодовується її батьками або піклувальником, які дали згоду на набуття нею повної цивільної дієздатності, якщо вони не доведуть, що шкоди було завдано не з їхньої вини. Обов'язок цих осіб відшкодувати шкоду припиняється з досягненням такою дитиною повноліття.

їхньої вини. Обов'язок цих осіб відшкодувати шкоду припиняється з досягненням особою, яка завдала шкоди, повноліття. **Стаття 1182.** Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами 1. Шкода, завдана спільними діями кількох неповнолітніх осіб, відшкодовується ними у частці, яка визначається за домовленістю між ними або за рішенням суду. 2. Якщо в момент завдання шкоди кількома неповнолітніми особами одна з них перебувала в закладі, який за законом здійснює щодо неї функції піклувальника, цей заклад відшкодовує завдану шкоду у частці, яка визначається за рішенням суду.	5. У разі завдання шкоди спільними діями кількох неповнолітніх дітей, а також спільними діями малолітніх та неповнолітніх дітей, розподіл обов'язку відшкодувати шкоду між ними, а також між особами, які згідно з цим Кодексом зобов'язані відшкодовувати шкоду за таких дітей, здійснюється за домовленістю між такими особами або за рішенням суду відповідно до статті 1171[1] цього Кодексу. 6. Право зворотної вимоги (регресу) особи, яка відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду відповідно до цієї статті, визначається приписами цієї глави.
Стаття 1183. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав 1. Батьки зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану дитиною, щодо якої вони були позбавлені батьківських прав, протягом трьох років після позбавлення їх батьківських прав, якщо вони не доведуть, що ця шкода не є наслідком невиконання ними своїх батьківських обов'язків.	**Стаття 1189[5].** Відповідальність за шкоду батьків, позбавлених батьківських прав 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана дитиною, щодо якої її батьки були позбавлені батьківських прав, підлягає відшкодуванню та/або компенсації такими батьками протягом трьох років з дня позбавлення їх батьківських прав, якщо вони не доведуть, що така шкода не є наслідком невиконання ними своїх батьківських обов'язків до позбавлення їх батьківських прав. 2. При вирішенні питання про обсяг відповідальності батьків, позбавлених батьківських прав, суд враховує, зокрема, вік дитини на час завдання шкоди, характер завданої шкоди, поведінку батьків до позбавлення їх батьківських прав, а також їхній майновий стан. 3. Право зворотної вимоги (регресу) батьків, які відшкодували майнову шкоду та/або компенсували моральну шкоду відповідно до цієї статті, визначається приписами цієї глави.
Стаття 1184. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою 1. Шкода, завдана недієздатною фізичною особою, відшкодовується опікуном або закладом, який зобов'язаний здійснювати нагляд за нею, якщо він не доведе, що шкода була завдана не з його вини. Обов'язок цих осіб відшкодувати шкоду, завдану	**Стаття 1189[6].** Відповідальність за шкоду, завдану недієздатною фізичною особою 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана недієздатною фізичною особою, відшкодовується та/або компенсується її опікуном або закладом, який за законом

недієздатною фізичною особою, не припиняється в разі поновлення її цивільної дієздатності. 2. Якщо опікун недієздатної особи, яка завдала шкоди, помер або у нього відсутнє майно, достатнє для відшкодування шкоди, а сама недієздатна особа має таке майно, суд може постановити рішення про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого, частково або в повному обсязі за рахунок майна цієї недієздатної особи.	зобов'язаний здійснювати щодо неї нагляд, якщо вони не доведуть, що шкоду було завдано не з їхньої вини. Обов'язок таких осіб відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду, завдану недієздатною фізичною особою, не припиняється у разі поновлення її цивільної дієздатності. 2. У разі смерті опікуна недієздатної фізичної особи, припинення юридичної особи – закладу, який зобов'язаний здійснювати щодо неї нагляд, або якщо жоден із суб'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, не має майна, достатнього для відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, а недієздатна фізична особа має майно, суд може ухвалити рішення про відшкодування майнової шкоди та/або компенсацію моральної шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого, частково або в повному обсязі за рахунок такого майна з урахуванням характеру завданої шкоди, розміру майна недієздатної фізичної особи та необхідності забезпечення її інтересів. 3. Відшкодування майнової шкоди та/або компенсація моральної шкоди за рахунок майна недієздатної фізичної особи не допускається в обсязі, який ставив би під загрозу належне забезпечення її життєво необхідних потреб.
Стаття 1185. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена 1. Шкода, завдана фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена, відшкодовується нею на загальних підставах.	**Стаття 1189[7].** Відповідальність за шкоду, завдану фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена, відшкодовується та/або компенсується нею самостійно на загальних підставах, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом.
Стаття 1186. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними 1. Шкода, завдана фізичною особою, яка в момент її завдання не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними, не відшкодовується. З урахуванням матеріального становища потерпілого та особи, яка завдала шкоди, суд може постановити	**Стаття 1189[8].** Відповідальність за шкоду, завдану фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та/або не могла керувати ними 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана фізичною особою, яка в момент її завдання не усвідомлювала значення своїх дій та/або не могла керувати ними, як правило, не відшкодовується цією особою. Суд, з урахуванням майнового стану потерпілого та цієї

рішення про відшкодування нею цієї шкоди частково або в повному обсязі. Якщо фізична особа, яка завдала шкоди, сама довела себе до стану, в якому вона не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними в результаті вживання нею спиртних напоїв, наркотичних засобів, токсичних речовин тощо, шкода, завдана нею, відшкодовується на загальних підставах. 2. Якщо шкоди було завдано особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними у зв'язку з психічним розладом або недоумством, суд може постановити рішення про відшкодування цієї шкоди її чоловіком (дружиною), батьками, повнолітніми дітьми, якщо вони проживали разом з цією особою, знали про її психічний розлад або недоумство, але не вжили заходів щодо запобігання шкоді.	особи, а також інших істотних обставин, може покласти на неї обов'язок відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду частково або в повному обсязі. 2. Якщо фізична особа довела себе до стану, в якому вона не усвідомлювала значення своїх дій та/або не могла керувати ними, внаслідок добровільного вживання спиртних напоїв, наркотичних засобів, психотропних, токсичних чи інших подібних речовин, шкода, завдана нею, відшкодовується та/або компенсується на загальних підставах. 3. Якщо шкоди завдано фізичною особою, яка в момент завдання шкоди не усвідомлювала значення своїх дій та/або не могла керувати ними у зв'язку з психічним розладом, суд може покласти обов'язок відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду повністю або частково на її чоловіка (дружину), батьків, повнолітніх дітей чи інших осіб, з якими вона постійно проживала, якщо буде встановлено, що вони знали або за обставинами справи повинні були знати про такий стан, але не вжили розумних заходів для запобігання завданню шкоди. 4. При застосуванні приписів цієї статті суд враховує, зокрема, характер і тяжкість психічного стану фізичної особи, можливість інших осіб вплинути на її поведінку, характер та обсяг завданої шкоди, а також засади справедливості, добросовісності та розумності.
Стаття відсутня	**Стаття 1189[9].** Відповідальність установи за шкоду, завдану особі, яка перебуває під її наглядом або на утриманні 1. Майнова шкода та/або моральна шкода, завдана життю, здоров'ю, тілесній недоторканності та/або майну фізичної особи, яка на юридичних підставах перебуває у закладі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, виконання покарань чи іншій установі, що забезпечує її виховання, лікування, утримання, навчання, реабілітацію та/або нагляд, підлягають відшкодуванню та/або компенсації такою установою, якщо шкода є наслідком невиконання нею обов'язків щодо забезпечення належних умов перебування,

	безпеки та/або нагляду, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Відповідальність установи за цією статтею, зокрема, настає у разі завдання шкоди внаслідок: 1) небезпечного стану будівель, споруд, обладнання, приміщень, території чи іншого майна, що використовується установою; 2) неналежної організації режиму перебування, догляду, лікування, навчання, реабілітації та/або нагляду; 3) насильницьких чи інших протиправних дій працівників установи та/або інших осіб, доступ до яких і/або контроль за поведінкою яких належним чином не був забезпечений установою. 3. Установа звільняється від обов'язку відшкодувати майнову шкоду та/або компенсувати моральну шкоду, якщо доведе, що шкода не є наслідком невиконання нею обов'язків щодо забезпечення належних умов перебування, безпеки та/або нагляду, а також що за обставин справи вона вжила всіх розумних заходів для запобігання завданню шкоди. 4. Покладення відповідальності на установу відповідно до цієї статті не виключає відповідальності працівників установи, інших осіб, які безпосередньо завдали шкоди, а також інших осіб, які відповідно до цього Кодексу та/або іншого закону зобов'язані відшкодувати та/або компенсувати таку шкоду. Установа, її працівники та інші особи, які зобов'язані відшкодувати та/або компенсувати шкоду, несуть солідарну відповідальність перед потерпілим, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 5. Установа, яка відшкодувала майнову шкоду та/або компенсувала моральну шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до працівників та/або інших осіб, з вини яких завдано шкоду, у випадках, межах та порядку, встановлених цією главою, цим Кодексом та/або іншим законом.

§ 2. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров’я або смертю	**§ 5. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров’я або смертю**
Стаття 1195. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров’я 1. Фізична або юридична особа, яка завдала шкоди каліцтвом або іншим ушкодженням здоров’я фізичній особі, зобов’язана відшкодувати потерпілому заробіток (дохід), втрачений ним внаслідок втрати чи зменшення професійної або загальної працездатності, а також відшкодувати додаткові витрати, викликані необхідністю посиленого харчування, санаторно-курортного лікування, придбання ліків, протезування, стороннього догляду тощо. 2. У разі каліцтва або іншого ушкодження здоров’я фізичної особи, яка в момент завдання шкоди не працювала, розмір відшкодування визначається виходячи з розміру мінімальної заробітної плати. 3. Шкода, завдана фізичній особі каліцтвом або іншим ушкодженням здоров’я, відшкодовується без урахування пенсії, призначеної у зв’язку з втратою здоров’я, або пенсії, яку вона одержувала до цього, а також інших доходів. 4. Договором або законом може бути збільшений обсяг і розмір відшкодування шкоди, завданої потерпілому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров’я.	**Стаття 1195.** Засади відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров’я 1. Шкода, завдана ушкодженням здоров’я, відшкодовується відповідно до статті 1166 цього Кодексу та приписів цього параграфа. 2. Фізична або юридична особа, яка завдала шкоди ушкодженням здоров’я, зобов’язана відшкодувати потерпілому: 1) заробіток (дохід), втрачений ним унаслідок повної або часткової втрати професійної та/або загальної працездатності; 2) необхідні та розумні додаткові витрати, пов’язані з лікуванням, реабілітацією, протезуванням, придбанням лікарських засобів, виробів медичного призначення, технічних та/або інших засобів реабілітації, забезпеченням стороннього догляду, посиленим харчуванням, переобладнанням житла та/або транспортних засобів, інші витрати, безпосередньо пов’язані із завданням особистої шкоди. 3. Шкода, завдана ушкодженням здоров’я, відшкодовується без урахування пенсії, призначеної у зв’язку з втратою здоров’я, пенсії, яку потерпілий одержував до завдання шкоди, інших законних доходів потерпілого, а також соціальних виплат, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 4. Договором та/або законом може бути збільшено обсяг і розмір відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров’я.
Стаття 1197. Визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров’я фізичної особи, яка працювала за трудовим договором 1. Розмір втраченого фізичною особою внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров’я заробітку (доходу), що підлягає відшкодуванню, визначається у відсотках від середнього місячного заробітку (доходу), який потерпілий мав до каліцтва або іншого ушкодження здоров’я, з урахуванням ступеня втрати потерпілим професійної працездатності, а за її відсутності - загальної працездатності.	**Стаття 1197.** Визначення втраченого заробітку (доходу працівника) 1. Розмір заробітку (доходу), втраченого фізичною особою, яка працювала за трудовим договором (контрактом) або перебувала на державній службі, службі в органах місцевого самоврядування або на іншій публічній службі, внаслідок ушкодження здоров’я, визначається у відсотках від її середньомісячного заробітку (доходу) з урахуванням ступеня втрати професійної, а за її відсутності – загальної працездатності.

Середньомісячний заробіток (дохід) обчислюється за бажанням потерпілого за дванадцять або за три останні календарні місяці роботи, що передували ушкодженню здоров'я або втраті працездатності внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я. Якщо середньомісячний заробіток (дохід) потерпілого є меншим від п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, розмір втраченого заробітку (доходу) обчислюється виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати. 2. Для визначення розміру відшкодування у разі професійного захворювання може братися до уваги за бажанням потерпілого середньомісячний заробіток (дохід) за дванадцять або за три останні календарні місяці перед припиненням роботи, що було викликано каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я. 3. До втраченого заробітку (доходу) включаються всі види оплати праці за трудовим договором за місцем основної роботи і за сумісництвом, з яких сплачується податок на доходи громадян, у сумах, нарахованих до вирахування податку. До втраченого заробітку (доходу) не включаються одноразові виплати, компенсація за невикористану відпустку, вихідна допомога, допомога по вагітності та пологах тощо. Якщо потерпілий на момент завдання йому шкоди не працював, його середньомісячний заробіток (дохід) обчислюється, за його бажанням, виходячи з його заробітку до звільнення або звичайного розміру заробітної плати працівника його кваліфікації у цій місцевості. 4. Якщо заробіток (дохід) потерпілого до його каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я змінився, що поліпшило його матеріальне становище (підвищення заробітної плати за посадою, переведення на вищеоплачувану роботу, прийняття на роботу після закінчення освіти), при визначенні середньомісячного заробітку (доходу) враховується лише заробіток (дохід), який він одержав або мав одержати після відповідної зміни.	2. Середньомісячний заробіток (дохід) обчислюється за вибором потерпілого за дванадцять або за три останні календарні місяці роботи, що передували ушкодженню здоров'я або втраті працездатності внаслідок ушкодження здоров'я. 3. До втраченого заробітку (доходу) включаються всі види оплати праці за трудовим договором (контрактом) за основним місцем роботи та за сумісництвом, з яких сплачувався податок на доходи фізичних осіб, у сумах, нарахованих до вирахування податків та обов'язкових платежів. Не включаються одноразові виплати, компенсація за невикористану відпустку, вихідна допомога, допомога по вагітності та пологах та інші аналогічні виплати. 4. Якщо заробіток (дохід) потерпілого до ушкодження здоров'я змінився внаслідок обставин, що поліпшили його майновий стан (підвищення заробітної плати, переведення на вищеоплачувану роботу, прийняття на роботу після закінчення навчання тощо), при визначенні середньомісячного заробітку (доходу) враховується заробіток (дохід), який він одержував або мав одержати після відповідної зміни. 5. Якщо на момент завдання шкоди потерпілий не працював, розмір втраченого заробітку (доходу), що підлягає відшкодуванню, визначається за вибором потерпілого виходячи з: 1) його заробітку (доходу) до звільнення; 2) звичайного розміру заробітної плати працівника відповідної кваліфікації в місцевості, де проживає потерпілий. Розмір втраченого заробітку (доходу), що підлягає відшкодуванню, не може бути нижчим розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом.

Стаття 1198. Визначення доходу, втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи-підприємця 1. Розмір доходу фізичної особи-підприємця, втраченого фізичною особою внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, що підлягає відшкодуванню, визначається з її річного доходу, одержаного в попередньому господарському році, поділеного на дванадцять. Якщо ця особа отримувала дохід менш як дванадцять місяців, розмір її втраченого доходу визначається шляхом визначення сукупної суми доходу за відповідну кількість місяців. 2. Розмір доходу від підприємницької діяльності, втраченого фізичною особою-підприємцем внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, визначається на підставі даних податкового органу. 3. Розмір доходу, втраченого фізичною особою-підприємцем внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, обчислюється виходячи з розміру доходу, який потерпілий мав до каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, у сумах, нарахованих до вирахування податків. 4. Розмір доходу, втраченого фізичною особою, яка самостійно забезпечує себе роботою (адвокатом, особою, зайнятою творчою діяльністю, та іншими), визначається у порядку, встановленому частинами першою - третьою цієї статті.	**Стаття 1198.** Визначення втраченого доходу фізичної особи-підприємця та фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність 1. Розмір доходу, втраченого фізичною особою-підприємцем внаслідок ушкодження здоров'я, визначається виходячи з її річного доходу, отриманого в попередньому календарному році, поділеного на дванадцять місяців. Якщо така особа отримувала дохід менш як дванадцять місяців, розмір втраченого доходу визначається виходячи із середньомісячного доходу за фактичний період отримання доходу. 2. Розмір доходу фізичної особи-підприємця визначається на підставі даних податкових органів та інших офіційних даних, які підтверджують розмір такого доходу, у сумах, нарахованих до вирахування податків та інших обов'язкових платежів. 3. Розмір доходу, втраченого фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, визначається за правилами, встановленими частинами першою та другою цієї статті, з урахуванням документально підтверджених даних про її доходи. 4. Якщо розмір фактичного доходу фізичної особи-підприємця або фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, є меншим від розміру заробітку, який могла б одержувати особа відповідної кваліфікації за трудовим договором у цій місцевості, суд може визначити втрачені доходи виходячи з такого заробітку, але не нижче мінімальної заробітної плати, встановленої законом. 5. У разі відсутності або недостатності офіційних даних, зазначених у частині другій цієї статті, розмір втраченого доходу може бути визначений судом на підставі інших належних і допустимих доказів, зокрема відомостей про звичайний розмір доходу особи відповідної професії (кваліфікації) у відповідній місцевості, але не нижче розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом.
Стаття 1199. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи	**Стаття 1199.** Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої дитини

1. У разі каліцтва або іншого ушкодження здоров’я малолітньої особи фізична або юридична особа, яка завдала цієї шкоди, зобов’язана відшкодувати витрати на її лікування, протезування, постійний догляд, посилене харчування тощо. Після досягнення потерпілим чотирнадцяти років (учнем - вісімнадцяти років) юридична або фізична особа, яка завдала шкоди, зобов’язана відшкодувати потерпілому також шкоду, пов’язану із втратою або зменшенням його працездатності, виходячи з розміру встановленої законом мінімальної заробітної плати. 2. Якщо на момент ушкодження здоров’я неповнолітня особа мала заробіток, шкода має бути відшкодована їй виходячи з розміру її заробітку, але не нижче встановленого законом розміру мінімальної заробітної плати. 3. Після початку трудової діяльності відповідно до одержаної кваліфікації потерпілий має право вимагати збільшення розміру відшкодування шкоди, пов’язаної із зменшенням його професійної працездатності внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров’я, виходячи з розміру заробітної плати працівників його кваліфікації, але не нижче встановленого законом розміру мінімальної заробітної плати. 4. Якщо потерпілий не має професійної кваліфікації і після досягнення повноліття продовжує залишатися непрацездатним внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров’я, завданого йому до повноліття, він має право вимагати відшкодування шкоди в обсязі не нижче встановленого законом розміру мінімальної заробітної плати.	1. У разі ушкодження здоров’я малолітньої дитини фізична або юридична особа, яка завдала шкоди, зобов’язана відшкодувати необхідні та розумні витрати на лікування, реабілітацію, протезування, сторонній догляд, посилене харчування, забезпечення технічними та/або іншими засобами реабілітації та інші витрати, безпосередньо пов’язані із завданням такої шкоди. 2. Після досягнення потерпілим вісімнадцяти років особа, яка завдала шкоди, зобов’язана відшкодувати також шкоду, пов’язану із втратою або зменшенням його працездатності, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом, якщо потерпілий не має вищого заробітку (доходу), який враховується за загальними правилами цього параграфа. 3. Якщо на момент ушкодження здоров’я неповнолітня дитина мала заробіток (дохід), шкода, пов’язана із втратою або зменшенням її працездатності, відшкодовується виходячи з цього заробітку (доходу), але не нижче розміру мінімальної заробітної плати. 4. Після початку трудової діяльності відповідно до одержаної професії (кваліфікації) потерпілий має право вимагати збільшення розміру відшкодування шкоди, пов’язаної із зменшенням його професійної працездатності, виходячи з розміру заробітної плати працівника відповідної кваліфікації в цій місцевості, але не нижче розміру мінімальної заробітної плати. 5. Якщо потерпілий не здобув професійної кваліфікації і після досягнення повноліття залишається непрацездатним внаслідок ушкодження здоров’я, завданого до повноліття, він має право вимагати відшкодування шкоди у розмірі не нижче мінімальної заробітної плати, встановленої законом.
Стаття 1200. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого 1. У разі смерті потерпілого право на відшкодування шкоди мають непрацездатні особи, які були на його утриманні або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання, а також дитина потерпілого, народжена після його смерті.	**Стаття 1200.** Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого 1. У разі смерті потерпілого право на відшкодування шкоди, завданої втратою годувальника, мають: 1) непрацездатні особи, які були на його утриманні або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання;

Шкода відшкодовується: 1) дитині - до досягнення нею вісімнадцяти років (учню, студенту - до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ним двадцяти трьох років); 2) чоловікові, дружині, батькам (усиновлювачам), які досягли пенсійного віку, встановленого законом, - довічно; 3) особам з інвалідністю - на строк їх інвалідності; 4) одному з батьків (усиновлювачів) або другому з подружжя чи іншому членові сім'ї незалежно від віку і працездатності, якщо вони не працюють і здійснюють догляд за: дітьми, братами, сестрами, внуками померлого, - до досягнення ними чотирнадцяти років; 5) іншим непрацездатним особам, які були на утриманні потерпілого, - протягом п'яти років після його смерті. 2. Особам, визначеним у пунктах 1-5 частини першої цієї статті, шкода відшкодовується у розмірі середньомісячного заробітку (доходу) потерпілого з вирахуванням частки, яка припадала на нього самого та працездатних осіб, які перебували на його утриманні, але не мають права на відшкодування шкоди. До складу доходів потерпілого також включаються пенсія, суми, що належали йому за договором довічного утримання (догляду), та інші аналогічні виплати, які він одержував. 3. Особам, які втратили годувальника, шкода відшкодовується в повному обсязі без урахування пенсії, призначеної їм внаслідок втрати годувальника, та інших доходів. 4. Розмір відшкодування, обчислений для кожного з осіб, які мають право на відшкодування шкоди, завданої смертю годувальника, не підлягає подальшому перерахункові, крім таких випадків: народження дитини, зачатої за життя і народженої після смерті годувальника; призначення (припинення) виплати відшкодування особам, що здійснюють догляд за дітьми, братами, сестрами, внуками померлого. Розмір відшкодування може бути збільшений законом.	2) дитина потерпілого, зачата за його життя та народжена після його смерті. 2. Шкода відшкодовується: 1) дитині – до досягнення нею вісімнадцяти років (учню, студентові – до закінчення навчання, але не більш як до досягнення двадцяти трьох років); 2) подружжю, батькам (усиновлювачам), які досягли пенсійного віку, встановленого законом, – довічно; 3) особам з інвалідністю – на строк встановлення інвалідності; 4) одному з батьків (усиновлювачів), одному з подружжя чи іншому членові сім'ї незалежно від віку і працездатності, якщо вони не працюють і здійснюють догляд за дітьми, братами, сестрами, внуками померлого, – до досягнення ними чотирнадцяти років; 5) іншим непрацездатним особам, які були на утриманні потерпілого, – протягом п'яти років після його смерті, якщо інший строк не встановлено судом з урахуванням конкретних обставин. 3. Особам, визначеним у частині другій цієї статті, шкода відшкодовується у розмірі частки середньомісячного заробітку (доходу) потерпілого, яка припадала на кожну з цих осіб, з урахуванням частки, що припадала на самого потерпілого та інших працездатних осіб, які перебували на його утриманні, але не мають права на відшкодування шкоди. До складу доходів потерпілого включаються, зокрема, заробіток (дохід), пенсія, суми, що виплачувалися за договором довічного утримання (догляду), а також інші регулярні виплати, які були для нього засобом існування. 4. Шкода відшкодовується особам, які втратили годувальника, без урахування пенсії у зв'язку з втратою годувальника та інших доходів, одержаних ними у зв'язку з його смертю, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 1201. Відшкодування витрат на поховання 1. Особа, яка завдала шкоди смертю потерпілого, зобов'язана відшкодувати особі, яка зробила необхідні витрати на поховання та на спорудження надгробного пам'ятника, ці витрати. Допомога на поховання, одержана фізичною особою, яка зробила ці витрати, до суми відшкодування шкоди не зараховується.	**Стаття 1201.** Відшкодування витрат на поховання та вшанування пам'яті 1. Особа, яка завдала шкоди смертю потерпілого, зобов'язана відшкодувати особі, яка понесла необхідні та розумні витрати на поховання, транспортування тіла, здійснення релігійних та/або інших обрядів, спорудження надгробного пам'ятника та інші витрати, безпосередньо пов'язані з похованням та вшануванням пам'яті померлого, такі витрати в повному обсязі. 2. Допомога на поховання та інші соціальні виплати, одержані у зв'язку зі смертю потерпілого, не зараховуються до суми відшкодування витрат на поховання та вшанування пам'яті, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 1202. Порядок відшкодування шкоди 1. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого, здійснюється щомісячними платежами. За наявності обставин, які мають істотне значення, та з урахуванням матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди, сума відшкодування може бути виплачена одноразово, але не більш як за три роки наперед. 2. Стягнення додаткових витрат, передбачених частиною першою статті 1195 цього Кодексу, може бути здійснене наперед у межах строків, встановлених на основі висновку відповідної лікарської експертизи, а також у разі необхідності попередньої оплати послуг і майна (придбання путівки, оплата проїзду, оплата спеціальних транспортних засобів тощо).	**Стаття 1202.** Форма відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю 1. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого, як правило, здійснюється у формі періодичних платежів, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом, договором або рішенням суду. 2. З урахуванням характеру шкоди, тривалості та тяжкості її наслідків, віку потерпілого, майнового стану сторін та інших істотних обставин суд може визначити відшкодування шкоди у формі: 1) одноразової грошової виплати; 2) поєднання одноразової виплати та періодичних платежів; 3) іншого способу, встановленого цим Кодексом та/або іншим законом, який забезпечує справедливий баланс інтересів сторін. 3. Питання про капіталізацію періодичних платежів, їх заміну одноразовою виплатою та інші пов'язані питання вирішуються судом з урахуванням приписів цього Кодексу.
Стаття 1203. Збільшення розміру відшкодування шкоди на вимогу потерпілого у разі зміни стану його працездатності 1. Потерпілий має право на збільшення розміру відшкодування шкоди, якщо його працездатність знизилася порівняно з тією, яка була у нього на момент вирішення питання про відшкодування шкоди.	**Стаття 1203.** Зміна розміру відшкодування у зв'язку зі зміною працездатності 1. Потерпілий має право вимагати збільшення розміру відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я, якщо його

Стаття 1204. Зменшення розміру відшкодування шкоди на вимогу особи, яка завдала шкоди 1. Особа, на яку покладено обов'язок відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я потерпілого, має право вимагати зменшення розміру відшкодування шкоди, якщо працездатність потерпілого зросла порівняно з тією, яка була в нього на момент вирішення питання про відшкодування шкоди.	працездатність знизилася порівняно з тією, що була на момент визначення розміру відшкодування. 2. Особа, на яку покладено обов'язок відшкодувати шкоду, має право вимагати зменшення розміру відшкодування шкоди, якщо працездатність потерпілого зросла порівняно з тією, що була на момент визначення розміру відшкодування. 3. Зміна розміру відшкодування здійснюється судом з урахуванням висновків відповідних медичних, медико-соціальних та/або інших експертиз, визначених законом.
Стаття 1205. Відшкодування шкоди у разі припинення юридичної особи, зобов'язаної відшкодувати шкоду 1. У разі припинення юридичної особи, зобов'язаної відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, і встановлення її правонаступників виплата щомісячних платежів покладається на її правонаступників. У цьому разі вимоги про збільшення розміру відшкодування шкоди пред'являються до її правонаступників. 2. У разі ліквідації юридичної особи платежі, належні потерпілому або особам, визначеним статтею 1200 цього Кодексу, мають бути капіталізовані для виплати їх потерпілому або цим особам у порядку, встановленому законом або іншим нормативно-правовим актом. У разі відсутності в юридичної особи, що ліквідується, коштів для капіталізації платежів, які підлягають сплаті, обов'язок щодо їх капіталізації покладається на ліквідаційну комісію на підставі рішення суду за позовом потерпілого.	**Стаття 1205.** Відшкодування шкоди у разі припинення юридичної особи, яка зобов'язана відшкодувати шкоду 1. У разі реорганізації юридичної особи, зобов'язаної відшкодувати шкоду, завдану ушкодженням здоров'я або смертю, обов'язок щодо сплати періодичних платежів переходить до її правонаступника (правонаступників). Вимоги про зміну розміру відшкодування шкоди пред'являються до правонаступника (правонаступників). 2. У разі ліквідації юридичної особи періодичні платежі, належні потерпілому або особам, які втратили годувальника, підлягають капіталізації в порядку, встановленому законом, для подальшої виплати відповідним особам. 3. Якщо в юридичної особи, що ліквідується, відсутні кошти для капіталізації платежів, які підлягають сплаті, суд за позовом потерпілого може покласти обов'язок щодо забезпечення капіталізації таких платежів на особу, яка здійснює ліквідацію, у випадках, встановлених законом.
Стаття 1206. Відшкодування витрат на лікування особи, яка потерпіла від кримінального правопорушення 1. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, зобов'язана відшкодувати витрати закладові охорони здоров'я на лікування потерпілого від цього кримінального правопорушення, крім випадку завдання шкоди при перевищенні меж необхідної оборони	**Стаття 1206.** Відшкодування витрат на лікування потерпілого від кримінального правопорушення 1. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, зобов'язана відшкодувати закладу охорони здоров'я, незалежно від форми власності, необхідні та розумні витрати на лікування потерпілого від цього кримінального правопорушення, якщо інше не встановлено законом.

або у стані сильного душевного хвилювання, що виникло раптово внаслідок насильства або тяжкої образи з боку потерпілого. 2. Якщо кримінальне правопорушення вчинено малолітньою або неповнолітньою особою, витрати на лікування потерпілого відшкодовуються особами, визначеними статтями 1178 і 1179 цього Кодексу. 3. Якщо лікування проводилося закладом охорони здоров'я, що є у державній власності, у власності Автономної Республіки Крим або територіальної громади, спільній власності територіальних громад, кошти на відшкодування витрат на лікування зараховуються до відповідного бюджету, за рахунок якого таке лікування фінансувалося. Якщо лікування проводилося закладом охорони здоров'я, який за відповідні надані медичні послуги отримує кошти згідно з договором про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, такі кошти зараховуються до Державного бюджету України.	2. Обов'язок, передбачений частиною першою цієї статті, не виникає у разі завдання шкоди у стані необхідної оборони, крайньої необхідності або у випадках, коли законом передбачено звільнення особи від відповідальності за завдану шкоду. 3. Якщо кримінальне правопорушення вчинено малолітньою або неповнолітньою особою, витрати на лікування потерпілого відшкодовуються особами, які відповідають за шкоду, завдану такою особою, відповідно до статей цього Кодексу. 4. Кошти, стягнуті на відшкодування витрат на лікування, зараховуються до відповідного бюджету або на користь закладу охорони здоров'я, який поніс такі витрати, у порядку, встановленому законом.
Стаття 1207. Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок кримінального правопорушення 1. Шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок кримінального правопорушення, відшкодовується потерпілому або особам, визначеним статтею 1200 цього Кодексу, державою, якщо не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, або якщо вона є неплатоспроможною. 2. Умови та порядок відшкодування державою шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, встановлюються законом.	**Стаття 1207.** Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок кримінального правопорушення 1. Шкода, завдана ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи внаслідок кримінального правопорушення, відшкодовується потерпілому або особам, які мають право на відшкодування шкоди у зв'язку зі смертю годувальника, за рахунок держави у випадках, встановлених законом, зокрема, якщо: 1) особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, не встановлено; 2) особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, є неплатоспроможною; 3) інші випадки, передбачені законом. 2. Умови, порядок, розміри та форми відшкодування державою шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок кримінального правопорушення, визначаються законом.

	3. Держава, яка відшкодувала шкоду відповідно до цієї статті, має право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у межах виплаченої суми, якщо інше не встановлено законом.
Стаття 1208. Збільшення розміру відшкодування шкоди у зв'язку з підвищенням вартості життя і збільшенням розміру мінімальної заробітної плати 1. За заявою потерпілого у разі підвищення вартості життя розмір відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, підлягає індексації на підставі рішення суду. 2. За заявою потерпілого у разі збільшення розміру мінімальної заробітної плати розмір відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, підлягає відповідному збільшенню на підставі рішення суду.	**Стаття 1208.** Індексація та коригування розміру відшкодування у зв'язку зі зміною вартості життя та гарантійних показників 1. За заявою потерпілого або осіб, які мають право на відшкодування шкоди у зв'язку зі смертю годувальника, у разі істотної зміни вартості життя, зокрема внаслідок зростання індексу споживчих цін, суд може індексувати розмір періодичних платежів з відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю, виходячи з принципу збереження реальної купівельної спроможності таких платежів. 2. За заявою потерпілого або осіб, які мають право на відшкодування шкоди у зв'язку зі смертю годувальника, у разі збільшення розміру мінімальної заробітної плати розмір відшкодування може бути відповідно збільшено, якщо він визначався або обмежувався розміром мінімальної заробітної плати, з урахуванням приписів цього Кодексу та/або іншого закону. 3. Індексація та коригування розміру відшкодування відповідно до цієї статті здійснюється судом з урахуванням приписів цієї глави, а також загальних правил цього Кодексу щодо зміни грошових зобов'язань у зв'язку зі зміною вартості грошей, якщо такі правила встановлено.
§ 3. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)	**Виключити назву параграфа**
Стаття 1211[1]. Особливості відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном 1. Особливості відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товару, що є рухомим майном, у тому числі таким, що є складовою частиною іншого рухомого чи нерухомого майна, включаючи електроенергію, встановлюються законом.	**Виключити статтю 1211[1]**

Назва параграфу відсутня	§ 6. Обсяг та способи відшкодування шкоди
Стаття 1192. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого 1. Якщо інше не встановлено законом, з урахуванням обставин справи суд за вибором потерпілого може зобов'язати особу, яка завдала шкоди майну, відшкодувати її в натурі (передати річ того ж роду і такої ж якості, полагодити пошкоджену річ тощо) або відшкодувати завдані збитки у повному обсязі. Розмір збитків, що підлягають відшкодуванню потерпілому, визначається відповідно до реальної вартості втраченого майна на момент розгляду справи або виконання робіт, необхідних для відновлення пошкодженої речі. **Стаття 1168.** Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи 1. Моральна шкода, завдана каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, може бути відшкодована одноразово або шляхом здійснення щомісячних платежів. 2. Моральна шкода, завдана смертю фізичної особи, відшкодовується її чоловікові (дружині), батькам (усиновлювачам), дітям (усиновленим), а також особам, які проживали з нею однією сім'єю.	**Стаття 1208[1].** Способи відшкодування майнової шкоди та компенсації моральної шкоди 1. Відшкодування майнової шкоди та/або компенсація моральної шкоди здійснюється одним або кількома з таких способів: 1) відновлення становища, яке існувало до завдання шкоди (натуральне відшкодування); 2) грошові виплати; 3) інші способи, визначені цим Кодексом та/або іншим законом. Компенсація моральної шкоди здійснюється у порядку, встановленому статтею 23 цього Кодексу, з урахуванням приписів цієї глави. 2. Натуральне відшкодування застосовується, якщо воно є можливим, не пов'язане з надмірними витратами та/або труднощами для особи, яка відшкодовує шкоду, не порушує прав та/або законних інтересів третіх осіб і є розумним та пропорційним за обставин справи, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із змісту правовідносин. 3. Відшкодування майнової шкоди та/або компенсація моральної шкоди у грошовій формі може здійснюватися у вигляді одноразової виплати, періодичних платежів або їх поєднання. При визначенні порядку здійснення грошових виплат суд враховує характер та тривалість наслідків шкоди, майновий стан сторін, а також інші істотні обставини. 4. На вимогу потерпілого та/або з урахуванням обставин справи суд може застосувати інший спосіб відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, передбачений цим Кодексом та/або іншим законом, якщо такий спосіб забезпечує справедливий баланс інтересів сторін і відповідає засадам добросовісності, розумності та справедливості. 5. У разі завдання шкоди майну, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із змісту правовідносин,

	суд за вибором потерпілого може зобов'язати особу, яка завдала шкоди, відшкодувати її в натурі (зокрема шляхом передання речі того ж роду і такої ж якості, ремонту чи заміни пошкодженої речі) або відшкодувати завдані збитки у грошовій формі.
Стаття 1192. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого 1. Якщо інше не встановлено законом, з урахуванням обставин справи суд за вибором потерпілого може зобов'язати особу, яка завдала шкоди майну, відшкодувати її в натурі (передати річ того ж роду і такої ж якості, полагодити пошкоджену річ тощо) або відшкодувати завдані збитки у повному обсязі. Розмір збитків, що підлягають відшкодуванню потерпілому, визначається відповідно до реальної вартості втраченого майна на момент розгляду справи або виконання робіт, необхідних для відновлення пошкодженої речі.	**Стаття 1208[2].** Визначення розміру відшкодування майнової шкоди та компенсації моральної шкоди 1. Розмір відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди визначається судом з урахуванням приписів статей 22, 23 цього Кодексу, глави 51 цієї книги, приписів цієї глави, а також усіх істотних обставин справи, виходячи з принципу повного відшкодування шкоди, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. При визначенні розміру відшкодування майнової шкоди враховуються, зокрема, фактично понесені витрати, необхідні та/або розумні витрати, які підлягають понесенню у майбутньому, зменшення вартості майна, втрата доходу (упущена вигода), превентивні витрати, а також інші збитки, які є безпосереднім наслідком завдання шкоди. 3. Розмір збитків, пов'язаних з втратою, пошкодженням або знищенням майна, визначається відповідно до його реальної вартості на момент розгляду справи судом, а у разі відшкодування шкоди шляхом виконання відновлювальних робіт – на момент виконання таких робіт, якщо інше не встановлено цим Кодексом, іншим законом або не випливає із змісту правовідносин. 4. При визначенні розміру компенсації моральної шкоди враховуються, зокрема, характер та тривалість фізичних та/або психічних страждань, ступінь порушення особистих немайнових прав, наслідки для особистого, сімейного та/або професійного життя потерпілого, поведінка завдавача шкоди до та/або після її завдання, а також інші істотні обставини. 5. Якщо наслідки завдання шкоди мають тривалий та/або довічний характер, суд може визначити розмір відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди з урахуванням

	прогнозованих майбутніх втрат, спираючись на обґрунтовані дані про їх імовірність, тривалість та розмір. 6. Якщо точний розмір шкоди встановити неможливо або це пов'язано з надмірними труднощами чи витратами, суд визначає розмір відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди, виходячи з характеру порушення, наслідків завдання шкоди, поданих доказів, а також засад справедливості, добросовісності та розумності.
Стаття відсутня	**Стаття 1208[3].** Зменшення розміру відшкодування шкоди 1. У виняткових випадках, якщо з огляду на характер підстав відповідальності, природу та цінність порушеного права, розмір завданої шкоди, майновий стан сторін та інші істотні обставини покладання на особу, яка завдала шкоди, обов'язку її повного відшкодування було б явно непропорційним та надмірним, суд може зменшити розмір відшкодування. 2. При вирішенні питання про зменшення розміру відшкодування суд, зокрема, враховує: 1) підставу відповідальності (умисел, груба необережність, легка необережність, відповідальність незалежно від вини); 2) природу та значущість порушеного права (особисті немайнові права, життєво важливі інтереси, майнові права тощо); 3) розмір шкоди і наслідки її завдання для потерпілого; 4) майновий стан сторін та наявність страхового покриття. 3. Зменшення розміру відшкодування не допускається у разі умисного завдання шкоди, а також у випадках, коли інакше була б істотно знівельована охорона життя, здоров'я, гідності, свободи або інших фундаментальних прав потерпілого. 4. Зменшення розміру відшкодування за правилами цієї статті не допускається щодо вимог про відшкодування шкоди, завданої життю або здоров'ю фізичної особи, крім випадків, встановлених цим Кодексом.
Стаття відсутня	**Стаття 1208[4].** Урахування вигод, отриманих у зв'язку із завданням шкоди

	1. При визначенні розміру відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди суд враховує вигоди, прямо та безпосередньо отримані потерпілим у зв'язку із завданням шкоди, якщо їх неврахування призводило б до безпідставного збагачення потерпілого та/або явно несправедливого результату. 2. До таких вигод, зокрема, можуть належати: 1) збільшення вартості майна потерпілого у зв'язку з подією, що спричинила шкоду; 2) економія витрат, які потерпілий не поніс унаслідок цієї події; 3) інші безпосередньо пов'язані вигоди майнового характеру, що істотно зменшують розмір шкоди, яка підлягає відшкодуванню. 3. Не враховуються як вигоди при зменшенні розміру відшкодування: 1) страхові виплати, здійснені на користь потерпілого, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або спеціальним законом; 2) виплати, що мають виключно соціальний, гуманітарний чи компенсаційний характер (зокрема соціальні виплати, допомога благодійних організацій, добровільні пожертви), якщо інше не встановлено законом. 4. Урахування вигод не може призводити до покладення на потерпілого обов'язку відшкодувати шкоду особі, яка її завдала, якщо інше прямо не встановлено законом.
Стаття 1194. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою відповідальність 1. Особа, яка застрахувала свою відповідальність, у разі недостатності страхової виплати (відшкодування) для повного відшкодування завданої нею шкоди зобов'язана сплатити потерпілому різницю між фактичним розміром шкоди і страховою виплатою (відшкодуванням).	**Стаття 1208[5].** Відшкодування шкоди у разі страхування цивільної відповідальності та інших компенсаційних виплат 1. Наявність договору страхування цивільної відповідальності особи, яка завдала шкоди, не обмежує права потерпілого вимагати відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди у повному обсязі безпосередньо від цієї особи, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом. 2. Якщо страхова виплата (страхове відшкодування), сплачена страховиком у зв'язку із завданням шкоди, є недостатньою для її повного відшкодування, особа, яка завдала шкоду, зобов'язана

	сплатити потерпілому різницю між фактичним розміром шкоди і страховою виплатою (страховим відшкодуванням), якщо інше не встановлено законом. 3. У межах здійсненої виплати до страховика переходить право зворотної вимоги (регресу) або право вимоги (суброгації) до особи, відповідальної за шкоду, у порядку та межах, установлених цим Кодексом та/або спеціальними законами. 4. Законом можуть бути встановлені випадки, коли потерпілий має право пред'являти вимоги про відшкодування шкоди безпосередньо до страховика особи, яка завдала шкоди, а також порядок і межі такої відповідальності страховика. 5. Виплати, здійснені державою, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями чи іншими особами як спеціальні компенсації, соціальна підтримка або гуманітарна допомога у зв'язку із завданням шкоди, як правило, не зменшують обсягу відповідальності особи, яка завдала шкоди, але можуть бути підставою для переходу до відповідних суб'єктів прав вимоги до завдавача шкоди в обсязі здійснених виплат, якщо це встановлено законом.
Глава 83 НАБУТТЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА БЕЗ ДОСТАТНЬОЇ ПРАВОВОЇ ПІДСТАВИ	Глава 83 **БЕЗПІДСТАВНЕ ЗБАГАЧЕННЯ**
Стаття 1212. Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави 1. Особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави (безпідставно набуте майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно. Особа зобов'язана повернути майно і тоді, коли підстава, на якій воно було набуте, згодом відпала. 2. Положення цієї глави застосовуються незалежно від того, чи безпідставне набуття або збереження майна було результатом поведінки набувача майна, потерпілого, інших осіб чи наслідком події.	**Стаття 1212.** Загальні положення про безпідставне збагачення 1. Особа (набувач), яка без юридичної підстави набула майно, зберігає його у себе або одержала іншу майнову вигоду за рахунок іншої особи (потерпілого), зобов'язана повернути потерпілому таке майно або іншу майнову вигоду у порядку, встановленому цією главою. 2. Збагачення є безпідставним, зокрема, якщо майно або інша майнова вигода одержані: 1) не на підставі договору, іншого правочину, закону, рішення суду, акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування;

3. Положення цієї глави застосовуються також до вимог про: 1) повернення виконаного за недійсним правочином; 2) витребування майна власником із чужого незаконного володіння; 3) повернення виконаного однією із сторін у зобов'язанні; 4) відшкодування шкоди особою, яка незаконно набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи.	2) на підставі, що згодом відпала; 3) на виконання недійсного правочину; 4) для досягнення певної мети або за умови настання певної обставини, які не настали, якщо інше не встановлено законом або не випливає із змісту правовідносин. 3. Приписи цієї глави застосовуються незалежно від того, чи було безпідставне збагачення результатом поведінки набувача, потерпілого, третіх осіб чи наслідком події, якщо інше не встановлено законом. 4. Приписи цієї глави застосовуються до вимог про повернення безпідставного збагачення, якщо інше не встановлено цим Кодексом та/або іншим законом щодо наслідків недійсності правочинів, виконання зобов'язань, витребування майна з чужого незаконного володіння, відшкодування шкоди.
Стаття 1213. Повернення в натурі безпідставно набутого майна 1. Набувач зобов'язаний повернути потерпілому безпідставно набуте майно в натурі. 2. У разі неможливості повернути в натурі потерпілому безпідставно набуте майно відшкодовується його вартість, яка визначається на момент розгляду судом справи про повернення майна.	**Стаття 1213.** Повернення безпідставно набутого майна або іншої майнової вигоди 1. Набувач зобов'язаний повернути потерпілому безпідставно набуте майно або іншу майнову вигоду в натурі, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із змісту правовідносин. 2. У разі неможливості повернення майна або іншої майнової вигоди в натурі, а також якщо таке повернення пов'язане з надмірними труднощами чи витратами, набувач зобов'язаний відшкодувати потерпілому їх вартість. Вартість майна або іншої майнової вигоди визначається на момент розгляду судом справи, якщо інший момент не встановлено договором або законом чи не випливає із змісту правовідносин. 3. Якщо внаслідок відчуження безпідставно набутого майна або іншої майнової вигоди набувач одержав інше майно або іншу майнову вигоду, за вибором потерпілого поверненню підлягають або таке майно (майнова вигода), або їх вартість, якщо інше не встановлено законом або не випливає із змісту правовідносин.

Стаття 1214. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання 1. Особа, яка набула майно або зберегла його у себе без достатньої правової підстави, зобов'язана відшкодувати всі доходи, які вона одержала або могла одержати від цього майна з часу, коли ця особа дізналася або могла дізнатися про володіння цим майном без достатньої правової підстави. З цього часу вона відповідає також за допущене нею погіршення майна. Особа, яка набула майно або зберегла його у себе без достатньої правової підстави, має право вимагати відшкодування зроблених нею необхідних витрат на майно від часу, з якого вона зобов'язана повернути доходи. 2. У разі безпідставного одержання чи збереження грошей нараховуються проценти за користування ними (стаття 536 цього Кодексу).	**Стаття 1214.** Доходи від безпідставного збагачення та витрати набувача 1. Набувач зобов'язаний відшкодувати потерпілому доходи, зокрема плоди та інші майнові вигоди, які він одержав або міг одержати від майна чи іншої майнової вигоди, що були набуті без юридичної підстави, з моменту, коли він дізнався або повинен був дізнатися про безпідставність збагачення. Недобросовісний набувач зобов'язаний відшкодувати потерпілому доходи, одержані від майна чи іншої майнової вигоди, що були набуті без юридичної підстави, з моменту їх набуття, якщо інше не встановлено законом. 2. З моменту, визначеного частиною першою цієї статті, набувач відповідає перед потерпілим також за погіршення стану майна або інше зменшення його вартості, крім випадків, коли він доведе, що таке погіршення або зменшення вартості сталися не з його вини. Недобросовісний набувач відповідає за погіршення стану майна або інше зменшення його вартості, що сталися після набуття майна або іншої майнової вигоди, якщо інше не встановлено законом. 3. Набувач має право вимагати від потерпілого відшкодування зроблених ним необхідних витрат на збереження, утримання та звичайне управління майном з моменту, з якого він зобов'язаний повернути потерпілому доходи відповідно до частини першої цієї статті, якщо інше не встановлено законом або не випливає із змісту правовідносин. 4. У разі безпідставного одержання або збереження грошових коштів на відповідну суму нараховуються проценти за користування ними відповідно до статті 536 цього Кодексу, якщо інше не встановлено договором або законом. 5. Добросовісний набувач не зобов'язаний повертати майно або іншу майнову вигоду чи відшкодовувати їх вартість у тій частині, в якій він доведе, що внаслідок добросовісного використання, відчуження або іншого розпорядження безпідставно набутим майном

	або іншою майновою вигодою він зазнав відповідних майнових втрат і що такі втрати були б понесені ним і за відсутності безпідставного збагачення. Правило, встановлене цією частиною, не застосовується до недобросовісного набувача.
Стаття 1215. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню 1. Не підлягає поверненню безпідставно набуті: 1) заробітна плата і платежі, що прирівнюються до неї, пенсії, допомоги, стипендії, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, аліменти та інші грошові суми, надані фізичній особі як засіб до існування, якщо їх виплата проведена фізичною або юридичною особою добровільно, за відсутності рахункової помилки з її боку і недобросовісності з боку набувача; 2) інше майно, якщо це встановлено законом.	**Стаття 1215.** Безпідставне збагачення, що не підлягає поверненню 1. Не підлягають поверненню безпідставно набуті: 1) заробітна плата та прирівняні до неї платежі, пенсії, допомоги, стипендії, відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю, аліменти та інші грошові суми, надані фізичній особі як засіб до існування, якщо їх виплату проведено фізичною або юридичною особою добровільно, за відсутності рахункової помилки з її боку і недобросовісності з боку набувача; 2) інше майно або інші майнові вигоди, якщо це встановлено законом. 2. Виплати, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, можуть бути повернуті повністю або частково, якщо набувач вчинив умисні дії, спрямовані на їх неправомірне одержання, приховав обставини, що виключають право на такі виплати, або іншим чином діяв недобросовісно, якщо інше не встановлено законом. 3. Порядок повернення безпідставно сплачених податків, зборів, інших обов'язкових платежів, штрафів та інших фінансових санкцій, що застосовуються у публічно-правових відносинах, встановлюється законом.